Coll. compl.

8°. [xxiv], 671, [1] pp.

title vignette

8 engr. [illegible] in line-section.

[illegible] [illegible] [illegible]

JAN VANDER VEENS
ZINNE-BEELDEN,
OFT
ADAMS APPEL,

Verciert met seer aardige Konst-platen.

MITSGADERS

Syne Oude en Nieuwe ongemeene Bruylofs-en Zegezangen, Raatselen, uytgebeeldt met zin-ryke Uytleggingen; sijn Gulden en Yseren Eeuw; als mede een Nikkers-Praatje:

Met een byvoegsel van verscheide gedichten; nooit voor desen zoo gedrukt.

t'AMSTERDAM,

By d'Erve van de Weduwe GYSBERT DE GROOT, Boekverkoopster op den Nieuwendyk, 1703.

JAN VANDER VEENS
ZINNE-BEELDEN,
OFT
ADAMS APPEL.

Edele, Eerntveste, Achtbare, wyse,

Voorsienige ende seer bescheydene Heeren,

BURGEMEESTEREN, SCHEPENEN en RAEDT

Der Stadt

DEVENTER.

Myne gebiedende Heeren,

MEn seidt; datter heden noch tongh noch penne yets vertoont, of en is bevorens geseyt of geschreven, 't gunt ik belyde, uyt-gesondert de Nederduytsche Rym-Konste. Welcker (myns oordeels) in deser eeuwe, op 't hooghste van Parnas is belauwert, wiens ongehoorde krachtige glans, de luyster der Ael-oude Poëzye verdooft, (gelyk de gulden Sonne de tintelende Sterren) paruykende met noyt gedachte Cier-woorden, gelykenissen, omstandigheden ende soet-vloeyend' verhaal, vaak de geschiedenissen van geringe Stoffe, soo behagelyk ende aangenaam, datse overvreemt en vry wat besonders schynen, weet ook in sulcker voegen het oude met een blinkent wit ende schitterent licht soo Heerlyk te bepeirlen, dat het tot een uyt-muntend nieuw' herbooren wert, ende de deught tot in 't gulden Choor der Cherubynen met sulken Hemelschen deftigheyt te verheffen, dat onse Zielen werden op-getogen, die ook in 't tegendeel, het Goddeloose onheyl, met afkeerlijke walgelijke

ſtraffe en afgryſſelyke ſmaat-redenen, kan ſoo verfoeyelyk ſwart ende ſtinkende verhaat maken, dat het den Booſdoender bekoorſt en ſidd'ren doet; dit, ſegh ik, vermagh de hedendaagſche Poëzye, tot welker ik meer genegen als bequaam ben, ende my dus geenſins en vermete, ſchoon ik van dit ſwanger bare, maar roeme alleen onſes tyts, ſoo overledene, als noch levende Poëten, welker naam ik my gantſch niet aan en matige, veel min daar voor houde, onaangeſien ſullen my de wetende geſtaden, de voornoemde boven de oude te ſetelen en te belauren, gelyk *Ennius* dede in ſijnen tyt, noemende de Poeten heylig, 't gunt met groote redenen, hem verſakende, van den lijdſamen oprechten Hiob, en den God-lievenden Propheet David, magh geſeit werden, als zynde bemurght vol van Goddelyk geſangh, door welkers gezegende Springh-ad'ren de domme verlicht, de leerlingh geſticht, de vrome gepreſen, de ſwacke gelaaft, de droeve getrooſt, de goede verheught, ende de booſe beſtraft, verſchrikt ende vermaant werden, welke ſtichtelyk outheyt, door Beza en Clement Marot, in 't Françe met treffelyke Zang rymen op d'and're maat en toon, ende daar na door Dathenum in Nederduytſch is over-geſet, ende dien volgens, door Kamphuyſen ende and're Heerlyk verçiert en vergoedet, wiens hoofden onverwelkelyk daar door bekranſt blyven, in voegen als Solon ſeyde: de Rykdommen zyn ongeſtadigh ende vergankelyk, maar de deught is edel en eeuwigh. Tot aanlok van dien, hebbe (niet tegenſtaande het geringh vermogen ende d'on-

d'onbequaamheyt mynes Styls) de vryigheyt genomen om het oude en quade misbruyk des levens op het openbaar tonneel te stellen, daar de feylen door Zinne-beelden, Lieden, ende Klink-dichten, berispt, belacht, betreurt, ende verfoeyt werden. Ende midts alle onheyl en jammer, druk, moeyte, pijn en ellende, &c. ons door d'overtredinge Adams is geworden, benaam ik 't selve Adams Appel, hebbe (als voorseit) het oude met yet nieuws overtrocken, ende 't naaste Spoor gesocht, om de trage Lesers te trecken, wetende dat tot Rymery de meeste meer als tot and're Schriften geneygt zyn, en dat gelijkenissen of voorbeelden haar locken en verheugen, end' tot de fabulen die 't voorstel bevestigen, nieus-gierigh zyn, verhopende door sulken middel yets stichtelyks mocht spruyten, dan duchte dattet meest sonder opmerk sal overloopen ende ombladet werden, vertrouwe, dit met Minne-Deuntjes ende Venus-jankerye vervult ware, soude treffelyker van vele onthaalt werden, voornamelijk van de Jeugt, welker haar wat meerder vryigheit in d'ydelheit aan-matigen, als de middelbare en bejaarde Personen, 't welke (God betert) te veel is in-gewortelt, 't gunt Erasmus in syn Colloquia op 't hooghste misprijst, seggende: Dwaas is hy die in ydelheit het Leven, en de Morgen met slapen doorbrenght, waar van (leyder) de werelt overvloeyt,

En keurt voor 't aangenaamste,
Het alder-onbequaamste.

Des seyde seer wel Cato de Oude, tegen de hartneckige Romeynen, het is swaarlijk te spreken tegen

een Buyk die geen Ooren en heeft. Indien de treffelyke geleertheit deses Mans, gehylijkt aan de soetvloeyende wel-sprekentheyt, voor de domme Wulpsche onbeweeglijk was, walgende van sulken Nectar, lichtelyk staat dan te peylen, hoe onsmakelyk myn gerym voor diergelijke sal wesen.

Te meer alsoo ik nooyt Castali vloedt en vont,
Veel min daar van ontfingh een druppel in de Mont.

Niet hebbende te baat, als de Borne mijns natuurs, welker my met myn kleyntjen parst te woeckeren, en myn geringh pondeken niet te delven. Misschien oft het yemant mochte ten goede bekoren, men speurt vaak, dat een geringh-schijnende Raad, van eender in d'Arsenye onervaren, groote quetse, quaal oft quellinge geneest, ende dat men dikwils uyt slechte gemeene Menschen, als Huys-luyden, Harders, Schippers Visschers of diergelyke, yets nuts ende aanmerkens waardigh trekt, gelyk den ouden ende schier afgeleefden Philosooph van een kint dede: ook ervaertmen, dat vaak in slechte weyden, steenachtige klippen, hooge drooge zandt-duynen, en onvermoedende plaetsen, wel treffelyke genees-kruyden zijn.

Des hoop, dat min of meer dees' mijne lecke vloet
Sal deughde baren, en verheugen het gemoet.

In voegen als Virgilius, welker seyde, Peerlen vondt in den drek van Ennius, meenende des selfs Poëzye, des hoope (als geseit is) dese myne geringe plantinge yet smakelyks sal teelen, tot welke ik

(onbe-

(onberoemlijk) alle de werelt noode, voornamelijk myne Lands-genoten, ofte mede-Burgeren der vermaarde en vereeuwde Anze-ſtadt *Deventer*, in welker ick (onwaardig) van Godt het leven, ende binnen der ſtede Haarlem, het licht ontfangen hebbe, ſoo wylen myne ouderen, het Spaenſche jok ontweken, 't gunt de onbegrypelyk gebenedyde handt des Heeren, heeft gewondt, ende ons (ſoo hy Iſraël uyt de Egyptiſche ſlavernye en Babelſche banden verloſte) weder in vorige vryheyt herſtelt, wel waardigh ſelvige in 't herte te griffen, gelijk den overtreffelijken Muſikalen Poëet en Pſalmiſt David het wedervaer ſyner voorvaderen dede, wiens tonge, ſnaren en penne, ſoo Hemelſch daar af queelden, dat noch heden de heylige Echo van dien, hergalmt in der vromer hart en ooren; niet min zyn wy verſchuldight (als voormaals het zaeat Abrahams) op 't hooghſte dankbaar te zyn, gelyk (na loflijk gebruyk) jaarlijks op den leſten dagh Mey, ter eeren Godes, tot geheugeniſſe der zege deſer ſtede geſchiet, tot welker ik door een bloetstreckige Magneet werde getogen, gelijk Ariſtides tot ſyn Athene, niet tegenſtaande onſchuldigh ende om ſyn oprechtigheit gebannen zynde, ſeide:

'k Wenſch, dat Athene bloey (onaangeſien myn leet)
Soodanigh, dat men my in mynen ban vergeet.

Dit wenſchte Ariſtides ſyn ontrouw Athenen, wat zyn wy dan wel verſchuldigt tot onſe getrouwe *Deventer?* onder wiens vreedſame vleugelen wy ſchuylen,

 diens

diens welſtant ik wenſche ende verhope op het hooghſte magh ryſen ende bloeyen ter eeren Godes, ende pryſe ſynes naams: tot beſeilinge van dien, offer ende toe-eygene ik U E. D. myne loffelijke Beſcherm-Heeren ende wettelyke Voorſtanders, deſe mijne Zinne-beelden ofte Adams Appel, als zynde ongemeen aan U E. D. verplicht, ende danckbaarlijk verbonden wegen U E. D. Vaderlijke voor-ſorge, ende trouwe vreedſame beheerſchinge, invoegen daar door bemint, ontſien ende geeert wert; 't gunt yeder der Ingeſetene ſoo hoogh als leege Staats verſchuldet, den on-uyt-roemlijken Schepper te bidden U E. D. daar inne langhduerigh ter Zielen Saligheyt te hant-haven, 't gunt ik U E. D. van geheelder harten wenſche, blyvende geſtadig Myne Gebiedende

Edele, Erentveſte, Achtbare, Wyſe, voorſienige ende ſeer Beſcheydene HEEREN.

U E. D. Onderdanigen Dienaar
ende Mede-Burger,

JAN VANDER VEEN.

D: M:

D: M:

Aen

JAN VANDER VEEN,

Op ſijn

ADAMS APPEL.

DE weet-luſt tot het geen de Menſche niet mocht weten,
Verruckten 't eerſte Paar, en deed het roeckloos eten
Van d'afgekeurde vrucht; 't welck, over hun geſlacht,
Niet dan ellendigheen en jam'ren heeft gebracht,
Dit hebt gy, Geeſtigh Man, ten bake van ons leven,
Door Zinne-beelden hier te kennen willen geven,
't Quaet, dat door 't openen der dooſe van Pandoor,
In d'ope lucht verdween, ſtelt gy ons duyd'lijk voor;
Doch ſoo gy ſtaat naar lof, en eer ſoeckt te behalen,
Verpynt u ook om dus de deughde af te malen,
En, onder alle, die, gelyk d'Aſchreëer ſchreef,
Op 't onderſt van de boom der dooſe zitten bleef

NOSTRA DAMUS LÆTI.

OP

JAN VANDER VEENS *ADAMS APPEL.*

DOen Ampkion de Rots en Steenen koſt verleyen,
En temmen met de luyt den Tyger en de Leeuw;
En Orphei geklacht de Helle kreegh aan 't ſchreyen,
En volgen ſijnen eys, daar was de gulden eeuw.

Nu

Nu zyn de tijden leem, en yser onder eene,
Veel brosser in het goed' en harder in het quaat,
En buyght gy die nu mee, soo segh ik van de gene,
Die voor u zyn geset, niet eene voor u gaat:
Niet dat ik dies uw lof, en penne wil onttrecken,
Laat die de Beesten al bewegen, en de Steen,
Maar siet het spreek woort eens, de Werelt is vol gecken,
En soo gy die beweeght, gy wint het Vander Veen.

ADR. STICKE.

HENR. HEYDENDAL

Op

JAN VANDER VEENS

ADAMS APPEL.

DE waarheit spreeckt, en schrijft gy, *vander Veen;*
Het outst dat is de waarheidt,
Waar van de lieve outheidt oyt met re'en,
Ons na-liet d'Helle klaarheidt.
't Is out en waar, 't is meer als helder klaar,
Godt sonder lack ons schepte,
Soo langh den eersten valschen Logenaar
Tot af-val Adam repte.
Den Appel, dien hy ongeoorloft nam,
Ons daagh'lijks noch doet treuren,
Ja wat ons volgen sal van Stam tot Stam,
Sal 't selve, als wy, besueren,
Het Griekisch' paar Wysen, waar van d'een beschreit
De Werelt sijner tyden,
En d'aêr belacht des Werelts ydelheit,
Wy beyd' in u belijden.

Op

Op

JAN VANDER VEENS

ADAMS APPEL,

PRijstm' hem, die 't met zoetigheden,
En bevalligheyt syn reden,
Cieret, dat d'aanhoorder lokt,
En den Leser gretigh tokt;
** Gave die men (met betalen)*
In Ap'teek noch School kan halen:
't Zoetste zoet en zoet hier niet,
't Scherpste reyn geen hulp hier biedt.
Scherp verstant; Spits-vinn'ge ooren,
Die uzelden laat bekooren,
Door een soete stijl alleen,
Maar eyscht woorden vol van re'en:
Woorden, leersaam in 't doorgronden,
Woorden, die Quintalen *ponden*
Wegen, zoo in Leer en Maat,
En geen stip verlooren laat.
Leest dit Boeck, *hier zuldy t'zame*
Zien, gevoegd' een aangename,
Wel-gestelde zoete stijl,
Zoeter, dan in lange wyl
Uyt de zoete Wester-landen
Eenigh soet quam aan ons stranden,
Aen de Re'en, *verçiert met leer,*
Teeldster van de Deughd' *en* eer',

* *Aen-genaamheyt van spreken ofte schrijven.*

Deughd'

Deughd' *die voor de helſche krachten;*
Eere, *die voor ſpoock noch machten,*
Noch voor geen gewelt en wijkt:
Deughde, *die ſyn Teeler rykt,*
Met een ſchat, die roeſt noch motten
Kan verteeren noch doen rotten,
Noch in voorſpoet en miſgroeyt,
Maar in tegenſpoet meeſt bloeyt.
Pryſtm' hem, die met ſoetigheden,
Of bevalligheyt ſyn reden,
Ciert dat d'aanhoorder lokt,
En den Leſer gretigh tokt.
Wat lof ſalm' u dan berey'en?
Die u Penn' *ſoo weet te ley'en*
End' al ſulke ſtreeken trekt,
En ſoo Deughd' *en* Leer *opweckt.*
VANDER VEEN? *ik ſwijgh in deſen,*
Stoff' ontbreekt my, wat ſoudt weſen,
Al of gy Griecks en Latijn,
Verſtond? 't kond' niet beter zijn.

ELCK HOOR NAAR 't GOEDE,

Op

Op den

ADAMS APPEL,

Van

JAN VAN DER VEEN.

EEns rechten Rijmers wit is ſtichtelijk vermaken,
Maer ſelden vintmer een, die 't rechte wit kan raken:
Men miſter ſoetigheyt, of ſtichtigheyt van ſaken. (dicht
'k Houd dien den Lof-krans waart, die geen Gedicht en
Als 't geen vermaaklijk leert, met nutte ſoetheyt ſticht.
Beyd' heeft het *van der Veen* in alles uytgericht.
Hoe dat verboden ooft de werelt moeſt bekoomen,
Dat in dien ſchoonſten Hof, aen Edens ſilver-ſtroomen,
Den Hemel wert tot trots van d'eerſte lien genomen.
De Geeſt van *van der Veen* heeft ſulcks hier af-gebeelt,
En van Parnaſſi ſpits ſoo trefflijk af-geſpeelt;
't Geen nu de werelt door de ſonde vruchten teelt.
Die Man verdient den krans, welk onder ſchijn van jocken,
Is machtigh onſe jeught ſoo nutlijk te verlocken,
Dat die, van ſonden-luſt tot ſonden-haat getrocken,
Haar vuyle vuyl verfoeyt. Die konſt is ongemeen,
Ick weet in deſe konſt, gewis ik weet'er geen,
Die met een ernſtigh jok wat wint by *van der Veen*.
Die Ooft, en rijpe vrucht kan als een Spiegel toonen,
Het Gros van ſonden, die ſoo diep, laes, in ons woonen,
En hoe wy 't meeſte deel noch leven in de boonen.
Wy zien hier ſonder pijn in and're lien Perſoon,
Ons eygen ſnoo bedrijf ſoo cierelijk ten toon, (ſchoon.
't Gewis geparſt van ſchaamt, maak ſig doch eenmaal
Beroemde Zielen, koomt, die hier ter werelt leven,
Der welcker naam vermagh veel eeuwen om te ſweven,
Komt onſen *van der Veen* verdienden Lof-krans geven.

Op

Op

d'ADAMS APPEL

Van

JAN VANDER VEEN.

O Planter van de boom! die d'Appel ons komt geven,
Hoe is het mogelyck, dat gy in eenen Geest,
Die op het geestigst sweeft, soo vele geest doet leven,
Daar nu soo mennigh geest sijn geestigheit uyt leest,
En Appel, welk een lust kunt g in de Ziel ontsteken,
Als 't oog sig in de lijst uws ommetreks vermaakt,
En dat de geest, het geen gy, sonder yets te spreken,
Ons soo wel-sprekent seght, met soo veel lusten smaakt?
Ik meen soo d'Appel, die ons Grootvaâr eer bekoorde,
Dat hy om eenen beet het Paradijs verliet,
Had eer die smaak gehad, men dagelyks niet hoorde.
Dat hy zy al te slecht van syn vermaak verstiet.
O gever van dit Ooft! kost gy ons elders wysen,
Daar noch dees vruchten staan, wy gingen 'er straks heen,
Alwaar het noch soo veer, doch boven al u prysen:
Maar noodtloos, midts men die slechts vindt by Vander Veen.

VERWIN U SELVEN.

Op het Herdrukken

Van Wylen

JAN VANDER VEENS

Zoo konſtige, als vermakelyke Poëzy.

KOmt af die op Parnas en Helicon met kronen
Verçiert zit, en u brain uitwendigh kunt vertonen,
Met glans en heerlykheit, die Nectar 's Hemels nat
Door Ganimede's hand de Werelt overſpat,
Die ryd op Pegaſus, Bucephalus kunt temmen,
En negen Zuſteren die door konſtige ſtemmen,
Apoll zyn Luit verzelt met Miſicael geklank,
Komt af, wie heden leeft zal u zulks weten dank,
En vraagt gy waarom zal dit nederdalen wezen?
U ouden dooden Vrient is wederom verrezen.
Den grooten VANDER VEEN, dien minnaar van Parnas,
Brengt Deventer weer als een Fænix uit zyn as.
Wilt hem van Lesbos t'zaem Reukwerk en Offer brengen,
Om alle eeuwen door zyn name te verlengen,
Ceres ſchenkt overvloet, en Flora bloem cieraed,
En kroont zyn Werk als met een nieuwen dageraat,
Die uit het Ooſten ryſt en ſpoed na 't Hollandts Weſten
Het lieve Vaderlandts konſtminnaren ten beſten,
En tot verwondering van Griek, Latyn, Hebree,
Hoe iemant (ongeleert) zoo net, zoo wel ter ſnee

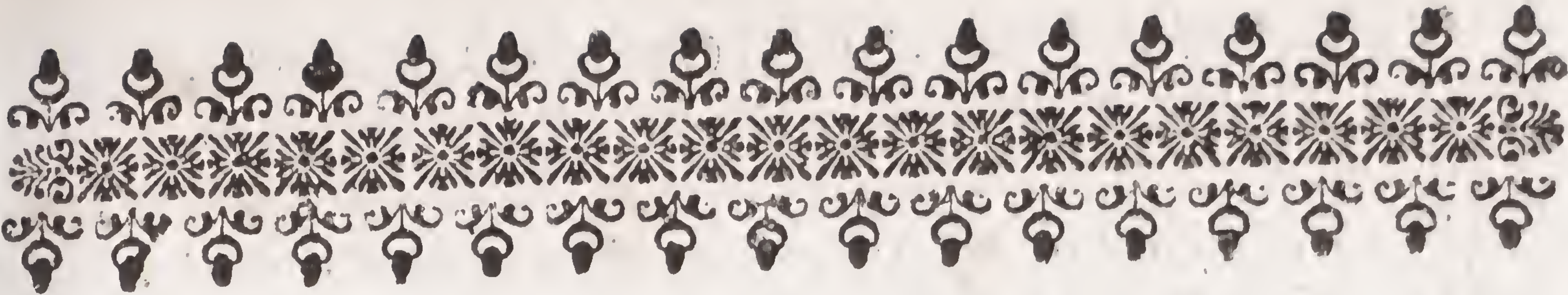
(✱✱) Zyn

Zyn pen bestieren kan, die Spaense en vreemde Talen
Als Engels, Italjaens, Luyks, Guiliks en Westphalen
Zoo uitdrukt in zyn Rym, 't Antwerpse Spel verkeer
Zoo meesterlyken speelt, zelfs tot Geleerden leer
Aenwyst door zinbeelden in welgesneden platen,
Wat 't Menschelyk vernuft, met reden, hoort te vaten.
De Spaanse Hooghmoet en de Veluws Rovery,
Door Henrik van den Bergh, doen Wesel aan ons zy
Quam, en 's Hertogenbos zigh moeste overgeven,
Wiens uittogt men hier vint vermakelyk beschreven,
Ook hoe Maraen op zee verbaest zyn biezen pakt.
Piet-Hein hem purgeert dat hy Spaense-Matten kakt,
Zyn Goude en Ysre Eeuw, zyn Raetsels vol Secreten,
Ook wat by de eerste Druk, onree was, of vergeten
Is t'zamen opgezogt en hier ter neer gestelt,
Koopt dan Liefhebbers die Wysheit mind boven gelt.

Deventer den 25. van
Hooymaent 1703.

L. VAN OLST

Aen

Aen de

BORGERYE
der Stadt
DEVENTER.

ZYt minnelijk gegroet mijn lieve landts-genooten,
In d'Over oude Vest aan Drusi Grift gesprooten,
By wien 't gemytert hooft van Roomsche heyligheit,
(Onveiligh in het Sticht) verkoos sijn veiligheit,
Vermits er in sijn wijk noch steden noch gebouwen,
Bestendigh waren, die Heer Baldrijk dorst vertrouwen,
Dies hygende gevlucht, tot u sich heeft gerept,
Alwaar hy buiten schroom den adem heeft herschept,
En legerde syn hart hier binnen in de ruste,
Daar hem de soete weeld' de bleke vrees af-kuste,
By 't vochtigh christalyn van onsen Yssel-vliedt,
Aanschouwende van veer in 't dijsigh blaeu verschiet,
Hoe aardigh ons begroeten 's Veluws hooge toppen,
Gepruickt met eicken-loof en ruige heide-knoppen,
Welk Ceres heeft bekranst, begroent, begraant, begraast,
Soo cierlyk, dat het oogh sich starrende verraast,
Te meer wanneer de Lent met bloeysel, bloem, en bladen,
Heel schilderlijk borduurt, de klaverige paden.

(**) 2 Daar

Daar Philomela queelt, in 't kronkeligh geboomt,
Daar Titer leit gestrekt en dart'le deuntjes droomt,
Van Daphne syn vrindin, van haar aldaer bescheiden,
Om t'samen min by min en kud' by kud' te weiden:
En swiert men het gesicht ('t gunt in de keur verwart)
Soo dringen ons door 't oogh verheugelyk in 't hart,
De heuvelen van veer besneeuwt met witte vachten,
Daar menigh harder pooght 't gemarmer vee te wachten
Daar Coridons gefluit syn Silvia beroept,
En tot de sangh bekoort, terwyl de kudde snoept,
En waumelt kommerloos het aangename voeder,
En laat alleen de sorgh op syn getrouwen hoeder.
Maar neen al langh genoegh de Veluwe bespiedt,
Wend' om het wacker oogh, belonkt eens ons gebiedt,
Een tweede Canaän van boter, melk en kooren,
Als of alhier den oogst geteelt was en gebooren,
Daar overvloet van vee verheerlykt onsen disch,
En gragelyk verciert met blanke Yssel-visch,
Met aardsch en vliegent wilt, soo hasen als patrysen,
Met quackel ende snip en diergelyke spysen.
Soo menighvuldigh, dat de tongh ons valt te krank,
Ons lippen al te swak om 't minste van de dank,
(Zoo wy verschuldight zyn) daar Gode voor te geven,
Schoon of wy stadigh voor ons knielen al ons leven,
O Schenker alles goets! noit uit noit uit geroemt,
Hoe nyver hier de by' op allerlei gebloemt,
't Gunt ons en onsen kreits met honigh, wasch en raten
Vervult, dat 't overschot in vol gepropte vaten
Vervoert, verhandelt wert in grooten overvloet,
Soo milt wert ons geteelt 't beloofde lantse soet;
Niet min is ons een heir van blatent vee gegeven,
Of Labans kudde waar van Jacob hier gedreven,
Wiens aangename wol ons dekt voor koud' en schaamt,
(Vaak prachtiger gelyk 't een Christen wel betaamt)
Wiens aangename wol, wies vliesen en vellen,
Een vaste styl en stut in in onsen handel stellen,

Die

Die ons chriſtallen ſtroom op haren rugge laat
En groet daarme de Tuin van onſen vryen Staat ;
Die vrindelijk ontfangt de ſacht geſakte kielen ,
Bewelkomt met een lagh van menigh hondert zielen ,
Die mierlyk nyveren en niet en konnen doen ,
Als door het edel vlies haar ſchraal geſin te voen :
Nu laat ons onſe grens en bodem weer betreffen ,
En die met ware roem niet buiten daat verheffen :
Onnodigh klare blyk te ſtellen op 't tonneel ,
Onnodigh 't overſchoon te cieren met fluweel.
Onnodigh ons geweſt met pauwen-pronkte veed'ren ,
Daar d'eyken ſonder tal als Libanonſe ced'ren
Bereiken , ſoo het ſchynt , des hemels blaauwe boogh ;
Wiens toppen door de hooght' verkleynen in ons oogh ,
Het gunt ſich vaak vergaat aan dees' verheven kruynen ,
Wiens ſchaduwen op d'aard' haar beeltenis afbruynen ,
Daar min of meer de zon met ſtraeltjes onder ſpeelt ,
En met een gaauwigheyt yet van de ſchaduw' ſteelt.
Waar van het dor gemoet door tyts verloop aan 't ſooren ,
Schier aarſelt in ſyn Lent , en ſchijnt van nieus herboren ,
Aanſiende hoe 't hemelſche het aardſche hier verciert
Aanhoorende ; hoe 't pluim-gedierte tiereliert ,
Anſiende 't velt gebloemt, 't geboomt met vrugt behangen,
Aanhorende de galm en d'Echo der geſangen :
't Schijnt Muſa ſich vergeet alhier in 't groene gras.
Bedaar , en ſie , wat nut ons brenght dit hout gewas ,
Het welk Criſpini gildt meeſt jaar op jaar doet vellen ,
En knotten kroon en ſtronk,en die van ſchorſſ' ontſchellen,
(Een ſpiegel voor de menſch en 't ſuiver fier gelaat ,
Hoe alles door de doot of metter tyt vergaat)
Soo ſietme tak en ſtam ontkleden en onttoyen ,
De romp tot brandt , de huit om huiden me te loyen ;
En niet alleen dat ſich hier yeder van voorſiet ,
Verſent men 't wijt en zydt ver buiten ons gebiedt ,
En maken gout van hout en ſilver van de baſten ,
En houden houts genoeg om 's winters by te gaſten.

Noch ander hei-genot verandering van brandt,
Brengt ons met menighte het Tubantynſche landt,
Of anders Twent genaamt, gehecht aan ons geweſte,
Wiens aſſen talleloos beturven onſe veſte.
Dus mynen hier een ſchat van ongemeene waard',
De burgers uittet hout, de boeren uitter aard',
't Is waar, Batavia, uw veenen zyn te loven,
Veer boven d'onſe, maar in hout gaen w' u te boven;
Dat ons uw toe voer ſtrekt, dat kent een yeder een,
Dan konnen 't buiten u wel klaaren met ons veen.
Dus yeder heeft 'et zyn, gy wint het met de ſcheepen,
En wy zyn baas met hout, met vlegels ende grepen,
Wy zyn u baas met hout, dat 's einde mettet liedt
Want ſonder ons behulp, hadg' ſoo veel ſcheepen niet,
w' En hoeven geen getuygh, gaat vraaght 'et d'Amſterdam-
Of die van Hooren of de vlytige Sardammers; (mers,
Al ſchoon dat haar gelaat ondienſtigh ſchijnt te hoof,
Gelooftſe daarom vry, ſy hebben hier geloof;
Vaak meerder als de geen die rinkelen met ſpooren,
Of die 't gepoedert hair doen ſwaeyen om haar ooren.
Nu laat ons buiten-om betreden onſe ſtadt,
En ſien hoe cierlyk die met hoven is omvat,
Dewelk robyningh als de dageraatſche rooſen,
Van pruym en abricoos en ſchoone karsjes blooſen;
Daar 't ſwangere geboomt met ooft is overla'an,
En lacht ſoo lieffelyk 't bevruchte vrouwjen aan,
En kan d'onluſtige tot dubbel luſt bekoren,
Aenſiende 't ſomer-ryp ons in de lent geboren,
Daar 's Mays in 't ryſen en in 't dalen van de ſon,
Het nachtegaaltje queelt ter eeren van Pomon,
En overſtemt geheel al d'ander vlugge dieren,
Die neffens hem verſelt ſeer aardigh tierelieren,
O fiere Philomeel! dank-heb ô koninks-kindt,
Die ons en ons geweſt en onſe ſtadt bemint;
En zyt ons toegeneyght ja toe gedaan in allen,
Wyl gy u legert ook hier binnen onſe wallen,

Daar

Daar gy (al-eer Auroor haar in 't ſcharlaken pronkt,
En 't wereliſche gewoel noch van den arbeit ronkt)
Ons uwe deuntjes ſchenkt, tot dat de ſon komt pralen,
En uw geſangh hervat, als die begint te dalen,
Voorwaar ſoodane gunſt bewijſt gy weynigh ſte'en,
Waar op wy tot uw lof een voet te hooger tre'en,
Een teyken, dat al-hier de wallen u bekoren,
Die met haar *faulce-Braye*, (als met een lijn geſchoren,)
Soo cierlyk zyn om-hecht, van dorenen beplant,
Trots ſchanſen ofte veſt in onſe Nederlandt;
Oft is 't, om dat de lucht en ſtroom u aangenaam zyn,
Die ſoeter als gemeen, geſont en ſeer bequaam zyn?
Het zy hoe 't zy, hier klinkt uw ſoete Lentens liedt,
Daar 't ryk Batavia ganſch weynigh van geniet,
Soo weynig dat aldaar zyn duyſenden van menſchen,
Die uw geſangh om veel in hare hoven wenſchen,
Dit hebben wy Batave, en gy hebt dat wy niet,
Dus nergens is 't na wenſch, altyt ontbreekter yet;
Soo heeftet Godt gevoeght gegeven en genomen,
Derhalven waar men is, is 't nimmermeer volkomen,
Reiſt vry de werelt door, of waar de ſonne blaakt,
Soo ſchoonen landtſchap niet, daar 't alles is volmaakt.
Of ſchoon de dwaſe ſoekt (met ydel onderwinden,)
Den hemel op der aard', 't verkeerde ſal hy vinden,
Hoe meerder dat hy wroet, hoe min hy die ontdekt,
En vindt doch anders niet als 't gunt ſyn hart berekt,
Hou penne, niet te veer dus uittet ſpoot te loopen,
Laat vrecken hare ſchat, en wy na beter hoopen,
En keeren wederom van daar wy zijn gegaan,
En ſpreken ons geſin en lants-genoten aan,
Die buyghſaam zyn, de wet getrouw in borger-plichten,
Die vrinden zyn te vriendt en voor geen vyand ſwichten,
Wiens treffelijk gemoedt ſtijght hooger als de wal,
Verhope, dat het ſoo tot ſynen Schepper ſal,
O heldelyke lien, ô onverſaagde mannen,
Die vaak de koortſe joeght in 't herte der tirannen,

Godt

Godt geve ſulkes keer in uw gemoedight hart
Tot vreeſe, ſchroom en ſchrik voor ſondelijke ſmart,
'k Meen goddelijke vrees, geen wereltlijk verſagen,
Een vrees, die zege baart en onheil kan verjagen,
Een vrees, die nijt en ſpijt, bedrogh en hoerery,
Brooddronken overdaat en grootſche hoverdy,
Of wat aan 't vleis beklijft tot doemenis der zielen,
Geheel verwinnen kan en doode'lijk vernielen,
Op dat gy ſpooren meught na 't hemelſche bezit,
En doelen alſoo na het onvergank'lijk wit,
't Gunt niet als geeſt'lyk oogh te recht en kan bemicken,
Noch weeren van der handt de Satanaſſche ſtricken,
Waar me door Adams val de werelt is beſet,
Soo datme nau den voet kan mijden uittet net:
Dit heb ik u uit gunſt tot ſchouſel op gedragen,
Mishaaght u myne ſtyl, laat u mijn gunſt behagen
Dewelk' u ongemeen na wenſch ten hemel heft,
En myn gedichtſelen ontelbaar overtreft,
Dat dit mijn herte baart, verſeker ik u lieden,
Die tot beveſt van dien u kom uit jonſte bieden,
Myn overſchot van tyt, tot rymery geplant,
Gegroeyt tot een geſangh, en ſtel u die ter hant,
Vertrouw uw weder-gunſt myn feylen ſal bedecken,
Gelijk ik hope dat uw zondelyke vlecken,
Door loutere genaad' ook onſen Heylant ſal,
Die u aan lyf en ziel behoe voor ongeval;
En wenſche, dat hy daar wil geeſtelyk in enten,
Der duyven ſimpelheit en voorſicht der ſerpenten,
Het gunt beklyve tot een hemelſche Laurier,
Dewelk u heilighlyk en eeuwelyk vercier.

Stuur Recht.

JAN vander VEENS
ZINNE-BEELDEN,
OFT
ADAMS APPEL.

De Cristalyne stroom is 't Schilt van d'een kant,
Maar ons geheel behoudt staet in des Heeren handt.

DEn Arent, scherp ter schoor met uyt-gespreyde veerê
Wilt 't draeyen van dit Radt beletten ende weeren,
Beletten, dattet sich in 't minste niet en wendt,
Of anders waar 't gesin des Adelaars geschent.
Dies alle, die getrou den Adelaar beminnen,
Roept bystandt aan de geen, die 't alles kan verwinnen,
Ten eynde 't wankel Radt van menigh hondert Jaar,
Magh blyven in de standt als 't heeft den Adelaar:
Schoon of die vlytigh pooght het quaat te weder-streven,
Alleen des Heeren kracht moet d'overwinning geven;
Dus biddet, dat sijn hulp en zegen-ryck bestuer
Bescherme d'Adelaar, en stutte d'*Avontuer*.

'T Eerst

'τ Eerſte

ZINNE-BEELDT.

Stemme: *Di moy, di moy birene mon amy.*

t GEſlepen ſtaal en 't donderende Schut, (ten,
Getrout aan Trom,gehylikt aan Trompet-
s 's Vyands ſchrick, maar alles is onnut,
ioo d'oppermacht ſijn macht niet wil beletten. *Pſal.*60.
13.

Noch 't krielendt Heyr,bekleet in blank Metaal, *Pſal.*62.
Noch ſchans op ſchans,tot voordeel onſer Wallen, 12.
Noch Yſſel-ſtroom,noch Rijn,noch Maas of Waal *Ieſ.*31.1.
Lijn ſonder hulp van Gode niet met allen.
Deu. 33.

Sijn oogen-wenk doet beven Bergh en Rots, 26.
En ſijn gedacht doet alle hooghmoet dalen, *Ezech.*7
ſyn gramſchap doet verzwinden alle trots, 4, 9.
En ſijn geſicht kan in den afgront ſtralen. *Syr.* 10.
15.

d'Onmog'lijkheyt is mogelijk voor hem, *Ier.* 10.
Die uyt een niet ſchiep Hemel, Lucht en Aarde, 10.
En ſoo hy wil, kan weder zyne Stem *Pſ.* 139.
Die brengen tot een niet: van geender waarde. 7, 8.
Matth.

Ick ſegge hem, die ſonder Aardſche vondt, 19, 17.
Als Spieſen, Roers, Muſquetten of Cartouwen, *Gen.* 1.1.
Al wie 't hem luſt, verdelget in den gront, *Pſ.* 135.
Dien moeten wy voor al de wal betrouwen. 6.
*Pſal.*46.

Gy die daar voert den Arent in u Schilt, *Ezech.*
U weder-vaar, en 't gunt gy hebt geleden, 34. 35.
Is nu verſoet en gantſchelyk geſtilt, 2. *Sam.*
Gedenk nu die, die voor u heeft geſtreden. 22. 31.
Pſ. 118.

Het wreede Jok van uwe Borgery, 1, 2, 3.
Is afgement door d'afgeſtorven Ouders,

Geſeten onder Spaanſche Tyranny,
Een laſt (eylaas) te ſwaar voor hare ſchouders.

Deut. Laat Godt de wraak, gy alle die in 't bloedt,
35. Noch over 't leedt van u Voor-vaders jamm'ren,
Jer. 31. Alwaar ſijn oogh ons Vaderlijk behoedt,
10. En aard 't geen Wolf, en veylig zyn de Lamm'ren

Gy Poorters, t'ſaam verloſt van Neroos peſt,
Pſ. 60.13 Soekt hulp aan God geſtadigh t'allen tijden,
Pſ. 62.2. Om byſtant tot bewaringh onſer Veſt,
Pſal. 69. Verhoort hy ons, wie derf ons dan beſtrijden?
14, 17.
Syr. 36. O Heere Godt, weerhoudt het wanckel radt,
19. O Heere, ſtaat doch onſe kleyne macht by,
Prov. O Heer, bewaar doch Deventer de Stadt,
29. 25. O Heer, houd wagt ſo zijn wy t'ſamen wacht-vry

DEVENTER.

EEn Keyſerlijke ſtad, een hooft van haar geburē
Wel eer des vyants ſpits, en nog ten naaſten by
Heel loffelijk beheerſcht, bekleet met Burgery,
Romeynelijk befaamt, en vreedſaam in 't beſturen
Die Kranen zyn ter wagt en Leeuwen op de muren
En ſonder Poppen-pronk een pronk van Schuttery
Gewapent met het hart, ja trots Soldatery.
Derhalven ſy te recht in 't Schilt den Arent vuren
Waar van de toets en proef gebleken heeft in noot
't Leger Doe 't Spaanſche Carmoſijn de verruwe verſchoot
van den Verlieſende haar roodt en haar gewoone weſen,
Grave (Eylaas!) maar al te duur gekoft met Borger-bloet
van den Die met een kleyn getal door over-grooten moet,
Berge. Des Jagers gantſche Heyr de'en deyſen ende vreſen

Trouw

Trouwt vryigheyt aan vree, geen lieffelyker paar
Is oyt in Nederlandt gekoppelt aan malkaar.

BY desen tammen Leeuw bekranst met Lauwerieren,
En hoe dat by hem vry gaan weyden alle dieren,
En sijn betuynden Hof met veel Tropheen beplant,
Wert afgebeelt den aart van 't vrye Nederlant.
Het Lichaam of de Romp beduydet de Provencen,
(Tot scherm en onderhoudt van alderleye Menschen,)
Die aan malkander zijn lichamelijk gehecht,
En yeder een behoudt sijn Wettelijcke recht.
En voorts de Pooten en sijn and're grove Leden,
Dat zyn de Vestingen als Sloten ende Steden:
En 't gene dat gy hier noch by geteyckent siet,
Dat is de kranke Hoop, om dat de Vrede vliet.

Tweede

ZINNE-BEELDT.

Stemme:

Esprits qui souspirez, &c. O nuict jalouze nuict.

DE Roem-basuyne klinkt veer over alle stranden
En alle Ryken door, hoe 't kleyne Neder-lant
Weerstaat eens Keysers macht en groote Konings landen,
En hoe 't sijn vrye Tuyn met zege-tekens plant.

'T Is waar dat wy als nu een Ys'ren eeuw beleven,
Gelyk 'et blykt, maar 't schynt, als dat de gulden eeuw
Ons vrye Vaderlandt tot Na-laat heeft gegeven,
Te zyn mewarich, vroet, en moedigh als een Leeuw.

Ook mede 't meeste deel met eendracht heeft beschonken
En dat de gulde tydt daar mee ten Hemel sagh,
En vloogh na 't Heyligh volk, die in het witte pronken,
En blincken als de Son op 't heetste van den dagh;

Die daar met volle vreugd den grooten Schepper loven
O over-grooten God! O Trooster aller go'en,
Die ons het Spaansche jok hebt van den hals geschoven,
Wy loven u bene'en, gelyk sy boven doen.

By u Almachtigheyt zyn machteloos de machten,
De rotsen als een vliegh, de Legers als een veer:
Dat wiert de Vloot gewaar, die Neerlant wou versmachtẽ.
Een tweede Memphis Heyr versoop hier in het Meer.

O! Herder Israëls, wie kan u oogh ontsluypen?
Wie kan u straf ontgaan, ontduyken of ontvlien?
Ontvluchten op de Zee, of in der Aarden kruypen?
Geen Afgrondt is soo diep of kunt noch dieper sien.

Die:

Dies is u, Heer, bewuſt den Staat der Nederlanden,
Wat mangel datter is, wat datter is van noo,
Wy geven u, ô Godt, alleen 't beleyt in handen,
Die onſen Vyandt t'ſaam kunt binden aan een ſtroo.

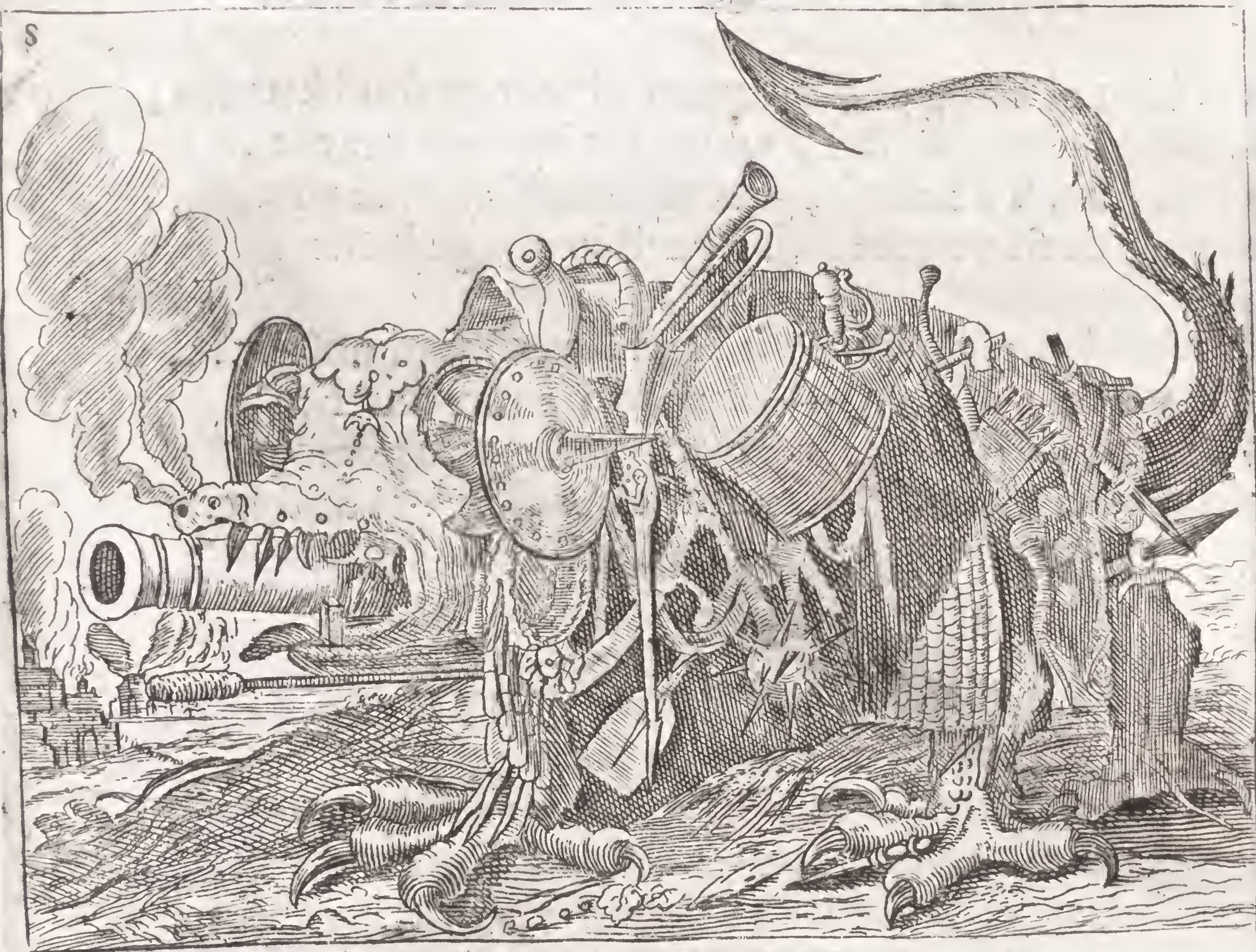
Gy kunt al wat gy wilt, maar al wat gy ſoud kunnen,
En doet gy niet, ô God, want 't is in uwer macht,
De vree, als 't u belieft, ons voor de Krygh te gunnen,
De vree, de ſoete vree, die ſpeelt in ons gedacht.

Wy bidden u, ô Heer! ô Heer! verhoord onſ' bede,
Wy bidden u, ô Heer, ô Heer! verhoort onſ' be:
Wy bidden u, ô Heer, ô Heer! verleen ons vrede,
En bandt het bloedigh Sweert toch eeuwigh in de ſche.

't Vrye Nederlandt.

EEn kleyn beloofde Landt bewalt met Water-veſten,
Daarin' uyt de Pekel mynt het gout in overvloedt,
En 't Silver uyt een kruyt dat Vee en Menſchen voedt:
Wiens Hav'nen ſtrecken ſich van 't Ooſten totten Weſten,
Bereyckende met roem het vreemde der geweſten,
Alwaar het den Maraan het herte beven doet,
En ſwellen als een Pad van ſpyt en giftigh bloet,
Daar van, waar 't mog'lyk, ſou hy barſten noch ten leſten:
Een vrye wooningh voor het tedere gewiſſ',
Daar yeder in 't gevoel magh blyven, dien hy is,
En ongequetſt in 't licht het ſelve magh beleven.
Dies zegent het de Heer, ſoo dattet groeyt en bloeyt,
En van de Melck, en Kaas, en Boter overvloeyt,
Alleen, het waar na wenſch, waar 't maar de vree gegeven.

In't Eeuwigh Duyster Rijk is d'Oorlogh uyt-gebroedt,
En door het giftigh Sogh des Tweedracht s op-gevoedt.

DIt Beest, dit felle Beest is 't wreetste wreedt op aardē,
Heeft schubben op het lyf van roers, petars en swaar-
Wiens vreesselik gebit is sijn getempert Staal, (den,
De tonge, soo gy siet, een Slange van Metaal:
Waar meed' het Landt en Luyd' en alles kan vernielen,
Verwoesten Ryk en Kroon, en duysenden ontzielen,
En waar het over kruypt, verdorret alle kruyt,
En waar 't sich neder-leyt, daar smoort de wortel uyt.
Dit oudt Serpents geslacht wert boose Krygh geheeten,
Godt helpe, die daar zyn by 't boose Beest geseten:
By 't Beest, dat menigh mensch en menigh vroom gemoet
Nootwendigh huys by huys elendig beed'len doet.

't Derde

'T Derde

ZINNE-BEELDT.

Stemme: *Esprits qui souspirez.*

LAet Musa swart bewolckt sich in den rouwe stellen,
En singen van het boos het alderbooste boos,
Dats van de boose Krygh, gesproten uytter hellen,
Die even haat de Deught, als Godt het Goddeloos.

De Furiën des Poels doen alle Trommen rasen,
En hitsen Croon en Croon, en Scepters tegen een,
En hebben haar vergift de werelt door geblasen,
Dies werter over-al heel bloedelyk gestre'en.

De landen uytgeput, verwoest, vernielt, vertreden,
Van 't Edele gewas de wortelen gesmoort,
De Dorpen afgebrant, de honger in de Steden,
Het Menschelyk geslacht mishandelt en vermoort.

De luyden kaal geschat, geknevelt en gebonden,
Onmenschelyk gepijnt, en wredelijk gestrikt:
In tegenwoordigheyt haar Dochteren geschonden,
En beestelijk misbruykt, en naderhant verstikt.

Dit heetmen Krygs-gebruyk, daar wilmen 't mee verbloe-
En 't sweeren en gevloek Godslastering en smaat, (men,
Dat is des krygers wys, soo aardigh kan men 't noemen,
Men moet soo vies niet zyn, het is Soldaten praat.

Noch zijnder die de Krijgh lof-tuyten ende prysen,
En loven boven vree, de nuttigheyt van dien,
En kunnen 't op haar wijs' heel Christelyk bewysen,
En op de Joodsche krygh al geestelyk bedien.

Dit heeft geen tegenspreek, ten wil geen antwoort lyen,
Geen openingh van mont en is hier toe van noo,
't Is nu geen Israël, als in voorleden tyden,
En die ons 't stryden leerd' en leerter niet alzoo.

O! onderwijser, neen, u onderwijs is wijser,
Als met den vleysschen arm te stryden seer verwoedt,
Of met het Cortelas of spits geslepen Yser,
Maar leert te wederstaan ons eygen vleesch en bloedt.

't Geloove is onse schilt, de wap'nen ons' gebeden,
Ons Hooftman Jesus Christ, den Heylant, Godes Soon,
En wie door sijne hulp verwint sijn aartsche leden,
Verkryght tot een Soldy des levens waarde Kroon.

De Krijgh.

EEn treur-spel, daar 't gevloek de pronk is van de reden,
Een Spaansche Varke-mart, een Guyten Kerremis,
Een school van schelmery en alle vuylenis,
En daar-mee leert het murch en 't pit van quade zeden.
Een bat van Fielen-slym, geschuymt uyt alle Steden,
Een Ys're wereldt, daar 't gewelt den Rechter is,
Het woudt van Kalis-bend, der luysen wildernis;
Daar Bacchus wert elooft, en Venus aangebeden,
Een swerrem van gespuys, dat alle vruchten smoort,
En maakt een bloe'nde Pest, die Vee en Menschen moort,
Een Draken-nest, daar vuur en vlam wert uytgespogen,
't Gunt Dorpen maakt tot asch en Steden in den brandt,
Of watter is ontrent of staat op 't platte Landt,
En dese vonken zyn de Werelt door gevlogen.

Door

Door 't Sweert is menigh Mensch gesneuvelt en vernielt,
Maar door de boose tong ontelbaar meer ontzielt.

DIt Engel-schynent wyf is 't looste boos geheten,
Haar tong gedraayt gekromt, is dubbel en gespleten,
Een volle water-kruyck draeghtse in de slinker handt;
En in de rechter een bepeckte helsche brandt.
Onnoodigh is 't dit Beelt wat klaarder uyt te leggen,
Vermits een yeder weet wat dat dit is te seggen,
Wat onheyl twist en moort een dubble tonge voedt,
En onder schyn van deught, betovert het gemoedt:
Wat vrintschap datse toont, wat nydt sy weet te brouwen,
En hoe geveynsdelyk sy radet vree te houwen.
Wee over-boose aart, wee duyvelsche natuur,
Die 't water draeght in d'een, en d'ander handt het vuur.

'r Vierde

'T VIERDE

ZINNE-BEELDT.

Stemme:

Van den 79 Psalm, *De Heydenen zijn, &c.*

DEs waarheyts schyn, de schoon vermomde logen,
Is door de tongh gestelt in groot vermogen,
En gaat getooyt, gepronkt met Heylighede,
Aan-biende vree, en scheurende de vrede,
En blaast door 't oor in 't hart
Der Vorsten, dies verwart
Zy Landen ende steden.
Daar is geen quader quaat
Als 't quaat, dat sijn gelaat
Met deughde kan bekleden.

Een dubb'le Tongh, vol van door-naeyde streken,
Heeft den Psalmist te rechte vergeleken
By 't snydent sweert, en brandent vuur somwijlen,
En by de quaetst van spits geslepen pijlen:
Hoe meerder datse vleyt,
Hoe meerder bitterheyt
De na-smaek wert bevonden;
Hoe meerder datse smeekt,
Hoe felder datse steekt
Vergiftelyke wonden.

Een valsche tongh en kan geen straffen lyden,
En hatet die, die hare loosheyt myden,
En weet haar gift met balssem te bestrycken,
Soo dattet schynt een heelbaar kruyt te lycken.
Wat snoder booser list,
Wat moordery en twist
De tongh al heeft bedreven,
Dat 's wel ten meestendeel
Maar nergens na geheel, Volkomelyk beschreven.

Dees

Dees Satans aardt, het ſoetigheyt ontſlippen,
En houdt het gif beſloten in de lippen,
Om t'zynder tydt, den vromen te beſchaden,
En onverſiens daar mede te verraden:
Doch alle valſche daat,
Weerom te rugge gaat,
En quetſet ſelf de quade,
Met ſmaat en ongeluk,
Met jammer ende druk,
En eeuwige ongenaden.
Dan ſal haar loon zyn knarſinge der tanden,
Daar nimmer ſal verloſſing' zyn voor handen,
By welckers pyn maar alle de Aartſche pynen,
Heel lydelyk en draagſaam ſullen ſchynen,
Wiens Kancker in 't gewiſſ',
Staagh in de duyſternis,
't Geweten ſal door-knagen,
Daar 't eerſt noyt 't leſt en vint,
Daar 't leſt maar eerſt begint, En daar het noyt ſal dagen.

De valſche Tonge.

DE valſche dubb'le tongh, quam dus met Eva kallen;
Geenſins naakt u de doot, maar Godt de Heere weet,
Dat gy ſult zyn als hy, ſoo gy 't verboden eet:
En deſe loosheyt deed 't vergode Paartje vallen.
Een doodelyken val, een ſterfdagh voor ons allen!
Die d'Aarde ſtrekt' een vloek, de Vrouw' tot ſmart en leet;
En 't Mannelyk geſlacht tot kommer ende zweet.
Soo koſt de booſe tongh des Hemels ſoet vergallen:
En ook d'oprechte Artz, die eeuwigh is en was,
Die deſen val verboodt, en door zyn bloedt genas,
Word door de booſe tongh onnoſelyk verdrongen,
Word door de booſe tongh met logenen belaan,
Word door de booſe tongh verraden en gevaan,
Verweſen en gedoodt door valſch getuyg der tongen.

Gy

Gyſpotters, die verwaant van yeder-een een veer trekt,
Weet, datmen achter rugh met u noch tienmael meer gekt.

HIer wert den Uyl beſpot, dog meeſt van lichte vogels,
En ſnorren hem voorby gelyk Muskette kogels,
Het ſpulletje verkeert, den Baas geraakt in ſwijm,
O jou! de ſpotſche ſpreeuw is vaſt aan 't vogel-lijm.
Dit gaat de ſpotters aan, die metten monde ſcheeren,
En mette lippen ſlaan, en mette tonge deeren:
Voornamelyk op die, die ſlecht zyn van gelaat,
Eenvuldig in haar doen, en deughtſaam in der daat.
De ſchamp're is wel eer met ongeluk geſlagen,
Begicchelt en bejout in plaatſe van beklagen,
Wanneer de ſulke raakt rampſpoedelyk te ſchandt,
Soo roept een yeder een het ſpotters huysje brandt.

'tVijfde

't Vijfde

ZINNE-BEELDT.

Stemme:

Quand la bergere va aux Champs.

DAt ieder een besag het sijn
In 't Christalijn,
In 't Christalijn van sijn gewis
En wou bemercken,
Op al sijn wercken,
Of wat hy is.

Of eens met reden over-woeg,
En over-sloegh.
Sijn goet, en quaet, sijn smaat,
Verdeylt in Schalen, (en eer,
Het leet sou dalen,
En wegen meer.

Waar 't dat den Spotter dit be-
Die nu belacht, (dacht,
Beschampt, beschimpt een yders
Son dan Verlaten, (doen,
Het smadigh praten,
Is mijn vermoen.

Die yeder af te schild'ren weet
Met klad'ren kleedt,
En bruykt de tongh tot een pin-
(Door dert'le weelden,) (ceel,
Sal vaeck uytbeelden,
Sijn eygen deel.

Wie schamperlijk de tonge
Sich selven schent. (went,
En quetst sich door sijn eygen
Soo dat na desen, (boog,
Sijn spotsche wesen,
Hem druypt in 't oogh.

En het gebeurt sig in 't gemeen
Als sulcken een,
Door ongeluk sig vint benouwt
Dat al sijn suchten,
En ongenuchten
Wert uytgejouwt.

Dat al sijn wee, dat al sijn
Wert uytgelacht, (klacht
Met dese troost (in sijn ver-
Den Aep, den Otter, (driet)
Den Spreeu, de Spotter,
Dat schaed hem niet.

Des is des spotters ongeneugt
Een anders vreught,
En yeder roept tot sijnder
't Is sijn belooningh, (schant,
Siet Spotters wooningh
Is in den brant.

Die

Die staag op yder feylde wat,
Een dit of dat,
En elks vonk uyt d'assche schier
Wist op te rapen,
Moet nu zien blaken,
Zijn eygen vyer.

Noch Godt, noch Mensch op deser Aardt,
En is hy waart,
Want niemant hem gedulden (kan
't Is al te snoode,
Verbaat van Gode,
En alle man.

Dat yeder een besag het sijn,
In 't Christalijn,
In 't Christalijn van zijn gewis,
En wou bemercken,
Op al zijn wercken,
Of wat hy is.

Den Spotter.

VEel slimmer als een Sweert of Mes van scherpe snede,
Is Spotters felle tongh, en schoon die in den mont
Gestadelijken woont, nochtans is 't, datse wondt
En quetse veer en na een yeder een daar mede.
Sijn schimpen heet hy Jok, en 't spotten boertighede,
En noemt sijn peylloos diep een vlack' ondiepe grondt:
Het schieten heet hy schers, en dubbeltheyt goet rondt,
En die hem is het naast, is 't veerste van de vrede.
Hy voedt de nijdigheyt; dat is sijn beste Pop,
En waar men hem verdrijft, daar houdt het twisten op.
Dies wilmen zijn in rust, soo moet hy sich vertrecken,
Een die op yeder smaadt, is meer als veel bevleckt,
Hy is gelijk den Aap, die alle man begeckt,
En selve niet en kan sijn blooten aars bedecken.

De Waarheyt over-wint de Leugen en de Zonde,
De Waarheyt drijft en vlot, de Leugen moet te gronde.

DE Swemmer roept om hulp, als of hy in gevaar is;
Des ſchrikt een yeder een, in meening dat het waar is,
Dit doet hy menighmaal, (des wert het gantſch gemeen)
Soo lange tot hy eens de kramp krijght in het been;
En ſchoon hy dan in noot roept luyder als te voren,
't Geloof is met hem uyt, de Swemmer gaat verloren.
Wanneer een Leugenaar ſomwijl de waarheyt ſeyt,
En wert hy niet gelooft, ten zy met onderſcheyt;
Ook wert hy vaak beſchaamt, beſpot, en na-geweſen,
Verſmaadt, gehaat, miſttrout, van yeder een miſpreſen.
't Waar noodigh, dat de ſulk vaſt in gedachten hiel,
Dat, welkers mont die lieght, is moorder van de ziel.

't Seſte

't Seste

ZINNE-BELDT.

Stemme:

Als ik ſink in mijn eygen grondt.

DE Leugen is het eenigh zaet,
Waer uyt dat zijn geboren
De bitt're doot, de vloek, den haet,
Godts-laſter, moort en toren.

Wat grouwel datter oyt geſchach,
Geen zonden uyt-genomen,
Geen qualen, die men denken mach,
Of zijn daar door gekomen.

Geen jammer, hartſeer of verdriet,
Geen bloet is oyt vergoten,
Geen boosheyt iſſer oyt geſchiedt,
Of is daer uyt geſproten.

Den zayer van dit Goddeloos,
(Waer door wy alle vielen,)
Die heeft dit over-geven boos
Geplantet in de zielen.

Beſwangert is ſoo menigh menſch,
Met vrucht van ſijnen zade,
Die hy belooft des harten wenſch,
't Gunt haer gedijdt tot ſchade,

Dus heeft gekregen d'overhant,
Den Godt van deſer werelt,
Die meer en meer de leugen plant,
Verheerlijkt en beperelt.

En

En heeft die met des waarheyts kleet
Vermomt, en ſoo verheven,
Dat ſich de leugen nu vermeet,
De zaligheyt te geven.

Hier door ſoo heeft den Leugen-heldt
Verſtrickt veel duyſent ſcharen,
Die mette tong, en met geweldt,
De waarheyt heel beſwaren.

En 't gunt haar macht verbiedt te doen
Van uyterlijk te wreken,
Wert yeder tong' een Schorpioen,
Vergiftigh in het ſteken.

Een yeder dan ſijn netten ſpant
Om 't Heylige te ſtricken,
Waar in ſy ſelven naderhant,
Als HAMAN noch verſticken.

De waarheyt die ſal blyven ſtaan:
Daar alle Leugenaren,
Als ſtroo en ſtoppelen vergaan,
En grondeloos vervaren.

Hou op, hou op, gy die daar noch,
U wapent met de Logen,
Of ſult u ſelven door 't bedroch
Uw's Vaders ſien bedrogen.

Haar Vader d'over oude ſlangh,
Die loogh bedroogh in Eden,
En houdt dit meer en meer in ſwangh,
Des bloet ſijn Ryk beneden.

De Leugen is het eenigh zaadt,
Waar uyt dat zyn geboren
De bitt're doot, de vloek, den haat,
Godts laſter, moordt en toren.

Den Leugenaar.

DEn valſchen Leugenaar komt nimmermeer ter eeren,
En is van Godt de Heer en Godes volck gehaat,
Hy ſtichtet haten-leet, en alderleye quaat,
't Gunt ſtuyten ſal te rugge, en ſijne Meeſter deeren.
Die met ſijn eygen ſweert ſich ſelven ſal beſeeren,
En dooden ſijne ziel door looſe leugen-praat,
Die wel een ander, maar meeſt den ſchaader ſchaadt;
Des naakt een dubbel wee die ſich hier me geneeren.
Wanneer een Leugenaar ſpreekt waarheyt by geval
En kruyſt en kraſt met Eedt, men denkt hy lieghtet al:
't Geloove is met hem uyt in allerleye ſaken.
Den Dief en is ſoo ſlim niet als den Leugenaar,
Doch ſullen op het leſt ſeer ſchandigh beyde-gaar,
(Gelijk als Syrach ſeyt) noch aan de Galge raken.

Door

Door't Sweert zijn duysenden vernietight en vernielt,
Maar noch ontelbaar meer door dronkenschap ontzielt.

Siet Bacchus van de wijn en door de min benevelt,
Is met een zyden-draat gebonden en geknevelt
Van Venus, die hem leydt, en heeft in haar gewelt,
En wert van Mars en van Mercurius verselt.
Het goddeloose quaat, door dronkenschap bedreven,
Is wel ten meestendeel, doch niet geheel beschreven.
Wat hoerdery en moort, verraat en dievery,
En duysent dingen meer van snoode schelmery
Daar uyt gesproten zijn, en noch gestadigh spruyten,
Is yeder openbaar: dies wy 't hier mee besluyten,
En seggen, Edel is de wijn in soberheyt,
Maer giftigh als fenijn in dart'le gulsigheyt.

'T Sevenste

ZINNE-BEELDT.

Stemme:

Kost ick de Mane-schijn bedecken.

KOm Musa kom help my vertoonen,
De vruchten van de vrolijkheyt,
Der breyneloose Bacchi Zoonen,
Die onbescheyden doen bescheyt,
Maar gaat haar apery,
Om kortsheyts wil voorby,
Soo niet u rijm-gesang
Sal vallen al te lang.

Want noyt beschreef, noch kan beschryven,
De Penne, wat voor sotterny
Den dronck bedreef, en kan bedryven,
Dies van sijn dolle rasery,
Als woelen en gepraat,
En dartel wangelaat,
Te doen volkomen blijk;
En is niet mogelijk.

De Dronkenschap bekrenkt de leden,
Mismaakt het wesen en 't gesicht;
Maackt sucht, en sieckt', en strammigheden,
In Armen, Beenen en gewricht;
Daar by een quade Maagh,
Tot Eten selden graagh,
Maackt hoest, en heesch, en schor,
En kael, en schraal, en dor.

De

Den dronk berooft verstant en zinnen,
Maackt kuysheyt tot een geyle brandt,
En doet heel onbehoorlijk minnen,
En gantsch vergeten schaad' en schandt,
Beweeght tot Hoerdery,
Bekoort tot Dievery,
Berockent Moordery,
En alle schelmery.

Den dronck doet danssen ende speelen,
Den Mensch veraarden in een swijn,
Doet vloecken, beiren en krackeelen,
En vechten dat geen vechters zijn,
En dat sacht-zinnigheyt
Verkeert in dolligheyt.
Den dronck brenght aan den dagh,
't Gunt langh verholen lagh.

Hoe menigh heeft den dronk doen sneven,
Verdelght, verdroncken en gesmoort,
En schandelijk gebrocht om 't leven,
Verworght, mishandelt en vermoort,
Door Beulen 't licht berooft,
Gehangen en onthooft!
Dies gy, 't zy oudt of jonk,
Vermydet doch den dronk.

Wee, die alsoo den tijt versuymen,
Den tijt, den kostelijken tijt,
Die 't leven en haar goet versluymen,
En goddeloos geraken quyt,
Dan wert haar soete vreught,
Een bitter' ongeneught,
Een wee van ongena.
O Vrinden, denkt'et na.

Dronkenſchap.

GY helden in den dronk, berooft van weet en zinnen,
Die met de neus in 't nat beginnet 's morgens vroegh,
Wien 't wijnhuys is een kerk, wiens Tempel is de kroeg,
En Bacchus uwen Godt, en Venus uw' Godinne;
Uw klare koele wyn maekt heete geyle minne,
Een min, die Loth in ſtrik onnoſelyken joegh,
En Holofernes hooft tot ſijnen vyant droegh:
Een min onminnelyk, een Zielen Moorderinne.
En duyſent duyſenden, ja ongenoemt getal,
Zyn door de dronkenſchap gekomen tot een val,
Die nu noch eeuwighlyk en nummer ſal geneſen.
Dus weent, ô dronkaarts weent, beweent uw' gulſigheyt,
Waakt op, gedenkt de ſtraf, de ſtraf in eeuwigheyt,
Och! al te ſchrickelyk en vreeſlyk boven 't vreeſen.

Soo gewonnen, zoo verloren,
Lank gewaſſen, kaal geſchoren.

EEn Rykdom won Mooy-Elſſ' by Pieter Pol de milde,
Het gunt ſy altemaal met and're weer verſpilde.
Nu is Mooy-Elsje kaal, te voren hadſe goet,
't Is met Mooy-Elſelyn veel meerder ebb' als vloedt.
Gy dobbelaars, die ſtaagh uw ſinnen ſtelt tot ſpelen,
U Ryk is op en of, uw tyt-verdryf krakelen,
Of kyven of gevecht, door-vlochten met gevloek,
Ten leſten van de graat, de billen door de broek.
Wie ſoo het leven ſlyt en eyndight in elende,
Wat ſlot van Rekening beduchtmen in het ende?
Als dat ſijn winning heeft gewonnen hel en rook,
En dat hy door 't verlies verlieſt den Hemel ook.

'T Achtste

ZINNE-BEELDT.

Op de voorgaande Stemme,

O Vrome Tongen al te samen,
Die in de gantsche werelt zijt,
Laet ons den dobbelaer beschamen,
Met scharpe spitse reden-spyt;
Verwijt zijn boos bedrijf,
Sijn valsheyt en gekijf,
En sijn vervloeckt gesweer,
En duysent dingen meer.

Die menighmaal sal in 't verkeeren,
In Tiktak of in kaarten-spel,
By Godes naam en wonden sweeren,
By hagel, donder, doot en hel;
En raackt hy in 't verlies
Met Rafel of Pas-dies,
Of door een Crimp of Roes,
Soo baart hy als een Droes.

Of loopt de kanse na sijn willen,
Soo is sijn mondt vol ydelheyt,
En klapt of singht veel Hoere grillen
En alderley onnuttigheyt;
Dan isset hey woechey,
En Roosjes in de Mey,
Maer al sijn luck en spoet
Is meerder Ebb' als Vloet.

S

Sijn ſelde-ryk klimt op en neder,
Nu enckel goedt, kan dubbel quaet,
En krijght ſoo nu en dan wat weder,
Allengs vernaayt hy ſoo den draat.
Dan komt de kop op ſchrol,
En drinckt hem vol en dol,
En ſoeckt ſijn ramp en ſmart,
Te drinken van het hart.

t'Huys komt hy raſen ende ſchelden,
De Guyt is vol, de buyl is leegh.
Nu moet het Vrouw' en kint miſgelden,
Want alles is hem in de weegh:
Daar is 't in rep en roer,
De kind'ren met de Moer;
Een yeder vlucht en ſwicht,
Voor deſen booſe-wicht.

Daar hoort men hem onmenſch'lyk vloeken;
De Beurs en 't Hooft zijn bey berooyt,
En ſnuffelt om in alle hoecken,
Maar 't goedt is meeſtendeel verſchooyt,
Ten leſten hy verpandt,
De Schotels van de wandt,
Sijn Tin, ſijn Buldt, ſijn Bedt,
En alles wert verſet.

Sie daer, daer druypt den calis henen,
Sijn goet is op, 't geloof is uyt,
Nu gaet hy om met valſche ſteenen,
En loert ſoo hier ſoo daer op buyt,
Alwaer het Kerremis,
Of ergens Marrekt is,
Daer viſcht hy op 't gety,
Met looſe ſchelmery.

In 't kort van dit bedriegh'lyk ſpelen,
Genaakt allens ſyn droevigh endt,
Mits dat hy ſich begeeft tot ſtelen,
Of dat hy 's Heeren ſtraten ſchent,
En daar op dan gevat,
Bekleet hy Galgh of Radt:
Dus wert den Boofen Fielt,
Heel ſchandelyk ontzielt.

Den Bobbelaar en Speelder.

SYn Kort-ryk paalt en ſtrekt tot Hong'ren ende Weenē.
En 't gunt dat hy beheerſt heel veer van Duyren leyt,
En is aan Zee op 't ſandt en vlacke ſtrandt geheyt,
Derhalven is 't beſcheert te vallen ginder heenen.
Syn handeling beſtaat in kaarten ende ſteenen,
Dies wint hy grouwelyk een kaſſ' vol ydelheyt,
Een Rijkdom, die hem ſpaant van leck're dertelheyt,
Die niemant licht en ſal hem ſoeken af te leenen.
Syn ſchryven is met kryt; daar mede houdt hy boek,
En alle ſyn bedryf beveſt hy met een vloek:
Maar duchtme dat in 't ſlot ſal blyken groote ſchade,
Wanneer men rek'nen ſal met dees beroofde Fiel,
En wat hy komt te kort ſal boeten mette Ziel:
Schrikt, dobbelaren ſchrikt, maar ſchricket niet te ſpade.

Der Hoeren zangh en ſpel en lodderlyke lonken,
Ontſteken in de ziel onleſſchelyke vonken.

AAnſchout deeſ' Marſepyn vol poppe-goet en bloemen,
Verguldt, gekieremiert, (men kan 't niet alles noemen)
Vol loveren geſlikt op 't ongevroren ys,
Maar watter binnen ſchuylt, dat wert den Snoeper wys.
Hem docht nooyt ſoeter koſt en proefden hy ſijn leven,
En door dit ſchoon in 't oogh is Lecker-tandt vergeven.
Hier wert den lichten aerdt van Venus me bediedt,
Hoe lieff'lyk datſe lacht, hoe lonkend' datſe ſiet,
Hoe geeſtigh datſe praalt om 't ooge te bekoren
Der Minnaars, die op 't leſt deur hare minne ſmoren,
Wiens lippen en geſtreel als ſoeten honich zyn,
Den na-ſmaak als Rigal en doodelyk fenyn.

'tNegen-

't Negende

ZINNE-BEELDT.

Stemme:

Om een die ik bemin, &c.

SPitſt u mijn teere breyn, wilt yets beramen,
Om d'onbeſchaemde Hoer eens te beſchamen,
Om d'opgepronkte ſogh met geeſſel-woorden,
Te ſtraffen openbaer, Miſſchien noch off'et haar,
Tot deught en eerbaerheyt, en boet bekoorden.
Hoe ſou de vrome niet haer doen beſchelden?
Mits dat haar boelen ſelf daar ſchand' af melden,
En ſmaden op haar ongeregelt leven,
Wat onbetaam'lijkheyt, Van vuyle dertelheyt,
Dat ſy met dees' of die al heeft bedreven.
Sy is een Baſilisk, door flonck der oogen,
Sy is een helſche Harpy, vol liſt en loogen,
Een Circe en een geyle Satirinne,
Een mottigh Venus kint, (Veel lichter als de wint)
En een Sodomitin in hare minne.
Een valſche Crocodil is ſy in 't ſchreyen,
En een Sirene door haer lieff'lijk vleyen,
Een levend' Aes, een vuylnis-vat der fielen,
Is deſe Schorpioen, Wiens troetelend' geſoen,
En bly omhelſen is een ſtrick der zielen.
Sy is een loopſe Teef voor alle boelen,
Haar heete koortſ' en is niet om te koelen,
Haar aſem is een peſt voor ſnoode boeven,
En hare lippen zijn, Een doodelijk fenijn,
En hare blyſchap baert te ſwaer bedroeven.
Haar lodderlijke vreught veraart in treuren,
Haar Nectarlijke wijn die ſal verſueren,
Haar ſoete drank verkeert in bitter drinken,
En 't leckerſt' datſe mint, Wert als een Coloquint;
En haer broot-dronken dans verkeert in hinken.

Haar

Haar ſangh en haar geſpel verkeert in weenen,
En haar verweende lagh in klaechlyk ſteenen,
Haar friſſche lyf ſal levendigh vervuylen,
Haar leden werden ſtram, Haar beenen werden lam,
En 't gantſche lichaem wert vol etter-buylen.
Op 't leſt ſoo wert de Romp verrot inwendigh,
Afkeerigh walgelijk, meer als elendigh,
Van yeder een verſmaadt, verfoeyt, verſpogen,
(O jammerlijk verdriet!) Het gaſthuys wil haar niet,
Noch niemant wil de krengh in huys gedogen.
Dies gaetſ' op ſteegh en ſtraat vol pijnen ſwerven,
En moet ſoo buyten 't dack in kommer ſterven:
Van tiene qualijk een die haar erbermen,
Noch duchtme grooter leyt; Dat als haer ziele ſcheyt,
De goede Godt die niet en ſal ontfermen.

De Hoere.

HAer valſche lippen zijn met Honigh-zeem beſtreken,
Wiens na-ſmaek bitter is als alſſem ofte roedt,
Wiens Blixemendt geſicht ſtraelt binnen in 't gemoedt,
En maakt een geyle vonk, die 't herte kan ontſteken.
Wiens Oly-gladden hals wert by een ſweert geleken,
Wiens onbeſchaamde kus en lodderlijke groet,
Sijn bloeyſels van de zond' en ſtricken om het goet,
En al haar ſoet gevley zijn Scorpioenen ſteken.
Het geldt voedt hare min, haar minne ſchraalt de guyt,
Den Dief berooft de Hoer, de Hoere den Schavuyt,
En ſtuert ten afgrondt in, ſoo mans als vry geſellen,
Sy maakt beroeyde lien, en blijft in arremoedt,
Sy quetſter vele, 't gunt haar ſelfs de doot aan doet,
Sy leyt haar Pollen, en gaat ſelver mee ter hellen.

Een oud' onkuysche Sot, een arme en hoveerdigh,
End' een rijk Leugenaar, zijn wel bespottens weerdigh.

DE Vos door ouderdom heeft syn gebit verloren,
Hy wil, maar hy en kan niet byten als te voren;
Schoon of hy is verstyft, noch kruypt hy na den haan,
Doch al verloren moeyt, sijn sprongen zyn gedaan.
Een out Zusannes-boef, ontuchtigh al syn leven,
Sal vaak noch tot den endt d'onkuysche zond' aenkleven:
De zonde, dien hy mint, hem gantschelyk veracht,
Des boelt hy sonder daat en zondight in 't gedacht.
O Suffers uytgedort, duert noch uw godd'loos wesen?
En isset noch geen tyt den Heer uw' Godt te vreesen?
Of wacht gy na het eyndt, en waant dan boet te doen?
O neen, gy ouden Vos, alsdan ontvlieght u 't Hoen.

'tTienst

't Tiende

ZINNE-BEELDT.

Stemme: *Om een die ik bemin, &c.*

GEwoont' wert vaak een tweede qua Nature,
En kankert in de Mensch ter lester ure,
Waar door 't gewisse wert een dor geweten,
Die 't sap van 't Ed'le goet; Geheel verdroogen doet,
En blyft soo in 't gemoet een Godt-vergeten.
Noch eenighsins verschoontme jonge jaren,
Maar 't is onlydelyk dat graauwe hayren,
Dat lamme, stramme, Oude, grijse kerels,
Noch gantsch met hart en sin, Aan-kleven geile min,
Tot Godes, Venus, en een spot des werels.
't Is lachelyk, bedroeft, en al 't af-keerlyk,
Dat beste-vaar tot min noch is begeerlyk,
Wiens uitgemergelt Rif vereischt twee krucken,
Wiens neveligh gesicht, Wiens krachteloos gewricht,
En leden krom van jicht, na d'aarde bucken.
Daar gaat den Satir-bok, en rochelt fluimen,
En qualsters, groen als gras, soo dik als duimen,
En soekt de sonde, die hem waant te haten,
Maar hy verlaatse niet, Schoon datse van hem vliet:
Soo blyfts' hem by, nochtans moet hyse laten.
In 't Hoerhuis is hy baas van jonge schalken,
Daar leert den lammen uyl, de wilde valken,
En stylt de Hoeren met onnutte reden,
En 't gunt sijn swakheyt laat, Voldoet hy met de praat,
Of met onkuisch gesoen en geile zeden.
Dus boelt hy met het hart en met den monde,
Wiens onvoltooide daat voltooit de sonde,
Een zond' die hem noch Venus kan versaden,
En wert door sijn gekus, Een rechten Tantalus,
Die naulyks van de vrucht geniet de bladen.

Daar ſit den druyp-neus, (tot een ſpot der ſnollen,)
Aan 't hoeckje van den haart te knicke-bollen,
Beſtoven van de wyn, en minnedronken.
Sy ſteelen hem zyn gelt, En wert daar toe gequelt,
Bejout en uyt-gelacht van deſe flonken.
Soo gaat hy dagh aan dagh ſijn leven pynen,
Tot ſcha en ſchand van hem en van den ſynen,
Niet eer, dan als hy leyt op tip van ſterven,
Beklaaght hy al ſijn quaat, Maar duchte (laas) te laat
Sal hy, ſoo ſullen veel Gods ryk be-erven.
Gewoont wert vaak een tweede qua nature,
En kankert in de menſch ter leſter ure,
Waar door 't gewiſſe wert een dor geweten,
Die 't ſap van 't Ed'le goet, Geheel verdroogen doet
En blyft ſoo in 't gemoet, een Godt-vergeten.

Een oudt Hoereerder.

't IS meer als overſpots, dat yemant, out van dagen,
Verſchrompelt en ontmant, verdort en afgeleeft,
Sich noch Satiriſch tot de geyle min begeeft;
Dats wel belachelyk, doch meerder te beklagen,
Gelijk 't eene lammen hondt paſt om het wilt te jagen,
Soo voeght het deſen, dat hy na de Hoeren ſtreeft,
En ſonder daed'lykheyt noch ſijn vermaken heeft
In 't kuſſen en gelek en veel onkuyſſche vragen.
Dat hy die (ſoo men ſeyt) gaat met de voet in 't graf,
Niet eenmaal en gedenckt, wat over-groote ſtraf
De ſulke zy bereyt, gaat wonderen te boven;
Hy denkt miſſchien; op 't leſt als ik my dan bekeer,
Dan bid ik tyts genoegh genade van den Heer,
Krijght hy den Hemel ſoo, dat kan ik niet gelooven.

Be-

Belooningh krÿght me na de daat,
Het goet met goet, en 't quaat met quaat.

DE Guyt werpt na den hont met harde keyſelſteenen,
Sijn Stief-moer daar omtrent die raakt hy voor de
Hy ſtaeter om en lacht en iſſer me vermaekt, (ſcheenen;
En roept, dat komt noch wel, dat 's noch al wel geraekt.
Sy die in 't wagen ſpoor gaan viſſchen ende jagen,
Of op een galge-reys haar ſnoode leven wagen,
't Zy wat de ſulk op wegh in bergh of boſch ontmoet,
Dats rendevous gy tas, en alle buyt is goet,
En dat ſoo onder ſchyn van vyandt te bedriegen,
Die raken vaek in ſtrick dees' vogels eerſe vliegen,
Of werden aerſelingh geleyt na *Hamans* Graf,
('t Gunt hem Aſſweer wel eer ter liefd' van Heſter gaf.)

'T ELFDE

ZINNE-BEELDT.

Stemme:

Courante Sarbande.

DE Rasende Martist, die gal en spat bedekt,
En wiens Magneet de boeven na sich trekt,
En wel beschut met sijn Rondas,
En kleetse met een Harrenas,
En maakt soo eerlyk door 't geweer,
Die lichter zyn gelyk een veer.

De grootste Rovers hy als Romeynen roemt,
Den Dief en wert by hem geen Dief genoemt;
Want steelen heet hy vrye buit,
En guitery een sotte kluit,
En Hoerery een soetigheyt,
Is dat geen heusche veiligheyt.

Dees' veilighede maakt vele wegen onveil,
Soo Boer als Borger tot een groot onheil.
Het heet sijn vyandt te bescha'en,
Maar randen alle vrinden aen,
En knev'len al wat haar ontmoet,
't Is alles heb', de buit is goet.

Het loopen en stroopen vereerlykt door de vaan,
Dat doet de krygers dus uit krygen gaan,
En visschen in het groene gras,
En strijden tegen Coopmans Tas,
Maar komter viant op de baan,
Die sietmen niet, die laatme gaan.

De

De viant is vrindt, die latense met vre'en,
Daar komt geen voordeel af, als lamme le'en,
't Is beter bloode als doode Jan,
Van vechten daar en komt niet van,
Want in 't gemeen ſulk lants verdriet,
En zyn de beſte Krijghſlui niet.

Of ſoo dan werden van ſterker aan-getaſt,
Of ergens in een boeren huis verraſt,
Verrompelt op ſijn onverſienſt,
Soo valter loon na haar verdienſt,
Dan raken de Vogels in de pan,
Soo komender geen qua kuikens van.

Of dikwils ſoo ſpinnen en haſp'len ſy te grof,
En blyven ganſch'lyk buiten haar verlof,
En dienen by de nachtegaal,
Dan is 't verpeutert altemaal.
Dan zynſe in haat van haren Heer,
De vaan beſchutſe dan niet meer.

Daar gaanſe dan dolen, als dieren ſonder neſt,
En haar gebouw is op het ſant geveſt,
By deſe noch aan d'andere zy,
Van niemant niet en zynſe vry;
Daar na ſoo kryght de Rave 't vleis,
En ook de Galgh ſijn vollen eis.

En ſpreken Godvruchtig alſſ' op de leere ſtaan.
En ſeggen, vrienden, ſpiegel u hier aan.
Die noyt om geen vermaning gaf,
Leert and'ren myden ſulken ſtraf;
Daar na is 't, Heer, mijn ziel behoedt,
Is 't einde wel, 't is alles goedt.

O Mannen en Broeders, daar is wat meer te doen,
(Daar paſt ten dans wat meer als witte ſchoen,)

Het Hemelrijk dat lydt geweldt,
En die 't verkrijght, dat is een heldt:
Het is een Heldt, die geest'lyk streeft,
En vleys en bloet verwonnen heeft.

De rasende Martist, die gal en spat bedekt,
En wiens Magneet de boeven na sich trekt,
En wel beschut met sijn Rondas
En kleedtse met een Harrenas,
En maekt soo eerlijk door 't geweer,
Die lichter zyn gelijk een veer.

Den Roover, Strooper, of Straten-schender.

WAnneer hy door sijn feyl moet schandelik vertreckẽ,
Van d'een op d'ander plaats, uyt vreese van de Wet,
Begeeft sich vaak in dienst om soo sijn vuyle smet,
Door Martis Oorloghs-kleedt heel veyligh te bedecken,
Het gunt sijn boosheyt voed en krachtigh doet verwecken:
En laaght den reyseger de welke hy benet,
De vrydom van de vaan hem dese vrydom zet,
Gelyk hy waant, en denkt, het zyn des krijgers trecken,
Dus gaat hy onder schijn van wettelijke buyt,
Op vyandt niet alleen, maar ook op vrienden uyt,
Soo dat hy op het lest gaat sulke grove gangen,
Dat wimpel, vaan noch vlagh hem geensins en verschoont:
Dies 't ruym hem wert te nau en in de Bosschen woont,
Tot dat hy komt ten dans, en aan den Rey blyft hangen.

't Ontslippen van de tijt, 't verlies van oogh of eer,
Zijn hoopeloos gesocht; men vint die nimmer weer.

DEn los-hooft Juriaen wil sijne schaduw' vlieden,
Dies wert hy uyt-gelacht begekt van al de lieden:
Hy draayt vast heen en we'er, en hoe hy sich herstelt,
Of hoe hy keert en wendt, hy blijfter by verselt.
Wie grove schandt begaat, 't zy mannen ofte vrouwen,
De smet van hare daat die moeten sy behouwen.
Een yeder houde wacht, en hebbe d'eere lief,
Want hy die eenmaal steelt, woont stadig by een dief.
Of soo een te'ere Vrou vergeet haar waarde kuysheyt,
By haar ('t zy waar sy woont) een ligte vrouwe t'huys leyt,
Haar smet is oly-verw, dit 's 't eerst en ook 't besluyt,
Alleen door ware boet wist Godt de vlacken uyt.

't Twaelfde

ZINNE-BEELDT.

Stemme:

Roſemonde lagh gedoken.

EEr en deught is 's levens luiſter,
Daar in moet het al beſtaan,
Sonder die ſoo is het duiſter,
Als de nacht en ſonder maan,
Of als 't oog berooft ontlicht,
Van het koſtelyk geſicht.

Krachtigh moeter zyn geſtreden,
Datmen ſijn bekooring dempt,
Vuirigh moeter zyn gebeden,
Datmen zyne luſten tempt,
Want verlieſtmen eenmaal d'eer,
Men verkryghtſe nummeer weer.

Anderſins ſal ſchand' beſitten,
Daar de eer geſeten heeft,
En de menſche gantſch beſmitten
Al de dagen, die hy leeft,
Smitten, die noch Vrouw noch Man,
Geeneſins ontvlecken kan.

Eerder ſoume Pocke-ſteeden,
Van een gryſe Beſtevaar,
Met een gladde huit bekleeden,
Of ontgrauwen al ſijn hair,
Eermen yemant, Man of Vrouw,
Van de ſchande waſſchen ſouw.

Yede

Yeder is de wacht bevoolen,
Yeder hebbe d'eere lief,
Die maar een-maal heeft gestoolen,
Woont gestadig by een dief.
Waar hy gaat of staat of helt,
Stadigh hem een dief verselt.

Gaat een dochter haar vergeten,
In het spoor van Venus gang,
Hoere salse moeten heeten,
Al haar leve-dage lang,
't Gunt de tyt wel wat verkoelt,
Dan wert nummer afgespoelt.

't Is gelyk een kool in d'asse ?
Die bedooven niet en blaakt,
Tot soo langh als 't komt te passe,
Dat men die weer boven raakt.
Dikwils wert een oude zaakt
Heel vernieuwt door t'samen-spraak.

Op die 't schellemsch gaat verkerven
Werter in 't gemeen geseit,
Dat hy sal een schellem sterven.
Doch dat is onsekerheit;
Maar sijn vrinden na de doot,
Krygen 't somtyts op het broot.

Leeuwen machmen noch ontvlieden,
Viandt kanmen wederstaan,
Maar dees' eer verlooren lieden,
Kunnen nummer schand' ontgaan.
Als een schaâvw is hare daat,
Diese nummer en verlaat.

Eer en deughd' is 's levens luyster,
Daar in moet het al bestaan,
Sonder die soo is het duyster,
Als de nachten sonder Maan,
Of als 't oogh berooft ontlicht,
Van het kostelijck gesicht.

De Schant-vleck.

DE Doot en kan by na, veel min de nacht bedecken,
De feylen die voor Godt noch menschen en bestaen,
Als Diefte, Moort, Meyneed, verstricken of verâen,
En over-valsch bedrogh of diergelyke vlecken.
Wie sulcken kleed bekleet, dien sal 't een kleet verstrecke
Soo langh hy leeft, of als sijn oogen open staan,
En blyft gelyk de Moor, daar is geen wasschen aan,
Al slaapt het door de tyt, de tyt sal 't weder wecken,
En brengen in 't geheugh 't gunt lange was verkoelt,
't Gunt door vergetelheyt geheel scheen afgespoelt:
Sal Besje vaak aan 't wiel vernieuwen door de reden,
Of wert vaak opgehaalt door twistelyk verwyt,
Dies (alsser is geseyt) de smette niet en slyt.
Wat raadt? als dat de sulk sich suyvre door Gebeden.

D

Die na den Hemel wil ſal ſulken gangh niet leeren.
Dit 's heel verkeerdelijck, men moet ſich omme-keeren.

HY gaat al achterwaarts, om voorderlyk te ſpinnen
Sijn Kreeften-gang is nut, om tyd'lyk goet te winnen.
Gy die vergodet zijt, en doelt na 't Hemels wit,
En niet en acht het aartſch, maar 't Eeuwelyk bezit,
Aanſchout der Booſen liſt en haar verkeerden wandel,
Haar Liegen en bedrogh en averechtſen handel,
't Gunt aan de ſulke wert een ſchranderheyt genoemt,
En alle Guytery met aardigheyt verbloemt.
Door ongerechtigheyt ſich mennighte verrijken,
Die alſoo aarſelingh veer van den Hemel wyken,
Maar als de Geeſt het lijf verlaat, en 't lijf het goet,
Soo moet de Ziel om ſchuldt ten laeſten bankeroet.

'T Dertiende

ZINNE-BEELDT.

Stemme:

De pyn van Thirsis is verdweenen.

HEt oog bereikt wel ſchyn der menſchen,
En 't uiterlyke van de lien;
Dan 't waar van Gode wel te wenſchen,
Dat m'yeder koſt in 't harte ſien,
Soo ſou de valſcheit liſt en liegen
Al t'ſaam naar huys ter Hellen vliegen.

Maar Godt heeft dit voor ſich behouwen
Die uyt ſijn Hemelſche gebiedt,
Van 't alderhoogſte kan beſchouwen,
Wat in het laaghſte diep geſchiedt,
Mits voor hem klaar zyn duiſt're gronden,
En openbaar verborgen zonden.

Schoon yeder een dit met bedaren,
Demoedigh, ſtatigh van gelaat,
Op ſijn Apoſtels kan verklaren,
Is 't vaak een Phariseſche praat,
Om hare looſe booſe trecken,
Met ſchyn van deugde te bedecken.

De koopmanſchap wert vaak gedreven,
Soo ſlinks deurtrapt en ſoo verkeert,
Gedraait, door-trocken, valſch geſchreven,
Verſaakt, verwiſſelt, en beweert,
Schoon datmen hadde Argus oogen,
Men vondt ſich even-wel bedrogen.

Me-

Met ſlechte Munt en looſ'lyk tellen,
Met licht gewicht en kleine maat,
Met korte of onvolkomen ellen,
Met valſche Gout en Silver-draat,
En ſnoo juwelen van gelyken,
Veel Goddelooſe ſich verryken.

Het waar te grof om af te malen,
Des Werelts liſt van onſen tyt,
En ook niet moog'lyk te verhalen,
Al deedmen ongemeene vlyt,
Want dagh op dagh ſoo hoortmen ſpreken,
Van nieu-gevonden valſche ſtreeken.

Voor dieven kanmen deuren ſluiten,
En op een dreiger zyn verdacht,
Maar voor ſoodane ſnoode guiten,
Kan men ſeer qualyk zyn ter wacht,
Dies acht ik hare ſchelmerije,
Veel ſlimmer als de dieverije.

Herleefden d'oude, die met eeren
Haar handel deden ſlecht en recht,
Sy ſouden anders moeten leeren,
En weſen min als Meeſter-knecht.
Den handel dryftmen nu met ſchromen,
Want yeder heeft het ſchyn der vromen.

O! datſe hadden luypaarts vlecken,
In haar geveinſd' en loos aanſchijn,
Soo mochtmen hare ſchand' ontdecken:
En recht bekennen wieſe zyn,
Soo koſten ſich heel veiligh hoeden,
Voor deſe quâan, d'oprechte goeden.

Wat

Wat is de ſpoedt van deſe luyden ?
Wat is haar ſchat, alſoo vergaart ?
Wat heeft haar winningh te beduyden ?
In 't winnen gaan ſy achterwaart;
Al achterwaarts gaan dees' geſellen,
En aarſelen alſoo ter Hellen.

Het oogh bereykt wel ſchyn der menſchen,
En 't uytterlijke van de lien;
Dan 't waar van Gode wel te wenſchen,
Datm' yeder koſt in 't harte ſien,
Soo ſou de valſcheyt liſt en liegen
Al t'ſaam naar huys, ter Hellen vliegen.

Verkeerden handel.

HEt is een Salomo, die niet en wert bedrogen,
Of kennen kan aan 't oogh, met wien hy ſich verſelt
En niet in deſer eeuw wert looſelijk verſnelt,
Of liſtelijk bediept door d'opgepronkte logen.
De werelt is te valſch, te ſchrander en doortogen,
Soo dubbel als Ajuyn, ſoo wanckel als een ſtelt,
Soo krom gelyk een haek, en ſpitſer als een ſpelt,
En vele zyn daar door in voorſpoet op-gevlogen.
O deught! en yvert niet, al gaat'et haar na wenſch,
Want een geringe tyt is 't leven van de menſch.
Wie dan gehandelt heeft alhier ter quader trouwen,
En valſchelyk geſtelt ſijn ſchult en tegen-ſchult,
En rykelyk daar door ſijn kiſten heeft gevult,
Daar van heeft God de Heer oprechtigh Boek gehouwen.

Daar Geyl-hart Geldt voor biedt,
Begeer ik niet om niet.

SIet deſen quanſelaar heeft handelingh gedreven,
Een koopmanſchap, die hem miſſchien ſal koſten 't levē.
Wat heeft hy voor ſijn geldt, een ſlang, een giftig beeſt,
En is daar van gequetſt, ja duyſent, ſoo 't geneeſt.
Soo gaat'et met de geen, die met vergeylde zinnen,
Vrouw Venus lichten aart onkuyſſchelyk beminnen,
En ſpillen geldt en haaf voor doodelyk fenyn,
Tot datſe zyn ontmant, of 't een noch 't ander zyn.
't Verlies is al te groot, 't waar nutter ongeboren,
Als eere, goet, en bloet, ſoo ſchandelyk verloren,
Dies gy, of jonk, of out, het zy dan wie het zy,
Die maak ſich door den echt van deſe quelling vry.

'T Veer-

'T Veertiende

ZINNE-BEELDT.

Stemme: *Castor en Pollux.*

O Gy onbedaarde, die nummer denkt op 't graf,
Belamfert zyn uw' oogen,
En met vluysen over-togen,
Gaat en spoelf' in Silo af.

Of in des Levens stroom, die na den Hemel streeft,
Met ongemeene luister,
Die 't gesicht, hoe swak, hoe duister,
Goddelyke klaarheyt geeft.

Dan soo sal u trecken een Hemelsche Magneet,
Die alle quetf' van sonden
Heeft gesuivert en verbonden,
En genesen alle leet.

Maar soo wie in tegen-deel u d'aarsche lust bekoort,
En wilt hier weelde soeken,
Sult gy namaals noch vervloeken,
Tydt en stond' van u geboort.

Schoon daar en waar noch zond' noch straffe van der He
Noch soume sich betoomen,
Ende dartelen met schroomen,
Wegen armoed of gequel.

Want alle lust des werelts hoe Hemelyk van schyn,
Gesmolten in malkand'ren
Moeten op het lest verand'ren,
Tot 's een aardse Helle zyn.

Indien

Indienmen volght het ſpoor van Bacchus dol gebaar,
Bekrenktmen hooft en zinnen,
En het Lichaam wert van binnen,
Of het gantſch vergeven waar.

En maakt het goedt vernuft onredelyk en dom,
En baart veel ongelucken,
Dat de jonkheit raekt op krucken,
En tot vroegen ouderdom.

Of ſoo gy ontbreidelt onkuiſche geiligheit,
Na 't weſen der naturen,
Soo ſal ook dit ſoet verſuren,
En het ſuer wert bitterheit.

't Waar al te lang om ſchryven, de pen te veel geverght,
Hoe dat de ſulke quynen,
En vol pynen gantſch verdwynen,
Ofte werden uytgemerght.

Hoe datſe al te ſchandigh vervuylen dagh aan dagh,
Verett'ren en verſeeren,
En verſtinken, en verſweeren,
Datmer niet by duren magh.

Daar leitme dan ontmant, ellendigh, ongemoedt,
In kommer, leedt en ſmarten,
Trooſteloos, benaut van harten,
En vervreemd van goedt en bloedt.

Dit zyn de vruchten, die door weelde zyn gemeſt,
En bloeyen door genuchten,
Ende bloeyen door het zuchten.
Ende rypen als de Peſt.

O jeught, dit is uw ſpiegel; maak u uw vlacken quyt,
Vermyd deeſ' Goddeloosheit,

Op dat gy door ſulken boosheyt,
Selve niemants ſpiegel zijt.

O gy onbedaerde, die nimmer denkt op 't graf,
Belamfert zyn uw' oogen,
En met vluyſen over-togen,
Gaat en ſpoeltſ' in Silo af.

Domme Geyle Jongelingh.

SChoon of hy dagelyks ſagh ſterven ſijns gelyken
In 't midden van de Lent, in 't groeyen van de vreugh
Of 't Hartje van de tijt en 't bloeyen van de jeught:
Of dat een felle Peſt hem toonde duyſent lyken,
Noch ſwaerlyk ſoud hy van het geyle minne wyken,
Of toomen Sinnen luſt, of ſpelen ſijn geneucht.
En of wel ſchrik en ſchroom hem pricken tot de deught,
Daar is geen voedſel by, ten laat geen vruchten blyken.
Komt betering van wil, ſoo komtſe vaak te laat,
Mits dat hem 't oogh te ſpa door ſmerten open gaat;
En pooght hy zyn verlies van goedt, van eer, van leden
Te krygen wederom, 't is grypen na de Son,
Noyt Artz en waſſer, die de ſulke helpen kon.
Wat dan? den beſten raat zyn vuyrige gebeden.

O yde

O ydelheyt, gy weet uw' zonde te bepronken,
En ſegbt, terwylmen danſt, ſoo drinktme ſich niet dronken.

DE Bocken zijn verheugt, de Oude met de jongen,
En dartelen in 't groen met vremde kromme ſprongẽ,
Verheffen ſich om hoog en huppelen te gaar:
De beenen van de gront die drillen onder haar.
De naam van Cabriol is van Cabrit begonnen:
Om dat de Geyt en Bok die van nature konnen.
Dit iſſer d'oorſponk of, O Danſſers, dat gy 't weet,
Die in dees' beeſtigheyt uw ſchoone tyt beſteedt.
De Danſſers konnen gantſch haar zotheyt niet verſaken,
Vermits ſy in den rey ook dubb'le ſimpels maken,
Waar door ſy openbaar belyden haar gebrek:
Want dubbel ſimpel is ſoo veel als enkel gek.

'T Vijftiende

ZINNE-BEELDT.

Stemme:

Amaril, die door uw fier gelaat. Of: *Balette d'Alkmaar*

'T KRachtigh woort uit 's Hemels gulden Throon, '
gunt daalden op der aarden,
En ontstak een glans in 't duistere gemoet.
Sulken licht dat klaarder als de Zon den Hemel-wegh ver
klaarden.
Verklarende den mensch te leven in ootmoet,
En demoedigheit, stil in nedrigheyt,
Daar geheel der Zielen rust in leit.
En vermaant en raadt en smeekt en vleit tot Goddelyk
Zeden, die daar zyn de werelt ongelyk, (zeden
En verbiedt met overstraf verbodt onnutte klap en reden,
Reden van vermaak en gantsch onredelyk,
Want de Heer, van al 't ydel sot gekal,
Namaals rekeningh vereisschen sal.
Soomen sal van yeder ydel woort dan rekeninge geven;
(Laas!) hoe veel te meer van sichtelyke daat?
Want men seit, een woordt is als een wint, en weinigh aa
bedreeven,
Denkt dan na den eisch van het dartelende quaat,
't Gunter wert geteelt, van de vette weeldt,
Die ten deel sal werden af-gebeeldt.
't Aardsche soet, de dwase mallery, als singen ende spring
Is der Zielen gal en bitterheit voor Godt:
En wie nu op 's werelts maal en Feest bestraffet dese dinge
Wert van yeder een begichelt en bespot.
En voor vies geacht, of wel uytgelacht,
Houden sulk van 't neuse-wys geslacht.

Onve

Onvolmaakt waar haar verweende vreugt, ſoo ouden ende
Op 't klinkende geluit van 't ydel ſnaren-ſpel, (jongen,
Niet te ſaam met juychen en geraas en maakten kromme-
Sprongen in de hooght' en daalſels na de Hel, (ſprongen,
Dan is 't hey woechey, hupp'len in den Rey,
Even als de Kalven in de wey.

Beter is 't in vrolykheit gedanſt, als vol en dol geſopen;
Deſe lichte ſpreuk haar ydelheit beveſt;
Luſtig t'ſa, al weder hand aan hand, de tyt die wil verlopen,
Dies van beide qua'an ſoo kieſt men dit voor beſt,
Die daar wacker danſt, dat 's een wacker lanſt,
Heeft ſijn eer te wonder wel beſchanſt.

't Meeſter ſtuk, ſoo heele en van kruis en halve kabriolen,
Moeter voor den dagh, met ſimpels net geſne'en,
Tot een blyk en roem en poch en praal; wat goddelycker
Sy in hare jeught wel plegen te betre'en; (ſcholen
Daar den Sathanas, van Fiool en Bas,
Heer en vooght en opper-meeſter was. (voeten,

Kabrioolt en ſchudt en beeft en drilt en wappert met de
Gy danſſers, die uw tred heel beeſtelyk verkeert;
Ziet den Bok die is uw alder-baas, die ſult gy lyden moeten,
't Kabriolen is van bocken eerſt geleert,
Want Kabrit is geſeyt, een bock ofte Geit,
'k Segh u daar het ware klaar beſcheit.

En gy ſegt te keuren is den dans om dronkenſchap te ſtuitē
Die wel dubbel uit uw dwaſernye ſpruit,
Want verhit door 't overſot gewoel ſoo drinkt men groote
't Zy dan wat het is, men veeghtet ſchoontjes uit, (fluitē,
Dies men danſt ſich dol, en men ſuipt ſich vol,
Dat het hooft raakt ſchroeveloos op rol.

Door 't gekus, gedauwel en geboert, en 't flonkeren der
Die daar in den rey of danſſen omme-gaan, (oogen,
Is ſoo vaak de kuiſche ſuiverheyt in 't geile net getoogen,
En in Venus ſtrik heel ſchandelyk gevaan,
En beloerd en belaaghd, ſoo menige Maaghd,
Die dit ſoet te bitter heeft beklaaghd.

Een die mint sal met een dronken kruin beginnen vaak te
wrocken,
Te wrocken op het Mes, met d'een of d'ander knecht,
Of op die,die van zyn groene zy zyn lief ten danse trocken,
Soo dat vaak de vreught verandert in gevecht,
Eerst is 't Venus lonk, daar na Bacchus dronk,
Op het lest doet Mars een kromme spronk, (quade,
Domme lien, ô! dat u sneedt in 't hart hoe Gode haat het
Weeld' en oogen-lust, of wat het vlees gebiedt,
Uw gemoet sou beven als een loof, en bidden om genade,
Om genaed' die vreught baart midden in 't verdriet,
't Is noch heden dagh, ô die noch toe sagh!
Eer daar naakt een al te droef geklagh.
't Krachtigh woort uyt 's Hemels gulden throon, 't gunt
daalden op der aarden,
En ontstak een glans in 't duystere gemoedt; (den,
Sulken ligt dat klaarder als de Son de Hemel weg verklaar-
Verklarende den mensch te leeren in ootmoedt,
En demoedigheyt, stil in nedrigheyt,
Daar geheel der Zielen rust in leyt.

Danssen.

WAt schak'len aan den dans al Goddeloose dingen?
Wat kleefter aen den Rey al overgeven quaat?
Als geyl-heyt, oogen-lust, brootdronken overdaat,
Boeleeren, dronkenschap, en Venus lof te singen,
Onkuysch geklap, gevecht, en hondert beuselingen,
Zijn in dit yd'le spel, en meer daar in vervaat.
't Omstandige bewijs men om de kortheyt laat:
Dies wy met kracht de pen om 't voorverhaalde dwingen,
Schoon dat de werelt keurt de dansery voor goet,
Nochtans beschuldight dit wel dikwils haar gemoet,
Wanneer de klopper komt in 't eynde haarder dagen.
En is u niet bewist, ô danssers, weet gy niet?
Dat om een danserin Johannes 't leven liet,
Dat om een lichten dans hem 't hooft word afgeslagen.

Op

Op aard' en is by na geen Goddeloofer quaat,
Het gunt ondankbaarheyt in 't boos te boven gaat.

DE waterhont in ftroom feer moed' en mat gefwommẽ,
Is nog ter nauwer nood an 't fchorre ftrant gekommẽ;
Dies eender uyt medoogh die trekt hem op het land;
Den Rekel fnauwt tot loon zijn hulper in de hand,
Verfiert een flimmen naam, men machfe flimmer fchelden,
Die deugde met ondeugt, of 't goet met quaat vergelden,
Dit murg van alle boos, dit onnatuurlyk quaad,
Bedrog en hoerdery en dieft te boven gaat.
Het is my felf gebeurt van fekere gevangen,
Die welk (ten waar door my) foud' hebben moeten hangen,
En werd op vrye voet gefteld door mijn beleyd,
Het gund hy my daar na vergold met fpijtigheyt.

'T SESTIENDE

ZINNE-BEELDT.

Stemme: *Coridon, waar hebt gy gelaten, &c.*

'T NAtuirlyk quaat dat 's drinken, ſpeelen,
En hoerery,
Verraan, bedriegen, woek'ren, ſteelen,
En ſtroopery,
Sulk' en diergelyke daaden,
Meer als te quaat,
Geſchien ten deel om luſt te zaden,
Ten deel om baat.

Maar ſnooder booſen vindtmen zelden,
Hoe bits en wreet,
Als die het goet met quaat vergelden,
En 't ſoet met leed,
Dat is een boosheyt afgeſondert,
En uyt-geroeid,
Waar van ſich ſelf een dief verwondert,
En dat verfoeit.

Loopers, Stroopers, Guiten en Fielen,
Of ſulk gebroedt,
Die hebben vaak veel eelder Zielen
In haar gemoedt,
De ſulke dikwyls op de wegen
Gebruykten re'en,
Datſe haar weldaaders kregen,
En vrindſchap de'en.

De Heid'nen die in 't wilde woonen,
Barbaars en ſtuyr,
De deugd met deugde te beloonen

Leerd haar natuur,
Veel ſtomme beeſten dankbaar ſpreken,
Door blyk en ſchyn,
Betoonende met trek en teken
Verſchuld te zyn.

Een Roomſche Slaaf heeft dank bevonden,
In ouder eeuw,
Dewelke had den Poot verbonden
Van eenen Leeuw,
Die 't hem wel dubbel weer beloonden
In ſijnen noot.
En hem geſtadigh vrindſchap toonden,
Tot in der doot.

Ontmenſcht, verbaſtert en verſteken,
En heel veraard,
Van ſchaamdt, van eer, van deugd geweken,
En ganſch vervaard,
Een onkruit, ſchuim van al het booſe
En quaat beleit,
Is d'overſnoode Goddelooſe
Ondankbaarheit.

Veel boosheit ſietmen billik ſtraffen,
(Tot nut der goen)
Om die (waar 't moog'lyk) af te ſchaffen,
En wegh te doen:
Maar dees verhate peſt op aarden,
Dit helſche zaat,
En vreeſt geen Roeden, Strop noch Swaarden,
Noch Wet noch Raadt.

Vermits 't ondankbaar hart na rechten
Verbeurd geen lyf,
Dies is 't onmoog'lyk te beſlechten

Dit valſch bedrijf;
En daarom ſulke lien verharden,
In haar fenijn,
Maar ſtreekmen die met ſcharpe Garden,
't Sou beter zijn.

Wat grouwel ſietmen niet gebeuren?
Dat rijke lien,
Na haar verarmde Ouders treuren,
Niet om en ſien,
En ſluyten handen, oor en oogen,
En haar gemoet,
Voor die haar hebben op-getogen,
En op-gevoedt.

En ook hoe veel verſcheyden vromen,
Om Godes min,
Wel armen hebben ingenomen,
By haar geſin,
En opgequeekt als hare kinders,
Veel jaren lank,
Die daar van leden vele hinders,
In plaatſ' van dank.

Ick weet van ſekere gevangen,
Om ſchendery,
De welk ſoud' hebben moeten hangen,
Ten waar door my,
Mits ik hem abelijk verſchoonden:
Met goet beleyt,
Die 't my ook naderhand beloonden,
Met ſpijtigheyt.

O grooten Schepper, hoogh gepreſen,
O eeuwigh Al:
Hoe weinigh dank wert u beweſen,

In 't droeve dal,
Die overvloediglyk laat vlieten,
Des lichaams ſpys,
En kryght van die het meeſt genieten,
De minſte prys.

Gy hater van d'ondankb're Zielen!
Buigh ons gemoedt,
Ten eynde dat ons hart magh knielen,
Tot ware boet,
En geven u ſtaagh lof en eere,
In al ons doen,
Door Jeſum Chriſtum onſen Heere,
Der ſonden ſoen.

Ondanckbaarheyt.

EEn ſno verwond'rens walgh, een eer en Godt-vergeten,
Een Baſtaart des natuers, een uytgeſondert quaat,
Een ſlimme ſpoor, het gunt uyt ſlimme ſporen gaat,
Een helſche Harpije, en een Slange der geweten,
Soo mach d'ondankbaarheit, met rechte zyn geheeten,
Om dat dees boosheit uit 't geſlacht der boosheit ſlaat,
't Gundt Gode en den menſch heel doodelyken haat,
En zyn door Geeſt'lijk recht daar toornigh op gebeeten,
Indienmen moet het quaat met goedigheit vergoen,
Hoe veel te min voor 't Ey te geven 't Schorpioen!
Die gene die beloont het goede met het ſnoode,
Of tot een dankbaarheit veel ſpitſe reden geeft,
Die is onwaardigh 't licht, onwaardigh dat hy leeft,
Onwaart by yeder een, en gantſch veracht van Gode.

Wie op ſijn Hamans *gaat, om* Mardachay *te prangen,*
Bereyt ſijn eygen Galg en Strop, om aan te hangen.

BY nacht heeft deſen Guit op ſynen kop geladen,
Een kuip met drek, van zin de deuren te begaden;
De bodem door de ſwaart wykt uit de kroſing in,
Des wert hy heel beſtruift van boven tot de kin;
De Tobbe omhelſt het hooft, die nederwaarts geſakt is,
Wie ſagh oyt vuilder Fiel, als deſen die bekakt is?
't Miſt zelden, dat ſoo wie een ander quaat belaaght,
Sich ſelven aan het lyf of aan 't geweten plaaght.
Miſlukt zyn boos beleyt of voorgenomen parte,
Soo priemt de nyt vol ſpyt zyn Goddelooſe harte,
Of ſoo hy ook na wenſch volvoert zyn booſe ſaak,
Soo heeft hy ſtaag een koortſ' door angſt van wederwraak.

't Seventiende

ZINNE-BEELDT.

Stemme: *Cupido geef my raadt, &c.*

EEn wreek-lust baart de nyt, het wreeken een benouwen,
En het benouwen vaak een al te laat berouwen,
Hoe menigh wreeker is in eigen strik gestrikt?
Mits dat de wrake keert en op sijn Meester mikt.
Een hartſ-tocht is de wraak, 'k en weet waar by te lyken,
Die sieden doet 't gebloet, en alle reden wyken,
Die vleesch en zin verteert, en smoren doet de lust,
En houd een wakend' oogh, als al de werelt rust.
En maakt het wesen stuur, en 't hooft vol Muise-nesten,
Gestadigh in gepeis, hoe dat hy mocht ten lesten,
Met dees' of sulken plaagh, syn even-mensche schâan,
Die somtyts niet en weet te hebben yet misdaan.
't Is vaak door prang van spyt, of yver van de neering,
Dat hem het herte knaaght en kankert dese teering,
En laaght dan laagh op laagh, en treet soo vroeg en spa,
Syn slecht onlyd'lyk leet, met loode schoenen na.
Dus knaagt hem sijn gemoet maar weinig het geweten,
Tot dat hy op het lest eens komt tot sijn vermeten,
En dat de lust gekoelt hem tot bedaren voert,
Dan is op and're wys, sijn Ziele bet beroert.
Dan timm'ren hem in 't hooft de kloppende gedachten,
Dan spruyten uyt de mont verduldeloose klachten,
Dan volghter sucht op sucht, dan rolter traan op traan,
En siet het wett'lyk recht gestadigh voor hem staan.
En soo heeft hy een vonk in sijn gewiss' behouwen,
Die sal aan d'ander kant hem troosteloos benouwen,
Daar hem een eeuwigh dier sal werden in vertoont,
In 't kort, de boose wraak sijn eygen Meester loont.
Of soo de sulke laat door vreese sich te wreken,
Soo wert hy door de nyt staag in het hert gesteken.

En geeft hem prik op prik in 't rasende gemoedt,
't Gunt stadigh swemt in gift, en langs hoe meerder woedt.
Dies hoe 't een wraakgier maakt, of wat hy gaat beginnē,
Syn Raet is ydel ramp van buiten en van binnen,
De wraak is sijn bederf, en wreekt hy sich ook niet,
Soo gaat hy en vergrimt in goddeloos verdriet.
Een wreek-lust baart de nyt, het wreeken een benouwen,
En het benouwen vaak een al te laat berouwen,
Hoe menigh wreeker is in eygen strik gestrikt?
Mits dat de wrake keert en op sijn Meester mikt.

Afgunst, en Wraak.

't ONchristelyk gemoedt is menigmaal beseten,
Beswangert ende grof van yver ende spijt,
Om dat sijn na-gebuir of dees' of die gedijdt,
Of dat hem Claas of Jan is al te na geseten;
Daar op hy is ontrust en dapperlyk gebeten,
Het gunt hem nacht en dagh in sijne boesem stryt,
Tot dat hy op het lest verwonnen van de nyt,
Belaaght verradelyk die hy misgunt het eten.
Maar 't quade vaak weerom tot sijn beleider stuit,
En treft met schaamt en smart het harte van den guit.
Soo gaat het ook met die, die sich gelust te wreken,
Want soo hy sich verkoelt door al te swaren hant,
Soo valt hy door het Sweert of vluchtet achter lant,
Ook wert den wreeker vaak wel selver doot gesteken.

Na karige, ſparige, viltige ſcheerders,
Slempers en dempers, en milde verteerders.

SIet hier, hoe 't vuyle Swyn den gierigaart gelyk is,
De welcke wert gehaat, om dat hy vrek en ryk is,
Om datter niemant niet, terwyle dat hy leeft,
Van hem noch deugd geniet, noch deugt genoten heeft:
Maar als de ziel verhuiſt en 't lichaam is ter aarden
Sijn Erfgenamen dan bly-geeſtigh 't goet aanvaarden,
Men ſnuffelt om en om in Koffers, Kiſt, en Kaſſ',
Dan pryſtmen eerſt de man, om dat hy ſparigh was.
Het Verken wert gekeelt, geſchrobt, ontleedt na deſen;
Dan wert het vuile Swyn om 't lecker Spek gepreſen.
Na doode om de ſchat ſoo pryſtmen eerſt den vrek,
En 't Verken even ſoo om 't aangename Spek.

't Achtiende

ZINNE-BEELDT.

Stemme: *Gy lodderlyke Nimphen soet.*

'T IS waardigh met een vreemt geluit,
Den snooden Vilt te lacchen uit,
En met veel schamp're namen,
Hem dapper te beschamen.
Den vrecken krimp, den gierigaart,
Heel spottelyk sijn goet bespaart,
Vaak voor een deel verteerders,
Tiktackers of verkeerders.
Te recht by 't vuyle vroetend' Swyn
Soo magh hy vergeleken zyn:
Soo langh hy leeft na wenschen,
Verfoeyen hem de menschen.
Het morsigh Varken van gelyk,
Soo langh 't sich wentelt in den slyk,
Van yeder een veracht wert,
Tot dat het dier geslacht wert.
Dan wert het elk behaagelyk,
't Verwekt de mage graeghelyk.
Dan seggen, die 't bemerken,
O wat een lecker Verken!
Doot zynde, pryst het yeder een,
De Reusel werter uyt-gesneen,
De Schinken en de zyen
Doen d'eigenaar verblyen.
Den spaar-sot wert veracht, versmaadt,
Bespot, begicchelt, en gehaat,
Om dat sijn schaem'le vrinden,
Geen troost by hem en vinden.
Om dat hy stopt syn ooren toe,

Voor

Voor 't ſmeeken in haar arremoe,
En Lazarus laat treuren,
Voor ſijn beſloten deuren.
Om dat ſoo langh den ſchrobber leeft,
Daar niemant geen genot van heeft;
Want als ſijn oogh bewaart hy 't,
En uyt ſijn lyf beſpaart hy 't.
O blye tydingh over-goedt,
Geſtorven is den vrecken bloedt,
Beſteekt de Kiſt met Meyen,
En wilt van lacchen ſchreyen.
De Vrinden t'ſamen al gelyk,
Beſichten het gewenſte lyk,
Beſchouwen 't met genuchten,
Men hoorter niet als kluchten.
O Doodt wat zyt gy overſchoon:
Gy muntet uit van vele doon,
Hebt veel te Ra gehouden,
Om dat wy 't erven ſouden.
Wanneermen nu de ſchat bekykt,
Dan is het Varken niet beſlykt,
Den Vilt die wert gepreſen,
Men ſchoont ſijn karigh weſen.
Dan pryſtmen om het goet den vrek
Als 't Verken om ſijn lecker Spek,
De ſchat die doet hem roemen,
Als 't Verken om ſijn bloemen.
Die van ſijn naauw beſpaarde ſchat,
Ter nauwer noot ſijn nootdruft at,
Die iſſer van geſcheyen,
Daar and're door vermeyen.
Den Vrek is doodt, en 't Swyn geſlacht,
Het Spek is in de wym gebracht,
En 't gelt in and're kiſten,
Van die 't ſomtyts verquiſten,

Den Vrek een onnatuurlyk dief
Besteelt sijn alderliefste lief,
Want hy berooft sich selven,
En gaat het vaak bedelven.
Vervreemt sijn lichaam van het goedt,
Het welk hy al te sober voedt,
En dat om 't gelt te potten,
O groote sot der sotten!
O gy verarmde ryke lien:
Gy kunt in desen spiegel sien,
Hoe dat van al uw sparen,
Een ander wel sal varen.
't Is waardigh met een vreemt geluit,
Den snooden Vilt te lacchen uit,
En met veel schamp're namen,
Hem dapper te beschamen.

Den Gierigen Vrek.

Hy steelt sijn eygen goet, en neemt sich self gevangen
En boeyt sijn hart en ziel aan Midas gulden plaagh,
Hy is sijn eigen Beul, en pynt sijn holle maagh,
Die stadigh roept om veel en weynigh magh ontfangen,
Die stadigh bidt om spys en snacket met verlangen.
Maar gierigheyt, sijn Baas, en acht op geen geklaagh,
Dies houdt de man sich self staagh hongerig en graagh.
Voor sulken langen quaal verkoormen nutter 't hangen.
O vrek, gy die daar schroomt uw lichaam wel te vôen,
Wat deugt, wat troost, wat goet, soudt gy een ander doen:
Die selve hier u self de nootdruft gaat onttrecken.
Daar is geen slimmer wegh noch sotter, dan gy kiest,
Waar doormen ziel en eer onnuttelyk verliest,
O Dwaas, ô Sot, ô Nar, ô Opper-Gek der Gecken.

Waar

Waar vindtmen meerder arremoedt;
Als daar de Rykdom vrekheyt voedt?

ERisichtonius, na luidt Ovidi schryven,
En kost op geender wys sijns hongers noot verdryven,
't Zy wat hem quam te voor gezoden of gebra'en,
Of wat te nutten was, en mocht hem niet verza'en.
Een onverzaedt gemoedt is noch by vele menschen,
Die stadigh onvernoeght al meer en meerder wenschen,
En potten gelt op gelt, en hoopen schat op schat,
En sterven van een ziekt' geheeten nimmer zat.
Maar in het tegendeel te loven zyn de daden,
Van die in 's Heeren dienst sich nimmer en verzaden,
En welker onvernoegh al groeyende vermeert,
In 't soeken na de schat, die nimmer en verteert.

't Negentiende

ZINNE-BEELDT.

Stemme:

Als 't voorgaande.

GY zyt, ô Rykaart, groot van goedt;
Maar kleyn en arrem van gemoedt:
Dat ſietmen aan uw ſlaven:
Dat ſietmen aan uw draven.

Gy hebt ontelbaar munt en Gout,
Daar toe een ryke vrouw getrouwt;
En hebt noch veel verworven,
Dat u is aan-geſtorven.

En veel hanght u noch over 't hooft:
Wel waarom is 't dan, dat gy ſlooft?
En nauwelyks kund ſlapen:
Om gelt en goedt te rapen.

Gy hebt een onwaardeerlyk lant,
Rontsom met houtgewas beplant;
Veel Renten aller wegen;
En noch is 't niet ter degen.

Gy hebt veel huyſen in de Stadt:
Noch klaaght gy al van dit af dat:
En ſeght uw Fruit en Koren
En geldt niet na behooren.

Uw ſchepen komen uitter zee,
En brengen dubbel winſte mee,

Seer rykelyk geladen :
Maar 't kan u niet verzaden.

Hoe meer dat u Ooſt-Indjen geeft ;
Hoe min dat gy in ruſte leeft.
Noch moeter meerder baat zyn :
Wanneer ſult gy verzaadt zyn ?

Schoon dat gy rent op rente gaart ,
Noch zyt gy armer dan gy waart.
Hoe lange ſult gy ploegen ?
Wanneer ſult gy genoegen ?

Doe Rykaart hadd' niet half ſoo veel ,
Doe was de man wel eens ſoo eel :
't Is waar hy was wel ſparigh ,
Maar nergens na ſoo karigh.

Te voren ging ſijn kok te vuur
Nu is hem alle ding te duur :
Nu koopt hy doode plat-vis ,
Die ſlimmer is als kat-vis.

Syn ſuyvel is verſchimmelt ſmout
Van garſtigh Spek , veel jaren oudt ;
Dun ſcharbier laat hy brouwen ;
Soo weet hy huys te houwen.

Het vuur , dat hy des winters ſtookt ,
Heel weinigh vlamt , maar dapper rookt ;
Sijn Turf en wil niet vonken ,
Mits datſe was verdronken.

Die koopt hy om een leur of iet ;
Die duert wat langh , al vlamtſe niet ;
Noch kan hy niet bedyen ,
Al ſnydt hy aan twee zyen.

 Het

Het goedt heeft hem, maar hy geen goet,
Dus leeft den bloet in arremoedt;
Hadd' God hem min gegeven,
Hy sou wel ruymer leven.

O vrienden, slaaft als desen ryk,
Om 't heil, maar niet om 't tydelyk,
Om 't Hemelsche te verwerven,
Soo wert gy ryk na 't sterven.

Daar rykaart werden sal een spot,
Verbannen van den grooten Godt,
Verbannen, daar sijn truuren
In Eeuwigheyt sal duuren.

d'Onverzade Ryke Vrek.

HY is een Sysiphus, wiens woelen niet kan baten,
Hy is gelyk de Zee, die nimmer en gedyt,
Die nimmer soo het schynt vergrootet of en wyt,
En lykewel de stroom verswelght uit alle gaten.
Syn winningh is als wyn in bodemloose vaten,
Hy is een Tantalus, wiens graagte niet en slyt,
En schoon wat dat hy nut, hem hongert alle tyt:
In 't korte, wel te recht is hy een vraat der vraten.
Den armen onverzaat vernoeght sich nimmermeer,
Het gelt, het lieve gelt, bemint hy al te seer.
Om 't gelt, om 't lieve gelt gaat hy sijn lichaam quellen,
Om 't gelt, om 't lieve gelt hy van den armen vliedt,
Om 't gelt, om 't lieve gelt en troost hy niemant niet,
Om 't gelt, om 't lieve gelt soo daalt hy na der Hellen.

Door 's Werelts ſotte vreucht en dwaſe luſt der oogen,
Wert menigh eer hy 't weet in 't droeve diep getoogen.

HEt lieffelyk geluit of 't ſoet Sireenſe ſingen
Bekoorde Ulisſes om by haar in Zee te ſpringen,
't En waar hy van te voor met wyſſelyk beleit,
Daar in en hadt voorſien, Ulisſes waar verleidt.
Schoon 't overſoet geſang hem treff'lyk deed' bewegen,
Streedt ſijn gebondenheit veel ſterker daar en tegen.
Deeſ' fabel leert en wyſt, en naaktelyk ontdekt,
Hoe 's werelts weeld' en ſpel ons na de diepte trekt,
En hoemen met een kracht den Heere moet aankleven,
En alle dertelheit en oogh-luſt tegen-ſtreven:
Dies bindt u vaſt aan Godt, eer u deeſ' Meeremin,
Door aangenaamheit lokt ten diepen Afgrondt in.

'T TWINTIGHSTE
ZINNE-BEELDT.

Stemme: *O nacht, jalourſche Nacht.*

't Geſicht.

WIens oogh in Silo klaar en ſuiver is gewaſſen,
Gereinight van den Artz, die Adams val genas,
Staat wacker op de waght, ſtaat vlytigh op te paſſen,
Gewapent door 't geloof en 't geeſtelyk Rondas.
Een op gepronkte ſchaar komt ſijn geſtalt begecken,
En toonen hem de weeld' en ſoete dapperheit:
En pogen hem alſoo ſijn wapenen t'onttrecken,
Waar toe ſijn vroom gemoet wel dapper neen toe ſeit.

't Gehoor.

Dies vanght een yeder aan (mits dit niet wil gelucken,)
Een lieffelyk gezang aan ſnarenſpel getrout,
Om hem gelyk (te voor) ſijn wapenen t'ontrucken,
Het welk ſijn vroom gemoet wel dapper tegen hout.
Met ſmeeken en gevlei en lodderlyke temen,
Door praatjes van de min, vermenght met Geiligheit,
Beſoekenſe door liſt ſyn wapenen te nemen,
Het gunt ſyn vroom gemoet verweert met Heyligheyt.

De Reuk.

Vermits haar ook miſlukt het ſingen ende ſpelen,
Soo vlechtme krans op krans van ongemeene geur,
Om hem te trecken en ſyn wapenen te ſtelen,
Maar neen, ſyn vroom gemoet en aghtet niet een leur.
Met Amber en Perfuim verſoektmen hem te locken,
En met het aangenaamſt het gunt de Neus geluſt,
Onaangeſien, en wert hem 't wapen niet onttrocken,
Om dat ſyn vroom gemoet is wacker toe geruſt.

De Smaak.

Men dekt een waarden diſch als in des Konings hoven,
Van koſtelyke ſpys, van wynen en Banket,

Van

Van meining hem daar door de wapenen te rooven,
Daar ſich ſyn vroom gemoet ook dapper tegen ſet.
Daar vloeit den Ed'len drank, die ſy te gulſigh ſmaken,
En bidden dat hy doe (gelyk als ſy) beſcheit,
Om door ſijn dronkenſchap de wapenen te ſchaken:
Maar neen, ſijn vroom gemoet dit alles wederleit.

't Gevoel.

Nu gaattet uyttet ſpoor met wangelatigh kuſſen,
Met trecken mondt aan mondt, en dauw'len metter hant:
Om te vervreemden ſoo ſyn wap'nen onder-tuſſen:
Maar neen, ſijn vroom gemoet vermydet Venus brant.
En 't gunt ſy meerder doen, laſt eerbaarheyt te zwygen:
Maar alle 't aardſch vermaak, en aangenamigheyt,
Is al te krachteloos ſijn wapenen te krygen:
Om dat ſijn vroom gemoet veracht de gulſigheyt.

't Geſicht.

Wiens Oogh in Silo klaar en ſuiver is gewaſſen,
Gereinigt van den Artz, die Adams val genas,
Staat wacker op de wacht, ſtaat vlytigh op te paſſen,
Gewapent door 't Geloof en 't geeſtelyk Rondas.

De Bekoringe.

WIe niet en is om-gordt, aan Jeſus Chriſt gebonden,
En ſtopt ſijn ooren toe voor 's werelts ſoet gezang,
Noch ſluyt zyn oogen voor haar fieren omme-gang,
Sal vallen eer hy 't weet in eenen Poel der zonden.
En wie die peilen ſal wert eeuwelyk verſlonden,
Daar eenen dagh (eylaas) valt duiſent jaren langh:
Daar 't end' is hopeloos, verlangeloos 't verlangh,
En daar 't geweten ſtaagh kryght doodelyke wonden.
Dies wacht met kracht, en acht op geenderlei gevlei,
Van Meereminnen zang, of Crocodillen ſchrei,
Van 't Wereldſche vermaak en haar geveinſd bekooren,
Van minne-deuntjes en van ſmakelyk banket
En aangename wyn, en 't pralen van Blanket:
Maar luik uw' oogen toe, en ſtop daar voor uw' ooren.

De Gout-zucht is een groote plaagh,
Veel ſlimmer, als een quade Maagh.

DIt kleyn onnoſel Wicht gelooft het boertigh ſeggen,
En wil het vogeltje wat ſout op 't ſtaartje leggen,
Het kruipt en waant 't is heb: ô Manneken, ô neen,
De kunſt en is niet ficx, daar vlieght de vogel heen.
Noch ſlechter gaat de zaak der ſchrand're alchimiſten,
Die tyt, en ſin, en weet, en 't Gout om 't Gout verquiſten.
De hoop haar jaar op jaar geſtadelyken voedt,
En hebben al bereets na waan eens 's Princen goedt,
Den Lapis Paracels genaamt Philoſophorum,
Is in de Ziel gedrukt, 't is fiat, klink, klank, klorum,
Met barſter op het vuur of 't een of 't ander glas,
O wee! eylaas wat raat? een Graaflykheyt in d'as.

't Een-en-twintighste

ZINNE-BEELDT.

Stemme:

Rosemonde lagh gedooken.

O Den wysen en den kloeken
Theophrastus heeft gebroedt
Gecken, die de Rykdom soeken,
Ende vinden arremoedt:
'k Segge van den Alchimist.
Die om 't gout zyn gout verquist.

Die gestadigh peilt op hoope
In een grondeloose zee,
En sou nô sijn kunst verkoopen,
Om een Tonne-schats of twee,
Mits dat hy een schaduw' siet,
Groot in 't oogh, en min als niet.

Daar hy niet en sou voor kiesen,
'k Weet niet hoe veel duisent pont;
't Gunt hem doet sijn brok verliesen,
Even als Esopus hont,
Die sijn hachje in de vliet,
Om het schynsel vallen liet.

't Is, als of hy netten spande,
Om te vangen weer en windt,
Die de donder maakt te schande,
En geheel en al verslindt,
En geraakt door yd'le vlyt,
Om de wint sijn Netten quyt.

Al ſijn doen en vieſe vaſen,
Al ſijn ſinnen, tyt en goedt:
Gaat hy in het vuur verblaſen,
En ſyn winſt is wint en roet;
Roet verkryght hy door ſyn rook,
Wint is al zyn blaſen ook.

Hope doet hem gantſch bedriegen,
Als de Hont in 't vlacke veldt;
Die de vogel in het vliegen,
Snel vervolget met geweldt:
Ende moede leden vanght,
Dat zyn tongh ten hals uithanght.

O! wat pooght gy, Nar, te maken?
Tot een louter Gout het Loot:
Als gy weder kund doen waken
De geſtorven van der doot:
En doen blint-geboren ſien,
En geneſen lamme lien.

Of als 't klimmen in den Hemel,
Veiligh is in uw vermoogh;
En een Elephant of Kemel,
Kund doen gaan door 't naalden oogh;
En van water maken wyn,
Dan ſal fiks uw kunſte zyn.

Als gy kundt op 't water wand'ren,
En de Zee en Winden ſtild,
Dan ſoo ſult gy licht verand'ren,
Tot een Gout al wat gy wilt.
O! gy ryk gedroomde ſot,
Wert berooit, en yeders ſpot.

Kund gy (dwaſe) niet bemerken?

Dat,

Dat, die 't ſchepten altemaal,
Door ſijn over-wond're werken,
Schiep ook alderlei metaal,
Soo gy ſchept van alle een,
'k Hout met u, en anders geen.

Maar en kunt gy niet doen blyken,
Als ook niemant niet en ſal;
Wilt dan vry u Seilen ſtryken
Eer gy raakt op leeger wal,
Eer gy al u tydt verſuimt,
Eer uw Ziel het Lichaam ruimt.

Dies verlaat dit ydel ſchynen,
Dies verlaat dees yd'le waan,
't Gunt het weſen doet verdwynen,
En de leden gantſch vergaan,
En het harte gantſch ontſtelt,
En de teêre zinnen quelt.

Maar na ſchat van grooter waarde,
Waardiger tien-duiſent-vout,
Als hier alles is op aarde,
Boven alle 's Werelts Gout,
Die te ſoeken u vervloekt,
En ſult vinden dat gy ſoekt.

Soekt voor al het Hemelryke:
Ende 't gund u noodigh is,
En ſal nimmer van u wyke,
Maar gewerden voor gewis.
Wie daar in geen tyd vergiſt,
Dat 's d'oprechten Alchimiſt.

Maar den wereld-wijſen kloeken
Theophraſtus heeft gebroedt.

Gee-

Gecken, die de rykdom soecken,
Ende vinden arremoedt,
'k Meen den sotten Alchimist,
Die sijn Gout om 't Gout verquist.

Den Alchimist.

'T ZY dat hy slaapt of waakt, so droomt hy gulde droomē;
En acht hem al-bereets 'k en weet wat grooter Heer
En nadert door de hoop, en blyft al even veer,
Hy waar, alsoo hy meint, ter hooghster trap gekomen,
Indien hy had een dat, gegeven of genomen,
Of had'er sulk metaal geweest wat min of meer,
Of had hy 't vuur gekoelt, of dit vermenght wat eer:
Den Philosoophsen steen die had hy gantsch volkomen,
Of barster hem ontwee een pot of teder glas,
Soo dunkt hem datter leit een heerlikheit in d'assʼ.
Daar is een grooter schat, ô vindeloose blinden;
Soo gy die soeken wilt, met Goddelyk beleit,
Dat is het Ryke Gods en sijn gerechtigheit,
't Gunt onwaardeerlyk is, en veiligh om te vinden.

Het

Het Hart om hoogh en 't Oogh na 't Graf,
Dat schaft de praal en hooghmoedt af.

HOe moedig draait en praalt de Paauw op sijne veeren,
Op sijn verheven steert of aangeboren kleeren,
Maar als hy nederwaarts op sijne voeten siet,
Ontsinkt hem moet en steert, en acht dan alles niet.
't Wensch haar, die 't rottigh vleesch en mottige gebeenten,
Versieren met gewaat en Edele gesteenten,
En blinken van het Gout en glimmen van Satyn,
Ook deeden als de Paauw, en sagen watse zyn.
En letteden op 't Graf, en dachten op het sterven,
Hoe dat de zond' de Ziel, de pieren 't lyf verderven.
Wie nu niet gaat gepronkt, gekoordt, geboordt, gelist,
Die heetmen al geveinst, en spottelyk Mennist.

't Twee-

'T Twee-en-twintighste

ZINNE-BEELDT.

Stemme:

Vrindinne, die de schoonste zyt.

DAt onder praal of prachtigheyt
Schuilt ootmoet en aandachtigheyt,
't Magh zyn, Godt geve dattet waar,
Maar selden voeght het sich te gaar.

Dit seggen doet den pronker leet,
En meldt, dat onder 't linnen kleet,
Geschiedt soo grooten hovaardy,
Als onder de glans van Gout en Zy.

Ik heb 't ook van verscheiden lien,
Wel vaak gehoort, dan noyt gesien;
Doch die op dese reden staan,
Dat zyn, die geerne kostel gaan.

Dat jemandt op een linne mots,
Sou moedigh zyn, en groots en trots;
En niet bemerken sijn gebrek,
Dat beurt wel van een simpel Gek.

Maar dat een vroet in sulk gewaat,
Sou pralen, pronken over straat,
Dat waar wat vreemts, soo 't is geschiedt,
't Magh zyn, maar ik geloove 't niet.

De sulke staat by-na en beeft,
By die, die mooje kleeren heeft,
De schaamte streelt hem sijn gelaat,
Soo dat hy hapert in de praat.

'k En

'k En segh niet wat hy wesen sou,
Indien hy mocht, gelyk hy wou;
Maar houde vast en voor gewis,
Als dat hy nu soo niet en is.

Ik segge noch, en blyver by,
Dat eener op sijn linne-Py,
Niet is soo moedigh, groot of stout,
Als een die kraakt van Zy en Gout.

Maar dat veel Borgers nu voor-an,
Zyn trotser als een Edelman,
En moedigh als een Bander-Heer,
Dat sta ik toe, en noch wel meer.

En kleeden haar in Princen dragt,
Van Knechts en Jongens opgewacht,
Die schaars van hare schrale wei,
Te voor nau hadden 't sout op 't ei.

De sulke kryght een smeerigh ampt
Die al sijn goetjen heeft verslampt,
En daar na groote Jonkers voedt,
En Joff'ren, van 't gemeene goet.

Dus wert de Vink een Papegay,
De Pimpel-mees een Bonte-kray,
De Mus een grooten Adelaar,
Dat sich verbaast den Ojevaar.

Soo kleinen amptjen isser naauw,
Men pronktet op gelyk een Paauw,
De Mantels buiten van Satyn
Van binnen moeter Fellep zyn.

De slechtste kleeren zyn van Pluis,
Men bout om 't schoonste huis by huis,

Soo dat een yeder ſtaat verſtomt
En twyffelt waar 't al henen komt.

Wanneer de kalis wert een Heer,
Syn grootheyt kent geen kleinen meer;
Ja qualyk dat een Edelman
Myn Heer te ſpreken komen kan.

Een ſlechtert ſiet hy over-dweers,
Of draait hem om, en keert den eers,
En is dat noch geen hoveerdy?
Wat is dat anders? ſegtet my.

Dit ſpeurtmen heden alle daag,
Die 't luſt, die reiſe na den Haag,
En ſchild're daar (onſ' aardſche ſtraf)
De hovaardy na 't leven af.

En als gy 't zyt in 't Haaghje moe;
Soo reiſt na 't tweede *Sidon* toe,
Alwaar het woelen en 't gevroet,
Veel jonge malle Jonkers broedt.

Of waar gy reiſt naar uw geval;
De hovaardy beſittet al,
Soo dat den ſlechten Ambachſman,
Vaak hooger vlieget als hy kan.

Ja Dienſt-boon zyn hier me gequelt,
En koopen ſchande voor haar gelt,
En gaan gekapt, gekant, geplooyt,
En ſchier als Joff'ren opgetooyt.

Eylaas 't is ydelheyt en pyn,
Wat ſal 't met u, ô werelt zyn;
Als Godes mont u eens ontzielt
En inder eeuwigheyt vernielt.

Dat onder praal en prachtigheyt
Schuilt ootmoet en aandachtigheit;
't Magh zyn; Godt geve dattet waar,
Maar ſelden voegtet ſich te gaar.

De Hoovaardye.

O Slechte ſlyk en aard'! wat wilt gy u verheffen?
Waar op? op ſtaat, of gelt? of moog'lyk niet met al,
Hoe hooger uw gemoedt, hoe leeger uwen val:
Een val te grouwelyk te pynelyk in 't treffen,
Die gladde voorſpoet ſmyt in 't grondeloos' oneffen.
Gedenkt dat al uw praal, dat al uw koſt'lyk mal,
U blinken van geſteent' als rook verdwynen ſal,
Dat al uw Zyd' en Zamt, uw lang-getakte beffen,
Uw Peerlen-ſnoeren en uw glinſterend' gewaat,
Uw grys gepoedert hair en 't moedige gelaat,
Gelyk een luit geklank, en ſchaduw' ſal verſwinden,
Het hoogh Almogend' oog op uwe prachte mikt.
O grootſche ſteden beeft! u geltet, ô verſchrikt!
Gods toorne-rookt en brandt, die hooghmoet ſal verſlinden.

't Is Brouwen te vergeefs; 't en kan en magh niet baten,
Indienmen 't selve giet in bodemloose Vaten.

TRyn Jans die had een Hen, heel ongemeen in 't leggen
En leid' haar Eyeren verborgen in de heggen,
Of ergens veer van huys of hier of daar in 't riet,
Staagh vontse 't leege nest, maar Ey'ren vontse niet.
Wat batet, dat een man is geestigh in sijn werken,
Die sesmaal 's weeks te kroegh en eenmaal gaat ter Kerken
Wat batet, dat een Man is treffelyk geleert,
Indien hy Bacchus of de geile Venus eert?
Wat batet, dat een Man wel kan en wil niet willen,
En gaat sijn groot gewin op eenemaal verspillen?
Wat baat hem wysheyt, die sijn tydt besteet in 't mal?
't Waar voor dees' weters best te weten niet met al.

't Dri

't Drie-en-twintighste

ZINNE-BEELDT.

Stemme: *Egypten-landt.*

SChoon 's Heeren Geest de sulk' begaaft,
Met kennis van des Hemels luyster,
Die evenwel sijn pont begraaft,
Of delft dat woekerloos in 't duister,
En soo moetwilligh verschuilt dit waarde pandt,
De kennis van alsulken man baart zonde, schad' en schant.

Wat baat de sulk' geleerdt te zyn?
Voortreffelyk in vele saken,
Die sijn vernuft smoort in de wyn,
Of kleeft dat aan Vrou-venus kaken.
En soo verdartelt zyn kostelyk verstant,
Geleertheit van alsulken man baart zonde, schad' en schant.

Wat baat desulk syn eerlyk ampt?
Syn kloeke styl, syn aardigh schryven,
Die al sijn eer en goedt verslampt,
Of gaat onnut sijn tyt verdryven,
En sich daar door van syn goeden staat verbandt,
De kloekheit van alsulkē man baart zonde, schad' en schant.

Schoon dat de sulk is opper-Baas,
Of Meester aller konstenaren,
Die lichter is gelyk een blaas,
En moet daar-na na Calis varen,
Mits hem de weeld' en overdaadt ontmant,
De komste van alsulken man baart zonde, schad' en schant.

Schoon of de ſulk' uytnemend' is,
In geeſtigh teik'nen ende ſchild'ren,
Die daar op ſpeelt den lichtemis,
Of gaat zyn winſt en eer verwild'ren,
En ſoo lichtvaardigh zyn tijt verlanterfant,
De komſte van alſulkē man baart zonde, ſchaad' en ſchant.

Wat baat des koopmans groote Gelt,
Gewonnen door een ſchrand'ren handel?
Die 't ſtadigh in de kroegh verſmelt,
Of in verkeerde booſe wandel.
Waar door hy ſich moet verpacken aan een kant,
Den handel van alſulkē man baart zonde, ſchaad' en ſchant.

Wat batet dat een Makelaar,
Syn groote winning gaat verſpeelen,
Of ſijn verdienſte voor en naar,
Verquiſt in vuile ſnoo Bordeelen,
En door onkuiſheit ſich ſchandelyk verbrandt?
Het maek'lē van alſulkē man baart zonde, ſchad' en ſchant.

Wat batet, dat een Ambachſman
Veel meer kan doen als een in 't gilde,
En niet en wil gelyk hy kan,
Of loopt geheel en al in 't wilde,
Of door ſijn winningh heeft al te milden hant?
Het kunnen van alſulkē man baart zonde, ſchaad' en ſchant.

Wat baat de ſulk' ſijn verre vaart,
Gedaan na 't Ooſten ofte Weſten,
Die alles wat hy heeft vergaart,
Verriddert ende geeft ten beſten,
En door berooytheit moet wederom van lant?
Het varen van alſulkē man baart zond', ſchaad' en ſchant.

Schoon 's Heeren Geeſt de ſulk begaaft
Met kennis van des Hemels luiſter,
Die evenwel ſijn pont begraaft,
Of delft dat woekeloos in 't duiſter,
En ſoo moetwilligh verſchuilt dit waarde pant,
De kennis van alſulkē Man baart zonde, ſchaad' en ſchant.

Vruchtelooſe winſt, en wetenſchap.

EN laat ons teere brein niet twiſten om wat reden
Dat Godt de Heere geeft ſijn gaven aan de geen,
Die die onwaardelyk als met de voeten treên,
En ſijn mildadigheyt tot overdaat beſteden.
Veel werden om haar kunſt afgodiſch aangebeden,
Veel om haar wetenſchap geroemt van yeder een,
En vele ſonder moeit' een ſmerigh ampt bekleên,
Waar door ſy 't Yſer laauw heel licht'lyk ſouden ſmeden,
Maar ſmelten vaak haar winſt in heete geile min,
Of geven 't in bewaar een lachende waardin,
Of wert met dobb'lēn of door Kaarten-ſpel verloren.
Die over dubbel kan, en enkel komt te kort,
Is ſlimmer als een Koe, die ſtaagh de Mellek ſtort,
Veel nutter waar de ſulk' heel ſtapel-gek geboren.

Het ongerymt geklap of redenloose reden,
Verderven soet verhaal en alle goede zeden.

'T GEmengde tot een koek en kan ons niet vermaken;
'T En dient niet opgedischt, of ieder sal het laken;
Maar 't selve na den eisch gebacken in de pan,
Is hongers Maggeneet, die tot sich trecken kan.
Het rymeloos gekal en wispelturigh snacken,
Van die (alsoo men seit) niet gaar en zyn gebacken,
Is walgelyk in 't oor, onsmakelyk onsoet
Voor 't redelyk vernuft, die dit aanhooren moet.
Maar in het tegendeel, de vlot en val der reden,
Van dit wiens Hart en Ziel om wysheit heeft gebeden,
Zyn soeter in 't verhaal als honich in de mond,
Verquickelyker als een balssem in de wond.

'T VIER-EN-TWINTIGSTE

ZINNE-BEELDT.

Stemme: *Lof-zang Maria.*

GElyk der vroeden ſpraak
Geeft aangenaam vermaak
En ſmaak in wysheyts ooren:
Soo is in tegendeel
Der ſotten klap te veel,
En walgelyk om hooren.

Maar dat alſulken een
Sich ſpeende vande reên,
En ſijne tongh koſt hoeden,
En houden in beſlot,
Al waar hy noch ſoo ſot,
Men ſoud'et nau vermoeden.

Gelykmen aan de vrucht,
Door proeve geur en lucht,
Kent boomen ende kruiden:
Soo kentmen eer iet langh,
Door weinigh ommegangh,
Waan-wyſe ſotte luiden.

Want een laat-dunkendt gek
Heeft meerendeel 't gebrek,
Te zyn verwaant in 't kallen,
't Beginlykt wat te zijn,
Door op-gepronkte ſchijn;
In 't endt is niet met allen.

Het gunt hy ergens las,
Dat brengt hy vaak te pas,

Daar 't gantſch niet op ſal paſſen;
En geeft ſich ſelf den lof,
Als dat in ſijnen Hof
Dees' bloemen zyn gewaſſen.

Maar als een eerlyk Man
Hem anders duiden kan,
Met treff'lyk tegen-weeren;
De ſchaamt' hem dan verſtomt,
Als d'Exter die ontmomt
Word' van der Paauwen veeren.

De ſulk' brenght voor den dagh
Iets, dat hy hoord' of ſagh,
Wat abels na ſijn meenen,
Van kintſe ſotterny,
Of broedtſche ſpotterny,
Onwaardigh 't oor te leenen.

Ook lacht hy in 't gemeen,
Staagh om zyn eigen rêen,
Of ſnoode narſche vragen,
Vermits den leeken klerk
Schept in zyn eigen werk
Een overgroot behagen.

Hy meldt zyn eigen leet,
Vaak eer hy 't ſelve weet,
En raakt in ongenade,
Om dat zyn los gemoedt
Het quade keurt voor goedt
En 't goede voor het quade.

Of is de ſulke ryk,
Soo ſal hy ſtadelyk
Daar moedigh van vertellen,
En met een Koekkoeks-Liedt,

Het gunt hy heeft of niet,
't Gehoor verdrietigh quellen.

Hy looft ſijn waardigheit,
Hy pryſt ſijn aardigheyt,
En roemt ſich in het ſnacken,
Te zyn van alle Baas,
In 't kort, alſulken haas,
En is niet gaar gebacken.

Gelyk der vroeden ſpraak,
Geeft aangenaam vermaak,
En ſmaak in wysheits ooren,
Soo is in tegendeel,
Der ſotten klap te veel,
En walgelyk om hooren.

De waan-wyſe Sot.

GElyk een kreup'le voeght het danſen ende ſpringen,
Soo aardig voegt en ſluit het praten van een Sot;
Is 't wysheit, dat hy ſpreekt, 't en heeft noch val noch vlot,
Vermits hy buiten 't ſpoor dat gaat te paſſe bringen.
Syn onbeſnoeide tong is vol veranderingen,
En alles wat hy ſeit, is ryméloos van ſlot;
En lacht om al ſijn reên, als of hy die beſpot,
Maar heeft een welgeval in al ſijn eigen dingen.
Gelyk 't een Eſel paſt te ſtreelen, als een hondt,
Of als in 't heet geweſt den Indiaan het bont,
Of als in 't wit Satyn de pronk van Oly-vlacken,
Al-eens ſoo ſchicken ofte voegen ſulken een,
By 't eerlyk ſoet vermaak zyn ongeſouten reên,
In 't kort alſulken haas en is niet gaar gebacken.

O Man,

O Man, gy zyt te swak, om duisent pont te dragen,
Ey lieve, laat het staan, of sult het u beklagen.

KLaas domme-kracht is van een doornebosch gesteken
En wil dat met de vuist daar tegen weder wreken,
Wat wint hy met de strijt, als meerderingh van pyn,
En spottelyke scha? ten kan niet anders zyn.
Wie van geringe staat met sijnen Vorst wil rechten,
Dats even, of de Man wou met den donder vechten;
Wie datter vande sulk is groffelyk misdaan,
Die geve Godt de wraak, en late 't henen gaan.
Maar soo hy andersins, sich wil daar tegen streven,
Licht raakt hy om sijn goet, of lichtelyk om 't leven.
Dies klaagt u goede zaak aan d'opper Majesteit,
Daar woont een Advocaat, die met de Princen pleit.

'tVijf-

't Vijf-en-twintigste.

ZINNE-BEELDT.

Stemme: *Wat heeft ons hart een vreught*,
Of: *Te May als al de Vogelen*, &c.

RYmt sonder dicht, het sticht, en leert,
Dat eender, die sich voelt verheêrt,
Verswelgen moet syn lyden;
En duldigh kroppen 't gunt hem deert,
Om slimmer te vermyden.

Wanneer een Vorst door wrevelmoedt
Ontneemt sijn Onderdanen 't goedt,
Wat raat? als schouders trecken:
Want soomen iets daar tegen doet,
Sal 't dubbel scha verwecken.

Soo grooten kans van tegenweer,
Gelyk den Ram heeft met den Beer
Of met den Leeuw in ' vechten;
Heeft hy, die wil met sijnen Heer,
Of syne Rechters rechten.

Maar vaak de Pars door swangerheidt
Van 't leet, dat op het harte leidt,
(Om dat geen recht magh gelden,)
De Tongh te langen bot bereit,
En wreekt met wrevel-schelden.

En soo dees' onverdulde praat,
(Die door verdriet ten monde uit-gaat,)
Syn Heere komt ter ooren,

Soo iſſer tienmaal meerder quaat
Voor d'onderdaan geboren.

Een vonkſken ſonder voedſel dooft,
Maar aangeſtookt het ſich vergrooft,
Tot hoogh verheven vlammen,
Heeft u miſdaan uw overhooft,
Soo veinſt in u vergrammen.

Wie kenter d'eerzucht van een Prins ?
Het vet dryft boven alleſins.
Wie derf daar tegen ſtreven ?
Daar tegen ſtreven is te kints,
't Is wagen goedt of leven.

Ook is 't wel menighmaal geſchiet,
Dat eender, dien hy deed verdriet,
Het ſelve gingh herdenken,
En ſalfden 't naderhant met iet,
Of boeten 't met geſchenken.

Wie ſijnen Heere daaght voor recht,
Die is gelyk een ſotten Knecht,
Wien dat de Doornen ſteken,
En met de vuyſt daar tegen vecht,
Om ſich alſoo te wreken.

Gelyk de Baren van der Zee,
Sich ſlaan op eene Klip ontwee,
Gequetſt te rugge vlooten;
Soo garet de geringe mee,
In 't kanten met de Grooten.

Een Vorſt is als een ſteile Rots,
Waar op dat alle recht of trots,
Geſchendt moet weder-keeren,
Dies hanght uw zaak aan 't Oordeel Godts;
Daar pleitmen met de Heeren.

't Rijmt sonder dicht, het sticht, en leert,
Dat eender, die sich voelt verheert,
Verswelgen moet sijn lyden;
En duldigh kroppen 't gunt hem deert,
Om slimmer te vermyden.

Het Vet dryft boven.

SChoon wrake mocht bestaan, om leet met leet te wrekẽ,
Soo is 't dat ons natuur en d'oude spreuke leert:
Te dulden het gewelt van die ons overheert.
En wie daar tegen streeft, wert by een dwaas geleken,
Of by een slechte Nar, wien dat de doornen steken;
En die met vuisten slaat en dubbel sich beseert.
't Baart ramp op ramp, die op sijn Prince wraak begeert.
Al hadd' hy Simsons macht, nog sal hem macht ontbreken,
En laden scha op scha, ten minsten van sijn goet.
Of treft hy een Tyran, licht gelt het vleis en bloet:
Want yver kan te haast in 's Vorsten harte blyven,
Die onder schyn van recht soo lange laaght en mikt,
Tot dat hy eens de sulk op 't onversienste strikt,
Dies wacht u voor de leeuw; het vet wil boven dryven.

Al is het Kint de Roed' ontwassen,
Tot straf moet dan de Knuppel passen.

MAllote, 't is uw' schult, beschreit vry uwe zonden,
Mallote, hadt gy niet de kat op 't spek gebonden,
Soo waar uw dart'le zoon soo overdadigh niet,
Soo waar uw' dochter ook noch onder uw gebiedt.
Gy hebt haar kintsche jeught gelaten al het willen,
Het dreigen was te straf, het smeeken mostse stillen.
't Was, Moertje geefme dit, 't was, Moertje geefme dat:
Nu isset, Moer ik wil, of ik doe anders wat.
Het spreek-woort is van u of uws gelyk gesprooten,
Dats, datmen niet en moet de Luys in 't pelsje pooten:
Dies raad' ik ieder een, dat niemant zy soo gek,
De leck're snoepse kat te binden op het spek.

't Ses

'T Ses-en-twintighste

ZINNE-BEELDT.

Stemme:

Cupido, geef my raat.

WIe billik na behoor de roede heeft gesleten,
Tot stichting van de jeugt en quyting van 't geweten,
Blyft sijner kind'ren vooght, ontsach'lyk blyft sijn woort,
Al hadd' hem schoon de tyt met krucken onderschoort.
Het heerschen des gesins vereyscht een stemmig wesen,
't Gesichte dat behoort een tweede Gardd'rt wesen,
Maar al te straffen straf en moet'er niet geschien,
't Gunt menigh teder kint doet van sijn Ouders vlien.
By matelyke straf voeght minsaam onderwysen,
En ook een abelheit om 't leersaam kint te prysen,
Het gunt de sarpe straf versoetet en geneest,
En maakt ook dattet kint sijn Oud'ren mint en vreest.
Als 't man en vrou zyn eens in't tuchtẽ van haar kind'ren,
Soo dat noch hy, noch sy malkaâr daar in verhind'ren,
Ten eynde geen van bey 't gestrafte kint en vleit;
Dan heeft het straffen klem, en baart gehoorsaamheyt.
Maar soo, of vrou of man beletten 't nodigh straffen,
En sal het gansch'lyk geen of weinig vruchten schaffen,
Het flaau en laau gelaat geen straffen en verstrekt,
Maar is soo mettet kint, als met de straf gegekt.
De straf, te vaak gespeent uit moederlyk ontfarmen,
Is 't voedsel van moetwil en 't bloeisel van het karmen.
Een achteloose wond' wert dikwyls over-quaat,
Om dat een sloffen Artz de quets' geen gade slaat.
Dies heelt het kinder-quaat by tyts met barken rysen;
Want soo 't daar in begroeyt sal 't licht daar in begrysen,
Tot dat het kint op 't lest des Ouders meester wart,
En geesselt Vaâr en Moêr dan strymen in het hart.
Wanneer het soo beslaagt, soo wenschtmen 't kint bedol-
Of grondeloos in 't Meyr begraven in de golven, (ven,

Eer slimmer ongeval sijn woeste leven smacht,
Tot onheil van de Ziel, en schande voor 't geslacht.
Het zyn de vrouwen meest, die kinder-tucht beletten,
En tegen wil des Mans het dartel kint ontsetten.
En 't zyn de vrouwen meest, die 't smerten nader-hant,
Wanneer sy werden weêuw, of door de doot ontmant.
'T Ontsagh dan in de gront, wert wel te recht bekreten
Van die, die vaak de roê heeft in het vuur gesmeten,
En datelyk verbrandt de Scepter van 't gebiedt,
Om dat sy mist het stuer, en hare feilen siet.
Nu siet sy haar ontvooght; de malle moêr moet vleyen
Die 't schreyen heeft belet, moet dit belet beschreyen;
Want d'assche van de roên vlieght allesins om hoogh,
En stuift de malle moer gestadigh in het oogh.
Mits Dochteren noch Soons op haar gebiet en passen,
Wiens Vader is ontzielt, en sy de roed' ontwassen.
Dies raakt nu hardeloos de Kudde buyten 't spoor,
De stem des Harderins en heefter geen gehoor.
De dartelheit, die maar het vleis en hadd' omscheenen
Is soo allengs, allengs gekankert in de beenen,
Gewortelt in het hart, getoogen in het murgh,
Soo dattet kint leeft woest, en 's Moeders hart in surgh.
Het welk ik daar van hebb' gesien en ook bevonden,
Gelesen en gehoort uyt veel verscheiden monden,
Sou met een siddering veel malle moeders slaan,
Om nimmer hare mans in tucht te weder staan.
Sou vele mannen ook tot matigh straffen dwingen,
Op datse niet te hart noch al te sacht en gingen:
Te hart maakt bitterheyt, te sacht te laffen soet,
Doch beter wat te straf, als al te dartel goet.
Het is my eens vertelt, dat sekere gevangen,
Om dievery, dewelk' daaromme word' gehangen,
Die, staande voor 't gerecht, sijn moeder spreken wou,
Dewelke daar verscheen (met overgrooten rouw')
Haar naderende, heeft haar sijn verderf verweten,
En door een schyn van kus, de Neus schier afgebeten.

Dit is u rechte loon, ſprak deſen in het end,
Gaat heen, nu zyn wy bei na waarde wel geſchend.
Aanſchou doch dit geſpook by lichtgevlamde toortſen;
U ſal, gelyk ik hoop, een koude vrees' bekoortſen,
Gy die u kind'ren voedt in weeldigh wangelaat,
En buiten uw vernuft haar, en u ſelven haat.
Wie billik na behoor de Roede heeft geſleten,
Tot ſtichting van de jeught, en quyting van 't geweten,
Blyft ſijner kind'ren vooght, ontſach'lyk blyft ſijn woort,
Al hadd' hem ſchoon de tyt met krucken onderſchoort.

Kinder-tucht.

GElykmen ſtroo en kaf met dorſſchen ende wannen,
En ſuiver krenſelen van 't koren ſcheiden moet,
Soo moetmen met de roê, met woorden ſuur en ſoet,
De ſnoo verdorven aart van 't dartel kint verbannen;
Niet uit een wrevelheit na 't weſen der tirannen,
Maar met een ſtraf gelaat, en vaderlyk gemoet,
En na de daat van 't quaat betuchten 't jonge bloet,
Gelyk een ſchutters boogh met ſpannen, en ontſpannen.
Wie zyne kind'ren lieft, en ſpaart geen barken roe:
Maar dieſe haat, die laat haar booſe wille toe,
Het gunt op 't leſt een roê wert voor de ſlappe hoeders.
Die noyt gegeeſſelt wort of leed oprechte ſtraf,
Jaaght dikwyls Vaâr en Moêr al geeſſelend' in 't graf.
Dies ſpiegelt u gy mans, doch meeſt gy malle moeders.

't Is Jacob niet die klapt, den dronk heeft al de schult,
Want anders is hy stil, en zuurder als een zult.

INdien de Sak-pyp niet vol winds en wert gedreven,
En sal die geen geluit of stemme van sich geven;
Maar andersins vervult, sal maken een geschal,
Dat Echo in 't geberght daar van gewagen sal.
Men vint ook menighte soodanen aart van luiden,
Die 'k beter niet en kan als by de Moesel duiden;
Die stil zyn, sprakeloos, soo langh sy nuchteren zyn:
En gantsch veraarden door den aangenamen wyn.
Van wien men van te voor nau woorden koste krygen,
Seid nu alleen soo veel, dat yeder een moet swygen:
Van wien men van te voor nau peilen kost de gront,
Laat zyn geheimenis nu vlotten uyt de mondt.

'tSeven-

'T Seven-en-twintighste

ZINNE-BEELDT.

Stemme: *C'est trop courier les eaux.*

Ofte:

O hooghte van 't gebergbt.

GY die u veel vermeet,
En meerder waant, als weet,
En hebt gy geen Planeet of teiken oyt beraamt,
Het welk' op neder-duytsch de Sak-pyp is genaamt?

Doch weet ik wel voor heen;
Dat gy sult seggen, neen,
Vermenght met een gelach; dan neemt'et my te goê,
Dat ik soo slechten vraagh aan u geleerde doe.

Waar 't dat den Hooren-Bok
Van 't zuyden noort-waarts trok,
En bracht sijn starren hier, aan onzen Horizont,
Soo moghtmen sien, of daar ontrent dit teiken stont.

Men sou vermoeden schier,
By 't ooge van den Stier.
Dan by de Visschen, of gelaaden Water-man,
En soekt geen moesel; want die isser vyandt van.

Maar isser een planeet,
Dewelke Bacchus heet,
Soo staat noch eens te recht met vlytigh ondersoek,
Het heeft sijn reden, dat ik dit aan u versoek.

Om dat wy daeg'lyks sien
Uitmunten vremde lien,

Die 'k boertelyk gelyk, (na blyk van haren aardt)
Te zyn in dit Planeet geboren of gebaardt.

Die, volgens haar natuur,
Zyn ſprakeloos en ſtuur,
Als of haar tonge waar gevloden uyt de mont,
Of dat die, of verſet, of by de Lombaardt ſtondt.

Soo langh de ſulke zyn,
Benuchtert van de wyn,
Of van den drank geſpeent, ſoo zynſe meeſt'lyk ſtom,
De wijſe ſwijgh om reên, en deeſ' om geen waarom.

't Is pryſlyk dat een man
Syn tongh beteug'len kan,
En louter door 't vernuft, het gunt hy ſeggen wil;
Maar deſe ſwygen door een vieſe vremde gril.

Wanneer dat ſulken bloedt,
Beſwangert ſijn gemoedt,
Door overvloet van drank, dan ſlaat den ſwyger uit,
Gelyk een Moeſel, die, vol zynde, geeft geluit.

Wiens grondt een ſpieſſe diep'
Verborgen lagh en ſliep,
Die wert nu op-gewekt, en vlot, door 't vloejendt nat,
En drijft hem in de Mont tot op het tonge-bladt.

Al wat hy hoord' of ſagh,
Dat moeter voor den dagh,
Syn lief, en ook ſijn leet, ſijn leugen en ſijn waar,
En alle ſijn geheim vertelt hy openbaar.

Dan is de tonge rap,
Gelyk een Laz'rus klap,
Van die daar ſcheen te zyn, van ſtommen op-gevoedt,
Die maakt, dat yeder nu de ſtomme ſpelen moet.

Mits niemant in 't gelagh,
Een beurt verkrygen magh,
Door 't raat'len gesnap, door 't roepen en getier,
Van dees' die nucht'ren scheen een domme stomme stier.

Bestaat het niet op reên,
Dat ik al sulken een,
(Wiens tong bedaart te traagh, en dronken is te ryp,)
Gelyke by de Moesel, ofte Sacke-pijp.

Des Sak-pijps aart.

EEn heusche stille Mont is 't rechte wysheits teken,
En woorden, rijp bedacht, gedienstigh in 't verhaal,
Zyn gulden app'len in een kostelyke schaal;
En 't swygen is een eer, en hindert veel gebreken.
Maar meen het swygen niet van plompe lompe leeken,
Die van natuur heel stuur, zyn duur met hare taal,
En sprakeloos by-na, tot dat het soet onthaal
Van Bacchus haar veraardt, en doetse meer als spreeken.
Wanneer de dronkenschap al-sulken swyger treft,
Dan schreeuwt hy, of hy roept, of singt, of kijft, of keft,
En voert alleen de vlagh met over-luide kreeten.
De sak-pijp van gelyk en geeft ook geen geluit,
Voor datmen blaas' vol windt zyn schaape-leeren huit.
Dies speent u, swygers, of men sal u Sak pijp heeten.

Als 't lange wel gelukt, ſoo houtmen 't voor gewis,
Maar als die regel miſt, ſoo ſpeurtmen wat het is.

'T EN is me noit miſlukt, van dat ik was een jongen,
Soo heb ik op de koord gehuppelt en geſprongen;
En nu ſoo plodſelyk: ay my wat ſwaarder val!
Ja vrindt, dat weet ik wel, maar eens betaalt'et al.
Dit dient wel aangemerkt van Mannen ende Vrouwen,
Of al de gene die 't lankwyligh luk vertrouwen,
't Gelingt wel hondert maal in dit of dat beleit,
Maar eens betaaltet al, gelyker is geſeit.
Het heimelyke quaat gepleeght van vele jaren,
Sal vaak wat ongeſiens onnoſel openbaren.
Noch is het tyt, hou op, eer u de tyt ontbreekt,
De kruik die gaat ſoo lang te water, totſe breekt.

't Acht-

't Acht-en-twintighste

ZINNE-BEELDT.

Stemme:

O Venus, wat is dat geseit?

DEn jongen Heldt, Philippi Zoon,
Veel Kroonen hecht' aan sijne Kroon,
Die meer door luk als door den degen,
Syn overwinning heeft verkregen;
Word' (na hy alles overwon)
In 't keeren binnen Babilon,
In syne jeught en vreught vergeven,
Daar enden 't luk en ook sijn leven.
Hy die gelyk een Fenix sat,
Op 't hoogste van het wankel rat,
En Jupyns Zone wilde heeten,
Word' als een blixem neêr-gesmeten.
't Waar noodigh, dat op Solon dacht,
Dien 't luk gestadelyk toe lacht,
Of die geen grond en spoedt kan peilen,
En seilt met opgeswollen zeilen.
Dan sou, die nu vaart voor de windt,
(Soo dat de voor-zeils leggen blindt,)
Bedenken, datmen vaak ten lesten
Moet scharpen en de boegh-lyn vesten.
Die noyt ontmoete 't ongeval,
Geraakt wel eens op leger-wal.
't Geluk is was, en 't gaat op stelten;
't Is wankel, en kan licht versmelten.
'k Heb binnen Utrecht eens gesien,
(En neffens my verscheiden liên,)
Dat eender dansten op de koorde,
Die 't langh gepleeght had, als ik hoorde;
Maar deed een over-swaren val,
Die 'k meene, dat hem heugen sal,

Of heeft geheught en wel onthouwen ,
Soo langh hy 't leven heeft behouwen.
 Der Goddeloosér snoode gangh ,
Gelukt wel vaak veel jaren langh ,
En wanen dat het nooit sal missen ,
Maar 't loopt in 't end veer buiten gissen.
 Mits 't luk , dat hare dwaasheyt teeldt ,
Bevluist haar oogen in de weeldt :
Met vast besluit dat hare stucken ,
Gelyk voor desen , moeten lucken.
 't Geluk had Haman toe geseit ,
Soo 't scheen , een eeuwig-durentheit :
Maar 't onluk , daar omtrent verborgen ,
Quam onversiens de man verworgen.
 Waar toe 't vereeude doch verhaalt ?
En onse tyt niet af-gemaalt ,
Waar in verscheiden groote zielen
Gestadigh vallen ende vielen.
 En worde niet in onser eeuw ,
Des Lelys roem , der Francen Leeuw ,
De Groote boven d'aerdsche grooten ,
Verraderlyk in 't luk door-stooten ?
 Biron en d'Ancre in 't selve ryk ,
In Eng'lant Essex van gelyk ;
En veel met haar die 't luk besaten ,
Zyn op het lest daar van verlaten.
 Als tol-vry ons gedachte vlieght ;
In Neêrlandt , (daar wy zyn gewieght ,)
Sal 't sien den val der wyt-beroemde ,
Die 't ongeluk ten lesten doemde.
 't Is binnen 't weeldigh Amsterdam
Niet anders , als Godt gaf en nam.
Ik noem 't Tonneel van alle steden ;
Doch over al bespeurmen 't heden.
 Wanneer 't geluk de vroede vleit ,
Die houdt dat voor onsekerheit ,

Doch

Doch doet wel vlyt om dat te houwen,
Maar ſal het nimmermeer vertrouwen.
't Geluk dat dertelheden voedt
Baart voor den val een hoogen moedt,
Een moedt, die 't luk te veel ſal tergen,
En onvernoeght tot meerder vergen.
Maar 't onluk, datter kreupel gaat,
Komt ſtaagh te vroegh, al komt het laat,
Dit kan 't geluk, hoe floks in 't pralen,
Met loode ſchoenen achter halen.
Wel hem, die 't Hemels luk vertrouwt,
En dat omhelſt, en daar op bouwt,
Aan ſulke ſal het luk beklyven,
En inder eeuwigheit by blyven.

't Geluk onſeker.

't BEklyvende geluk van veel of lange jaren,
'T Zy in een goedt of quaadt of middelbaar beleit,
Dat griffijt in 't gemoedt vaak ſulken ſekerheit,
Te denken, 't ga hoe ga, ten kan niet qualyk varen.
Des ſetmen 't in den top, trots winden ende baren,
Spyt grondeloose zee en alle ſwarigheit;
Het gunt de ſulke vaak te ſuren val bereit,
Die hem te laat, tot leet ſijn oogen doet verklaren.
Dan ſietmen eerſt te recht, dan voeltmen met getreur,
Dat by ſijn weeldigh huis de ramp ſtont voor de deur,
En overviel 't luk, 't gunt nimmer ſcheen te vallen:
Maar 't geeſtelyk geſicht, dat door 't geloove ſiet,
Een eeuwigh-durent luk, houdt 't aartſche luk voor niet,
En ſchoon het hem omhelſt, ſoo acht hy 't niet met allen.

Geeft Dedalus *gehoor*, ô Icarus *op Stelten*,
Of dyn gevleugelt wasſ ſal haaſtelyk verſmelten.

Wie dat op ſtelten gaat, om ſich ſoo groot te maken,
De gangh en heeft geen duer op ſulke houte ſtaken;
'tIs beſt de voet om leegh, en 't ſchip aan opper-wal;
Hoe hooger van de aardt, hoe pryſſelyker val.
Wie op geringe ſtaat de groote ſich gelyk maakt,
En is niet vreemt, dat ſulk' van 't drooge in het ſlyk raakt.
Wat heeft hy dan gekoft voor al ſijn gelt en goet?
Als ſchande, ſpot en ſmaat, verdriet en arremoedt.
Een yeder lacht hem uit, en ſeit, ten kan niet ſloeren,
Soo overgrooten zeil op ſulken ſchuit te voeren:
Des kryght hy ſchimp tot ſcha; vervlogen is de buit,
Den Adel is verhuiſt, de Jonker iſſer uit.

'tNegen-

't Negen-en-twintighste

ZINNE-BEELDT.

t'Samen-spraak,

Tusschen Coenraat en Joris-hooghmoedt:

Stemme:

Godt groet u Meulenarinne.

Coen. MYn Heer en wil 't niet weten,
Maar kent my anders wel:
Ior. 't Is u of my vergeten;
Mids ik my staagh versel
Met Edelen en Heeren,
Coen. Dat zynse, die u scheeren;
Tot op het naakte vel.

Ior. Wel hoe sal 't met u wesen?
Met wien is 't dat gy spreekt?
Coen. Ik segh, dat gy voor desen,
Een Ambachts knecht geleekt.
Ior. Ik ben een Edel Jonker.
Coen. Gy zyt een kalen pronker,
Dien stam en goet ontbreekt.

Ior. Wilt gy myn Adel buygen
Door spottelyk verwyt?
Coen. O lieve Joris Huigen,
Men weet wel wie gy zyt.
Ior. Waar toe doch dese woorden?
Waar 't dat het yemant hoorden,
Myn eere raakt' ik quyt.

Coen. Ik noem u by uw' name,
En winder geen doeken om:
Ior. Ik sta ter goeder fame,
By al den Adeldom:
Die sulckes niet en weten,
En my heel anders heeten.
Coen. Ey segh my doch, waarom?

Ior. Om tot wat staats te raaken:
Dat isser d'oorsaak af.
Coen. Of yet tot niet te maken,
En weelde tot een straf.
Ior. Ik hoop 't sal beter lucken.
Coen. De hoop gaat vaak op krucken,
Ja dikwyls tot in 't graf.

Ior. Hoe komt, dat gy zoo spott'lyk
En schamperlyke kalt?
Coen. Hoe komt dat gy soo sott'lyk
Uw kleyne goedt vermalt.
Ior. Om winst; is dat vermallen?
Coen. Misschien sult gy vervallen,
Eer yets voor u vervalt.

Ior. Ik leef op vaster hoopen;
Daer heb ik 't op gestelt:
Coen. Maar Ampten moet men koopen:
Wat raad om 't lieve geld?
Ior. De groote willen 't dryven:
Coen. Niet als door goude schyven.
Ior. 't Sal kosten niet een speld.

Coen. Dat sult gy wel bevinden,
Indien het komt te staagh.
Ior. Ik heb veel goede vrinden,
Aan 't Hof in 's Graven-haagh.

En

Coen. En of dan dese stylen
Eens storven onderwylen ?
Ior. Godt hoede sulken plaagh.

Coen. Legh af uw' Paauwe-veeren ,
Schud uit den Edelman ;
Ior. 'k En wil my niet verneeren ,
Soo langh ik immer kan.
Coen. Den hooghmoet sal u krenken.
Ior. Het aanzien doet gedenken ,
En 't kleedt dat maakt de Man.

Coen. Denk , wat uw' ouders waren ,
En eens , wie dat gy zyt.
Ior. Die tyt is langh vervaren :
't Is nu een ander tyt :
Ik soek een ander leven ,
Coen. Ik soek wat , seide Steven ,
Doe lagh hy in de bydt.

Ior. De soekers sullen vinden
Gelyk de Schrift bediedt.
Coen. Gy praat , gelyk den blinden ,
Die peirlen socht in 't riet :
Ior. Myn hoop is sonder vreesen :
Coen. U Lot sal , ducht ik , wesen
Een op-gepronkte niet.

Ior. Ik soek een gulde wagen ,
Ten minsten vind ik buit ,
Coen. Het valt somwyl op slagen
Ten langen lesten uit :
Wilt gy te hooge sturen ;
Uw staat en sal niet duren
Gelyk een Elants huit.

Ik

Ior. Ik ga, want al het praten
Besluit gy met een gek,
Coen. Gaat liever by de straten;
Daar isser een gebrek:
Tot dat uw goed te loor is,
Dan sal men u, ô Joris,
Aanschouwen met de Nek.

En sult noch tot uw schade,
Van yeder zyn veracht:
Dies gaat als ik u rade,
In burgerlijke draght:
Verlaat dit hooge vliegen,
Of sult u selfs bedriegen,
En werden uytgelacht.

Groot Zeyl, kleyn Schip.

HY die zyn klein bedryf en stamme gaat vergeten,
En boven zijns gelyk draaght al te hoogen moedt,
Koopt schade, schimp, en schand voor zyn geringe goedt:
Indien hy niet en komt of raakt tot zyn vermeten.
Wanneer zyn hoofsche schoen ten lesten zyn versleten,
Dan roeptmen, had de man nu sloffen aan de voet.
Waar zyn de stevels nu, den degen en den hoed?
En alle 't gene dat hem de me-Jonker heeten,
Hoe leegh is nu gedaalt zyn al te hooge vlucht?
Wat heeft de man gebouwt kasteelen in de lucht,
Wat heeft hy door sijn pronk een treff'lijk ampt verkregen:
Hoe gaet hy nu ten dans, gelijk een hinke-pink,
Die voormaals was een paauw, is nu een kale vink;
En die uyt weelde droegh, draaght nu uyt noot den degen.

Indienmen Midas wil tot eenen Rechter kiesen,
Gewonnen ist met Pan, Apollo moet verliesen.

Hier is den Ezel op den Rechter-stoel geseten;
Hy heeft een groot gehoor, behoort ook veel te weten.
De Dieren rontsom heen ontsien het plompe beest,
En ieder syn gebaar en grove stemme vreest.
Hoe menigh eerlyk man van raadt, van daat, van leven,
Moet vaak te rugge staan, daar ampten zyn te geven;
Maar eender die aan 't roer heeft vrinden tot de keur,
Al waar hy noch soo broets, die gater wel me deur.
Ja, ja, de man is goet by Bacherachsche glasen,
En anders weetmen nau van tuyten ofte blasen.
Hoe dwaaltmen op de wegh, wanneer de leidsman blint is!
O wee! ô wee! het lant, wiens Koning dat een kint is.

'T Dertighste

ZINNE-BEELDT.

Stemme:

Het daget uit den Oosten.

VErandering van tyden een ander leven baart;
'T Gund wetten ende zeden verbastert en veraart;
Verbastert wet en zeden;
Recht en reden.

Verresen of herleefden de gulden-eeuwsche liên;
En dat dees' wylen ouden 't verkeerde mochten zien;
En dat dees' wylen ouden
Dit aanschouwden.

Haar armen souden klanken heel kruis-wys over een;
Haar tongen souden krommen, en klemmen door 't geween;
Haar tongen souden krommen,
En verstommen.

Nu had gy recht te lachen, ô spotter Democrit:
Nu had gy reen te schreijen, ô vromen Heraclit:
Nu waart een lach en schreijen
Voor u beijen.

Maar 't was in uwen tyden gemaakte lach en truir;
't Verstant zat doen in waarden, en wysheyt aan het stuir;
't Verstant zat doen in waarden,
Op der aarden.

Daar nu door gunst en gaven het vroom en kloek gemoet
Vaak door een botten leeken te rugge deisen moet;
Vaak door een botten leken
Wert versteken.

'T Er

't En gelt noch deugt noch waarde, maar 't gelt, het lie-
Het gelt veel Ezel-lieden op ſachte kuſſens ſtelt, (ve gelt,
Het gelt veel Ezel-lieden
Doet gebieden.

Men ſtelt vaak jonge laffen van kinderlyk verſtant,
Of wulpſe dart'le balgen tot vooghden over 't lant:
Ja ſulke dart'le balgen
Om te walgen.

Wie nu maar heeft Chriſtoffels of vrinden aan het roer;
Hoe grof en onbedreven, hoe lomp en plomp en loer:
Of werd (hoe onbedreven)
Noch verheven.

Dies krygen d'onderdanen vaak tot een over-heer
Of Rechter, dat een wicht is, of ongelekten beer:
Of eender, dat een wicht is:
Of een lichtmis.

Of een verſopen Bachus verkryght een eerlyk ampt;
Of een verhoerden Kalis, die 't goetjen heeft verſlampt;
Of een verhoerden Kalis,
Die heel ſchraal is.

Het is, men moet hem helpen, zyn ouders waren eël:
Soo keurtmen 't kaf voor koren, de ſemel voor het meel:
Soo wert het kaf voor 't koren,
Vaak gekoren.

Dat laccher ende ſchreyer nu ſagen 's werelts kreits,
Die meer is als belach'lyk, beſchreyelyk van beids;
Die meer is als belach'lyk,
En beklach'lyk.

Verandering van tyden een ander leven baart,
't Gunt wetten ende zeden verbaſtert en veraart,
Verbaſtert wet en zeden,
Recht en reden.

Na gunſte, niet na waarde.

DEn leger-hont, de brak, de winden om het jagen,
De katten van gelyk om hare muiſe-jaght,
De vogels om 't geſang, de Paauw om ſijne draght,
Den Ezel en de muil om haar te laſtigh dragen,
En 't ros om zijne deught, die werden ga geſlagen,
En ongemeen gevoedt, gepreſen en gewacht.
Maar deſe regel miſt in 't menſchelyk geſlacht;
Gelyk wy konnen ſien en ſpeuren in onſ' dagen,
Hoe dat door gulde gunſt en 't gierige gevoel,
Vaak Midas voor Apol raakt op den Rechter-ſtoel;
Hoe eender, wien de neus door Bacchus is beperelt,
Of in vrouw-Venus krijgh heeft goet en bloet verſlampt,
Wert menighmaal gekuypt in 't een of 't ander ampt;
Soo gaat het heden toe, in deeſ' verwarde werelt.

Noch

Noch wyse raadt, noch goet bediet,
En baat een taye styf-kop niet.

DEn Bok die gaat sich op de haver-kist vertoornen,
Om dat het deksel hem wat hart viel op syn hoornen;
Terwyl den snoeper eet, soo valt het deksel toe,
De kop raakt in de klem, en springht 'k en weet niet hoe:
Flok aarselt hy te rugh (de kiste sal 't bekoopen,)
En komt met groot gewelt en kracht daar tegen loopen.
(O laci haver-kist, hoe zyt gy in den noot?
Het schynt, dat u den Bok gesworen heeft de doot)
Soo zyn ook veele liên verbokt door styve zinnen,
Die niemants als haar selfs of eigen raadt beminnen,
Noch achten geen beleit van vrint af na-gebuur,
En willen met het hooft gestadigh door de muur.

't Een-en-dertighfte

ZINNE-BEELDT.

Stemme: *Rofemonde lagh gedoken.*

HY, die weinigh waant te weten,
Ende luttel fich vermeet,
Om yet fonders af te meten,
Is veel wyfer als hy weet;
En fijn wysheyt die beftaat,
In de fchroom van eigen raadt.
Een die ned'righ is geboogen,
Ende raadt aan wijfer vraaght,
En die klein is in fijn oogen,
En fich felven heel mishaaght.
Heeft een ongeciert verftant
Midden in het heil geplant.
Maar een ingebeelde weter,
(Alfm'r heden veel beleeft,)
Die daar nimmer om een beter,
't Syn' aan niemant over-geeft,
Is veel flechter als een kint,
Ongeluckig, onbemindt.
Sulke vintme, fchoon den wyfen
Salomo tot nut verrees,
En haar met fijn onderwyfen,
Over-treff'lyk onderwees,
Wel door-loutert in 't verhaal,
Vruchteloos waart altemaal.
Of dat Mofes met fijn Wetten,
Een foodane raden wou,
Muren fou hy eer verfetten,
Eer hy fulk verfetten fou,
Eer hy fulk een fou ontraân,
Van fijn voorgenomen waan.

Al ſijn ſaken hout hy ſtaande,
Die een ieder weder-ſtaat,
En of ſchoon dees wys-gewaande,
Dikwils in de modder baadt,
En by na daar in verſmoort,
Houdt den hebbe-recht ſijn woort.

Noch al even bars in 't ſpreken,
Blyft hy by ſijn oude ſtuk.
Dit is (ſeit hy) meer gebleken,
Wie kan tegen ongeluk?
Wie kan tegen tegenſpoet?
Onſe doen is Ebb' en Vloet.

Daar en kanmen toch niet tegen,
Hebbe-recht heeft wel geſeit;
Maar verdeilt of ramp of zegen
Sonder eenigh onderſcheit:
Siet hoe menigh datter leeft,
Die ſich ſelf bedorven heeft.

Niemant ſal my tegen-weeren,
Van wat leven ofte leer,
Dat met drinken of hoereeren,
Of door ander feilen meer,
Vaak geraakt tot arremoedt,
Die nau einde wiſt aan 't goedt.

Sou wel yemant durven droomen,
Om te ſeggen dat de geen,
Die 't hem gaf, heeft weêr genomen;
'k Meine wel voor ſeker, neen:
Want een yeder ſeyt, dien fielt
Heeft ſijn groote goet vernielt.

Anders moſtme (na ſijn ſeggen,)
Seggen, 't is een hemel-ſchik,
Ende daar de ſchult op leggen.
Neen, de Heer en vlecht geen ſtrik,
Noch en baant geen wegh ter hel,
Maar de booſe doet het wel.

Dan de Heere laat wel vlotten
Ende dryven na haar wensch,
De gewaande wyse sotten,
Of de styf-gekopte mensch,
Schoon hy sijnen loop voorsiet,
Daarom schikt hy sulks niet.
Soo een styf-kop ging vertrouwen,
Tegen raat van al de lien,
Op de strant te willen bouwen,
Yeder sal te voren sien,
Wat het eynde wesen sal,
En voor-seggen synen val.
Maar de Heere sagh te voren,
(Dats geseit Voorsienigheyt,)
Eer oyt mensche was geboren,
Eer de werelt was bereit,
Wat een yeder sou geschien,
Wel te recht heet dat voorsien.

De waan-wyse Styf-kop.

IN Taurus teken schynt een aart te zyn geboren,
(Of soudet moog'lyk wel in Capricornus zyn?)
Dewelke zyn verbokt in menschelyken schijn,
Styf-sinnig, wys van waan, met korte Ezels ooren.
Die noch na raadt, na daat en willen sien noch hooren,
Maar keuren haren eek voor d'alderbesten wyn,
En schoon men voelt op 't lest de proeve van Asyn,
Noch blyft haar suer het soetst, en geven 't niet verloren,
En soo haar eigen raat haar voert in 't leege dal.
Het noot-lot, seggen sy, dat braght ons tot den val,
En most alsoo geschiên, al waarmen tienmaal wyser.
Wat raat is tot de sulk, wat raat tot sulken een?
Wiens kop is van metaal, en 't Brein van marmer-steen,
Het harte koel als loot, en harder als een yser.

'*t En*

't En is geen Edelman, al is hy van het bloet,
't En zy dat hy 't beveſt en Ed'le Werken doet.

DE Backers hoortmen noyt de ſemel hoogh berommen,
Schoon die van 't beſte zaad of tarruw' is gekommen,
Onangeſien geteelt van deughdelyk geſlacht,
Wert van een yeder een onechtelyk geacht.
Een lichten quidam, vol van overdaat gegoten,
Roemt van vereeuwde ſtaat heel Adelyk geſproten;
't Is waar, maar ſijn verweent en ſnoode leven doet,
Dat hy ontadelt wert, verbaſtert in het bloet.
Syn wel-geboren ſtam, verheven tot den hemel,
Doet blyken dat hy is van 't adel zaadt de ſemel.
Een Jonker ſonder deught, een out en gortigh ſwyn,
En hooghmoet ſonder gelt, niet veel byſonders zyn.

'T Twee-en-dertighste
ZINNE-BEELDT.

Stemme: *Geen smart en duurt, &c.*

IS Adelaart (dien snooden lichten guit)
Een Edelman? dat kan ik niet bemerken;
Neen, waar hy dat, dat wees syn wesen uyt,
Neen, waar hy dat, hy deê wel ed'le werken.
Hy roemt te zyn van adelyken staat;
Dat sta ik toe, dat kanmen niet beneenen,
Maar hy is gantsch verbastert in het zaat;
Hoe hooger stam, hoe leeger syn verkleenen.
Syns vaders lof en hoe hy die verkreegh,
Dat weten wy, ook syn voor-ouders daden;
't Waar nutter, dat den lichtmis daar af sweegh,
Dat strekt hem al (al weet hy 't niet) ten quaden.
Soo Hemels-hoogh als hare deughde klam,
Soo leege daalt sijn ondeught na der hellen:
Soo groot als sy verrykten hare stam,
Soo kleyn verarmt hy die met pype-stellen.
Noch klinkt de faam, die syn voor-oud'ren looft,
En sal daar in noch lange wyl volharden;
Een Lauren-krans beglom syns Vaders hooft;
Maar Adelaart verdient goe barken garden,
Syn Vader was godtvreesent van natuur,
En wandelden op Christelijke paden,
Beminde 't boek der Heiliger Schriftuur;
Maar dees' het boek van twee-en-vyftigh bladen.
Syn Vader was van alle man ge-eert;
Dees' wert veracht, bespot, betreurt, begreenen:
Syn Vader heeft met vrome staagh verkeert,
Maar dees' verkeert met guits en dobbel-steenen.
Syn Vader gaf den armen haar behoeft,
En was bemint van burgers ende boeren:
Maar dese geeft het liever aan 't geboeft,
En is bemint van koppelaars en hoeren.

Nooit

Nooit heeftmen uyt ſijn Vaders mont gehoort
Onnut geklap, tot quets van goede zeden:
Maar deſe vloekt by-na het tweede woort,
En ſchynt geſtyft in goddeloosſe reden.
Syn Vader was een ſtil en nucht'ren man,
En vyant van het ſondigh gulſigh leven:
Maar deſe pryſt het klappen van de kan,
En heeft ſich tot den dronk geheel begeven.
En ſlaat hy dan niet dapper uit 't geſlacht?
Hoe, derf ſich ſulken een noch edel noemen,
Die ganſch ontaardt, vervuilt is en veracht?
O neen, de deught die gaat ſijn adel doemen.
Dies Adelaart ſijn eigen roem beneemt,
Schoon dat ſijn Vaders eere ſteegh ten Hemel;
Dat roert hem niet, daar af is hy vervreemt,
Als van de rogg' of weit de lichte ſemel.
Is Adelaart (dien ſnooden lichten guit)
Een Edelman? dat kan ik niet bemerken;
Neen, waar hy dat, dat wees ſijn weſen uit,
Neen, waar hy dat, hy deê wel ed'le werken.

On-Edelen Adel.

WEl bondig was het woort eens Edelmans voor deſen,
En word' gelyk een eedt gehouden en vertrout,
Het gunt nu is vereeuwt en al te lang ver-out.
Voor vele, die door ſtam ſeer edel willen weſen,
En die maar van de druif ſyn vuyl verrotte beeſen,
Van tiene qualyk een die zyn beloften houdt;
Maar achten woort als wint, en geven ſuur voor ſout,
Want dieſe eerlyk borght die magh te manen vreeſen,
(d'Oprechte Edelliên behoudens eer en faam,)
Ik meen' onedelen van adelyken naam.
Wiens ſchande ſtadigh vloeit, wiens eere gaat verebben,
Die vaak om eer en waan, om ſnoode leur en ſeur,
Malkand'ren gaan te keer ('t welk heet apoinct d'honneur)
En ſtryden om een eer, de welk ſy niet en hebben.

Siet Isaaks geteel en Adams eerste zaat
Was koren ende kaf, 't een goet en 't ander quaat.

GRoot onderscheit is tusschen semel ende blommen,
Schoon datse beyde zyn van eene weit gekommen,
Gegroeit op eene kamp, gedorst op eene vloer,
Of by gelykenis van eene va'er en moe'r.
Onnoodigh is 't by-na hier meerder van te seggen,
Om dese beeltenis wat nader uyt te leggen.
Men siet wat d'eene Broêr by d'ander vaak verscheelt,
Hoe d'eene vreedsaam is en d'andere krakeelt,
Hoe d'eene gade slaat syn huis in alle deelen,
Hoe d'ander drinkt en klinkt en 't syne gaat verspeelen,
Is d'eene d'ouders vreught, den and'ren is 't verdriet:
In 't kort d'ervarentheit meer redenen verbiedt.

'tDrie-

'T Drie-en-dertighste

ZINNE-BEELDT.

Stemme:

Roosemonde lagh gedooken.

ONgelyk soo zyn de noten,
Schoon gegroeyt op eene boom;
Die van eene bedd' gesproten,
En zyn vaak niet even vroom.
'T Is van outs alsoo geweest,
Alsmen overvloedigh leest.
Die van Vader ende Moeder,
Niet en hebben ongemeens,
Opgevoedt door een behoeder,
Opgetogen al alleens,
In gelijke tuchtigheit,
Noch soo vintmen onderscheit.
Vaak een deel gebroeders deugen,
Die haar Ouders ouderdom,
Blydelyk en wel verheugen.
Maar de and're stooten 't om,
Door een leven wilt of boers,
Heel veraardt van haar gebroêrs.
Teeuwes gaat de deught beminnen,
Marcus is ook soo gemoedt,
En sy stellen hart en zinnen,
Op een eeuwigh-durent goedt,
Leven minsaam en bequaam,
En zyn yeder aangenaam.
Lucas is van goede zede,
En Johannes van gelyk
En haar broeder Pieter mede
Ploegen al om 't Hemelryk:

Pauwels

Pauwels is ook ſoo geſint,
En is een godtvreeſend kint.
Abſolon heeft quade kuiren,
Ende acht ſijn Vader niet,
Die om ſijnent wil gaat truiren
Met een ziele vol verdriet,
Dat den vromen ouden man,
Nimmermeer geruſten kan.
Salomo die waar behouwen,
Door ſijn overkloek verſtandt,
Dat hy ſich onthiel van vrouwen,
Van d'onkuiſche minne-brandt,
Soo hy ſich daar van onthiel;
Daar en waar geen eelder ziel.
Ammon kan 't niet wel gelucken,
Mits hy heeft een ſchand' begaan,
Een van d'alderſlimſte ſtucken,
Die oyt jemant heeft gedaan.
Hem genaakt groot ongeval
Wat beleven d'ouders al?
Noch ſoo zynder vele menſchen,
Die na kind'ren haken ſeer,
Dan verſtaan niet, watſe wenſchen
Ofte bidden van den Heer;
Want belevenſe geen ſoet,
'ſ En beleven ook geen roet.
Soo ſy dan geen lief beleven
'ſ En beleven ook geen leet.
Daar is weinigh aan bedreven,
Waarmen 't erref-goet beſteedt;
Die bekommering is mal,
Van wie 't goet beſitten ſal.
Dikwils 't nalaat des bewaarders,
Is der erfgenamen ſcha,
Mits dat vaak na goe beſpaarders:
Qua verteerders volgen na,

En wel koopen om het goed,
Daar de ziel om lyden moet.
Ongelyk soo zyn de noten,
t'Saam gegroeyd op eenen boom:
Die van eene bed gesproten,
En zyn vaak niet even vroom:
't Is van outs alsoo geweest,
Als men overvloedigh leest.

Ongelyke Broeders.

OF vaak in tucht en leer en lessen van de vromen,
Veel Ouders hare vrucht op-queken ende voên,
(Het welk wel is de wegh, om 't quade te verhoên,
En alle vuil bejagh des wereldts voor te komen)
Nochtans hoe seer sy die beteug'len of betomen
Met straf, met soetigheit, en quispelen van roen;
Soo raken som op rol die alle boosheyt doen:
En som van haar gebroêrs voor schand' en zonde schromen.
Was Kain niet godloos? was Abel niet de deught?
En Esau wild en woest, en Jacob Isaks vreught?
En teeld' ook Noachs-zaat geen ongelyke broeders,
Onaangezien gestylt in alle Godd'lykheid?
En was in Jacobs zoon geen kenlyk onderscheit?
Doch dese waren veel ook van verscheiden moeders.

Vernoeght u met uw loon, antwoordde Jan Baptist;
Of sou dat zyn geseit, doorsoeckt de Boere-kist?

STa-by was in de spind, en heeft daar wat ontbeten,
En al het kout gebraadt meest sonder broot gegeten,
En sloot syn teed're maagh met een Pasteye-korst,
Doch soo hem dat bequam, bequam hem lest de worst.
De kryghslui, die te recht de naam van krygers voeren,
Die werden dikmaals soo gekoestert van de boeren.
Wanneer sich op de tocht den kryger wat vergist,
En 't hooft te langh vergeet in d'een of d'ander kist,
Soo wert hy vaak genoodt op ongesouten vlegel,
Des singht hy als een swyn, en krimpt gelyk een egel.
Derhalven kryghslui, soekt een buit die eeuwigh duert,
Op dat gy 't hier op aard' noch namaals en besuert.

'tVier-

'T Vier-en-dertighste

ZINNE-BEELDT.

Stemme:

Dat Venus Jongen dus is geschendt.

GY Martis Knechten,
Bedenkt u leedt,
Gy die tot vechten
Uw tyt besteedt,
Meest aan de geen,
Die u misde'en
Noyt yet,
En brengt haar of u selven in 't verdriet.
Wanneer de Trommen
Slaan dobbe-dop,
Dan moet gy kommen,
Dan moet gy op,
En gaan ter wacht,
't Zy dagh of nacht,
't Sa voort,
Op straffe van de wip of van de koort.
Op vrye Wallen
Ter wacht te staan,
Dats niet met allen,
Dats speulen gaan;
Schoon strenge locht,
Of koele vocht,
U knelt;
Dat is maar om het jok de spies gevelt.
Flok rept uw beenen,
Draagt uw geweer,
Daar trekt men henen,
In 't warme weer,
In 't ys'ren kleedt,

Verdorst, besweet,
Te veldt,
Dat u de zon byna van hette smelt.
Door diepe wegen
En weltent sandt,
Door windt en regen,
Door moerigh landt,
Door dun en dik,
Door klei en slik
Hoe week;
't Is, spoedt u voort, of kryght een jagers-streek.
Op straf van 't hangen,
Werdt u geboôn
Geen boer te prangen,
Noch vee te doôn.
Vaak menigh knaap
Word' om een schaap
Gestrikt,
En schandigh door de beul in 't bloedt gestikt.
Het lont-recht luistert
Daar op een prik,
Flok is 't gekluistert,
Of aan de wip;
Vaak eer gy 't weet,
Werdt gy dit leet
Gewaar
Of raakt om hals, of staat in 's lyfs gevaar.
'k Wil niet verhalen
Al 's Kryghs bederf,
Van snoode qualen,
Van houw en kerf,
Noch van elendt,
Of hoe geschendt,
Verlamt,
En hoe mismaakt het aansicht wert geschramt.

Ho

Hoe gy geschonden,
Mishandelt wert,
Het lyf vol wonden,
De ziel in smert,
Wat ziekt' en zucht,
Wat ongenucht
U naakt,
Moet om de kortheits wille zyn gestaakt.
   Dies wil ik treden
Op d'eerste baan,
En u ontleden
Met kort vermaan,
Wat dat u deert,
Gy die voeteert,
Of rydt,
Gy die of ruyter ofte voetknecht zyt.
   Laat u gelusten
Tot ongemak,
Onveiligh rusten
Veer buiten dak;
U kleedt dat dunt,
Hebt weinigh munt
En kost,
En 't afgesloofde lyf is kaal gedost.
   Dies leitme lagen,
Den armen boer;
Die gaatmen plagen;
Schaf op gy loer,
Plok kost en geldt;
Men vloekt en scheldt,
En slaat,
En raast moetwilligh, vol van overdaat.
   Alsulken Veger
Raakt vaak in ly,
Als 't gros van 't leger
Wat is voorby,

En ſich vergiſt;
't Zy in de kiſt
Of kaſt,
Dan noodt den boer op ſtokviſch ſynen gaſt.
Dan is verloren
De dolle kans,
Die van te voren
Was ſoo veel mans;
En ſulken baas,
Is nu een haas
In 't net,
En van de boeren rondtſom wel beſet.
In plaats van ſnorken
Is 't lieven Heer,
(Want huyſmans vorken,
Is quaat geweer,)
Dan roeptmen, ſla
Met ſchop en ſpa.
En ſpeer,
Met vlegels, grepen en veel dingen meer.
't En baat noch vleyen;
Noch geen geklagh,
Van 's krygers ſchreyen,
Groeyt boere-lach.
Hoe meer hy kryt,
Hoe meer men ſmyt
En beukt,
En wordt geklouwt aldaar 't hem niet en jeukt.
De boere-ſlagen,
Op 's krygers romp,
Zyn ſwaar om dragen,
Al zynſe plomp.
Op eene plaats,
Slaan ſulke maats
Tweemaal:
Die 't heeft geproeft, verbeter myn verhaal.

Gy Martis knechten,
Bedenkt u leedt,
Gy die tot vechten
Uw tyt besteed,
Meest aan de geen,
Die u misde'en
Noyt yet,
En brengt haar of u selven in 't verdriet.

De Moes-koppers.

GY kryghsluy, die te recht alsulken naam meught voeren,
Gy kryght of slinks of rechts al wat gy krygen meugt;
Maar selden, wat gy krygt, soo krygt gy weynig deugt;
Dat sullen wel met my getuygen al de boeren,
Door dien gy haar bekryght, en alles aan gaat snoeren,
En in alsulk gekrygh meer als in strijt verheught.
Maar dickmaals is 't met u een onvolkomen vreught,
Wanneer de Kinckels u eenmaal alleen beloeren,
En dat gy 't hooft te lang vergetet in de kist,
Dan krght gy kryger wat, daar gy niet op en gist,
't Zy ongebrande asch, of 't gunt wy vlegel noemen,
En dorsschen, dattet klapt, de vluysen schier ontwee,
Slaan veel-maal ongesuyst wel vaak op eene stee,
Ik ducht van sulken buit sult gy u niet beroemen.

Wanneer het kout metaal door 't vuur aan 't gloeyen raakt,
Wert heeter op het lest, als die zyn hette maakt.

DE sachte soete-melk door 't vuur sal over-lopen,
En dooft alsoo de vlam (die moet het weêr bekopen,)
Verloren is de melk, vernietigt is het vuur,
De lepel komt te laat, de kok is in getruur.
Wanneer een vroom gemoet sachtsinnigh, soet van leven,
Door een ontmenschte guit tot gramschap wert gedreven,
En dat zyn tooren hem doet zieden het gebloet,
Soo wacht u vry, gy nar, die hem dit lyden doet:
De toornigheit der goên is slimmer als der quaaden,
Der goeden wraak lust is te gulsigh om verzaden,
En vaak 't gevolgh van dien baart jammerlyk verdriet,
Dies hout de goeden goet, misbruykt haar goetheyt niet.

't Vyf-en-dertighfte

ZINNE-BEELDT.

Stemme:

Roofemonde lagh gedoken.

d'ONder-vinding maakt ons wyfer,
En is waardiger als gout,
Onder and'ren leert, hoe 't yfer,
('t Gunt is van naturen kout)
Heeter wert gelyk de gloet,
Die hem zyne hett' aandoet.
Van gelyken wy befpooren,
Als een man van koelder aardt,
Door veel tergens raakt in tooren,
Wat voor vruchten dat het baart:
Syn gelaat, gebaar, gefchreeuw,
Is te vreefen als een leeuw.
Als het koele bloedt aan 't zieden
En aan 't bobbelen geraakt,
Wech gy terger, flok aan 't vlieden,
Eer uw ongeluk genaakt,
Want zyn tooren rookt en vlamt,
Meer als die zich licht vergramt.
Wacht u fpotter, wilt niet fteunen,
Op des mans fachtmoedigheit;
Al te langh daar me te deunen,
Is wel eer en vaak befchreit;
Want daar is geen man foo goet,
Of heeft tweederleye moedt.
Wacht u fnorker met uw blafen,
Met uw tarten op het mes,
Soo de goede raakt aan 't rafen,
Hy en paft op vyf of fefſ',

Noch op degen noch op knyf;
't Kost ſyn leven; of uw lyf.
Wacht u twiſter langh te ſchelden
Met u ſpits en bits krakeel,
Hy komt wis al komt hy zelden.
En zyn zelden is te veel,
Maakt gy hem de kop eens kroes,
Sulken Engel wert een droes.
Wacht u ſnooden achter-klapper,
Wacht u looſe leugenaar,
Wacht u eerdief, valſche ſnapper,
Wacht u vuile kakelaar;
Soo gy 't koele bloedt ontſteekt,
Al te vreeſſ'lyk dat het wreekt.
Roodemond gy werelt-dwinger,
Wacht u van den goeden bloet,
Die gy waant met eene vinger
Licht te ſtooten onder voet:
Sulke kryght een Samſons maght,
Als de gramſchap hem verkraght.
Wacht u ſpytige geburen,
Gy die ſtaagh uw buurman quelt,
Die ſoo goedt is van naturen,
Dat hy nimmer ſich ontſtelt.
Schoon hy duldt u jaar op jaar,
Eens betaalt het allegaar.
Dies laat goet den vromen goeden,
Laat hem togh in vrede gaan;
Of ſult boven u vermoeden,
Al te ſware laſten laên;
Neffens dien wert gy veracht,
En van yeder uytgelacht.
Niemant ſal uw leet mishagen,
Schoon al ſond hy u na 't graf,
Maar men ſal de goe beklagen,
Die u deſe ſtraffe gaf,

Als hy vlucht of wert ontzielt,
Door het tergen van een fielt.
d' Ondervinding maakt ons wyſer,
En is waardiger als goudt,
Onder and'ren leert, hoe 't yſer
('t Gunt is van naturen koudt)
Heeter wert gelyk de gloet,
Die hem ſyne hett' aan doet.

Laat goet de goede.

HOe goeder koeder menſch, hoe trager tot de toren,
Hoe heeter dat hy is in dit verbolgen quaat,
Het gunt hem langſaam komt, ook langſaam weer vergaat;
Dies yeder wachte ſich de ſulke te verſtoren.
Die van natuur en aardt de vreed' is aangeboren,
Soekt al te wreeden wraak in ongewone haat,
Die niemant ſtillen kan met reden ofte raadt;
Dies hy, of die 't hem doet, gaat lichtelyk verloren.
Hieromme wie gy zyt misbruykt de goetheyt niet,
Want al gemeen'lyk raakt, den terger in 't verdriet,
Mits onvernoegde wraak hem geeft de huyt vol wonden,
En d'uytkomſt is daar van vaak meer als al te groot,
Wanneer den ſcheytsman komt, de vreeſelyke doodt,
Daar ſmoort dan gy, of hy, of beydegaar in zonden.

En keurt niet aan 't gelaat hoe treff'lyk toe-gereet.
Vaak steekt een dapper heldt in 't slecht gescheurde kleet.

TWee vaten by malkaêr gansch ongelyk gebonden,
Het kleynste dat gy siet, wert vol en goet bevonden,
En heeft in sich gelaên een soet en suyver nat,
Daar 't grootste maar en is een leegh en ydel vat.
Door 't keuren van 't gelaat en stemmigheit der oogen,
En hoogh geleerde roem, zyn duisenden bedrogen.
Schoon Roomen en Atheen van yeder wert geromt,
Noch zynse menigmaal door leeken wel verstomt;
Door leeken, diemen nau sou uit den kool-hof-jagen,
Daar nimmermeer de roe 't Latyn had in geslagen.
Te Leuven veiltmen, dan men koopter geen verstant,
Maar 't murrigh van vernuft dat komt van hooger-hant.

't Ses-en-

'T Ses-en-dertighste

ZINNE-BEELDT.

Stemme:

De pyn van Thirsis is verdweenen.

UW Naam en stemmigheit der oogen,
Uw voorhoofts fronts'len en den baart,
Rodolphus, dat heeft my bedrogen,
En dacht, dat gy een ander waart:
Want uw gelaat heeft wysheyts teeken,
En zyt maar eenen plompen leeken.
Uw gang, uw stant, uw sachte treden,
Uw swart aansienlyk felpen kleet,
En uw gestalt van lyf en leden
Belooven, dat gy alles weet:
Want uw gelaat heeft wysheyts teeken,
En zyt maar eenen plompen leeken.
Wanneer gy draay-aarst op der straten,
Een yeder wykt sich aan een kant:
Maak plaats: 't is eender van de Staten,
Of Heerscher van ons Vaderlant:
Want uw gelaat heeft wysheyts teeken,
En zyt maar eenen plompen leeken.
Gy gaat met ne'er gebogen hoofde,
Quansuis of alles aan u hing,
Waar uyt ik vastelyk geloofde,
Dat uw verstand was sonderling:
Want uw gelaat heeft wysheyts teeken,
En zyt maar eenen plompen leeken.
Want alsmen speurt uw doen en werken,
En reden van soo weinigh stichts,
Soo kan men lichtelyk bemerken,

Dat

Dat uwe lamp geeft luttel lichts.
Schoon uw gelaat heeft wysheyt teeken,
Soo zyt gy maar eenen plompen leeken.
Uyt u ſoo heb ik konnen leeren,
(Die niet en zyt gelyk gy toont)
Dat onder ſtaat gelaat en kleeren,
Vaak eenen botten buffel woont;
Want uw gelaat heeft wysheyts teeken,
En zyt maar eenen plompen leeken.
Vaak ſchuylter onder 't ſmeerigh hoetje,
En onder 't kaal geſleten ſtof,
Na 't oogh, een ſlecht onnoſel bloetje,
Maar waardigh eenes Princen lof,
Wiens ſtaat, gelaat, en nedrigh leven,
Belooft niet, maar kan vele geven.
Laet Socrates om ſyne leden
En bóerſche weſen onbeſpot,
Inwendigh was hy ſchoon beſneden,
Verciert gelyk een aardſche Godt,
Wiens ſtaat, gelaat, en nederigh leven
Heeft niet belooft, maar veel gegeven.
Antiſtenes ook van gelyken
Was uyterlyk berooyt en kaal,
Prees 't ſyne boven alle ryken,
Niet hebbend', als een ſtok en maal,
Wiens ſtaat, gelaat, en nedrigh leven
Heeft niet belooft, maar veel gegeven.
Diogenes, een hond geheten,
En Epictetus hinke-poot,
Gantſch ongeſien en klein geſeten,
En waren deſe niet vergoodt?
Wiens ſtaat, gelaat, en nedrigh leven
Heeft niet belooft, maar veel gegeven.
d'Apoſt'len van ons alder Heere,
En waren die niet ongeſien?
Nochtans door hare les en leere,

Verwonderden geleerde liên,
Wiens staat, gelaat, en nedrigh leven
Heeft niet belooft, maar veel gegeven.
Ons Heilandt, den gebenedyden,
Den levendigen Godes Soon,
Die gansch veracht'lyk moste lyden,
Was gansch afkeerlyk voor de Joon,
Door welkers doodt is ons gegeven
Het eeuwigh-durend zaligh leven.

Schyn bedrieght.

EEn kael' Elias-kop, met rimpelen betogen,
't Gelaat een weynig stuur, de baart wyt uytgespreit,
Gemarmert met het graauw, of gryse starrigheyt:
Alsulken hooft, soo 't schynt, heeft al 't verstant gesogen,
O neen, onseker is, het heeft my vaak bedrogen,
En waande, dat ik sagh een man van goet beleit,
Maar vond' in menschen-schyn de zone van een geyt,
Heel wysselyk vermomt, met neergeslagen oogen.
En in het tegendeel, soo heb ik vele lien,
Onnosel, soo het scheen, met wonder aangesien,
Begaaft met raadt en daadt, in antwoort ende vragen,
Als ofte Salomon haar meester waar geweest:
Siet, hoe de schyn bedrieght, te vinden sulken geest
In bloetjes, die men nau sou uit de kool-hof jagen.

In pleit, in kaarten-ſpel, en paarden te verruylen,
Daar ſal al in 't gemeen een boefjen onder ſchuylen.

EEn yeder poogt ſijn endt om 't kloekſte vaſt te houwen,
Men weet niet, wien men 't beſt van beide ſal betrouwē.
Dan ſchynt eens Bartolus, nu Baldus baas te zyn,
En alsmen 't recht beſiet, ſoo treckenſ' een lyn.
Dit ſiet men huydendaaghs van ſommige verkeerde;
Als pleiters, pluckers, en deurtrapte rechts geleerde,
Die loos de lange lyn vaak trecken in het recht,
Door bullen en geſchrift, en mondelyk gevecht,
Door ſnauwen en gekyf, en bitſelyk te ſpreeken,
Als offe buyten pleit de zake ſouden wreeken.
Soo haaſt en ſcheiden niet de twiſters van de plaats,
't Is Frere Compagnon, en alle maats goe maats.

't Seven-

't Seven-en-dertighste

ZINNE-BEELDT.

Stemme:

't Vinnigh stralen van de zon.

WAar iemant hier onder ons
Volkomelyk gegeven
't Vernuft des wysen Salomons,
En Simsons kracht daar neven:

Noch viel sijn kloekheit al te slecht,
En sou te macht'loos wesen,
Om 't recht eenvoudigh suiver recht
Te stellen als voor desen.

Dat sulk tot rechter waar' gestelt,
En snel twee-oorigh hoorden,
Hoe dat de rechts-geleerde spelt
Syn strik-gedraaide woorden.

Hy dwaalden in het onderscheit,
Wanneer hy sou ontleden
Het recht van d'ongerechtigheit,
Door 't splissen van de reden.

Veel kloekers nu in haar beroep
Te leelyk uyt'et spoor treen,
En buigen 't recht gelyk een hoep,
Om 't rooken van de schoorsteen.

Wie 't lichte nu verſwaren kan,
En 't ſware licht kan çieren,
Die achtmen voor een dapper man,
En waardigh te laurieren.

Laat vry ſoo klaar (in deſer eeuw')
En helder zyn de zaken,
Of wit al varſch gevallen ſneeuw,
Men trachtſe bruyn te maken.

Soo d'eene voorſpraak ſtof ontbreekt
Om datter ſulken glans is,
Noch trooſt hy die, daar hy voor ſpreekt,
Met hope, datter kans is.

Den and'ren, die daar tegen ſtreeft,
Kan 't dus en ſoo betrecken,
Des hy ſijn ſpits een oorzaak geeft,
Om 't recht wat lang te recken.

Nu gaat het hart, en dan weer ſacht,
Met voor en tegen-ſpreken,
De tonge twiſt, het harte lacht,
En ſcheeren ſoo de leeken.

Soo trecken vaſt aan eene lyn,
De ſchynende krakeelders,
En naderhandt is 't, Broeder myn,
Gelyk de kamer-ſpeelders.

En noch daar na ſoo gaat men vaak
Een hooger recht verkieſen,
Dies menigh door een goede zaak
Syn welvaart moet verlieſen,

Dit wert op alle niet bediedt;
Wy ſeggen van ten dele;
Die 't niet en is, en belg ſich niet.
Maar ſulke zynder vele.

Geleertheidts misbruyk.

't MIsbruyk, het gunter door geleerde wert bedreven,
Ontlauwert hare kranſe' een weinigh min of meer,
Ontluyſtert ook ten deel de peerle van haar eer:
Nu wert, die eertys was ten hemel hoogh verheven,
Het voeden van bedrogh en loosheit toegeſchreven,
Vermits men ſiet het recht verdrayen heen en weer,
Door ſonderlingh vernuft en werrelt-wyſe leer,
Die nooit ſoo ging in ſwang by 't Iſralitiſch leven.
Wat voorſpraak wert geroemt, die heden 't ſuiver kleet
Door zyne gladde tong niet af te trecken weet?
De ſulck' heeft anderſins geen roem van zyn geleertheit.
Derhalven wert ontciert haar voor-behaalde faam,
Alſoo het meeſte volck haer ſpelt met deſe naam,
Geleertheit teelt en baart de liſtige verkeertheit.

Geen slimmer Bank'rottiers, als die met knechten praalen,
En dubbel zyn gegoet, en wllen niet betaalen.

DEn hont, die onder leit, wert schendigh overvallen
Van veele rekels, die hem byten met hun allen;
Hoe leger in de ly, hoe meerder sijn gekryt,
Hoe meerder jeder een den armen janker byt.
De koop-lui hier te landt als ook in and're landen,
Die brengen mennich man door overval ter schanden:
Soo jemant wert beticht en van de Beurs gemist,
Daar heen met alle man gemaant, getaant, getwist,
Gehekelt en gesnaut, met schelden ende kyven,
Vaak op, die metter tyt sou konnen staande blyven.
Dies kooplui, wie gy zyt in Hollant, als by ons,
En weest niet al te straf, 't staat anders al te hons.

'T ACHT-EN-DERTIGHSTE
ZINNE-BEELDT.

Stemme:
Hoe legh ick hier in deeſ' ellende.

DE liefd', die met een prang van armen
Omhelſt de ſuivere witte vre,
Verzucht, betraant met bitter karmen,
Roept met gebroken ſtemme we,
Klaagt over 't ſlecht onthaal der aarden,
Van 't gunt den Hemel houdt in waarden.
Dies in 't verhoolen gaatſe dwalen,
Vermomt ter plaatſen onvermoedt,
Veer van de Princelyke zalen,
Of daar de weelde wert gevoedt,
Noch ook by Midas noch ſijn vrinden,
En is ſy nergens na te vinden.
Maar eer en liever ſalſe kieſen,
Een rouw bemorſte Harders hut,
Bedekt met rieten ende bieſen,
Van leeme wanden onderſtut,
Als 't dertel Hof van eenigh Koning,
Of Keiſerlyke gulde wooning.
Sy vloodt van Cræſus ende Cyrus,
En van het groote Babylon,
Sy week van 't over-ſchoone Tyrus,
En van het weeldige Zidon,
Soo doetſe heden van gelyken,
En gaat de grootſte Steden wyken.
Daer heeft de liefde luttel plaatze,
Om datſer weinigh wert bemint,
En niemant (ſoo het ſchynt) en haatze;
Elk heeftſe met de tong beſint,
Maar 't blykt heel anders in den handel,
Is 's menſchen omme-gang en wandel.

Aenschou de hoogh verheven scharen
Der wyt-beroemde Bataviers:
Die zyn, gelyk voor desen waren,
De Zidonnisten en Tyriers:
Gemoedight op haar groote steden,
Gelyk als in den tyt voorleden.
Aenschou haar woelen en bedryven,
Vol van misgunning ende nyt;
Vol laster, achter-klap en kyven,
Vol onvernoeght', bedrogh en spyt:
Onduldigh straf om te beswaren
Op 't hoogste hare schuldenaren.
Soo dat daer door verscheide lieden,
Heel vroom en eerlyk van gemoet,
Uit hare nering moesten vlieden,
En laten wooning ende goedt;
Om dat men sulk geen tyd wou gunnen,
Die metter tyt wel soude kunnen.
Soo heeft de nyt door quâ geruchten,
Een kleyne schult op 't hooghst vergroot,
Moet vaack een wel-geseten vluchten,
(Die nimmer was in kommers-noot)
Om dat men hem geen tyt wil dulden,
Al had hy uitstaan meerder schulden.
Vaak weêr en wind is sulke tegen,
Die uitter zee verwacht zyn goedt;
En daer dan wissel op-gekregen;
De man moet voort, 't is bankeroet;
Indien hem mist de stut van vrinden;
Of heil en spoet van weer en winden.
Sulks is wel vaak geschiedt voor desen,
(Gelyk het noch gebeuren kan,)
Dat eender bankeroet most wesen,
En was, en bleef een ryker Man;
Alleen om dat zyn schepen t'samen
Niet tyts genoegh behouden quamen.

Siet

Siet hier, hoe dat gy met den monde
Heel tegen 't hart de liefde pryst,
Mits dat gy weygert tyt en stonde,
En geen barmhertigheit bewyst
Aen sulke die u wil betalen,
Maar laat hem geenen adem halen.
Die liefd', die met een prangh van armen
Omhelst de suivre witte vre,
Verzucht, betraant met bitter karmen,
Roept met gebroke stemme we,
Klaaght over 't slecht onthaal der aarden,
Van 't gunt den Hemel houdt in waarden.

Onbarmhartige Koop-luyden.

DE dorre naekte strant wert dapperlyk bestreden,
En dat van zee op zee seer hevig en verwoedt;
Een yeder Baer, soo 't schynt, trekt van zyn arremoedt,
Dies soud sy grooter zyn, liet haar de vloedt met vreden.
Soo doen de koop-luy meest in d'alderrykste steden,
Met die, die zyn berooit deur ramp en tegen-spoet,
Soo looptmen even-wel met op-geswollen moedt;
En yeder wil het zyn, van zyne naakte leden.
Syn onschult van de schult, sijn vroomheyt, sijn beklagh,
Syn eere, faam en deught, noch niets hem helpen magh.
Maar zyn als Adelaars, die zich om 't aas vergaaren,
En plucken om het seerst, mis-trouwende zyn woort.
Wat raat? de man uit noot die moet ten lesten voort:
Neen, God en doet soo niet met zyne schuldenaren.

Fris op Rogier Bontemps *van weelde nummer zat;*
Hoe dartelt uwe luſt? maer Duyren *is een Stadt.*

DE Papegay die heeft goe luye leck're dagen;
Den Eſel heel verkeert, moet ſware laſten dragen;
En dat om 't ſchraale voêr, en werdt daer toe begekt,
Van deſen klapper, die heel ſchimpigh is gebekt.
Die niet en doen in 't Hof, als ſchotelen te leegen,
En met een gulſigheit de glaſen uit te veegen,
Zyn al de Papegay van leven en geſnap;
En ſpreeken om de ſauſſ', en vleyen om de nap:
Beſchimpen d'Ambachts-man, of boer, of diergelyken,
En weten 's Princen mondt met honigh te berſtryken.
Het ſpreekwoort ſeit van oudts, dat een jong Hoveling
Ten langen leſten werdt een oudt verſchoveling.

'tNe-

't Negen-en-dartighste

ZINNE-BEELDT.

Stemme:

Ach treurt met myn bedroefde Schaepjes.

ANtreckent Hof, Magneet van pralen,
Die stadig baardt en swanger gaat
Van yver, nyt, en schimp, en smaalen,
Van dart'le weeld' en overdaat,
Van ooren-blaasen ende veinsery,
Van pluime-stryken ende huichlery,
En geile vryery.

Gy krielt van nieuw-gesnofte vogels,
(Die liever sien en hooren 't spit,
Als 't snuiven van verwaayde kogels,
Of 't blik van 's vyants oogen-wit,)
De welk' ontsteeken syn met keuken-brant,
En soo geschooten van den lecker-tandt,
Heel tot het ingewant.

Dees licht-gepluymde kon'ly locken;
En vangen sonder vlugge jagt,
Door 't aas van Princelyke brocken,
En 't sap van swacke domme-kragt.
Dies quinkeleert men in uw' wilde vlucht,
Daar hoortmen fluyten van der minnen-zucht,
En mennig sotte klucht.

't En deed' u leck're vette soppen,
En 't gunt in 't glaasjen ebt en vloeit,
Gy haddet weynigh kermis-poppen,
En uwe koks veel minder moeit,
Wel haast ontjonkert waar u dartel huys:
't Gunt nu bewinkelt is van Zyd' en Pluis,
En koop-luy sonder kruis.

Wiens Mantels kostelyk gevoerdert

Met ongewoone ſtoffen zyn,
Den luiſe-bos heel grys gepoedert,
Gelyk een ſilver-hair Konijn.
Daer gaat la mode met den veder-bos;
Den gulden degen paſt op ſulken dos;
De borge krytmen 't los.
Dies lichte Leenert, en Jan Klamper,
Met Simen Borger en Klaas drogh,
En Jonker dor, met Jooſt ſlampamper,
En Boldewyn met Pieter poch,
En Gooſſen ſpreeuwer met Francois de rof,
En Job van minen, met Hans looſe-lof,
Begaven ſich in 't Hof.
Daar zijnſe nu op 't Rek gevlogen,
Geſpoort, gevedert en gebekt,
Wiens dienſten zyn voor 's Konings oogen,
Niet anders als gepannelekt.
't Is om het napje, datter werdt gevleit,
En niet uit liefde tot ſijn Majeſteit,
Strekt hare dienſtbaarheidt.
Gelyk door overvloedt van klaver
't Gedierte huppelt ende ſpeelt,
Of als de Hengſten van de haver,
Soo dart'len deſe van de weeldt.
Haar luſten branden van de geile gloet,
En ſpyt en yver groeit in haar gemoet,
't Gunt vele twiſten voedt.
Gelyk doet ſijn gelyk beminnen;
's En achten geen als haars gelyk,
Maar die haar broodt met ſorge winnen,
Of Ambachts-lui, ſoo arm als ryk,
Die werden ſchimpigh ende ſpots veracht,
Beſchampt geſchooren en wel uit-gelacht,
Van deſe lichte vracht.
't Zy Burgers, Koop-luy ofte Boeren,
Wien 't kleet van Gout noch Zyd' en glimt,

Of die als zy, geen ſtaat en voeren,
Die wert begichelt en beſchimpt,
Maar gy en denket niet, ô hooffchen bloedt,
Dat al de werrelt u dit weder doet,
Ja meer als gy vermoedt.
Ei lieve, ſiet dees' huppeklinken,
Seyt Wouter Janſzoon en ſijn maat,
Al gaanze ruigh, 't zyn kale vinken,
Het Hof is al haar toeverlaat.
't Zyn niet als mommen, ſeit den ouden Krijn,
En lichte Vrouwen, die in mommen-ſchijn,
Gekleet als Jonkers zyn.
'k Wil myn' om hare ſtaat niet ruilen;
Noch ik, ſeit Ryk, om geen waarom,
Alſulke Paauwen werden Uilen,
Wel vaak op haren ouderdom;
Ja al gemeenlyk, ſeit Jan Loveling,
Wert door de jaren een jonk Hoveling
Een out verſchoveling.

De panleckende Hoveling.

HY is een Papegay, lui, lecker, bont van veeren,
Een fluiter na de nap, een vleyer om de ſop,
Een ſchimper achter rug, een ſmeeker voor de kop,
En een Cameleon, veranderlyk in kleeren.
Hy is een Rodemont met vloeken ende ſweeren,
Een Joffer in de kryg, ten dans een kermis pop,
Een Bacchus by de wijn, veel lichter als een hop,
En een geboortſte Frans in't draajen ende keeren.
En ſoo hem 't luk ontſchiet van ſijn bevordering,
Wat raat dan met den leck'ren kalen Hoveling?
Mits ſijn bejaertheit wert onnut ten dienſt van Heeren
Hy die in zyne jeught Vrouw Venus volghde naar,
Wert vaak dan op het leſt een ouden koppelaar,
Of met den bedel-ſak moet hy ſich dan geneeren.

Hier is of slings of rechts te keuren of te kiesen,
't Zy winninge tot eer, of eere te verliesen.

HEt modderige Swijn om jeukte te verdryven,
Gaet door gemeensaamheit sig an het Schaepje vryvē
Dies 't wit gewolde dier ontsuyvert van den slyk,
En gantschelyk besmet, is 't Varken schier gelyk.
Dit waarschout jeder een, om sich tot allen tyden,
Van 't quaat, onnut of licht geselschap te vermyden.
Verseltmen sich daar me, onnos'lyk by-gebracht,
Soo maaktmen sich bevlekt en lelyk en verdacht.
Dus komt het by, dat vaak de sulke wert verweeten
Eens anders daat, en moet daerom een lichtmis heeten.
Het oude spreek-woort ons dit stichtelyk en leert,
Aldaarme mê verkeert, daer wertme mê vereert.

'tVee

't Veertighste

ZINNE-BEELDT.

Stemme:

C'est torp Courier les eaux.

HOe suiverlyker wit,
Hoe eerder dat het smit,
Siet hoe de silv're Maan bepeirelt met gestart,
Van soo een kleine wolck of damp verduistert wart.

Soo treffelyk als te'er,
Is d'onbesprooken eer,
Gelyk de blanke Sneeuw besoetelt door het stof,
Soo dooft de qua verselling d'eerbaar glans en lof.

Als 't wit gewolde Lam,
Dat sich versellen quam
By 't modderige Swyn, die 't smeerde met syn slyk,
Tot dat het vreedsaam dier het Varken wiert gelyk.

Wie quaat geselschap kiest,
Te licht syn eer verliest,
Schoon hy en is niet, als daer hy meed' omme-gaat,
Nochtans wert hy berucht, bevleckt deur anders daat.

De jong' onnoselheit,
Werdt haastelyk verleit,
Deur die, die abelyk de boevery bekleedt,
En alle guitery verblomt, en kluchten heet.

De

De geestigheit in 't boos,
Ciert vaak het Goddeloos,
Soo aardighlyk in 't oogh en aengenaam in 't oor,
Dat deughde raakt in 't wilt, en d'eere buiten 't spoor.

Wie by een lichtemis,
Dat eenen Bacchus is,
Verselt, en schoon hy sober nucht'ren is van aardt,
Wert als zyn medemaat een dronken sun vermaart.

Of soo hem yemant toog,
By 't lodder Venus oogh,
En worde onnoselyk in 't vuil bordeel gelokt,
Al bleef hy noch soo kuisch, zyn eere waar bepokt.

Of gaat men over straat,
Des nachts of's avonds laat,
Met sulke, die moet-wil of fieltery bedryft,
d'Onschuldige men vaak de meeste schult toe-schryft.

Hoe menigh deftigh quant
Verviel in 's Rechters hant,
Om dat hy by geval het quade was omtrent,
Dewelke onnosel wiert in goet of bloet geschendt.

Te vaak is wel beschreit,
Op 't droef Tonneel geleidt,
Die door verleyding van de Beul haer straffe le'en,
En leerden yeder dan, het gund sy nooit en de'en.

Dit is te veel gebeurt,
Beweent, beklaaght, betreurt:
Dies schaft (wie dat gy zyt) het quaat geselschap af,
Of u naakt scha of schand, of wettelyke straf.

Hoe ſuiverlyker wit,
Hoe eerder dat het ſmit.
Zie hoe de ſilv're maan bepereld met geſtart,
Van ſoo een kleyne wolk of damp verduiſtert wart.

Mydt quaat geſelſchap.

SIe voor, wie dat gy zyt, voor al gy jongelingen,
Te myden 't lichte volck, vermits onnoſelheit
En dartelende jeught te haaſtigh is verleidt,
Met ſpelen en gedans, en ander ſotte dingen.
Leer van den looſen Griek, u ſelven te bedwingen,
Te binden uw gemoet met reden en beleit,
Te ſtoppen oogh en oor als 't quaat geſelſchap vleit,
Op dat u niet bekoort der Meereminnen zingen.
't Verzellen met de qua beſmet ſoo menigh man,
Die 't buyten ſchult of deel niet wel afwaſſchen kan,
En brenght ook menigh menſch onnoſelyk om 't leven,
Als 't al ten beſten lukt, ſoo is u doch beſcheert,
Te heeten ſulken een, als daar gy mee verkeert:
Al wat u macker is, die naam wert u gegeven.

Dat niemant van zyn groot' of krachten ſich beroem',
Want alles is maar hooy, en teder als een bloem.

DEn grooten Elefant van huit, van ſnuit, van tanden
En krachten wel voorſien, beroemt in alle landen,
Verſchrikt ſich voor de muis, ontſettet ſich daar voor;
Uit vreeſe, dat hem die ſal kruipen in het oor.
Des niemant en vertrou zyn grootheit ofte krachten;
Maar leer van d'Elefant ſich voor zyn minder wachten.
't Was David, die daar veld' een Goliath ter neer;
En diergelyk en is gebeurt ontelbaar meer.
Den roem der machtigen is vaak genoeg ontdragen.
Van die men nauwelyk ſou uit den kool-hof jagen.
Soo deur een werreltlyk als geeſtelyken ſtrydt
Wort mennigh Goliath zyn ſweert en wapen quyt.

't Een

't Een-en-veertighste

ZINNE-BEELDT.

Stemme:

Cruelle departie, &c.

U Moedigh onderwinden
Is al te bont;
Gy ſult uw man wel vinden,
O Rodemont.
't Gunt Godt u heeft gegeven,
Misbruik dat niet;
g' Hebt maar een 's menſchen leven,
Dies voor u ſiet.
En ook, ſoo moet gy varder
Als voor u ſien,
g' En zyt van huit niet harder
Als ander liên.
Dies laat u doch beweegen
Tot ruſt en vre,
En lockt toch niemants degen,
Uit zyne ſche.
Gy ſoekt de Wolf met raſen
Aan elken kant;
't Is beter ſtyf geblaſen,
Als ſich gebrandt.
't Gemoedt ſtut op uw' krachten,
En groove leên,
Dat doet u dus verachten
Een jeder een.
'k Sou voordeel uit u tellen,
Ja vry al wat,

Indienmen metter ellen,
De menſchen mat.
De maat en moet na ſpannen,
Noch ellen zyn;
Maar Mannen dat zyn Mannen,
Vaak meer als ſchyn.
Gy wilt voor yeder weeſen
Een ſchrik en ſchuw,
Gy wilt men ſal u vreeſen,
Vreeſt gy voor u.
Licht dat gy ſchier of margen,
Gantſch onvermoedt,
Door uw te moedigh targen,
Verſmoort in bloedt.
Gelyk den ſterken Boer-man,
Of Boeren-Zoon,
Den Amſteldamſen Voerman,
Genaamt Hein-Boon.
Die word' hoe groot van krachten
En moedigheit,
Door eenen ongeachten
Ter neêr geleit.
Alleens is 't korts gebleken
Aen d'Y ſſel-kant,
Van een die wordt deur-ſteken
Van ſlechter hant.
Een reus' van onſen tyden,
Die bleef ſoo doot,
Wien niemant moghte lyden,
Noch kleyn noch groot.
Noch ſulken een te voren,
Ook daar omtrent,
Moeſt in ſijn bloedt verſmoren.
Soo loopt het endt.

Bedaar ô werelt-dwinger,
Doe na mijn woort,
Eer David met ſijn ſlinger
U kom' aanboort.
U moedigh onderwinden,
Is al te bont;
Gy ſult uw' man wel vinden:
O Rodemont.

Groot en vermetel.

Wie ſteunt op groot' en kragt, die vint ſich vaak bedrogen,
Of ſich daar op verdrieſcht, die heeft een gek beraat.
Een kleyne poſt ſoo vaſt, gelyk een maſt-boom ſtaat;
Dies niemant, wie hy zy, daar op ſich magh verbogen,
Der kleinen gauwigheit krenkt vaak een groot vermogen;
Een kleinen David wel een Reus ter neder ſlaat.
Soo Kraken als Galjoens die werden wel beſchaadt;
Haar vlaggen van de ſteng door minder afgetogen.
Dies niemand en vertrots de kleyne door gequel;
Gedenket vry, men meet geen luyden metter ell'.
Misbruik u leden niet, gy groote tot de wapen;
Weeſt niet vermetel, noch te ſchimps op klein gewaſſ;
Want vreeſt de kleine Godt, ſoo is hy recht van pas;
De groote, doet hy 't niet, ſoo is hy klein geſchapen.

Den hoogh moedt doet geen goet, alleen de Borgery.
Van Hattem kryght daer door de boter in de bry.

SHet Bakstagh is de wint, dat al de zeilen dragen,
Het bramseyl staet in top, trots alle die 't mishagen;
Eylaes, wat grooter buy verstoort dit blye ryk!
De stengen over boort, de zeylen uyterlyk.
Dit past men op de geen, die door des Heeren zegen,
Sijn schapen (soomen seyt) heeft op het droogh gekregen,
En sich daer op verheft met opgeblasen moet,
En past op niemant niet, of wie dat hem gemoet.
Het is wel eer geschiedt, en sal wel meer geschieden,
Dat armen worden rijk, en rijke arme lieden,
Door water, brandt, en krygh, en ongevallen meer,
Raakt Rykaart om sijn goedt en hooge-moet ter neer.

't Twee-en-Veertighste

ZINNE-BEELDT.

Stemme: *Malheureux jour.*

GEen zee gaat u te hoogh,
Geen landt is u te droogh
Geen duerte, peſt of krygen,
Doen buigen u gemoedt,
Doen lichten uwen hoedt,
Noch voor u meerder ſwygen.
Gy hebt naar uw vermoen,
Op 't hooge drooge groen,
Uw Schapen ende Bocken.
't Is alles voor de lap,
Uw' zeylen, vol en ſchrap,
Staan in den top getrocken.
't Is met u ziele ruſt;
't Is hartje, wat 's uw luſt,
En mondt, wat 's uw begeeren?
Dies kieſt al wat gy mint;
't Is met u voor de wint,
Geen leet en kan u deeren.
Maar hoogh-hart, weet gy niet
Dat weeld' is aen verdriet,
En vreught getrouwt aen trueren,
En luk en ongeluk,
En vrolykheit en druk,
Zyn t'ſamen na-gebueren.
Gedenk, dat hooge-moedt
En dede niemant goedt;
Den val komt na 't verheffen.
Het blixemende weêr,
Sal hooge toorens eer,
Als 't laagh gebouwſel treffen.

'tGewisse, dat men waant,
Wert al te vaak betraant,
Licht raakt de vloet aan 't ebben.
Het is onsekerheit,
(Laat u vry zyn geseit)
Te houden dat wy hebben.
Besiet het wankel staan,
Van opgeklommen aan:
Laat Crœsi van u leeren:
Gaat, wilt gy 't selfde sien,
Daar Borgers Edel liên,
En Koopluy worden Heeren.
Hoe menigh reed te Ros
In 't omgekeerde Bos,
Die nu wel moet voeteeren!
Hoe menigh lecker-bek
Was walgelyk van 't Spek,
Die 't Moes nu moet ontbeeren!
Stort yemant van de Rots
Om op-geblasen trots,
Bespot is zyn beklagen:
Maar valt een buighsaam hart,
Een yeder sal de smart
Van zyne rouwe dragen.
Maar eer, en onvermoedt,
Sal ramp en tegen-spoedt,
Doen 't hoogh verheven dalen,
Als 't geen dat by der aard,
Werd nederigh bewaard
In ongecierde zalen.
Had ooid het Duitsche ryk
In grootsheit zyns gelyk,
Van hoogh-moedt en vermogen,
Eer 't felle oorloghs-dier
Met zyn vergiftigh vier,
Het neder had gebogen?

Door

Door vruchten van de krygh,
(Die 'k om de kortheit ſwygh)
Door brandt of rooveryen,
Of ander plagen meer,
Raakt hooge-moet ter neer,
En valt in 't leege lyen.
Dies hef u hert en oogh,
Ten Hemel-waart om hoogh,
Vernedert in de zegen,
Misbruik niet uw genot;
Want hooge-moedt is Godt
En alle vrome tegen.

Hoogh-moedt zelden goedt.

GY arme ſlyk en aard, waar op ſoo wilt gy brommen?
Waar op ſoo moedigh trots, is 't op uw groote goedt
Of op uw' hoogen ſtaat, of edeldom van bloedt?
O vriendt, 't is haaſt gedaalt, dat hoogh is opgeklommen;
't Is al veranderlyk, wat is en noch ſal kommen.
De ryke vaak door ramp verval in arremoedt,
En d'arme vaak verrykt door ongeſiene ſpoedt,
En dikwils hooge ſtaat, vernietight als de blommen.
Dies niemant op zyn ſchat, zyn Adel ofte ſtaat,
Hoe weeldigh van beſit, ſich moedigh en verlaat.
Denkt, wat wy hebben is geleent, en niet gegeven,
Dies niemant en vertrotſ' op 't gunt den Leen-heer doet;
Want dikwils komt den val naar opgeblaaſen moedt,
Daar nederigheyt ſeer hoogh ten hemel wert verheven.

De malle kallery, het tieren ende rasen,
Is vruchteloos, nochtans het voedt en mest de dwasen.

HIer komt de rommel-pot (te walgelyk om hooren,)
Verdooven de Musijk en 't heele spel verstooren,
De nachtegaal verstomt, de rave die begint:
En koekkoek boven al sijn eygen stemme mindt.
Daer som bequame Luy van deftigheden spreken,
Daer sal een Groviaan of onbeschoften leken,
Vaak breken het verhael door ongesouten reên:
(Ten eynde 't soet gepraet alsoo werd' afgesneen,)
Of roepen overluyt waer toe die wyse saken,
Spreek van avous amoy, dat kan ons best vermaken.
Soo mint een yeder 't zijn, het Varken lieft het schot,
En Bachus kiest de wijn, en Jaep de rommel-pot.

'T Drie-en-veertighste.

ZINNE-BEELDT.

Stemme:

O Venus, wat is dat geseidt?

UW Naam is Govert, ist soo niet?
Is 't billyk, dat gy Grovert hiet:
U lyf is grof en watter aan is:
Te recht zyt gy een grovianis.

Waar dat gy waart of zyt geweest;
Daar spreektmen van uw' grove geest;
Van al uw' onbeschofte streeken,
En van uw ongerymde spreeken.

Uw woorden hebben val noch vlot;
Uw stem is als een rommel pot,
Die 't soet gesang, getrouwt an snaaren;
Geheel verdooft en doet vervaren.

Uw ooren zyn van Midas stof,
Wat groot en lank, wat dik en grof;
Die geen bequaamheit mogen hooren;
Noch lieflykheit en kan bekooren.

Daar wyse luiden zyn by een
In reden-kaveling getre'en,
En jet vermaekelyks gewaegen,
Dat kunt gy Grovert niet verdragen.

De spottelyke Koekkoeks-taal,
Verschrikt de fiere Nachtegaal:
En gy (o Grovert) van gelyken,
Doet Cicero en Plato wyken.

Niet dat gy 't doet uit ſchrander ſpot,
(Want daar toe zyt gy al te bot,)
Maar u onab'le boerſche zeden
Verbreken woorden, wys, en reden.

Daar 's menigh onverſtandigh leek,
Die geeren hoort een ſoet geſpreek,
En ſiet en hoort met ſtille ſwygen,
Om tot ſijn klein wat meer te krygen.

Waar 't dat gy Grovert dit begreept,
En uw verſtant en zinnen ſleept,
En hoorde en ſweegh om yets te leeren,
Soo ſoudt gy in een menſch verkeeren.

Daar gy nu maar een bakbeeſt zyt,
En blyven ſult ſoo langen tyt,
Tot dat gy wysheit ſoekt te werven,
Sult anderſins een bakbeeſt ſterven.

't Waar beter, dat gy (Groviaan)
Veraarden in een Baviaan,
Als dus te zyn en ſoo te blyven;
Soo koſt gy ons den tyt verdryven.

Of dat gy waart een Eleſant;
Soo moghtmen u door 't gantſche landt,
En in verſcheiden Koninkryken,
Om winſt tot wonder doen bekyken.

Maar neen, gy zyt te ſeer verbeeſt,
Soo datmen uw geſelſchap vreeſt;
Want zyt in Boersheyt uyt-geleſen,
En onbequaam om gek te weſen.

Dies raad' ik u, weeſt heuſch en ſtom,
En gaat met wyſe lieden om,

Uw' ſe

Uw' feilen werden dan vergeeten,
En ſult van grovert Govert heeten.

Dies tracht na welſtant, lof en eer;
Mint zedigheit, en vreeſt den Heer,
Dat is den eerſten trap der wysheit,
Die ons in 't weeligh Paradys leit.

Den onbeſchoften.

EEn onbelompen loer, onabel, onbeſneden,
Komt, als een harde buy, die 't mooje weder plaagt,
Of als eens Jagers tromp, die 't raſend' vee verjaaght,
Verſtoren 't ſoet vermaak van aangename reden,
Mits ſijn onnutte klap ('t verderf van goede zeden)
Een yeder een ontheilt, een yeder een mishaaght.
Gelyk des Koekkoeks zang de Nachtegaal vertſaaght:
Verwart een Groviaan der vroeden deftigheden;
Hy valt (gelykmen ſeit) ſteets met de deur in't huis,
Met woorden als rigal, en ſuurder als verjuis,
Te walgelijk voor die, die walgen ſotte dingen,
Dies is hy wellekom (gelykmen denken magh)
Als voor de ſommige den eerſten vaſten dagh,
Of als de rommel-pot, het ſnaren-ſpel en 't ſingen.

't En is geen Mannen-hart te ſlaan een teder wyf,
Veel min zyn eigen Vrouw, (de helfte van zijn lyf.)

DE Spin heeft tot zijn min de teed're vlieg bewogen
En op geſworen trouw' haer in zijn webb' getogen
Nu is de vliegh in 't net ſeer jammerlyk verwart,
Van die niet als fenyn voedt binnen in het hart:
En haeſt zijn eedt vergeet, en kryght zijn oude loenen:
Dies werdt de vliegh gekuſt met averechtſe ſoenen.
De Minnaers houden vaak het gekjen in de mouw;
Soo lang ſy niet en zyn verbonden in de trouw:
Maar zijnde vaſt geblokt, geboeyt tot echte mannen,
Bevintmen, datſe zijn als leeuwen en tirannen.
Gemeenlyk is de ſulk een lacher op de ſtraat,
Die binnens huys krakeelt, op zijn getrouwde ſlaat.

't Vier-en-veertighste.

ZINNE-BEELDT.

Stemme:

De pyn van Thirsis is verdweenen.

O Gy Tiran van u gezinne:
Die pruilt in huys en lacht op straat:
Vergalder van de trouwe minne,
Wie isser, die u niet en haat?
Foei knorre-pot, foei gryne-buyter,
Foei eereloose wyve-smyter.

O Crocodil, hoe kost gy schreijen:
En veinsen in u vryery:
Hoe liept gy janken ende vleijen:
Van geile gloet soo branden gy.
Foei knorre-pot, foei gryne-byter,
Foei eereloose wyve-smyter.

Gy swoert (met zuchten ende weenen)
By Godt (die 't al is openbaar)
Indien gy mocht met haar vereenen:
Daar soude zyn nooit liever paar.
Foei knorre-pot, foei gryne-byter,
Foei eereloose wyve-smyter.

't Was om het gelt, niet om de vrouwe,
Of lessing van uw geile pyn:
Dat g'uw verknoopten in de trouwe:
Voorwaar ten kan niet anders zyn.
Foei knorre-pot, foei gryne-byter,
Foei eereloose wyve-smyter.

Want doe gy uwe Satirs lusten
Onkuisch en heilloos hadt geboet,
Op Ammons wyse gy haar kusten,
Niet met de Mont, maer met de Voet.

Foei

Foei knorre-pot, foei gryne-byter,
Foei eereloose wyve-smyter.
Het lichte stroo is licht ontsteken,
En gaat ook lichtelyken uit,
Dit 's aan u lichtmis wel gebleken,
Gy over-geven lichten guit.
Foei knorre-pot, foei gryne-beyter,
Foei eereloose wyve-smyter.
Uw brandt is door onreyne druppel
Gedooft, tot merkelyk verdriet;
Wat Venus voeght, dat scheidt de kluppel,
Maar soo is 't met een Christen niet.
Foei knorre-pot, foei gryne-byter,
Foei eereloose wyve-smyter.
Een Vrou is al te veel geslagen
Met pyne, droefheyt en elend,
In 't baren en in 't kinder-dragen,
Waar door haar Gode zaligh kent.
Foei knorre-pot, foei gryne-byter,
Foei eereloose wyve-smyter.
Gy Turkschen Tyger, Helle-stichter,
Gy wreede Wolf op 't soete Lam:
Foei, schaamt u, gy krakeelen-dichter,
Gy blase-balgh van vuur en vlam.
Foei knorre-pot, foei gryne-byter,
Foei eereloose wyve-smyter.
O beul! indien haar quade leven,
Of boosheyt u een oorsaak gaf,
Soo moght men u ten deel vergeven:
En denken 't is verdiende straf.
Foei knorre-pot, foei gryne-byter,
Foei eereloose wyve-smyter.
'k Wensch u een wijf na dese dagen;
Wanneer uw goed' is overle'en,
Die u soo vreesselyk magh plagen,
Dat u bespottet yeder een.

Foei knorre-pot, foei gryne-byter,
Foei eereloofe wyve-ſmyter.
O gy Tiran van uw gezinne:
Die pruilt in huys en lacht op ſtraat:
Vergalder van de trouwe minne,
Wie iſſer die u niet en haat?
Foei knorre-pot, foei gryne-byter,
Foei eereloofe wyve-ſmyter.

Wyve-ſmyter.

SChaamt u gy Huys-tiran, of is uw' ſchaamt verloren?
Wie heeft u dus ontmenſcht, verbaſtert in 't gemoet?
Dat gy u ſelven haat, uw eigen vleeſch en bloet:
U teed're ſoete Vrouw, goed-aardelyk geboren,
Die gy (ſoo 't ſcheen) uyt liefd' had tot uw lief verkoren:
En die ſoo ſchendelyk nu ſtootet met de voet.
O beul van uw gemaal! die gy hadt trouw-geſworen:
Het was u om het goedt, of om uw geile gloedt
Te bluſſen als een beeſt: ô Satir in uw minne:
O wreeden Barbarus: ô Turk van uw gezinne,
Te ſlaan een ſwacke Vrouw, van leven vroom en recht?
Foei, 't is een ſnooden Haan, die met zijn Hennen vecht.
O goede Vrouwe-mans, bejouwt den Gryne-byter,
Beſchimpt, beſpot, beſmaadt den ongetoomden guit,
En waar hy henen gaat, ſoo lacht den Eſel uit:
En roept hem na, en ſeght, daar gaat een wyve-ſmyter.

U Overigheyt zijt onderdaen,
Want 's heeft van Godt de maght ontfaen.

DE Harders op de been zijn wacker hier aen 't jagen
De Wolf, en 't ongediert of wat haer mochte plagen,
Den eenen die ontsnapt, den and'ren wert beset,
Den loosen Hoender-dief geraakt hier in het net.
Haer die de maght en 't Sweert van boven is gegeven,
Om tegen 't goddeloos misbruik te moeten streven,
Tot scherm en schut der go'en, en tot der boosen straf,
Dat beelt dees' beeltenisf' van dese Harders af.
Soo pooght ook d'Overigheyt met vangen ende spannen
Met Roede, Sweert en Bast, te delgen en te bannen,
Het schuimsel van der aerdt, tot ongemeten schandt,
d'Ontvluchtende zijn vry, maer niet van Godes handt.

't Vijf-

'T Vyf-en-veertighste
ZINNE-BEELDT.

Stemme:

Hoe legh ick hier in dees' ellende.

WAar heen gy schuimsel van der aarden?
Is uw geweeten dus onrein?
Gy vlucht, gelyk verbaasde paarden;
De werrelt schynt voor u te klein.
Wie vry van 's Rechters Roe wil weesen,
Doe goet: soo hoeftmen niet te vreesen.
Gy meught ontvliên ons' aerdsche Goden,
Maer niet den Rechter van 't gewiss'.
Dies ist vergeefs geschuilt, gevloden,
Voor die des Rechters Rechter is.
Wie vry van 's Rechters Roe wil weesen,
Doe goet; soo hoeftmen niet te vreesen.
O rusteloose boose dwaasen;
In 't droomen raakt uw geest an 't vlien;
En zyt gelyk vervolghde haasen,
Die na de winden omme-sien.
Wie vry van 's Rechters Roe wil weesen,
Doe goet; soo hoeftmen niet te vreesen.
Soo wy onnosel op u letten,
Uw aanschyn toont, wie dat gy bent,
Vermits uw leden sich ontsetten,
Door vreese van te zyn bekendt.
Wie vry van 's Rechters Roe wil weesen,
Doe goet; soo hoeftmen niet te vreesen.
Meer als ellendigh is uw leven,
Uw Diefs gewin gedyet niet,
Uw' vrolykheit, vermenght met beven,
Deur sorge dat gy wert verspiet.

Wie

Wie vry van 's Rechters Roe wil weesen,
Doe goet; soo hoeft men niet te vreesen.
En vaak de helfte van uw dagen
Verslyt gy in 't gevangenis:
En werd gepynt, gestrikt, geslagen,
Na dat de zaak geschapen is.
Wie vry van 's Rechters Roe wil weesen,
Doe goet; soo hoeftmen niet te vreesen.
Geboeit, geketent of gesloten,
Soo sit gy een geruimen tijt:
In stank en donk're vuile koten
Gy 't schoonste van uw leven slyt.
Wie vry van 's Rechters Roe wil weesen,
Doe goet; soo hoeftmen niet te vreesen.
Genaad' is 't, soo gy werd gebannen,
Maar eerst ten toon geschavotteert:
Aldus met vangen ende spannen,
Gy metter tyt de tyt ontbeert.
Wie vry van 's Rechters Roe wil weesen,
Doe goet; soo hoeftmen niet te vreesen.
Noch gaat gy al uw' oude gangen:
Men raakt al wederom in 't net,
En blyft een lange wyl gevangen:
En vast met yseren beset.
Wie vry van 's Rechters Roe wil weesen,
Doe goet; soo hoeftmen niet te vreesen.
Ten lesten 't glas is uytgeloopen,
Daar 's geen genade, troost noch heul,
Men moet het met de doot bekoopen,
En schandigh sterven van de beul.
Wie vry van 's Rechters Roe wil weesen,
Doe goet; soo hoeftmen niet te vreesen.
O! dat mijn stijl een eenigh mensche
Verschrikte tot een harten-leet,
In beterschap, dat waar myn wensche,
En ook myn schrijven wel besteet.

Wie vry van 's Rechters Roe wil weesen,
Doe goet; soo hoeftmen niet te vreesen.
Waar heen gy schuymsel van der aarden?
Is u geweten dus onryn?
Gy vlucht, gelyk verbaasde paarden:
Soo 't schijnt, de werelt is te klein:
Wie vry van 's Rechters Roe wil weesen,
Doe goet; soo hoeftmen niet te vreesen.

Wettelyke Straffe.

U Naakt de straffe Godts, en 's Rechters rechte Roede,
Gy die daar moort en steelt of 's Heeren straten schent,
En alle schelmery te plegen zyt gewent,
Gy raakt in strik, hoe seer gy zyt op uwe hoede.
De Straffers van het quaat, de schermheers van het goede
Ontvlucht gy wel een wijl door listen, (ik beken 't)
Maar 't quade loont altyt zyn Meester in het ent:
Op 't lest smoort u de schand, en stikt in uwen bloede.
O! waar oprechte boet u smadelyke doot,
Hoe spottigh en veracht, soo waar het buiten noot.
Maar ducht een swaarder straf u naken sal na desen,
Verschrikt, en schudt en beeft, laat af, uw doen beschreit.
Gy boosen, wilt gy zyn bevrijdt van d'Ovrigheyt,
Doet goet; soo hoeft gy hier noch namaals niet te vreesen.

Vernoegingh in geringe ſtaat,
Een Keyſers kroon te boven gaat.

IK ga al ſachjes voort om aan de koſt te raken;
Al ben ik klein behuiſt, 'k heb lyk wel goede zaken:
Laat loopen al die wil, 'k en heb geen loopens luſt:
Ik ga myn oude gang, en houde my geruſt;
Laat loopen al die wil, laat loopen totſe vet zyn;
De ſnelſte loopers vaak wel alder-eerſt in 't net zyn.
Wie met zyn klein gewin of neringe vernoeght,
Zyn milioenen Gouts onſichtbaar toe-gevoeght;
Zyn ryker als de rykſt' der onvernoeghde loopers,
Die vaak vergaren 't goet voor roovers ende ſtroopers.
Hoe menigh looper wert alſoo geſtelt te leur!
Dan wert het loopers tyt, dan moet de looper deur.

't Ses-en-veertighste

ZINNE-BEELDT.

Stemme: *Courante la Princesse.*

GEen Keiserlyke ryken,
Geen Kroonen zyn te lyken,
Noch ridderlyke spoedt,
By 't rein vernoeght gemoedt.
Syn klein gewin gevalt hem groot,
Syn bruine Rogg' is Witte-broot,
'T Gunt hem verzaadt,
Trots Princelyk gebraadt.
Den arbeit is sijn ruste,
De hoop' is sijne luste,
Die na den Hemel start,
Dies singht hy in het hart,
Lof aller Vorsten Majesteit,
Noit uit-geroemt in eeuwigheit,
Die my vervult,
En meer en meer verschult.
Met over-groot vertrouwen
Gaat sulken Bouw-man bouwen,
Of hoeden 't sachte vee,
In onbenyde vree,
Syn kommerloose Rieten-hut,
Met leeme wanden onder-stut,
En ruyld' hy niet,
Om Koninklyk gebiet.
Wanneer des morgens blosen
De dageraatsche Rosen,
Hy flok ten bedd' uyt styght,
En voor den Schepper nyght,
Hy dorscht, en wandt, en eght, en ploeght;
Hy eet en drinkt en is vernoeght,

Vernoeght alſins,
Veel beter als een Prins.
Geen noodeloos begeeren,
Geen vrek-luſt ſal hem deeren.
Schoon Godt hem 't aardſche goet,
Verleend' in overvloedt,
Hy ſtelt daar op noch hart noch zin,
Is veel of luttel ſijn gewin,
In groot in kleen,
Al even-wel te vreên.
Dies na 't bevel des Heeren,
Soo gaat hy hem erneeren,
Om ſich met Vrouw' en Kindt,
Of wien hy heeft bezint,
Of die benauwt zyn in geween,
Te koeſt'ren en te kleên;
En heeft hy veel,
Veel is der armer deel.
Hy ſeit (wanneer hy 't woelen,
Het braken en 't krioelen
Van d'onverſade lien:
Of Vrecken komt te ſien)
Wat zyn dees' aarden vaten broos:
Ganſch ydel, lek en bodemloos:
En wiens begeert,
Door 't meer, noch meer vermeert!
Dees' arme ryke rapers,
Dees' ruſteloose ſchrapers,
Die ſteets uyt mijnen gaan,
Zyn als de Oceaan,
De welk' ontelbaarheit verdelght,
En duyſenden van ſtroomen ſwelght;
Wiens holle maagh
Blyft ſtadigh even graagh.
Vaart wel met al uw loopen;
Met ſchat op ſchat te hoopen;

Met potten Goudt op Goudt,
't Gunt u de Ruſt onthoudt.
Ik houde ſachjes mynen draf:
'k Vernoegh my met myn Harders ſtaf,
Wie veel om-vaat,
Vaak alles vallen laat,
Geen Keiſerlyke ryken,
Geen Kroonen ſyn te lyken,
Noch Ridderlyke ſtoedt,
By 't rein vernoeght gemoedt.
Syn klein gewin gevalt hem groot,
Syn bruyne rogg' is witte-broot,
't Gunt hem verſaadt,
Trots Princelyk gebraadt.

Vernoegentheyts lof.

HEt rein vernoeghde Hart gaat alle ſchat te boven;
Geen Alexanders noch geen Monarchale ſpoet,
Noch niet (in 't kort geſeit) van 's Werelts over-vloet,
En is noch by noch veer ſoo loffelyk te loven.
De Slavelyke ſtaat der Vorſtelyke Hoven,
Onruſtelyk beheerſcht en van de nyt gevoedt,
En zyn by deſe ſtant maar moeyt' en arremoedt,
Vermits hy, die vernoeght, is ſtaagh in weeld' bedoven.
Hy laet de ſorgh op Godt, zyn kleyn gewin is groot;
En als een Marſepyn ſmaakt hem ſyn bruyne Broot,
En ſyne Hut beſchut hem koude ſneeuw en winden,
De welk' hem een Paleis verſtrekt of dunkt te zyn;
En 't ſarpe ſcharrebier is hem een Rinſche wyn.
Waar ſoume beter ſtaat ter werelt kunnen vinden?

Lof Minnaars van den dagh, wee liever van den nacht,
De pryſer van het licht, de duyſterheit veracht.

WAt ongelyker paar zyn ginder by malkand'ren,
Het gunt de eene laakt, dat looft en pryſt den and'ren;
Den Adelaar bemint de lucht en zonne ſchyn,
De Mol de duyſternis en onderaardſch te zyn.
Soo ongelyk is 't ook met die de werelt trouwen,
Of die in tegen-deel haar huys ten Hemel bouwen.
Gy, die des werelts doen voor 't Hemelſche bemint,
Zyt blinder als de Mol en ſlechter als een kint;
Maar gy, die hart en ziel en ruſt en luſt en leven
Op offert aan de geen, die 't ware licht ſal geven,
En die het aardſch gewoel uit uwe harten bant,
Zyt Arendts van geſicht en Reuſen in 't verſtant.

't Seven-en-veertighste

ZINNE-BEELDT.

Stemme:

Een Dochter die uw' vriendinne was,

Of

Schoon Edel bloemken.

SOo ongelyk als lach en truur:
Als 't killend' ys en 't heete vuur,
Als d'afgrond en 't verlieven,
Of als de nacht en zonne-schyn:
Of als de wyn en 't water zyn,
Is 't wel en 't qualyk leven.

Is 't hovaardye, die u queld?
Die meerder zond' en mindert gelt,
En is vaak ongemak'lyk,
Of gaat geprangt in pronckend goet;
Of zyt gy op de snof geschoet,
De gang vald suur en swak'lyk.

Of wilt gy Bacchus gangen gaan,
Daar schaak'len soo veel qualen aan,
Te diep om af te peylen.
Gesontheit, gelt, en eer en tyt;
Verstant en weet geraakt men quyt,
En valt in hondert feylen.

Den dronk beroofte de wysheyts geest,
Veraardt den mensche tot een beest,
Maakt kuyssche tot hoer-eerders;
En goede luyden wreet en fel,
En swygers tot onnut gerel,
Tot vloekers ende sweerders.

Den dronk voed alle vuyl bedrijf:
Als wreeken, vechten en gekyf,
Als dobb'len ende ſpeelen:
Baart dootſlagh uyt een enkel woort,
Brouwt leugen, laſter, wrok en moort,
En rockent ook tot ſteelen.

De weeld' en dart'le ledigh-gank,
Verlokter menigh tot den drank:
En voedet vele plagen.
De weeld' is loot, al ſchyntſe licht,
En ſoet en lieff'lyk in 't geſicht;
Noch valtſe ſwaar om dragen.

Als ledigheit en hoogemoet
Verſellen ſtaagh het druiven bloedt,
Het einde moet dan ſorgen
Als 't goet is op en 't gelt verpooit,
Verleckertant, verpronkt, vermooit,
Wat raat dan ſchier of morgen?

Of ſoo Vrouw Venus u verleidt,
Gy ſmoort in hare dertelheit,
Hoe dat u die ſal krenken;
Wat leet, wat letſel, quaal of quel,
Wat u aanſtaand' is van dit ſpel,
Dat kan men licht bedenken.

In 't kort; die in des werelds vreught
Soekt zyn vermaken en geneught,
't Verkeerde ſal hy vinden,
En derven 't gunt zyn ziele kieſt;
Waar door hy endelyk verlieſt
Zyn Godt, zyn goedt, zyn vrinden.

Maar 't is heel anders met de geen,
Die 's werels luſt heeft afgeſneên,
En leeft nochtans in luſten,
In luſten, die zyn hope voên:
Ganſch buyten twyffel en vermoên:
Om eeuwiglyk te ruſten.

Hy leeft in vreught, al ſchyntet niet;
Hy vrolykt midden in 't verdriet;
Hy is gelyk de Rotſen,
Daar wind en golven tegen ſlaan;
Die even onbeweeghlyk ſtaan,
Hoe ſeer de baren trotſen.

Waarom? hy heeft zyn gront geleit
Op alder eeuwen eeuwigheit,
Op alle vreughden vreughde,
Die nimmer ſcheit en altyt meert,
Die nimmer nimmermeer verkeert,
Maar altyt blyft in jeughde.

Op hem en hechter ſtryt noch nijt:
Maar trooſt ſich op een beter tijt,
Als waar de Hemel-reyen,
De welke blinken als de Zon;
Hem ſullen tot des levens bron
Omhelſende geleyen.

Soo ongelyk als lagh en treur,
Als 't killend' ys en 't blakend veur,
Als d'afgrond by 't verheven,
Of als de nacht en zonne-ſchijn,
Of als de wyn en 't water zijn;
Is 't wel en 't qualijk leven.

't Verſcheel van wel of qualyk te leven.

SOo hoogen is de Zon van d'afgront niet verheven,
Noch 's Hemels waarde troon van dit bedroefde dal,
Of na des Heeren peyl veel meer verſcheelen ſal,
Het goede en het quaad', of 't wel en 't qualijk leven.
d'Onkuyſche is ſonder ruſt; de dronkenſchap doet ſneven;
En ydelheyt baart druk; en hooghmoet komt ten val;
In 't kort, al 's werelts ſoet verandert ſich in gal:
En knagingh in 't gewiſſ', met ſchricken ende beven.
Maar hy, die Gode vreeſt, leeft vrolyk in de hoop,
En eindight met geneught zyn Chriſtelyken loop;
En zyne nedrigheyt en komt geen hooghmoet quellen:
Syn kuyſche ſoberheyt geeft ruſt in zyn gemoed:
Mits zyn geweten hem een vaſt betrouwen voed,
Te ſien het aanſchyn Gods, daar 't quade moet ter Hellen.

Wat

Wat over-last en pyn men eed'le Zaat aandoet,
Of hoemen't minder spaart, hoe meerder dat het voedt.

Hier dorschtmen uitter stroo het aangenaame koren ;
'T Moet uit syn eygendom of daar 't in is geboren,
En werdt daar na verplet, vermorselt in het endt ;
De nuttigheit van die is yeder een bekendt.
Van 't goddelyke volk staat duydelyk geschreven,
Hoe datse sullen zyn verdelget en verdreven.
Het hooft der Christenen, het ware Hemels Broot,
Voorseyde 't mette mont, betuyghde 't metter doot.
Ontellyk zyn daar na verwurreght en verbannen,
Gehangen en gebrandt, gepynight en gespannen,
En dit verkoren zaat, der Martelaaren bloedt,
Heeft vele duisenden tot Christenen gevoedt.

'tAcht-

'T Acht-en-veertighste
ZINNE-BEELDT.

Stemme: *Si tanta gratiosa.*

MEn pruikt der Helden kruinen,
Tot zeege-blyk, met Mirt' en Lauwer-kransen,
Men tracht met Lof-basuinen,
En rymendt roem haar fame te beglansen,
Wie meest ontzielt, Verstrooit, vernielt
De vyantlijke volken,
Werdt in syn leven,
Ook na de doodt verheven,
Tot de wolken.

Indienmen acht voor vromen,
Indienmen gaat de sulk' tot love singen,
Die 's menschen bloedt doen stroomen,
En and'ren, maar haar selven niet bedwingen,
Hoe veel te meer Behalen eer,
Die met vergode zinnen
Haar lusten delven,
En gansch haar aardsche selven
Over-winnen.

De sulke grootst van waarden,
Zijn klein in haar, en ook in anders oogen,
En werden op der aarden,
Gehaat, versmaadt, gelastert en belogen,
Of schoon de nijt Met Satans stryt
Haar op het hoogste trotsen;
Hoe swaar, hoe lastigh,
Noch blijven sy stantvastigh,
Als de Rotsen.

Dees' kloeke Syonnisten,
Zyn gantsch veraardt van 't wereltlyke weesen,
Die 's Vyants loose listen,
Noch haar vervolgh te vuur noch sweett en vreesen,

Maar

Maar ſijn gemoedt, Haar goedt en bloedt,
Haar waarde lyf en leden,
Tot lof en eere,
Voor haren Opper-Heere,
Te beſteden.
Het woeden der Tirannen,
Hier voormaals en vermochte noyt in daden,
Dat dees' eerwaarde mannen,
Te rugge van haar kruys baniere traden.
Door ſweert noch lijn, Noch brandt noch pijn,
Noch ſmeeken ofte vleyen,
Noch hevigh ſchelden,
En lieten deſe helden,
Haar verleyen.
Vat klaarder myn verklaaren,
Ik ſpreeke van de Chriſtelyke Krijgers,
De trouwe Martelaren,
(Wel eer verdrukt door Goddelooſe Tijgers,)
Die al te ſaam: Om 's Heeren Naam,
Haar Vrouwen, Kind'ren, haven,
En daar beneven,
Het ſoet' gewenſchte leven
Over-gaven.
De bloedige geboden
Van Ooſten-ryk, door Roomen in-gegeven,
En 't ſtrenge Ketter-dooden,
Door Spaanſche Raat in Nederlandt bedreven,
Hoe fel hoe boos; Hoe Duivels loos;
't Ging alles buiten giſſen,
Hoe ſtrenger wetten,
Hoe minder ſich ontſetten
De gewiſſen.
Wykt alle wereldts Famen,
Wyk yd'le roem: hoe Keyſerlyk verheven,
Voor deſe, welkers Namen
Van Gode zyn in 's levens boek geſchreven,

Die

Die haar bereidt Een heerlykheit,
Daar by al d'Aardsche Ryken,
Hoe groot van waarde,
Maar vuyl drek en Aarde,
Zyn te lyken.
O geestelyke stryders,
U loon werdt groot, meer alsmen kan begrypen,
O Christelyke lyders;
Hoe meer gy lydt, hoe meer u vruchten rypen.
Duldt, als voor-heen, Uw' Broeders deen,
Die met der Eng'len zangen,
Voor al haar karmen,
In 's Heeren suyv're Armen
Zyn ontfangen.

Roem der Martelaren.

O Helden boven roem! ô hooge Hemel-lieden,
Die onder 't Altaar rust in blinckende gewaat.
En roept en bid om wraak, de wreeker van het quaat,
Die niemandt noyt en kost, noch kan, noch sal ontvlieden:
O! Helde wien noit sweert nog bast nog braên noch zieden
En dede wyken van uw' aan-genomen staat,
Noch groeyde meer en meer uw Christelyke zaat,
Hoe seer men 't selve socht of pooghden uit te wieden.
Gelyk een graantjen teelt, heeft yeder droppel bloedt
Van dese Christenen, veel Christenen gevoedt,
Die onder Babels kruis ontloken als de Bloemen.
O stryders in 't gemoedt! seer groot wert uwen loon;
En schrikt niet voor de geen, die hier het lichaam doon,
Maar vreest alleene, die de zielen kan verdoemen.

Die hier de rekening van 's Werelts loop besiet,
Vindt voor een once vreught een half pondt verdriet.

EEn Kloot, soo uytter hant of uytter vuyst geschoten,
Beurt selden ofte sal sich hier of daar aan stoten,
't Gunt min of meer of heel zyn snelle voortgank stuit:
Ook geen soo effen baan, of loopt ten lesten uit.
Niet anders is de gang van 't menschelyke leven;
In 't bloeyen gau en flokx, om vluchtigh voort te streven;
Dit neemt allengs allengs en sachjes weder af:
En sonder tegen-spoet en raakt hy niet in 't graf.
Ik segge, Ja niet een, niet eender, die wy weten,
Die sonder ramp of leet het leven heeft gesleten.
Dies gy, die Gode lieft, laat loopen slechts de Kloot,
Gy sult gewinnen 't spel, en leven na de doodt!

't Ne-

't Negen-en-veertighste

ZINNE-BEELDT.

Stemme:

Wanneer ik slaap.

Lente.

DE frisse Lent begroent door suur en soet:
Soo wert het Kint in schrey en lach gevoedt;
Nu groeijen boom en bast,
Het kindt dat wast,
Dartelende springht, 't Vlugh Gedierte singht,
Al huppelende heen en weder,
En 't kint uit lust ook op en neder.
De silv're douw begroet de morgen-stondt,
De knoppen staan met bloeisems in de mondt,
De jeught wert wenschelyk,
En menschelyk,
Maar min of meer, 't Sture sure weer,
Dat schendt de groene Lent ten deele,
Het zy dan luttel ofte veele.
Nu hebben wy den alder-soetsten tyt,
Het bloeisel doet, dat elk zyn Gaayken vryt:
Des Jongelings gemoedt,
Nu ryp van bloedt,
Getrocken tot de min, Neiget hart en sin,
Om sich ook lieffelyk te paren,
De sorgh begint sich te vergaren.

Somer.

't Geboomt' is nu beswangert van de vrucht,
Daar is geteelt met lusten en genucht,

De

De rypheit van de dracht,
Die werdt verwacht,
:Zy dan goet af quaat, 't hangt aan Godts genaad'
: Hangt aan Gods genaad' en krachten,
Van lief ſtaat dickwyls leet te wachten.
De Zon op 't heetſt wykt van de Noorder kreeft,
:n wederom na 't zoele zuyden ſtreeft:
Den menſch in volle ſtandt,
s flokx ter handt,
choon de tyt ontvliedt, ten verſwakt hem niet.
'ot noch en heeft hem niets begeven,
Iaar is op 't beſte van zyn leven.
Auguſtus wort gekroont door zynen ooghſt,
e menſch is nu geklommen op het hooghſt;
llengs vermindert hem,
yn kracht en klem;
eelingh van ſyn min, meerdert zyn gezin,
ie ronts-om heen zyn diſch vergrooten,
ndien hy vruchten heeft genooten.

Herfſt.

Gelyk gedeilt zyn even dagh en nacht,
e Menſch is nu ter halver eeuw gebracht,
iet ſonder leet of ramp,
f moeyte of ſchamp;
aer gequel of quyn, ziekte, zucht op pyn,
loet de menſche weder-vaaren,
ı ſyne ſtandt en loop van jaaren.
Verſcheiden druyf, verſcheyden aart van wyn,
'erdt nu geperſt, verjuys en ook azyn,
e menſch heeft ſoet en ſuir,
reughde en getruir,
n 't is beide goet, voor die het wel bevroedt;
et leet verſtrekt ons vaak tot leere,

De deught verheught ſich in den Heere.
Sie Bergh en Boſch, wiens ſoorte vaale blaên,
Wel eer met douw, zyn nu met ryp belaên;
Des Menſchen gang verflaaut, Syn hair begraauwt,
d'Een tot eeren-ſtant,
d'Ander tot een ſchant;
Den wyſen ſtaat de grijsheit heerlyk,
Den ſot in tegendeel oneerlyk.

Winter.

'tIs alles dor door hagel, wint en ſne,
Den ouderdom brenght veel gebreken me,
'tZy treckingh in 't gewricht,
Of ſware Gicht,
Ofte Flerecyn, wat het dan magh zyn:
In 't kort, de tyt is nu geboren,
Om ſich met krucken t'onderſchoren.
Te ſuir valt ons het ſoete nieuwe jaar;
Hier ſit een kint, en is een Beſte-vaar,
Heel reddeloos en mank,
Te traagh van gank,
Uit-geteert en laf, krom gebokt na 't Graf,
Duiſter zyn hem nu de dagen,
Gelyk bewolkte winter-vlagen.
De ſtrenge tyt ons metter tyt begeeft;
De menſch ontmenſcht, en is nu af-geleeft,
Nu is ontzielt en doot,
Den aarden Kloot,
Goet ſal hy ontfaan, heeft hy goet gedaan,
Goet ſal hy ontfaan en erven,
Geen leven gaat voor 't zalig ſterven.
Van duiſent en gebeurtet naulyks een,
Die 't leven houdt ſoo langh van Godt te leen.
Dies prent in uw gedacht,

En ſtadigh acht,
Dat gy niet en zyt, van de doodt bevryt,
Niet bevryt zyt eene ſtonde,
Op dat gy niet en ſmoort in zonde.

Des Menſchen leven.

WAnneer men over-weeght de ſtandt van onſe leven,
Men vint een once vreugt voor ponden van verdriet;
Of 't zy dan hoe het zy, men heeft ſijn wille niet.
Al waar ſchoon eender al des werelts goet gegeven:
En op de hoogſte trap des Vorſtendoms verheven,
En hadde boven al het opperſte gebiet,
Soo waar hy voor, als na, en wankel als een riet,
En is en blijft een menſch, daar quellingen aenkleven.
'Gaat nimmermeer na wenſch, hoe heerlyk en begaaft,
Oneven is het ſtaagh, en nimmer net geſchaaft.
Wanneer men waant de noot te hebben overwonnen,
Is vaak de kommer 't naaſt door leet en ongeneught;
Maar die den Heere vreeſt, leeft door de hoop' in vreught
Al waar hy van verdriet belegert en beronnen.

Voor die sich staagh tot Godt begeven,
Baart hier de doodt het eeuwigh leven.

HEt is een oudt gebruyk in Deventer de Stede,
En by den Yssel-stroom meer ander plaatsen mede,
Dat, waar in eenigh huys een dood' is of een lyk,
Wert uitgehangen een lanteerne tot een blyk;
Ik segge sonder keers, of eenigh licht van binnen.
Wat sulks beduyden wil, kan jeder haast versinnen;
Verhuyst is 's levens licht, vertrocken is de ziel;
Gansch ydel is de Romp van 't gunt hem onderhiel.
Dan is het al bejaaght, geloopen en geronnen,
Dan is 't behouden-reys, is maar de ziel gewonnen.
Wat wilmen meerder doch, als 't dagelyksche Broodt?
Wat is 't hier doch op 't lest? het eindt dat is de doodt.

'T Vijf-

't Vijftighfte

ZINNE-BEELDT.

Stemme: Di moy di moy birene, &c.

NOyt is beleeft noch nimmermeer bedacht,
Een aardfche vreught die vier-en-twintigh uren
'ervolgens bleef, in ftant van volle kracht,
)f onverfwakt foo kleinen tyt koft duren,
Wanneer op 't hooghft gevloeit is volle vreught,
al die eer-langh gelyk een ebbe dalen,
n dikwyls ftaat ellend' en ongeneught,
echt voor de deur der weelderige zalen.
Wendt om het oogh, aanfchout dit aardfch Tonneel,
n over-weegh ons doen en weder-varen;
oo fult gy fien het rechte tegen-deel,
oor korte vreught een lange ramp van jaren.
Noyt hadd' of heeft, of niemant hebben fal
olkomen wenfch, hoe hoogh verheven menfchen;
't heden iet, 't is morgen niet met al,
aagh fchorter wat, ftaagh valter yet te wenfchen.
Hoe fchielyk werdt het vrolyke gemoedt
efiekt, bezucht, befwangert vol van pynen?
oe vaak verwenfcht een rykaart al fijn goedt,
m vry te zyn van fyn langh-durigh quynen.
Ons leven draait, gelyk een rollendt Rat,
an eens om hoogh, en flok weer na beneden;
u quaat, dan goet, nu fris, dan af-gemat,
n meeft met kommer wy ten grave treden.
Dit leert de tyt, dit wyft d'ervarentheit;
n fchoon wy 't fien met Kriftalynen oogen,
len achtet niet, voor datmen 't felf befchreit,
an wert de zaak te laat vaak over-wogen.
Wat was 't; wat is 't: ey feg, wat fal het zyn?
ls 't al gedraaft, geflaaft is en geloopen,

Niet anders (laas) als ydelheit en pyn,
Daar niemant kan een ure tyts om koopen.
Hoe menigh valt sijn wyde schuer te kleen,
En waant, hy wil die dubb'len en vergrooten,
En rusten dan, en wesen wel te vrêen,
Wiens sotte ziel daar buyten werdt gestooten.
Maar zaligh is de licht-vernoeghde Mensch.
Die matigh soekt sich eerlyk te generen,
En stadigh tracht met hart, met ziel, met wensch,
Na 't goet, dat roest noch mot en kan verteren.
Wie niet en acht op 't wereltsche geraas,
En troost en zorg op Christum heeft geladen,
Die leeft, al is hy schoon der wormen aas.
Geen tweede doodt en sal de sulke schaden.

De Doodt is 't endt.

ONs doen is ydelheit, en rusteloos ons leven,
Begonnen in geween, ge-endight in verdriet,
Een schaduw' en een schyn, een opgepronkte niet,
In duysterheit ontfaan, door duisterheit verdreven.
Wat zyn wy? maar een blom, een kleinen tyt verheven,
Een rechte tijdeloos, en wankel als een riet;
Het gunt men sonder windt by-na bewegen siet,
Die na d'onsek're tyt geen tyt en werdt gegeven.
Al die ten hemel slaan haar herte, ziel en zin,
Die woek'ren door de tyt een eeuwigh tyts-gewin,
En sullen na de tyt een vaste tyt be-erven.
O gy almogentheit! die in den Hemel zyt,
Geef, dat wy heilighlyk besteden onsen tyt,
En mogen dagh, op dagh bereit zyn om te sterven.

FINIS.

JAN VAN DER VEENS

OVER-
ZEESCHE

BRUYLOFTS-

ZANGEN.

Rijm-lievers.

EErwaarde Vrinden, ik bekent
Van kleine vrucht myn zang te wesen,
En dat vry nutter waar gelesen,
Het Oud' en 't Nieuwe Testament.
De beste Fruyten wertwe wars,
Verand'ringh kan de mensch bekoren,
Hoe vaak wort wel een knol gekoren,
Voor d'aangename schoone Kars.
Voor 't Clavrigh of gebloemde Landt,
Voor schaduw-bosschen vol Rivieren,
Vervult met zang der vlugge dieren,
Verkiestme vaak een dorre strandt.
De loop of aardsche wandeling
Is ongestadigh, wispelturigh,
Ook niet en isser soo gedurigh,
Als wereltsche verandering.
Dies sal maar een geringe tyt,
Het nieuwe van myn oude saken
De Jeught, of wie het is, vermaken,
Of spyten die, die my benyt.
Tot dat een ander op de baan
Brenght nieuwe ongehoorde kuren,
Soo lange (segh ik) sal dit duren,
En daarme isset dan gedaan.
't Kon wesen dattet by geval,
Somtyts wel mocht te voorschyn komen,
Gelyk noch somtyts wert genomen,
In handen 't over-*Cost'lyk Mal.*

Geen kostelyker Mals-bestraf
En was ooit wysſ'lyker geboren,
't Heeft wel geen roem, maar heugh verloren,
Waarom; het nieuw dat is'er af.
Dit niet alleen, maar menight' van
Vergode Verzen der Poeten,
Zyn door verand'ring ſchier vergeten:
Hoe veel te meer de myne dan?
Of 't oogh-bevluiſde Adams-Zaat,
('t Gunt Clater-goudt keurt voor Ducaten
Of dubbel blik voor Silver-platen,)
Most kommen myn gezangh te baat.
't En is maar ydelheit en pyn,
Het meeste datter is geſchreven:
Dies isſer weynigh aan bedreven,
Schoon dat men noyt en las het myn.
Dan 't is, ſoo 't is, geen geile praat,
En ſal in dit de jeught ontſtichten;
Ik wenſchte liever myn gedichten,
Daar 's morgens bloost de dageraat.
Seit jemant, 't heeft niet veel om 't lyf,
Laat dat vry half gelogen weſen,
Want 't ſtrekt de Jeught tot leeren leſen,
En 't ledigh volk voor tyt-verdryf.
De Splinter-kyker, als hy plagh,
Is rusteloos van nau te micken,
Hy ſou tot zwymens toe verſchricken,
Indien hy in de Spiegel ſagh.
Misſchien ſal ook een ſchyt-fernis
Het ſoete jok met Gal bestryken,

En

En dit of dat op ſchimp gelyken,
'tGunt nimmermeer gedacht en is.
Het jocken, boerten heeft ſijn tyt,
Den dans en paſt niet by den dooden,
Het ſchryen by geen Feeſt-genooden,
Noch 't lacchen daar men billik kryt.
'k Heb na de maat fa-ſol geſpeelt,
En na het uur-werk van de luiden,
Het moes bereit van ſulke Kruiden,
Daar 't droeve hart wort me geheelt.
Indien 't de nyt voor ſotheit acht,
En ſeit, wat magh de man beginnen,
Wat heeft den Broeder in zyn zinnen,
Ik kent, 'k heb ruim myn volle vracht.
Hier, op ſoo dient dit kort beſcheit,
't Is wysheyt, ſotheit wel te plegen,
Op tyt en maat, na 't komt gelegen,
En anderſins is 't malligheyt.
Doch vyandts mondt het recht miſduit,
't En waar de ſchaamdt hem dede ſwygen,
Of vrees van ſchand' of ſcha te krygen
Door ſijn te redeloos beſluit.
Dies of hy ſchiet, of ſchimpt of lacht,
Of raaſt, of blaaſt, of vuur of vlam ſpout,
Of ſich, of ſtuer, of ſuer of gram hout,
Daar wort gantſch weinigh op geacht.
Want al wat Momi tonge ſtookt,
Moet als een Clap-bus haaſt verſwinden:
Myn kleyn gericht is voor de vrinden,
En vrinden koſt is haaſt gekookt.

Stuur Recht.

Wetet Leſer,

DAt vrinden Gunſt en Bede my bekoorden om yets van myne Rijmeryen op te ſoeken, by malkanderen te voegen, ende die t'ſamen tot een Boeksken door den druk gemein te maken ; 't is ongeiren bewillight, vermits onſe Eeuw ſchrander, de Nyt groot, ende des beriſpens oneindelyk is, achtende myn Veder te log, om d'Apolſche verſtanden door yets ſeldſaams te verheugen, dan vertrouwe haar beleefde aart, ende leerlyke redelykheidt, (welker gewoon is ſulke oft diergelyke Poëſye, boven de waarde te achten, ende des ſelfs mis-ſlagen, met Liefdes kleedt te decken) dit myn weinigh ende geringe werk ſal nemen in haar gunſtige beſcherminge. Vaart wel.

TROU-DICHT;

Ter eeren den Eerwaardigen ende Hoogh-geleerden

PIETER DE LESPIERRE,

Der beiden Rechten Doctoir,

Ende d'Eerbare, Deughd-ryke jonge Dochter

Juffr. ANNA van WESICKE,

Vereenight met den H. Bandt des Houwelyks binnen der Stadt Deventer, den 1. *December* 1622.

VOOR-REDEN.

DOen vrindelyke gunst van ouwe soete kennis
My lokten tot de rym, waar drommel of myn pen is,
Was 't preutelen binnens monts, na dat ik heb gesocht
Vond' icker drie of vier, maar geen van allen docht,
Ik sey, wat spul is dit? niet een van al te dogen?
Met proefd' ik pen voor pen, ik smeetse datse vlogen,
Ik namse weder op, die best was slim en grof:
Door dese brabbelingh vergat ik al het stof,
Dat ik tot sticht en dicht te voren had begrepen,
Dies raakt' ik diep in dut, en schreef al kleine strepen;
De handt lagh onder 't hooft, den elboogh op de knie;
Ik had myn sinnen al behalven twee of drie,
Die waren op de loop, en maakten 't spel te grabbel,
Myn onbestuerde hant schreef niet dan kribbekrabbel.
Had yemant my beloert, die had' sich slap gelacht,
't Was seker voor my niet, daar ik om sat en dacht:
Maar denkt niet, dat ik wil mijn fantasy vertrecken,
Het wit-gedoekte volk dat soude met my gecken;
Ik kense al te wel al storf ik van verdriet,

Men ſeyde evenwel tot my, dat ſchaad' u niet,
Dat ſchaad' u niet een hair, dat wert u toe geſonden,
Van onſen lieven Heer voor al uw pekel-zonden.

Zegen wenſch tot de nieuw gebouwde.

WEl Muſa, wat is dit, wat hebt gy voor-genomen,
Wat hebt gy in uw ſin te teemen van myn dromen,
Te teemen van myn dut en wonderlyk fatſoen,
Wat heeft een ander met dees voddery te doen?
Maar wilt na uwen aardt met ſoet geſeide reden,
Met ſoete koſery tot deſe Liefjes treden;
Tot deſe, ſegh ik, nu die heden deſen dagh
Geſtrikt zyn mette knoop, dien niemandt breken magh,
Die niemant dan de doot, en 't geil onkuiſche minnen,
Kan rijten van malkaar: wat taal ſal ik beginnen,
Wat luk, wat heil, wat vreugt, wat zegen-ryke ſpoet,
Sal ik dit lieve Paar doch wenſchen voor een groet?
Och! gingh het na myn wenſch, den Hemel en de Aarde
Die ſchonken haar een gift van ongemeene waarde,
Van ongemeene ſchat, van ongemeen cieraat,
Een gift, die alle gift van gaaf te boven gaat,
Dat is geſtade vreucht en vrede hier beneden,
Soo lange ſy 't gebouw van 's werelts rondt betreden.
O! Heerſcher groot van maght, laat dit alſoo geſchiên,
Ja langer, tot ſy haar kints kind'ren mogen ſien;
En wyders, als de Doot haar 't leven komt op-eiſſen,
En haar volſponneu draat ſal ſnoeyen met de ſeiſſen,
Die niemant niet en mijt, die niemant en verſchoont,
Dat ſy hier na-maals dan, in eeuwigheyt gekroont
Met ongehoorde vreught, geſtadigh mogen weſen.
Myn wenſchen is nu uit; geen grooter wenſch als deſen.
Vaart wel gy lieve twee, vaart wel gemaakte een,
Vaart wel getrooſte paar, ik wil gaan treden heen,
Ick wil gaan treden by de ſoete harte-diefjes,
En vragen na de ſtaat van heure ſoete liefjes.

Praatjes voor de vaak, tot de genoode Ieught.

GO'en avont jonge-lui, wat maaktmen hier al goets,
O Vrysters sonder moet, ô Vryers koele bloets,
Hoe stil, hoe statich speult een jeder een hier stommetje,
Nu droogers tast hem an, en drinkt eens op een sommetje.
Gansch muisen, doen ik eens eertyts te vryen plagh,
Dat heught my noch soo wel, als huiden desen dagh,
Hoe roesemoesden ik, hoe kreukten ik de Kraaghjes,
De soentjes, die ik stal, die smaakten my soo graaghjes,
Als edik op sala; ik greepse by de kop,
Men kreet, men peep, men sloeg, men gaf my kneukel-sop,
Doch al uit vriend'lykheit, en amoureuse trekjes,
Dus sent my onse Bruit tot u myn soete bekjes,
Op dat ik van myn jeught yetwes verhalen souw,
Op dat men buiten sloot de gryse grauwe rouw,
De gryse grauwe sorgh die kan den dans bederven;
Laat ons nu vrolyk zijn en steenen als wy sterven,
Verheught in deught te saam, verheught in deught verblyt,
't Is wysheyt, als men pleeght de sotheit op sijn tyt,
De sotheit op sijn tyt met maat wert wel genoomen,
Ja beter, of men sprak van Josephs wyse droomen,
Of van sijn vroom gemoet, of wat hem wedervoer.
Sie ginder dunkt my sit noch Josephs rechte broer.
Is dat een Kamper knecht? die statelyke troonje,
Hoe heet hy? Osewolt, segt sijnmans Seun, waar woonje?
Och heer, hy is beschaamt, myn soetert weest te vreen,
Gy kryght de Vryster wel, of moog'lyk twee voor een,
En of het soo geviel, dat gyse niet kost krygen,
Soo hout een heusche mont, het staat soo wel te swygen.
Het staat soo wel, dat een, 't zy Vryer ofte Man,
Besnoer sijn tongh van 't geen hy niet bewysen kan;
Is hem wat goets gebeurt, voor al sijn Venus janken,
Soo ist wel meer als reen, daar hart'lyk voor te danken.
Ik sweegh gelyk een Muis, mocht ik eens op die voet,
Een schellem, die het seit, een lansknecht, die het doet.

Een

Een lants-knecht is 't, die ſtreeft voor d'eere van de vrouwē,
Voor d'eere van 't geſlacht, dat wy ſoo graag aanſchouwē:
Dat menigh Potentaat doet dalen van zyn trap,
Dat menigh Geeſt'lyk Heer uyttrecken doet de kap,
Dat menigh Geeſt'lyk Heer doet weiffelen en veinſen,
Doet tegen zyn gewis, doet tegen zyn gepeinſen;
Wiens uytterlyke ſchyn bedrieght de teere Vrouw.
d'Onkuisheit dringt den boef tot trouweloose trouw,
Hy bluſt zyn geyle luſt, verſadigt van de minne,
Den Fielt verlaat zyn lief, gaat weer ter Kloooſter inne,
Gaat weer van daar hy quam, of daar hy is gewieght,
En ſoo hy waant, zyn ſmet wort ſuyver door een bieght.
O ſnoode huychelaars, het geeft my waarlyk wonder,
Dat Godt u niet en ſtraft met blixem ende donder,
Met blixem en Griecksvier, of d'alderſlimſte ſtraf,
Die hy oyt booſewicht, of Duyvels kind'ren gaf.
Een yeder ſie hem voor, de wacht is u bevolen,
En ſlaat ſoo licht niet aan die vreemt hier komen dolen,
Ik laak de vreemde niet van deughdelyken ſtaat,
Maar boevery vermomt ſich beſt in rein gewaat:
Vaak miſt onſekerheit, daar is niet op te bouwen;
't Is beſt, dat wy ons hier by onſe nabuers houwen.
Ik hoop, dat ik de Jeught hier in ten beſten ra:
Waar myn fatſoentjen hier, die ſou antwoorden ja;
Want ſy is ja gewent te ſeggen op veel vragen:
Maar 't zyn al jaatjes laas, die my niet en behagen;
Ja, antwoortſe ſtaagh, als ik haar trouw'lyk meen;
En ſulken dubbel ja, dat is ſoo veel als neen.
Ey ſie hoe lacht de Bruyt; noch kanſe dat niet laten;
Sy heeft my vaak gemoedt op ſtegen en op ſtraten,
Hoe ſtatigh datſe gingh, hoe ſtemmigh datſe ſagh,
Haar groeten was tot my geſtadigh met een lach.
Nu 't is daar van genoegh, den tydt die is verloopen;
Ik wil u allegaar gaan wenſchen gelt met hoopen;
En 't vry Vrouwe-volck van Vryers ſoo veel keurs,
Als ik my ſelven wenſch Ducaten in myn beurs;

En wensch ook soo veel vreught de Vryers in haar vryen,
Als my de soentjes van myn Liefste doen verblyen.
Nu vrienden, goeden nacht, en kust eens alst u lust,
En drinkt somwijl eens toe, ik wandel na de rust,
k wil na bed'lehem, en my alleen verwarmen,
En nemen by gebrek het kussen in myn armen,
Myn rymen neemt in 't goed, al is de stijl wat dom,
Ten minsten een van al, die lachter wel eens om.

Per D. Nichel op 't Request, gepromoveert in den slip-stegel, aldernaast de Pot met Rysen-Bry. tegen over den Blaeuwen steen.

REY
Van d'Over-Ysselsche Jonk-vrouwen, tot lof van de BRUYDT.

Op de STEM: *Si tanto gratioso.*

A*Nna* cieraat der Maaghden
Van uw' deughtryke Faam de Nimphen singen;
Ve-sick die oyt mis-haaghden
Uw gaven, schoon van ongemeene dingen,
Dies uwen roem, O suyv're bloem,
Reykt wyder dan de wolken,
Die hier beneden
Wert loff'lyk aangebeden,
Van de volken.
De Maaghden treurigh rouwen,
Om dat gy wilt haar soete gildt verlaten,
En wederom de Vrouwen
Verheugen sich in blyschap boven maten.
Om dat sy weer, Der Maaghden eer,
In haren staat verkrygen,

O Dies

Dies ſy u groeten,
Eerbiedighlyk ontmoeten,
Ende nijgen.
Doen kintsheit vloot de jaren,
Die uw vernuft ſoo wijſſelyk in-hulden,
Vervreughden haar de ſcharen,
Siende de zeden, die u le'en vergulden,
En blyde geeſt, Die gy beweeſt,
Daar vreughde plagh te weſen,
En by den droeven
Soo ſtijlde na 't behoeven,
Gantſch uw weſen.
De zegenryke ſtralen,
Die u den Hemel gaf ſoo uytgeleſen,
Die liet hy weder dalen,
In d'arme ſchoot der weduwen en weeſen;
Een ſpiegel voor Den Vrecken door,
Oft gierige baat-ſoekers,
Die niet en denken
Dat nutter dees geſchenken
Zyn als woekers.
Hier uyt is licht te merken,
Dewyl gy weet het onderſcheyt der dingen,
Wat vrucht van goede werken,
Gy in den *Echt* behoort en moet volbringen.
Hierom ſoo doet Na uw gemoet,
Gelyk wy al te ſamen
U toe betrouwen,
Voor al op *Godt* wilt bouwen
Eeuwigh, Amen.

FEEST

FEEST-DICHT,

Tot eer van den Eersamen ende vromen Jonghman,

WALEWYN van der VEEN,

BRUYDEGOM,

Ende d'Eerbare Deught-ryke jonge Dochter

JANNEKEN ABRAMS van DALEN,

BRUYDT.

Vereenight met den Bandt des Houwelyks den 28. September, Anno 1625. In Amsterdam.

DE plicht heeft met de tyt heel wonderlyk gestreden,
De tyt en liet niet toe, daar ik was om gebeden:
Nochtans 't verschult gemoet, in spyt van stont of tyt,
Dat bleef noch eenighsins verwinner van den stryt.
Maar als ik overdocht de Eeuwe van ons leven,
Bevond ik, dat van d'Echt soo vele was geschreven,
Gesongen en gedicht, gebrabbelt en gebrodt,
Soo datter nu niet meer was eenigh overschot.
Dies 't oude deuntjen sal dees Bruilofts-Feest verryken,
't Welk ik (gelyk als volght) eenstemmigh wil gelyken
By 't Koele vluch Gediert, wiens Ey een ander broedt
En wordt van min als hy sorghvuldigh opgevoedt.
DEn Nederduitschen Kreits, vervult met Batavieren,
Getroetelt van de Zee, gelaaft door veel Rivieren,
Maranes meeste trots, en Romaes hoogste spyt:
America een Roe, en Asia een stryt;
Den dwang van Africa; Tucht-meester van de Moren;
Europaas grootste roem, de schans van d'uytverkoren,
Waar in dat sich onthout een Vogel, wiens gesank
Hout altyt eene thoon, hout altyt eene klank,

Als 't Amsteldamsche kint geneigt wert om te snoepen,
Soo sal het licht den naem van dit gedierte roepen, *Koek-*
Dewyl het oud, en 't selfd my stadigh weder-vaart, *koek.*
Wert schier myn rymery van dese vogels aart?
Doch 't Christelijk gemoet en laat sich niet verdrieten,
Gestadigh 't Hemelsch' nut erkauwende genieten.
Een Christelijk gemoet verveelde noit Gods Woort,
Schoon dat het dagelyks daar van ontelbaar hoort,
Wiens onversadight oor niet beters kan vermaken,
Als Goddelyke raat tot bidden ende waken,
Tot reine wandelingh, tot kuysche suiverheyt.
Tot temmingh van de lust, en vleische dartelheit.
Hy die den gantschen raat des Heeren heeft verkondight,
Die wyst ons duydelyk, hoe groffelyk dat sondight,
Wie in de geile gloet sijn onbesuysde lust
Geeft los den vollen toom; en die soo heilloos blust.
Wie sich van dese brandt niet wel en kan onthouwen,
Die raat hy tot den Echt, die raat hy tot het trouwen;
Die raat hy tot een staat, daar twee maar worden een,
Een staat, daar dese twee als nu zyn ingetreen.
Een staat die nergens toe den mensch en is gegeven,
Als menschelyk heel kuysch met een alleen te leven.
Des wordt haar voor gestelt, wie in den Echt vergaart:
Gebruik uw' Trouw, als oft gy niet getrout en waart.
Dies laat het echtes bedd' soo treffelyk niet wesen,
Dat u het aartsch weer-hout, uw' God uw' Heer te vresen
Wiens helder vlammigh oogh door hert en nieren siet.
In alles, wat gy doet, vergeet uw' Schepper niet,
Vergeet uw' Heilandt niet, den Gever aller dingen,
Door weelderigh gebruik van wellust, singen, springen,
Of praat en boertery, door jok met uw vriendin,
Gelijk dat veel gebeurt in nieu gebonden Min.
Gewoonte maket Eelt, en ongewoonte blaren:
Doch vaste liefde blust geen tyt noch grijse haren;
Dat gun d'Almogentheit, met u alsoo magh zyn,
Tot dat u hair gebleikt zy als een Harmelyn,

O

Oft alſoo langen tydt, als Godt u gunt het leven,
Wiens zegen u verryk, ſijn vree zy u gegeven,
De vreught van u verſaam moet zijn gebenedyt,
Hier mee vaart beide wel, 'k en heb niet langer tyt.

Stuur Recht.

J. VANDER VEEN.

Rey van d'Amſteldamſche Maagden.

Op de STEMME:
Malheureux jour, &c.

JOHANNA ſuiv're Maaght,
Hoe komt dat u mishaaght
In onſen ſtaat te blyven?
Hoe komt het myn Vriendin?
Is dan uw hert en ſin
Te treen in 't Jok der Wyven?

Rey van de Jonghmans.

Na de Stem:
De pijn van Thirſis is verdwenen, &c.

WIe kan de Maaghdom beſt beſteden,
Als die, die beter daar voor kieſt?
Wie kuiſchlyk trout, 't beſtaat op reden,
De Maaghdom nimmermeer verlieſt,
Lof, O Echt, lof nieu Getroude,
Lof reine liefd', lof nieu Gehoude.

Maaghden.

Wy Maaghden geven eer,
Dees twee, die in den Heer,
Soo deughſaam zyn gebonden,

Soo

Soo minnelyk verpandt,
Een Sallef en Verbandt
Tot hare ſoete wonden.

Jonghmans.

O ſoet gebind, wiens ſachte banden
Beteugelen de brooſe luſt,
Betemmen ſond', betuchten ſchanden,
d'Aanvechters van der vromen ruſt.
Lof, O Echt, lof nieu Getroude,
Lof reine liefd', lof nieu Gehoude.

Maaghden.

Gy ſoet geboeide twee,
Godts zegen, heil en vree,
Door adert vol genaden,
U beider zielen voedt,
En harnaſt uw gemoedt
Tegen het ſpits der quaden.

Jonghmans.

Nadien den tyt gebiedt te ſcheiden,
Soo wenſchen wy u beide t'ſaam,
Dat Godes Geeſt u wil geleiden:
Hier mee vaar wel in 's Heeren naam.
Lof, O Echt, lof nieu Getroude,
Lof reine liefd', lof nieu Gehoude.

Maaghden.

Wat een Godtvreeſend menſch
Begeeren kan na wenſch,
Dat ſelve wy u wenſchen.
Dies ſeggen wy voor 't ſlot,
Genade jon u Godt,
En vrede hier de menſchen.

Stuur Recht.
Feeſt

Feest-dicht,

Tot eer van den Erentfesten ende Hoogh-geleerden

WINOLT van CAMPEN,

ENDE

d'Eerbare Deught-lievende Jonge-Dochter

Juff. GEERTRUIT van APELDOREN,

Vereenight binnen Deventer met den H. Bandt des Houwelyks den 25. *Junius*, *Anno* 1626.

DEr Gierigen opset
Wert lichtelyk belet
Door kleine beuselingen,
Van tydelyke dingen;
Maar't ligt verzaat gemoet
En laat om gelt noch goet
De weldaat te beloonen,
Of dankbaar sig te toonen.
Ik stryde met de tydt,
Die schynt dat my benydt,
En soekt met groot verhind'ren
Myn voorneem te vermind'ren.
Maar neen, geen heerschappy
En kryght die over my,
Al wouse my vergulden.
Ik wil na macht verschulden
De deught aan my gedaan,
Dies vangh ik blinden aan
Te slaan op dove snaren
Den lof van twee, die paren.

NIet dat ik wil, myn pen verslyten als ik plagh
Om Venus met haar kint te brengen voor den dagh;
Neen, neen, al lang genoeg het dartel pat getreden,
Al lang genoeg gerymt met ongerymde reden,
En in het Heidendom gehaspelt met de Go'on,
Als wetteloos van Godt en sijn geboren Soon.
Of wel een hooger Geest van Hemelryke gaven,
Het Christelyk gemoet als ik, sal beter laven,
En stylen het verstant en wysen op de baan,
Hoe wy hier van bene'en na boven moeten gaan,
Of wel den soeten toon, of wel de schoone luist'ren
Van Jacobs rein Gedicht myn Dichten sal verduisteren,
Niet tegenstaande moet door overgroote plicht,
Van veer wat volgen na het Deventersche licht,
Wiens ongemeene glans en Over-gulde stralen

Gelyk een Zuider Son schijnt over onse palen,
Of als de volle Maan met silverich gelaat,
De lovers van haar tent in pracht te boven gaat,
De werelt om end' om haar wesen komt vertoonen
Van 't koude Noorder gat tot daar de zwarten woonen, &c.
Waar heen myn Musa doch? wat is't dat gy bedryft?
Dat gy van anders wat, als van de Bruiloft schryft.
Wilt gy nu buiten tyts daar tyt van doen is prysen,
Wiens gaaf geen kleine tyt van doen heeft aan te wysen?
Doch machmen kort en goet besluiten in het Ent,
Onnodigh 't prijsen is wiens lof een jeder kent.
Wat sal ik in 't begin, wat moet ik lest beschryven?
O myn geringe geest, wat wilt gy nu bedryven?
Vermenght de werelt niet met Geestelyke min,
Laat wulpse kittel-jok zyn balling uit uw sin.
Wat is 't dat u belet? het spotten van de menschen?
Tut tut dat 's niet met al; wat sullen wy dan wenschen
Ons vrindelyke vrint, gegriffyt in 't gemoet,
Die huiden beter keur en trouwe wissel doet?
Wat segh ik wissel? hoe? hy liefd ons als te voren,
Al heeft hy liever troost tot sijn behulp verkoren.
O heilsaam soet verkies, ô wysselijk beraan!
Ik wil, nu liever komt, als leider geiren gaan,
Ik wil, nu liever komt, meer leven uwe leven,
Om dat het van 't onrein sich wil tot kuisheit geven,
En dempen soo de vlam die door wellustigheit
Beswaart een nauw' gewis met ongerustigheit,
Tot eindelyk bederf van ziel, van lyf, van eere,
En als een sondigh kint verbastert van den Heere,
En werdet als onecht verbannen droevelyk,
Uyt sijne heerlijkheyt, en eeuwigh duerent ryk.
Wel die, die met voorsicht en onbevluisde oogen
Ten Hemel opwaart sien, versoekende 't vermogen,
Om met de aardsche romp en hare Borgery
Te stormen in 't gemoet met geestelyk gestry.
Een Geestelyk gevecht met snoo verdorven lusten,

Dat is der vromer Krygh om kommerloos te ruſten.
Den vromen CAMPEN wil met deughdelyk geweer,
Vermeeſteren het vleys, en blyven d'over Heer.
Het is een groote kracht, die dit wel kan volbringen,
Te temmen booſe luſt en het gemoet te dwingen:
Gy *Bruydegom*, die voert den name van een Helt,
CAMPT, dat die magh van u te rechte zyn geſpelt,
Tot ſteunſel ende ſtut van die gy hebt verkoren
Uw lieve ſoete *Bruydt*, uw waarde APELDOREN,
Met ſuiv're wandelingh in eendracht trouw en vree,
Met liefd' tot uw vrindin, en even naaſten mee.
Den Heere wil u heil, voorſpoet en zegen geven,
En gunnen u met luſt ſoo langh gy wenſcht te leven.

Op de Stem:

Loſſangh Maria.

GY *Bruygom* neemt in't goe,
Dat ik dees leeringh doe,
Als wyſer t'onderwyſen,
Doch ken ik u te recht,
Al waarſe noch ſoo ſlecht,
Gy ſoudtſe lijkwel pryſen.
De gunſt volvoert de daat,
De liefd' en ſiet geen quaat,
Gy duidt het al ten beſten.
Doet ſoo met uw vrindin,
In ſtage trouwe min,
Van 't eerſten tot den leſten.
Doet ook ſoo met uw vrint,
O *Bruyt*, weeſt eens geſint.
Doch niet ſoo blint van oogen
En weeſt, dat gy het quaat,
Dat een van tween mis-ſtaat,
Vry-willigh ſoudt gedogen.

Gebedt.

O Schepper, groot van magt
U Goddelyke kracht,
Laat ons Gebedt bewegen,
Wy bidden met ootmoet,
Geef doch in overvloet,
Dees' nieu' Gehoude zegen.
Verrijk haar met de deugt
Verciert haar jonge jeught,
Met een God-vreeſend leven,
De vruchten van dit paar,
Wilt minder niet als haar,
Gebenedyding geven.
Spyſt hare zielen met
Uw Goddelyke Wet.
Dat bidden wy u ſamen.
En als ſy zyn volleeft,
Door uw genade geeft
Haar 't eeuwig leven, *Amen.*

Stuur Recht.

Feeſt-dicht,

Ter eeren den Eerſamen vromen Jonghman

Sr. TIELMAN van BERINGEN

ENDE

Eerbare Deught-ryke Jonge Dochter

Juff. CHRISTINA LIEFTINKS

In d'Echt vergadert den 4. Febr. 1627.

Inleidingh des Feeſt-dichts.

Hout maat in luk,
Gedult in druk.

O Wanneer ſal nemen ende
Myn elende,
Die het licht verwenſcht in nacht,
Die den nacht vervult met ſteunen,
Ende kreunen,
En den dagh verdrijft in klacht,
Wopen, Wopen, Wanne, Wanne,
O Sint Anne,
Hoe magh 't volk ſoo ydel zyn;
Met crioelen op de ſtraten,
Lacchen praten,
Daar ik lyd ſoo grooten gyn?
Domme Jeught, hoe weinigh weetje,
Dat een beetje

Devente ſpreek woor

Vreugh

Vreught ſoo haaſtelyk vergaat:
Doch ik plagh ook mee voor deſen
Soo te weſen;
Swygen is den beſten raat.
Ruiters, Krijgſlui, Borgers, Boeren
Grove Loeren,
Vrouwen, kinders en geſpuis
Woelen daaghs in myn klein huysken.
't Is geen kruysken,
Maar een onbehouwen kruys.
Dan komt d'een of d'ander vragen
Met beklagen,
Hoe is 't lieve VANDER VEEN?
Flaauw is d'antwoort, ſwak en teder
Segh ik weder,
O mijn been, mijn been, mijn been!
Datje dan de wyven hoorden,
Wat al woorden
Datſe maken met gekarm:
Lieve man, is al haar ſeggen,
Blyf doch leggen,
Stil te bedd' en houd u warm.
Door 't gelab der Totebellen,
O geſellen,
Slyt bykans myn onderlijf,
En myn hooft loopt ſchier op ſtelten,
Ja ſint felten,
Trouw meer als een enkel wijf.
Hier is weer den droes te bannen,
Lieve mannen,
Cataplaſma den Barbier

Dic

Die komt met ſijn bus en ſalve;
O Duc d'Alve
Is ſoo wreet niet als dien Stier.
Als 't verbinden my doet beven,
Sie ik even
Als een Ezel door een bril,
En myn aanſicht ſtaat ſoo vrind'lyk
En ſoo mind'lyk
Als een Paart dat byten wil.
Lappen, pappen, dat moet weſen,
Sou geneſen,
Myn gequeſte ſlinker been,
Maar ſoodanen Menſch te quellen,
Om te ſtellen,
Yets in reym, is tegen reên.
Leſtmaal komt een van myn magen,
Na my vragen,
Die ik heete wellekom,
'k Wenſchten hem geluk en vrede,
Heil ook mede:
Want hy was den *Bruydegom*.
Neef (ſeid' hy) gy moet niet falen,
Te betalen,
Uwe ſchult aan my verplicht,
Wilt nu uw' beloſte quijten,
Wat loopt hoeſten
(Docht ik) met uw Bruylofs-dicht.
Ja ſijn ſoete bedel-woorden
My bekoorden,
O Gekroonde Peper-koek,
In het bed' te leggen ſchryven.

En te wryven,
Is ſchier arger als een vloek.
Wat ſal ik doch eerſt beginnen,
Of verſinnen,
Want daar is van d'Echten ſtaat
Soo veel ſchoon papier verbrabbelt,
En bekrabbelt,
Tot wat nieuws kom ik te laat.
Nu myn penne, voort dan vluchtigh,
Niet te kluchtigh,
Schryft een kort en goedt beſluyt,
Tot den lof en prys des Heeren,
En ter eeren
Van de *Bruygom* en de *Bruyt*.

AL raaſt ons ys'ren eeuw, oft al de Helſche ſcharen,
Dat haren Solpher-poel te ſaam onſloten waren,
n ſchieten uit haar ſchuim of ſaluw' vaal fenyn,
at al de Princen meeſt daar van vergeven zyn,
o dat de bloedt-Godt Mars vervult met ys're lieden
en ronden Aertſchen Creyts, en doet de vrede vlieden,
Krygh! ô wrede krygh! vernieler van het Graan!
erſlinder van het Vee! ô koortſe van de baan!
trevis van de ploegh! ô ſchender van de Boeren!
Meeſter van den Dief; ô Vader van de Hoeren!
eſchutter van de ſchelm, Verdediger van Moort,
entmeeſter van het volk, dat beeft als 't werken hoort,
er Schobbejacken vrient, die van geſelſchap krielen,
er Dobbelaars Cornuyt, en overhooft der fielen!
e roede van het Lant, de geeſſel van de Ste'en!
e garde van de ſtroom, ô! ſtraffe van de Ze'en!
f ſchoon de aarde dreunt van uw' metale Slangen,
f ſchoon de werelt ſchrikt van u godlooſe gangen.

Al

Al brant, al blaakt, al rookt, al ſmookt gy noch ſoo fel
Soo acht de ſoete min uw doen als kinder-ſpel.
De min en paſt op ſtryt, op ſtormen noch beſpringen,
Op peſt noch dueren tyt, of geenderhande dingen:
De minne gaat haar gangh, ſpijt Trommel of Trompet,
De minne noch op pijn oft ſwarigheyt en let.
O Min! ô ſtoute Min! ſoet-ſappigh is uw weſen;
Een kusjen van uw lief verjaaght u duyſent vreſen.
De min haat achter-docht, bekommernis en ſorgh,
Wat ſouder tegenſtaan: want oogh-luſt is haar borgh;
De minne goochelt ons veel ongehoorde kueren
Die met een ſchoon aanſchijn belooft een eeuwig dueren,
Van lonken en gelach, van jocken, en ſoo voort;
Van dartel boertery, en watter toebehoort.
Neen ongebonden Min, gelooft geen luſt der oogen,
U borgh is veel te ſwak, gy ſult u ſien bedrogen.

d' OPrechte reine min
Verlieſt noch wit noch ſin,
Door menſchelyk aanſchouwen,
Godts liefde blyft behouwen,
Sy prijſt den Echten ſtaat,
Sy houdet middel-maat;
Sy matight haar begeeren,
Sy pryſt den Heer der Heeren,
Sy heeft een kuiſſchen brandt,
Sy ſcharpet haar verſtandt,
Te leven hier in eeren.
Niet in cieraat der kleeren,
Of hoffelyke pracht,
Of wilde Werelts dracht.
Maar met een vreedſaam leven,
Den quaden toe te geven,
Den goeden wel t'ontfaan,
Den booſen ſich t'ontſlaan,

Den vromen deught te ſteelen,
Den armen mee te deelen.
Als 't Chriſtelyk gemoet,
Bekoort van vleis en bloet,
Geneight werdt om te minnen,
Niet met bedorven ſinnen
Mint hy de ſoete meit,
Maar ſoo als 't is geſeit,
Hy wiſſelt niet van weſen,
Hy laat niet Godt te vreeſen,
Gelykerwijs de Vrouw,
Door minne vaſt en trouw,
Of lieflyk trecke-becken,
Laat ſich van Godt niet trecken.
Sy teelen met genucht,
Haar ſchreyelijke vrucht;
Sy leven hier beneden
Seer lieffelyk in vreden,
O vrindelyk geſin!
Daar Man en ook Mannin
Ontraden elks gebreken.
Hoor hier het minſaam ſpreken,
Hy ſeit, mijn lieve Wijf,
Mijn vleis, mijn bloet, mijn lyf,
Mijn helft, mijn uytverkoren,
Mijn eygen welgeboren,
Mijn hert, mijn trooſt, mijn lief,
Mijn ſoete honigh-dief,
Mijn ruſt, mijn luſt, mijn leven,
Laat ons den Heer aankleven.
De kleyne fijne ſtem
Seit wederom tot hem,
Mijn ſchat, mijn vreught op aarden,
Ik neem uw raat in waarden;
Dat is mijns hertens wins,
Mijn Man, mijn Heer, mijn Prins,

Ik

Ik ſal na myn vermogen
Geſtadigh daar na pogen.
Soo gaat de wagen recht.
O! overgulde Echt,
Magh wel den Eſtant heeten,
Al die ſoo wördt gequeeten.
Dees' letter-ſchildery
Paſt niet alleen op dy,
Op dy, o nieuw' getroude.
Maar ook op langh gehoude
Doch boven al u twee
Jon ik een Chriſten vree,
Geloutert door de deughden
Vol heyl, vol ſpoet, vol vreughden,
'k Wenſch *Tielman* en *Chriſtyn*,
Die nu gebonden zyn
Met ongemeene koorden,
Gedraayt van enkel woorden,
Wiens dubbel rechterhandt
Geſtrikt heeft deſen bandt,
Dat die met lief magh dueren
Soo menigh jaar als ueren
's Jaars klinken in den Dom.
O Bruydt. *O Bruydegom*;
De Heer die wil u geven
Soo langh in vreughd' te leven
Als u het leven luſt;
Daar op uw' *Bruydt* eens kuſt.
Nu voort paſt wat te raken,
Soo hups aan beide kaken:
En luſtigh voor de mondt,
O dat is ſoo geſondt.

Ey laat dat ommegaan, nu Vryers drooge droomers,
G'en acht maar op de wyn, en vol geſchonken Romers

Die immers drinken wil, die drink eens op een ſom,
Soo kryghtmen wat in 't lijf, en kuſt ook mee rontom.
O! o waar is myn jeught, wat was ik een kabouter,
In myne groenigheit: ik ſnobbelde ſoo louter,
Ik kuſte uit den aam, 't was al mond' aan Jans kint,
Ik ſloot myn oogen toe, en kuſte ſtom en blint;
Ja kreegh ook wel een dof ſomwylen van een meisjen,
Dat was ſoo veel geſeit, kom ſoetert noch een reisjen.
Maakt kennis, Jonge luy, gy Deventer met Sticht,
En rekent maaghſchappy, ſeght niet als Neef en Nicht;
Verdryft malkaar de tyd met ſoentjes en met praatjes,
Neemt waar de ſnelle tyd, het wort al vry wat laatjes.
Doch Wtrecht niet te veel de vreemden ſollebolt:
Al is de Deemter taal gemaakt van ſolt en golt,
En lacht niet met haar ſpraak, ey wilt dat gecken ſparen;
Maar geeft malkaar een poes; de ſchuit ſal eylingh varen
Heer *Bruygom* 't is voor wint, vaar na 't beloofde lant,
Gy hebt te Bethlehem de Haven voor de hant,
Gy hebt uw tydt van doen al wil 't uw Lief niet weten,
De leit-ſter is uw peyl met menight van Planeten.
Eer gy uw zeylen hijſt en ſtelt de Fok te dracht,
Soo wert op uw geluk een vollen toe-gebracht.
In weelde, druk en vreught, acht Godt voor alle dingen,
Wilt hem tot prys en eer in 't ſlot de Gracy ſingen.

Stuur Recht.

J: vander VEEN.

FEEST-DICHT,

Tot eer van den Eersamen Jonghman

LAURENS JANSZ de MALINES

Ende d'Eerbare Deught-ryke jonge Dochter

Juffr. ANNA van MANSDALEN,

Vereenight met den Bandt des Houwelyks den 6. Februarius, Anno 1628.

Den eene is 't een vreught,
Den and'ren ongeneught.

SIet hoe soud' ik niet bedyen:
Ik Confijt Poëteryen,
Ik doorspek somwyl een Liedt;
Menigh Kok en kan dat niet.
Doch van al myn Rymen koken
Sagh ik nimmer Schoorsteen roken,
Noch de waassem van 't Gebraan,
Noch het lecken van de Kraan,
Noch den Moes-pot overlopen,
Noch den dis met Vet bedropen,
Noch het huys verciert met Spek,
Noch beklad van Hoender-drek,
Noch bestoven van de Veeren,
Noch de Motten in myn kleeren,
Noch de Schimmel in myn Gelt,
Noch de Mollen in myn Velt,
Noch de Wollef by myn Schapen,
Noch geen Uylen, noch geen Apen,

Noch geen Kat, geen Rat, geen Muis
Snoepen in myn eygen Huys.
Rymers winst is (lieve Vrinden)
Yd'le beursen, lege spinden;
Raad' eens watter overschiet;
Een vergulde schoone niet.
O gy Dichters van Sint Truyen,
Voor uw dichten leert doch kruyen;
Al uw dichten heeft gebrek,
Al uw dichten heeft een lek,
Wel te dichten dat is *Kuypen*,
Proper nygen dat is stuypen;
Die den *Kuyper* eeren kan,
Kryght een smeringh uit de Pan;
Laat uw' kinders *Kuypen* leeren,
Al de *Kuypers* siet men eeren.
O die wel te *Kuypen* weet,
Helpt soo menigh kale neet;
Maar daar zyn verscheyden *Kuypers*
Ja daar zyn verscheyden suypers,
Elk in een bysonder gilt,
Geestlyk, Werelts, gierigh, milt.
Heefter yemant quade vaten,
Heel onthoept, vol worrem-gaten,
En van deughden noch soo licht,
't Goutsche smeer dat maaktse dicht,
Vult de *Kuypers* eerst de handen,
Vast soo worden al de banden,
Ja soo bondigh en soo glat
Als een reyn en deughd'saam vat.

Laat ons hier een ſpelt by ſteken,
En niet meer van dichten ſpreken,
Schoon of wel de jonge Jeught
Eenighſins mijn dicht verheught,
En wel ſeggen, dat is louter,
Wat is Jan-Oom een kabouter!
Maar dat praten brenght niet an,
Mannen Broeders eer daar van?
Ook ſoo zynder Neuſe-wyſen,
Die myn compoſt heel miſpryſen,
En wel ſeggen tot verwijt,
Hoe verwaarlooſt hy zijn tijdt,
Deſen dichter, deſen dutter?
Waar 't niet beter, waar 't niet nutter,
Dat hy in de Vyſel ſtiet,
En dit brodden varen liet?
Voor dit ſchrijven, voor dit mimm'ren,
Sou hy Peper-huyſen timm'ren:
Dat waar ſeker wel ſoo goet;
Ik beken ten ſet geen bloet,
En 't beſtaat op goede reden,
'k Wou, dat ikſe na wou treden;
Kie ka kouſje, die dit ſeit,
Is jaloers door bottigheyt.
O die wijſe botte kroeſen,
Kunnen al te met ſoo ſoeſen,
Doch 't geſchiedt niet buyten reen.
Koopje Glas? ik denk wel neen;
Nu ik laat het daar by blyven,
'k Heb wel anders wat te ſchryven,
Ik moet ſchrijven een geſank,

Voor die 't wesen sal te dank.
Ik moet voor de Nieu-getroude
Stellen 't nieuw' en ook het oude,
Want mijn Stof is heel versneen,
'k Soek de lappen wat by een.
Kost ik nu met Hoofsche streken,
Als den Vlaamschen *Lieven* spreken,
Die Poëtisch doet verhaal,
Deel' of diergelyke taal.

't Is quaat van oude dingen altyt wat nieus te maken.

Den Vlaamsen Poët Lieven.

IK kome hier met reverentie,
Om u te groeten met eloquentie,
Om na mijn ingenieuse scientie,
Ende begaafde Inventie,
Van dese gehuw'de te maken mentie,
By soo verre ik magh hebben credentie,
Dus geeft my goede audientie,
Soo sal ik sonder violentie,
Ofte eenige insolentie,
Met alle vrome prudentie,
Na myn uytterste diligentie,
Verstaat wel myn intentie,
Haar wenschen dat geen quade influentie
Noch vimeuse pestilentie
Haar mochten brengen in decadentie,
Maar dat sy mochten met penitentie,
Van sonden doen abstinentie,
Soo sal God haar doen assistentie
Ende geven een geruste conscientie,
Is dat een quade sententie.

Ten is niet geseid by consequentie,
Noch by eenige conferentie,
Dat en geeft hier geen aparentie,
Ik komme ende scheide met reverentie.

NEen ik laat den Vlaamsen *Lieven*,
Houden sijn geleerde Brieven;
Ik en ken die kruiden niet,
'k Houdet met myn oude Liedt.
Gy die biddet voor Poëten,
Wilt toch *Lieven* niet vergeten.
Wilt toch *Lieven*, Lieven-Heer,
Geven geen geleertheit meer.
Misschien *Lieven* sou de Leeken,
Niet gelieven aan te spreeken.
Nochtans *Lieven* is de deught,
Lieven menigh mensch verheught.
Lieven is gestylt op reden,
Lieven maakt een Huys vol vreden,
Lieven werd ik nimmer moe,
Dus ga ik na *Lieven* toe,
Want men sal der Bruiloft houwen,
Lieven is een Vrient van Trouwen.
Soete *Lieven* veel geluk
Jon ik u, en nimmer druk,
Dese myne stomme bode
Wenscht en wyst, wat u van node
Is, in desen trouwen staat;
Neemt eens acht, wat hy u raat.

Vermaan en Heyl-wensch tot de Nieuw-getroude.

NU dan goet ront goet zeeus en sonder kromme spronge
Op d'ouderwetse wys, eenvuldigh sonder gal
Stel ik myn Rymery, ik bender toe gedrongen,
Javanse Poëzy versta ik niet met al.
Met korte reden dan; wil ik 't Geselschap eeren,
Maar twee alleen is 't wit, daar hier op wordt gedoelt,

D

Die ik voor al begroet, daar ik my wil toe keeren.
Holla eer ik begin, eerſt eens den Mond geſpoelt.
Gy die uw groene jeught vleght t'ſamen als de ranken,
Soo lieffelyk gekrult, ſoo vriendelyk verwart,
Den zegen u beſtort van die wy moeten danken,
En loven alle tyt en dragen in ons hart.
Den Gever alles goets, den Bou-heer aller dingen,
Die alle onſe doen heeft ſteets voor ſijn geſicht.
Wil ſijn genadig oogh door Swergh en Wolken dringen,
En ſtralen in haar hart ſijn Goddelyke Licht,
En bouw in haar gemoet ſijn rechte woort en waarheit,
Syn overgulde Leer, ſyn ſoete jok, en laſt.
O Heer, die gy beſchynt met deeſ' voorſeide klaarheit
Die woont in u, en gy blyft in ſijn harte vaſt.
Woont dan, ô groote Godt, in deſe, die uit minnen,
In deſe die uyt liefd' zyn nu geworden een,
Een Lichaam, dubbel Ziel, ook ſomtyts dubbel ſinnen,
Dat is tot daar en toe: men weet wel wat ik meen.
Des Hemels Borgery laat ſtadigh by u blyven,
O wel gevoeghde Paar: dat's Liefde, Trouw' en Vre,
Dat is de Baſilisk van tweedracht en van kyven.
Geluckigh is het Huys, daar vreed' heeft hare ſte,
Geluckigh is het Huys, dat nimmer is beſlommert,
Met Slangen broetſel, of de ſwarte Helſche nyt,
Daar ſich ſoo wel de man, als ook de vrouw bekommert,
Om liefdes weder-loon, ô lieffelyken ſtryt!
Wat doet de lieve vrint voor vrientſchap zyn vriendinne?
Wat doet ook de vriendin voor vrientſchap haren vrint?
Sy dient hem, hy haar weer, hy noemtſe Koninginne,
Sy heet hem wederom, mijn Heer, mijn Lief, mijn kint,
Sy pryſt hem boven haar, en ſy wordt weer gepreſen
Van hem? dat ſy in als, veel waarder is als hy.
Seid ſy dan wederom, mijn Lief, hoe kan dat weſen?
Hoor, hoe dat hy af-beelt ſijn lieve Liefwaardy.
Den man die is gemaakt (ſeid hy) van enkel Aarde,
De Aarde die wert Vleis en eelder door 't gebouw,

En 't Vleis word' andermaal gepuirt tot grooter waarde
Gepuirt tot daar af quam een overschoone Vrouw',
Wiens tedere natuur genoeghsaam kan uyt-wysen,
Door haar beschaamde aart vol vrees, vol schrik, vol schroom
Haar groote achtbaarheit, die ik niet kan volprysen,
Daar wy zyn rouw en hart, on-schamel sonder toom.
Siet wat het eene Gout by 't ander sal verschelen,
Het weekste heeft de prijs, het slechste dat is hart;
De vrouw' die overtreft de man in vele delen,
Sy leydet vaak verdriet, daar hy is sonder smart.
Siet hoe sy hobt en tobt, haar hart is vol medogen,
Sy stilt haar teere vrucht die sy sorghvuldigh hoedt.
s'Is Moeder, Voester, Vrou, wiens Borsten veel vermogen
Waar uyt een Nectar vloeit dat kleine menschen voet.
Och! oft gy met u tween gestadigh soo krackeelden,
Eersame *Bruydegom* met dijn eerwaarde *Bruyt*,
Dat sy u als een Heer, gy haar als Vooght af-beelden,
Daar sulken Oorlogh is, verkryghtme schoone buit;
Godt geef 't geschie alsoo, gewis hy sal 't soo voegen,
Soo gy u selven voeght tot hem met goet op-set:
Voeght God den mensch te saam, hy voegt ook het ge
Indieng' u voegt tot hem gestadig in 't Gebedt. (noegen
De nimmer staande tyd gebiedt my in 't besluiten,
En seit, wensch dese twee 't luk dat gy wenschen kunt,
Dies wensch ik u te saam, ô Nieuw' gehoude Spruiten,
Alsulken spoet en heil, als gy u selven gunt.

Tot de Genoode.

FEest-genooden alle-gaar,
Wenscht als ik, dit lieve paar,
Soo veel voorspoet en zegen,
Als yemant heeft gekregen
Van Godt der Goden Over-Heer.
Dat jon ik haar en ook niet meer,
Is dat uw wenschen t'samen,
Soo segget daar op *Amen.*

Rey

.ey van d'Amſtelſche Harderinnen,

Op de *Stemme*:

Gy Amoureuskens dom van ſinnen, &c.
Want Venus en de wijn, Die trecken eenen lijn, &c.

Harderinnen.

ONs blijdtſap is vermenght met ſchreyen,
Waar vindtmen hier volkomen vreught?
.aas ANNA die wil van ons ſcheyen,
y wil verlaten onſe Jeught,
:gh ons; o Harderin,
:eweiffelde Vrindin,
De re'en,
De welk u de'en
Verlaten veel om een.

Harders Rey.

Gy Harderinnen weet wel beter,
l piept gy fijnder als een Riet,
'y waart veel liever aan de veter,
ls die gy met het Cransken ſiet,
y kieſt een beter deel,
an hallef werdſe heel,
Sy laat
d'Eenſame ſtaat.
Is dat een vreemde daat?

Harderinnen.

Haar Cransje ſal wel haaſt verdorren,
laar onſe groente blyft ons by;
)nſ' doen ſal niemant niet beknorren.
/y leven luſtigh, ruſtigh bly,

Wy zijn vry onbemoeit,
Maar ſy is vaſt geboeit,
Wy gaan
De ruime baan,
Zyn niemant onderdaan.

Harders.

Wat ſeght gy wulpſche Harderinnen?
Wat ſpreekt gy tegen uw gemoet?
De werelt die beſtaat in 't Minnen;
Gy brandt en ſwelt van minne-bloet,
Gy laakt het met de mondt,
Maar pryſt het in de grondt
Voor goet,
En denkt, hoe ſoet
Het ſnobb'len weſen moet.

Harderinnen.

Wy willen met u niet meer praten,
Gy Harders ſpint ons al te grof;
Het ſchynt de *Bruyt* wil ons verlaten,
Een yeder neem dan Oorelof,
En wenſche, dat de Heer
Syn zegen tot haar keer;
Deeſ' twee
Zy ruſt en vree
Hier en hier namaals mee.

Stuur Rec

J. vander VEEN

Bru

Bruyt-lofs klucht,

Tot eer en vermaak van den Eerſamen jonghman

r. GUILIAUME MOSTERT,

Ende d'Eerbare Deught-ryke Jonge Dochter

Juffr. EMERENTIA SERVAES.

Vereenight met den Bandt des Houwelyks binnen Amſtelredam den 4. April, nieuwen ſtyl. 1628.

Hoogen moedt: Selden goedt.

AL de gene die my quellen
Om te ſtellen
Dit of dat in Rymery,
En voor al in Bruitlofs-ſaken
Sullen maken
Dat ik raak tot hooveerdy.
  Slechte Jaap ſou mogen giſſen,
't Kan niet miſſen,
Dit verſtant is bol en dik,
Geeſt'lyk, beeſt'lyk, pleiten, plechten,
Ja de Rechten,
Moet hy weten op een prik.
  Hoor ik dit, ſoo moet ik treden
Wyde ſchreden;
Gooſſen Nul komt voor den dagh.
Plompert, Ezel, Buffel, Bloetje,
Licht uw hoetje;
Dit 's de Man die veel vermagh.
  Ja ik moet 't geſicht verkeeren
Ende leeren
Yemant aanſien van ter zy,

Met

Met een wesen stuer en statigh,
Heel besatigh;
Wie en schroomt sich niet voor my?
  Wil my yemand van dees' leken
Noodigh spreken
Als ik over straten ga,
Soud' ik stil staan om sijn reden,
Of gebeden,
Hy moet blootshoofts volgen na,
  Ik, als hooft vol muyse-nesten,
Magh ten lesten
Seggen, fijn-man zijt gedekt,
Wilt uw' woorden kort beleggen,
Al dit seggen
Dunkt my nergens toe en strekt.
  Vaart hy voort dan met sijn klagen
Raat te vragen,
Daar ik weynigh op versta,
Wil ik gaan als in gedachten,
Op sijn klachten
Magh ik somtyts seggen, ja.
  Daar by noch als wel verstaande,
En aangaande,
Nu te weten, wel, ja wel;
't Recht bestaat in goe getuigen,
Joris Huygen
Is een fray geleert gesel.
  't Slot sal wesen van myn reden,
Weest te vreden,
'k Heb nu wat gewightighs voor.
Dekt u wilt uw' hoet op setten,
Men sal letten
Op u saken na behoor.
  Maar om wel in alle delen
Na te spelen
Den bespraakten Cicero,

Sa

Sal ik met uytheemsche woorden
't Duits vermoorden,
Vive la grandissimo
'k Heb al wat Latijn gaan soeken
In de hoeken;
't Ben soo slecht niet als een lam,
Tibi Bestia Civitatis.
Qui in staat is,
Amabit Pecuniam.
Potten, Ketels, Meule-swengels,
Schots en Engels,
Grieks, Hebreeus, Latijn en Wals,
Al dat goetje meng' ik t'samen,
'k Sou my schamen
Dat ik niet en kost van als.
Spiegel u aan myn studeeren,
Al die leeren;
Kost het Bier of koele Wijn
Maken *bonne Studiosis*
't Kallif Mosis
Sou haast *Doctor Juris* zyn:
Philosophen en Poëten
Mochtmen meten
Met de groote Bonsche maat,
Opgehoopt niet afgestreken.
Eele weken,
Hoe waar dan het lant verzaat.
Hoe sou 't Haspeltuychje schryven
Ende vryven,
Yeder een op sijn manier,
Van de Goden en Godinnen,
Van het minnen,
Maar wat raat om wit Papier?
'k Mach myn hooft niet langer breken
Met dit preken;
Ik verwar in dese les.

Dit magh ik den *Danker* danken ,
Voor twee blanken ,
En het *Schaapjen* in den Nes.
Die zyn oorſaak van dit brodden ;
'k Smijt de vodden
Om een haverſtroo in 't vuur.
Of de vrinden niet en weten
Dat het eten
En de Boter is ſoo duur.
Altyt weer aan Trouwen , Houwen ,
'k Weet geen mouwen
Meer te ſetten aan dit kleet.
Van dit Dichten , van dit Rymen
Sou men ſwymen ,
Dat men ſich daar van beſuyckerde.
't Is geen tyt om tyt te ſpillen
Met dees' grillen ,
Wie onachtſaam tyt verſlijt ,
Smaakt ook tijdelooſe vruchten.
Vele zuchten
Dikwils t'onty om de tyt.
Staegh de tyd met boertſche dingen
Door te bringen ,
Dat is wel een ſotte daat ;
Maar 't is wijsheyt die te plegen ,
Als 't ter degen
Wort gebruikt op ſtond' en maat.

Inleydinge door de Schip-vaart

Wat Jan-Oom op ſijn reys al wonders heeft vernomen ,
Te leeſen ſtaat u vry , maar niet daar van te dromen.

WY hopen dan de tyt niet qualyk te beſteden ,
Dewijle dat de ſtond' , dewijle dat de reden ,

ns noodight tot het geen gelyker is geseit,
e doen een wijs vermaak, door soete sottigheit.
och eer ik u ten toon myn Cramery wil stellen,
o moet ik u voor eerst den oorsprong gaan vertellen.
en is niet langh geleen, dat ik myn jonge lijf,
n-aangesien mijn Kint, on-aangesien myn Wyf,
n-aangesien de Wint, on-aangesien de Baren,
orst wagen in een Schip den Yssel af te varen.
bloet wat ging het hol, gelykmen denken mag,
'ant buyten rondom 't Schip men 't blanke water sag.
et ging voor wint, voor stroom, heel treff'lyk henẽ sacken,
o 't Schip gebroken had, 't was met ons na gebacken.
hiel noch myn gelaat, en sagh vast heen en weer,
laar hoe my was om 't hart, weet onsen Lieven-Heer.
/y quamen in een Rak, wie sou geen doot man vreesen,
eel enger als de straat van Gibraltar magh wesen,
aar wast, haal an de schoot, schiet by, loop by de Fok;
e Schipper had een keel gelyk de Boeve-klok.
lk toonde daar sijn vlyt, 't most voort, het was begonnen,
laar 't gangboort was beset, bestout met lege tonnen.
at brak Matroos de loop, en heeft hem dik belet,
ly wenschte die soo vaak den Brouwer op syn bedt.
/y wenden in het nau, en raakten op een drooghte,
'En hoefden Caart noch Boog, wy hadden daar de hoogte;
at was een suyren dief, wie schrikt niet als hy 't hoort?
loch hiel ik my soo fors, 'k en riep niet eensjes moort,
sweer by Abberdaan en zyn gezouten buren,
let krytend' kint heeft recht, soo 't leit in natte luren.
a 't stryken van de Fok, en 't loopen van de Spriet,
len daar gesaamder handt met boomen wacker stiet.
Scheen alles te vergeefs, tot dat wy noch ten lesten
let kragt weer raaktẽ vlot, doen quam het wat ten besten,
Sinte Delewyn, wat was ons daar verscheert,
Was op de Kust van *Wy* an *Cape Doorenweert*:
l leefd' ik noch soo langh het sal my wel vergeten.
Vaar zyn de Poechers nu, die sich soo veel vermeten,

En

En ſwetſen al-te-met wat haar we'er varen is,
't Moet wis gelogen zyn al dat niet waar en is.
Daar loopt wat onder van Sint Anna met haar magen.
Nu weer tot ons verhaal, wy gingen 't weder wagen,
En ſetten 't zeil in top als leeuwen ſonder vrees,
En harten van metaal, trots ſoete melleks kees,
Daar ging 't weer ſwieren heen ſoo lange tot wy ſagen
Aan bakboort uyt het lant, of jemant wilde vragen,
Wat is dat voor een Kuſt, wat woont daar togh voor Volk
Ik door ervarentheyt verſtaſe ſonder tolk,
Het is een out geſlacht, 't zijn rechte Geldrianen,
Dan doch niet alſoo ſwart als wilde Africanen,
Sy kennen ook een Godt, gelyk wy altemaal;
Op 't hooft daar zynſe ruygh, en meeſte lijf is kaal;
Aangaande van gediert, dat iſſer veel verſcheyen,
Het Lantſchap is bekleedt met Boſſchen, Bergen, Heyen
Gelijk de Veluw is, ſoo even van fatſoen,
Die 't alles noemen ſou die had wel tyt van doen.
Gevogelt iſſer veel met dicke platte nebben,
Daar zyn ook Ojevaars; die groote horens hebben,
En ſtaan haar op den kop gekrult gelyk een Ram,
s'En vliegen nimmermeer, maar zyn van aarde tam.
Nu daar van langh genoegh; dat is nu al geklonken,
Wy quamen daar een ſchip lagh op de grond' geſonken Tur ſchi
Met meeſt ook al de geen daar mede 't was bevracht,
Eylaes wat droever maar! 't was meeſt van myn geſlacht
Nu holla hooger niet, ten is geen tyt van zuchten,
Het is een leck're tyt vol ſouſſen van genuchten,
Nu luiſtert hoe 't vergingh ſei ouwe Pietje praat,
Ontrent zuid'weſter Son of goelyk wel ſoo laat,
Lach Zwol an ſtuurboort en an bakboort ſachmen Hatton
Doe draayde de Fortuin het wankelbare Rat om,
En blies ons in het Zeil na wenſch, na wol, na draat,
Doen ſtreek ik 't hoetjen op, en ſagh als een Soldaat,
Dat ging ſoo langhs de Wal al ſmerigh henen ſchampen;
Tot dat wy noch by tyts des avonts naakten Campen.

Na

Die immers drinken wil, die drink eens op een som,
Soo kryghtmen wat in 't lijf, en kust ook mee rontom.
O! o waar is myn jeught, wat was ik een kabouter,
n myne groenigheit: ik snobbelde soo louter,
k kuste uit den aam, 't was al mond' aan Jans kint,
k sloot myn oogen toe, en kuste stom en blint;
a kreegh ook wel een dof somwylen van een meisjen,
)at was soo veel geseit, kom soetert noch een reisjen.
Maakt kennis, Jonge luy, gy Deventer met Sticht,
:n rekent maaghschappy, seght niet als Neef en Nicht;
'erdryft malkaar de tyd met soentjes en met praatjes,
Ieemt waar de snelle tyd, het wort al vry wat laatjes.
Doch Wtrecht niet te veel de vreemden sollebolt:
l is de Deemter taal gemaakt van solt en golt,
n lacht niet met haar spraak, ey wilt dat gecken sparen;
Iaar geeft malkaar een poes; de schuit sal eylingh varen
leer *Bruygom* 't is voor wint, vaar na 't beloofde lant,
y hebt te Bethlehem de Haven voor de hant,
y hebt uw tydt van doen al wil 't uw Lief niet weten,
'e leit-ster is uw peyl met menight van Planeten.
er gy uw zeylen hijst en stelt de Fok te dracht,
oo wert op uw geluk een vollen toe-gebracht.
weelde, druk en vreught, acht Godt voor alle dingen,
'ilt hem tot prys en eer in 't slot de Gracy singen.

Stuur Recht.

J. vander VEEN.

FEEST-DICHT,

Tot eer van den Eersamen Jonghman

LAURENS JANSZ de MALINES,

Ende d'Eerbare Deught-ryke jonge Dochter

Juffr. ANNA van MANSDALEN,

Vereenight met den Bandt des Houwelyks den 6. *Februarius*, *Anno* 1628.

Den eene is 't een vreught,
Den and'ren ongeneught.

Siet hoe soud' ik niet bedyen:
Slk Confijt Poëteryen,
Ik doorspek somwyl een Liedt;
Menigh Kok en kan dat niet.
Doch van al myn Rymen koken
Sagh ik nimmer Schoorsteen roken,
Noch de waassem van 't Gebraan,
Noch het lecken van de Kraan,
Noch den Moes-pot overlopen,
Noch den dis met Vet bedropen,
Noch het huys verciert met Spek,
Noch beklad van Hoender-drek,
Noch bestoven van de Veeren,
Noch de Motten in myn kleeren,
Noch de Schimmel in myn Gelt,
Noch de Mollen in myn Velt,
Noch de Wollef by myn Schapen,
Noch geen Uylen, noch geen Apen,

Noch geen Kat, geen Rat, geen Muis
Snoepen in myn eygen Huys.
Rymers winst is (lieve Vrinden)
Yd'le beursen, lege spinden;
Raad' eens watter overschiet;
Een vergulde schoone niet.
O gy Dichters van Sint Truyen,
Voor uw dichten leert doch kruyen;
Al uw dichten heeft gebrek,
Al uw dichten heeft een lek,
Wel te dichten dat is *Kuypen*,
Proper nygen dat is stuypen;
Die den *Kuyper* eeren kan,
Kryght een smeringh uit de Pan;
Laat uw' kinders *Kuypen* leeren,
Al de *Kuypers* siet men eeren.
O die wel te *Kuypen* weet,
Helpt soo menigh kale neet;
Maar daar zyn verscheyden *Kuypers*
Ja daar zyn verscheyden suypers,
Elk in een bysonder gilt,
Geestlyk, Werelts, gierigh, milt.
Heefter yemant quade vaten,
Heel onthoept, vol worrem-gaten,
En van deughden noch soo licht,
't Goutsche smeer dat maaktse dicht.
Vult de *Kuypers* eerst de handen,
Vast soo worden al de banden,
Ja soo bondigh en soo glat
Als een reyn en deughd'saam vat.

Laat ons hier een ſpelt by ſteken,
En niet meer van dichten ſpreken,
Schoon of wel de jonge Jeught
Eenighſins mijn dicht verheught,
En wel ſeggen, dat is louter,
Wat is Jan-Oom een kabouter!
Maar dat praten brenght niet an,
Mannen Broeders eer daar van?
Ook ſoo zynder Neuſe-wyſen,
Die myn compoſt heel miſpryſen,
En wel ſeggen tot verwijt,
Hoe verwaarlooſt hy zijn tijdt,
Deſen dichter, deſen dutter?
Waar 't niet beter, waar 't niet nutter,
Dat hy in de Vyſel ſtiet,
En dit brodden varen liet?
Voor dit ſchrijven, voor dit mimm'ren,
Sou hy Peper-huyſen timm'ren:
Dat waar ſeker wel ſoo goet;
Ik beken ten ſet geen bloet,
En 't beſtaat op goede reden,
'k Wou, dat ikſe na wou treden;
Kie ka kouſje, die dit ſeit,
Is jaloers door bottigheyt.
O die wijſe botte kroeſen,
Kunnen al te met ſoo ſoeſen,
Doch 't geſchiedt niet buyten reen.
Koopje Glas? ik denk wel neen;
Nu ik laat het daar by blyven,
'k Heb wel anders wat te ſchryven,
Ik moet ſchrijven een geſank,

Vo

Voor die 't wesen sal te dank.
Ik moet voor de Nieu-getroude
Stellen 't nieuw' en ook het oude,
Want mijn Stof is heel versneen,
'k Soek de lappen wat by een.
Kost ik nu met Hoofsche streken,
Als den Vlaamschen *Lieven* spreken,
Die Poëtisch doet verhaal,
Deel' of diergelyke taal.

't Is quaat van oude dingen altyt wat nieus te maken.

Den Vlaamsen Poët Lieven.

IK kome hier met reverentie,
Om u te groeten met eloquentie,
Om na mijn ingenieuse scientie,
Ende begaafde Inventie,
Van dese gehuw'de te maken mentie,
By soo verre ik magh hebben credentie,
Dus geeft my goede audientie,
Soo sal ik sonder violentie,
Ofte eenige insolentie,
Met alle vrome prudentie,
Na myn uytterste diligentie,
Verstaat wel myn intentie,
Haar wenschen dat geen quade influentie
Noch vimeuse pestilentie
Haar mochten brengen in decadentie,
Maar dat sy mochten met penitentie,
Van sonden doen abstinentie,
Soo sal God haar doen assistentie
Ende geven een geruste conscientie,
Is dat een quade sententie.

Ten is niet geseid by consequentie,
Noch by eenige conferentie,
Dat en geeft hier geen aparentie,
Ik komme ende scheide met reverentie.

NEen ik laat den Vlaamsen *Lieven*,
Houden sijn geleerde Brieven;
Ik en ken die kruiden niet,
'k Houdet met myn oude Liedt.
Gy die biddet voor Poëten,
Wilt toch *Lieven* niet vergeten.
Wilt toch *Lieven*, Lieven-Heer,
Geven geen geleertheit meer.
Misschien *Lieven* sou de Leeken,
Niet gelieven aan te spreeken.
Nochtans *Lieven* is de deught,
Lieven menigh mensch verheught.
Lieven is gestylt op reden,
Lieven maakt een Huys vol vreden,
Lieven werd ik nimmer moe,
Dus ga ik na *Lieven* toe,
Want men sal der Bruiloft houwen,
Lieven is een Vrient van Trouwen.
Soete *Lieven* veel geluk
Jon ik u, en nimmer druk,
Dese myne stomme bode
Wenscht en wyst, wat u van node
Is, in desen trouwen staat;
Neemt eens acht, wat hy u raat.

Vermaan en Heyl-wensch tot de Nieuw-getrouwde.

NU dan goet ront goet zeeus en sonder kromme sprongen
Op d'ouderwetse wys, eenvuldigh sonder gal
Stel ik myn Rymery, ik bender toe gedrongen,
Javanse Poëzy versta ik niet met al.
Met korte reden dan; wil ik 't Geselschap eeren,
Maar twee alleen is 't wit, daar hier op wordt gedoelt,

Di

Die ik voor al begroet, daar ik my wil toe keeren.
Holla eer ik begin, eerst eens den Mond gespoelt.
Gy die uw groene jeught vleght t'samen als de ranken,
Soo lieffelyk gekrult, soo vriendelyk verwart,
Den zegen u bestort van die wy moeten danken,
En loven alle tyt en dragen in ons hart.
Den Gever alles goets, den Bou-heer aller dingen,
Die alle onse doen heeft steets voor sijn gesicht.
Wil sijn genadig oogh door Swergh en Wolken dringen,
En stralen in haar hart sijn Goddelyke Licht,
En bouw in haar gemoet sijn rechte woort en waarheit,
Syn overgulde Leer, syn soete jok, en last.
O Heer, die gy beschynt met dees' voorseide klaarheit
Die woont in u, en gy blyft in sijn harte vast.
Woont dan, ô groote Godt, in dese, die uit minnen,
In dese die uyt liefd' zyn nu geworden een,
Een Lichaam, dubbel Ziel, ook somtyts dubbel sinnen,
Dat is tot daar en toe: men weet wel wat ik meen.
Des Hemels Borgery laat stadigh by u blyven,
O wel gevoeghde Paar: dat's Liefde, Trouw' en Vre,
Dat is de Basilisk van tweedracht en van kyven.
Geluckigh is het Huys, daar vreed' heeft hare ste,
Geluckigh is het Huys, dat nimmer is beslommert,
Met Slangen broetsel, of de swarte Helsche nyt,
Daar sich soo wel de man, als ook de vrouw bekommert,
Om liefdes weder-loon, ô lieffelyken stryt!
Wat doet de lieve vrint voor vrientschap zyn vriendinne?
Wat doet ook de vriendin voor vrientschap haren vrint?
Sy dient hem, hy haar weer, hy noemtse Koninginne,
Sy heet hem wederom, mijn Heer, mijn Lief, mijn kint,
Sy pryst hem boven haar, en sy wordt weer gepresen
Van hem? dat sy in als, veel waarder is als hy.
Seid sy dan wederom, mijn Lief, hoe kan dat wesen?
Hoor, hoe dat hy af-beelt sijn lieve Liefwaardy.
Den man die is gemaakt (seid hy) van enkel Aarde,
De Aarde die wert Vleis en eelder door 't gebouw,

En 't Vleis word' andermaal gepuirt tot grooter waarde
Gepuirt tot daar af quam een overschoone Vrouw',
Wiens tedere natuur genoeghsaam kan uyt-wysen,
Door haar beschaamde aart vol vrees, vol schrik, vol schroo
Haar groote achtbaarheit, die ik niet kan volprysen,
Daar wy zyn rouw en hart, on-schamel sonder toom.
Siet wat het eene Gout by 't ander sal verschelen,
Het weekste heeft de prijs, het slechste dat is hart;
De vrouw' die overtreft de man in vele delen,
Sy leydet vaak verdriet, daar hy is sonder smart.
Siet hoe sy hobt en tobt, haar hart is vol medogen,
Sy stilt haar teere vrucht die sy sorghvuldigh hoedt.
s'Is Moeder, Voester, Vrou, wiens Borsten veel vermoge
Waar uyt een Nectar vloeit dat kleine menschen voet.
Och! oft gy met u tween gestadigh soo krackeelden,
Eersame *Bruydegom* met dijn eerwaarde *Bruyt*,
Dat sy u als een Heer, gy haar als Vooght af-beelden,
Daar sulken Oorlogh is, verkryghtme schoone buit;
Godt geef 't geschie alsoo, gewis hy sal 't soo voegen,
Soo gy u selven voeght tot hem met goet op-set:
Voeght God den mensch te saam, hy voegt ook het ge
Indieng' u voegt tot hem gestadig in 't Gebedt. (noege
De nimmer staande tyd gebiedt my in 't besluiten,
En seit, wensch dese twee 't luk dat gy wenschen kunt,
Dies wensch ik u te saam, ô Nieuw' gehoude Spruiten,
Alsulken spoet en heil, als gy u selven gunt.

Tot de Genoode.

FEest-genooden alle-gaar,
Wenscht als ik, dit lieve paar,
Soo veel voorspoet en zegen,
Als yemant heeft gekregen
Van Godt der Goden Over-Heer.
Dat jon ik haar en ook niet meer,
Is dat uw wenschen t'samen,
Soo segget daar op *Amen.*

Re

ey van d'Amſtelſche Harderinnen,

Op de *Stemme*:

Gy Amoureuskens dom van ſinnen, &c.
Want Venus en de wijn, Die trecken eenen lijn, &c.

Harderinnen.

ONs blijdtſap is vermenght met ſchreyen,
Waar vindtmen hier volkomen vreught?
aas ANNA die wil van ons ſcheyen,
y wil verlaten onſe Jeught,
gh ons; o Harderin,
eweiffelde Vrindin,
De re'en,
De welk u de'en
Verlaten veel om een.

Harders Rey.

Gy Harderinnen weet wel beter,
l piept gy fijnder als een Riet,
y waart veel liever aan de veter,
ls die gy met het Cransken ſiet,
y kieſt een beter deel,
an hallef werdſe heel,
Sy laat
d'Eenſame ſtaat.
Is dat een vreemde daat?

Harderinnen.

Haar Cransje ſal wel haaſt verdorren,
laar onſe groente blyft ons by;
nſ' doen ſal niemant niet beknorren.
y leven luſtigh, ruſtigh bly,

Wy zijn vry onbemoeit,
Maar ſy is vaſt geboeit,
Wy gaan
De ruime baan,
Zyn niemant onderdaan.

Harders.

Wat ſeght gy wulpſche Harderinnen?
Wat ſpreekt gy tegen uw gemoet?
De werelt die beſtaat in 't Minnen;
Gy brandt en ſwelt van minne-bloet,
Gy laakt het met de mondt,
Maar pryſt het in de grondt
Voor goet,
En denkt, hoe ſoet
Het ſnobb'len weſen moet.

Harderinnen.

Wy willen met u niet meer praten,
Gy Harders ſpint ons al te grof;
Het ſchynt de *Bruyt* wil ons verlaten,
Een yeder neem dan Oorelof,
En wenſche, dat de Heer
Syn zegen tot haar keer;
Deeſ' twee
Zy ruſt en vree
Hier en hier namaals mee.

Stuur Recht

J. vander VEEN.

Bruyt

Bruyt-lofs klucht,

Tot eer en vermaak van den Eersamen jonghman

GUILIAUME MOSTERT,

Ende d'Eerbare Deught-ryke Jonge Dochter

Juffr. EMERENTIA SERVAES.

Vereenight met den Bandt des Houwelyks binnen Amstelredam den 4. April, nieuwen styl. 1628.

Hoogen moedt: Selden goedt.

AL de gene die my quellen
Om te stellen
Dit of dat in Rymery,
En voor al in Bruitlofs-saken
Sullen maken
Dat ik raak tot hooveerdy.
Slechte Jaap sou mogen gissen,
't Kan niet missen,
Dit verstant is bol en dik,
Geest'lyk, beest'lyk, pleiten, plechten,
Ja de Rechten,
Moet hy weten op een prik.
Hoor ik dit, soo moet ik treden
Wyde schreden;
Goossen Nul komt voor den dagh.
Plompert, Ezel, Buffel, Bloetje,
Licht uw hoetje;
Dit 's de Man die veel vermagh.
Ja ik moet 't gesicht verkeeren
Ende leeren
Yemant aansien van ter zy,

Met

Met een wesen stuer en statigh,
Heel besatigh;
Wie en schroomt sich niet voor my?
  Wil my yemand van dees' leken
Noodigh spreken
Als ik over straten ga,
Soud' ik stil staan om sijn reden,
Of gebeden,
Hy moet blootshoofts volgen na,
  Ik, als hooft vol muyse-nesten,
Magh ten lesten
Seggen, fijn-man zijt gedekt,
Wilt uw' woorden kort beleggen,
Al dit seggen
Dunkt my nergens toe en strekt.
  Vaart hy voort dan met sijn klagen
Raat te vragen,
Daar ik weynigh op versta,
Wil ik gaan als in gedachten,
Op sijn klachten
Magh ik somtyts seggen, ja.
  Daar by noch als wel verstaande,
En aangaande,
Nu te weten, wel, ja wel;
't Recht bestaat in goe getuigen,
Joris Huygen
Is een fray geleert gesel.
  't Slot sal wesen van myn reden,
Weest te vreden,
'k Heb nu wat gewightighs voor.
Dekt u wilt uw' hoet op setten,
Men sal letten
Op u saken na behoor.
  Maar om wel in alle delen
Na te spelen
Den bespraakten Cicero,

Sa

Sal ik met uytheemſche woorden
't Duits vermoorden,
Vive la grandiſſimo
'k Heb al wat Latijn gaan ſoeken
In de hoeken;
'k Ben ſoo ſlecht niet als een lam,
Tibi Beſtia Civitatis.
Qui in ſtaat is,
Amabit Pecuniam.
Potten, Ketels, Meule-ſwengels,
Schots en Engels,
Grieks, Hebreeus, Latijn en Wals,
Al dat goetje meng' ik t'ſamen,
'k Sou my ſchamen
Dat ik niet en koſt van als.
Spiegel u aan myn ſtudeeren,
Al die leeren;
Koſt het Bier of koele Wijn
Maken *bonne Studioſis*
't Kallif Moſis
Sou haaſt *Doctor Juris* zyn:
Philoſophen en Poëten
Mochtmen meten
Met de groote Bonſche maat,
Opgehoopt niet afgeſtreken.
Eele weken,
Hoe waar dan het lant verzaat.
Hoe ſou 't Haſpeltuychje ſchryven
Ende vryven,
Yeder een op ſijn manier,
Van de Goden en Godinnen,
Van het minnen,
Maar wat raat om wit Papier?
'k Mach myn hooft niet langer breken
Met dit preken;
Ik verwar in deſe les.

Dit

Dit magh ik den *Danker* danken,
Voor twee blanken,
En het *Schaapjen* in den Nes.
Die zyn oorsaak van dit brodden;
'k Smijt de vodden
Om een haverstroo in 't vuur.
Of de vrinden niet en weten
Dat het eten
En de Boter is soo duur.
Altyt weer aan Trouwen, Houwen,
'k Weet geen mouwen
Meer te setten aan dit kleet.
Van dit Dichten, van dit Rymen
Sou men swymen,
Dat men sich daar van besuyckerde.
't Is geen tyt om tyt te spillen
Met dees' grillen,
Wie onachtsaam tyt verslijt,
Smaakt ook tijdeloose vruchten.
Vele zuchten
Dikwils t'onty om de tyt.
Staegh de tyd met boertsche dingen
Door te bringen,
Dat is wel een sotte daat;
Maar 't is wijsheyt die te plegen,
Als 't ter degen
Wort gebruikt op stond' en maat.

Inleydinge door de Schip-vaart

Wat Jan-Oom op sijn reys al wonders heeft vernomen,
Te leesen staat u vry, maar niet daar van te dromen.

WY hopen dan de tyt niet qualyk te besteden,
Dewijle dat de stond', dewijle dat de reden,

Ons

)ns noodight tot het geen gelyker is geseit,
'e doen een wijs vermaak, door soete sottigheit.
)och eer ik u ten toon myn Cramery wil stellen,
oo moet ik u voor eerst den oorsprong gaan vertellen.
'en is niet langh geleen, dat ik myn jonge lijf,
)n-aangesien mijn Kint, on-aangesien myn Wyf,
)n aangesien de Wint, on-aangesien de Baren,
)orst wagen in een Schip den Yssel af te varen.
) bloet wat ging het hol, gelykmen denken mag,
Vant buyten rondom 't Schip men 't blanke water sag.
Iet ging voor wint, voor stroom, heel treff'lyk henē sacken,
ioo 't Schip gebroken had, 't was met ons na gebacken.
k hiel noch myn gelaat, en sagh vast heen en weer,
Maar hoe my was om 't hart, weet onsen Lieven-Heer.
Wy quamen in een Rak, wie sou geen doot man vreesen,
Veel enger als de straat van Gibraltar magh wesen,
Daar wast, haal an de schoot, schiet by, loop by de Fok;
De Schipper had een keel gelyk de Boeve-klok.
Elk toonde daar sijn vlyt, 't most voort, het was begonnen,
Maar 't gangboort was beset, bestout met lege tonnen.
Dat brak Matroos de loop, en heeft hem dik belet,
Hy wenschte die soo vaak den Brouwer op syn bedt.
Wy wenden in het nau, en raakten op een drooghte,
w'En hoefden Caart noch Boog, wy hadden daar de hoogte;
Dat was een suyren dief, wie schrikt niet als hy 't hoort?
Noch hiel ik my soo fors, 'k en riep niet eensjes moort,
Ik sweer by Abberdaan en zyn gezouten buren,
Het krytend' kint heeft recht, soo 't leit in natte luren.
Na 't stryken van de Fok, en 't loopen van de Spriet,
Men daar gesaamder handt met boomen wacker stiet.
't Scheen alles te vergeefs, tot dat wy noch ten lesten
Met kragt weer raaktē vlot, doen quam het wat ten besten,
O Sinte Delewyn, wat was ons daar verscheert,
't Was op de Kust van *Wy* an *Cape Doorenweert*:
Al leefd' ik noch soo langh het sal my wel vergeten.
Waar zyn de Pocchers nu, die sich soo veel vermeten,

En

En ſwetſen al-te-met wat haar we'er varen is ,
't Moet wis gelogen zyn al dat niet waar en is.
Daar loopt wat onder van Sint Anna met haar magen.
Nu weer tot ons verhaal , wy gingen 't weder wagen ,
En ſetten 't zeil in top als leeuwen ſonder vrees ,
En harten van metaal , trots ſoete melleks kees ,
Daar ging 't weer ſwieren heen ſoo lange tot wy ſagen
Aan bakboort uyt het lant , of jemant wilde vragen ,
Wat is dat voor een Kuſt, wat woont daar togh voor Volk ;
Ik door ervarentheyt verſtaſe ſonder tolk ,
Het is een out geſlacht , 't zijn rechte Geldrianen ,
Dan doch niet alſoo ſwart als wilde Africanen ,
Sy kennen ook een Godt , gelyk wy altemaal ;
Op 't hooft daar zynſe ruygh , en meeſte lijf is kaal ;
Aangaande van gediert , dat iſſer veel verſcheyen ,
Het Lantſchap is bekleedt met Boſſchen , Bergen , Heyen
Gelijk de Veluw is , ſoo even van fatſoen ,
Die 't alles noemen ſou die had wel tyt van doen.
Gevogelt iſſer veel met dicke platte nebben ,
Daar zyn ook Ojevaars ; die groote horens hebben ,
En ſtaan haar op den kop gekrult gelyk een Ram ,
s'En vliegen nimmermeer , maar zyn van aarde tam.
Nu daar van langh genoegh ; dat is nu al geklonken ,
Wy quamen daar een ſchip lagh op de grond' geſonken Tur[f]
Met meeſt ook al de geen daar mede 't was bevracht , ſchip
Eylaes wat droever maar ! 't was meeſt van myn geſlacht
Nu holla hooger niet , ten is geen tyt van zuchten ,
Het is een leck're tyt vol ſouſſen van genuchten ,
Nu luiſtert hoe 't vergingh ſei ouwe Pietje praat ,
Ontrent zuid'weſter Son of goelyk wel ſoo laat ,
Lach Zwol an ſtuurboort en an bakboort ſachmen Hattom
Doe draayde de Fortuin het wankelbare Rat om ,
En blies ons in het Zeil na wenſch , na wol , na draat ,
Doen ſtreek ik 't hoetjen op , en ſagh als een Soldaat ,
Dat ging ſoo langhs de Wal al ſmerigh henen ſchampen ,
Tot dat wy noch by tyts des avonts naakten Campen.

Na

Na 't ſtryken van de lap, doe was 't haal in Klaas Louw,
Ik redden op myn wijs ook hier en daar een touw,
En traden doen aan land' en ſchudden onſe wieken;
Wy hadden tot ſoo ver van ſcheurbuik weinigh ſieken.
Daar hebben wy ververſcht, en gingen weder t'zeil
Des and'ren daaghs, doe waſt vaart wel; geluk en heil.
Voor ditmaal van de Stadt of 't Camper-lant te ſchryven,
Verbiedt my nu de tyt, dies laat ik 't hier by blyven.
Doen wy het Camper diep nu hadden achter 't gat,
Lagh Ens te loevert uyt, die onbewalde Stadt;
Den goeden ſpoet en wint heeft ons dat pas begeven,
Soo dat wy weinigh min als achtien uiren dreven,
In ſtilte op de Zee, en koſten heen noch weer,
O, die dit over komt, ja wel 'k en ſegh niet meer,
Ja wel 'k en ſegge niet, hoe dat my was te moede,
Doch voor myn ſonden was dit maar een kleine roede.
Gantſch Rijſſche Botjens had' dit noch een wyl geduert;
'k Segh noch die Edik drinkt dat hy het wel beſuert,
'k hebber op gelet, dat wenſchen niet kan baten,
O my die ſterven ſal die moet het leven laten,
Och honger ende dorſt is ſlimmer als een vloek,
'k at voor tyt-verdrijf ſomwyl wat Deemter koek.
In 't kort, na goede hoop ſoo kregen wy een koeltje,
Doe was het, ſingh kok ſingh, doe was het luſtigh Roeltje,
Dat brocht ons in het Y, dat holp ons uyt de ſtrik,
Dat trooſten ons in noot, die bly was dat was ik.
Daar quamen ons aan boort heel veel Batavianen,
Die meeſt al grooter zyn als moorſche Bavianen,
En ſeiden op haar ſpraak, en weſen metter hant,
Loop over in myn ſchuyt, wie wilder mee aan lant;
Het is een ſnedigh volk, doortrapt en wel geſlepen,
Sy varen ook ter Zee met groote kloeke Schepen.
Wy quamen aan een Stat, die aan den Amſtel leit,
Soo menſch-ryk en bebout als een in Chriſtenheit;
Dees plaatſe wert beſocht van Ooſten ende Weſten,
Doch jammer is 't, dat die omringht ſoo lompe Veſten.

Daar is maar eene Poort die wat besonder is,
De reste zyn van hout soo slecht dat 't wonder is.
Daar werdt een groote pracht en overdaat bedreven,
De kleedingh van dit volk beelt Huygens af na 't leven.
Nu hier een speltje by, een ander die het lust,
Beschryf d'omstandigheyt, ik houde mijne rust.
Daar woonen, is 't niet vreemt, verscheyden Neder-landers,
't Is Holland seer gelijk, 't en is van veers niet anders,
Want doen ik op het Schip nu lest de stadt vernam,
En docht my anders niet of 't was Amstelredam.
Na dat ik hier en daar mijn oogh nieusgierigh wenden,
Soo vond' ik eer yet langh veel vrinden en bekenden,
Meest al beleefde lui: men noden my te gast,
Spijt Bacchus en syn moer soo heb ik daar gebrast.
Eens op een seker tydt in sulken schijn geseten,
Sei mijnen goeden vrient daar ik by was ten eten,
Tot my, is u bewist, of hebt gy niet verstaan,
Hoe dat mijn Swager korts in 't groote gild' sal gaan.
Na dat ik hem den wensch van voorspoet had gegeven,
Soo seyd' hy anderwerf, gy hebt soo veel geschreven
Tot eer van dees' of die: magh 't zyn, laat uwe Pen
Syn hoogen weerden dagh vermaken, want ik ben
Soo 'k anders niet en weet een van uw' beste vrinden,
'k Antwoorde wederom, men sal alsoo bevinden,
Gebiedt my alle tyt in 't geen dat ik vermagh,
Vertrouwt dat ik hier toe sta veerdigh nacht en dagh.
Een dagh drie vier daar na ben ik van daar gescheiden,
De wenschingh was goe reis, den Heer wil u geleiden;
Ik voer na Harderwyk, van daar na Deemter toe,
Maar wat my weder voer te schryven ben ik moe.
Na dat myn lieve helft my welkom had' geheten,
En al mijn wedervaar ten vollen heeft geweten,

Sey ik tot haar *Antonette*,
Myn Bruynette,
Berents Kint, myn weerde Vrouw',

't Is weer aan 't ouwe deuntje;
Lieve *Teuntje*,
GULIAM ſtaat in ondertrouw;
MOSTERT maaghſchap van de Hammen
Volght de ſtammen
Van 't vereeuwde Iſraël,
Want hy gaat ſijn trouw verbinden
In de vrinden
Of in 't bloet? verſtaat het wel.
'T Is geen nieuwe ſnof van trouwen,
Want de Ouwen
Deden ook ſoo in 't gemeen,
Die aan een haar Echt verbonden,
En bevonden
Datſe hadden twee voor een.
Telt van onder en van boven
'k Sou geloven
Datſe kregen eens ſoo veel,
Soo haar Ega was rechtſchapen
Deſe knapen
Hadden twee-maal dubbel deel.
EMERENSIE ſoete *Bruytje*,
't Is geen fluytje,
't Is geen quakje, als mijn Spits
Met u naakt te bed ſal leggen
Sal hy ſeggen,
Jan Oom en verkoft geen flits.
Dan ſoo zijt gy OSERVAASJE,
Onder baasje
Na de Wetten van den Echt,

Dat is, gy ſult na deſen
Moeten weſen
Van uw man de meeſterknecht.
Weeſt gy daarom wel te vreden
Deſe reden,
Wilt verſtaan met onderſcheit,
Daarom zijt gy niet verſchooven,
Hy ſal boven
Baas zyn, daar de turref leit.
GUILIAM met uw lieve mensje
EMERENSJE
Geeſt malkanderen toe om prijs,
Moſtert voeght by 't ſoute vleysje,
Als een Meisje
By een Vryer op het Ys.
Eer dat ſcheyden ſpek en moesje
Bier en kroesje
Blanke roomers klare wyn,
Wilt malkaar een ſlaap dronk bringen,
Ende ſingen
Fris op jonges dochterlyn.
'k Wil mijn kammen, ſpillen, brillen;
Ende grillen
Wech gaan pakken, 'k bent hier wars:
Dat gelt heen na Pelſers kamer,
Siet de Kramer
Laat wat vallen uyt ſijn mars.

Van 't eene kruyt, Het ander ſpruyt.

Vreyery op de ſtem:

Amarilletje myn vrindin.

Jonghman.

MYn ſoetje ik moetje dit op ſijn Vries
Eens bringen, 't zy dingen van geen verlies,
Myn Susjen een kusjen ſoo ſachjes en week,
Dat ſmaakt als baars met botter en eek.

Dochter.

Ons lobben door 't ſobben zyn uyt 't fatſol,
Neen Pietje dat gietje my al te vol,
Weeſt ſtatigh en matigh maak geen getier,
Wat ſoenen is dat, Jy breek me ſchier.

Jonghman.

Dat ſmaaktme dat raatme aan 't s'hartſen bloet,
Wat duiker geen Suiker en is ſoo ſoet.
Myn roosje myn troosje van heunigh ſtof,
Ey voel, mijn polsje dat ſlater of.

Dochter.

Je queltme, en ſpeltme nu op de mouw'
Wat quakjes, maar ſtrakjes ſoo ſal ik jou
Het meisjen een reisjen noemen myn vrient,
Dat jy met harten en ſinnen mient.

Jonghman.

O neenje, wat meenje wel wat een ſtruif
Mijn ſchaapje, myn aapje, myn uiltje, myn duif,

Myn liefje, myn diefje, myn eele boerin,
Dat ik een ander als jou bemin.

Dochter.

O Maatje, hoe praatje beter als ſtom,
Siet Gysjen en Lysjen die lacchender om,
Jou kallen en mallen dat hooren ſy juiſt,
Nou griffelt dat volkjen in haar vuiſt.

Jonghman.

Neen bekje en trekje dat geenſins an,
Doch 't vryen kan lyen geen derde man,
Dus laten wy praten in 't duyſter, dat 's puik,
Daar kryght men reuſel van in de buik.

Tot de Nieuw getroude.

Myn weerde vrint en myn vrindin,
Gy haddet meer als groot gewin,
Mocht u myn wenſch gebeuren,
Gy ſoudet nimmer treuren.

Feeſt-

Feeſt-dicht,

Tot eer van den Eerſamen Jonghman

HENDRIK SCHUTTLEWORTH,

Ende d'Eerbare Deughtryke Jonge Dochter

CATHALINA JANS,

Vereenight in den Echt, tot Amſterdam den 3. *October nieuwen ſtyl, Anno* 1628.

'tIs nimmermeer ter deegh,
Wat iſſer in de weegh.

SPintmen wol het wert grof garen,
Speeltmen hart het breekt de ſnaren,
Singtmen luyt de keel wert hees:
Vechtmen 't is niet ſonder vrees,
Smeertmen vet ſoo werdmen ſchraaltjes;
Drinktmen veel ſoo wertmen kaaltjes,
Drinktmen niet ſoo lydtme dorſt,
Heeft men ham men heeft geen worſt,
Slachtmen niet men heeft geen bouten,
Slachtmen dan ſoo moet men zouten,
Zoutmen niet het vleis dat ſtinkt,
Rytmen hart het peert dat hinkt,
Rytmen niet men moet voeteeren,
Looptmen ook ſoo ſlytmen kleeren,
Gaatmen ſacht men ſuimt de tydt,
Wieghtmen niet het kint dat kryt,
Is 't beſtruift men moetet vegen,
Dus is 't nimmermeer te degen.

Doet men veel dat doet veel ſweeten,
Niet te doen doet ſober eten,
Sober eten dat maakt rank,
En van rank ſoo werdt men krank.
Krankte dat maakt pyn en quynen,
Quynen dat doet Medecynen,
Medecynen dat koſt gelt,
Gelt te ſpillen dat ontſtelt,
En ontſtellen dat baart zuchten,
En het zuchten ongenuchten,
Ongenuchten zijn onſoet,
En onſoet dat ſmaakt als roet,
Roet dat doet de ſaus bederven,
En het derven nummer erven,
En die erven wenſchen meer,
Maar verſadight geen begeer,
En 't begeer wort niet verkregen.
Dus is 't nimmermeer te degen.

In de voorſpoet is veel hinders,
Slaaptmen by men halſpelt kinders,
En de kinders moet men voên;
Kleeren zijnder toe van doen,
Heeftmen ſchoen men heeft geen hooſen,
Dus ſoo ſitmen in de rooſen,
Met de ſlippen in der aſch;
Met een geldelooſe taſch,
Met een paar beſmeerde mouwen,
Sie dat komter vaak van trouwen,
Och het ſoetje werdt ſoo ſuer,
Hoort hoe klaaghde Lijsje buer,

'k Heb

'k Heb wel fleppen maar geen hullen,
'k Heb geen doeken als wat prullen,
'k Heb wat turref maar geen hout,
'k Heb geen ſuyvel als wat ſmout,
Och hoe is een menſch verlegen,
Dus is't nummermeer te degen.

Van ontelbaar duyſent menſchen,
Gaat het niemant na ſijn wenſchen,
Siet *Jan Adriaanſen* vrient,
Dit voorſeid op my wel dient:
g'Hebt my kortelingh gebeden,
Doen ik was geheel t'onvreden,
Om te ſchryven een gedicht,
Op den Eſtant van u Nicht,
Om de Bruyloft te vermaken,
Luttel wiſt gy van myn ſaken,
Daarom wijt ik 't u ook niet,
'k Had een huysje vol verdriet,
'k Had een huysje vol ongelucken,
Want myn vrouw lagh aan twee ſtucken,
Of op Hollants in de Kraam,
't Kramen was my aangenaam,
Maar haar ſwakheit ſtond my tegen,
Dus is't nummermeer te degen.

EEn luſteloos gemoet, een hooft vol muyſe-neſten,
Dat timmert in de lucht Kaſtelen ende Veſten,
Een op-geſwollen borſt van ſorgen en gezucht,
Een hart beklemt, benauwt, geparſt van ongenught,
Zyn vyant van de vreught, zyn haters van verblyden.
'tGelach, 't gejok, geboert, en 't ſpelen ſy benyden,

En alles wat natuur heel lieflyk dunkt te zyn,
Dats enkel harten wee en walgelyke pyn.
Beladen met het geen een mensch schier sou ontmenschen,
Of daar men 'k weet niet wat, wat euvel sou voor wenschen
Niet wetende bynaast wat dat ik deed' of liet,
Benevelt door den druk, verduistert van verdriet,
Versuft van hooft en brein, vol grillige gedachten,
En innerlyk gesmeek van heimelyke klachten,
Soo komt my in 't gemoet de Vreughd' myn vyandin,
De galle myns gemoets, de ballingh van myn sin.
Den bloden krygsman schuilt, en wert vaak eerst geschote
En waar men heeft wat zeers, daar sal men sich aan stooten
't Ging even soo met my, die nergens op en docht,
Als hoe 'k van 't hoogste Ryk wat troost verkrygen mocht
Dus besigh met my selfs soo hoord' ik wat geleuter,
En siende na de deur, soo stonder een jong' kleuter
Van tien of ellef jaar, en langde my een brief,
Die was soo wellekom, als 't hoen de kuiken-dief. (wen
Den inhout was van vreugd' CATHLIJNTJEN die sal trou
Ja docht ik 't is wat nuts, s'en wil geen weelde houwen,
En HENDRIK gaat nu vast, hy heeftet vast (goet hart)
Gelyk een teems vol wint, en 't aaltjen by de start;
En of ik dese twee een Eer-gedicht wou geven,
Hoe net quam dat te pas, ik had bykans geschreven,

'T Is koop, 't is koop,
Vast is de knoop,
't Zy wijs of mal,
Het heeftet al,
't Zy goet of quaat,
't Is nu te laat.

Tot de Nieuw Getrouwde.

JA, ja, het is te laat, daar helpe nu geen praatjes,
Daar is geen eers'len aan, ik segge, 't is te laatjes,

I

hope dat het u ſal gaan in d'Echten ſtaat,
at yeder voor ſijn deel ſal ſeggen 't is te laat,
ch waar ik in d'Echt met myn ſoet lief getreden,
oorwaar ik quam te laat; wat leef ik nu in vreden,
at leef ik nu in vreughd', wat leef ik nu in ruſt,
hebbet na myn wenſch, ik hebbet na myn luſt,
at was ik van te voor, och had ik dit verſonnen,
ch had ik dit wat eer, wat vroeger togh begonnen,
yn eenſaamheyt was droef by dit o ſoet verſaam.
y die ontwerren koſt den Chaos, in wiens naam
et alles buygen moet, die ſtort hier toe ſyn zegen;
y is 't en niemant el, die 't maken kan te degen,
y is 't en niemant el, die daar gebenedyt
e werken uwer hant, de vruchten uwer tyt,
e gaven uwes geeſts, de ſpruyten uwer minne,
e vrede uwes echts, en alle u gewinne,
en minnelyke Godt, die ſoo ſorghvuldigh klopt,
oor onſer harten deur, daar voor geen oor' en ſtopt,
oort heden ſyne ſtem, ons Harder die komt ſmeken
ot ſyn behaaghlyk volk, aanheft hy dus te ſpreken.

Den Geeſtelyken Harder.

ONtwaakt, ontwaakt, ontwaakt;
Den dageraat genaakt,
In 't Ooſten ſietmen blooſen
Des Hemel-roode Rooſen,
Den friſſen morgen-ſtondt,
Met haar couralen mondt,
Met haar robijnen kaken,
Omhangen met ſcharlaken.
Vergangen is den nacht,
Uw leitſman ſtaat en wacht,

Uw Har-

Uw Harder uw behoeder,
Wil u verschaffen voeder,
Treet uyt uw' donk're stal,
Gy klein en grooten al.
Het is te langh geslapen,
Vervoeght u by myn Schapen,
Mijn uytverkoren schaar,
Ik ga, kom volgh my naar.
En ik sal u geleiden
In lieffelyke weiden,
In lieffelyk gewas,
In 't klaverige gras,
By soete water-beken;
Gantsch niet sal u gebreken;
En dwaalt niet van den pat,
(Al is hy smal en glat,)
Ter recht' of slinker zyden,
Want ik wil u bevryden,
Vertroosten in den druk,
Van eeuwigh ongeluk
Sal ik u wel behoeden;
Om niet wil ik u voeden,
Met levendigen drank;
In eeuwigheden lank,
En sal geen dorst u schaden,
Mijn drank is van genaden,
Myn spyse hemels zaat,
Geen soete honigh-raat
En is daar by te lyken;
Wilt u daar mee verryken,

Dit wordt u aangeboon,
Geen Scepter nochte Kroon;
Alhier op deser aarden,
En is van zulker waarden.
Dus luister na myn woordt,
Bewaar het geen gy hoort;
Kies voor de doodt het leven,
Het sal u zijn gegeven,
Des zijt gy uytten noot,
En leeft al waart gy doodt.

HEt Geestelyk voor al is nodigh te betrachten,
Het tydelyk vergaat, het eeuwigh moet men achten;
t eeuwigh is een styl daar 't yd'lyk by bestaat,
n vromen sachmen noit gaan beed'len by de straat.
ee die 't tyd'lyk mint, wee dwase slechtigheyt,
ek Godes ryk voor al en sijn gerechtigheyt,
wat u is van nood' dat werd u toe geworpen.
at baat de heerschappy van Landen, Steden, Dorpen?
ie eetet meer als zat? wat kan men voor de kouw',
ch dossen meer als wel, in 't wol, in 't bond, in 't rouw',
et op de Fransche wys met lange sne'en door-hackelt?
el eertyts doe ik eens myn trouwtjen had verquackelt,
paſt ik op geen munt, noch op geen Cresus slyk,
, ho, my docht ik was Graaf Maurits veel te ryk.
Genoegh is meer als veel; niets overtreft 't genoegen.
odanen rykdom wil den Heer u beide voegen,
rykdom en bestaat ook niet alleen in 't goet,
aar in de teelingh of vermeerderingh van bloet;
ies teelt dan met u tween soo vele erfgenamen,
lyk ik by geschrift alhier u stel met namen:

GRietje, Pietje, Jaapje, Joris,
GLijsje, Gijsje, Fransje, Floris,
Neeltje,

Neeltje, Beeltje, Klaas, en Trijn,
Dat is effen een dosijn.
Sulke twalef Olyf-spruyten,
Souden wel een moes-pot snuyten,
Met syn smerigh ingewant,
Dat sich Va'er noch Mo'er en brandt.
't Magh wel heeten Disch versieren,
'k Eet veel liever met myn vieren,
Neen die hooverdy is krank,
Langh van sop maakt schralen drank,
En veel verkens dunne spoeling,
Groot gesin, geeft groote woeling,
Doch wat Godt den Heere doet,
Moet men houden staagh voor goet.

VAart wel geboeyde twee, die op den dagh van hede
Gemaakt hebt een verbont met hand' en mont, om
Dat onsen Bruydegom wou myden geile brant, (d
En onse Bruyt om hem te helpen in dien stant,
Vaart wel, seg' ik, vaart wel, Godt wil u beyde t'sam
Gebenedyen hier, ook eeuwighlyken, Amen.

Bruydt-lofs-Liedt,

Op de STEMME:

Ik wil van desen avont noch eens uyt vryen gaan,

I.

DEn gulden Broeder van de bleeke Jacht-Goddin,
Met syn gevlamde stralen,

Re

ìſt nu na de Weſter-palen ;
ɔt vernoegingh van de min.

2.

En Coſter ende Pollux die tyen op de Jacht ,
ı Nox met ſwart betogen ,
ɛt met hondert duyſent Oogen ,
ıar ſoo menigh lief op acht.

3.

Dus is de tijt verloopen , de ruſteloofe tijt ,
ɛ tyt die is vergangen ,
ıaſt ſal enden uw verlangen ,
/ die nieuw gebonden zyt.

4.

Wel op Hollantſche Nimphen , wel op gy poppe-goet,
'el op , ey ſpoet uw treden ,
ɔoght met vlijt de *Bruyt* t'ontkleeden ,
ls het immers weſen moet.

5.

Acht geen geveynſde traantjes , s'en ſchroomt togh voor (geen Man ,
ɛen *Bruyt* en wilt niet ſchoren ,
l uw moeyten is verloren ,
ɛen *Jans* kint gy moeter an.

6.

Nu luſtigh ruſtigh *Bruydegom*, waar ſtaje na en wacht ?
aat trooſt u *Catalyntje*,
ɔetjes achter het Gardyntje ,
ıaar mee ſegh ik goeden nacht.

Stuur Recht.

PASTO-

PASTORAEL
Feest-dicht,

Over 't versamen van den Eersamen Jonghman

ARENT van der VEEN,

Ende d'Eerbare Deught-ryke jonge Dochter

MARIA PYLS.

Vereenight met den Bandt des Houwelyks den 10. *Februarii binnen Wtrecht.* 1629.

Men kan 't ook singen op de stem: Yets moet ik u Laura vragen.

IK en wil niet turelueren
Op een Rietje nieuwe kueren,
Met een ongemeen geluit,
Noch veranderen van wesen,
Maar gelyk ik plagh te wesen,
Spelen op myn oude Fluit.

2.

Laat de Jeught wat nieuws behagen,
'k Ben een Harder op myn dagen,
Slecht van Ouders, vroom van bloet,
Slecht van Haaf, van staat, van kleeren!
Dus soo magh ik my verneeren,
By de Venen op-gevoet.

3.

Die geen beter Rykdom rekent
Als te mogen zyn getekent,
In het groote Herder-boek.
O! waar ik daar in geschreven,

'k Ruy

'k Ruylde myn eenvuldigh leven,
Niet voor 't alderkloekſte kloek.

4.

Noch voor al de Zuyder-Landen,
Die met Peru zyn in handen
Van den Moorder den Maraan:
Noch voor d'Africaanſche Mynen,
Want dit moet en ſal verdwijnen,
Maar het ander blyven ſtaan.

5.

O gy Vrecken, ô gy Slaven,
Die uw Zielen hebt begraven
In 't vergankelijk Metaal,
Als uw kloot is uit-geloopen;
Kunt gy geen uur levens koopen,
Voor uw' ſchatten al te maal.

6.

Al uw vroeten, al uw ploegen,
Doet verarmen uw genoegen;
't Is gelyk het ſpreek-woordt ſeit,
Veel te hebben dat doet haken
Om aan eens ſoo veel te raken,
Rijkdom ſtopt geen gierigheit.

7.

Dus mijn *Muſa* laat ons wijken
Van de Hoven, van de Ryken,
Van de ſteedſche praal en pracht,
Laat ons met de Boere Knaapjes,
Loven 't hoeden van de Schaapjes,
En ons kleeden met de Vacht.

8.

Laat ons klimmen na de hooghte,
Dat wy mogen op de drooghte,
Brengen ons ſachtmoedigh Vee,
Daar de wel-gebooren zielen,
Die de Wolven over vielen,

Woonen t'saam in ruſt en vree.

9.

Woonen t'samen met genuchten,
Vry van kommer, vry van zuchten,
Vry van lyden en gevaar,
Dees' haar alder-ſlimſte dagen,
Soud' een Koningh wel behagen,
Ja wel koopen koſt hy maar.

10.

Hierom Harders van der Heyden,
Die bemint de breede weyden,
En de nacht voor Sonne-ſchijn,
Moet ik uw geſelſchap myen,
Soud' ik mijne kud' bevryen,
'k Moſt op hooger weiden zijn.

11.

'k Moeſt ter rechter-hant gaan drijven,
En op 't ſmalle paatjen blijven,
Soo verdooltmen niet ſoo licht,
Maar al-eer ik tre wat varder
Moet ik groeten eenen *Harder*,
Die hier by woont in het *Sticht*.

12.

Wel wat ſie ik ginder woelen?
Wel wat iſſer te krioelen?
't Schynt verbannen is de druk.
Wel hoe vrolyk zyn die menſchen?
Wel hoe gaat het op een wenſchen,
Arent, *Mari*, veel geluk?

13.

Soude wel den Harder *Arent*,
Die in 't Wout noch woonde 't jarent,
Om te leeren kennen 't Kruit,
Syn gevangen door de minne,
Soud de ſoete Harderinne
Maritje wel zyn de *Bruyt*?

14.

't Is gewis 'k hoeft niet te vragen,
Want ik sie haar 't kransje dragen,
Dat haar 't Opper-hooft begroent,
En beneên haar wangen blosen,
Even als twee Roode Rosen,
Even osse waar gesoent.

15.

Dit baart my geen quaat genoegen,
'k Magh my by 't geselschap voegen,
Ey! hoe net heb ik 't gepast.
Sulke Waters, sulke Vissen,
Op een Bruyloft moet men dissen,
Dapper moeter zyn gebrast.

Uytheemsche ofte onduytsche woorden, die in dese volgende versen staan, zijn willens gestelt uyt boertigheyt.

16.

IK en sal geen breek-spel wesen,
Harders komt wilt u genesen,
Met Conserf van Hase-Vis,
Met Extract van Callekoenen,
En de Compost van Capoenen,
'k Wed dat dit *Probatum* is.

17.

Marmelaad' van jonge Duiven,
En Julep van Fransche Druiven,
Met Candy gedistileert,
Geconfijte Hoender-Bouten,
Met wat Cappers over-zouten,
O myn Vrienden dat laxeert.

18.

Mostert, pillen van Sausijsen,
Ingenomen met Patrijsen,
En het Poeder van een Schaap,

Met twee ſtoopen Wijns gedronken,
O dat zyn de rechte vonken,
Om te raken tot den ſlaap.

19.

'tPulvriſeerſel van Paſteijen,
En Compoſita van Vleyen,
Met den Labis Marſe-pein,
En Siroop van warme Taarten,
Bruykt dit niet, ganſch Ele-çaarten,
Alle dingen zyn niet rein,

20.

Maar de Maaghden ende Vrouwen,
Mogen dit op goeder trouwen
Vry gebruyken wel geruſt;
'k Sal de reden daar van ſchryven,
't Is heel goet voor jonge Wyven,
En voor d' ongewone luſt.

21.

Oly van gebacken Vladen,
En de Gomma van Sucaden,
En het ſap van Spaanſche Pap,
En Podrigo van Banketten,
Dat kan vreemde luſt beletten,
Dit 's daar van de eigenſchap.

22.

'k Wed u wondert al te ſamen,
Dat een Harder ſlecht van namen
Soo veel tuyghs heeft voort gebrocht,
Van Recepten en ſecreten.
'k Heb door 't menighvuldigh eten,
Van myn leven veel beſocht.

23.

'k Heb ook met verſcheiden dranken
Soo geſonde luy als kranken,
Menighmaal beſcheit gedaan,
Daar van leerd' ik d'Operaci,

En de rechte Beurs Purgaci
Meesterlyk en wel verstaan.

24.

Dan gy Harders en Hard'rinnen,
Van verscheiden smaak en sinnen,
Van verschiden aart en proef,
Wilt u selven toch niet pynen,
Gulsigh hier te medicynen,
't Soud' u hind'ren aan de schroef.

25.

Na het salven van de Nieren
Op de wyse en manieren,
En de zeden van het Velt,
Laat ons onse herten keeren,
Tot den Opper-Heer der Heeren,
Die 't al bouwt en neder-velt.

26.

Die ons heeft geleent het leven,
Niet als om hem eer te geven.
Laat ons prysen met ootmoet,
Laat ons danken ende loven,
Ende bidden daar en boven,
Dat hy dit jongh' Paar behoet.

27.

Dat hy door syn milde gaven,
Wil haar swacke zielen laven:
Groote Schepper, weest haar styl,
O gy Heere der Heirscharen
Wilt genadelyk bewaren,
ARENT en MARIA PYL.

Stuur Recht.

J. van der VEEN.

Feest-Gedicht,

Tot eer van den

Wel Ed. Erentvesten, ende Manhaften Jonghman

WILHELM MURITS BACX

Ende de Ed. Erentryke Jonge-Dochter,

JOHANNA HOEF-YSERS.

Vereenicht in den Echt, den 2. Junii, 1630.

DE lest voor-leden Herfst, doen Belgica de handen,
Geklankt ten Hemel sloegh, en vreugdevuiren brande
Liet beyeren 't Metaal, liet bulderen de Slangh,
Wiens vuirige vergift maakt trotse krygers bangh,
Liedt rasen Trom en Bom, Trompetten en Basuinen,
Of schier een Echoos Heir belegerden de Duinen,
Vervulden Bergh en Bosch, Rivieren, Strandt en Zee,
't Welk den beschobden Godt het hooft uit-steken dee.
Voor wiens bemoste huydt de felle bare ruimden,
En overhol en bol verschoyden datse schuiden,
De koude Borgery in 't grondeloose diep,
Van kleine graat en staat, voor hondert selten liep.
Alleen sijn Hofgesin, Zee-Ridd'ren en Sirenen,
En Doris gansch geslacht die swierden om hem heenen,
Met 't vleijende Musijq, 't verleidelyk accoort,
Het welk wel eer den Griek wou locken buiten boort.
Soo diende men Neptuin, met singen, springen, streele
Een yeder na syn plicht, 't was al tot syn beveelen.
Hy schudde synen kop die ruigh bewassen was,
Van quallen glat beslymt, en ander vuil gebras.
De Nimphen achter hem, die quamen soetjes swabben,
Hem kemmende uittet hair de Mossels, ende Krabben:

D

De Kreeften, Garrenaat, met ander Zee-geſpuis,
Het welk hy is gewoon, als Schobbejak de Luis.
Na dat hy heeft gewenkt een van de Water-Goden,
Soo waſt, flok haal my hier de grootſte myner boden.
Dat gingh ſoo kort en goet, de bootſchap werdt gedaan,
Sie daar, in aller yl, komt onſen Triton aan,
Met ſyn gewapent vel, van hooren ende ſchulpen,
Sulk harnaſch, ſulken krygh; ſulk wollef, ſulke wulpen,
Hy dook ſich onder 't vocht, demoedigh, driemaal neer,
En ſprak; ô groote Godt! wat is doch dyn begeer?
Uw Dienaar is bereidt voor uw ſoo wyt te reiſen,
Daar Duivel ende Doot voor ſou te rugge deiſen,
Gebiedt my op een kort, het wert in kort voldaan.
O Heer der grondeloos' en ryken Oceaan,
O meeſter van de ſtroom! Monarche der Riveren;
O Vader van de Min! ô Prins der vochte Dieren,
Wiens Ryk dat om en om bevloeit den Aarden kloot.
't Is Jupiter alleen, die u in ſtaat vergroot.
Daar meed' hy ſweeg en neech. Neptuin met weinig reden
Sprak, ruſt u tot de vaart, 'k heb giſteren, en heden,
Soo veel gerucht gehoort, 't moet in Europa zyn.
Verneem waarom? Geſwind nam Triton een Dolphyn.
De ſnelſte van de ſtal, en iſſer op-geſeten,
En kloofde wint en ſtroom, ſoo dat de golven ſpleten.
Het gunt hem weder-voer, dat waar te langh verhaal?
Dan binnen weinigh tyt beſwom hy de Canaal.
En liet het ſtryken heen, ſoo tuſſchen bei de Landen,
An Bak-boort Engelant, an Stuur-boort Franſche ſtranden,
En dat de Hoofden door, de Vlaamſche Kuſt voor-by,
Spyt ſtroom en in de windt, hy ſtopte nummer Ty:
Hy hoorde wel gewach van Viſſchers, Borgers, Boeren
Dat gantſch Batavia van vreughde was in roeren,
Dan noit en trof hy recht, noch ſekerheyt, noch ſin,
Dies liep hy ſonder Loots vrymoedigh Texel in.
Daar was 't in rep en roer met fluiten en krioelen,
Men ſong, men ſprong, men dronk, men ſchrapte op fioelen,

En aan den ronden dans ſoo ſongen Vrouw en Man:
Met ſyn lere, wat mach hem deere, met zyn lere leersjes an.
Daar na geſaamder hant, ſoo riepmen, Mars zy glory,
Hei! t'ſa! noch leeft de Geus, wie wacht eens? 't is victory,
Een reine volle kan? wat ſeghje Evert Vocht?
Ja Lubbert Nat rok ja! 'k wed' jyme niet verpocht,
Laat wanken vry Matroos, ik wil het garen wachten.
Den blonden Triton om ſijn zee-luy hartigh lachten,
Maar overmits dit volk ſoo ralden door malkaar,
Verſtont hy weinigh ſlots; dus ſcheiden hy van daar;
En heeft de Zuider-Zee in 't korte over-reden,
Vernam van ſtuk tot ſtuk in veel Bataafſche Steden,
Hoe een van Mars geſlacht gewonnen had' een maaght.
En valſche Satirs uyt een grouw'lyk Boſch gejaaght,
Door ongemeen beleit, en ongehoorde daden,
Door wonderbaar vernuft, en Goddelyk beraden:
En hoe, en wat triumph de Batavieren de'en,
Op wat verſcheiden wys ſy ſtelden haar Tropheen,
Hoe hoogh, hoe leegh, hoe wydt, de blyde vuiren blonken
Hoe klok, geſchut, rinket, het ganſche Lant door klonken
En dat eer langh het volk ſou komen uyt het velt,
Belauwert met de eer en onbela'en van gelt.
Neptuni bode was verwondert wel ter degen,
Is ganſch verheught weer op ſijn voet'loos peert geſtegen,
(En als een ſnellen wint die langhs het water ſweeft,)
Is hy gelyk een ſchim, ter Zee-waart in geſtreeft.
De trouw tot ſijnen Heer die deed' hem aldus ylen;
Hy reiſden ſonder ruſt, en maakte korte mylen,
Snap Engelandt voor by, en koſt hem beter ſpoen,
Als ſomm'ge Capiteins van onſe Schepen doen.
In 't kort, hy quam te Hoof, en gingh met luider talen,
Het gunt daar is verhaalt, den God Neptuin verhalen,
Maar Triton kloek van Geeſt geheimde ſijn gedacht,
En trok bedektlyk heen in 't midden van de nacht,
Na Cypres in Levant; daar zynde aangekommen,
Is hy aanſtons te lant de hooghte op-geklommen,

.lwaar dat sich onthout die niet als minne mint,
'ulcani Egemaal, en Martis troetel Kint.
)us gaat het na behoor, 't bestaat op goede reden,
Iet yser kan Vulkaan, en Mars Vrouw Venus smeden.
;ekomen in de zaal, die als een blixem blonk,
)oor dien elk oogh-op-slagh, van Venus was een vonk,
Iy gingh op sijn manier de Minne-voedster groeten,
:n met gebogen knien omhelsen hare voeten.
y heeft hem wederom gansch vriendelyk gegroet.
)ies hiel hy aan, en sprak: O! eel Neptuni bloet!
;odin! voor wiens Altaar ontelbaar Minnaars knielen,
:n vliegen in de lucht door op-getogen zielen,
:n voegen met geneught een sonderlinge pyn;
:en pyn, daar van sy niet ontslagen willen zyn,
:en pyn, een soete pyn, die eenigheyt doet wenschen,
)ie wildernissen pryst, haat omme-gangh der menschen.
)e visschen in de zee, de dieren op het velt,
)e vog'len in de lucht die voelen uw gewelt:
)e meeste van de Go'on uw soete lasten dragen,
:n alles watter leeft moet volgen uw behagen,
k Ben mede van 't getal, die u ten dienste sta,
)ie (of ik wil of niet) moet soeken uw gena,
k kom een verre wegh om sonderlinge saken,
J aan te dienen, hoop, het selfd' u sal vermaken,
;eleydt my daar ik magh vrymoedigh doen verstaan,
)e oorsaak myner komst, 't dient heimelyk gedaan.
)e dartele Basin antwoorde, 'k ben te vreden;
Kom, sei sy, volgh my dan, daar ik u voor sal treden:
Hier is vertreks genoegh, na lust, na wil, na wensch,
Meer als bedenken kan de sterffelyke mensch.
Mit tradt sy luchtigh voort, met halve cabriooltjes,
Soo datse nauw de vloer geraakte met de zooltjes,
De deuren op en toe, die gingen klippe klap;
Tot daar sy 't vryste was, en dat soo met een snap;
Daar word' hy flok gewaar met veel omstandigheden
De weder-komst van Mars, en hoe hy hadt gestreden,

Ik eiſch u boden-broodt, maar anders niet, Godin,
Dan dat gy my begunſt ter plaatſe daar ik min.
Dat ſtontſe willigh toe, daar mee waſt datſe ſcheiden,
Dan Venus koſt de komſt van Mars niet wil verbeiden,
Doch onverſiens ſoo kreegh de lodderlyke trooſt,
Ten tyden als Auroor de deuren van het Ooſt
Ontgrendelden, en dats' haar Rooſen en Robynen
Eerſt d'Oceaan, daar na het aardryk liet beſchynen,
In 't krieken van den dagh ontſtonter in de lucht,
Een ſchrickelyk geraas, een vreeſſelyk gerucht,
Van wapenen geklangh, van pyp, trompet, en trommen
't Welk Venus metter vaart haaſt deed' te voorſchyn kom
O! daar is mynen Mars, mijn alderliefſte Pol, (men
Dat hoor ik aan 't geluidt, ſprak daar de ſoete ſnol.
Den ſtouten veger quam ter aarden nederdalen,
Daar hadmen mogen ſien een vrindelyk onthalen.
Wat waſſer een geſmeek, wat waſſer al geſoens?
O bloet! hoe ſagh Vulkan', wat was de keirel loens,
Wat ſou den ſlocker doen? 't waſt beſt voor hem geſweger
Hy had wel op die koop een oor-vygh toe gekregen.
Sy gingen in 't geheim, de minne werdt verzaat:
Maar niet het gierigh oogh, men raakte tot de praat.
Na langh en ſoet gekoos, met jocken, boerten, lacchen
Sei Mars, me Vrouw', ik moet een bede van u prachen
Ganſch buiten uwe ſcha: maar eer tot uw gewin.
Och! is 't in mynder macht, ſprak Venus, de Godin;
Yets dat ik u, myn lief, myn hart, ſou weig'ren konnen
Na dat hy had' bedankt, heeft hy aldus begonnen:
Een Jonk-Heer t'mynen dienſt die dubbel my behaaght,
Die Ridderlyk te peert den braven Stander draagt,
Is van uw weelligh kindt ſoo jammerlyk geſchooten,
Soo dat hem naaſt een wyl het leven heeft verdroten.
Ik draagh met hem de pyn uyt Vrindſchap, dus gebied
Doch u brood dronken wicht, dat hy de Nimphe ſchiet
Die ſonder weder-liefd' den jongen Heldt doet klagen
In 't bloeyen van ſijn jeughd', en 't hertje ſyner dagen;
Troc

'rooſt hem , ik werd' getrooſt , ik heb hem ganſch beſint,
yn Vader over vroom , dat was myn echte kint ,
)ie nummer en beſweek , daar heete kogels vlogen ,
)ie al te garen ſagh het wit van vyandts oogen ;
yn roem , ſyn eer , en faam , meer als ik ſeggen kan ,
:n adelyke deughd' , is kundigh alle man.
Ioch leeft hy na de doodt , en ſal geſtadigh leven ,
yn gulde daden ſtaan in 't Helden-boek geſchreven.
)ies ſal den naam van BAX in geender eeuw' vergaan ,
Iaar eeuwigh tot den eind' geduirigh blyven ſtaan ;
)ok heetmen , wel te recht , ſyn vleiſſelyke Broeders
'ylaren van de Krygh , en Vaderlants behoeders ,
:n worden om haar deughd' geacht , gevreeſt , geviert ,
/an vromen hoogh ge-eert , van Princen gelauw'riert ,
)en deſen volght niet min ſijns Ooms , en Vaders ſtappen ,
:n ſal (myns oordeels) haaſt beklimmen hooger trappen ,
Vat dunkt u , myn Godin , verdient hy deſe pyn ?
) neen ! O neen ; ſprak ſy , dat mach alſoo niet zyn.
Te waardigh is de ſpruit , om ongeloont te leven ,
;een vrouw' ſoo hoogh van ſtaat, of wilſ' hem geren geven.
Het woordt was nau vol-eindt , Cupido quammer aan ,
)f moſt op ſtaande voet weerom uyt jagen gaan.
iy ſondt hem ſchielyk wech , hy dede haar bevelen ,
)e Nymphe , die hy ſocht , was elders buyten ſpelen ;
Hy ſagh haar woningh door in 't woeligh *Amſterdam* ,
)aar hyſe niet en vant , wat was de lecker gram ,
)m ſijn verloren reis ? doch had' wel haaſt vernomen ,
Waar hyſe vinden ſouw , waar hyſe ſouw bekomen.
Hy kreeghſe gau in 't oogh dicht by 't jalourſche Hof ,
)aar hy het teder hert met ſoete pyne trof.
t Was , kip , ik hebje daar ; los trok het ſnoode boefje ,
)e vryheyt werdtſe quyt , verlooren was het ſchroefje.
Den trouwen minnaar quam , ſoo hy te voren plagh ,
Hem docht wel , min of meer , dat hy verand'ringh ſagh.
Tot voordeel van ſy min , dies heeft hy aangehouwen ,
Op Goddelyke eer , en eedt , dees Nymph te trouwen .
Haar

Haar woorden waren neen, men weigerden als kax;
Maar 't hartje feide ja, en wenfchten al om BAX.
Die volghden op het fpoor, het fpoor van groot verlangen,
't HOEFYSER raakte vaft, JOHANNA werd gevangen,
Gevangen door het net, gebreidt van Trouw' en Eer,
Heel goet van bloet, van jeugt, van deugt en noch veel meer.
De nydt wordt dit gewaar, vriendinne van de logen,
Heeft flok door raferny een deel Grieks vuir gefpogen;
De duivelinne vloogh by groot, by out, by jongh,
En wie haar gaf gehoor, vergiftefe de tongh,
En al die van haar fmout en groote fmeeringh hadden,
Die kregen voort de gaaf om deughden te bekladden,
Te duiden 't goet voor quaat, de eere tot een fchant,
Het vuir tot lavenis, het water tot een brant,
Het witte tot het fwart, gerechtheyt voor bedriegen,
Beleeftheyt voor een fmaat, de waarheit voor een liegen,
De trouwe voor on-echt, de fuiverheyt voor fmet;
Verkeert wert al haar doen, en avrechts haar gebedt.
Dit werden haaft gewaar dees twee gewenfchte Lieven
Wiens eere wert ontfchaakt door eere-loofe dieven.
d'Een-horen nimmermeer wert vergiftight door de flang,
Maar in het tegendeel, de flange dood'lyk bangh.
De waarheyt wert bedekt, door fchyn van ware reden,
Doch haar geringhfte ftraal kan 't al ten afgrondt treden.
De logen is vergift, en treft de waarheit an,
Die fuyver is; nochtans de logen barfter van.
Nu leidt de Nydt, van fpyt geborften door het kallen,
De tongh, haar eygen fweert, daar iffe in gevallen.
De trouwe herten zyn gekomen tot de ruft,
JOHANNA heeft haar wil, en WILHEM fyne luft, &c.
Blyft nu niet op de hooght' Vergode Sangereffen,
Daal van 't geneughlyk fpits met uw geleerde leffen.
Waar is uw foete Rey doch beter aan befteet
Als aan dit lieflyk paar? aan niemant, dat ik weet,
Volmaakt doch Hymens vreught door uw begaafde talen;
Apollo fal eer langh by u hier neder dalen,

Wiens ſpeel, en uw geſangh, ſtaagh komen over een.
Bouw uwen Helicon een weinig hier bene'en.
Laat Pegaſus de kruyn van uwen bergh begieten,
En laat ons hier de vrucht van Muſica genieten:
Doch ſoo't niet zyn en magh, daar ik u om begroet,
Soo ſtort een weynigh ne'er uw Hypocreenſe vloedt,
Op dat wy na den eiſch ons teere hars'nen laven.
Deel ons een weinigh van uw ongemeene gaven;
Dat haaſtigh dit geſchie, want 't is alreede laat,
Den diſch is ganſch beſet met menſchen en gebraat,
En Amphion die toetſt ſijn peſen ende ſnaren.
Indien Matroos aldus mocht na Ooſt-Indien varen,
Van duiſenden niet een en bleefter aan de wal,
Wip om de kleine vaart, Ooſt-Injen waar het al.
Laat ons der Muſen gunſt met lijdtſaamheit verwachten,
En ondertuſſchen hier na vreed' en vreughde trachten,
En wenſchen deſe ſchat de *Bruydt* en *Bruydegom*,
De reſt blyft in de Pen, tot ik eens by haar kom.

Stuur Recht.

J. vander VEEN.

Bruy-

Bruylofs-Vermaak,

Toe-geeygent den Erentvesten Jonghman

WILLEM VREINCK,

EN DE

d'Eerbare Deught-ryke jonge Dochter

BARTA MUYLLEMANS.

Vereenight met den Bandt des Houwelyks binnen Deventer, den 26 October 1630.

Door duerte, krygh of pest
Geen minne werdt geleest.

LAat vry preeken alle Secten:
Laat vry preeken d'onbevlekten:
Laat vry preeken wie dat wil,
't Zy tot treves of geschil.
't Zy van oorlog ofte vrede,
Of yets anders in de stede.
Preek vry Paus en Cardinaal,
Met uw Ordens al te maal,
Met al uw' geschooren knapen,
Jesuiten, Leeken, Papen.
Preek vry Luther en Calvijn,
Preek vry Menno en Armijn,
Laat vry preeken Zwinglianen,
Puriteynen, Arrianen,

Libera

Libertyn en Perfectist,
Socinjanen en Sophist,
Robbert Robbersen den flouwer,
Den mennisten Bruyloft-houwer,
Jan Taurens in 't suchtend' huys.
Broeders Van de Roose-Kruis,
Turcken Joden ende Heyden,
Knipperdollingh, Jan van Leyden;
Preek vry, preek, Jan Alle-man,
En wat lepel lecken kan,
Preek dat al de koks op schaffen
Preek vry, dat de honden blaffen;
Preek de balken vry ontwee:
Roep van hier tot over zee.
Vult met preeken lege sacken,
Vult met woorden regen-backen;
Preek vry van de Byttebauw',
Preek vry van Jan soete-kauw',
Preek vry wat gy kont bedenken,
Preek vry van wat in te schenken,
Preek dozijn-werk op de koop,
Preek vry alles over hoop,
Preek vry dat de huysen vallen,
Preek om Land' en Luyd te gallen;
Preek vry om de Roose krans.
Preek vry om de beste krans.
Preek tot spijt van Prins en Heeren;
Kont gy daar uw moes mee smeeren.
Preek de reutel uit de borst,
Preek van Mechtelt Fijntjes Worst,

Preek vry reusel uit de swynen,
Preek vry suyker uit rasijnen,
Preek vry ellef ellen langh,
't Minnen gaat sijn oude gangh.

AL 't vernuft van Joris Wys-kop
Al den ouden raat van Grys-kop,
Al de liefd' van Reyer Broer
Al het stueren van Klaas Roer,
Al 't gevley van Pieter Troosten,
Al 't gesnap van Maart van Oosten,
Al het bidden van Jaap soet,
Al het knorren van Jan Roet.!
Al 't gerook van Stooke-brantje,
Al 't gesnap van keekel Jantje,
Al het snorken van Hans Mof,
Al het blasen van Heyn Pof,
Al het liegen van Job Fluyter,
Al 't krakelen van Gijs Muyter,
Al 't gevloek van Albert Sweer,
Al 't gebiedt van Ryk de Heer,
Al 't beloven van Joost Gever,
Al 't getril van Jasper Bever,
Al 't getier van Wouter Raas,
Al 't gedreygh van Evert Baas,
Al 't gedwingh van Pouwel Rechters,
Al 't gebraak van Vaartje Vechters,
Al 't gerijm van Thomas Klink,
Al 't gesingh van Marten Vink,
Al het quelen van Thijs Vrolyk,
Al het schelden van Frans Olyk,

Al het ſuer ſien van Guert Eek.
Al 't geſtreel van Gerrit Smeek,
Al 't geklop van Gooſſen Touwer,
Al 't geplaar van Berent Brouwer,
Al de goetheit van Piet Sul,
Al de ſtuersheyt van Aart Bul,
Al 't gekook van Symon Schaffer,
Al de wreetheit van Leeuw Straffer,
Al de deughd' van Karel Vroom,
Al de vrucht van Lambert Boom,
Al den yver van Coert Wacker,
Al 't geknee van Iochem Backer,
Al de leer van Carſten Chriſt,
Al 't bedroch van Reyntje Liſt,
Al het licht van Adam Fackel,
Al 't geſtamer van Floor Hackel,
Al dit weſen, al en al
Leit geen minne van de ſtal,
Niemant kan het minnen keeren,
Als alleen den Heer der Heeren;
Anders heeft de min geen dwangh,
't Minnen gaat ſijn oude gangh.

NOch de ſuyker-mont van Soetje,
Noch de mildigheyt van Goetje,
Noch 't bedriegen van Jut Vals,
Noch 't geflaar van Elsje Kals,
Noch de reynigheyt van Klaartje,
Noch de aardigheyt van Aartje,
Noch 't geſteen van Betje Seers,
Noch het morſſen van Griet Smeers,

Noch het ſpelen van Lys Lotters,
Noch 't geſchraap van Neeltje Potters,
Noch de ſchat van Joosje Wins,
Noch de booſheyt van Geert Spins,
Noch de looſe ſtrik van Lyntje,
Noch de vrolykheit van Wijntje,
Noch 't gelek van Kunne Snoeps,
Noch de ſtank van Klaasje Poeps,
Noch het ſchoon gelaat van Beeltje,
Noch de Edelheit van Eeltje,
Noch de kuyſſche Maagdaleen,
Noch 't gedult van Tryn van Vreen,
Noch de ſangh van Jaapje Lijſters,
Noch 't gekraak van Anna Bijſters,
Noch de kunſt van Sara Kols,
Noch het wroeten van Truy Mols.
Noch de ſchotsheit van Aacht Engels,
Noch 't geklink van Stijne Bengels,
Noch de luſt van Willemyn,
Noch de Brieven van Francyn,
Noch de lucht van Haasje Loop-al,
Noch 't gelors van Marri Koop-al,
Noch 't gewas van Rijke Lant,
Noch het wout van Niesje Brant,
Noch 't geſnap van Leentje Labben,
Noch 't gekyf van Aaltje Krabben,
Noch der vrees van Barber Noots,
Noch de laſt van Swaantje Loots,
Noch de ſimpelheyt van Duyfje,
Noch 't geſlemp van Engel Struyfje.
Noch 't geſchrob van Teuntje Feyls,
Noch het luk van Liefjen Heyls,

Noch 't geklaagh van Fenne Wemoets,
Noch 't gesucht van Joffer Demoets,
Noch het Wals van Fransje Frans,
Noch 't gespringh van Dieuwer Dans,
Noch geen raat, geen daat, geen schryven,
Kan de minne doen verdrijven;
Al siet Besje noch soo bangh,
't Minnen gaat sijn oude gangh.

LAat praten wie dat wil, laat haspelen, laat spinnen;
Myn over-groot-vaars neus die kreegh de reuk door 't
En Besje-Bouwes mont en kreeg niet eer de smaak (minnen
Voor dat haar Vaar en Moer geraakten tot de zaak,
En WILLEM had niet eer de rechte lust om leven,
Voor dat hem BARTA had' het soete ja gegeven,
En BARTA die en had' niet eer haar 's herten lust,
Voor dat sy WILLEM sagh in 't minnen wel gerust.
Nu zyn sy aan den rey, Syn hert springht cabriolen,
Sy veyns haar soo sy wil, maar volght hem op de solen;
O lieve soete paar, daar is wat meer te doen,
Daar hoort wat meer ten dans als enkel-soolde schoen,
Het nodighste dat is de wackerheyt van leden,
Om na de rechte maat de sprongen te besteden.
Dit spreek-woort is gemeen, maar dient wel tot vertoogh;
Seer luttel heeft de min de veer-kijk op het oogh,
Men siet nau eerst te recht, voor dat men is gevangen,
De min is een Harpoen, daar blyft wat veel aanhangen,
En vraaght gy wat dat is, men sal 't u doen verstaan,
Voor eerst sit gy in stok met vaste boeyen aan.

Siet en hoort, verstaat het recht,
Dit is Maaghschap van de Echt.

SOrge om sich te geneeren,
Sorge voor de kost en kleeren,

Sorge voor den huys-raat,
Sorge voor het linwaat.
Sorge voor de kinder-doeken.
Sorge voor papier en boeken,
Sorge voor de luyr-mant,
Sorge voor het ſchelp-ſant,
Sorge voor een wiegh en deken,
En wat daar magh by ontbreken,
Sorge voor de baker-mat,
Sorge voor een Muyſe kat,
Sorge voor de glaſe-ramen,
Sorge voor het kimder-kramen,
Sorge voor het vroet-wyf,
Sorge voor een broot-knijf,
Sorge voor het ſchoorſteen-vegen,
En om anders wat te legen,
Sorge voor de turf en hout,
Sorge voor keerſſen, zeep en zout,
Sorge om het goet te ſtyven,
Voor het waſchen ende vryven,
Sorge voor het tin-geſchuer,
Sorge voor de huys-huer,
Sorge voor de ſpinne-rocken,
Sorge voor de ſwavel-ſtocken,
Sorge voor een dienſt-maaght,
Die in 't ſorge ſorge draaght,
Sorge voor het kint te dragen,
Sorge voor een kinder-wagen,
Sorge voor het ſchool gaan,
Sorge voor het vroegh op-ſtaan,

Sorge om een gard' te maken,
En meer ander ſeven-ſaken
Schakelen heel vaſt aan 't minnen,
Noch vergeet ik worſte-pinnen.

JA 't rymt of 't rymt ſich niet, het is gelyk wel waar,
De min is ſchier van kracht, oft Adams Appel waar,
De min is lieffelyk, aanlockend' vol genuchten,
Den Appel ſcheen te zyn het puik van alle vruchten.
Maar als hy wert ontfaan, genoten en geſmaakt,
Doen ſagen d'eters eerſt haar properheitjes naakt.
Na minne-ſnoepery, in 't korte overlopen.
Getreden in de Echt dan gaan de oogen open,
Dan ſietmen watter ſchort, dan ſietmen watter faalt,
Dan komter ſorg' op ſorg', gelyker is verhaalt.
Sacht, holla, hooger niet, men ſou wel ſoo veel kallen;
Dat *Bruydt* en *Bruydegom* de moet ſou laten vallen.
Nu uit een ander vat, nu uyt een ander kraan,
Ik keer dat blaatjen om, ô Vrienden 't ſal wel gaan,
t Om-armen is ſoo ſoet, ſoo ſoet is ſollebollen,
O bloet ſoo ſoet, ſoo ſoet, als verkens-vleeſch met knollen,
Als boter op de vis, als peper op de pens,
Als ſuyker in de wyn, en knap-koek in den mens.
Nu dat is uytgepreekt, ik wacht op maal en voeder,
Als WILHEM Kraam-heer is, en BARTA blye Moeder.

Ha, ha, ha, ha, ha,

Lever.

REY

Van de Yssel-Nimphen.

Op de Stemme:

Di moy, di moy, Birenne, mon ami.

AL Floraas vreught en Ceres soete Lief,
Is veer van hier gevloden na het Zuiden,
Voor ons helaas! te grooten ongerief,
Verdort, versoort, syn bloemen, loof en kruiden,
't Verwelkte groen gebruiken wy by noot,
Om 't kuissche hooft van BARTA te bekroonen,
Is klein de daat, de gunst is meer als groot,
Om onse Speelnoot dankbaarheit te toonen.
O Palles Maaght, Dianaas Gesellin,
Noyt wordt besmet dyn eer noch kuissche zeden,
Hoe komt dat u vermeestert heeft de min?
Wiens pylen noit, als nu dyn hart door-sneden.
Doch Jovis wil is quaat om weder-staan,
Hy is 't die dwinght den Blixem, wint en regen,
Hy is 't die weet al watter wert gedaan,
Hy is tot goed', maar 't quade niet genegen.
En u, die zyt syn Dochter (door de deught,)
Sal hy gewis na syn behagen stichten:
Dus is 't syn doen, en niet de geile jeught,
Noch 't blinde Wicht met sijn broot-dronken schichten,
Heeft dan, heeft dan den Hemel dit voorsien,
En dese Echt in 't gulden Lant besloten,
Wie drommel sou dan durven dit verbien,
Wat Lab soo koen om dit rontom te stooten?
Siet hier vermenght het suire met het soet,
Ons lacchen met ons alssem bitter schreyen,
Wy zyn verheught van 't geen u is ontmoet
En ook bedroeft dat wy nu moeten scheyen.

Fee

FEEST-DICHT,

Toege-eygent

Den Ed. Eerentfeste Manhafte

ARNOLDT BRANT,

Ende de wel Ed. Deught-ryke Jonge Dochter

Juff. HILLEGONDE vanden BOETSELAER.

Vereenight in den Echt den 12. Juny 1631.

O Gy Leeuw' en Beire dwinger
Die door 't swenken van een slinger
Sauls Heil vol Coortsich bloet
Wederom gaaft troost en moet;
O, gy vroomste van de Helden
Die uw hart en harpe stelden
Tot een Lof, en eer, en pronk
Van die u den Schepter schonk;
O, gy Israliten stichter,
O, gy soete Psalmen dichter,
O, gy Hemelsche Poëet,
Harder, Koningh, en Propheet;
O, gy Geestelyken Sanger,
Doe gy waart van Godheyt swanger
Klonk en zongh uw stem en spel,
Ons tot leer in Israël,
'k Heb u versen wel door-lesen,
Die ik prys, en heb gepresen,
En ook sal myn leven langh,
Boven eenigh ander zangh.

Wie ſou niet den lover loven
Die in deſen gaat te boven
Aller eeuwen dichters dicht,
Als de Zon het ſtarren-licht.
g'Hebt des hemels glans en luyſter,
g'Hebt des werelts damp en duiſter,
g'Hebt de droefheyt ende weeld'
Elk na mate af-gedeelt.
g'Hebt des Heeren kracht en daden,
g'Hebt der booſen ſlimme paden,
En der vromen vromigheyt,
Sonder dicht in rym geſeyt.
Hoe gy u in Godt verheughden
Dat gy wederom verjeughden
Even al een Adelaar
Speelt gy op een hooge ſnaar.
Dit 's een onbegryp'lyk wonder,
Ja, den oorſprong van de Donder.
En den gangh van Eb en vloet.
Is ſoo vreemt niet als dit doet.
't Is den *Arent*, en geen ander
't Is geen Phœnix noch Salmandet
Die van vuur en zonne-ſchyn,
Alſmen ſeyt, geboren zyn.
't Lykt de waarheyt ganſch oneven,
Dat den *Arent* out van leven,
Soude worden friſch en jongh,
Maar lofwaardigh is de tongh,
Boven alle ander tongen
Die dit eerſtmaal heeft geſongen,

Die

Die dit ſtelde kloek van ſin
Droegh een Kroon en Godes min.

SOo yemant dit bewys niet wel en dunkt te rymen,
Die brengh ſyn los geloof? men ſal 't wat vaſter lymen,
Doch 't lymen voeght niet wel voor ongeleerde mans,
't Paſt jonge Greeken beſt gevoet met Pape Frans, ſtudioſis.
Wiens luſt werdt ingeſult met verſche poetſeryen,
Vermenght met drank en klank, en Jovis ſnoeperyen,
En 't ſchraapſel van Fioel, gekoelt met grove Bas,
En ſaus van Spangjolet, Coerant en Bargamas.
't Is lecker in 't begin, en ſmaakt na Venus ſtraaltjes,
Maar 't grontſop (heel verkeert) is bitter, kaal, en ſchraalt-(jes;
Wie deſe Compoſt luſt, en eete niet te grof,
En taſte niet te diep, maar ſcheppe boven of.
'k Meen Midas kind'ren niet, die in het gout verſmoren,
Maar Phœbi eel geſlacht, van hooger Geeſt geboren.
Waar heen myn Muſa doch, my dunkt dat gy verkieſt
Een ſchaduwe, daar gy u ſelven in verlieſt.
En iſſer niet geſeyt van wonderlyke dingen,
Die David met aandacht wel eertyts plach te ſingen,
Te toetſen op ſyn Harp, te ſpelen voor den Heer,
Dat hy (alſoo hem docht) verkreegh ſyn jonkheit we'er.
En by den *Adelaar* dit ſelve vergeleken,
De wyſe tot een Les, een Leere voor de Leken.
Hier van heb ik geſien geen qua gelykenis,
Soo anders (dat ik ſagh) den rechten *Arent* is,
Daar David van getuight. Doch willen 't daar by laten,
En treden tot de ſaak, en heuſch'lyk daar af praten;
Indienmen my gelooft, ſoo win ik dubbel ſpel;
Gelooftmen my ook niet, ſoo is 't maar enkel wel.

Schaduwe.

NA dat de friſſche Lent ſich lieff'lyk gingh verſchuilen
In Ceres Vaderlant, of in der zuyder kuilen.

Of daar de Jacht-Godin gemeenlyk baden komt,
Ons latende tot fooy veel kruiden en geblomt,
Veel onder-aardsch gewas en vruchten half geboren,
Veel jongh en dartel vee, en boven al het Coren.
Na dat de koele Mey vertrocken was niet wyt,
Op eenen morgenstont, op 't soetste van de tyt,
Dat door het Yssels kleet met Rosen en Robynen,
Omhangen met Couraal de dageraat quam schynen,
Die my (als 't vaak gebeurt) noch in het leger vondt,
Heeft sprakeloos gewekt met haren rooden mondt,
En soo het scheen, verweet my 't sluimerige rusten,
En prees de wackerheyt, ontluyker van de lusten,
Verquicker van de Geest, de zayer van de kunst,
De leidsman van de deughd' en aller vromen gunst:
Den aangenamen dagh gaf reden my te reppen,
Om buiten in de lucht den adem te verscheppen,
Te verschen het gemoedt, te wackeren de le'en,
En 't ooge te verza'en; dus ging ik my vertre'en,
Nu hier, nu daar, in 't gras, by lommerige boomen,
Soo om en weder-om, ten lesten by de stroomen,
Die onse *Anze*-stadt maakt ryk en dubbel sterk,
Van schatten onbenoemt, of eenigh bollewerk,
Niet verre van de Grift die *Drusus* eens deed' spitten,
Daar sagh ik op de hooght, een grooten *Arent* sitten,
Een *Arent*, die, soo 'k heb wel voor en na verstaan,
Geen Duytschen Ad'ler vreest, noch Koekoek van Maraan:
Een *Arent* wel bedaaght, omtrent de veertigh Jaren,
Tot vliegen wat te logh, maar wacker om te paren,
Als Jovis *Adelaar* in Venus beugel baan;
'k En sagh syn sprongen niet, maar wel een statigh gaan.
Ik liet hem daar hy was, en gingh na Jan-Ooms keuken,
Vermits een grage sous my deed' de mage jeuken,
En weinigh tyt daar na ging ik den selven keer;
En vond' ook ander-maal den selven *Arent* we'er;
Doch niet in sulke staat gelyk hy was voor desen,
Maar jeughdigh van gelaat, van gang, van aart, van wesen

Va

Van wieken en van als, heel cierlyk in 't oogh,
Syn vlucht ook even eens gelyk hy eertyts vloogh.
Dewyl ik met noch een dit wesen overleide,
Quam daar den derden by, de vierde me, en seide,
Het gene dat gy siet heeft sijn volkomen standt,
De minne maakt hem groen, van min den ARENT BRANT.
Des *Arents* snel gesicht bestryt het licht der Sonnen,
Maar dese van de schyn sijns Liefs is overwonnen:
Geen *Arents* ooge van der Sonnen ooge smart,
Maar dese door het oogh kryght stralen in het hart:
De *Adelaars* de lucht en vlucht in 't wilde wenschen,
Maar dese kiest het gaan, de aard' en tamme menschen.
Hierom myn vrienden, die gy ginder sitten siet,
Gelooft my vry te recht dat 's Davids *Arent* niet;
Maar soo het u gelieft, myn goede mee-gesellen,
Sit neder in het groen, soo wil ik u vertellen
En helpen uyt den droom, en seggen wat het is,
Want 't gene dat gy siet, is een gelykenis.

Het Licht.

't IS een *Arent* met den name,
Maar geen *Arent* in der daat,
Vroom, geschikt, van goede Fame,
En van een geringe staat,
Kloek van moet, van daat, van rade,
En gedienstigh alle man,
Die het goede uyt het quade
Ryk'lyk onderscheiden kan.
Die wel heeft geproeft te voren
's Werelts ongestadigheyt:
Ja gewonnen en verloren
Wat hem God had' toe-geleit.

Dus

Dus heeft hy bezeilt de haven
Van het dampige geklagh,
Doen hy most heel leegh begraven
Dat hem boven 't harte lagh.
Maar, gelyk men siet gebeuren,
Alle dingh heeft sijnen tijdt;
Narren zyn 't die altydt treuren,
Of gestadigh zyn verblydt.
Soo heeft ook de tyt en stonde
Maar de Heere boven al
Hem getroost met HILLEGONDE,
Die sijn by-slaap wesen sal.
Siet, myn vrienden, dit 's in 't korte
Dat ik u vertelle, maar
Ofter u noch yets aan schorte
Leest de rey eens van dit paar.

R E Y.

A*Rnold'* en gy *Hillegonde*
Dat ik nu wat spelen konde
Tot een lust vermaak en lof,
Om u *Feeste* te vereeren,
'k Sou my als een Switser weeren,
Maar myn Rietjen is te grof.
Grof, of fyn, 't moet lykwel klinken,
Is 't wat lam soo magh het hinken,
Als myn slinker voet nu doet,
Doch die is bykans genesen;
't Moet soo in de Werelt wesen,
Hallef tusschen mal en vroet.

Die hier al de wysen prijsen,
Die en prijs ik voor geen Wysen,
Werelts wysen zyn by God
Gansch en al voor nul gerekent,
Want hy heeftse soo getekent;
Voor den Heere zynse sot.
Die te hoogh ten hemel seylen,
Die te diep den Afgront peylen,
Die door kloekheyt 't recht verkeert,
Die daar wanen te bedieden,
't Wonder datter sal geschieden,
Dat zyn Gecken seer geleert.
De geleerden mogen rechten,
De Soldaten mogen vechten,
Ende kampen om den buit,
En de koks de sausen proeven,
De studenten mogen schroeven,
'k Houdet met myn Harders Fluit,
Daar wil ik mee quinkeleeren,
Daar mee Godt den Heer der Heeren
Loven na myn slechtigheyt,
Die ik bidde, dat uw' kroone
Onder-stutte, ende toone
't Paatjen der Gerechtigheyt.
Ik wil uwe namen vlechten,
God wil uwe harten hechten
Met een trouwe Gulden Bant,
Adelaar sal *Boetselaartje*,
Boetselaar sal *Adelaartje*,
Minnen met een kuysche *Brant*,

Tot

Tot de Bruydt.

Ey, waarom siet gy verslagen
Met de Oogen ne'er geslagen,
Is't door vreesseloose schrik:
Denkt, myn Moeder ende Vader
Hebben minnelyk te gader
Even soo gedaan als ik.

Tot den Bruydegom.

'k Wil u tyt noch mate setten,
Want de Min en acht geen wetten
Maar gold my de wagen vracht,
Ik en sou niet lange beyden
Om de *Bruyt* na Bed' te leyden,
Ende seggen goeden nacht.

Onder de Rosen, Arnold.

't Gene gy nu hebt verkregen
Dat onbracker aan uw zegen,
Hier mee eyndiget uw leet,
Neem goe dagen ende nachten;
En als gy 't eens wel kunt wachten,
Denkt om my, *Gelijk gy weet.*

Feest-dicht,

Toe-ge-eygent den Erentvesten Jonghman

ALBRECHT van WARNHOF,

Ende de Wel-deught-ryke Jonge Dochter

SARA MARIA.

Vereenight in Houwelyk den 8. *April*, 1632.

IN 't midden van de Lent, en 't friste van de dagen
Wanneer de Dochter van Latona wenscht te jagen,
En Phoebus wederom met heete minne-lust
Sijn eerste Lief omhelst, sijn koele Daphne kust,
Wanneer dat Mensch en Vee van tegen over 't zuyden
Veranderen van geest, verquicken met de kruyden,
Verheugen in het groen, vermeyen in 't gewas,
De Satirs in het bosch, de Nymphen in het gras,
De dieren in het Wout, 't Gevogelt in de boomen,
De Schapen in het velt, de Visschen in de stroomen,
De Byen aan de blom, de Slangen in het riet,
En alles watter leeft uit ander oogen siet,
Ik segg' om dese tyt soo woude sich verluchten
De tydingh-siecke Faam, Vooghdesse der geruchten,
Vooghdes van nieuwe Maar, die staadigh lost en laadt,
Die stadigh baart en teelt, en altijt swanger gaat,
Vooghdesse van de praat, en van de praat geboren,
Met tongen sonder tal en hondert duysent ooren,
Met ooren nimmer leegh van quaat en goet gewagh
Met tongen van Metaal die 't brengen aan den dagh.

De mensche door 't Gout
Wert weeldigh of stout.

DE woning van de Faam gesticht van grooter waard
Is leger als de lucht en hooger als de aarde,
En wert met recht genaamt het huys van Lief en leet,
Van Mulciber wel eer (alsoo men seit) gesmeet,
Van 't wenschlykste stof, of edel Clink-clank-clierom
Daar Bacchi knechten nu noch koopen Wyn en Bierom
Daar Midas kinderen nu noch werden om geacht,
Van slechten aan-gebe'en, van wysen uyt-gelacht,
Een stof een krachtig stof, dat Venus brenght aan 't mall
Dat Atalante doet plat op den rugge vallen,
Dat Mars op 't vaste lant Neptunus in de vloet,
En Pluto in de Mijn doet wagen lijf en bloedt,
w'En willen van 't gebouw' geen eygenschap betonen,
Maar noemen 't Hof-gesin die by de Fame wonen.
Voor al, soo zynder twee de naaste hares raats,
Die nevens hare Troon bekle'en de hooghste plaats.

De Waarheyt heeft strydt,
Die nimmer en slyt.

DE klare Waarheit en de swart vermomde Leugen,
Dees hebben by de Faam het opperste vermeugen:
Maar tussen dese twee is eenen strijt ontstaan,
Die altyt is geweest en nimmer sal vergaan;
Sy kanten tegens een, de waarheyt wert verschoven
Door een versierde kracht, maar raakt ten lesten boven
De zegen blijft by haar, sy winnet staagh de kans,
Om dat sy is omringht met eene zonne-krans.
In tegendeel, soo komt gewapent om te kampen
De Leugen, die bewolkt met bruyne nevel-dampen,
Om-gordet met de huyt van d'aldereerste Slangh,
Die d'ongeboren mensch' brocht tot den ondergangh.

Sy spouwt van veers het slijm en gift der swarte padden,
Om 't reyne witte kleedt des Waarheits te bekladden,
Dan hoe sy nader komt, hoe minder datse steekt,
Maar d'ed'le Waarheyt treft en door de wolken breekt.

Het gekal Is over al.

MEn sou door Cyffer-kunst te recht nau konnen stellen,
'tGetal der Nimphen die de vlugge Faam versellen.
Op aard' en is geen plaats, daar menschen zyn geteelt,
Of sy en heeft daar van al vry een groot gedeelt:
Op aard' is geen geslacht behalven d'aart der stommen,
Of sy en heeft daar van of min of meer bekommen;
'En draaght geen onderscheit, maar neemt gewilligh an,
Die maar het tonge bladt een weinigh roeren kan.
Dies is het dan genoegh, dat wy dit laten dryven,
En dat wy maar alleen het speule-gaan beschryven
Van die, die wert genaamt Godinne van 't Gerucht,
Wiens Eexterige sangh vervullet aard' en lucht.

De tydingh is een loopend' vyer,
Van d'ander werelt komtse hier.

NA dat de Faam vertrok, besocht sy eerst de Kusten,
Daar sich Aurora met de blonde Son verlusten,
Daar stakse haar Trompet, daar deedse wacker los,
En blies, hoe Frederik won, Wesel en den Bos,
En hoe Marane most met schand' de Velu laten,
En al het snoo gespuys van Keisersche Croaten.
Van daar is sy geswind na 't Noorden toe-gekeert,
Daar Bacchus aldermeest wert door den dronk ge-eert,
Maar sagh dat nu sijn Hof schier was te niet gekomen,
Door dien een deel sijns Ryks van Mars wert ingenomen,
Doch alles watse sagh, en yeder dee verstaan,
Dat sullen wy om te'en met kortheyt over slaan,

Geweken van de Rhijn, gescheiden van de quaden,
Belanden sy daar na op twee en vyftigh graden,
Alwaar dat sy Neptuin heeft Boden broot ge-eist,
Ik kome (seit de Faam) uyt indiën gereist,
Uw kind'ren varen wel, haar mangelt niet met allen,
't Zyn Leeuwen op de Zee, en Katten op de Wallen,
Sy kunnen slinks en rechts; doe heeftse voort vertelt
Hoe dat het overal daar was in 't Lant gestelt.
Met gaffe haar ter vlucht met uytgespreide wieken,
Besiende 't Roomsche volk vermengelt met de Grieken;
In 't kort sy sagh het al wat in de werelt was,
Vergat ook niet op 't lest den lustigen Parnas.
Daar vantse wel te pas de negen Sangh-Godinnen,
Die niet dan suivre Vree en hooge Wysheit minnen.
Van dese word' de Faam seer minnelyk onthaalt,
En sy heeft met een groet dit vrindelyk betaalt,
Geseten in het groen op 't schoon tapyt der bloemen,
(Daar sich Natuer alleen Basinne van magh roemen)
Word' onderlingh gevraaght van waar dat Fama quam,
En waar sy was geweest, en wat sy goets vernam,
Sy seyde 't waar te langh mijn reyse te verklaren,
Of wat ik heb gehoort, gesien of wedervaren,
Doch 't waar wel onbeleeft, soo ik u niet voldee,
Ja niet alleen in dit, maar in veel grooter Bee.

Daar d'een na haakt,
Den and'ren laakt.

IK heb den Duitschen Creyts, en hoe 't daar is gelegen
Gesien (sprak Fama) en vernomen wel te degen;
Den Sweed' behout het Velt, en gaat heel wacker voor
Wat zynder op een kort al duysenden vermoort!
Men heeftse eens gehoest, en willende hernemen
Den adem, saghse dat de Musen schier beswemen.
De kloekste van den hoop heeft als een loof getrilt,
En beefden als de Coorts, soo krank was haar de milt,

Sy waren al te ſaam beſturven als ſcharlaken,
Men reegh de Borsjes los om in 't faſol te raken,
Men ſprenkelde met eek, men haalde ſpecery,
Men brochtet noch ſoo veer, het quam een weinigh by:
Doe nu een yeder we'er verkreegh ſijn oude weſen,
Soo iſſer een van al in euvel op-gereſen,
En ſiende over dwars ſoo ſprakſe tot de Faam,
Gy waart ons wellekom, en nu onaangenaam,
Soo weet gy anders niet te kallen als van Krijgen,
En gaat van daar gy quaamt, of wilt ten minſten ſwygen,
Draaght kennis wie wy zyn, en ſchikt u na den tyt,
Gaat krabbet in de aard' en ruyket waar gy zyt.
Hier woont de ware Liefd', Barmhertigheyt en Vrede,
De Wysheit, Kuysheyt, en de loffelyke Zede,
De milde Dankbaarheyt, Ootmoedigheyt en Eer,
De Soberheyt, en noch veel andere deughden meer.
Daar mede ſatſe ne'er, en heeft voort ſtil geſwegen
Daar tegen rees de Faam, heeft heuſſelyk genegen,
En badt vergiffenis, indien ſy had miſdaan,
En ſprak, 'k en kan uw les in 't minſt niet tegen-ſtaan,
Maar ſoo het u belieft uw gramſchap ne'er te leggen
De oorſaak myner komſt wil ik u geren ſeggen.
Daar op was d'antwoort ja, vermits dat gy u mijt,
Niet eens te reppen hier van Oorlogh, Moort of ſtrijt.
Dit worde toe geſtemt, dies met gebloosde wangen
Begon de goede Faam, en heeft dus aangevangen.

De goede Faam
Voeght veel te ſaam.

IN 't Vrye Nederlant is een vereende Stadt,
Die vyandt ende Vrindt van grooter waarden ſchat,
Een Grondel van het Landt, bequaam en wel gelegen,
Die 'k wenſch en wenſchen ſal een ongemeene zegen,
Wiens hoogh verheven kruin ſich ſpiegelt in 't Criſtal
Des Yſſels, welkers vocht verſterkt haar ſterke wal,

Van buyten keert de ſtroom de Spaanſche Tyrannye,
Van binnen leeft een hart van Stale Borgerye,
Wiens onverwonnen moet ik tegen wille ſwygh,
Om:datmen my gebiedt te ſwygen van de Krygh,
Een ander ſtaat het vry met Lauw'ren haar te kroonen,
En my alleen met gunſt haar vrientſchap te betoonen,
Gelyk ik ben verſchult met ware dankbaarheyt,
Voor d'eere, diemen daar tot mynen lof verbreit.
Dies heb ik kortelingh daar mynen dienſt beweſen
Aan twee, die ik van ſucht en quellingh heb geneſen
En uytterlyk gelaaft haar innerlyke ſmart,
Die ſy door oogen-ſtryt ontfingen in het hart,
Het was de minne, die haar zielen hiel gebogen,
Die door het oogh in 't hert inwendigh komt gevlogen.
De harten waren 't eens, de oogen hielden ſpraak,
(Wat mangel waſſer doch, wat ſchorten aan de ſaak?)
Sy waren fris en jongh, geſont van lyf en leden,
Goet tonts, goet Zeeus, oprecht, geſchikt van goede zeden
't Ontbracker aan geen goet, 't ontbracker aan geen moet
't Ontbracker aan geen vleis, 't ontbracker aan geen bloet
't Was alles ſoo het ſou na 't oordeel van de menſchen,
Het potjen aan de haal, men koſt niet beter wenſchen,
Noch mocht de knoop niet toe, voor ik en waſſer by,
Nochtans ſoo was ik daar, en lykwel ſochtmen my,
Men ſocht met ſtille trom en was niet eens verloren,
't Was al, de goede Faam daar moeten wy na horen:
Dit Houw'lyk worde klaar, door Godt en mynen naam:
Hem zy alleen den lof, en gunſt, de goede Faam.
Hier mede neeghſe we'er, en ſprak, ô myn Vrindinnen,
Beminden van Apol, Geleerde Sang-Godinnen
Sult weten, dat de tyt van myn vertrek genaakt,
Hoe wel myn hart en ſin by u te blyven haakt,
De trou van deſe twee die ſalmen haaſt beveſten,
En dan ſoo ſalder zyn een ſtruyf of wat ten beſten,
Een ſchink, of ham, of heſp, of ſpek of Varkens vleis
De oorſaak deſer Feeſt is oorſaak van myn reis;

E

En ſtrecket tot verſoek of minnelyk begeeren,
Dat gy dit lieve Paar met ſpreuken wilt vereeren,
't Zy kort of langh, of ſmal, al heeftet niet om 't lyf,
Het rymt, of 't rymt ſich niet alleen om tijt verdrijf.
Voldoet gy deſe bee, ik ſal my dankbaer toonen,
En dat ik niet en kan, magh u den hemel loonen.
Daar me beſloot de Faam haar reden en begeer,
En trat doe wat te rugh, en ſat we'er ſoetjes neer.
De Muſen op een kort antwoorden zoet van zeden,
Wy ſullen u voldoen, 't verſoek beſtaat op reden,
Maar nademaal de tyt u weigert lange tyt,
Sal onſe kleine gaaf, zyn uw, niet ons verwyt,
Derhalven ſullen wy in 't kort wat outs ontleden,
Doch 't wert ſomwylen nieu het lange wyl verleden.
Flok ſchreven ſy in haaſt dit weinigh voor de Jeught,
Gelyk gy in 't vervolgh hier ſien of leſen meught.

Rijmen ende Gezangh der negen Muſen ofte Zang-Heldinnen.

C L I O.

De Rykſte Bruydegom en Bruyt
Die quamen 't alder-kaalſte uyt.

DEn grootſten Predikant die heefter twee gebonden,
Twee echtelyk getrout, en beyde ſonder ſonden;
Daar was noyt ryker paar, noch ſlechter Feeſt beſtemt,
De Bruyt was moedernaakt, de Bruygom ſonder hemt.

M E L P O M E N E.

O bedroch, Leefje noch.

HOort, hoe dat Jacob klaaghde en ſei ik ben bedrogen,
Dit is mijn Rachel niet, de Bruyt heeft ſwacke oogen:

Maar Lea is de outst', antwoorde Laban doe,
Dient wel en hebt gedult, soo kryghdy Rachel toe.
Dat deed' den vromen hals, en heeftse ook verkregen
Een kostet hem niet doen, de man was heel verlegen,
Een Jacob hadder twee, eer was hy niet te vre'en;
Twee Jacobs hadden nu bykans genoegh aan een.

T H A L I A.

De min die is somwyl soo groot,
Dat die derf stryden met de doodt.

HOe dorst Tobias in de minne roese-moesen,
Hy vraagde na geen doot, hy pasten op geen droesen;
Doen hy sijn *Sara* sagh, heeft hy misschien gedacht,
By sulken Engeltjen en heeft de Droes geen macht:
Daarom ô *Bruydegom* en wilt doch niet vertsagen,
Want *Sara* kan den brant en spokery verjagen.

E U T E R P E.

Op de stemme:
Wat heb ik om haar al tyt versleten.

KOmt laat ons vermaken met singen en spelen,
Dees' Nieuw'-gehoude de *Bruygom* en *Bruyt*,
Met lonkjes en dronkjes wat kusjes om delen,
Soo dryvet den waker den slaper uyt,
Want wel doen ende vrolyk wesen
Dat wort van *Davids Soon* gepresen.

T E R P S I C H O R A.

DE Nieuw-gesloten in sachte Boeyen,
Die wenschen wy vrede en hemelsche sin;
Haar liefde die moet soo schynelyk groeyen

Als

Als of ſy woekerden met de min,
Hier toe verleene heil en zegen
Den Leydtſman van de rechte wegen.

ERATO.

WY wenſchen gevoedet met wyſe gedachten
'tHart en gemoet van ALBERECHT,
En dat men SARA by *Sara* magh achten,
De kuyſſche Spiegel van den Echt,
Soo datſe haar in alle zeden
Gelyk haar dochter na magh treden.

CALLIOPE.

DE minne die moet hare Tafel vercieren
Met veel gemeene ſpijs en drank,
Met lacchen en krijten, en krabben, en tieren,
En alderhande kinderen ſank,
Dat zyn de ſpruiten van Olyven,
Die ſullen haar den tyt verdrijven.

URANIA.

GAat heen, gaat heen, goe nacht u beyden;
En doet als uw Voorouders de'en,
Die ons den wegh hier toe bereiden.
Hier door ſoo haſpelt yeder een;
Daarom ſoo wilt ook vlytigh ſpinnen,
Soo meught gy haaſt wat overwinnen.

POLYPHYMNIA.

VAart wel, vaart wel, wilt lange leven
In voorſpoet, vrede, heyl en vreught,
Dat wil u Godt den Heere geven,
En ſterk u tot de ware deught,
Vaart wel, vaart wel, leeft langh te gader,
Dat gun u God den goeden Vader.

Harders-praatje,

Toege-eygent den Eersamen Jonghman

ALBRECHT PLATE

ENDE

d'Eerbare Deught-ryke Jonge-Dochter

MARGARITA GROOTWYK.

Vereenight in den Echten-staat den 2 November 1632. binnen Amstelredam.

DOe de vinder van de Kruiden,
Voor de Kanker was bevreest,
Ende vluchten na het Zuyden
By den botten hooren-beest.
Ende nam op sijnen wagen
't Beste puikje van der Zee,
Korte nachjes, lange dagen,
Ende labber-koeltjes mee.
't Was, doen *Flora* was gevlooden,
Voor den fellen *Boreas*,
Die ook *Daphne* socht te dooden,
Dat voor hem onmog'lyk was.
Doe de Koeye-steerten troffen
Met de vliegen een bestant,
En de Vriesen met de Moffen
Streden om de overhant.
En doe kleumerige Elsje
Hadde Brant van Veen besint,

Die sy wenscht onder 't pelsje
Liever als de Noorde wint.
Na dat Lijs de wraak op-schorten,
Het vervolgen en het do'on,
Van 't moordadigh bloet verstorten
Der onnos'le wilde vlo'on.
Na 't vermoorden van de Deenen,
Soo verradelyk verkocht,
Daarmen niemant sagh om weenen
Als die niet vermoorden mocht.
Die men met gestroopte armen
Rukte Lever ende Longh
Uyttet Lyf, met Pens en Darmen,
En daar na aan Boomen hongh.
En Ulisses me-gesellen,
(O vertellingh al te droef)
Saghmen even ook soo quellen
Diemen in het Sout begroef.
Eermen *Marten* gingh vernoegen
Met het offer van de *Geus*,
Aoe de luyden Peerlen droegen
Dan het tipje van de neus.
Doe Klaas Kalis tot Cousijntje
Om het vuir te bier most gaan,
En verteerde maar een pijntje,
En verwarmde wel een vaan.
'k Weet soo nau geen dagh noch uyren
Dan het was om dese tijdt,
Dat ik hoorde twee gebuyren
Soetjes kibb'len sonder nyt,

't Waren harders van der Heyden
Oude kluyvers beyde-gaar;
Hoor eens, wat de praters seyden,
'k Sal 't vertellen, luystert maar.

Tewes en Mewes.

d'EEn die stont en sloegh sijn handen
Ed'Ander bond sijn Couse-banden,
In de Regen ende Mot,
Mewes seide tegen Tewes,
Tewes seide tegen Mewes,
Goede morgen geef ons Godt.
Dit is 't rechte weer niet Tewes,
Ja 't is immers lieve Mewes,
Seide d'eene tegen d'aar,
Waarom seghje dat sey Mewes,
Daarom segh ik dat sey Tewes,
't Weer is na de tijt van 't jaar.
I; gut quinkslagh seyde Mewes,
Jy bent noch de oude Tewes,
Dat is recht sey Tewes weer?
Wanneer sal 't vergaan sey Mewes,
Dat en weet ik niet sey Tewes,
Vraaght het onsen Lieven Heer.
O, jou quaxman seyde Mewes,
Kackerlaksman seide Tewes?
'k Hebje noch niet half betaalt;
Van jou ouwe potsen Mewes,
Potsen, dat is scheere Tewes
Alsmen recht Hoogh-duytsch vertaalt,

Laat ons ſwijgen ſeyde Mewes,
Wel ik ben te vreen ſey Tewes,
w' Hebben beyde eers genogh,
En voornamelyk jy Mewes,
'k Hou jou ook voor ſuyver Tewes,
Even als Jan-Backers zogh.
Dit en betert niet ſey Tewes,
Ja ſoo ſlachtet jou ſey Mewes,
Die niet waardigh bent een duyt,
Bijt eens op jou tongh ſey Tewes
't Koſt een vaantje malle Mewes
Datje voele ſult een guyt.
Wil ik jou wat ſeggen Mewes?
Ja ſal 't ook wat deuge Tewes;
Tewes buer 't is tijt', bedaart,
Ja wy dragen (ſeyde Mewes)
Beyde gaar de bloeſſems (Tewes)
Van het Kerk-hof in den baart.
Onſe groene tijt ſey Mewes
Is vergaan, dats waar ſey Tewes,
Onſe ſtroo is haaſt tot kaf,
Dats 't beloop antwoorde Mewes,
En wy gaan al ſlapend' (Tewes)
Met de eene voet in 't Graf.

a Mewes maat de tyt veel ſnelder als 't gedacht
s 't waardighſte van al, en 't weynighſte geacht,
)at quam ik door de bril (ô Tewes) eerſt te weten:
c En ben geen hallef menſch, en ſchier geheel verſleten,
Maar Tewes buer jy hebt jou tyt noch wel beſteet,
oo dat ons gantſche Dorp daar van te ſeggen weet.

De

De nachten die tot ruſt voor yeder zyn geſchapen ,
En hebje ſonder vrucht noch ſorge niet vol-ſlapen ,
Al was het vee te koy , jy bleeft , en hebt in 't velt
De nutſte Starren aan des Hemels rondt getelt ,
En wiſtet op een prik ſoo aardigh te beduyden ,
Wanneer dat dees of die ſou komen in het zuyden.
Ik hoordet menighmaal en hebber om gelacht ,
Om dat ik 't niet verſtont ſoo ſloegh ik dit geen acht :
Jy praten van de Reus , ſijn Gordel ende Degen ,
Jy wiſt ook waar ontrent de Melk-wegh was gelegen.
En hoe de Wachters bey de Wagen volghden ſtaagh ,
En hoe dat Lucifer een weinigh quam voor daagh ,
Hoe 't ooge van den Stier en and're ſterren glommen ,
Hoe by den Water-man de kleine Viſſen ſwommen ,
En hondert dingen meer , het loopen van de Maan ,
Hoe na , hoe wijt , hoe hoogh de blonde Zon moſt gaa
Maar Tewes weetje wat my 't aardighſt docht te weſe
Dat duiſenden met my ſoo onverſadight preſen.
Te. Wat toch ? *Me.* Jou ſoete ſtem gekoeſtert met de Li
En als dat Fluitje gong 'k was in den Hemel ſchier ,
Ik weet dat hoogh en laagh na jou geſelſchap trocken
En noch tot deſer uur kun jy een yeder locken.
Tew. Ja Mewes-buer 't is waar , ik prijs my hier ſoo vry
Wat voordeel geeft my dat , wat ben ik meer als jy ,
Wat ben ik meer als Tys , wat ben ik meer als Jorden
Klaas nar was min als ik , en is veel meer geworden ;
Ja Mewes looftet vry , het doetmen al wat ſeer ,
Dat Pieter Meule-ſlagh nou is myn over-heer.
Indien ik na mijn doot weer ander maal moſt leven ,
En dat my van de Heer eerſt werde keur gegeven
In wat geſtalt dat ik dan woude zyn na wenſch ,
Ik ſoude ſeggen ; Heer maakt my voor al geen menſcl
De menſche na waardy wert zelden voor getrocken ,
Maar in het tegen-deel , wel Ezels ende Bocken ,
Hoe moediger het Ros , hoe beter Stal en Voer ,
Hoe waardigh is een Dog , geoeffent op het Roer ,

e Vogels in de Kooy, de Katten in de Huisen,
Een voertmen om 't gesang' en d'ander om het muisen.
De Koe om datse geeft, de Meer-kat om de boert,
Die worden tot behoef volkomentlyk gevoert.
De Brak, de Leger hondt, de Winden na sy jagen
Die salmen elk na doen oprechte gunst toe-dragen,
De Beesten weten niet van Rampspoet of geluk,
De Mensche knaagt alleen de quelling ende druk,
Dies soo daar waar geen Ziel te winnen of verliesen,
k sou voorwaar 't gestalt van eenigh Beest verkiesen.
v. Dat leste woort was goet ik docht mijn goe Compaan
Hoe wil ik jou daar na met duitsche woorden slaan?
Sou geef ik je gelijk, ik hebber gansch niet tegen,
De werelt wilt genart zyn om den gulden Regen,
Daar hebje 't eerst en 't lest, het eynde met het liet.
v. Ja Mewes buur 't is waar, 't en is ook anders niet.
En prater niet meer of, het walleght in mijn ooren;
w. Maar meughje dan noch van de Weiery wel hooren?
v Ja Mewes-buer, ô ja jy meent de minne-greep,
k hoor noch garen (maar) het klappen van de Sweep:
w. Soo doe ik seper ook, dan krijgh ik jonge loentjes,
Al ben ik buiten grijs, van binnen ben ik groentjes:
t Hart sprongmen in't lyf, toe 'k hoorde dat MARGRIET
Met ALBERT trouwen sou, gelijk 't nu is geschiet,
Wat segje Mewes-buer, sal ALBERT GRIETJE trouwen?
Neen hy en sal 't niet doen, 't is al gedaan, sei Bouwen.
Vel weetje nergens van? *Tew* Ik kom van Amersvoort.
a ja, 'k en hebber noit te voren of gehoort,
Dat 's trouw'lyk van mijn sin, de Heere wilse geven,
Op aarden niet als vreught, en namaals 't eeuwig Leven.
w. Mijn vrome Tewes-buer 't is deughdelyk geseit,
k wensch haar meer noch min als dese zaligheyt,
Ey lieve Tewes-buer 'k bid om de min van Teuntje,
Ey schenkt de Jonge luy nou tavent noch een deuntje,
Of Harderlietje, want dan sal haar hooghtyt zijn,
En sulken Sausje smaakt wel aardigh by de Wijn.

Tew.

Tew. O lieve Mewes maat ik heb wat aars te denken,
'k En magh myn oude brein om 't nieu niet meer bekren-
Mew. Ey Tewes doettet toch ter eeren van de trouw, (ken,
Jy kunt wel alsje wilt, jy schudtse uyt de mouw.
Tew. 'k Sal sien hoe dat het valt, goe morgen Mewes Jansen,
Me. Wel Speulnoot denkter om, goe morgen Tewes Fransen.

HARDERS-REY.

Op de stemme:

Ik wil van desen avondt, &c.

IK heb te Koy gedreven,
Myn saght-gewolde Vee,
Dat is myn lust en leven, (ven
Niet en heeft my God gege-
Als dit met myn Galathee.
Nu trots ik al de Rijken,
Den Adel en de Ste'en,
De Staten moeten wyken,
Wie mag sich by my gelyken,
Ik die ben so wel te vreen. (tē
Wat baart de rijkdom vrug-
Van schrapen nimmer moe.
Als quellingh ende zuchten,
Stadig sorg en ongenuchten,
Dus is Rykdom Arremoe.
Wech onversade Schrijven,
Ik prys myn Harders staf,
Myn Schaapjes wil ik drijven
Ja daar by soo wil ik blyven,
Tot an't eynde van myn graf.
Wel op, waar is myn fluitje:
Want ik heb toe-geseyt,
Aan Tewes myn Cornuytje
Dat ik voor dit soete *Bruytje*
Sou bedryven vrolykheyt.
Genode singht een Lietjen,
En voeghtet Lof daar toe,
Van *Albrecht* en *Margrietjen*:
Ik sal speulen op een Rietjen
Dat sal klinke'k weet niet hoe
Eer wy met zangh vereeren
De *Bruygom* en de *Bruyt*,
Soo kan 't voor al niet deeren
Dat wy onse keeltjes smeeren
Wat ik houdet met de Fluyt.
De jonge luiden hemmen,
Ik merk den grooten dorst,
De ouden hoor ik bremmen,
Dus laat de zieltjes swem-
men,
Speult de reutel uyt de borst.
Nu vrinden eer wy scheiden,
Doet rontom eens bescheit,
De welvaart deser beiden,
Dat de Heer haar wil bereidē
't Hooghste nut ter saligheit.

Bruylofs-praatje,

Toege-eygent den Eersamen Jonghman

GERAARD JORDENS,

Ende d'Eerbare Deught-ryke Jonge Dochter

ANNA MUYLMANS.

Vereenight in den Echt, *den* 14. *April*, 1635.

O Brodeloose Faam (die my berucht van Rymen,
O schrale kinder luk om hongerig te swymen)
Gaat, blaast de werelt door en schatert overluit;
Laat *vander Veen* met vreen, die man die scheiter uit,
En soo daar yemant schrolt, die hier in is onvreden,
Die breng hem spek in 't moes, of paai de man met reden,
Die op de broodt-snuyt past, dat 't potjen overloopt,
O hart-smeer, daarmen bier en botter omme koopt,
Of lief-kruyt daarmen kan een heylik mee berocken,
Of 't schoonste keuken-zaat, om in de melk te brocken,
Of 't klare romer-stof, (het kelderlyk cieraat,
Dat Hans de Croeger doet crioelen over straat)
Ook watter alder-best sich schikt om op te drinken,
Breng dat 't heerschap t'huys, al syn 't Westphaalse schinken,
'k Heb my bedocht (ô Faam) en spreekt togh nergens of,
Want, reymtmen, om het spek, soo kryghmen Varkens lof,
Ik magh noch dese maal de penne wat verslyten,
'k En vrees' voor smaal noch smaat, noch geenderlei ver- (wyten,
Indienmen dit Juweel van lammery bespot,
Ik antwoord' 't is door haast, en 't schraapsel van de pot,
Laat sien, hoe staat de saak, waar is 't verstant gebleven;
My dunkt het leit soo diep, wat dienter best geschreven?

Help

Help lieve Koster help, de Paap is uytter Stat,
't Is best men 't oude Liet eens wederom hervat:
Doch, als ik my bedenk, men spreekt hier 't ouwe deuntje
't Is even sulken Rey, gelyk ik songh met Teuntje,
Dat heught my noch ten deel, 't Musicq dat gingh op 't lest
Gaat beydegaar te Bed, te Bed te Bedde best,
O Jeught verheught in deught (soo klonken al de snaren)
Op dat de Bruit, *de* Bruit, *haest mag ter Hunnep varen.* Het woort terHunnep varē Deventer spreekwoort: of sijn Amsterdams Volewyk varen.
Dat paste doe op ons, nu pastet op dit paar,
Dit Lietjen is wel out meer als drie duysent jaar.
Dit sou van Bestevaar het spreekwoort wel beveste
De oude Lietjes zyn (seit hy) noch d'alderbeste,
De nieuwe Voddery en acht ik niet een veer,
'k En kan 't ook niet verstaan, ik houd met d'oude leer
Ja Bestevaar heeft recht, de man die seyt de waarheyt,
De oude leer is best, die wijst de rechte klaarheyt,
Die 'k wensch mach zyn betre'en na lyste synes ordens,
Door *Anna Muylmans*, en haar lieve *Geraard Jordens.*
Die heden zyn geknoopt, gestrengelt in den Echt,
Waar van haar d'eygenschap van daagh is uytgeleght,
Wat dat der mannen ampt, en ook der vrouwen werk is,
Van die, die 't zyn beroep en Dienaar van de Kerk is,
Dies volgh ik myne neus, en stoot de hacken niet,
Een yeder by het zyn, den Huysman by zyn Griet,
De pleskens by het bier, de wyn-kan by de romer,
De boter by de vis, de slaper by de droomer,
De minnaar by zyn Lief, de Zee-man by het roer,
De *Bruygom* by de *Bruyt*, en ik by Teuntje moer.
My dunkt daar isset best, hier kan men my ontbeeren,
Men noot my wel tot rijm, maar selden tot het smeeren.
Nu dan, vaart beide wel gy *Bruydegom* en *Bruyt*,
Leeft lang', vreest God, Teelt veel, daar mee is 't Lietjen uit.

Stuur Recht.

Lont-

Lentſche Morgen-Rey,

OVER DE

Houw'lyks-Feeſt des Achtbaren, Hoogh-geleerden Heere

ANTONIS PELT,

Der Medicynen Doctor,

Ende d'Eerbare Deught-ryke Juffrouwe

MARIA van HONTHORST,

Ge-echt den 28. *Aprilis*, *Anno* 1635.

VRYAGIE,

Tuſſchen *Ramia* een Harderinne, ende *Nancio* een Harder.
Ramia ſinght, *Op de ſtem:* Blyſchap van my vliet, &c.

Ra. 'k SIe de dageraat 't Chriſtalyn beſchynen,
'k Sie in haar gelaat Blixem van Robynen,
'k Sie de morgen-ſtont Appel-bloeſem bloſen,
'k Sie uyt haren mont vlieten roode Roſen,
O! Geen aardſche dracht, en magh zyn geacht
By ſoo Goddelyke pronk,
Voor dees' Hemels-pracht, wyken droom en nacht,
Fabel-ſproken en geronk.
O! gy dagh-Godinne,
Morpheus Vyandinne,
Soete Trooſteres ter Zee:
Breek-ſpul van de Minne.
Welkom zijt vrindinne
My en myne Schaapjes mee,

Nan. O Engelyke ſtem! ô *Ramina* vrindinne,
O Balſem myner Ziel, vergode Harderinne,
Steur ik dyn ſoet gequeel? ſoo neem daar wrake van,
Dood' my met dyne ſtem, die alles locken kan;
Dees Paradyſſe moort die wert dy licht vergeven;
Dies ſpoedy tot de daat, kom lieffſte neem my 't leven,
En ſingh my in den ſlaap tot ik ten Hemel vaar,
Soo werd' ik van dijn Lief, dijn trouwe Martelaar.

Ram. Hoor *Nantio* eens koſen,
Hy badet in de Roſen,
Ja Fluyter zyt gy daar?
Ja *Nantio* is 't waar?
Soudt gy wel ſterven willen?
Dit zijn uw oude grillen,
Neen Linker g'hebt geen haaſt.

Nan. 't Verſoeken waar het naaſt;
Maar dat gy 't wel verſtaat, dit's een byſonder ſterven,
Een Honich-ſoete doodt, om kusjes van te erven;

Ram. Loopt Covel, is 't van 't mal,
Nu ſluitet niet met al,
Dit klinkt en blinkt of 't loot is,
Wie kuſter als hy doodt is?

Nan. Ja, dat kan ik wel doen, ik ben al levend' doot.
Ra. So moet gy in het graf. *Nan.* Of in myn Lieffſtes ſchoot
Ram. Wat vreemder doot zyt gy? die ſo nabootſt het leven
Nan. Als 't *Ramia* belieft, die kan 't my weder geven.

Ram. Dit heeft al weer geen ſlot,
Acht Gy my voor een Godt?

Nan. Maar, voor een Goddinne,

Ram. Of meent gy een Sottinne?
Het ſcheiren ſtaat u vry,
En het geloof aan my,
Gy weet wel wie gy voor hebt
Als gy de Geit by 't oor hebt.

Nan. Wel hoe, myn *Ramia* (myn Lieffſte) hoe dus quaat
Ram. Gaat, gaat voor *Philis* mank, 'k woon in de kreupell
ſtraat.

Nan

Nan. 'k Sweer by de dageraat, die ik als nu beschouwe,
En Pan, ons aller heil, 'k sweer by myn hoogste trouwe,
En kuyssche brandt, die gy my (*Ramia*) aandoet,
Ik sweer by Denerouw, daar gy zyt opgevoedt,
Dat alles wat ik heb geseyt, of meen te seggen,
Is ongeveinsd', onvals, en rondlyk uyt te leggen,
Alsoo 't my leit om 't hert, soo vloeytet uytte mont,
Ram. 't Sa voort, hu hu mijn Vee, nu Harder blyft gesont;
Gaat heen na *Philis* toe, die sal dy moog'lyk wachten.
Nan. O! Denerousche Maagt, wilt gy mijn eer niet achten,
Soo eischt een ander blyk, gebiet wat gy versint,
En soo 'k het niet volbrengh, soo acht dan alles wint:
Ey sta, ey wacht, ey, hoor, ik moet u noch wat vragen,
En soo gy 't niet en doet, ik sal 't den Hemel klagen.
Ram. Wel nu, wat sal 't nu zyn?
Nan. In sulken Hemels schyn
En kan geen wreetheyt wesen,
Derhalven is het vresen,
Veel minder als de Hoop.
Ram. Dit 's Koekoeks sangh, loop, loop,
Loop wech, ik wil dit myen,
'k Heb geen verstant van vryen.
Nan. Waar wilt gy dat ik loop; om lavenis in noot?
Want loop ik veer van u, soo nader ik de doot. (zyn,
Ra. Wel sterft men dan soo vaak? die pijn en moet niet groot
Gy seght gy zyt al doot, of moet gy dubbel doot zyn?
Nan. Dat is maar boertery.
Ram. Ja sulke Scharssery
Is 't Lok-aas van de Minne.
Nan. Die wensch ik (ô Vrindinne)
Ontsteken magh dyn Bloet,
Gelyk sy my als doet,
Ram. Wenscht gy my te bedroeven;
Nan. Ik wensch dat gy mocht proeven,
Wat bitter soete smart
Dijn Minnaar voelt in 't hart.

Al wat op aarden leeft, beweegt sich tot het paren.
Geneight sich tot de min, en soekt sich te vergaren.
Ram. Gy Cranst (door dyne lof) te hoogh de brose min,
'tWert vaak een hel,'t welk schijnt een hemel in 't begin.
De blyde Sonne-schyn en weert geen droeve vlaaghjes,
Indienmen op de scheen slaat vele kleine slaaghjes,
Met een gemeene Kaars, al isse dun van smeer,
Ten eersten is het Spel, ten lesten doetet seer.
Nan. De ware reyne liefd' kan alle weedom helen,
Ram. Wat isser in dit rondt, dat niet en kan vervelen?
Nan. O schoone,waart gy mijn, 't verveelde nimmermeer
Ram. 't Is een vergode saak die nimmer heeft een keer.
Nan. De trouw is Goddelyk, dies salse wel beklyven,
Ram. So most dan Man en Vrouw te samen lustigh kyven
En 't eerst most als het lest, en 't lest als 't eerste zyn,
Maar 't scheelt soo veel (helaas) als Bastert en Asijn,
Nan. Ik sweer by 's Hemels Heir de Goden met malkand'ren
Dat myne trouwe Min sich nimmer sal verand'ren.
Ram. 'k En acht geen Vryers eedt, sy sweeren om de worst
Nan. Ach, of de Goden my ontarrende de Borst,
En ik u dit myn hart eens uytterlyk mocht toonen,
Al waardy staal, en Ys, gy soud mijn trouheyt loonen
Ra. Men vangt so licht'lyk aan't gunt namaals vaak berou
Gy wenscht (ô Jongelingh) soo vroegh te zyn getrouwt
Met my, die slecht en kints ben in de Houw'lycks saken
Wat wout gy met my doen? wat soud gy met my maken
Nan. Barvoetse Kinderkens als Jan-Oom met sijn Wyf.
Ram. Men heeft genoegh te doen vaak met een eenigh lyf
Om dat met spys en drank en kleeding t'onderhouwen.
Waar Kinder-teeling winst, so waart geneugt te trouwe
Soo seid' ik lichtlyk ja; in plaat van tweemaal neen,
Maar nu is 't alderbest, dat yeder slaap alleen.
Nan. Het trouwen past de Jeugt veel beter als de Ouwen
Het jonge bloet dat moet de werelt staande houwen.
Ram. Die sal om onsent wil daaromme niet vergaan.
Nan. Als yeder een soo dee, wat kon die lange staan?

Segh *Ramia* (mijn trooſt) wat doet u dus verſagen ?
Te neuſe-wys is quaat, MARIA durſtet wagen:
Die is van daagh de *Bruyt:* een jonger maaght als gy,
Ram. Wie ſeght gy is de *Bruyt:* *Nan.* de Geeſtige MARY
Van Honthorſt, die wel eer uw ſpeulnoot plagh te weſen,
Die ſal de ſoete wond' haars Minnaars nu geneſen.
Ram. Is 't ſeker *Nantio?*
Nan. Ik ſegh 't is waarlyk ſo.
Ram. Wat ſalſe voor een Echten ?
Nan. Een van Apollos knechten,
Een liever van het Velt,
Genaamt ANTONIS PELT.
Ram. Den Hemel wilſe heil, de Aarde voedtſel geven.
Nan. En ſoo veel loopent goet, tot een doſijntjen even.
Niet meer, de *Bruyt* is teer, de *Bruygom* (jongh gejaart)
Die wenſch ik ſich uyt 't Neſt niet heel en Oyevaart.
Ram. Maar ſegh my (*Nantio*) hoe weet gy dattet waar is ?
Dat deſe (die gy ſeght) een Echt en Wet'lyk paar is ?
Nan. Sie daar, dats blyk genoegh, myn *Ramia*, is 't niet ?
Ram. Ey laat my ſien te recht; ô! 't is een *Bruylofs-Liedt.*
Tot harer beider lof, en om de Feeſt te eeren,
Nan. Als 't *Ramia* beliefſt, ik ſal haar 't wysjen leeren,
't Is lecker van gehoor, het heeft een Franſche Saux:
Het ratelt op de ſtem; *C'eſt trop Courier les aux.*

Rey der Stichtſe en Woerdenſche Maaghden.

I.

O Suſt'ren *Helicons*,
Voeght uwe Rey by d'ons,
Goddinnen daalt doch neer,
Uyt uw geſegent Hof,

En singht dit *Paar* ter eer,
Tot woeker uwer Lof.

2.

Kom schoone Bloem-Godin,
Bekroont de trouwe min,
Met *Ceres* soet geteel,
Gewrocht van Hemelsch stof,
't Gunt noyt te recht 't Pinceel,
Of Schilders hant en trof.

3.

Gy *Nimphen* van het *Sticht*,
En *Woerden*, doet uw plicht,
Haalt *Daphne* haastigh hier,
En wilse dat niet doen,
Soo plukt van haar Laurier,
Het aldergroenste goen.

4.

Want dat is toegewyt,
Apollo (diese vryt)
Maar meerder synen vrint:
En trouwe Meesterknecht
(*Antonis Post*) die mint
De suyv're kuyssche Echt.

5.

Dies vlecht dan Crans op Crans,
En spoedu totten dans,
Dat yeder om het best
Veel-voudigh Cabrioolt,
Tot dat by-kans op 't lest,
De schoentjes zyn ontsoolt.

Als 't Reyen is gedaan,
Vangh dan wat kluchjes aan,
Op datmen tot besluyt,
Om soenerytjes wed,
En dan, soo schort de *Bruydt*,
Hey wippa, flok na bed.

Stuur Recht.

Aan-spraak van Apollo,

Tot de negen Sangeressen.

Over 't versamen van den Erentfesten Bruydegom

JOHAN STRUCKEL,

Ende d'Eerbare, Deught-ryke Bruydt

Juffr. ANNA van APELDOREN.

Vereenight in d'Echt binnen Deventer,
den 20. *September* 1635.

Apollo.

GY die te recht verlicht 't onredelyke duister:
En stompe sinnen spitst, door hemelyke luister,
Die met uw lavenis ontnevelt het gemoedt,
En 't ongeslepen brein soo geestigh vloeyen doet,
Die 't wetteloose wet, en scharpt tot rechte wetten,
Tot Cæsarlijke roem, om Kroonen vast te setten,
Tot schoren van een Ryk, tot stylen aan de vest,
Tot Vader-lants behoudt, en 't algemeine best,

Tot binne-lantſch beſcherm, en buiten-heimſche vreſen,
(Tot delgingh' en verruk der Weduwen en Weſen,)
Tot ſchutſel van de goe, tot ſtraffe van de qua,
Tot alles een Rondas, en wapen voor de ſcha,
Gy die de zielen laaft, (bedooven van de dampen,
Omcingelt in de zucht, belegert in de rampen,)
Door een vergode trooſt, en Engelyk bewys,
Geſticht van d'Opper-vooght in 't gulden Paradys.
Gy die het dorre rif (verjaart, veraart van leven)
Kunt door uw ſoet gequeel een nieuwe groente geven,
En maken dat de geeſt hem huppele van vreughd,
Soo dat de ziele danſt in een begraaude jeughd.
Gy, die de jeught bedaart door ſtatelyke zeden,
Hun mengende 't vernuft met oude deftigheden,
Hun toonende door re'en de booſe brooſe luſt,
Tot wereltlyke eer, en overaardſche ruſt,
Aan u (ô heilſaam volk, gy ſwangere van deugde)
Verſoek ik eene beed', een lok-aas tot de vreughde;
Geen weigeringh en is in uw beleeft geſlacht,
Gebiedt my wederom; 't wert minnelyk volbracht.

Antwoort van Urania, een der negen Muſen.

TE bidden, ô *Apol?* waaromme niet geboden?
Wat zyn wy laas? helaas! dat een der grootſte Goden
Ons ſmeken ſou, of is 't, tot proeve, les of leer?
O neen noyt ſoo verwaant t'aanmatigen dees eer,
Gebiedt, gebiedt, gebiedt, ik ſpreke voor ons allen,
Die hier (gelyk als ik) voor u te voete vallen:
Wy bidden, ô gebiedt, 't geſchiede na uw ſchik,
Wee yemant onder ons, die daar eens tegen kik.

Apollo.

Ik neem dees heusheyt aan; waar van de tyt ſal melden,
En blaſen haar Trompet van 't dankelyk vergelden,
Aanhoor

Aanhoor dan, dit 's mijn wensch, en innerlijk begeer,
Dat uwe Poësi een *Bruyt* en *Bruygom* eer.
Siet, ANNA heet de *Bruyt*, met toe-naam APELDOREN,
Die tot haar *Bruydegom* JAN STRUCKEL heeft verkoren,
Gy Nimphen paar, en paar, sult singen met u tween,
Tot beelt'nis, dat dees twee nu zijn geworden een:
Dat elk sijn rym en sangh stel op besond're thoonen,
De vreemdigheit van't werk doet vaak de meester kroonen,
Oft som daar in verschuylt wel scheve lamme le'en;
Wat ongemeens verschoont, men sieter overheen.
't En sult alleen de Feest tot vreughde niet verwecken,
Maar tot gedachtenis dit lieve Paar ook strecken,
Wanneer na dese tydt ('t welk Gode laat geschien)
Sy, dit haar Feest-gedicht, Kindts-kind'ren laten sien,
En raken uitter asch de diepe oude vonken,
Her-denkend' eens haar jeughd' en lodderlyke lonken,
Nu dan, eer tydt ontslipt, elk voegh sich, paar en paar,
En singe, dat 't geluyt noch klinke menig jaar.

Urania.

Soo daad'lijk, maar wy zijn in 't paren gantsch verlegen,
On-effen is 't getal en zyn in als maar negen,
Daar isser een te veel, daar isser een te kort,
Een moeter af, of toe, eer dat het paren wort.

Apollo.

't Is waar, 'k en docht dat niet, noch weet ik 't ons te ramen,
Ik en Urania die paren ons te samen.
Sie daar, dat gaat u voor, een yeder doe soo na,
En volgen maat en toon van 't soete *fa*, *sol*, *la*.

Apollo en Urania.

Op de stem:
De pyn van Thirsis is verdwenen.

SPaar nu geen Snaar noch lustigh quelen,
Maar trouw 't Musicq van 't Ed'le Luyt,

De Sangh gevlochten met het ſpelen,
Beeldt af hoe *Struckel* met ſijn *Bruydt*,
Een-ſtemmigh, lieff'lyk eens van ſinne,
Beleven ſullen hare minne.

Clio en Melpomene.

Op de Stem: Courante Commune.

HIer ſpeurtmen de vruchten,
Van duyſent genuchten,
Door ouwe nieuwe ſnof,
Van Adams tyden of,
Siet jonge Genoode,
Dees' Suyckerde *Mode*,
Hout langer ſtandt en wijs,
Als 't pronckſel van *Parys*,
De Meeſter leeft
Noch, die beſneden heeft
Dit ſoete Getrouw,
Dit Kinder-gebouw,
Daar yeder aan wil of wou.

Thalia en Therpſichore.

Op de Stem: *C'eſt trop Courir les aux.*

HEt out, van 't groen ontwent,
Voelt nu een nieuwe Lent,
Dees ongemeene vreught
Kan Bes, en Beſtevaar,
Doen hebben nieuwe jeught,
In 't ſpyt hun gryſe hair.

Eute

Euterpe en Poly-hymnia

Stem: Eſt ce Mars ce grand Dieu, &c.

DArt'le zieltjes, moedige Schaapjes
Zyt gegroet,
Lonkende, vonkende, wulpſche Knaapjes
Vol van gloet,
Drinkt eens om, op een ſom,
Geeft ſoentjes van geluyt:
Vergeet geen *Bruyt*.

Erato en Calliope.

Stemme: Want Venus en de Wyn, &c.

HEf op uw Stemmen, hart en handen,
Lok heyligheyt ten Hemel af:
Smeek dat dees' beider liefd' magh branden,
Soo lange tot haar ſcheid' het Graf;
En datſe nevens dien
Kints-kinderen mogen ſien,
Met luſt; Getrout, gekuſt,
Tot haarder zielen ruſt.

Apollo en Urania.

Singen wederom haar Vers.

SPaar nu geen Snaar noch luſtigh quelen,
Maar trouw 't Muſicq aan d'Ed'le Luyt;
De Sangh gevlochten met het ſpelen,
Beeldt of hoe *Struckel* met ſijn *Bruyt*
Eenſtemmigh, lieff'lyk eens van ſinne,
Beleven ſullen hare minne.

Feest-praatje,

Toege-eygent

Den Erentfesten ende Hoogh-geleerden Jonghman,

JOANNES HOOGHKAMER,

Ende d'Eerbare Deught-ryke Jonge Dochter

Juffr. CLARA VINCK.

Vereenight in den Echten staat den 22. April 1636.

Broek, hoe staat my 't hooft verwart,
Heel avrechs om de romp,
O teere Soete-melks hart,
Wat zyn myn sinnen stomp,
'k En weet nau wat ik doe,
Ik ben my selven moe.
Ik ben my selven schier ontvreemt
'k En lyk niet dien ik was,
Dat doet de tydt, die my beneemt
De salvingh van de Tas,
En Gieraardts soetste lief,
De Hel-weg van den dief.
O Backesje van suere zult,
Myn lieve halve lyf,
Het brein dat is my om-gekrult,
Soo klaagh ik aan myn wyf,
De tyt die heeft gerooft
Al 't Huys-raat uyt myn hooft.

Dies

Dies is de kop op hol op ſchrol,
Klaas Backer heeft geen deegh,
Vol Muyſe-neſten is de Bol,
Van ſinnen is hy leegh,
Doch alſmen 't wel beſiet
'k En bent alleenigh niet.
Want daar is onſe Hote-bek,
De vorſt van 't groot geſin,
Dats eerſt een grootſche groote gek.
De Zoon en is niet min,
Wat is 't een bitter Kruys!
Twee Gecken in een Huys.
Wat zynder noch ontelbaar meer,
Daar 't luk woont by d'Key,
Die lichter zyn gelijk een Veer,
En broedtſer als een Ey,
Dies roep ik *Vive* Cap,
En * *Meure* wetenſchap.
Dat trooſt my ſeker vry wat ſtijf,
Nu weet ik myn Fortuyn.
Ik heb een weinigh mals in 't lyf,
En ook wat in de Cruyn,
Maar 't luk is op de vlucht
Dits arger als een zucht.
Dits arger als een bullebak,
Geboren in April,
Dits arger als een Oly-vlak
Op blanke Marrys bil,
Dits arger als een vloek,
In drooge Napjes Broek,

l' Heureux Fol n'a besoing ſageſ-ſe Avance-ment ſans merite.

* En arriere Cap, acrre.

Dits arger als een lege kruyk,
Voor Jochem Grooten-dorst,
Dits arger als de holle buyk
Van Syme Smeerte-borst,
Ja 't is noch arger , dan
Een CLAARTJE sonder man.

Ey sie, daar schiet my nu in 't hooft,
Met ik van CLAARTJE droom,
Wat dat ik lestmaal heb belooft
Aan *Korte Teymen Oom*;
't Is waar het is geschiet,
De wil ontbreekter niet.

Dan 't hapert vry wat aan de macht
En aan bepaalde tyt,
Ook schuylter jetwes aan 't gedacht
Het welk geen Rijm en lyt,
Doch dat ik niet en kan
Voldoe een ander man.

Ik moet myn sinnen alle vyf
Weerom te hoof ontbien,
En soo veel leenen van myn Wyf,
Dat maakt te samen tien,
En dan noch twee van Trijn,
Dats effen een dozijn.

Dats seven sinnen vrouwelyk
Vyf Masculuinen broot,
Die sullen my getrouwelyk
Gaan helpen uyt de noot.
Is twalef niet genoegh
Gespannen voor de Ploegh?

Nu t'za, 't ſal op een Rijmen gaan,
De ſinnen zyn by een
Non fluytibus, gaat *Tymen* aan;
En ander *van der Veen*,
Want *Tyme*, ſoo 'k je ſei,
Die dwongh my tot de Rei.

Car il eſt cauſe des vices, qui ſont aux vers, à cauſe qu'il m'a contrainct de Rimer.

Gy moet gy ſult, ik wil, ſeid' hy,
Op alle vrintſchap weer,
Dat gy een Bruylofs Rymery
Stelt tot HOOGH-CAMERS eer,
Die door een *Echt* verbondt
Gaf CLARA hart en mondt.

Wat onſchuldt datter tegen viel,
Dat was al niet een myt,
Ik ſwoer by Teuntjes onder-ziel
'k Was twee van vyven quyt,
Maar 't bleef al Koekoeks zangh,
Daar hoorje *Tymens* dwangh.

Doch deſe Liefjes zyn my waart
Wel tienmaal meer als dit:
Maar heel ontſtijlt is Rymer aart,
Als onluſt dit beſit;
Geruſtheit van 't gemoet
De luſt tot Rymen voet.

Mille fois d'avantage

Wat ſal ik eerſt, wat ſal ik leſt?
Wat ſal de Grondt-veſt zijn
Om op te bouwen alder-beſt?
'k En vind' niet nieus voor mijn,
Hierom en belgh' u niet
Soo 'k ſingh het oude Liedt.

'tIs

't Is nu als 't was.

Van Aan-beginne waſſer Min;
En noch en is de Min niet min.

Het was als 't is, en ſal ook blyven alle Tydt,
Of ſchoon de Werelt waar al d'Ingeſet'nen quydt,
Ik meine Menſch en Vee, of watmen acht voor dieren,
Noch ſouder Minne zyn in Muggen ende Mieren.

Siet hier Adams Nieuwelingen
Fraey na-bootſen d'oude ſnof,
Deſe wijs en komt niet of,
Laat vry ſchim'len alle dingen
Van des werelts ingewant,
't Minnen blyft in d'oude ſtant.
Noorder buyen, Blixem, donder,
Noch geen grooten Oceaan,
Kunnen Minne doen vergaan.
Al dit goetje moeter onder,
't Vet wil boven, ſpijt haar macht,
't Minnen is een domme kracht.
Ofter hondert tongen klinken,
Die het minnen ganſch ontra'en,
Datter duiſent kreupel gaan,
En alleen door 't minnen hinken;
Schoon men ſeit, 't is haaſt getrout,
't Gunt daar na te langh berout.
Dat zyn woorden; dat zyn praatjes
Van de geen die roepen Och!
Doetmen ſulke dingen noch. C'eſt peine perd[ue]
Haſenoten zyn met gaatjes

Alsmen wil de Min ontraan,
Aan die graagh uyt vryen gaan.
Dat wy hey en wey verloren.
Ja vier-dubbel Schenke-Schans,
Dat de woorden van Moer Jans,
Mitse sprak, terstont bevroren,
En de Lolle-pot van Lys,
Schielyk werde klink klaar Ys.
Dat de mont van Besje Bouwen
Toe-gevroren waar by 't vier,
Dat en waar al niet een sier,
Noch en sou geen man verkouwen.
Watter haspelt over hoop,
't Minnen hout syn oude loop.
Hoorje wel gy jonge Luytjes,
't Minnen is te soeten dingh,
't Minnen is te sonderlingh.
't Maakt veel *Bruygoms* ende *Bruytjes*;
't Maakt een smeeringh uytte pan;
Sie, hier isser 't staaltje van.
Neem een spiegel aan dit Paartje,
Sietse lonken beide-gaar,
Hant in hant de koop is KLAAR,
Siet hoe KLAAR loert JAN op KLAARTJE,
Als de *Bruygom* op een VINCK,
Als een Huysman op een Schink!
Seker wie sou niet vergroenen?
Al waar 't hart soo dor als mul,
Of als ouwe Pietje Sul,
Vryers, wilje noch niet soenen,
Yeder een in syn gelit,

Kuſt dan daar Trijn Jans op gaat.
Wilje jocken, ſpele, ſpringen,
Mallen, boerten, elk om ſtrijt,
't Welk ſoo wat van verre vryt,
Of een aardigh lietje ſingen,
Doet dat haaſtigh, wilje ſpoen,
Want hier is wat aars te doen.
Want hier is wat aars te quicken,
Als te voeren onſe puys,
En te vegen 't Somerhuys,
Dat magh onſe meyt beſchicken,
Maar daar moeter twee na bed,
Hier en dient geen deugd' belet.
Dies wilt dan het reyen ſtaken,
Jonge luyden ſcheiter uyt,
Speulgenootjes ſchort de *Bruydt*,
En volvoert uw ſeven ſaken:
Spoedt u, doet met klein gewagh
Als gy woudt dat u geſchach.
Wilt de *Bruydt* niet langh bewaren,
Want den *Bruygom* is gereet,
Schorter wat aan 't onderkleet
Laat hem dat met CLAARTJE klaren;
'k Wed dat hy 't veel beter klaart,
Oft gy met u tienen waart.
Nu vaart wel vereende menſchen,
'k Wenſch u t'ſamen ſoo veel ſpoet,
Soo van aardſch, als Hemelſch' goet,
Als g'u ſelven kunt toe wenſchen:
Hout myn gunſt in uw gedacht,
Daarme ſegh ik goede nacht.

Bru

Bruylofts-Liedt,

Op de stem:

Courante Francoise.

O *Bruygoms* Troosje,
O soete Roosje,
Die met een vreemt gedacht
Uw lieve Lief verwacht.
Wien met genuchjes,
En soete kluchjes
Vermaken sal uw geest,
Waarom zyt gy bevreest?
Heeft u yemant
Na Maaghdelyk verstant
Wat wys gemaakt,
En dit gelaakt,
Die heeftet noyt gesmaakt.

De swakke vaatjes,
Uw Cameraatjes,
Dat slechte Poppe-goet,
En kennen niet het soet
Van 't trecke-becken
Van 't warrem decken,
Van 't kitt'len inde zy,
En ander knoeyery.
Geen soeter zaak,
Geen vrolyker vermaak,
Geen meerder vreught,
Geen meer geneucht,
Als dese voor de jeught.

Daar leertme soentjes,
Van veel fatsoentjes
Aan Borsjes, Hals en mont;
O! dat is soo gesont.
En dan by vlaaghjes,
Met soete slaaghjes,
En klapjes op het lyf.
O bloet! wat tyt verdryf
Genaakt de *Bruyt*!
O waarde lieve Spruyt,
Gelooft dit vry,
Soo 't anders zy,
Verwytet morgen my.

Al schynje swakjes,
'k Wed dat het strakjes.
Den *Bruygom* maakt soo fix,
Al waarje noch soo quix.
Geen klein noch grootje
Van al dat zootje,
Behalven onse *Bruyt*,
Of 't moet ter Kamer uyt.
Doet op de deur,
Den *Bruygom* isser veur,
Al wat gy wilt
Belooft hy milt,
Ey laat dit paar in stilt.

Kom soete Sakjes,
Vertelt ons quakjes.
Ey laat dit paar met vre'en,
Dat bid ik yeder een,

Vrolyke Schaapjes,
Lustige Knaapjes,
Speel soetjes hantje slagh,
Want 't is noch veer van dag
Verbeurje pandt,
't Zyn soentjes voor de hant,
En tot besluit,
Maakt, dat hier spruyt
Een nieuwe Bruyloft uyt.

Feest-dicht,

Tot eer

Van den Eerwaardigen Jonghman

Sr. HENDRIK CRAMER,

ENDE

De Deught-ryke Eerbare Jonge Dochter

Juffr. GEERTRUYT AERTS,

Vereenigt met den Bant des Houwlyks op den 2 dagh van October, 1638. *binnen Deventer.*

HOe sal ik eerst of lest beginnen of vol-enden,
Myn Musa is verhuist, tot wie sal ik my wenden?
Weet yemant nieuwer wys op 't ouwerwetsche liedt?
Die stel sijn pen te werk, voor my 'k en weetse niet;
Ik weet wel dat de Trouw veranderingh kan maken,
Voor die, die dat betreft, of aan een wyf geraken,
Voor die,'t zy Maagt of Wee'uw, die raken aan een man.
Of die, die op de Feest beklyven aan de pan,
Of aan een volle Fluyt, die Bacchi kind'ren boven
Het reine Scharrebier of Karnemelk loven:
Maar van dit eenderlei, ontelbaar out fatsoen,
Te dichten nieuwigheyt, dat magh de Koster doen.
Myn dichten wort ondicht, 'k en kan 't niet weder lymen,
'k En kan geen duysentmaal op eene lever rymen,

Of

Of lietjes maken van het soete Nieuwe-Jaar,
Gestadigh weder Aal, de spys is al te swaar.
Neen,neen,men komt te laat,men komt te laat te *Trouwen.*
De Luyt is heel ontsnaart,men kan geen maat meer houwen,
De Ve'el is gantsch ontstelt, ik heb te veel geve'elt,
Myn Ruyspyp heeft te veel voor anderen gespeelt,
En had dat lieve paar op sulken tyt begonnen,
Doe had ik *Vin donné*, nu heb ik lege tonnen,
Nu ben ik uyt getapt, het isser al geleeght,
De saak is af-gedaan het isser al geveeght;
Het is al O. P. op, het rymen moet ik staken,
Ik segh van rymen om een *Bruyloft* te vermaken,
En sulks te stellen op een ongehoorde standt,
Daar toe soo segh ik neen, 't is boven myn verstant.
Dies *Bruydegom* en *Bruydt* en wiltet u niet belgen,
Indien ik 't nieuwe radt verciert met oude velgen,
Indien ik 't oud' en 't nieuw' wat onder een vermengh,
Of hier niet ongemeens op dese Feest en brengh,
En seggen 't gunt van my te voren al geseit is,
Want ik ben los en le'ech, als 't hoen dat uyt geleit is,
Derhalven *Bruydegom* en gy eerbare *Bruydt*
Verwacht van my wat outs, het nieu is met my uyt.

Het vuir werdt opgeraakt, nu luystert na het oude,
Nieuw Getroude,
Uw *Trouw* die is verbrandt, gedenkt nu dat gy zyt
Vryheit quyt,
Die hebt gy willighlyk int bloeyen van uw leven
Wech gegeven.
Het *Houw'lyk* is met soet, met suer, met lief, met leet
Gantsch bekleet,
Doch vre'e kan Hyliks ramp door 't Goddelyk beminnen
Overwinnen;
Wanneer dat man en vrouw voldoen haar beider plicht,
Valt het licht,

En houden vrolyk huys, maar anders valt het ſwaarlyk
En gevaarlyk.
Soo yemant weſen wil van twiſt en tweedracht vry,
Leer van my,
Hoe nimmer door onmin ſich yemant ſal vergiſſen
Ofte miſſen;
Dat is, ſoo yeder een ſich wacht voor 't eerſt gekyf,
Man noch Wyf
En ſullen nimmermeer onvredelyk verſcheelen
Noch krakeelen,
Noch Hau, noch Snauw' en ſal ontcieren uwe diſch,
Dats gewiſch,
Noch Prat, noch Knorre-mor en ſal u oyt vergaſten,
Noch belaſten,
Noch Kneuter Teuter-quaat doen immermeer verdriet
Ganſch'lyk niet,
Maar Juffrouw' Zeeghbaarheit die ſal het huis regieren
En vercieren,
De ſoete Lonke-lach ſal ſtadigh zyn alhier
Kamenier,
De trouwe Eerbaarheit ſal altoos voor u beiden
't Bedde ſpreiden:

Alſulken Huis-geſin verlaat u nimmermeer,
Indien gy volght myn Raat en voor-verhaalde leer,
Nu iſſer noch wat Outs ons tot een les geſchreven,
Die moet ik deſe twee ook ſchrift'lyk overgeven.

Gy *Bruydegom* en *Bruydt*, gy dubbel-duidigh een
Hoort myn re'en,
De Vrou ſal groote ſchat door niet met al verkrygen,
Leertſe ſwygen.
Het ſwygen van een Vrou verkoelt en ganſch verſoet
's Mans gemoet,
De Man moet wyſſ'lyk zyn en lydſaam in 't verdragen
Al ſyn dagen

De

De swakheit van een Vrou moet van hem zyn gestut,
Dat is nut,
De hevigheit des Mans moet van de Vrou versoet zyn,
En gemoet zyn.

Komt uw vrouw ook te gemoet,
Dat is goet.
Set uw' Man wat sachjes ne'er,
Dats u eer.
Hy moet voorstaan het Gesin
Door Gewin,
En hy is uw Overhooft,
Dat gelooft,
't Gelt u beiden soet of suyr
Even duyr.
Laat uw' Man (eer hy verstoort)
't Leste woort;
Soo sich ook uw vrouw versteurt,
't Is haar beurt.
Laatse praten soo sy wil,
Swyght al stil,
Tot haar quaatheyt is gedaan
En vergaan;
Segt dan soetjes waar 't op staat,
Niet uyt haat.
Gy een kan en sy drie oort;
Dat behoort.
Draagt gy soo malkanders last
't Is gepast,
Tracht na winst van deught en eer,
Vreest den Heer,

Vreest den Heer tot op het lest,
Dat is 't best.

PRESAGE.

EEr dat de *Cramers* Vrou komt in haar Poppe-kraam
Zyn dees Gelieven quyt haar Huyden-daaghsche naam,
Maar Jan-Oom sal altyt (wilt dat van Jan-Oom weten)
Soo lang als Jan-Oom leeft, wel Jan-Oom blyven heeten;
Ik meen dien Jan-Oom, die dit lieve paar begroet,
En wenscht haar vreed' op aard' daar na het Hemels goet.

LOF-SANGH

Op de stem:

C'est trop courir les aux;
Of, O hooghte van 't Geberght.

1.

O Hooge *Majesteyt!*
O onbegryplykheit!
O kracht! waar by de kracht
Van Koninklyk gebiedt
Of Cæsaryke maght
Veel minder is als niet.

2.

Waar vindtmen sulken stof?
Om met volkomen lof
Te prysen dynen Naam,
Almogend' Groote Al,

Nie-

Niemant die dien bequaam
Volprees, of prysen sal.

3.

Dies uyt eenvuldigheit
Sy dynen Naam verbreidt,
Gepresen en gelooft,
Gedankt, geviert, ge-eert,
O Godt! O over-hooft!
Die 't Al, en Al, regeert.

4.

Geen cierlykheit van spraak
En strekt dy tot vermaak.
Op 't ongepronkt Gebedt,
Of Pharizeesche schyn
De Heere weinich let;
't Moet uyt der herten zyn.

5.

Daarom uyt 's herten grondt,
Ontsluyten wy den mondt,
En bidden onsen Heer,
Dat hy dit lieve Paar
Tot synen prys en eer
Ter zaligheyt bewaar.

Feest-dicht,

Tot eer
Van den Eeerwaardigen ende kunstryken Jonghman,
Sr. BALTHASAR vander VEEN

E N D E

De Eerbare en Deught ryke
Juffr. MARGARITA SCHAAP

Vereenight in den Estant op den 8. dagh May, Anno 1639. binnen Amsterdam.

DAar is 'k en weet niet wat yets van naturen w-
gen,
't Gunt ons veel meer tot een als ander doet bew-
gen,
Onaangesien gelyk van deughden ofte keur,
Men kiest al even-wel, niet wetende waar deur.
Schoon Jan soo goet als Klaas, en Klaas soo goet als Jan i
En zyn gelyk begaaft in alles watter aan is,
Noch heltmen mette gunst, en vraaghtme na 't bedier
Of reden en waarom, de waarom weetme niet.
O wonderbare trek! wanneerder twee krakelen,
Die ons onkundigh zyn, of vreemt in alle deelen,
Of daarmen nimmer van en hoorden eenigh blyk,
Noch wenschtme d'eene 't recht en d'ander 't ongelyk.
Of als wy op de reis verscheidene gemoeten,
Die 't samen even heus ons minnelyk begroeten,
En dat wy scherpelyk daar op ons' oogen slaan,
Soo wertmen d'eene meer als d'ander toegedaan,
Gaat daarmen speelt of kaatst; flok salmen zy verkiesen
En gunnen dees' de winst en d'andere 't verliesen:

In 't kort het zy wie 't zy (gelyker is geseit)
Hy voelt al min of meer van dees verborgentheit.
En spreke van geen liefd' om menschen te vermeeren,
Noch van vrouw Venus min, die harten kan verteeren,
Maar meine vrou tot vrou, en trek van man tot man
Gelyk als David had tot synen Jonathan,
Die ook insgelyks tot vrindt syn David troude,
Wiens beide liefde noit verkoelde noch veroude,
Wiens liefde vrouwen liefd' of minnen overtrof,
Mits hare liefde was van Goddelyker stof:
Van Engelyker aardt, van Hemelyker wesen
Gebalssemt met het kruyt dat zielen kan genesen,
Verheugen onse hart, vertroosten het gemoet,
En ook de boose krygh doen spelen bankeroet.
'en deel is dees' Magneet of trek my toe-gevallen
'e moeten eene Neve, uitkeuren boven allen
Te moeten tegen dank (niet wetende waarom)
Beminnen broederlyk myn Neef den *Bruydegom.*
Sou 't zyn om dat hy heeft besocht veel vreemde Ryken?
O neen, daar isser meer die hem daar in gelyken.
Of ist om dat hy my bestaat in maaghschappy?
O neen, daar isser meer soo na gelijk als hy.
Of is 't om dat hy door sijn uyt genome gaven
Gewenscht was en gewilt by Vorsten ende Graven?
En hoog en lege stants hem lauwerden met eer
Om syn Apelles geest en ander deughden meer?
O neen: doch soo veel is 't, doe sulke lof-trompetten
Vergulden 't Vaderlant (en ons in vreughde setten)
Basuinende sijn lof en overgroote kunst,
Dat was ('t is waar, ik kent) een anwas totte gunst.
Te meer doen oogh en mont hem groete hier te lande,
Noch meerder, doe hy gansch uyt sijne sinnen bande
Het Roomsche en France Ryk, en alles achte niet,
Maar zeteld' in de plaats een hupse *Margariet*,
Met welke dat hy heeft een and're reis begonnen;
En niet alleen het Vlies, maar 't Schaap daar by gewonnen,

Soo haast en was de daat ten vollen nau geschiet,
Of eender uyttet Veen die songh dit Zege-liet
Op ouwerwetsche wys, gelyk de Harders fluyten,
Aldus, soo dat de stem weerom te rugge stuiten.

Op de stem:

Het vinnigh stralen van de Son, &c,

O Veen-lui, soo 'k je bidden magh — ECH
Kom staakje werk, ei nadert, — *hei nade*
En hout doch Sabbath desen dagh
Om die hier zyn vergadert. — *vergade*
Dat yeder met syn Harderin
Om 't soetste vrolyk quele — *ik que*
En tot een lof van trouwe min
Sich voege tot den spele. — *en spe*
Vereent uw stem aan luyt en fluyt;
De soete Bruyt is 't waardigh, — *s'ist waardig*
Bekrans haar met het eelste kruyt;
En Floraas pronk hovaardigh. — *o vaardig*
Den Bruygom past een lauw'ren kroon;
Wilt mette groenste bladen — *belade*
Beladen Jan-Ooms jonghste Soon:
Ei spoed u, het is spade. — *'t is spaa*
Wel hem, die sonder bloets verlies
Alleen door Godes zegen — *de zege*
De zege kreegh van 't gulden Vlies
En 't Schaap daar by bedegen. — *te dege*
Dit won hy op sijn Jasons niet.
Maar vry met grooter eeren, — *ter eere*
Ter eeren van syn *Margariet*
Dank sy ons' alder Heere. — *der Heere*
Wenscht dat de Heer geen heil en spaar,
Maar alle luk te same — *versam*

Vo

)r dit spik-spelder nieuwe Paar, *'k segh Amen.*
yegelyk segh Amen.
)aar me besloot Jan-Oom dit kort eenvuldigh Liet,
:n gingh doe (soo het scheen) om pypjes na het riet,
n meininge daar me (in velden, bosschen, bergen)
neuren sijn Gedicht, om Echo wat te tergen,
:n riep ook na 't gesang op 't einde van 't geluyt,
)it lach my boven 't hart; ô vrienden 't moster uyt,
swangere van vreught kan niet als blyschap baren
moet of min of meer daer yets van openbaren;
t En kan niet anders zyn, is 't vaatjen vol geneucht,
t En geeft niet anders uyt als aangename vreught.
e swolme lest het hart, doe 'k van dit hylik hoorden,
buyren riep ik aan en stamerde met woorden,
Den yver was te groot, het won daar seffens uyt,
Ten lesten met een barst; *Margrietjen* is de Bruyt.
heeft tot Bruydegom een uyt de outste *Veenen*,
aar van ik u daar na een praatjen sal verleenen.
Hier mede sweeg hy stil, aanschonwende de lucht,
Onaangesien verheught heeft lykewel gesucht.
Gunt hy ten Hemel sond' door blykelyke reden,
its hy sich neder boogh en storte syn gebeden,
En heeft die kortelingh op maat en rym geset,
Gelykmen lesen magh; dus luyde syn gebedt.

Gebedt.

Op de stem van den Lxxix. Psalm.

De Heidenen zyn, &c.

O Godt seer goedt,
In 't opper-ryk der Ryken,
Daar 't soetste soet
Als roet is by te lyken,

Daar

Daar alle pracht
Van Peirlen of Robynen
En zyn maar nacht
By klare ſonneſchynen,
Waar by dat aardſche vreught,
Of welluſt of geneught
Te recht magh droefheyt hieten;
U bidden wy O Heer;
Sla doch dyn oogen neer
Op ons geringe nieten.

Ons hert en ziel,
Ons' handen, mondt en oogen,
En ons gekniel
In ootmoet neer gebogen
Doen eene beed'
Voor deſe nieuw' getrouden,
Dat gy in vreed'
Haar lieden wilt behoeden,
En datſe (O groote Godt!)
Gehoorſaam uw Gebodt
Geſtadigh hier beleven,
Op dat de zaligheyt
Haar namaals zy bereydt.
O Heere wilt dit geven.

Over 't vertrek

Van A: R: van Deventer op Harderwyk, ende van daar op Amſtelredam.

Op de ſtem:

Di moy volage Amour.

LAngh eer myn Lief vertoogh
Heeft 't eenigh Werelts Oogh
Met een bleek geſicht,
Door Tranen nat bedouwt,
De Beemden en het Wout,
En vermomt ſijn licht.

Dat *Phœbus* ſchuilt ſijn hooft,
Is, om dat ik berooft
Werd' van hart en zin,
Goe reys! goe reys! me Vrouw,
De Son treurt om myn rouw,
Ik, om u *(Goddin.)*
O! Voerman, paſt op 't Spoor
O Paarden! geeft gehoor,
Houwt bequame trat,
Ey hotſe-botſt ſoo niet,
Gy plompert voor u ſiet,
Let op Luns en Radt.

Help togh myn Lief in 't Boot;
Dat bid ik klein en groot,

Sta by;

Sta by Schuyte-boef,
Ey lieve vrome Maats
Maak haar bequame plaats
Achter in den Roef.

Gy Schipper of uw Knecht
Myn bidden is *Stuur Recht*;
Singh doch eens aan 't Roer,
Verjaagh myn Lief de vrees',
Ik songh myn keeltjen hees,
Dat ik met u voer.

Æolus geef voor windt
Dit over-schoone Kindt.
Zuyder-zee wees bly,
Springh sachjes op en ne'er
En speelt met haar, soo veer
Totse kom in 't Y.

O weeligh Amsterdam,
Doe spouwen vuyr en vlam
Uw Schepen op Ree,
Ter eeren dees' Godin,
Raas blaas het Y waart in
Als Donder in Zee.

Bruyt-

Bruyt-lofs-dicht,

Op den Eerwaardigen Jonghman

HENRIK WICHMAN:

BRUYDEGOM,

En de Eer en Deughtryke Jonge Dochter

AELTJEN de GRUTER.

BRUYT.

In den Echten ſtaat vereenight den 23. *September des jaars* 1623.

DEn hater van 't beſtant der Krygers Godt en Heer,
Den trotſen dwingelant en minnaar van 't geweer,
Den dollen ſnoeſ-haan en d'ontſach van ſtryt en leger,
Den nimmer blooden *Mars*, dien onverſaaghden veger,
Eens ledigh ſonder krygh doch tegen ſynen dank
Soght eenigh tyt verdryf, den tyt die viel hem lank,
Hy ſagh ſyn wapens aan van boven tot beneden
Ho ho 't is meer dan tyt myn tuygh te doen verſmeden,
Sprak daar dat rouwe ſchaap, ik wil weer henen gaan,
By mijnen ouden ſmit Jan Jaſperſen *Vulcaan*,
Den ſlocker tempert wel hy ſpeelt met ſijnen mooker,
Soo licht als immermeer *Cupido* met ſijn kooker,
't Is lacchelyk om ſien, de krombien ſiet ſoo ſlecht,
Met ſijn walbanken kin, 't is ſulken vieſen knecht,
Men ſouw niet ſeggen dat de droes ſoo fraay kan werken;
Dus kanmen aan het volk van buyten niet bemerken,
Wat dat inwendigh leit beſloten in den Geeſt,
De ſulke lykt een menſch en is by na een beeſt,

De sulke wert door luk tot meerder man gekoren
Om reden dat hy is bequamer om te hooren,
Als de gemeine man vermits sijn ooren sijn
Soo groot, datmen daar van souw maken een dosyn.
Dus ging den oorloghs voocht vast by hemselven praten.
Tot hy genaakte 't huys om te versmeden laten,
Gelijker is geseit, hy klopte aan wel stijf,
De smit was uyt, en daar was niemant t'huys als 't wijf
Met een klein guytjen die verbonden waren d'oogen,
Een boefken dat wel eer veel menschen had bedrogen,
Wat isser op gevolght hoor dese vreemtheit aan,
Hy die wel eertyts plagh in menschen bloet te baan,
En slachte man en peert, met opgestroopte armen,
Sloot oogh' en ooren toe voor weenen ende karmen,
Hy (seg ik) die wel eer voor 't spelen van een luit,
Koos der kertouwen klank, dat was sijn duitsche fluyt,
Dat was al sijn vermaak, dat was sijn meeste vreught,
't Vernoegen van de mensch, dat was hem ongeneught.
Hoe haast is dit veraart, wiens wilde woeste sinnen,
En wisten van geen liefd' noch kenden noyt het minnen,
De vogel quam in 't net, syn harte glom in vuyr,
De krygh ging uyt sijn hooft, verandert wert natuyr,
Want doe *Vulcani* vrou hem vraagden syn believen,
(Hy sei) ik soek uw man, doch gy kont my gerieven,
Soo 't u belieft myn lief, sprak desen straffen gast,
En heeftse soetjes op sijn Kryghsmans aangetast,
Zy met een scheef gesicht heeft lieffelyk geweigert,
Soodanigh dat sijn lust heeft meer en meer gesteigert
Siet daar 't onwinbaar hart dat doe bekennen most,
Dat een soo teeren dier hem overwinnen kost,
Hy sag haar kroese hair langs hare schouders spelen,
Syn onversaat gemoet gingh errenst'lyk af delen,
De schoonheyt die hem had soo schielyk en verhit,
O wat geluck, sprack hy, heeft desen lompen smit,
Hoe komt dien *swarten bol*, aan desen overschoone,
Ik wed u *grove pier*, ik maak u haast een kroone,

Een kroon op dynen kop, dat yeder wie dit siet,
U voor *Acteon* selfs sal onderscheiden niet,
Met trad hy sachjes toe, en greep haar in sijn armen,
De soete sachte sloof die gingh haar straks ontfarmen,
In som' als was den baas ter kerken of ter kroegh,
Hy hadde daar een knecht die smeden hem genoegh,
Stuurrecht man, hooger niet, want die hier sijn geseten,
Behoeven van het lest, het beste niet te weten,
Dees kromme sprong van *Mars*, sal duyden meestendeel
Op onsen *Bruydegom*, doch niet in als geheel,
Siet soo veel isser van, dat eertijts al sijn sinnen,
En strekten als tot krijgh, en dochten om geen minnen,
En dochten niet om 't vuyr, dat yeder wie het brandt,
Wort duister van gesicht en anders van verstandt,
Dat yeder wie het raakt is blygetreft te wesen,
En d'oorsaak van sijn pijn dat moet hem weer genesen,
Als eender die daar is gebeten van een hondt,
Die soekt het selfde hair, en leit dat op de wondt,
Hy (seg ik) die nu is door kuyssche min in banden,
Die voor den wapen Godt, liet sijn altaren branden,
Die met een Leeuws gemoet den Standaart heeft gevoert,
In 't *Palatynsche* landt daar 't alles was beroert,
Daar 't alles was in schrik, daar 't alles was in beven,
In 't midden van al dit sich stoutelijk heeft begeven,
En met sijn trotse Vaan den *Arent* soo geport,
Dat hy hem had by na sijn vleugelen gekort,
Syn veeren uyt gerukt sijn kromme neb geschonden,
Had met de *Goden* haat het tegendeel gefonden;
Doch vocht hy tegen heil, in 't heetste van d'alarm,
Ter plaatse daar den Vorst verdorven wert den arm,
Doe ging het eerst van gat met bommen rommen blasen,
Met steeken breken slaan, met schieten ende rasen,
Het donderen van schut dat anders niet en scheen,
Dan of de Hel met kracht gereten wert van een,
En met een rook en damp, verstikte hals en oogen,
Het scheen dat *Belzebub*, met al de nickers spoogen,

Vuir, ſolfer, blixem, vlam, dat kreet, dat ſmeet, dat liep
Dat joegh, dat ſloeg door een, dat bulderden en riep,
Dat kraakte, barſte, brak; daar vlogen armen beenen,
Daar ſtorte man en peert, men lieper overheenen.
't Was die daar lagh, die lagh, 't was die daar viel die viel
Verplettert wert het lijf, en wipa ging de ziel,
De aarde ſachmen daar van doode menſchen krielen,
Hoe vreemt ſagh *Charon* toe, als al dees dolle zielen,
Sigh drongen elck om 't ſeerſt, in ſyn gelapte ſchuyt,
De Keerel wert ſoo bangh, hy ſpronger ſelver uyt.
Nu ik laat *Charon* met ſyn woeſte zielen varen,
En deſe Legers beid' haar vluchtigh volk vergaren.
Dat quam allengſkens weer druypſterten byden hoop,
Daar menigh ruſtigh helt van roden bloede droop,
Daar menigh ruſtigh helt ſich dapper heeft gequeten,
Als onſen *Bruydegom*, die niet en dient vergeten,
Die tot den leſten toe, ſich dapper heeft geweert,
Als bleek doen onder hem geſchooten wert ſyn peert,
Daar lagh het moedigh Ros, en ginder d'onverſaaghde,
Wiens harte noyt en viel, en daar niet na en vraaghde,
Maar weder even fris een ander peert beſchreet,
Daar hy mee in 't gedrang van ſynen vyant reet.
Den tijdt die alles doet beginnen ende enden,
De enden ook ten leſt het menſche vleiſch te ſchenden,
Die enden het gevecht met ſchrickelyk verlies,
Dat ik het voordeel nau van d'een of d'ander kies,
Den tyt die vaak wel vint, 't geen lang men gaf verloren
Vont onſen *Bruydegom* ook en bracht hem weer te voren
En bracht hem wel te pas, in goe behouwer hant,
In ſynes moeders arm, en lieve vaderlant.
Dat hy als doen betrad een kleine wyl met luſten
Tot ſich het blinde wicht, ter oorlogh gingh toe ruſten
Die met een yver ſleep twee pyltjes ſchoon verguld,
Het had wat wonders voor gelyk gy hooren ſult,
Het huppelden, het ſprong, het maakten kabriooltjes
Op ſchoentjes ſonder leer, en onder ſonder ſooltjes,

Syn moeder die dit ſagh die nam daar arrigh uyt,
Myn kint wil op de jacht ik ſiet wel aan de guyt,
Sprak daar de ſoete ſnol, ik kant hem niet beletten;
De Goden alle gaar die buygen voor zyn wetten,
Ik ben ſyn moeder wel, maar hy, myn voogt en raat,
Hy brout het ſuir en ſoet, hy maaktet goet en quaat,
Syn ſtraffe is te ſtraf, maar weder ſyn beloonen,
Soo ſoet, ſoo overſoet, ô 't ſyn ſoo moye boonen,
Soo haaſt en was bykans het leſte woort volendt,
Daar vloogh den lecker heen, en heeft ſyn koers gewent,
Na onſe *Hanze Stadt*, hy ſnorde door de ſtraten,
En loerden juyſt int huys daar deſe liefjes ſaten,
Ik meen ons *Bruydegom* met ſyne lieve *Bruyt*,
't Was kip ik hebje, daar verraſten haar de guyt,
Het is op u gemunt (ſprak hy) ô ſtouten ruyter,
En op de dochter van den goeden vromen *Gruyter*,
Gy praat ſoo wat om 't jocks gelyk ik ook wel doe,
Op plenge pots manier, dat is tot daarentoe,
Met trok hy los en ſchoot, een ſcheutje deed' hy ſnap,
En knap noch eens, by kans twee vliegen met een lap,
En quetſte ſoo dit paar en is doe wegh gevlogen,
En ſprak gaat dient nu *Mars*, doch 't is uyt uw vermogen,
Cupido valt te voet, den booſen *Mars* verlaat,
Soo niet ik ſweer u toe, een doodelyken haat,
Maar ſoo gy pryſt myn kracht en loffelyke daden,
Veer boven alle *Go'on*, ſoo ſal u ganſch niet ſchaden,
De wonde in u hart, en diep in u gemoet,
Wat deed' ons *Bruydegom*, hy viel hem ſtraks te voet,
Doe heeft hy eerſt te recht, ſyn rechte naam gekregen,
Syn hart beſweek en week, door woorden ſonder degen
Hy vleide als een kindt, en wort gelyk een lam,
Cupido is een roe, hy maakt de wilden tam,
En doet ook wederom de tamme menſchen raſen,
En lopen in het wilt als gecken ende dwaſen,
Siet deſe maakt hy wys, en die weer tot een ſot,
Dees kieſt de ſuyverheit, en die het verkens ſchot,

Dees prijst de reine Echt, en wil daar in volenden,
Daar d'ander heel verkeert den Estant soekt te schenden,
Cupido soo gy my eens krijght in uw gewelt,
Soo geeft doch niet dat ik word' mette kop gequelt,
Bewaart mijn reynigheyt en laat my niet verlopen,
Laat my geen echte vrouw voor een golt gulden kopen,
Leert my niet dat ik soo onnut myn gelt verdoe,
Dat ik krijgh scha en spot, en daar noch slagen toe,
Maar soo ik immer my moet in u jok begeven,
Soo bid ik dat ik magh als dese liefjes leven,
Als dese die met eer, met reynigheyt, en trouw,
Sijn door een kuysche brandt geworden man en vrouw,
Die ik met korte re'en, eerbiedigh wil begroeten,
Dewijl het is mijn tijdt, dat ik sal reisen moeten,
Vaart wel dan *Bruydegom*, met dijne lieve *Bruyt*,
Den grooten *Godt* der Go'on, die sprei sijn zegen uyt;
En over net u tween daar mede hier op aarde,
En trek u op het landt van ongemeene waarde,
Na dat gy na uw wensch sult hebben hier geleeft,
En met volkomen wil dat selve overgeeft,
Wenscht gy 't ik wenscht u mee, te leven soo veel jaren,
Alsmen den Yssel-stroom met schepen sal bevaren,
Met al het luk en heil dat oyt van boven quam,
Nu daarme goeden nacht, ik vaar na *Amsterdam*.

Stuur Rech

St. Mar

St. Martens praatje

t'Samen-ſpraak
Tot vermaak

Tuſſchen MARTEN GANSE-GRAEGH,
Ende REYNTJEN HOENDER-MAEGH,

Toe-geeygent den Heere Bruydegom

BERNARD MARRIENBORGH,

Ende ſijne Deughd-ryke Juffr. de Bruyt

MARGARITA VOS.

Vereenight in den Echten ſtaat binnen Deventer den 30. *October*, 1642.

Marten G'En geeft ons huiden Mos noch Wyn,
O neen Marteyn,
Uw roem is ydel, uw macht is krank,
Maar u ô Heere!
Zy Lof en eere,
Voor ſpys en drank.
Reyntje Wel Marten wat ſe'r gaans ſeg lieve milde Marten?
Ik ſpeur uyt uw gezangh een vrolykheyt des harten,
En ſie aan uw gelaat een ſpiegel in uw oogh,
Dat gy uw Schaapjes hebt nu vry en op het droogh,
Mart. Neen Reyntje, 't is dat niet, dan hebt het ſchier geraden,
Ik ben wel kommerloos maar niet met gelt beladen,
Dan ben vernoeght, geruſt, geſont en fris van lijf,
'k Heb ſoete Kinderkens en vrede met mijn wijf,
En heb ik weinig Lant te min heb ik te ploegen,
Reynt. 't Is waar alleen beſtaat de Rykdom in 't genoegen,

Doch selden vintmen sulk of hem misnoegt wel yet,
Mart. Dats wel geseyt myn vrint, 't is hier den Hemel niet,
Waar is volkomen vreught ? alleen daar d'Eng'len sweven
Rondtsom des Heeren Throon in 't hooghste hoogh verheven.
Wy spreken van het aartsch als die van aarde syn,
Al waar ons in en uytgang is vermenght met pyn,
Want niemant was, of is, of naar ons eenigh mensche,
Die 't ging, of gaat, of sal volkomen gaan na wensche,
Reynt. Ja Marten-Oom, dats recht, 't is hier geen Paradijs,
Al lykt het somtyts soo, men wert het anders wys,
Nu dit gestaakt, om we'er tot myn begin te keeren,
Het schrift van uw' gedaant schijnt ons de vreucht te leeren.
Mart. Ja Reyntje, dunkt u dat ? 't is mogelijk de wyn,
Die's menschen hert verquikt en my doet vrolijk syn.
Reynt. 'k En speur aan u geen dronk, het moet wat anders wesen,
De vreughdt is u van 't hart tot in den top geresen,
Mart. 'k Moet met u lacchen maat, ô Reyntjen Hoendermaagh.
Ryent. En ik alsoo met u, ô Marten Ganse-Graagh.
G'en kunt geen Bier noch Wyn, noch ook geen blyschap steelen,
En wat u leyt op 't hart kunt gy my niet verheelen,
Mart. Gewoont' en is geen wet, *Reynt.* Ja tusschen vrinden wel,
Marten 'k Seg noch, myn waarde vrindt, dats geen bedongen spel,
Doch sou voor u geen moort of eenigh ding verswygen,
Reyntje Wat meent gy voor een moort, de Gans aan 't Spit te rygen,
Staat daarom uw gesicht soo lodderlijk in 't hooft ?
Segh op, heeft yemandt u een vette Gans belooft ?

'k Wil

'k Wil graagh de minste syn en willigh u vergasten,
Mart. Daar is goet wachten na maar qualijk op te vasten,
Quaat gasten is voor die, die 't huys niet vinden kan.
Reynt. Martyn is voor de deur, men sal u binden man,
Mart. Ik nood' u op de Gans, en daar sal noch wat toe syn,
Reynt. Wat sal dat syn, *Mar.* de deur, *Reynt.* daar sou 't myn hondt haast moe syn,
Neen prater 't heet soo niet, *Mart.* hoe heetet Reintje maat,
Reynt. 't Heet binnen het huys, niet buyten deur op straat,
Mart. Maar Reyntje met verlof, ik ken uw staat en zaken,
Ik weet u sonder geldt licht aan een Gans te raken,
Reynt. Dat doet my luysteren, daar ben ik mee te vreen,
Mart. Nu hoor dan eens wat Gans dat ik daar mede meen.
Een seker Weed'wenaar (alsoo ik heb gelesen,)
Begaf sich in het Wout om eensaam daar te wesen,
En hadt een eenigh kint een soontjen van twee Jaar,
Dat nam hy mee, en worde alsoo een kluysenaar.
En leefde in desen staat een ruyme tyt van jaren:
De Zoon nu sterk en groot, doch slecht en onervaren,
Sei, vader als gy gaat om spyse na de stadt,
Laat my eens met u gaan, op dat ik u doch wat
Ontlasten magh, van 't geen u swaarlyk valt te dragen,
Want ik ben jonk en kloek, gy swak en out van dagen.
De vader stont het toe, nam syne hulp te baat,
En gingen s'morgens uyt wat voor den dageraat.
Gekomen in de stadt, de Soon sagh al het woelen,
Van 't menschelijk geslacht het loopen en crioelen,
Het werken en geraas van alle d'Ambachts-lien,
Het gunt hy noyt en hoord' veel min en had gesien,
Daar na soo sloegh hy 't oogh op Vrouwen ende Maaghden
Die hem te sonderlingh en boven al behaaghden.
Hy die zyn dagen noyt zagh eenigh Vrous-persoon,

Gevoelde 'k weet niet wat in hem jets ongewoon,
En stont verbaast, als die sich selven had' vergeten.
Ten lesten seid' hy, Va'er, ik wilde geeren weeten,
Wat dit voor dieren syn. 'k en sagh noyt schoonder aart,
Die beter my geviel en minder heeft vervaart,
't Syn Gansen, sei de Va'er, die selden konnen swemmen,
Al schijnense soo tam, vaak zynse quaat te temmen,
Ja temmen, seid' de Zoon, 'k vermeet my soo veel mans,
Dat ik wel durf bestaan, dies koop my doch een Gans:
Daar siet gy dat natuur de leere gaat te boven,
En sulken Gans is 't, Reint, die ik u wou beloven.

Reynt. Ha ha ha ha ha ha ha gy zijt een kluchtigh man
Lacht Kosterachtigh. Is 't sulken Gans myn vrindt, daar kommen kuikens van.
Die 't voer van d'oude vaak al vry wat veel ver- (mind'ren

Mart. Ja zijt gy sulken bloet, die zyt bevreest voor kin- d'ren.
Soo prijs ik mynen vrindt, die trouwt een frissche bloem,
Van deughdelyk geslacht en eerelyke roem,
Dats d'oorsaak, dat gy saaght in myn de vreuchde speelen,

Reynt. Wie doch, ei Marten seg? wilt my dat mede deelen.

Mart. 't Is *Bernard Marjenborgh*; die schakelt an *Margriet*
An *Margarita Vos*; de trouwing is geschiedt.

Reynt. Wat segt gy Marten-Oom, Ja Marten is dat seker:
Daar smaakt een dronk op van een vol gelade beker.

Mart. 't Is met geen dronk te doen hier moet wat aars aan 't snoer,
De Ruin moet van de stal, sei Henderik de Boer,
De zinnen moeten los gy moet wat anders plegen,
Gy moet begroeten ende wenschen haar de zegen.

Ste

Stel uwe pen te werk en looft met Rymery,
Den ſuyv'ren Echten ſtaat en 't zondeloos gevry,
Of valt de tyt te kort vermaakt ſe met een deuntje,
Gelyk als Jan-oom zong wel eertyts met ſijn Teuntje

Reynt. Het Rymen ben ik moe, 'k en heb geen ſingens luſt,
En waar 't ſoo met de min, daar werde min gekuſt:
Mart. Nu *Reyntje* ſoet en heus, men moet hier niet te grof gaan,
Reynt. Spreek my te Mei eens aan de boter ſal wel of-ſlaan.
Mart. 'k En ſegh u daar niet van, ik ſegh ontſluit uw geeſt,
En rymt wat kort en goet tot heug'nis van de feeſt.
Reynt. Daar is ſoo veel geſeit, geſchreven en gevreven;
Ik ſcheider uyt en wil 't myn om een beter geven:
Doch wenſch *Magritenborgh* 'k wil ſeggen *Marienborgh*,
Met ſyn *Margrieta* lang magh leven ſonder ſorgh,
Ook dat haar Godt verſel met hondert duiſent lucken
En dat niet als de doot haar trouwe breek onſtucken,
Mart. Godt geef haar vre en vreught en heil ſoo over groot
Als oyt op aarden hier een ſterff'lyk menſch genoot.
Reynt. Dat Godt haar binnens jaars ook met wat jonghs verblyde,
Mart. Dat Godt ter zaligheydt haar Echt gebenedyde.

Dat wenſchen wy haar t'ſamen,
Die 't wenſcht met ons, ſegh Amen.

Stuur Recht.

Feeſt-

Feest-dicht,

Toe-geeygent

Den Eerwaardigen Jonghman

ADRIAEN van BOMMEL,

BRUYDEGOM:

Ende de Eer en Deughd-ryke Jonge Dochter,

JOHANNA van LENNICK

BRUYT.

In den Echten staat bevestight den 8. Augustus 1648.
Binnen Deventer.

AL eer de jonge Vree den grysen MARS uytbanden,
En ganschelyk verdreef uyt onse VRYE landen,
Doe wasser mompelingh van 't gunter nu geschiet,
Doch wat en weet Tryn Kals, en Lysjen Labbe niet
En Grietjen Alberechts en diergelyke luyden,
Die weten op een prik een yeder te beduyden,
Al watter ommegaat, met leugen en met al,
En wat van dese vree ons noch gebeuren sal,
Een binnenlantsche krygh, seyt Geesken Bernevelle,
En Styn, en Tryn, en Lyn, en Truytje Totebelle,
Die seggen allegaar, ja Geesken seght dat vry,
Ik sorgh wy hebben haast we'er Armejanery,
De Wyven sluytmen uyt, en achtense geen menschen,
Maar seper Wyve-raadt en moetmen niet verwenschen,
Ja had ik wat bevels, en gy ook Tryntjen Jans,
Ik wed' wy klaardent vry veel beter als de Mans,

Dat seyt mijn man soo vaak, heer wyf! hoe kunjet seggen,
Gelyk een Avecaat, soo weetjet uyt te leggen,
Wat hebje een kloek verstant, trots yemant in de stadt,
Ja puf geleerde Luy, aan jou en is geen vat,
t'Vernuft dat is te groot, men souder in verdwalen,
Met wonder dat hy seydt, wel moer! waar meugjet halen,
Ik En kan 't my niet verstaan, dat had' ik noyt gelooft,
Soo groote harsenen in sulken kleynen hooft:
Het gaat my even soo, seyt Tryntjen Jans dan weder,
Hoe vaak seyt onse Claas al sprongh ik op en neder,
Onmoog'lyk waar 't voor my te denken sulken vondt,
Maar wyf, ik sie jou aan verbaast met neus en mondt,
Wel seyt hy, kint gy kunt oprechte Docters streken,
En als een Schicero een operati spreken,
Waar vintment uw's gelyk soo element ter taal,
En seydt ook als jou man, waar haaljet al te maal?

IK segh dit haspel-tuygh, dat wistet al voor heenen,
Wanneer dit lieve PAAR in 't houwelyk sou vereenen,
Daar na, sey trouwe Klaar, JOHANNA is de Bruyt,
En met de volle-maan soo brak de BOMMEL uyt.
De vrede was noch vars van wyn en bier begoten,
Doe dese LIEFJES t'saam haar reine Trouw besloten,
Dit was geen vree gemaakt dat houd' ik voor gewis,
Men maakt geen vrede, daar geen vyantschap en is,
Des gy Getroude t'saam, beleght alsoo u saken,
Op dat gy nimmermeer geen vree behoeft te maken,
't Is waar, de Vrouwtjes zyn gemeinlyk kort van stof,
Doch dese pruyl-pastey die kustme lichtlyk of,
En als de sorgh begint gelyk het gaat in 't trouwen,
Om als het wel betaamt goet Burger-huys te houwen,
Als brouwen, slachten, of wat tot de keuken dient,
Gedenkt dan BRUYDEGOM, ô BOMMEL mynen vriendt,
Als 't varken in de rook en dat den oss' in 't sout is,
De worsten wel gemaakt, en 't potjen vol van smout is,
Dat gy de muyl eerst kookt (en troetelt op de tant)

Van

Van ofs' en varken bei, want muylert moet van kant,
Bewaar het herte wel, dat moet wat ſuyrs verdragen,
Het ſoet met ſuir vermenght dat doet de luſt vergragen,
Den houwelijken ſtaat brenght mede ſuir en ſoet,
En ook is ons wel nut ſomwijl wat tegenſpoet.
Den Heer wort meeſt gedient en vuyrigh aan-gebeden
Van die daar zijn benauwt door anghſt en ſwarigheden.
Als p'rijkelen ter zee, gevangen en berooft,
En ander laſt die vaak de menſch hanght boven 't hooft.
Stil Muſa ſacht, gy zijt van 't ſpoor wat af-geweken,
Wy waren beſigh van het keuken-ſtof te ſpreken,
Wat daar van nodigh is te ſchicken uitte weegh,
Dat is de knorre-pot, 't is anders niet te deegh.
En watter meer vereiſcht tot Godt en 's menſchen eere.
Als wijsheit in 't beleit, dat biddet van den Heere,
Die ſal uw Raadsman zyn tot onderhout van vree,
Dats onſe Stuurman hier in 's werelts woeſte zee.
Des laadt op hem de ſorgh, hy ſal u niet verſteken,
Soek Godes Rijk voor al ſoo ſal u niet ontbreken,
Van 't guntmen hier behoeft, of watmen nodigh vint.
't Zy klickers voor het Wijf, of ſchoentjes voor het kint,
Als botter in de bry, of ſpek en moes te ſamen,
Soo ſpecery en wyn en ſuyker tot het kramen,
En ſmout, en ſout, en ſeep, en pap of kinder-ſlamp,
Ook dekſel, luur, en vuur, en oly in de lamp;
'k Segh alles kleyn en groot, of watter is van noden,
Aan ſulke ſoekers werdt dit mild'yk aangeboden,
Dien Gever alles goet, dien Stuurman hier voorſeyt,
Die wenſch ik dat hy ſpaar dees twee ter ſaligheyt,
Op dat, hier zijnde, ontlaſt, van 't wereltlyke ſlaven,
Hy hare zielen bréngh ten vreugdenryke haven.
Nu vrienden goeden nacht, dit miſſen ben ik moe,
Een ander likt de kelk en 't Paapje dat ſiet toe.

LOF-ZANGH.

Stemme:

De pyn van Thirsis is verdweenen.

LAat ziel en sin ten Hemel rysen,
En buygh de knien des Harten neer
Voor hem die niemandt kan volprysen,
Dats Godt der Goden over-Heer
Wiens lof door gener Eng'len tongen
Na waarde nimmer is gezongen.

Hoe sullen wy dan aardsche mieren;
Die sijn maar riet en niet als Stof.
O Godt! uw Mogenheyt vercieren,
En schoon bepeirlen dynen Lof
Dies slaat dyne medogende oogen
Genadigh op ons onvermogen.

In dyne werken wy verwerren:
Hoe heerlyk, Heer, moet syn dyn throon?
De Son en Maan en ook de sterren
En syn maar lov'ren van dyn Kroon,
Het schoonste schoon op deser aarden
En is daar by als niet van waarden.

O! onvolpryſſelyke Heere
O! Schepper ende wonder al,
O! Godt dy ſy alleen de eere
Hier boven en in 't droeve dal
Dees kleyne loflaat dy bekooren
En neight ô Heer tot ons dyn ooren.

GEBEDT.

Wilt zeeg'nen en gebenedyden
O Goddelyke Majeſteyt!
Deeſ' Nieu-Getroude t'allen tyden
Tot haarder zielen zaligheyt:
Dat bidden wy dy al te ſamen
Door onſen Zaligh maker, *Amen.*

Stuur Rech

J. vander VEE

Feeſ

Feeſt-dicht,

Toege-eygent

Den Eerwaardigen ende Vromen Jonghman

·YLAARD van DUUREN

BRUYDEGOM.

Ende de Eerbare ende Deughd-ryke Jonge Dochter

ACOMINA van BOKHOLT

BRUYDT.

Vereenight in Houwelyk den 28. *October binnen Deventer*, *Anno* 1651.

OF ſchoon des werelts loop heeft veel veranderingen
Noch ſietmen na gewoont ſoo gaan meeſt alle dingen
Van *Adams* tyden af tot heden deſen tyt
Soo ging het dan als nu, 't verſcheel en is niet wyt.
en ploeght, men zaait, men maait, men draaft, men ſlaaft, men ſlommert,
ees lacht, die queelt in vreughd', en d'ander is bekommert.
Tys Eſel-aardt is kaal en arbeydt als een Muyl,
Klaas ſluymer lekkerluy heeft *Fortunatus* Buyl,
n *Lammert* ſonder moeyt die wint ſyn koſt met krucken,
l wat *Jaap ſimpel* doet dat ſietmen hem gelucken.
Siet *Pieter Neuſe-wys* wat baat hem ſyn verſtant?
Wat baat hem ſyn beleit? 't is ſchade voor de hant,
at baat dat *Leenaart* lorſt, hy kan doch niet bedyen?
n *Lubbert* wint ſyn koſt gemackelyk met ſnyen.
Ook *Ysbrant* (is't niet vreemt?) maakt dat de ſchoorſteen (rookt,
En *Els* ontbreekt het hout hoe ſpaar-zaam datſe ſtookt;

Cor-

Cornelis vult de Schuer met alderleye granen,
En *Lazarus* Godts kint beklaaght sijn staat met tranen,
En *Fredrik* beslist steets alle twist en ramp,
En *Olyvier* vertoont sijn Geestelyke lamp,
De ryke *Geeraardt*, die in sulken grooten staat weyt,
Woont verre van vernoegh en dicht by onverzaatheyt;
Siet *Adelaar* is eel en *Bouwen* is een Boer
En *Maaghdaleen* is Kuisch en *Anna-boel* een Hoer,
En *Heyl* heeft stadigh spoet,'t goet wert haar toe gesmeten
Maar *Sweer* die leeft in pyn, des magh hy *Arrem* heeten,
En *Harmen* is een Bok, en *Wouter* is een Schaap,
En *Boldowyn* een Swyn, en somtyts ook een Aap,
En *Coenraat* is te stout, leert vaak verkeerde gangen;
Door sijn beleit eilaas sijn honderden gehangen.
Reynnier die groeit in 't smeer en *Steven* t'zeewaart gaat
Maar *Evert* die blijft t'huys, en maakt een effen staat,
Groot *Arent* die is trots ('t schynt hy is opgevlogen)
En *Lyn* heeft aan haar snoer de jonge jeught getogen,
En *Wynolt* menigh mensch hier tot den dronk verleit,
Daar *Samuel* ook maakt dat niemant haastigh scheit,
Siet *Claartje* die is net en yeder een haar lief is,
Maar *Halewegh* onwaart, om dat hy sulken dief is,
En *Haasje* loopt in 't wildt en is een Venus-nicht,
Maar *Barenaart* is wreedt en heeft een fel gesicht,
En *Halewyn* met vreughd' die gaat syn goet verslampen
Leeuw Janssen die heeft moet in 't vechten ofte kampen
En *Stoffer Pochans* schier een yeder een verbluft,
Maar *Telleman* syn Hooft met rekenen versuft.
Soo is 't, soo wast, soo sal 't hier namaals ook soo wesen
Ik seg gelyk 't nu is, soo was het ook voor desen;
Is 't nu een *Duuren*-tijt te voren wast soo mee;
't Gunt nu de Mensche doen te voren men soo dee,
Men woelden om de kost met Timmeren en Bouwen,
Maar ook voornamelyk soo ging het aan een Trouwen;
Dat was het eenigh wit, daar was op toe-geleit
Waarom? om dat Godt selfs mispreest de eenigheyt.

'en deed' de kuypery van jeughdigh Minne-mallen,
Des werelts groote Ton die sou in duygen vallen,
Soo heeftet Godt voorsien, soo heeftet Godt gekeurt.
Siet *Bruydegom* en *Bruyt* nu is 't u beider beurt.
oo was het ook voor heen, soo wast met my en *Teuntje*,
Is alsser is geseyt 't is al het oude deuntje,
't Is al het oude liedt van 't soete Nieuwe-Jaar,
't Is 't oude *Adams* liedt van onse Beste-vaar,
Is 't Paradysche Liedt dat *Adam Eva* leerde,
n schoon hy van een Heer in eenen Boer verkeerde,
Nochtans noch moeit of leedt noch arbeit of verdriet
Hem noyt verhinderde of songh dit oude liedt.
Dit was een liedt van liefd', geen treuren dit verdoofde
een swarigheyt of druk hem van syn liefd' beroofde:
Een voorbeeldt datmen vast in druk en tegen-spoet
Soo wel gelyk in weeld' daar in volharden moet.
Is altijt niet geschaaft 't valt somtijts ook wel quastigh,
Dat loopter op de steen, huyshoudingh valt wat lastigh;
Want *Muylert* die regeert by tijden van de Maan,
Komt *Fobert* dan by *Truy* soo siet s'hem leelyk aan.
ls seker Messelaar eens t'huys quam om te eten,
n aan syn schrale disch was moede neer geseten
Soo heeft syn vrouw hem een kop boonen toe-gedout,
De man die at en sei, de boonen die syn kout,
len soude immer die ten minsten warrem maken,
e Kost die soude dan de helfte beter smaken,
In sulken kouden weer, zy sey wat seghje daar?
Jou luye lecker-tant, de boonen benne gaar.
e man die wordt gewaar hoe op dat pas de noot-lagh
Vant hy kreeg een gesicht de drie bykans een doot-slagh,
Dies *Goossen* Ganse-bloedt, verbaast en heel verschrikt,
Heeft tegen heugh en meugh de boonen in-geslikt;
y kies-kaut lang van tant en gaat vernoegt sich toonen,
n seide, lieve Wijf ik magh wel koude boonen,
Dat denk ik ook, sey 't Wijf, met handen in de zy:
Dus eet de boonen kout, soo hebje vre met Fy.

De

De Man na Schrifts vermaan die wordt het Hooft geheten
Dan 't wyf is vaak de muts en boven 't hooft geseten;
Doch als de muts het hooft somtyts te warrem maakt
Dan beurtet dat de muts wel eens beneden raakt.
Doch yeder-een wat wils, de man die moet de man syn
De vrou moet syn de vrou, maar *Griet* en moet geen *Jan* syn
Terwyl dat ik dit schreef soo seidemen dat hier
Een seker wyf zigh droegh gelyk een rasend' dier;
Haar man noch al de buurt en konden haar niet stillen,
't Scheen of zy met een mes de man wou levend' villen.
En 't schynt al mee wat schiks te wesen van een wyf,
Ja docht ik Soetertje gy hebt veel Gals int lyf,
Doch sulke oneenigheit vertel ik voor een wonder,
Maar somtyts loopter wel wat van *Sint Anna* onder;
Dat raakt niet in het vel, veel minder in 't Gebloedt,
De vrucht is aangenaam vermenght met *Suur* en Soet.
d'Een moet des anders last getroulyk onderschragen
En alle ramp en leet geduldigh helpen dragen.
Hoe weeldigh ofte ryk, hoe statigh van gebiedt,
Men badet alle tyt hier in de Rosen niet.
Neen geen volkomen vreughd' en vintmen hier beneden,
Ja dat verscheel is meer als duysent Jaar en heden,
Wat is hier dan het meest van Aardsch verheugenis?
Een vroom op-recht gemoedt, en suyver rein gewiss';
Dat maakt een blyde Geest, en vrolykheit in 't weesen,
Die seit, als 't Godt believt, 'k en heb geen doot te vreesen
Wat vreugde over-treft alhier der zielen rust,
Daar Godes Liefd in woont en steets den Schepper kust.
Die soo gewapent is en deert noch nyt noch trueren
Die staagh de Ramp verwint dats een *Eelaart van Duuren*
Godt geef dat *Duuren* magh uw Liefde totten end',
En dat hy synen Geest u tot een Hulpe send'.
Uw plicht in desen staat, doen u den Preker trouden,
Is u ter selver tyt wel ryp'lyk voor-gehouden,
Des ik besluyten moet en korte myne re'en
Met grondelyke gunst, als dat u Godt verleen

Gesontheit, deughd' en spoet, na wensche soo veel jaren
Als Schepen in tien jaar den Yssel stroom bevaren:
Godts vrede zy met u en zeg'ne u beleyt,
Die spaar u beyde t'saam ter Hooghster Zaligheyt.

STEMME:

Courante Sarbande.

1.

O! Godt aller Goden O! aller Heeren Heer,
Men buyght de knien des harten voor dy neer,
Dy zy alleen lof prys en dank.
En smeken dy met ons gesank,
Wie kan volprysen recht bequaam?
O! Heer dyn Heerelyken naam.

2.

O! Roeme der Roemen O! groote Majesteit
Doch onse hart en lippen soo bereit
Dat ons inwendige gemoet
Dy stadig danke met ootmoet
En onophoud'lyk eert en pryst,
Die onse ziel en lichaam spyst.

3.

Dyn goetheyt Heere te recht wel overdacht,
Die gy bewyst aan 't Menschelyk geslacht,

Is Heer ſoo milt in overvloedt
In ſpys en drank en lyfs behoedt
In dekſel kleding en noch meer,
Soo datmen 't niet kan tellen Heer.

4.

Wie is dan ſoo machtigh? waar vintme ſulken man?
Die dyn weldaden recht verkonden kan?
Noyt *Cherubyn* in 't deiligh hof
En ſongh oyt dyn volkomen lof
Ik late ſtaan den aardſchen Menſch,
Men dedet ſoo voldeed' de wenſch.

5.

Neem aan ons wenſche, die wenſcht uit dieper grondt
Dat du dyn lof leghſt in ons hart en mondt
En ook ſoo wenſchen wy noch mee,
De zegening van deſe twee,
O! Heer der Heeren haar geleidt
Op 't rechte pat ter zaligheyt.

SNIK

SNIKKEN.

Tot een groet en een beſluyt Aan d'Heer Vader van de Bruyt.

Gedicht,
Uw plicht,
Voldoet,
En groet,
My ſeer,
Den Heer,
Eerwaart,
Vermaart,
En nut,
Tot ſtut,
Der ſtadt:
Segt dat,
U *Veen*,
Met reen,
Beſcheit,
En ſeit,
Groet die,
Van wie,
Diens jeught,
My heught;
Dat Hy,
My vry,
Gebiedt,
Tot yet,
Ter noodt,
Hoe groot,
Sal ſien,
Van dien,
Met goet,
Gemoet,
Voor praat,
De daadt,
Vol-bracht,
Na macht:
Wenſcht Godt,
Hem tot,
Ziels ſpoedt,
Behoedt,
Altyt,
En vryt,
Voor quaat,
En raadt,
In-plant,
Tot ſtant,
Van 't beſt:
Voor 't leſt,
Seght dan,
Dat *Jan*,
Gewis,
Staagh is,
Heel al,
En ſal,

blyven ſijn Ed. onderdanigen Dienaar:

Stuur Recht.

Feest-dicht,

TOT EER

Van den Eerwaardigen ende wel bescheyden Jongman

Sr. WILHEM HENDRIKSEN KUYPER

BRUYDEGOM,

Ende de Eerwaarde ende Deughd-rijke Jonge Dochter

Juffr. JANNA ARENTS,

BRUYT,

Vereenight in den Houwelyken Staat den 12. *September Anno* 1654. *Binnen Deventer.*

DAalt af van *Helicon* vergode Zangeressen,
En laaft myn suffe Breyn met uw geleerde lessen,
Wekt op myn logge Geest besluymert laf en loom,
Die door de gryse tyt en *Lethes* leyt in droom.
Wien door *Appol* wel eer plagh vreughdelyk t'ontspringen,
Wou yemand van de min, ik was de eerst in 't zingen,
Wast jok, wast boertery, 'k en sprak van geen verdriet,
'k En was in Feest en spel voorwaar het breekspel niet,
En soo 't aan 't soenen ging 'k en weigerde geen kussen,
Siet wat de tijt vermagh, die komt dit alles blussen.
Als winter ende lent is Ouderdom en Jeught
De Winter baart getreur, de Lente die verheugt,
Veel ramp en ongeval den Ouderdom omschansen,
Dat vraagd an *Hendrik-Oom*, die weet van 't koorde dansen,

Soc

Soo wel gelijk als ik, dat heeft een klein verscheel,
Wy passen aan den dans als 't Verken aan de Veel,
Ons past een kromme sprong ('k sal hem noch my beliegen)
Ja immer alsoo wel gelyk een Koe het vliegen.
De *Bruygom* denkt misschien wil Aarde niet van Aard,
Myn Cabriool sal ook niet kieren een Galjaard,
Indien natuur in my myns vaders vrucht wil enten
Die saagh en snyt geen Hout dat sijn maar viesmetenten
En wisjes wasjes seyt den vromen Engelsman,
De vreugd heeft hier sijn plaats de druk moet in den ban,
Wel doen en vrolijk sijn heeft *Salomon* gepresen,
Te meerder op een Feest soo moetmen Lustigh wesen,
Weest droevigh by een lijk en vreughdigh by de wijn,
My dunkt dat yeder seyt 't behoort alsoo te zijn,
De vrolijkheyt vermengt met Eerbaar kuysche deughde,
Beperelt Feest en geest en overguldt de vreughde,
't Syn lovers aan de krans van dees' Eerwaarde Bruyt,
Geen Trom voeghd by 't gezang noch Esel aan de luydt,
Te schreyen op een Feest te dansen by de Dooden,
Te spotten mette Siekt dat heeft natuur verbooden,
Des schikt u na den tyt hout wysselijk de maat,
De Cananeesche Feest heeft Treurigheyt versmaat.
Het Water word' daar Wyn om vreughde te vermeeren,
O! Heylighlyk versaam daar onsen Heer der Heeren
Syn eerste wonder toond' doen hy hier woond' op Aard
Dien Heyland hoop ik is in dese Feest vergaard;
Die met syn Zegen wil dit lieve Paar bekroonen
Dat altyt vreughd en vreed magh in haar Harten woonen,
En blyft haar zinlijkheyt vermengt met blank en bruyn,
Soo laatse stadigh syn een vreedsaam masteluyn,
Dat nimmer nyt of strijt dees' Palen en versette,
Dit wensch ik *Bruygom* u met uwe *Bruyt Jannette.*
Op dat des Houlyks padt alsoo werdt recht betreen
Dies seit daar *Amen* op uw Vrindt *Jan* vander *Veen:*
Genode, die dit leest of hebbet hooren lesen,
Op sulken wensche moet een ommeganger wesen,

Bezegelt metter Hart gemeldet mette Mondt,
Het Glaasje dat moet uyt heel ſchoontjes tot de grondt:
Godt geef dat 't eerſt als 't leſt, of 't leſt mag als 't begin ſyn
Op dat hoe langs hoe meer getrouw magh hare Min ſyn.
Ten einde yeders Mond niet ſegge 't was ſoo groen
Hoe dor is nu de Liefd wie ſoude dat vermoen?
Wie had dat oyt gelooft kan Liefde ſoo verkouwen,
In plaats' van vrede verdrietigh Huys te houwen?
Dit gaatter dikwijls om, Godt betert deſe peſt,
Heeft kort'lijk noch Gebrandt, gelyk ik hoorde leſt,
Hoe dat hier *Doctor* L. met ſijn geleerde Vuyſten,
Syn ſoete Jonge Vrouw het Hooft ſloegh heel vol puyſten.
En tradt haar mette voet trok 't ſtikſel van de Kop,
Soo kreegh dit Arme Schaap wel deerlyk kneukel ſop.
Haar Va'er was juyſt van huys 'k vrees anders ſijnent we
Hy had voor ſulken munt wel dubb'le rent' gekregen, (ge
Dus heeft den Huys-Tiran ſijn Vrouw gepromoveert
Noch heeft ſe geen Latyn, maar vuyſtlook wel geleert:
Nu is de ſtadt vol ſpooks men vult een yeders Ooren,
Dat is hem aangedraayt dit is hem aangebooren.
Met ſulken frayen Rok verciert ſich deſe man,
De welk hy nimmermeer te recht verſlyten kan,
Niet dat ik dit hier ſtel ten ſpiegel van u beiden,
Des Heeren Geeſt die ſal u t'ſamen anders leiden,
Dat houd' ik voor gewis uw Naam en uw Geſlacht,
Seer Eerelyk befaamt heeft Vrede voort gebracht.
Het bloed aard na het bloed, dat ſal heel zelden dolen,
En meeſtlijk ſoo de Hengſt is in 't gemeen het volen,
Maar dat ik heb verhaalt van eenen Huys-Tiran,
Daar Spiegel ſich te recht een Grijnebyter an,
Die vaak de ſchande vreeſt veel meerder als de Zonde,
Gods Toorne min ontſiet als 't ſchenden mette Monde,
En ſoo hy 't daarom laat, vermijdt hy Zond en Schan
Des deſe Spiegel ſtel ik hem daarom te hand.
Schroom hy dees vlek ſoo is hy van veel moeit' ontſlage
En veiligh voor 't geklap, ſijn vrouwe vry van ſlagen.

M

Men seit de Houwlijks sijn een Hemelsche bestel,
Maar ducht ook dat een deel gemaakt sijn in de hel,
Den Hemel mint de Vre, de hel het bitter strijden,
Den Hemel kroont de liefd' de helle het benijden,
Dats Hemels, liefde uw vrouw als Christus sijn gemeent,
Dats hels, gaat slaat uw vrouw soo datse dapper weent,
Dats Hemels, staat uw huis wel voor in alle deelen,
Dats hels, gaat drinkt en klinkt, wilt dobbelen en speelen,
Dats Hemels, dat een Vrou haar huys wel gade slaat,
Dats hels, wanneer een vrou gaat labben langs de straat,
Dats Hemels, dat een vrou wel past op haar gesinne,
Dats hels, wanneer een vrou verslampt des Mans gewinne,
Dats Hemels dattet paar staagh Godt den Heere vreest,
Dats hels gaan slapen en opstaan gelyk een beest,
Dats Hemels, datmen gaat Gods woort heel vlytig hooren,
Dats hels, wanneermen staagh voor 't selve stopt syn ooren.
Het Hemelsche verkiest Ô *Bruydegom* en *Bruyt*,
Gelyk ik u vertrouw en wensche tot besluit,
De Heere geef hier toe syn Goddelyken Zegen,
Soo vele heyl en spoedt als yemant heeft verkregen,
En dat gy beide gaar, ô Lieve soete lien,
In uwen Ouden dagh Kintskinderen meught sien,
En binnen 's Jaars wat Jongs wil u den Heer toe passen;
Op dat voor tyt verdryf de *Bruyt* magh Luyren wassen.

Stemme: *Rosemonde Lagh*, &c.

1.

O! Gy Heere aller Heeren
In u Diamanten Troon
Die de Cherubinen Eeren
Met een Hemelyke Toon,
Zingen Lof d'almogentheit,
Van uw groote Majesteyt.

2. Wy

2.

Wy beneden, zy hier boven,
Wy het Aerdsch, zy 't hemels liedt,
Zingen; en uw Name loven,
Macht ontbreekt, maar wensche niet,
Wildt vervullen dese Feest,
Met uw' Goddelijken Geest:

3.

Wilt deez' twee vereende Menschen,
Zeg'nen met de Gulde Vreed'
O! voldoet ons Harten wenschen
En verhoor doch onse Beed'
Zalight haar met heil en spoet
En de tweedraght vlieden doet.

4.

Laat haar vruchten deugd'lyk groejen,
Dat haar Geest daar in verfrist,
Dats' als Olijf Spruyten bloejen
Alsser wel werd op gedist
En daar rondsom zijn gesteldt,
Maar veel Kookens dat kost Geldt.

5.

't Is met vrolijkheit begonnen,
Blijft verheught tot op het lest.
Godt wil u syn Ryke jonnen;
Dat is 't nodighst en het best.
Die Godt geeft des Hemels Kroon
En onthout hy gansch geen loon.

Stuur Rech.

Feel

Feeſt-dicht,

TOT EER,

Van den Achtbaren Hoogh-geleerden Jonghman,

Heer JOHANNES van EWYK,

Der beyden Rechten Doctoor, ende Canonik van St. Maria t'Utrecht.

BRUYDEGOM,

ENDE

De Eerbare Deught-ryke Jonge Dochter

Juffr. ANNA van BERINGEN,

BRUYT.

Verſaamt in den Houwelyken ſtaat 1654. *op den* 10. *van Wynmaant binnen Breukelen.*

GEeſtryke Negental, vernufte kunſt-godinnen,
Die in myns lentens jeughd verquikte luſt en zinnen,
Maar nu afkerigh zyt, dan giſſe wat u ſchort,
U walght het ſchimligh Brein door ouderdom verdort,
O! blaas myn kleyne vonk weer aan tot Liefdes teken;
Een ſwavel-ſtokjen ſal 't miſſchien noch wel ontſteken,
Vaak daar de maght ontbreekt, is't harte noch wel goet,
En by gebrek van vlam getrooſt me ſich de gloet:
Urania heeft recht zy hout het met de jongen,
En ſeit al ſpottende, gedaan ſyn uwe ſprongen,
Gelyk als doe de vos de kreeft had in 't gedrang,
Gy meugt een loper ſyn, dan 't blykt niet aan uw gang.

Dits

Dits voor myn rekening, ô *Bruygom* wilt gedinken,
Dat tydt en 't *Podagra* myn voet en rijm doen hinken,
Het gunt vaak lust en rust verdrietelyk verstoort,
Soo dat *Vulcani* vrouw my zelden en bekoort.
Een yeder dan syn beurt, U staat het toe te mallen;
Des werelts groote ton mocht aêrs in duygen vallen.
Dus schikt u na den tyt, Eerwaarde *Bruydegom*,
En spaar de minne niet tot op den ouderdom.
Pluk roosjes in de Mey en Somers Kooren-airen;
Op dat de Winter met syn gryse graauwe hairen
Niet segge namaals met een spottelyk verwyt,
Uw heete zonneschyn, myn Vrindt, die zyt gy quyt:
En is na 't Zuiden toe die u soo plagh te branden,
De vorst heeft u verkleumt, daar is geen vreugd voor handen
U heugd wel, dat gy vreugd schiept midden in 't verdriet
De hoop was troost in vrees', de hoop zongt vreugd (liedt
De sorgh was u een zee van Oceaansche baren,
Daar gy in 't midden scheent met Noorder storm te varen.
De hoop was dagh op dagh na een gewenschte ree,
De bleeke vrees', de sorgh bleef echter noch in zee.
Allens met hoop en vrees' genaakte men de kusten,
De hoop seyt, fris wel op, wy sullen noch eens rusten.
O! seyt de vrees', wat raadt? wy syn op leeger wal;
Het anker moet te grond, wie weet oft houden sal?
De hoop seyt, ja ik hoop op 't anker van betrouwen,
De vrees' seit, ô te swak syn onse kabel-touwen,
De hoop seyt, smyt daarom meer ankers in de grondt,
De vreese krauwt het hooft, en roept met open mondt
O Vrint, het schip gaat door wie sal hier troost genieten
De hoop seyt, laat ons fluks de stengen door gaan schieten
De Vrees' seyt, wat is dan? het stormt hoe langs hoe meer
De Hoop seyt wederom, 'k vertrouw op Godt den Heer
De Vrees' seyt, O! vier bot, of 't sal al 't spel bederven
De Hoop seyt hebt noch moet laat ons de masten kerven,
De windt-vang buyten boort; misschien het sal wel gaan
De Vrees' seyt, 't schip dat stoot, O! O! 't is al gedaan

e Hoop seit, blyfter 't schip 'k verlaat my op het swem-
n Hope dat *Neptun* de barrening sal temmen; (men,
In 't midden van de Vrees' doet noch de Hoop haar best,
Die Vreese die verdrinkt, de Hope strant op 't lest.
eeft tegen stroom en windt en zee en lucht gestreden,
eel Arbeits uyt-gestaan, veel ramp en moeyt geleden.
Siet onsen *Bruydegom* dus wonderlyk gelandt;
Met heet syn waarde *Bruydt* hem welkom metter handt.
Vie hy tot dankbaarheit met armen gaat omprangen,
n bleef soo mondt aan mondt aan hare lipjes hangen,
En klaaght haar sijne noodt en veel geleden smart,
Haar sprakeloos gesicht dat opent hem haar hart.
ies Godt haar harten t'saam getrouwelyk geknoopt heeft,
ergaan soo is de Vreest', behouden die gehoopt heeft;
En dit omhelsen baard een Hemel van genucht
Verbaasd'lijk onse *Bruydt* al bevendt met gezucht.
Vel *Ewyk*, wat beduyt dit? sei de *Bruydt* ten lesten;
lijn Trouw, mijn Echte pandt wil ik hier mee bevesten,
Sei haren *Bruygom* doe, myn heil, myn troost in noot,
Dit is een bandt, die maar ontknopen kan de Doodt,
n vaster is geknoopt gevlochten in malkander,
ls 't gunt in *Iupins* Kerk sagh Koningh Alexander.
Zy sei, wel aan, hout dan uw rust.
Daar op heeft hy haar weer gepoest
Aen lippen, oogen, hals en krop.
Dat smaekten hem als weggen sop:

Ey poost haar Eyling noch eensjes op myn gesont-heyt.

Dus hebben Christelyk dees Liefjes trouw genoten.
Wie kan weerhouden dog, dat Godt heeft vast besloten,
at Godt soo heeft bevest en treffelijk voorsien.
En baat geweldt noch dwang, Gods wille moet geschien,
Komt Amstel-Nymphen nu, en gy Stichtse *Najaden*,
Bestroyt hier 't bruylofs bed met *Daphnes* groene bladen
ot zege-teken van een treff'lyk overwin;
ermengt 't Olyven-Loof, het Vrede-gront, daar in,
Het een tot zege van de Krans van overwinnen,
En 't ander tot een Heil van Vrede te beminnen;

En

En singt eens tot vermaak gelyk gy pleeght te doen,
Soo gy int lommer-wout t'saam dartelden in 't groen,
En queelden onder 't loof van schaduw-ryke boomen
En spiegelden te met u in *Gargaphi* stroomen.
Waar in *Diana* naakt, verhittet van de jacht,
Met al haar kuysch gevolgh sich vaak te koelen placht,
En bootst de Mey alhier, zijt onse Nachtegalen,
Dewyl den Herfst verbiedt met tuyl en krans te pralen.
't Versoorde aardt-gewas verstorven en onnut
Verbandt u uyt de beemt tot in een harders hut;
En wilt die voor een poos, voor dese plaats veruylen,
't Is hier voor *Boreas* soo goedt als daar te schuylen,
Hier is het *Bacchi* nat soo goedt als schape wei
En voor het bruyne broot, de korsten van pastei,
Voor d'ongepluymde mat tot rust de sachte bedden;
Ik meen 't verscheel is groot dat soud' ik durven wedden:
Versoek daarom, dat gy een uurtjen vrolyk weest,
't Is immer hier soo goet als op een harders feest,
Daar Boks-voet met sijn riet verlustigt *Midas* ooren,
Die voor *Apollos* spel *Pans* spelen heeft verkooren,
Doch smaakt u daar de wei soo wel, als hier de wyn,
Gelukkigh is de mensch, daar me vernoeght te syn;
En smaakt u 't harde broodt soo wel, als hier 't gebraden:
Gelukkigh wiens Natuur 't geringe kan verzaden.
Den honger-saus, die doet dat alles lekker smaakt,
Het boere-kindt dat werdt met boonen vet gemaakt,
Het slobbert karnemelk met rogge-brootsche brokken;
Het grage-maaghje weet dat wakker in te schokken,
Rau spek drie ving'ren dik, van outheyt geel en garst,
Gevreven met wat sout daar bytet door dat 't knarst.
Soo een vol-lyvigh man voor ons sich komt vertoonen,
Dan seitmen int gemeen, hy is gemest met boonen.
Waar heen myn pen, waar heen? gy loopt ons al te ver
Ons tintelt boven 't Hooft de glinsterend' avondt-ster,
En 't schynt zy seggen wil door winken ende pinken,
Te bedde met de *Bruyt*, doch wilt eerst omme drinken

O

Op welvaert, heil en ſpoedt van deeſ' gewenſchte twee,
Dat Godt haer gun op aerd' een hemelyke vree,
Met wenſchen, dat hy haer verleene ſulke zegen,
Die tot Godvreeſentheit haer harten magh bewegen,
Tot blydſchap van 't gemoet en haerder zielen ruſt
't Gunt alle droefheyt weert en 't harte ſtaegh verluſt.
Daer mede wil de Heer dit houwelijk bekronen,
En zeg'nen haren diſch met dochteren en zonen,
Tot cierſel van haer huys en beelden van haer jeughd,
Die volgen mogen 't ſpoor van haer voorouders deughd;
O Muſa Muſa wacht; beveel al eer wy ſcheiden, *
De Speelnoots, datſe gaen de *Bruydt* te bedde leiden,
Den *Bruydegom* verlangt, de *Bruydt* geveinſd een ſchroom.
Gaet ſoete Liefjes gaet daer 't waken ſchynt een droom,
Bezegelt daer uw Min en vreeſt voor geen beſwymen,
't Sal u behagen bet, als al myn lamme rymen.
Vaer wel dan beide gaer, gy *Bruydegom* en *Bruyt*;
Ik wenſch u tot een groet en vriendelyk beſluyt,
Voor eerſte vre en vreughd en een boetvaerdigh leven;
En 't gunt het einde kroont wil u den Heere geven:
En dat de *Bruyt* in 't jaer mach blyde moeder ſijn;
Genoden dit beveſt dan met een romer wyn,
Dus wilt daer op malkaer den ommeganger bringen,
Daer na tot dankbaerheit dit nieuwe liedtjen zingen:

* Nota. Speelgenoots, weygert de Bruydt quanſuis, ſoo ſingt als volght,
Nou Peynſter bloem gaet voort.
Jou Mannen en jou Vrauwen
Die ſullen jou ſlip op bauwen,
Als ſullekx toebehoort.

Lof-zang.

Stemme *van den* 79. *Psalm. De Heid'nen zyn*, &c.

WIlt Hart en Stem ter hoogster hooght op heven,
Tot onsen Godt, het voetsel van ons Leven,
Wiens Heiligh woordt is onser Zielen spyse,
Geen tong het minst syns lofs en kan volpryse,
O! onbegryp'lykheit
O! groote Majesteyt
O! alder Heer der Heeren.
Na macht, niet na 't betaem,
Wy dynen hoogen Naem
Na ons vermogen Eeren.

2. Dyn krachten syn 't, die alle kracht verkrachte
Dyn wonderen bedwelmen ons gedachten,
Welk in Natuer begriffien en zetten
Onschriftelyk dyn onbeschreven wetten,
En planten int gewis
Het welk getuygenis
Doet geven het geweten;
Soo datmen 't goede goet
En 't quade 't gunt misdoet
Kan kennen ende weten:

3. Dyn werk en woort toont ons de rechte klaerhei
En is de baek ten hemel-wegh der waerheyt,
O! wie kan dy een dankbaer liedt recht dichten,
Die onse oogh en harten komt verlichten,
En wascht ons noch daer na

In 't water *Siloa*
En noemt ons syn beminde.
Niemandt kan sulken stof,
Tot Godts geringste lof,
Door syn vernuftheit vinde.

4. Dies wy, O! Heer, tot dyner eer uyt-galmen,
Dank liederen, Lof-zangen ende psalmen.
Ons' hartz-altaer dat offert dy gebeden,
In Christi naem, die voor ons heeft geleden,
Dat gy dees' lieve twe
Wilt zeg'nen, op dat vre
En heil staegh by haer blyve,
En dat Godts woordt en leer
En liefde tot den Heer,
Int lieve Paer beklyve.

5. Nu tot besluyt, laet ons eens vrolyk quelen,
En dese *Bruydt* en *Bruygom* Godt bevelen,
Dat hy haer gun door het soete minne-snoepen,
Te hooren t'saem haer *Taet* en *Memme* roepen,
En ook beneffens dien
Kint's-kind'ren mogen sien
En meer soo 't haer magh lusten,
En leven door de Doot,
Op dats' in Abrahams schoot
Hier namaels mogen rusten.

Stuur Recht.

JAN VAN DER VEENS

OVER-ZEESCHE

ZEGE-ZANGEN.

Hoe Grol die loose Hoer, haer Geest korts heeft gegeven,
Dat heeft een Geuse Pen, op Paaps Papier geschreven.

GROL dat loose Papen Hoertje,
Schelmen Voedtster, Dieven Moertje,
Minne van de Moordery,
Teelster van de Guytery,
Leyt soo deerlyk op haer sterven,
Raven aes die sal be-erven
't Beste datmen by haer vindt;
Want hy is haer liefste kindt.
Al haer bloet-verwanten weenen,
Al haer vrienden droevigh steenen,
Och! wat isser al geklagh,
Och! wat isser al gewagh!
Roept toch haestigh de gebuyren,
't Sal met haer niet lange duyren.
O! daer gaffe noch een sucht.
Staet soo na niet, geeffe lucht;
Voelt de pols, die slaet soo swakjes,
Leke Jasper loop toch strakjes,
Om de Priester, om de Paep,
Om den Uyl, en om den Aep,
Loop doch heen, hael Broer Cornelis,
Met sijn wit gebacken Melis,
Met sijn Keers, sijn Kruys, sijn Bel,
En syn ander Goochel-spel;
Want het Puykje van de Hoeren,
Want het Droesje van de Boeren,

Want het pit van alle quaet,
Schier de wint ten Eers uyt gaet.
Siet, hoe is 't gelaet vervallen?
Wie magh trotſen op ſijn wallen,
Wie magh trotſen op ſijn kracht,
Op de diepte van ſijn Gracht,
Op ſijn looſheyt op ſijn lagen,
Op ſijn jonkheyt, op ſijn dragen,
Op ſijn vechten, op ſijn moedt,
Op ſijn rijkdom, op ſijn goedt,
Op ſijn wel-geſtelde woning,
Op ſijn Prins, of op ſijn Koning.
Hoogen moedt komt voor den val,
En de Doot vernielt het al.

Mors.

Och! och! daer geeſt s'haer geeſt.
Dat boos gekroonde Beeſt,
Dat Babel heeft geſogen.
Heeft nu de ziel geſpogen,
Daer helpt geen ſlagh of ſtoot;
Sie daer de Hoer is doot.

Waer van

Ofter yemant wilde weten,
Hoe de krankheit mochte heten,
Waer van Grol het leven liet,
't Was de Brantſiekt, anders niet.

OLI

OLIPODRIGO.

Mengel-Moes-gedicht,

Soo van de Veluw, als de loflyke Veroveringe der Stadt WESEL.

DEn Jager van Philip om 't Bos sijn netten spanden,
En joeg de Veluw door met moorden, rooven, branden
De Betuw' was syn wensch, hy heefter voor geklopt,
Hy loerde hier en daer, dan 't gat dat was gestopt,
Door achteloose jacht, ontsnapten hem den Wesel.
Nu staet den Uyl, en siet gelijk Esopus Ezel.

HEndrik diemen heet de Jager,
Nu hernaemt den Boeren plager,
Eerst gepresen nu versmaet,
Eerst bemint, maer nu gehaet,
g'Hebt behaelt wel duisent schanden;
Met uw moorden, rooven, branden,
In dyn eigen Vaderlandt.
'k Meen gy sult het naderhandt,
Op een kort noch wel beklagen,
Foey, foey, op uw oude dagen;
Dit en sluit niet lieve man,
Noit en waert gy een Tyran,
Noch vermaert van wreede daden,
Maer beleeft, vol van genaden.
Wat, wat, wat, 't is uyt de schreef,
'k Schaem my als uw vroome Neef

Dit al t'ſamen komt te weten,
Hoe ſal hy u (meent gy) heeten?
'k Wed hy Veddert u niet meer.
Al uw voor-behaelde eer
Kan dit nimmer weer beſlechten:
Eertyts pleeght gy braef te vechten,
't Zy voor ſteden oft in 't Velt;
Yeder een die noemd' u Helt.
Wie ſal u doch meer ſoo heten?
't Eerlijk kleet dat is verſleten;
Hoort de Boeren-klaght eens aen,
Die in Veluw wort gedaen,
Over u en uw Soldaten,
Van uw Fielen en Karwaten,
Van uw Moordenaers gebroet,
Op-gevoet met menſchen bloet.
Dit gebedt en droevigh ſingen
Sal haeſt door de wolken dringen.

KLAGHT.

Rey van de Veluwſche Boeren,

Op de ſtemme:
Het vinnigh ſtralen van de Son.

1.

GY die beſit des Hemels ſtoel,
En ruſt dyn voet op aerden,
Hebt doch van onſe ſmart gevoel,
O God van grooter waerden.

2. Aenſchouw ons overgroot elent;
Ons Zonen gaen verloren,
Ons' Dochters worden heel geſchent,
En wy geſchat, geſchoren.

3. W

3. Wy worden heel verbrant, berooft,
Daer neven noch gevangen:
Men woelt ons ſtricken om het hooft,
En worden half gehangen.
4. 'k En weet niet wat verſcheiden pyn
Daer ſy ons mede krenken,
Duc d'Alba moet verreſen zyn;
Wie ſou dit aers bedenken?
5. Verreſen is hy voor gewis,
Met beulen uytter hellen,
Die even in de duiſternis
Syn ſwarte ziel ſoo quellen.
6. Och ſlaet u oogen eenmael ne'er,
O Heer, op uwe knechten;
Wy hebben laes verdient veel meer,
Soo gy met ons wilt rechten.
7. Maer neen uw goedertierenheit,
Die eeuwighlyk ſal dueren,
Ontſteken met barmhertigheit,
Sal enden onſe trueren.
8. Den valſtrik, die ons is geleit,
Van Benderik den Jager,
Breek haeſt ontwee, en ſtraf bereit
Voor deſe Boeren-plager.
9. Verblint ſijn oogen en verſtant,
Vermengh met duyſent vreſen,
Syn nieren hart en ingewant,
Verdut ſyn ganſche weſen.
10. Geef Heere, dat hy vloek den dag,
Doen hy in Veluw landen,
En dat hy lang' beklagen mag

Dit moorden, rooven, branden.
11. Ons dunkt alree, ô groote Godt,
Dat gy verhoort ons klagen,
En onſen vyant tot een ſpot,
Wel dapper hebt geſlagen.
12. Wy weten dat gy wreken ſult
't Geſchrey van Weeuw' en Weſen,
Waer van den Hemel is vervult.
Dies moet ons' quael geneſen.

Transformatie.

Siet Weſel wort een doek, een neuſdoek, die de oogen,
Van ons bedroeſde volk ſeer aengenaem komt droogen.

HA, ha, ha, ey ſie de Boeren
Nu eens om het hoekje loeren,
s'Hebbent ook al in de neus,
Weſel, roepen ſy, is Geus,
Nu begint de tong' te roeren,
Nu begint men vlagh te voeren,
Yeder een op ſijn manier,
By de Wijn, en by het Bier,
Leſtmael gaende over ſtraten,
Hoord' ik hier of kluchtigh praten,
Van een man die (ſoo my docht)
Niet wel Papen lijden moght),
Laetſe nu *Oremus* lollen,
(Seid' hy) die geſchoren bollen:
Te rogamus, audi nos,
Nu is 't Weſel, dan den Bos,
'k Hoor vaſt vloeken Iſabelle,

Al de Duyvels uyt der helle,
Al de monſters van der zee,
En ſy meenter Hendrik mee.
Hendrik heeft hem wel gequeten,
Daerom ſal hy Vygen eten,
Vygen uyt het Spaenſche Lant,
Als men gaf den Admirant.
Hoe ſal *Ioel Rei* op hooren,
Met ſijn korte Midas ooren,
Hy ſal brullen als een Stier.
Singen als een Ezel dier;
Maer als over zyn die vlagen,
't Sal hem dan ſoo wel behagen,
Of hy met ſyn blootegat,
Op een heeten hekel ſat,
Qualijk kon ik 't lacchen laten,
Van dit koddigh boertigh praten;
Holla ſeid' ik, hooger niet,
Van het geen nu is geſchiet,
Laet ons God van harten prijſen,
En hem dankbaer eer bewijſen,
Die ons in den hoogen noot
Meer als heil en hulpe boot,
Weſel heeft hy ons gegeven,
Sonder ſchade daer beneven,
Veel geſchut en Rijdom by.
Heere Godt wy danken dy;
Alles komt in onſen handen,
Als gy ſtrydt voor deſe Landen.

Siet den getaenden Spek Jan dwars-voet den Seynjoor,
Don pok mok den Maraen, den half gewasſchen Moor,
Heeft ſnying in den buik *Pie'r Heyn* verkrijgt ſyn ſchatten,
Door dien hy hem kliſteert, nu kakt hy Spaenſche Matten.

JA Seinjoor kont gy ſoo kacken
Schyt vry in myn lege ſacken,
En matroos ſijn mutsje vol
't Sal niet kleven aen de wol,
Ja Seinjoor is dat purgeren;
Daer kan Geus neef 't moes me ſmeren;
Dat's een drek, die niet en ſtinkt,
Dat's een drekje, dat wel klinkt;
Dat's een ſtront van d'ander werelt,
Schoon van luiſter hups beperelt,
Gy doet ryklyk u gevoegh;
Druk noch wat, dan is 't genoegh.
O Seinjoor weeſt niet verlegen,
Nu gy ſtoel-gangh hebt gekregen.
Lydt met ons de ſaek geen laſt;
Meeſter Pieter is een gaſt,
Meeſter Pieter is geſchapen,
Om u ganſch den darm te ſchrapen,
Sonder eenigh Jopen-Bier;
Want hy is een Scheeps Barbier;
Die maekt door ſijn Solpher poeder
Spyt ſint Felten of ſyn Moeder,
Spyt Toledo en Madriel,
Spyt ſint Aachten onder-ziel,
Spyt ſint Joris of ſyn Swager,
Spyt den Roomſchen Sleutel-drager,
Ja in ſpyt van al de ſpyt,

Dat

Dat heel ſpanjen krijght de ſchyt,
Dux Hidalgos Cavalieros,
Con vospoutos vos Mocheros,
Abten, Prieſters, Jeſuwijt,
Enge Nonnen vaek gewijt.
Leke Broeders, Pape wyven,
Gaet den eers nu heel op ſchyven,
Ja ſoo overvloedigh, dat
't Vuyr raekt in 't Maraenſche gat,
Dat door brant ſoo is aen 't ſmoken,
Datm'er ſou een Ey in koken,
Datm'er ſou een Worſt in braen
Met een Kallekoenſchen Haen,
Met een paer douſijn Sauſijſen,
Met een koppeltje Patryſen,
Met een pan vol Fricadil;
't Luſt my niet, hy proef die wil,
Hoort hoe vloekt den ſtraten pronker,
Den ſaffraen-oogh varkens Jonker,
In ſijn uytterſte verdriet,
Krijt hy dus, ſchier anders niet,
O Flamingos Lutrianos
Trahidors des Caſtilianos
Petro Heyn Catſiorro Can
Dat den Spek wort hees daer van.
Meeſter Pieter neemt in 't goede
't Klagen van Cabre Cournoede;
Och den armen hooren beeſt
Is ſoo dor gelijk een geeſt;
Want ſyn ſchyven ſyn vervlogen,

En

En ſijn veeren uyt-getogen,
En ſijn hart berooft van moet,
Raet wat reſt hem van ſyn goet?
Raet wat heeft hy noch behouwen,
Wat Iuwelen van de vrouwen,
Maer 't zijn ſchatten (dat gy 't weet)
Diemen Spaenſche pocken heet,
Soo hy die wel wil bewaren
Tot int ende van ſyn jaren,
Heeft den geel-huit de Tiran,
Alle tydt het ſmeer daer van.
Doch ik gun hem deſe ſuyvel;
Meeſter Heyn die noemt hy duyvel,
En hy ſeit ſeer wel daer an.
Want ſijn droes is Heyntje man.
Nu Marana ik wil ſwijgen,
Om geen Vygh van u te krijgen,
Die gy fraey te koken weet,
Tot uw wraek van eenigh leet.
Peys dan ſonder te krakelen,
'k Wil u Lucifer bevelen,
Die ſoo graeghjes op u paſt,
Die Duc d'Alba heeft te gaſt,
Die van aenſichr en van weſen,
Schijnt uw Vader wel te weſen,
Want uw huit is als een Zeelt.
Even als het helſche Beelt.
Gy en hy, die weet te vleyen,
Om een yeder te verleyen.
Die oyt in uw ſtricken viel,
Koſten 't leven ofte ziel;

Dies om u verraet t'ontvlieden,
Kom ik u de vreed' aenbieden,
Doet gy 't niet, soo roep ik strak,
Schoorsteen-veger, Bullebak.

Lof-dicht,

Over 't belegh van

's HERTOGEN-BOS.

O Spaenschen Jupiter dyn donder krenkt geen zegen,
Dyn Blixem is ontschaekt met dynen gulden Regen,
En soo gy Mars gebiet om dyn verloren scha
Te halen wederom, men vraeghter gantsch niet na.
Ons roem, ô dwingelant! is uyt den Haeg' vertogen,
Met wackerder gesicht, als Argus met veel oogen,
Die nimmer door Mercuer wert in den slaep gewieght,
Maer den bedrieger self door vromigheyt bedrieght,
Gy dachtet van te voor 't geen dy nu doet herdenken,
Den Bos en kan hy niet, hy magh my elders krenken,
Die tweemael het gewelt sijn 's Broeders heeft gestuyt,
En sal in geender eeuw' den desen zyn te buyt.
Genomen 't zy alsoo, waer aen heeft dit ontbroken,
't Heeft Gode niet belieft, daer mee is dat volsproken.
Mishaeghtet hem als noch, soo sal het zyn als dan,
Maer lykwel siet gy nu datmen die winnen kan,
Niet door een houten paert, als Troyen door de Greken,
Noch op syn Amazoons, of cierlyk Lancen breken,
Maer soo het dy gelieft komt herwaerts uyt dyn Throon,
Aenschouw hoem' heeft beset de Peerel van dyn Kroon;
Daer siet gy 't konstig werk, waer me' hy die benart heeft.
Godts hant sy metten Prins, die hem 't beleit en 't hart geeft,

Stuur Recht.

MEY-KRANS,

Van verscheiden Kruyden, over de meer als treffelyke veroveringe der STADT 's HERTOGEN-BOS.

Gelevert in de maght des Alder-doorluchtighsten Prince van Orangien, Frederik Hendrik van Nassouw, den 17. *September*, 1629.

Aen de Edele, Erentfeste, Wijse, Voorsienige Heeren, mijne Heeren, Borgemeesteren, Schepenenen ende Raat der STADT DEVENTER.

Mitsgaders hare Gesworene Gemeente ofte Vroedtschap.

GY Stylen onser troost, en Stutten deser Veste,
Bewakers onser sorgh, bestuerders tot het beste;
Beschermers deser grens, die nu een wyle zyt
Ontrust voor ons geweest, door een verwarden tyt,
Maer hy die hart en nier, en alles hier besichtet,
Heeft u en ons te saem van 't sware jok verlichtet — wesels ve… overinge.
Soo schielyk onverwacht als eene blixem blikt,
Dat ons in plaets van vrees de blijdschap heeft verschrikt:
Een weinigh tydts daer na heeft God ons noch gegeven,
Dat onverwinlyk scheen voor alle die daer leven,
Dies stel ik u ter hant hier van wat Rymery,
Behaeght het u niet al, yets sal behagen dy,
Hoop als gy zyt ontlast van wichtige Stadts saken
Dat dit u min of meer een weynigh sal vermaken.

U Ed. onderdanige Dienaer en
Mede-borger,
JAN vander VEE[N]

MEY

MEY-KRANS.

Doe Silva meer als trots op haren maeghdom pochten

Heeft Fred'rik Henderik daer dapper om gevochten,

Met Ph'lippi trouste knecht, die hy ter neder bracht,

En heeft tot Babels spyt de Pot-bagijn verkracht.

VRYAGIE.

EEn ongehoorde vreught van onverwachte dingen,
Omhelst ons vrye volk door Godt en Fredriks hant,
ıen ongehoorde ramp komt voor de schene springen,
)en Arent, Antichrist, en wreede dwingelant.
O! eersten dagh van Mey gy sult ons heughlyk heugen
Gy teellet door uw min dat dapperheit verciert;
Nassouw' begroet den Bos na alle syn vermeugen,
En gy ons moeder d'aerd, die's Princen doen lauw'riert.
.en noyt verwonnen maeght, hovaerdigh op haer muren,
)mschanst, omwatert, en diep slykigh bemoerast,
Viens woningh sonder yet beschanst is van naturen,
Vert in de minne maent gevryt en aengetast,
Niet als den Oorloghs-Godt Vulcani Vrouw aentasten,
Met streelen en gekus of minnelyk gesmeek,
Doen hy den lompen Smit twee horenen aen pasten,
Neen, onsen duitschen Mars gebruikt een ander streek.
a dat syn Leeuwen hart geraekt was op het heetste,
an Silva Bos-Goddin, niet tegenstaende dat
ees' Nimph hem wert ontraen, vermits zy was de wreetste
ı 't Babilonsche Ryk, heeft hyse aengevat,
Heel op een ander wys als die de schenen stooten,
Hoewel syn trotse Lief met spot na d'oude sleur,
Sei met een schotsen lach het deurtjen is geslooten,
Ey keer, gy breekt uw hooft, smits dochter isser veur,

Wat voor een kromme ſprongh is u in 't hert getogen ?
Wat waen, wat roovery verneſtelt nu uw brein ?
Wel hei, verblinde Vorſt, ei opent eens u oogen,
De grootſte onſer gloob is voor my als te klein.
Haer opgeblaſen borſt van hooghmoet ende tooren,
Vergifte meer en meer haer Adderige tongh,
't Welk over-tollígh klonk den Minnaer in ſijn ooren,
Die hierom des te meer haer na het garen dongh.
Geen water of moras, noch diepe modder-poelen,
Geen donder of geblik, noch vreeſe van de doot,
En kon ſijn vuirigh hart noch minne doen verkoelen,
En dieſe achten klein die heeft s' in hem vergroot.
Syn over-grootſche Lief, in haer verweende woning,
Onwinnelyk geacht wert treffelyk bewaert,
Door kloeke dienaers van een groot en machtig Konin[g]
Die voor Batavia ſomwyl ſijn ſchatten ſpaert.
[D]ies op ſyn ouder-wets vermenght met nieuwe ſnoffen,
Komt Ridderlyk ter baen den Vreden-ryken Helt,
[D]ie met ſijn vryery niet langh en wilde ſloffen,
Hy weet van geen gevlei, maer troetelt in het velt.
Sie daer, daer gaet het aan, met trommen en trompett[e]
Met wapenen geklank, en ſchrickelyk gedruis,
Syn vliegende Bannier komt braef ront ſom beſetten,
Syn gramme ſtuer en ſuer en ſoete Liefjes huis.
Den vromen Delvenaer doet kloeke delvers delven,
Men draeſt, men ſlaeſt, men graeft het water tot een la[...]
Men ſlykt, men dykt; het lykt int minſte niet ſich ſelv[...]
Men braekt, men maekt, dat rackt uyt menſchelyk verſta[...]
Daer boutmen ſchans by ſchans, redouten, halve ma[...]
Hier hooren-werk by werk, daer ſoo veel krullen by[...]
Dat Romens Bulleman, en 't broetſel der Maranen,
De vrees het achter-lyf ontſteekt met poplecy.
Myn Muſa loopt te veer en ſou my ſchier vergeten
Te ſchryven van 't belegh, wat wonder datmen vindt
Van graften, dyk of dam, darf ik my niet vermeten,
Soo 't Argus recht beſagh de groote gool werdt blindt.
N[...]

Noch even dreuts van moet hout haer de ſtuerſe Deren,
Die wacker is getrooſt door haer manhafte wacht;
Een ouwen trouwen gaſt quyt dapper ſich in 't weren,
Die 't meeſte van 't gevaer als 't alderminſte acht,
Nu ſchiet my in den ſin wat deſen dorſte ſeggen:
Tot een die met gevlei by hem uyt 't leger quam,
Waerom komt uwen Prins de vorſſchen hier beleggen?
Dat is den Kroon te na, ſprak deſen ouden ſtam.
Den Vorſt gaet voort en voort ſyn wout-vrindinne na- (d'ren
Die weynigh min of meer voor d'uytkomſt is beſorght;
Veranderingh van bloet kruypt door haer grove ad'ren,
Klein wert haer hart en hulp, en ſwak haer trooſt en borgt.
Dit ging de werelt door de vlugge Faem uytblaſen,
Tot in de hoven van Madriel en Ooſtenryk,
En brocht dees beide t'ſaem door jalouzy aen 't raſen;
Die ſwoeren ſoet en ſuer, en wrake te gelyk.
Hier danſtmen om de Bruyt, die nu is bleek en delu.
Hoor daer, wat voor gerucht komt boven van den Berg
Met deſe wederklank, den Jager is in Velu;
Dat gaf haer weder bloet, dat gaf haer ſchinkels merg.
't Is waer, hy iſſer in met Moffen en Maranen,
Met Francen, Wael, en Schot, met Sleſi en Moraef,
Met Engels, Yer, en Deen, met Pool en Italjanen,
Met Meiren en Crabaat, met Meeſter, Knecht en Slaef;
En al het ſchroei en ſchrot van 't ende der vier winden,
Is door den Berghſchen Graef de Boeren toe-gebrocht.
Wat ſlimmer droes heeft doch dit ſchuymſel konnen vin-
O! hier heeft Belſebub veel jaren na geſocht. (den?
Wat moetwil datmer doet van moorden, rooven, ſchenden
En ander tyranny, te melden waer te langh;
Ik roer een weynigh aen, maer wil daer haeſt van enden,
Ey hoor hoe 't droevigh liet verkeert in bly geſang.
Dit ſolfferigh geſpuis, heeft floks gebrant, geblakert,
Men gaf' haer alles prijs, maer door dit Veluws vuir,
Is het benaude kint gekoeſtert en gebakert, Weſels
De ſmarten af-gedrooght, gewonden in de luir, Borgery.

Hoe ſcheert de droes het ſwyn wat krygt hy ſlegte vlocken
Graef Hendrik met dit ſpul en jammerlyk gefluit,
Meent ſijnen Vedder ſoo van 't Bosjen af te locken,
Ja een en dertigh juyſt, daer mee ſoo was hy uyt.
Hy haſpelt gins en weer, voor Hattum ſoud hem gelden
Hy docht de Geus van angſt die kruipt nu in den dop,
Met komter ſnachts een poſt die hem wat vreemts vertel
Daer was het; voort, voort, voort, ſoldaten op, op, op. (de
O vrindt! ei loopt ſoo niet, het werk is niet begonnen,
Maer ganſchelyk vol-endt: ei lieve houd u ruſt,
O bloet hoe paſt dien hoet, ſiet Weſel is gewonnen.
Hoe dat hem is te moe dat is hem beſt bewuſt.

'k Wed' hy meent dat 't Geuſen hagelt,
Nu hem 't gat ſoo is vernagelt.

HY die den ſterken Leeuw wou ſtricken in het garen,
Wou buigen tot ſijn wil door Krygers ſonder Godt,
En koſt ſpyt Keiſers macht, geen Weſel wel bewaren.
Rampſaligh is den menſch, die met den Heere ſpot.
Gelyk een lopend' vuir kryght onſen Prins de tyding,
En ſijn weerſpannigh Lief die wert het ook gewaer,
d'Een tot een groot verdiet, en d'ander tot verblyding
Hy bly, zy droef; ei ſie wat ongelyker paer.
Of ſijn verſtaelde hert ter herten gaet het vryen
Dat kanmen wel bevroen aen dees doorluchte ſaek;
Hy gaet na Plutoos huys in helſche galeryen,
Op dat ſijn Silva hem eens komen mocht te ſpraek.
Maer ſy blijft even bars; dit kropt hem in den gorgel;
Nochtans en laet hy niet te ſpelen voor de Maeght,
Een drennende Muſijk, door een metalen orgel;
Hoe meerder dat hy 't doet, hoe minder 't haer behaeg
In plaets van dankbaerheit vloekt ſy hem uytten lande;
En wenſcht hem op Parnas, met al die by hem zyn;
Sy hoord' te byſter nood, een Orange oft Brande,
't Geſpel dat luyt te grof, ſy haddet liever fyn?

By dese melody soo quam hem wel te stade,
Een vreesselijk banket van snorrepijpery.
Dat sond' hy haer, daer by veel app'len van Granade;
Doen gaffse beter koop haer Baalsche Romany.
Ik magh dat myne is met recht, sprak hy wel Mynen,
Dies mind' hy Silva soo, dat d'aerde sich verhief.
Niet anders als den dwang, deed haer de trots verdwynen;
Hy kreegh met kracht sijn wil, sy badt te zyn sijn lief.
Hy heeftse noit gesmeekt, die hem op 't lest quam vleyen
Noit vryen desgelijk soo treffelyk volbracht;
Haer maeghdom sal soo menigh Lolle-broer beschreyen.
Nu is tot Babels spyt de pot-bagijn verkracht.

Trophee.

EEn eeuwigh lof verdient den man,
Die sulke Ciersels vinden kan,
Van waerd' en ongemeene glanssen,
Dat aller Cæsars Lauwer dooft,
Om daer mee 't overweldigh hooft
Ons Princes heerlyk te bekranssen.
Heeft Celon niet dat wel gelyk?
Oft China oft het Petrus Ryk?
Om aen syn eere pruyk te hechten.
O! dat ik mocht oft dat ik kon,
Ik trok wat straeltjes uyt de Zon,
En sou yet Hemels voor hem vlechten.
Voor hem, segh ik, voor wien de doot,
Door vreese in de werkers vloot, In de galeïen voor den Bos.
Oft and're, die omtrent hem waren,
Vreest sich voor wien een yeder vreest,
Hoe vreest dan nu 't gekroonde Beest,
Met alle hare buik-dienaren.
De groote zielen in sijn rust, Mauritius hooger gedachten.
Aenschout met meer als aerdsche lust,
Syns Broeders over-vrome daden,

Of ſoo het ſien van boven-neer,
Alleen toe-kommet Godt de Heer,
Groet hem in plaatſe met genaden.
Dat hooger geeſt de harſ'nen quelt,
En ſchryft van alder Helden Helt,
Ik geef het over aen een ander.
Waer vintmen ſtof tot lof ſoo rein,
Voor die, daer by geleken klein
Moet zyn den Grooten Alexander.
's Hartogen-Bos, altyt geacht
Onwinlyk, wint den Prins met kracht,
Ontrent in tyt van twintigh weken,
Met Weſel, 't Heerlyk gebouw.
O Fredrik Hendrik van Naſſouw,
'k Word' hees van ſtaeg uw roem te ſpreken.

Uyt-tocht der Iſabelliten.

NA dat ik tot Meeſter Joris,
Had' genut wat Brandemoris
Met een weynighje beſchuyt,
Ging ik 's morgens goet tyt uyt,
Om den uyt-tocht te beſchouwen.
'k Sal den Maendagh wel onthouwen.
Seker deſen Maendaghs ſpoet,
Smaket Heeroom ſoet als roet.
Siet wat volk komt hier te wagen,
Met de oogen neer geſlagen,
Met het aenſicht ſtuer en prat,
Statigh als Jan Helſers kat,
Stemmigh als een Bok van Romen.
Syn dit van de feynſte vromen,
Die ten dienſte ſtaen van Bel?
Vraeghd' ik aen myn meed' geſel,
Die ſei, en begon te ſcheeren,
Deſe vogels, ſwart van veren,

Zyn de Ravens haeſt gelyk,
Die in Babilonſche Ryk
Zyn de meeſte van vermogen,
Want ſy picken uyt de oogen
Van de ſlechten allegaer,
Die haer blind'lingh volgen naer,
Die haer dienen ende eeren.
Die al doen wat ſy begeeren,
Die al doen het gunt ſy raen,
't Zy van moorden of verraen,
Of van and're ſware ſaken.
Sy zyn 't, die de werelt maken
Over al in rep en roer,
Want ſy krijgen aen haer ſnoer
Keiſers, Princen, Vorſten, Heeren,
En al daer ſy by verkeeren
Nectarlykt haer ſoeten wijn,
Maer het grontſop is fenijn.
Wacht uw voor de Hipocriten,
Voor de vogels Jeſuiten
Siet dat gyſe wel beſiet;
Dieſe kent en kooptſe niet.
Ja, docht ik, is dat gepreſen?
Dit en moet geen Mak'laer weſen.
Dit loopt ſchriklyk buyten beens,
Daer na vraeghd' ik hem noch eens.
Wat zyn dees', die hier voeteren,
Gantſch end' al in witte kleeren,
Van de zolen tot den top,
Van de voeten tot den kop?
Dit (ſeyd' hy) zyn baſtert Swanen,
Maeghſchap van de vochte kranen,
Diemen leckerlyk moet voen
Met de ſpiertjes van een hoen,
Met de ſtipjes van de Snippen;
Want ſy konnen aers de ſlippen

Van het Klooſter haſpel-tuygh,
Qualyk lichten van de huygh.
Deſe met haer graeuwe kappen,
Dat zyn Broeders van der nappen:
Trooſters van den duytſchen dorſt,
Salvers voor de grage borſt,
Biechters van de naekte Nonnen,
Straffers van de volle tonnen.
Kind'ren van Sint Joris ſwyn,
Kelders van de klare wyn,
Geile Satirs in het minnen,
Bacchus dienaers in het Ninnen,
O! 't zyn ſulke dronke bloets.
En die daer gaen Barrevoets,
Dat zyn Lutzenborger droeſen,
Die gaen 't heele lant door foeſen.
Siet dien Nicker gins eens gaen,
Als een kermis Baviaen,
Of een Aep van Barbaryen.
Maer hoe gaet dien luys-bus ſchryen,
Of Sint Job hem had geraekt.
Siet het krygsvolk dat genaekt,
Met Mortieren ende Stucken,
Dieme qualyk voort kan rucken,
Uyt de gaten hier en daer;
Want de ladingh is te ſwaer.
Nu ik weet niet meer te ſeggen,
'k Magh'er ſoo veel op gaen leggen,
En na mynen Soet'laer gaen,
Want den uyt-tocht is gedaen.

J. VA

J. VAN DER VEENS
Vrye Nederlandtſche Dankbaerheyt.

MY dunkt niet anders, of ik hoor
't Gevleugelt volk in 't gulden Choor,
Met Hemelryke ſtemmen quelen,
Vermenght met ſulken Pſalter-klank,
Of Iſais Soon den Heer te dank
Voor Saul weer begint te ſpelen.

Alleens ſoo klinkt, ſoo ſinght, en juyght
Het VRYE NE'ERLANDT, en getuyght
Met Dank en Sank van Gods genaden.
De vrome harten, vol van gloet
Die roepen hevigh door 't gemoet,
't Zyn dyn', ô Heer! niet onſe daden.

Gy gaeft den dwingelant een klap,
En naemt hem Weſel met een ſnap,
Door Wilhems Soon en dynen zegen;
't Welk hem ſyn moedigh hart verſtaelt,
En daer door Eer op Eer behaelt,
Meer als oyt yemant heeft verkregen.

Voor eerſt heeft Fred'rik wel en bet
Op Oldenzeel zyn Mes gewet
En heeft geſwind dat hoen ontgonnen,
Daer na kreegh 't ſterke Grol een ſnee,
Dat ganſch Hiſpanjen ſuchten dee,
En Duytſch-landt vloeken volle tonnen.

Als nu dit proef-ſtuk was gedaen,
Doe trok hy eerſt het Wapen aen,
En liet ſijn Florenberregh blinken,
En in het dreigen van den Bos

Soo

Soo hieu hy Wesels banden los ;
Dien Schermslach deed' den Arent hinken.

Hoe lelyk viel de eer 't in slyk
Van 't possigh mossigh Oostenryk !
O ! snorkers op verheerde mannen ,
Gy deed' Marane onderstandt ,
En staekt de Veluw' in den Brandt ;
Het scheen , gy soud den duyvel bannen.

Terwyl dat gy dus schendt en moort ,
Soo werdt gy door de neus geboort ,
Uw Wapen-stal , ô woeste woeders ,
Met allen uw gestolen schat ,
Die streek u Geus-neef van het gat ;
Dat wat een dosje , mannen broeders.

Was dat niet erger noch als ergh
Voor u , ô ! Grave van den Bergh ?
Te laet wast , doe gy knorre-morden ,
Hoe kankert u dit ongeluk ,
Wat dunkt u van dat Vedderstuk ?
Ik mein , het is om dol te worden.

De boosheyt , die u volk bedreef ,
Die ging te vreeslyk uytte schreef.
Ik hoop gy sult uw leven bet'ren ,
Een andermael soo schaft die af ,
Of dynen Vedder tot een straf
Sal dy de Boxsen bet op vet'ren ,

De Bossche-Maeght die volghde ras ,
Die trotser als oyt Troyen was ,
Op haer mourassen , Schans en Wallen.
Sy nam de degen by de punt ,
En heeft de Prins 't gevest gevunt ,
En liet haer in syn armen vallen.

Door dwangh ſoo wert hem aen-gebo'on,
De Peerel van Phillippi Kroon,
De ſtarkſte veſten ſijner Landen.
Flok Fama beter als een Tolk
Ondekten 't aen 't getaande Volk,
Die daer van 't ſamen klippertanden.

Noch blies ſy met een ſtraf geluit,
Men dreyght noch bet dyn gele huit;
Dies hebt gy reden om te ſidd'ren.
Den Spaenſchen Vorſt door deeſ' Trompet,
Heeft ganſch de doot-verw op-geſet,
Met al ſijn Dons, Seinjoors, en Ridd'ren.

Dies Belgica fris, wel gemoedt,
Treedt onſen Prince te gemoedt,
Met deſe Groet, ô Roem der Roemen!
Syt welkom, Chriſtelyken Mars,
Die Philips hart houdt in de Pars,
Hoe ſal ik eerſt of leſt u noemen?

Doch gy, die zyt een Batavier,
Goet Ronds, goet Zeeuws na 's Lants manier;
U walgen d'al te hooffche ſtreken;
't Welk als een Schouw-ſpel wert gedaen.
Dies vangt (ô Prins!) uw dienſtmaegt aen
Eenvuldighlyk dyn lof te ſpreken.

O! dwinger van den dwingelandt,
Dit ſeit 't vereende NEDER-LANT,
Uw deughden kanmen nimmer loonen.
Dies moet ik mynen yver doen
Om met een Krans van 't groenſte groen
Dyn Vorſtelyke Hooft te kroonen.

De gunſt en ſlechte gaef voldoet.
Aenveerd dan deſen Lauw'ren hoet,

Ver-

Vermenght met Mirt, Eiloof en Palmen,
Tot teiken van de grootste eer,
En dankbaerheit naest Godt de Heer,
Prys hem met dank, Lof-sangh, Psalmen.

Met eerlyk afscheyt datse gong,
Doch eerst soo hiefse aen, en song
Voor Fred'rik Hendrik van Nassouwen,
Een Hemelsch deuntjen uytte borst,
't Welk aerdigh paste op den Vorst;
Ik hebber dit noch van onthouwen.

Stem: 79. Psalm.

MYnHeer, mynGod, mynSchepper groot van waerden
Myn hulp, myn troost, myn Leid-star op der aerden
Myn heil, myn luk, myn stuer tot goede dingen,
Myn hart en ziel wil dy een Lof-sangh singen.
Noyt in dyn heiligh hof
Is dyn volkomen lof,
Door aller Eng'len Tongen,
Hoe lieffelyk van klank
Met Paradyssche sank
Na waerde recht gesongen.

Stuur Recht

Graef Jan van Nassouws

WATER-ZUCHT.

JA Schipper Jan, 't is waer, dat die in 't water smoren
En zyn in 't minste niet tot Galg of Rat geboren,
Dat bleek wel aen de maets, die gy ter zeewaert brocht;
Die smachten van de droogt, of stikten in de vocht,

ı gy (alſoo men meent) zyt deſen dans ontvlooden.
een Schipper Jan, ô neen: Gy zyt een van den dooden;
y zyt een levend'lijk, want heete bange lucht
af u een ſtrenge loop, een bracke Water-zucht.

Een ſtrenge loop, dat is de vlucht,
De tranen: bracke water-zucht,
De vlucht maekt ook wel achterlaſt,
Daer 't bracke water wel by paſt.

DOe de Bergen ſwanger waren,
Schrikte yeder voor het baren,
Want een monſter (ſoomen riep)
Is de vrucht die ons ſal tergen.
Raet, wat baerden doch de Bergen?
Een klein Muysjen, dat ſei, piep.
Schipper Jan, den wreden wreker,
Donder-maker, Blaſen-breker,
Wou den Geus met hair en huyt
(Soo het ſcheen) den kop of bijten.
Na dit pocchen, beiren, krijten,
Quam het op een Moſſel uyt.
Neen wat (ſegh ik?) 't was ſoo veel niet.
Neen, ſoo veel en was uw deel niet;
Lieve Jan, met al uw hulp,
Met uw Specken, Walen, Moſſen,
Met u raſen, blaſen, poſſen,
Wont gy niet een moſſel-ſchulp.
Meent gy ſoo de Bot te gallen?
't Is te mal om af te kallen;
Dit is ſlimmer noch als ſlim.
Slordiger als ſchyte-broekje;
Schaemt u in een duiſter hoekje,
Wech, gy ſtinkt Jan Iſegrim.
Waert gy niet van d'eer geweken,
Schaemte ſoud' u 't herte breken.

Doe

Door de ſchand', die u ontmoet.
Doch de eere kunt gy myden,
Daerom hebt gy luſt te ſtryden
Tegen uw gemoet en bloet.
Dus wat baet het, dat de Zeeuwen
U een ſchip vol ſpot na ſchreeuwen,
En dat Ne'erlandt u verwyt
Een geheele zee vol ſchanden,
Dat het klinkt door alle Landen,
Nu gy zyt de ſchaemte quyt.
En of Borgers, Viſſchers, Boeren,
Over al den bek ſoo roeren,
Datter aerd' en lucht van waeght,
Dat de vrouwen daer van ſingen,
Dat de kind'ren daer van ſpringen,
Als gy nergens na en vraeght.
En of al de Bootsgeſellen
U wat met de zee-vaert quellen,
Ende roepen, Schipper Jan,
Schrale Veerman van Ter-Tolen,
Heeft ſijn eygen eer beſtolen,
Dat en trekt gy u niet an.
Dat Matroos u komt beſpotten,
Van uw vreemde vloot en vlotten,
Van uw ongemeen bedryf,
Van uw pleiten, pramen, ſchuyten,
Dat ſy lacchen, jouwen, fluyten,
Dat en raekt u niet aen 't lyf.
't Schaedt niet, dat een lichten zanger
Singht van Jan de Moſſel-vanger,
Die ontrent Sint Annen-landt,
Met een vloot van moſſel-ſchepen,
Bleef omcingelt en benepen,
Dat en acht gy voor geen ſchandt.
Wilmen ook ten quaetſten duiden,
Dat veel duiſent moſſel luiden,

Quamen door u tot den val,
Doe gy leegh weerom most varen,
Dat u krevelden de haren,
Dat is ook al niet met al.
Of gy schoon soo schendigh vluchten,
En gaeft duysent water-zuchten,
Doet soo branden achter 't gat,
Doe 't u was soo na gebrouwen,
Daer u docht de ziel te spouwen,
Tut, tut, tut, wel wat is dat?
Wil den Jager u begecken,
Toon hem eens syn oude vlecken,
Wijst hem na de Veluw weer;
Doch daer dorft gy niet af seggen,
Want daer liet gy 't lelyk leggen,
Dan wat geeft gy om de eer?
Of uw Vedder, uwe Roede, Prince van Orangien Maurits van Nassouw.
U noemt schantvlek van den bloede
En uw broeder, hoogh befaemt,
Scheldt op uw verbastert wesen,
O dat sal wel dra genesen;
Want in u is eer noch schaemt.
Onbeschaemde prickel stoter,
O uw onheil wert veel grooter,
Soo gy blijft den ouden Jan,
Jan en weet van geen geruchten,
Jan is besigh met het vluchten;
Nu goe reis, Jan Mossel-man.

Graef Jan is op de vlucht, De winden die hy zucht,
En krygt wat spoet en heyl. Die vliegen in het zeyl.

Een bevaren man aen 't Roer.

iet wat een aerdigh volk dat stroom en zee wil bouwen;
e Prins van Barbancon, die sal de Fok uythouwen,
en Admirael die nat 't, Graef Jan is op de plecht,
n past wel op het Roer, soo Schipper Jan *Stuur Recht.*

Stuur Recht.

 JAN

JAN vander VEENS

VERKEER-SPEL,

Op 't Batement, nu kortelingh binnen Ant-werpen tot ſchimp van den Prins van Orangien uytgebeeldt.

DOe onſen Delfſchen Mars mooi lieven dede beven,
Door dien hy ſig met magt in Vlaend'ren had begeven
Met goede ordeningh, en wel gevoeghde ſchik,
Was Lysbeth' in de vrees, en Ph'lippus in de ſchrik,
Ganſch Brabant in den angſt, verſlagen en beſweken.
Dat duerde tot den Prins van daer weer is geweken,
Om reden die de vorſt nootſakelyk bewoogh,
Derhalven met ſijn Heir weer-om te rugge toogh.
Dat lichten dapper 't Hart van Lieven ende Hansken,
Van galle en Pieryn', van Coppen ende Fransken,
Van Tanne en Jakomijn, van Pierken en zyn Broer,
Van Bayken en Jacot, van Mailjaert en zyn Moer.
Volkomen was de vreught, elk ſcheen van nieus herbore
Wat waſſer al crioel! men konde ſien noch hooren.
Ba ſoo ſiet Gentenaers, ba, ſoo goe-liens van Brugh,
Waeromme ſoudt gy niet? de Roed' is van de rugh.
Maer gy ô Brabant weet uw vreught coloreren,
Gy zyt galjaerdt, actif, gentil om t'inventeren
Yet raars, ſubtil, plaiſant, divin en gracieux;
Uw genereux gemoet dat affronteert de Geus,
Hoe ſoet is uw diſcours, modeſt en amiabel,
Harmonieus uw zang, uw jeſten agreabel.
O ja, gy ſurpaſſeert den Franſchen Courtiſaen
In acten van amour, in ſom, om kort te gaen,
Gy zijt geperfumeert met veelderleie gratie,
Uw moeders gelardeert door alderhande Natie;
Want yeder is een ſtrik voor vreemde Cappellaens,
Dus is u aen-gedraeit 't Italiaens en 't Spaens,

O

Ook 't Frans en Portygees: doch 't Brabants schijnt 't mee-
Dat maekt u soo ydoon, alard', minjoot van geeste, (ste
In alles seer habil, notabel, puer en jent.
Maer weinigh van uw volk dat syn mompeerke kent.
Ik segge saen en plaen, en sal 't ook mainteneren,
Dat Brabant heeft de fleur van wel te componeren,
Ingenieus, expeert; daer zyn de practisijns;
Antwerpen, gy floreert van dolle Retrosijns.
Hoe facondeus heeft lest het puyk van uw Poëten
Den Prins sijn bloodigheit notoirelyk verweten,
Ter cause (soo gy seght) dat hy met grooter haest
Uyt Vlaenderen vertrok heel fantastijk verbaest.
Den inhoudt van dit spel dat salmen hier ageren;
Audientie Messieurs men sal 't gaen prononceren.

SCHUT.

Hier siet gy recht Verkeeren 't spel,
O vrienden, dit verkeert hier wel;
Den Prins, op wien dat Brabant knort,
Die schynt te wesen uyt het Bort;
Antwerpen heeft haer banden vast,
En dreight de Geus met Sweert en Bast:
Graef Jan die is haer steun en stut
Dies wert het tegen ons geschut.
Sta by Verkeerdert kom en siet
Is dit een schut? dat dunkt my niet.

t'Antwerpen op 't Tonneel word' 's Princen beelt gedragen,
Gelijk een doode man verwonnen of verslagen?
Na datmen lange wyl sijn beeltenis besagh,
Soo quammer (na gedaent) een Doctor voor den dagh,
Men maekte overslagh met vele dreks van reden,
Des Princen ingwant dat soude men ontkleden,

Op

Op dat een yeder mocht besichtigen het hert,
Het welk van yeder een voor vroom gehouden wert.
Dit stelde men in 't werk, na veelderhande seggen;
Men socht met alle vlyt daer 't herte plagh te leggen.
Maer neen, men vond 't daer niet, men riep, wel wat is dit
Doe wast, soek hier, soek daer, oft ginder niet en sit.
't Was alles te vergeefs; men socht aen alle zyen
Het gansche lichaem door, 't ontbracker aen geen snyen.
Daer na het quam soo wyt, men raekte na bene'en,
De dyen worden met de kuyten op gesne'en.
Daer is veel hekeling by dit besoek geresen,
Men seyde, sulken Prins, sou daer geen hart by wesen?
Ten langen lesten riep een groven lompen fiel,
Ha! ha! hier leit het hart recht achter in de hiel.
Daer kreetmen over hoop, men jouden op den dooden,
Dat was soo veel geseit, Prins Henderik den blooden.
Wat dunkt u van dit spel? is 't niet een sotte kluyt?
Maer vrinden, toeft noch wat, het spel is noch niet uyt.

CONTRESCHUT en REST.

Des Princen spel verandert heel,
Hy heeft het best dat scheelt te veel;
Hy smyt dubbletten na sijn sin,
Siet daer, hy heeft de schyven in. *Tonnekens Geit.*
Wel mannen, wat of dit beduyt?
Hy neemt al vast met hoopen uyt. *gevangenen.*
Antwerpen wel wat segt gy nu?
Den Prins herschuttet tegen u,
Het wert ook tegen u gerest;
Ja geeft het vry, dat is u best.

Vermomt bedekt uw hooft, gaet in de diepe kuylen
(Daer zon noch maen en schynt) als rekels leggen huylen

Gy eereloos geslaght, du Bastert Spaens gebroet;
Sie hoe dy eygen Mes dy prickelt in het bloet,
Treedt nu eens voor den dagh, o botte Sacke-dragers,
Gy Esels van uw Broers, en slaven dyner Swagers.
Antwerpen kom nu voort en kleet u in den Rou,
Vertoon u op 's Tonneel als een mistrooste vrou,
Laet volgen op het spoor u Buffelyke kloekers,
Het schuymsel van de guyts, dijn fraje herte-soekers,
Soek nu (nu hebt gy re'en) het hart van Grave Jan,
Van dyne Mamoluk, van uwen Mossel man;
Dan snijt de man niet op, maer doet gelyk de blinden,
Tast onder in de broek, misschien gy sullet vinden.
Nu mannen soek al soek, gy hebbet togh geleert,
Nu Brabbelaerkes soek, wat isser dat u deert?
Hy heeft gewis een hart, waer toe dan al dit zuchten?
Hy heeft soo kloeken hart, dat hy wel dorste vluchten,
Te water en te landt, door modder dik en week,
Soo dat den armen hals Sint Joris varken leek.
O wonderbaerlyk hart! wat hebt gy al bedreven?
Veel hondert harten zyn door 't selve hart gebleven;
En dit is vry en los, en evenwel in schrik,
De ander al te mael die liet hy in den strik.
Dit harte won sich self, en liet de rest verloren,
Wat hette datter quam, bleef evenwel bevroren;
Want 't is van 't kouste stof, van bloodtheyt stout en wys,
Gemaekt van Noortse sneeuw, en van Moscovys ys.
Nu gasten wacker aen, de wacht is u bevolen,
Het meest daer ik vermoe dats onder op de zolen,
Het gaet u selven aen, dit harte komt u toe,
'k En weet geen ander wegh als in de linker schoe.
Gy moet met dit Juweel na uwen Koning rennen,
Maer vrinden dat gy 't saegt, sout gy het hart ook kennen?
Ik twyffel daer wat aen, want desen Mossel Baes,
Die heeft een hart (soo 'k meen) als 't wijfken van een haes,
Ik sie wel wat het is, ik hoor 't wel aen uw vloeken,
Gy willet eerst de vloot en dan het harte soeken,

Laet varen dan het hart, de oorſaek van uw pyn?
En ſoekter niet meer na, maer yeder ſoek het ſyn,
Dat boos verſlagen hart is tot verlies geboren,
Uw harten zyn door 't ſyn gelykerhant verloren.
Maer onſen vromen Prins, die nimmer moet ontviel,
Gewiſſelyk die leit het harte in de hiel,
Syn gantſche lyf is hart van boven tot beneden;
Soo woont dan 't moedigh hart in al ſyn floxſe leden,
Antwerpen, 't ſpel was goet, maer hy, die 't maekte vals
Den Booſwicht draeyd' een ſtrop tot wurg van eigen hals;
Gy vint een houten hart door u broot-dronken parten,
Verlieſt daer tegen we'er veel duyſent rechte harten,
Schut Reſt is onſe, jou, ey jou eens over-luyt;
Goe mannen gaet met Godt, het ſpel dat is nu uyt.

Stuur Recht

Verwyt-dicht tegens Jan vander Veen, *Log-*
henende Laſter-dichter tot Amſterdam.

'NEn ongeſnoeide fiel, 'nen ſchrobber van de nijdt,
'Nen vuilen ſchuyfelbout, misbroetſel van den tijdt
'Nen ruyigen rabout, 'nen leepen onbeſchaemden
Beſmuerden *Vander Veen*, 'nen recht en weert vernaemden
Eer-knager van de deugt; een die van jonghs af aen
Niet dan met ſlim gebroet van fielen heeft gegaen,
Die niet en heeft verkeert als daer de haringh-wijven
Gewent zijn tegen een te raſen en te kijven,
Een die van jonghs af aen meer guyten heeft geacht
Als volk van goede naem en deughdelijk geſlacht,
Die ſijnen eygen Prins met laſter heeft beſtreden
Op ander lieden naem die 't ſelve noit en deden.
Een ſulken weedigh menſch die komt hier als Poëet
Verkondigen in dicht, 't geen hem ſyn booſheyt ſeet,
Die meindt de deughden ſonn' van ons Brabantſche lieden
Te doen voor eenen nacht van plompe leugens vlieden.

O doe

O dooven by den ſangh! ô blinden by 't couleur!
O aenſicht ſonder neus by eenen ſoeten geur!
Gy ſpreken van de deught? gy u te gaen verklonken
Om feylen en gebrek der menſchen t'onderſonken?
Die van gebreken ſtinkt als eenen vuilen drek,
Oft langh verlegen ſlijk in een riolen rek.
Weet gy niet plompen uyl der deugden ſchijn te myden,
Gelijk uw broeders doen; die niet en konnen lijden.
Het ſchynſel van de ſon; vreeſt gy niet dat het licht
Van ons Brabantſche deught ſal rooven uw geſicht?
Dan togh het ſchijnt wel neen: want gy doet in uw werken
(Soo yeder een wel ſiet) een grove blintheyt merken,
Soo dat ik licht'lyk hoor' uyt uw miſmaekt gehuil
Dat ik u houden moet voor eenen blinden uyl,
Voor eenen blinden uyl, die noch ſult zyn beſcheten
Van d'uylen uw gebroes, en van de uylen g'eten.
Dat ik ſal tegen u met reden gaen ten ſtrijt,
Om u te maken ſtom met allen uw verwijt,
Neen, dat en luſt my niet, ik weet, wat dat ſy krygen,
Die eenen dollen hont gaen trachten te doen ſwijgen,
Staet dees verwoede beeſt en buldert voor ſyn kot;
Die haer doen ſwygen wilt, die wort geacht als ſot.
Ik geef u vry de eer dat gy ons kondt verwinnen
In leugenen, in ſpyt en laſt'ringh te verſinnen,
Ik geeft u vry dees' eer aengaende van uw ſchandt
Die krijght gy vry genoegh van uwe eigen hant,
Doch hoewel dat ik ſwijgh, noch ſalmen handen vinden
Die 't ſchrijven tegen u hun ſullen onderwinden:
Ons groen' Antwerpſche Jeught en is noch niet verdort,
Die in uw ſlim gedicht voor ſlecht gehouden wordt;
Men ſalder vinden noch die ſullen * *Componeren*,
En * *ſaen en plaen* voor valſch uw dichten * *maintezeren*,
Op dat een yegelijk, ook die u niet en kent,
Mach weten wie gy zijt, en wat gy zijt gewendt,
Op dat gy mooght eerlang door ſchand en ſpyt gedreven,
Uw dolle raſerny verkorten met uw leven;

 O Phœbe

O Phœbe groote Godt, ik ſchroom' wanneer ik ſien,
Soo grooten valſigheyt door uwe konſt geſchien,
My wondert ſeer dat gy, die in voorleden tyden
Soo vlytigh hebt voor ons de monſters gaen beſtryden,
Dat gy op uwen bergh laet ſonder ſtootenis
Op groeyeu ſulken beeſt, als *van der Veene* is;
Gy moeſt hem het geſicht van uw laurieren weyg'ren,
Gy moeſt voor hem de vloet van uw rivieren ſteyg'ren?
Gy moeſt hem jagen uyt, en hangen hem dan aen
Een kenneſt om den hals, om niet weerom te gaen,
Gelykmen is gewoon de verkens te doen dragen,
Waer med' hun wort belet het kruipen door de hagen.
Oft immers ſoo gy wilt dat *van der Veen* daer blyff,
En evel niet en laet ſijn laſterlyk bedryff,
Soo bid ik dat g'hem ſcheur' ſijn bakhuys van malkand'ren
En dat wy ſtraks hem ſien in eenen vorſch verand'ren,
En dat hy queeken gae in 't uytterſt, van Parnas
In eenen modder-poel oft vuylen water-plas,
Daer ſal zijn woonplaets zijn, hy ſal daer zyn geſeten,
Veracht van 't Pindus volk en allen den Poeten,
Al queekt hy dan op ons geduerigh dagh en nacht,
Soo'n ſal hy maer als vorſch van onſlie zijn geacht.
Ik hoor daer weer 't geſchreeuw van onſen ſotten dullen
Verwaenden laſteraer, ik hoor hem weder brullen,
En roepen tegens my, Gy laſtert mijn gedicht
Om dat ik brengh' uw quaet en feylen in het licht,
Het is een Satyra die ik u heb geſchreven,
Gy hebt voorwaer een ſtuk dat weerdigh is bedreven,
Soo gy noch dikmaels brenght dees Satyras te bert,
Ik vrees dat gy eerlangh wel eenen Satur wert,
Daer u toe helpen kan het puyk van uwe vrinden,
Den Schotsman metten De'en, die by u zijn te vinden,
Veel meer noch als gy ſeght, dat hier den Italjaen,
Den Spanjaert, Portugees oft Franſchen courtiſaen,
Ik ben al veel te ſot dat ik my laet bekoren
Met uwen leugen-droom, daer ik weet van te voren,

Da

Dat (al hoe wel dat ik met heel ons Brabant ſweegh)
Den wyſen tijt u ſal antwoorden wel te deegh,
Wanneer hy door ſyn kracht een yeder ſal verkonden,
Dat uw gedicht is 't ſaem met leugenen gebonden.
Doch daerom niet en peyſt, dat gy hier med' zijt vry.
Ten zy gy u bedenkt, ſoo ſweer ik uw, dat gy
Ook in uw eygen ſtadt en langs uw eigen ſtraten
Beſpot ſult gaen als een die deughdſaem'lieden haten.
De katten over al en honden van de ſtraet,
Die ſullen u van ſpijt beſeyken daer gy gaet,
De paerden hier en daer die ſullen met hun voeten
Als gy ontrent hun komt van achter uyt u groeten.
Is yvers eenen muer geweken aen d'een zy;
En ſal niet vallen neer voor gy en komt voor-by,
Als yvers op de ſtraet een kappe is genomen
En dat den rappen dief de handen is ontkomen,
Van die hem loopen naer, men ſal u taſten aen,
Soo gy maer by geval daer komt voorby gegaen.
Voor 't leſt. wanneer een ſtraf komt uwsgelyks beſwaren
Die ſal om uwent wil haer vroeger openbaren,
En ſal ook daerom doen (ô weert vernielde ſloef)
Op uw onſaligh lijf haer alder-eerſte proef,

Gaet nu Jan vander Veen gaet nu in diepe kuylen
Daer Son noch Maen en komt als rekel liggen huylen.

Steunt op Godt.

Antwoort aen den Laſter-Logen-dichter

JAN VAN DER VEEN,

Op ſijn Verkeer-ſpel.

WAnneer my quam ter hant den Hollantſchen Verkeer,
Die gy JAN van der VEEN, als man van weynig eer,

Hebt aen den dagh gebracht, heb ik het overlesen,
Dies ik u weerdigh kenn', by alle man mispresen,
Als ook wie dat het hoort die roepen over luyt,
Vat vuylder vlugh is dat, hang op den dieffchen guyt.
Een minnaer van de konst die greep het uyt myn handen,
En voeghden 't aen de vlam, en wilde 't soo verbranden,
Een ander seide neen, en trok het van de keers,
Het komt my noch te pas, om vagen mijnen eers.
Gy onbeschaemden bok, en sout gy u niet schamen?
Door u mismaekt gedicht gantsch Brabant soo te blamen
Gy spout daer vier en vlam op die gy niet en kent,
En alles wat gy seght, en heeft noch slot noch endt.
Waer me gy lompen boer, soo sout gy dat uytvoeren,
Dat wy al bastaert zyn, en al de Vrouwen hoeren?
Maer als een vuil sekreet, van overvloet geperst,
Door volheit van den dreck, wel door de mueren berst,
Soo berst uyt uw gemoet, en vuil onnutte seden
Uw laster leugen-tael, een deel bescheten reden,
Die geven eenen stank, en stinken als een pry,
Ter werelt soo leeft geen plomper beest als gy.
Gy vrouwen eere dief, gy hebt misschien meer vaders
Als in u bastaerts lijf zyn zenuwen en aders.
Gy onbeschaemde fielt, ik acht dat in ons Stadt
Niet soo veel hoeren zyn als gy hebt vaders g'adt.
Met onse Retoryk bestaet gy ook te spotten
Waer door gy toont te zyn een van de meeste sotten.
Gy schraepsel van 't geboef, gy schuimsel van het grauw
Den minsten van ons al die waer u noch te gauw.
Noch is 't u niet genoegh te lasteren 't gemeente:
Maer raekt de Princen aen, veracht haer tot verkleente:
Den Graef Jan van Nassau spreekt gy syn eer te naer
Gy acht den vromen Helt, als oft hy niet en waer;
Daer noch soo korts gele'en veel duisent mannen vluchte
Als sy van sijne komst maer hoorden de geruchten,
S'en hadden nauws gehoort het briesschen van sijn peert,
Oft ieder was verbaest, en keerden sijnen steert.

Waero

Waerom ſoo ſpot gy met Graef Jan?
Het is nochtans ſoo braven man;
Hy heeft ſoo menighmael getoont:
Syn kloeke daden weert gekroont:
Want als maer uwe Prins vernam
Dat deſen Graef in Vlaend'ren quam:
Soo was hy, ſoo het ſcheen, vervaert,
Want hy wel kenden ſijnen aert,
Dit was het geen dat hem bewoogh,
Dat hy weerom te rugge toogh.

Maer al is 't dat uw Prins uyt Vlaend'ren is geweken
Daer aen en blykt niet dat hem ſou een hert ontbreken.
Hy heeft hier voor getoont ſyn kloek en moedigh hert
Wanneer hy door fortuyn, ſoo hoogh verheven wert,
Als hy verheven heeft verſcheiden ſchoon victori,
Tot roem van ſijn geſlacht, en tot ſijn eer en glori.
Waerom gy hangebaſt, acht gy dan herteloos
Dyn hoogh-geboren Prins; en ſoekt door valſcheit boos
Uwen vileinen ſchamp een ander op te dragen?
Seght ſchrobber, vuilen uyl, antwoort my op mijn vragen,
By wie, waer, op wat dagh, is deſen ſchamp vertoont?
Seght logen-dichter ſeght, waer uw getuygen woont;
Soekt vry gans Brabant door, g'en ſult daer vinden geene,
Gy zijt den laſteraer, gy ſeght dat maer alleene.
Hierom hebt gy verdient een alſoo grooten ſtraff,
Alsmen oyt eenigh fielt, om ſijn miſdaden gaff.
Gy laſtert uwen Prins, en ſchynt hem te verſchoonen,
Maer 't quaet dat ſal op 't leſt, noch ſijnen meeſter loonen.
Wel Hollandt wat is dit? hoe ſal ik dat verſtaen;
Dat gy ſoo ſnooden boef laet over ſtraten gaen:
Die uwen vromen Prins den braefſten van uw helden,
Soo ſchandigh dorſt verſmaen en ſonder hert uytbelden,
Oft ommers ſoo hy ſeit, den al te plompen fiel,
Dat het geſonken was, tot onder in den hiel.

En

En om dat desen guyt dit ongestraft sou seggen,
Gaet hy dat op den hals der Retorijkers leggen,
Hy seyt dat wy tot schamp dit hebben uytgebeelt,
En op ons trots Tonneel, soo openbaer gespeelt,
En tot des Princen smaet sijn beeltenis doorsneden,
En soo sijn hert gesocht in al te mael de leden.
Hy lieght gelijk een dieff, dat sweer ik voor gewis,
Dus grypt hem by den hals, heyscht hem getuygenis.
't En is ons doente niet, de Princen te verachten,
Met dwase schampery; wy konnen dat wel wachten.
Maer desen hang-broek spot met sijnen eygen Heer,
En op een anders naem treft hy hem aen sijn eer.
Als ook de Vrouwen van ons Brabant weert gepresen,
Soo desen rekel seyt, dat souwen hoeren wesen.
Hy steekt geen uyt, dan seyt, *een yeder is een strik*
Voor vremde Capelaens, heeft dat niet frayen schik?
Gy Hollandt, Zeelandt zijt vermaert door al de werelt,
Vol treffelijk gemeent, en steden schoon beperelt,
Maer dat aen uwen naem een groote oneer geeft,
Dat is dat sulken fielt in u sijn woning' heeft:
Gy hebt den braven Cats den soetsten der Poëten:
Als Hensi, Huygens, Hooft, daer moogd' u van vermeten
Ook 't vruchtbaer Nieuwe landt; die baren uwen roem;
Veel ander geesten kloek, die ik hier niet en noem.
Hun werken zijn by ons soo loffelyk verheven,
Dat yeder wie die leest, schijnt weder te herleven,
Maer als een rotte vrucht by uyt-gelesen fruyt,
Soo is *Jan vander Veen*, daerom soo royt hem uyt.
Daer dient wel opgeset, gy treffelyke mannen,
Uw Lant sou suyver zijn, waer desen schrok gebannen.
Dus grypt hem by den hals, en geeft hem sijnen loon,
Verciert sijn luysigh hooft met een pampieren kroon,
Voeght daer de segels aen van vuyl bescheten gaten,
Verhult de kanten wel met schrabsel van privaten.
Stelt hem soo op syn bro'er, en geeft dees vuyle vlug'
'Nen bessem op het lyf, een wapen op den rug.

Als gy dat hebt gedaen, soo sult gy dan bewysen,
Dat Brabant reden heeft om uw goet recht te prysen.
Al is't alsoo, JAN VANDER VEEN,
Dat u dit raekt wat aen de scheen,
En draeght my daerom geenen haet,
Ik ben noch al den besten maet:
Want al wie dat uw dicht aenhoort,
Die zijn op u soo seer gestoort;
En yeder een die seyt, hoe dat
Gy hoort te sitten op een rat.
Dus had u Brabant tot een buyt;
Gy soudt daer soo niet raken uyt.

Ik kan noch leeren.

Antwoort aen

JAN VANDER VEEN,

Eerloos Leugen-dichter tot Amsterdam, op sijnen Hollandschen Verkeer.

SOo haest my uw gedicht is onder d'oogen komen
Gy snooden Lasteraer, heb ik mijn pen genomen,
Vertwyffelt van gemoet, oft niet sou wesen schant,
Te schryven tegen uw dwaes waen-wys onverstant,
Dat self uw leugens sal met waerheyt overtuygen
Die gy (als een Vileyn) hebt uyt de vuyst gaen suygen.
Wat heeft u doch beweeght? seght my gy dwasen Sot,
Dat gy met uwen Prins en alle Princen spot?
Antwoordt my op dees vraeg, u meyn ik VAN DER VEENE,
Wat, waert gy dul en sat van Bacchus Hipocrene,
Doen gy dit hebt gedicht? toont uw onschuldigheyt,
Oft t'onrecht u van ons dees schult wordt op-geleyt.

Gy

Gy Eerdief, Leugenaer, gy Lafter-tongh der vrouwen.
Van Pluto opgewekt (daer yeder voor magh grouwen)
Die uwen vader is, waer door gy leugens ſticht,
En den Apollo ook van uw vervloekt gedicht.
Waerom ſoekt gy dees vlek Antwerpen in te vryven:
Heeft yemant op 't Tonneel oyt ſulks hier ſien bedryven?
Als 't geen dat gy verſiert tot laſter en tot ſmaet
Van uwen eygen Prins, gy Eerdief vals en quaet.
En om uw laſteringh met ſchijn deught te bedecken,
Soekt g'ons te branden in dees ſchandelyke vlecken.
Verr' moet van ons Tonneel verhuyſen ſulk gewoont,
Waer op dat menigh ſpel geſpeelt is en vertoont,
Tot lof van eenigh Prins wiens daet wy doen herbloeyen
Soo langh den Hipocren' Parnaſſum ſal beſproeyen.
Wy weten dat den Prins van den Orangie-ſtam,
Uyt kloeker helden bloet eerſt ſijnen oorſpronk nam.
Noyt is by ons gedacht, dat wy hem ſouden ſchelden
Klein-moedigh, en daer by noch ſonder hert uytbelden:
Gelijk gy hebt gedaen aen onſe Princen goet,
Tot ſmaet van hun geſlacht en eel Doorluchtigh bloet.
Onthout en leert dees les, wat Princen doen oft laten,
En hoort geen laſtertongh verachtende te haten.
Waert dat ik wou door ſchimh verduſt'ren 's Princen lof:
Ik vont by avontuer (trots u) noch beter ſtof.
Maer neen men hoort de pen te ſtieren na de reden,
En letten op ſich ſelf, en zyn daer me te vreden
Gy toont wel dat gy ſiet der Princen eer-dief vals,
Want gy verciert hun fout en licht door uwen hals.
Hollant 'k weet gy baert veel kloeke brav' Poeten,
Die boven op Parnas, oft Pindus, zyn geſeten,
Maer ſoo gy deſen kendt voor eenen van uw ſchaer,
Soo'n acht ik niet een ſier u lieden alle gaer,
Neen, neen, den ſoeten Cats, noch Heinſius daer never
En mogen u niet meer den naem van Broeder geven:
Want gy tot ſchand en ſmaet van hun zyt voorts gebracl
Recht nut om met den uyl te vliegen in de nacht,

)ft in den modder-kuyl van uwe ſpou-gedichten
[e worden aen-gegrimt van ſeltſaem ſpook-geſichten,
ioo wy uw beeltenis hier hadden in de Stadt,
Vy hingen 't aen een galgh, of ſtelden 't op een radt.
Vy ſouden met gedult uw ſmaetheit noch verdragen,
Met al uw ſchimpery, en daer niet veel naer vragen.
Vaer dat gy ons in 't minſt de waerheit had getoont;
Maer uw vals Leugen-dicht en kan niet zyn verſchoont.
Iout op geſwinde pen, laet voorts uw moeite blyven,
En acht den Boef onweert noch yet tot hem te ſchrijven,
Voor dat hy ſiet ſijn ſchult met klaer bekentenis,
En acht ſyn ſelven recht een Ezel ſoo hy is.

Segt my doch JAN VANDER VEENEN
Hebt gy aen de Ezels ſpeenen
Uitgeſogen al dit ſogh;
Dat gy ſteekt ſoo vol bedrogh;
Neen ten kan geen Eſel weſen,
Want den Eſel wordt gepreſen,
Waer hy niet ſoo lui en traegh;
Maer gy ſpout uyt uwe maegh
Speekſel als de Adder-ſlangen,
Dat u vleckigh aen ſal hangen,
Soo langh als de werelt ſtaet,
Tot uw lachter ende ſmaet.

Brandt in Liefde.

Aen Jan van der Veen, *op ſyn laſteringh der Vrouwen.*

GElyk den ſchouwen uyl vliecht in de duyſter koten,
Daer ſterren, Son en Maen geheel zyn uytgeſloten,
Om dat ſyn ſwak geſicht in 't duyſter ſich vermaekt,
oo vliet hy van het licht dat ſyn miſmaektheit raekt,
)ft als de Vleder-muys, die in de avont-ſtonden,
Vanneer den nacht begint, is vreughdigh en ontbonden:

Soo

Soo komt *Jan vander Veen* met sijn vervloekt gedicht,
Dat niet en kan bestaen voor 't rechte Sonne-licht:
Maer moet, gelijk den uyl, in droeve konckel-kuylen,
Door leugens over-tuyght, als eenen rekel schuylen.
Segt Ezel, schouwen uyl, wat ramp gink u doch aen?
Dat gy dit vals gedicht, te dichten dorst bestaen.
Gy Vrouwen-schender boos, gy spot van alle mannen,
Die weerdigh waert gestraft, of uyt het lant gebannen,
Gy eer-vergeten fielt, waer hebt gy dit geleert?
't Schynt dat gy van uw jeught hebt in 't Bordeel verkeer
Gy slacht de Tyger-diers, die na den drek-pot springen
En bersten van den val, door 't al te stijf op-dringen,
Wat segt gy vuylen schrok, wat is 't dat gy u roemt,
Gy zijt die 't heel geslacht der Vrouwen hoeren noemt.
Waer me soudt gy, vileyn, dit derven staende houwen
Sout gy wel staen te recht voor eerbaer kloeke Vrouwen
Voorwaer ik denk wel neen, de weerde van den doek
Sou u, als eenen guyt, doen druylen in den hoek:
Daer soudt gy zyn van hun met vuylen drek begoten
Oft als een snoode beest, in 't verkens kot gestoten;
Tot dat gy vielt te voet end' badt vergiffenis,
Van hun-lie al te saem, met waer bekentenis,
En lijden met gedult, dat gy tot allen dagen,
Gelyk Acteon deed', tot spot mocht horens dragen.
Gy moght gewis, gy moght wel houwen uwen spot
Met onse Retorijk, gy dwaes vermeten sot.
U dunkt, dat gy alleen de wijsheyt hebt gesogen,
En dat hier niemant niet sou tegen u vermogen,
Gy spot met onse tael, gerooft uyt Breroos geest,
Om cieren uw gedicht; gy botte plompe beest.
Wy konnen alsoo wel, als gy, het uytheems mijden,
Trots u, gy lamme fielt, wech stoot dees beest bezyden
Set hem daer 't licht vertrekt, dat ver' van hem verschi
Want hy de waerheyt siet en niet bekennen wilt.
Dat hy daer als verwoet magh keffen, knorren, huylen
En met sijn grim gesicht als Midas sitten druylen,

Nu wel JAN VANDER VEEN verandert uwen ſin,
Bekent uw ſchult, en haelt uw woort van achter in,
Want ſoo gy 't niet en doet, gy ſult noch van de honden
Beſeykt zijn, en op 't leſt van hun noch zyn verſlonden,
En houdt dit voor gewis, met neerſtigh overlegh,
Dat ik als uwen vrient, u maer de waerheyt ſegh.

Brandt in Liefde.

Aen Jan van der Veen, *Eere-looſen Princen-ſchender, een ſchandael van alle Poëten.*

DOen ik uw duyvels dicht met vlyt had overleſen,
Dat weerdigh is beſpot, beſpout, begrimt, begreſen,
Docht ik in myn gemoedt, wat grooter beeſt is dat?
Vol herſſeloos beleydt, een ſchandtvlek van ſijn ſtadt.
Gy eer-vergeten guyt, gy broetſel van de uylen,
Beſwangert met het vocht van Plutos duyſter kuylen,
Wat ſpook woont in uw lijf? ſeght eere-looſe filt,
Dat u vervloekte pen derf ſchryven dat ſy wilt?
Gy Baſiliſcus tongh gy gront-ſop alles boeven,
Gy Princen eere-dief, dees daet ſal u bedroeven.
Wat heeft Antwerpia of Brabant u miſdaen,
Dat gy op hun verwoet, ſoo dapper uyt komt ſlaen.
Hebt gy Invidia haer bitter borſt geſogen,
Vol ſchandelyk fenyn, en weder uytgeſpogen,
Gy vlugh', gy Eſelskop, gy hont, gy dullen dwaes,
Gy ſchrobber van 't geſpuys, gy ſtrop, gy galgen-aes.
Waer med' ſoud gy uw dicht met waerheyt doch betuygen?
Die ſchier onweerdigh zyt voor eenen ſtrop te buygen.
De wrede vraek ſal u noch vallen over 't hooft:
Want uw vervloekte tongh de Princen eer berooft.
Schaemt gy u niet, gy loer, dees leugens te vercieren?
Stier Recht, gy mocht uw pen recht na den duyvel ſtieren.
Stier Recht uw ſlimme pen, dat ſy niet meer en dwaelt,
Eer u het blixemvier tot ſtof in ſtucken maelt.

Seght my wat gaet u aen dees saek op ons te dringen ?
Oft kond gy uwe tong van leugens niet bedwingen ?
Gy spot met ons gedicht, my dunkt gy zyt den quant,
Die 't alles overtreft door uw waen-wys verstant.
O ja! het komt u toe te straffen de gebreken;
Wat moeter al vernuft in sulke herssens steken ?
't Is wonder dat den Prins uw wijsheyt niet en loont,
En met een netel-kroon uw luysich hooft bekroont.
Waerom verwyt gy ons die uytheemsch-hoofsche streken
Weet gy wel, botte muyl, dat plachten soo te spreken
Al die hanteerden oyt de redens-konst al om.
Soo wel in Hollandt als in 't Brabants Hertoghdom ?
Ik meyn dat eerst de konst van uytheemsch te vermyden
In Brabant aen den dagh gekomen is by tijden A°. 1608
Dat Lief-Velt d'eerste week van Bertas heeft vertaelt:
Waer door hy over al veel eeren heeft behaelt,
Maer seght gy snooden guit, wat magh u doch beroeren ?
Geeft redenen hier van, zyn al ons vrouwen hoeren ?
Gy vrouwen eere-dief, gy lieght tot in uw bloet:
Een strop om uwen hals die is u noch te goet.
Gy bastert hoeren kint, gy vuylsten van de fielen,
Die in de somer-son, gelijk de luysen krielen;
U moeder is geweest misschien de vuylste laef
Die oyt ter werelt was, een aller boeven slaef:
Onnutten vuyl katijf, daer yeder magh voor grouwen,
De beesten moeten u beseycken en bespouwen.
Loopt met uw snoot gedicht, soo langh gy loopen moet
Tot dat gy komt op 't lest by Plutos vals gebroet:
Spout daer uw snoot gedight voor adderen en slangen.
Want gy allenksken drayt den strop om aen te hangen,
Gaet henen lasteraer, die Gods gesalfde blaemt.
Gaet henen eere-dief, dees daedt u selfs beschaemt,
Loopt met het hons geslacht, by ratten en by uylen,
In 't diepste van de nacht, u hart in stucken huylen.
Tot dat gy wordt geacht, gescholden voor gewis,
'Nen rekel sonder steert, die nieuwers nut toe is.

Ik leef door de D

LETTER KEER.

Ian van der Veen, Vyand van Re'ene.	Van der Veen, Waen reden.

HOewel hebt gy geseyt Ovidi! dat de namen
Seer dikmaels passen wil op 't gene wort genaemt,
't Blijkt aen JAN VANDER VEEN; wiens naem, naer konst geraemt.
Men vindt dat naem en man heel aerdigh voegen t'samen.

Hy toont by sijn gedicht (des hy hem wel mocht schamen)
Dat hy een VYAND is VAN RE'ENE, onbeschaemt.
Stout in de leugentael met lasteringh' versaemt,
Die braekt de leugens uyt soo s'in 't gedacht hem quamen.

En dat sijn REDEN niet en is dan enkel WAEN.
Dit is den grondt waer op gebout sijn redens staen,
Gerekt, beset, vercier' met hondert valsigheden,
Met lasteringh van die verr' beter zyn, als hy;
Hy, die verstandeloos en vol van hovaerdy,
VAN RE'ENE VYAND is, en niet dan WAEN zyn REDEN.

Verwaende lasteraer, wat is 't doch dat u quelt
In 't hooft? daer door gy waent dat al de echte vrouwen,
Die in ons Brabant zyn, hun trouw vergeten souwen
Met vremde Cappellaens, gelyk uw dicht vermelt.

Verwaende logenaer, waer is ten toon gestelt,
In ons Antwerpia (wilt my dat doch ontfouwen)
d'Ontledingh van den Prins? waer was die te aenschouwen)
Gelyk gy dat aldaer soo sekerlyk vertelt;

Seght op en houdet staen, en isset niet gelogen.
Neen; 't is gedroomt oft wel uyt uwen poot gesogen,
Oft yewers een, als gy, die heeft het u geseyt.

 Schaem

Schaemt u der lasteringh', dees logens te versinnen,
Spreekt waerheyt, gy sult eer en Saligheyt gewinnen,
Want door de waerheyt komt den mensch' tot Saligheyt

Anag. EVERO SALV

EEn lendeloosen slimmen,
Schorften, strammen, plompen fiel',
Wiens kleet hanght af als vlimmen,
Langhs sijn braeyen op den hiel.

Wiens noyt gekuyste teenen
Door sijn schoenen steken uyt,
Wiens noyt gekouste beenen
Zyn als een rouw' slangen huyt.

Wien boxen aen de kniën;
Neffens 't gat zijn ongeschendt,
Wien onbedekte diën,
Windt en regen zijn gewendt.

Wiens opgescheurde mouwen,
Toonen van de tijt de kracht:
Wiens wambas uyt den rouwen,
Gepicqueert is door de dracht.

Wiens werckelijke handen
Spelen op de fielen herp:
Wiens bruyn vergulde tanden
Altydt zyn al even scherp.

Wiens uytgeteerde wangen
Altijt blooden als de aert:
Wiens schaerse knevels hangen
Op een half geruyghden baert.

Wiens swerte neus riolen
Noyt van nat en zyn berooft,
Wiens nagels altyt dolen,
Langhs sijn schorft en luysigh hooft.

Sulks is ons' *Van der Veene*,
Onsen bloet-vrient van den nydt,
Doch is hy 't noch niet; met re'ene,
Sal hy 't worden metter tijdt.

Want zy die leugens spreken
Zyn tot grouwel aen den Heer,
Die gaet langhs dweersche streken
Sal eens komen in verseer.

STEUNT OP GODT.

Leugen-dichter, Princen-blamer, mits ik van u leugens wa
Ik en vinde niet bequamer, u te ſchenken als een Galgh.

Van der Veen
't Is een reen
Dat ik u
Geve nu,
(In 't aenmerken
Van uw werken)
Eenen loon,
En een kroon;
Want waerachtigh
Gy zijt machtigh
Door uw dicht,
Fraey geſticht,
Te verwecken
En te trecken
Onſe jonſt,
Tot uw konſt,
Daer gy mede
Krijght een ſtede
Neffens hun,
Dies ik gunn'
Dat ſy mogen
Zijn getogen
(Tot hun ſtraf)
In een graf,
Nieuw te maken
Van dry ſtaken,
Daer m' in eenen droeven ſtaet,
Eermen doot is, henen gaet.

Van der Veen
Zijt te vre'en,
Hebt gedult,
Kent uw ſchult.
Gy kond merken
Dat uw werken
Oorſaek zijn,
Van uw pijn.
Veel die willen
U doen villen
Heel geſtoort:
En dan voort
(Soo ſy ſeggen)
U doen leggen
Met uw gat
Op een Rat:
Ik och armen
Moet ontfarmen
Uwen ſtaet:
Want uw daet
Doet my peyſen,
Duyſent reyſen,
Dat uw hooft
Is berooft
Van ſijn reden;
Dus is heden
Om te minderen u ſtraff,
U dees Galg van dichten ga

Steunt op Godt.

Vt, Godt myn hulpe

JA

JAN VAN DER VEENS KAETS-SPEL,

Ofte Weder-ſtuyt, op de Leugen-Laſter, tegen hem uytgeſpogen, door eenig Nameloos Antwerps licht Gebroetſel.

Veel geruchts, weynigh Wol.

ANtwerpen met haer zoons die porren ons tot ſpelen,
Te kaetſen metter handt: 't VERKEER-SPEL zijn ſy moe;
Hoor hoe ſy in 't begin beginnen te krakelen.
Ey Vrienden uytter park: ſta ruym, ſie wacker toe,
Sy geven vinnigh op, ho, ho, dat is ons leven;
Hier taptmen ook goet Bier: wy hebben gauwe Maets;
Sie, ſie, hoe ſnel den Bal te rugge wert gedreven,
Tot achter by de Stuyt: nu teykent eens de kaets.

Tot de Leugen-ſchelders.

WEl, wel, hoe dus, hoe dus, ſus, ſus, al ſacht goe mannen,
Hoe kruyſt en kraſt gy ſo, wilt gy den duyvel bannen?
Wat, wat, dit loopt te hoogh, ey lieve laet u ra'an,
Hoe braekt en beirt gy dus? wie heeftet u gedaen?
Wie heeft u dus verſtoort? wie heeft u dus beſeten?
Wie heeft u dus beroert? wie heeft de Lever g'eten?
Hoe rammelt u het lyf, hoe borrelt u het bloet,
Hoe reutelt u de borſt, hoe vol is u de moet,
Hoe ſtrengh is u 't geſicht, hoe vlammen u de oogen,
Hoe groen is u de mondt, wat hebt gy gal geſpogen?
Foey, foey, 't is al te grof, houd doch de ſnater toe,
Wert Jan-Oom dit gewaer, hoe wil hy met de roe,

Hoe wil hy mette gard' u paddigh lijf aftouwen,
Dat gy het hart de longh, de lever meent te ſpouwen.
Wie is 't? JAN VANDER VEEN, die gy al 't quaet toe wenſt,
Hoe na en heeft hy niet in uwe ſtadt verhenſt?
Of heeft hy wat uyt jok geboertet of geſchreven?
Dat gy daerom den bloet ſoo ſchendigh hebt bekeven,
Soo t'eenemael verſuft, als of den armen kroes,
Kreegh botter in de pap, en water in het moes,
Ging barrevoets te bed' (eylaes! wat ſwaerder ly'en)
U kinderlyk gedreygh kan ſottelyk kaſtyen,
En ſchricken 't jonge volk met uwen Bullebak.
Maer of ik voor de man een woort ten beſten ſprak,
Verhoop, dat gy my dat niet qualijk af ſult nemen,
'k En wil niet doen als gy, die niet en doet als temen,
Die niet en doet, als roept met eenderley geluyt:
Gy ezel, uyl, gy fiel, gy lompen plompen guyt,
En hondert mael vernieuwt dat eenmael is geſproken;
Dan 't heeft u aen 't verſtant, niet aen de wil ontbroken.
U Koek-koeks toon en ſang betuyget en verklaert,
Dat gy geſproten zijt van deſe vogels aert;
't Is altijt 't oud' en 't ſelfd' het geen gy hem tot ſpot geeft,
Hoe meerder dan geſeyt, hoe minder dat het ſlot heeft.
Gy maekt een groot getier in tragen arrebeydt,
Soo doen de Ezels ook, dat is genoegh geſeydt;
Ook zijt gy onder 't Jok der Spaenſche wreede Specken,
Dies zijt gy wel te recht Maraenſche Ezel gecken.
Uw ſchimp is ſonder vrucht, uw ſchelden ſonder baet,
Den Eſel dien gy ſondt, weerom na Brabant gaet.
Maer harſſeloos geſpuys ontbreynde holle bollen,
Ontmenſcht Uliſſes volk, wie magh u ſoo bekollen
Dat gy (die immer vroet in 't aldervuylſte vuyl)
Die d'Arent is gelyk, durft ſchelden voor een Uyl?
Die mint de ſonne-ſchijn, die baker in de ſtralen,
Die met verheven kruyn derf ſijnen naem verhalen,
Die wandelt openbaer, en niet geheym in ſtilt,
't En waer alleen voor u, die hem vermoorden wilt.

Komt

Komt laet ons nu besien wie dat den Uyl sal wesen,
Hy die het licht bemint, of die het schynt te vreesen;
Verklaert u gy als hy met namen en bediet,
Maer neen, 't is veer van daer, de Uylen doen dat niet.
Sie daer, daer vliegt den Uyl, den Uyl die moet verhuysen,
En keert van daer hy quam by snoode Vleder muysen;
O dwasen, speur gy nu hoe dat gy u verkalt?
Hoe hoger dat gy klimt, hoe leger dat gy valt.
Wat hebt gy nu gemaekt, wat hebt gy aengevangen?
Een galge van geschrift om selver aen te hangen.
De pylen die gy hebt geschoten opwaerts an
Die zyn recht ne'er gedaelt op uwe harsen pan.
Uw tong is rauw, uw keel is heesch, van Fiel te seggen,
't Sop is de kool niet weert om dat te weder-leggen
De vloek gaet na sijn hoek soo 't oude spreekwoort seyt,
Onnodigh al u roet met honich weder-leyt.
De peerlen van ons Lant, de wel-geboren zielen,
Die seggen wat gefiel is dit, van 't slijm der fielen,
Heeft dit het Brabants puyk soo aerdighlijk bedaght:
Dan volghter ha, ha, ha, en gy wordt uytgelaght.
Gy heet hem leugenaer; dat zijn wy al te samen,
Gy lieget met voor-daght, des heelt gy uwe namen;
Is dat hy leugen spreekt, dat komt uyt anders mondt,
De leugen zijn gewis moetwilligh niet en wondt;
Gy seght dat hy het spel heeft uytten duym gesogen,
Dat's immer bot en dik en tastelijk gelogen.
Wat heeft hy meer gedaen als wat in Rijm gestelt,
Dat hier gansch Ne'erlant door voor waerheyt wort vertelt?
De vroomste die daer leeft die kanmen soo bedriegen,
Die seyt, van dat men seyt, dat houtmen voor geen liegen,
En of gy 't schoon verstraft en schendelijk verdooft,
Soo wert het noch voorwaer van duysenden gelooft,
Van velen noch gehoort, van sommige gesworen,
En gy alleen zijt doof, en hebt soo groote ooren.
Men seyt het is gespeelt, maer niet in 't openbaer,
Geheymt het soo gy wilt, men seyt, 't is lykwel waer;

Is 't waer of is 't gejokt, 'k en wil 't niet gaen bekyken,
Het quaet wordt licht vermoedt van u of uw 's gelyken,
Al draeght gy uwen roem, dat gy soo suyver zijt,
En nimmer eenigh Prins geeft spottelyk verwijt,
En niet en zijt gewoon daer grillen van te speulen,
Wat hebben togh gedaen uw Broeders binnen Keulen
* Van onsen Palatijn, of is 't een misverstandt?
Daer werdt hy af-gebeeldt als platter achter Landt,
En hadde aen den arm een Rotterdamschen degen,
En gingh soo huys by huys gelijk de sulke plegen;
Hem volghde sijn Gemael met sak, met pak, met kint,
Beroyt, verscheurt, besmeert: of is dit ook al wint,
Of weet gy hier niet van, soo wilter na vernemen,
En ook hoe dat sy spoogh de (a) Kroone van Bohemen,
Dan doch sy laten 't nu, het spelen sijn sy moe,
Het schynt sy hebben daer al vry wat reden toe.
Ik laet om kortheyts wil meer daden te beschrijven
Laet Keulen Keulen syn, wy willen by u blijven,
Men sal ook op uw doen eens doen recht ondersoek,
En halen 't oud' en 't nieuw te samen uytten hoek.
Laet sien wat isser meer, dat dese lichte spreeuwen,
Met eenderlei geraes begapen en beschreeuwen;
Beknorren met geknars, en kryten gansch ontstelt,
Dat VANDER VEEN op al d'Antwerpsche vrouwen schelt,
Dat noyt in sijn gedacht of hart en is gekomen,
Wiens penne min of meer geeft luyster aen de vromen,
Een eere diese komt, een geessel aen de qua'en,
En straft na sijn vermoogh die slimme paden gaen.
Hy heeft alleen geroert de spelende Rabouwen,
Haer Kinders en Geslaght, haer Moeders ende Vrouwen;
De vruchten leeren ons bekennen Loot en Boom,
Het werk dat onderscheyt het quade uyt het vroom;
Gemeenlyk snoode aert sal snoode vruchten telen,
Het boose dat gelust met sijns gelyk te spelen;

* Na 't verliës van Prage.

(a) afgebeelt op een wyn-vat daar hy de Kroone spoogh.

Dies heeft hy niemand niet als dit Ravot veracht,
Gevonnist uyt haer doen haer vrienden en geslacht.
Geen wel geslepen brein en sal dit anders duyden,
Waerom by u, als hier, geen goe en quade luyden?
Nu meent gy dat men vleyt, ô neen dat heeft geen noot,
w'En achten u niet meer als versch gegeten broot,
Genoegh, genoegh daer van, laet ons te recht gaen stellen,
Dees' quidams man voor man, en dan een oordeel vellen.

An *Steunt op Godt.*

NU Nen komt voor den dag, gy schryver steunt op God,
Stelt S in plaets van G, soo steunt gy op een Sot,
Die wyslyk van gelaet, maer siende gansch verblint is,
Van wesen, stant en gang, gelyk uw Moeders kint is.
Wat seyt dit Nen Nen Nen, wat is't een besem stok?
Wat schrobber volghter na, (wat gater voor 't goet jok)
Wat Compost is doch Nen, dat lust ons wel te weten,
Wat vreemder kost magh 't zijn, wy hebbent noyt gegeten,
Gy Nen't ons al te veel, u Nen en heeft geen smaek:
'k Wou dat mijn Buermans koe kost bulken dese spraek,
Hy won dan met het Nen wel seven duysent kroonen,
Daer nu uw Nen is weert geen halve blaes met boonen,
Waer hebt gy uytgesocht het schuymsel van de praet
Te Leuven in de School, of in de Lepel-straet,
Of daer gy zyt gewoon een Tanneken te kussen,
Of daer uw broeder Brandt in liefd' plach brandt te blussen,
Of hy, die in 't Francois met Bruyn-ink dapper schryft,
En als een Appel teef (als gy) op Ne'erlandts kyft.
Hy leert noch, want hy gaet by Meester Phœbus scholen,
Die gy bykans (soo 't schijnt) hebt ziel en lyf bevolen,
Gy lelt hem aen het oor, gy smeekt en roept hem an,
En bidt dat VANDER Veen mocht raken in de Ban.
Steunt gy op desen Godt, die wy in 't minst niet vreesen,
Ik hoor aen uw gebedt gy moet een Heyden wesen,

Gy vlied de klare Son, die gy in 't duyster bidt,
O arme Mol gy vroet en bent noch swart noch wit,
Gy wenscht hem in een poel met opgescheurde kaken,
Verandert in een Vorsch, om spottelyk te quaken.
Hoe ydel is de wensch, en 't herte die dit gunt?
Men kost u ook voldoen met diergelijke munt,
En wenschen opgespalkt uw mondt en kinnebacken,
Dat daer een Twentschen Boer heel proper in mogt hoesten
Tot dat uw vuylen bek waer boorde vol gepropt,
En ging het dan na wensch u waer de mondt gestopt:
Gy vreest dat hy eer langh sal eenen Satir werden,
(Ja lieve *vander Veen*, hoe kond gy dit al herden)
Neen, neen, hier in ons Lant men gansch geen Satirs kent,
Daer Spaensche Bocken zyn daer wonen die ontrent;
De honden sullen hem (alsoo gy seght) beseyken,
De katten van gelyk tot ware straf en teyken.
Zijt gy Tiresias dat gy dit alles weet,
Soo zijt gy wel te recht een Rekeligh Propheet,
Noch kon dit al geschien, hy mocht den dagh noch leven,
Dat hy in Brabant quam; daer zyn veel heete teven,
Daer is noch veel gelol van Katers fijn en grof,
(Soo swart als grijs en grauw) ontrent het Kerrek-hof.
'k En weet nau wat voor drek of sware ongevallen
Die gy den man toe-dicht, te mal om van te kallen,
Op 't lest ontrent uw Galgh is 't slimmer noch als slim,
Daer loopt gy mette Cap bevecht uw eygen schim;
Noyt rijm soo ongerijmt, te walgelijk om lesen;
Hier is de Nar te slecht, om yemants Gek te wesen,
Weet gy hoe dat sijn kleet en wesen is gestelt?
Wat sinneloofer breyn heeft u de kop gequelt,
Weet gy sijn staet, sijn daet, sijn wesen ende kleren,
Wel man wat gaet u aen, wel Koek-koek sonder veren,
Wel spotter op de kruk, wel soete smelijkheyt,
Wat brenght gy op de baen een schoone lelijkheyt?
Wat doet gy *vander Veen* een ongewone pijn,
Die gy dus van hem maekt een tweede Palatyn?

* Hoe

* Hoe is u zoo den Balch vol leugenen gegoten,
Dat alle eer en ſchaemt daer buyten is geſloten;
Toont my een Leugenaer, ſoo wys ik u een Dief,
Want dees gekoppelt zijn gelijk als Lief by Lief,
Als Henker by de Galgh, gelijk gy weet te ſtellen
Met verſen in geſchrift om VANDER VEEN te quellen;
En met wat ongemeens te toonen wat gy weet,
Dies Hollant u (tot lof) den Galge maker heet.
O knecht 't is wel geſchiet, dat die een Galge maekte
Eer hy daer minſt om docht daer alder eerſt aen raekte,
En leert niet achterwaerts: aen 't geen gy hebt geſticht,
De daet loont vaek de man, wacht keel het hapert licht,
Ey maekter een van hout, dat bid ik met verlangen,
Ik noemd' u flus den Dief, laet die daer eerſt aen hangen,
Laet die de eerſte zijn die u gebouw vercier,
Soo waer de Kas ontlaſt van onſe Treſorier,
En gy door Phœbi gunſt ſoud werden op-getrocken,
Daer u Æolus koſt verſtijven en verſtocken.
Gekeert is uwen Bal en vlieght na d'oude plaets,
Hy luſtigh al weer aen, nu teyckent deſe kaets',
Gaet Heyden gaet nu by de Raven u verſchuylen,
(Recht onder uw gebouw) als Galge-maker huylen.

* Den Palatyn te Keulen als een Bedelaer uytgebeelt. Na't oude ſpreek-Woort leugenachtigh dief-achtigh.

Ik kan noch leeren.

GAnſch Muyſen uytte wegh, hier komter een die bromt,
Een yeder zy gedekt, draeght kennes datter komt
d'Onwyſen, Ezelen, en geiren Erentfeſte,
Ons' geen beſonderen, de ſlimſte van de beſte.
O ja, hy is 't, ô ja, ik ſie 't wel aen ſijn tret,
Loop jongens, wech, wech, wech, flok allegaer na bedt,
My dunkt, het ſchort hem daer men d'oſſen plagh te bollen,
En werdt hy niet geſtuyt, gewis hy rackt aen 't hollen.
Wat vreemder Haen komt hier dus krayen in ons Lant,
't Is Roelant Furieux, geſlagen in 't verſtant,

O bloet,

O bloet, hoe ſtaet den hoet, hoe wreet ſiet Jochem Backer
Hoe is 't myn vrient, bedaert, gy maekt de kinders wacker;
g'Hebt immer al geſeyt dat gy te ſeggen wiſt.
Een ander ook een beurt, dat deelt de meeſte twiſt.
Wat vragen wy daer na of u de key ſoo lotert,
En of JAN VANDER VEEN, u bry niet wel en botert.
Hier is een plaets' van Recht, te recht zijt gy gedaeght,
Nochtans en heeft de man niet over u geklaeght;
Niet tegenſtaende dat, ſoo ſal men u vergelden
Dat gy ſoo buyten 't ſpoor hem gaet met laſter ſchelden;
Doch alle woorden die gy hebt in 't wilt geſeyt
Die houtmen u te goe, dat is maer dolligheyt,
Eerſt dreight gy met ſijn Rijm de aers te willen wiſſen,
Is dat ſoo grooten kunſt, gy kunter ook op piſſen,
Dit's immers kinder klap, en yd'le wint en rook,
Die wil die kan dat met u Af-laets brieven ook.
Uw dight dat werd verſchoont, daer is niet me te jocken;
Miſſchien of 't niet en heeft een angel van de pocken,
Een angel van de vrucht die u Seynjoor vereert,
Houd gy dat Heylighdom; de Ketters zyn 't niet weert;
Doch komt ons wel te ſta, van dat gy hebt geſchreven;
't Is ſonderlingh bequaem om ratten te vergeven,
Of ander vuyl geſpuys, wat vinniger fenyn,
Mach ſlimmer als uw dight of ſnoode verſen zyn.
Dies magh de bruyne Frans daer me gaen langs de huyſen
En roepen hier is Kruyt voor Ratten ende Muiſen;
Gy vullet u papier met woorden ſonder tal,
En als men 't al beſiet ſoo is 't al niet met al.
,, Gy ſegt dat hy miſſchien gehadt heeft ſoo veel Vaders
,, Als in ſijn baſtaerd' Lyf zyn Zenuen en Aders,
Wy achten vry wat min, en hopen maer van een,
Het baſtaerd' volk dat is by u al wat gemeen,
Wie weet of gy u ſelf daer me niet wat geraekt hebt,
En of gy buyten Echt met hulp geen kint gemaekt hebt.
En of uw Moeder niet veel Mannen was gewent,
Gy zyt een wijſe Soon, ſoo gy uw Vader kent.

't Is schand' dees' voddery met re'en te wederleggen,
'k En weet wat my beweeght, soo veel daer van te seggen,
Gy roemt uw Rymery, en seght de minst van al
Dat die JAN VANDER VEEN veer overtreffen sal,
Dat staet men u al toe; segh vry; hy wil en kan niet,
De minste dat zijt gy, nochtans zijt gy de man niet,
Hier hoortmen, hoe 't verstant u in de vilt-hoet klinkt,
Gy Covel weet niet eens dat eygen lof soo stinkt,
Ja wel wat hier togh roemt op syn geleerde stucken,
De krepel is al mee hovaerdigh op syn krucken:
De Mossel komt te hoof, en seyt hier ben ik Vis,
Den armen hinke-poot die meent ook dat hy 't is.
Hy mister wat van vijf, daer zijnder wat uyt speulen,
Nu tommelt hem het hooft gelyk een Moster-Meulen.
* Wel Brabant wat is dit, hoe sal ik dit verstaen,
Dat gy soo grooten Nar laet sonder bellen gaen,
Hoor Malcus noch een woort, en loopt dan in de boonen,
Wilt gy JAN VANDER VEEN soo cierelijk bekroonen,
En dat met vuyl Papier, vergult met menschen drek,
Wel, of men daer op sey, dat vaer u in den bek,
Dat waer soo breed als langh, men kon dit soo verschulden.
Maer wat hebt gy geleert met stront soo fraey vergulden,
Siet Meester kackedoor hoe gy u selfs beschampt,
En meldet dat gy zyt van 't Schijt-huys-vegers ampt,
Gaet Frans gaet Lamme-gans in d'alderdiepste kuylen,
(Daer gy uw gout uyt graeft) als Schyt-huys veger huylen.

* Op syn spreuk, Wel Hollant wat is dit, hoe sal ik, &c.

Brandt in Liefde.

SAl Brandt den slechten quant nu komen voor den dagh,
Of isset niet van nood, dewyl hy heeft een slagh,
Ten is geen pyne waert sijn saek te weder-leggen,
Al wat hy heeft geseyt, is ander luyden seggen;
Al wat hy schrijft of schelt, dat is voor heen geseyt,
Des moet hy syn verschoont door sijn onnoselheyt,

Wel

Wel Brant wel zyt gy daer? Ik sal wel voor u stryden,
g'En hebt om anders daet in 't minste niet te lyden,
Ook pryst gy onsen Prins die gy in 't herte laekt,
(Dank heb, ô lieve roe, dat gy goe kind'ren maekt)
U saek en lijdt geen last, dat weet ik voor ons beyen,
Wat hebt gy meer gedaen als onse Papegeyen,
Die klappen soo wat na, van 't geen sy niet verstaen,
Ik stel u neffens haer, g'en hebt geen meer gedaen.
Dus gaet vry wederom, gaet heen in Nobis rook-gat, (wa
Laet VANDER VEEN met vre'en, en seg een ander oc
Gaet *Brandt* gy slechte quant, by Ezels ende Muilen,
(Gelyk een Papegay) uw ander volk na huylen.

Ik leef door de Doodt.

HIer hebben wy de man den tweeden Broer Cornelis
Grimbartus Bolderbast, die Meester van 't krakeel i
Komt hier en luystert toe van datmen seggen wil,
Bedwing u tonge blat, en swijg soo lange stil, (schende
Gy noemt JAN VANDER VEEN, een eerloos Prince
Dat sulks gelogen is, weet aller harten kender,
Hy kreegh noyt sulken wond' als van u felle beest,
Doch 't hair van uwen hondt hem dubbel weer geneest.
Dan lykwel, bid ik u, ey lieve gaet niet voorder,
Op datter geen en kom, en noem u Princen-moorder,
En spook met (a) *Wilhems* Geest, en toon de moortscl
Tot lust van uws gelijk die *leefden door de doot*, (schoo
En groeyden in de daet, gelijk het heeft gebleken,
Dies is u in-gemerght van Galg en Rat te spreken,
g'En hebt geen beter stof daer gy u mee verweert,
Dat hebt gy van Duc d'Alb uw Beste-vaer geleert,
Dit is u in 't gebeent, doch sult gy met uw woorden
(Als hy met sweert en bast) de vroome niet vermoorden,
Oft als Albertus dee d'Aertsch' Hertoogh tot een proef,
Doe hy een levend' * Lijk soo wreedelyk begroef,

(a) Wilhelmus Prince van Orangien verradelijk doorschoten.
* Anneken van den Hove tot Bruyssel levendigh gedolven. 1579.

Aerts

Aertſch Hertogh mocht men hem met recht, te recht wel
De aerde tot dit Graf en heeft hy niet vergeten, (heten,
De aerde heeft hem weer gemaekt een aarde-man,
En gy zijt ook van d'aerd en aerdt na den Tyran,
(O Anna waer met u de Tyranni gedolven,
Soo waren wy ontlaſt van dit gebroet der Wolven)
Doch Wolfaert heeft een wijl ſijn Moordery geſchort,
Waer door? uyt louter vrees, ſijn nagels zyn gekort,
't Gemoet is onverſoort, men ſpeurt wat hy in ſin heeft,
't Barſt alle zyen uyt, een vat geeft dat het in heeft;
Dat hoortmen aen de zangh van deſen Spaenſchen haen,
De Vos is nimmer zat van Hoender-vleis te la'en,
Beletmen hem de proy, ſoo ſal hy in getreur zyn,
Maer ſpreken tegen 't hart, dat alle druyven ſuer zyn,
Uw vryen is vergeefs, de tongh het hert beklapt,
Hoewel gy met de Vos van eenen brouwer tapt,
En dat gy niemant kunt met uwe tanden treffen
Is u ten minſten leet, dat blijkt aen al uw keffen,
Dat blijkt aen yeder woort dat u ten mond uyt gaet,
Dat blijkt aen 't bloedigh Kruys dat in uw Vlagge ſtaet.
Onnodigh meer geſeyt, van dat ſoo openbaer is,
Onnodigh van de Son geſworen dat hy klaer is,
Dit ſal 't hem ſoo wel doen, 't is reden dat men 't ſtaek,
En nemen by der hand van u een ander ſaek.
Gy wilt JAN VANDER VEEN ſijn luyſigh hooft bekronen,
Dat is noch eens geſeyt, doch niet te min om tonen,
Dat ons geen ſtof ontbreekt om u hier me te do'on,
Soo ſalmen u voldoen op deſe Net'len Kroon.
Gy kroont met netelen, de Joden de'ent met doornen,
De Specken doen 't uw hooft, met lang getakte hoornen.
Hoe ſmaekt u deſe kaes, of iſſe wat verlebt,
Wy blyven by het ons', en houd gy dat gy hebt,
Gy ſeght ſijn luyſich hooft, maer vriendt is u vergeten,
Dat uwen Koning * Philip daer van is opgegeten?

* Philippus 2. Koningh van Hiſpanjen van de luyſen opgegeten.

Dien bloet-hont is daer door van 't ſnoode lijf berooft;
Gaet kroont ſijn beeltenis uw over-luyſigh hooft,
En gy ſijn onderſaet, de naeſt om wat te erven,
Na uw geringe ſtaet, meught van de neten ſterven.
Ja, ja, het komt u toe, dat is genoegh bepleit,
Daer is ook niemant niet die daer wat tegen ſeyt,
Maer wy die zyn on-echt, en die rebellen heeten,
Die heeft hy ganſch ont-erft van luiſen ende neten,
Die ſtyft u hovaerdy en op-geblaſen moet,
Om dat gy dagelyks verkeert met Koninghs bloet.
Maer laet ons nu eens gaen goet ront recht op ſijn Gelders:
Hoe komt dat gy te ſaem (ik meen u, met u ſchelders)
Dus ſchoet op eene leeſt, dus ſcheert op eene kam;
De rijm en al het ſtof gelykt als vlam en vlam,
Gelyk als drop en drop, 't is vreemt, hoe magh dit weſen?
Want als men 't eene leeſt ſoo heeft men 't al geleſen,
Een yeder voor ſijn hooft al wat hy ſchelt of ſchendt,
Komt achter weer als voor, 't is 't liedtjen ſonder endt;
Al wat de eene ſpreekt, heeft d'ander ook geſproken,
Al wat de eene wreekt, heeft d'ander al gewroken,
Dus is uw voddery uyt eenderhant geſmeet,
Uyt eene pot geſmeert en even blaeuw gekleet;
't Is recht een Kalver-dans, de Koe heeft voor geſongen,
Gelyk de oude bulkt, ſoo blaren al de jongen;
De Muys is als de Moer, 't is al van 't ſelve ſtof,
Gy haſpelt eenderlei, en ſpint al even grof;
Men kan nau onderſcheyt in d'een of d'ander hooren,
De Ezels zyn gelyk van weſen en van ooren,
Gaet Broer Cornelis gaet in oude pelſen ſchuilen,
(By Philippi groeyſaem vee) gelyk een luys-boſch huylen.

E vero Salus.

SIe hier de beſt op 't leſt Marcolphus Poliphemus,
Klaes Mopſus Kamerlink, de Neef van Nicodemus,
Dit is hy die daer breekt ſijn hooft met letter-keer,
Dit is de rechte Soon van Gooſſen op het Veer,

Dit's Frater Pelgerim, behangen mette Schelpen,
Fons innocentiæ de Heer die wil u helpen,
En geven u ſijn rijk met kleynen arrebeyt,
Gy hebt togh al bereets de halve ſaligheyt,
O! *Anagrammatiſt*, O *Haſe aſenorum*,
Hoe dik is u de muts, hoe plaget u Stultorum,
Hoe is u 't in gewant te Leuven ingeſult,
Wat hebt gy in u tijt geleertheyt op geſmult,
Wat hebt gy al Latijn met Lepelen gegeten,
Hoe hebt gy ingeſlokt den af-gangh der Poëten,
O winkel van vernuft, wat zyn uw waren los,
Hoe ſlijt gy die? by d'el: of handelt gy in 't gros?
En ſentſe daer gy pleeght ſoo geeſtigh te narreren,
Ter plaetſen daer het gelt kan Ezels promoveren,
Ter plaetſen daer men riep van u, hier komt den Broer,
Hier komt het lieſſte kint van aller haſen Moer,
Hier komt, hier komt, hier komt, den Doctor van de Leken,
Hier komt, hier komt, den aers om met het hooft te ſpreken,
Hoe huppelt hem in 't lyf den Vaſten-avonts-Sot,
Hoe dondert hem in 't hooft de holle Rommel-pot,
Hoe ſpeulen ſchuyle-wink de ſinnen in de hoeken,
De drie die zyn van huys, om Letter-keer te ſoeken,
En hebben VANDER VEEN begroetet en beſocht.
Quanſuys uyt ſijnen naem, een vreemde naem bedocht,
Ja wel myn ſoete man, eer gy dit quaemt te weten,
Hoe word' u harſen-pan geborſten en gereten,
Hoe is dat arme Breyn vervroren en verkout,
't Is wonder dat gy noch een van uw ſinnen hout,
Maer uwen naem eylaes! is weerdigh te verfoeyen,
Daer ſal men in 't beſluyt drie Beeſten uyt ſien groeyen.
Drie Beeſten uytten Naem van u * *Aſſuerus Loe*,
Den Ezel, Vos, en Var, of trooſter van de Koe,
't Maght zyn dat g'in u jeugt ſaegt loos'lyk uyt u oogen,
En waert een Vos geacht dat yeder heeft bedrogen,

* Uyt ſijn Anagramma vermoetmen dat hy heet Aſſuerus Loe of Leo.

Daer

Daer na door ſtemmigheyt, ſoo ſtuer gelyk een Var,
Nu ſietmen, dat gy zyt een Eſel en een Nar,
E *vero ſalus* gaet by Voſſen ende Stieren,
Tot Leuven in de School als eenen Eſel tieren.

Anagramma

Op ſijnen Naem,

Ofte ſijn Anagramma,

E vero Salus, Vos, Var, Eſel.

TOE-GIFT.

WIe iſſer onder u, wie iſſer die dit raekt,
Die leſtmael heeft ſijn Maegt ſoo hups met kind
gemaekt,
Zijt gy die *Steunt op Godt*, of hy die *noch kan leeren*,
Of die in *Liefde Brandt*, ja Brant is quaet te weeren,
Soo, ſoo, laet dat ſoo gaen, dat is maer tijdt verdrijf,
Gy luſtigh by de meyt, de Spanjaerd by u wijf.

EVALUATIE,

Ofte waerdye: van de vijf Antwerpſche Koek-Coeks Rymerkenſ.

Veel geruchte weynigh Wol.

WEl wat dunkt u van dit zootje,
Die wy ſtellen op de Ry:
Is't ook meer als drooge brootje,
Want daer is geen ſuyvel by. *Meer nie*
Niet als brandelooſe vaetjes
Over alle zyen lek,
Haſenoten hol met gaetjes,
Mager moesje ſonder ſpek. *Meer nie*

't

'tIs 't geluk van ongelucken,
't Sijn al watten van een niet,
't Sijn al danſers op twee krucken,
En al gevers ſonder yet. *Meer niet.*
't Sijn al jagers ſonder winden,
't Sijn al viſſchers achter 't net;
't Sijn al ſoekers ſonder vinden
't Sijn al wachters op het bedt. *Meer niet.*
't Sijn al tandelooſe bijters,
't Sijn al villers ſonder mes,
't Sijn al kyvers en geen ſmijters,
't Sijn al leeraers ſonder les. *Meer niet.*
Dit is 't volk, waer is de Wagen,
Voerman hier is lichte vracht,
Krijghsluy wilje pluymen dragen
Hier is van uw ſomer dracht. *Meer niet.*
Dit zyn ſonder G geſellen
Haer geluyt dat ſchrikt al wat,
Als geſpannen Kallefs vellen,
Op een hol en ledigh vat. *Meer niet.*

Ezels gekrijt luyt vreeſlijk.

Ja ſy hebben haer gequeten,
Als Graef Jan de Moſſel-man,
Hart gedreyght en luyd' gekreten,
Ende komen kael daer van. *Meer niet.*
O wat noodelooſer werken,
O wat ſchrale ſchreeuw en ſchrol,
Sey de Paep, en ſchoer het Verken,
Veel geruckt en weynigh Wol. *Meer niet.*

Stuur Recht.

Antwerpsche WEDER-BOTTEN,

van de

Qualyk-gekeerde Ballen

van

JAN VANDER VEEN.

WEl hoe? wat sien ik daer? wel wat magh dit doch wesen?
Wat maekt dat volk by een? wat hooren sy daer lesen;
Sus, sus, luystert toe. Wat nieus van *van der Veen*,
Dat u tot schreeuwens toe sal vryven voor de scheen,
Dat gy wel willen sult als gy het hebt bekeken;
Dat 't altyt in sijn penn' gestikt had' blyven steken,
En klagen tegen een met een bedroefde stemm',
Ach wat heeft hem verweckt, te schrijven tegens hem.
Ey vrienden laet m'eens sien dees wond're wonderheden,
Wel wel dit is al groot, is 't ook soo groot van reden,
Wy sullen stracks gaen sien wat dat hem onderwint
Dit guychelaren dicht, dit dertien wekigh kint.

Veelgerucht, weynigh Wol.

SIet hier de eerste groet, het recht evalueren,
Den Schatter van Parnas, die dichten kan weerderen,

Siet

Siet hier den Makelaer, die voor de Muysen loopt;
Die hun versleten spel, en oud getuygh verkoopt,
Wel dommelachtigh hooft, hoe hebt gy konnen vatten?
De weerde van ons dight soo weerdelyk te schatten?
Wat heymelyke weet, heeft uwen geest genaekt?
Dat gy soo sonder weet, hun weerde hebt geraekt.
Als gy het vergelijkt by rouwe Verkens-borst'len:
Niet saght voorwaer als wol, om u daer in te worst'len.
O man! had in ons dicht, wat minder schreeuw en schrol,
En in hun plaets geweest daer tegen meerder Wol,
't En had u in de huyt soo vinnigh niet gesteken,
't En hadd' soo niet geruyst, uw zeeren en gebreken.
Dan 't is al even eens, wy houden voor gewis,
Gy noemt het soo gy wilt, doch voelt het soo het is.
Gy brenght ons ook tot spot, dat wy u namen geven
Van uyl, fiel, ezel, guyt: Wel wat 's daer me bedreven?
Seght my Ascalapsthe stelt gy ons tot verwyt
Dat wy u belden uyt, en noemen soo gy zyt,
De Peerlen van uw lant, de wel geboren zielen
Die voegen (dat gaet vast) u mede by de fielen.
Wy roepen neffens hun, met eenderley geluyt;
Dat gy zyt eenen fiel, een overplompen guyt,
En seggen hondert mael, dat eenmael is gesproken:
Niet dat het ons daerom heeft aen 't verstant ontbroken,
Ey neen en denkt dat niet. Wat meynt gy *vander Veen*,
Dat gy ons weerdigh zyt, een degelijke reen?
Meynt gy dat wy om u ons alderbeste pennen,
Die wy tot Princen lof eerbiedelyk gewennen,
Om sulken lammery doen uyt hun layen gaen?
Soo bot en zyn wy niet, wy sien ons volk al aen.
Men doet niet eenderhant het ongediert verhuysen;
Met Katten jaeght men wegh de Ratten ende Muysen,
De Vleermuys met den reuk van eenigh krachtigh kruyt,
Den Uyl, gelyk als gy, met schreeuwen en geluyt,
't En is geen wonder ook, maer teeken van de reden,
Dat wy die naer een plaets, langhs eene wegen treden,

Dat wy die naer een wit, ons dichten drijven heen,
Ook t'samen komen uyt, en spreken eene reen.
Doch soo gy u beklaeght, dat wy u t'onrecht loonen,
Tracht met goe redenen ons ongelijk te toonen:
En seght my hoe gy wilt ontschuldigen uw daet,
d'Onledingh van den Prins, die treffelijken smaet,
Die noyt en hadd' in spraek, noch min in druk gekomen,
Ten waer gy *van der Veen* de moeyt' hadd' aengenomen,
Loon heb den kloeken geest voor sijnen arrebeyt,
De weerde van sijn dicht, dat is genoegh geseyt.

Hoort hier *Jan vander Veen*, die als hy hem ontschuldig
Syn dweersche fieltery noch meer vermenighvuldight.
Wat heeft hy meer gedaen, als wat in rijm gestelt,
Dat heel het Neerlandt door voor waerheyt wierd vertelt.
De vroomste die daer leeft, die kan men soo bedriegen,
Die seyd van dat men seyd, dat houdmen voor geen liegen
O Goddelyke tongh! O wijsheyt noyt gehoort?
O wel gezoute reen! O peperachtigh woordt!
Hier is den eersten man, die 't spreekwoort sal weer-leggen
't Welk seyd dat menigmael, men liegt van hooren seggen
Dit spreek-woort heeft geduert nu over honndert Jaer,
Maer nu soo heeft het uyt, ten deucht niet meer een hayr
Segt kost gy *vander Veen* geen dichter doexken vinden,
Om 't schandigh logen-vuyl daer mede te bewinden?
U re'en die gy spreekt, die brengen u in sted'
Van u ontlastingen het leste vonnis med',
De naekte waerheyt wijst, dat wy geloven mogen,
Dat gy het Princen-spel hebt uyt den duym gesogen:
Want oft gy 't schoont verstraft, en schandelijk verdooft
Het wort hier niet te min van duysenden gelooft,
Het vonnis over u is lichtelyk te strijken.
Het quaedt word licht vermoedt van u of uws gelijken,
Gy die al dat gy wilt, kont schryven met de hant,
Kont ook wel brengen voort dees ongemeene schant.
Is 't ook wel pyne weert, met reden te weer-leggen,
Dat gy voor onschult geeft, van 't geen, dat gy dorst seggen

U Moe

'J Moeder gelardeert, en al de ander reſt,
Yet achterſt' als het voorſt, en d'aldervuylſt' het beſt,
Terwyl dees uwe reen' is kael en ſonder veren,
Soo is het noodeloos, om die te willen ſcheren:
t Is al om niet gekemt, daer hooft 't is ſonder hair,
't Is al om niet doorſocht, een winkel ſonder waer,
't Is nu genoegh verſchoont, dat gy 't gemeen doet lyden
't Is tyd dat ik wat gaen ook voor my ſelven ſtryden.

SA Nen komt voor den dagh, gy klein maer grouſaem woord'
'l'Welk *vander Veene* ſchier verkropt heeft en vermoort.
Komt voor onſmaetlyk Nen' onmog'lyk te verdouwen,
Hert als een beſem-ſtok, die niet en is om knouwen,
Als 't in den ſchrobber ſteeckt, dan is Nen voor de ſchouw,
(Daer *vander Veene* ſtookt) te puntigh en te rouw.
Ja *Jan van Deventer* ten is geen Brande-moris,
Gelyk gy dickwils nut tot uwen Meeſter Joris,
't En is geen Toebak ook, noch van dat lecker bier,
Dat gy ſoo geeren ſuypt geſeten by de vier. (op.
't Is ook geen kaes en brood' want daer ſmaekt eenen dronk
En die walght in uw ſtrot, dus hebt gy eenen vonk, op
Dit beſſem-ſtockigh Nen. Ja, ja, *Jan van der Veen*,
Het is een beſſem-ſtok, hy vryft u voor de ſcheen;
Hy leyt dwers in uw keel, gy ſult voorſeker ſticken,
Soo gy hem niet en draeyt, en poogt recht door te ſlicken,
Gy ſeght (verſneeude vliegh) dat Nen u niet en ſmaekt,
Dat wiſt ik wel te voor, ik hebb 't daerom gemaekt,
Ik hebb' het ſoo gekookt, gebuerman van de Koeyen:
Siet hoe gy u verkalt met op dit Nen te loeyen,
Gy geeft ons in de mondt, dat gy hebt ſtaen uw huys,
Daer uws gelyken woont het ſchrapſel van 't geſpuys,
Aen eenen hoek van 't Stadt, dicht achter aen de wallen,
Daer Koeyen hutten ſtaen, en vuyl beſeykte ſtallen,
Siet hoe dien eygen penn' een geeſſel aen de qua'en
Haer meeſters werken ſtraft, die ſlimme paden gaen.

Hadt gy tot uw geluk maer Leuven eens bekeken;
En by geval het hooft ter venst'ren in gesteken
Aen haer geleerde school: voorseker hadd' den tijt,
U deughdiger gemaekt, en wyser als gy zijt:
En in gevolgh van dien, men had niet aengevangen
Een Galge van geschrift om u daer aen te hangen,
Men hadd' hier ongemoeyt en stil *gesteunt op Godt*,
Daer van gy onbeschaemt wilt maken eenen Sot.
Laet Godt togh blijven Godt, ey wilt daer me niet spotten
Daer zijnder al genoegh, en maekt geen ander sotten.
Ik *steun op Godt*, maer gy die op mijn steunen kreunt,
Gy Steunt op eenen Sot, mits g'op u selven steunt,
Gy steunt op eygen sin, dat doet u onderscheyden,
Soo sonderlingh en fraey, dat ik ben eenen Heyden,
Om dat ik Phœbus bidd'; hier roep ik weer als veur,
O aensicht sonder neus by eenen soeten geur?
Hier dunkt my dat ik sien een Ezel by de snaren,
Een schipper sonder gelt, met rijke Jonkers paren.
Ik sien 't misverstant en dwaesheyt (soo men seyt)
Die Rosen voor de neus van dronke verkens spreyt.
't Is niet te pijne weert dijn plompheyt te bestraffen,
Blijft in uw bottigheyt, wat hebben wy te schaffen
Oft gy juyst niet en weet dat sulks is een manier
By hun die voerden noyt den groenen Lauwerier.
g'En vreest ook Phœbus niet, maer oft hy eens wou klapper
Dat hy al heeft gesien, hoe soud' men u betrappen;
Hoe fraey quam aen den dagh, dat gy: Sus; hooger niet
Men magh niet bellen uyt al datter is geschiet,
Dat dien Tweëntschen Boer, dien averechten hoester,
Eens komm' den winkel sien, daer eenen kruyt-verwoeste
De kassen heeft berooft, die magh hy op een ry
Weer propter hoesten vol met nieuwe specery.
Den stank van dese waer doet my ter zijden deysen
En of den gaelschen stank van eenen Satyr peysen:
Waer voor ik my bedenk, dat ik den droogen *Jan*
Verweten hebb' dat hy een Satyr worden kan,

Me

Met hoorens ende ſteert gelyk de ſulke plogen.
Hoe hebbe ik my hier ſoo ſlechtelyk bedrogen,
Neen, neen, misnoemde Jan, 'k en hebb' het niet geſeyd,
't En kenden u noch niet, ik ſien nu d'onderſcheyd.
De Satyrs Bok en man ſijn half en half geboren,
En gy zyt eenen Bok van achteren tot voren,
Van boven tot bene'en, u ganſche lyf is Bok:
Dat ik u Satyr heet, en houd dat maer voor jok.
Ook heb ik u voorſeyt, tot ware ſtraf en teyken:
De honden ſullen noch en katten u beſeyken,
Dat ſal ook al geſchien, en twijffelt daer niet aen:
Maer in ons Brabant niet: 't en ſou daer ſoo niet gaen,
Dat Brabant d'eer eens kreeg' dat in haer ſchoone Steden
Den vuylen *vander Veen* de ſtraten quam betreden,
Men hongh hem uytte weegh' uyt alder honden reyk
Ver boven 't ſprinkelen van onſer katten ſeyk.
Hier komt my een gevolgh en trapt my op de hielen,
En roept, gy ſult my ſtraks *Jan vander Veen* ontzielen.
't En ſtaet u ganſch niet toe te kleeden ſoo gy wilt
Een degelijk Poëet met kleeren van een fielt,
Ja ſchiet hem die ſtraks uyt en dekt ſijn rouwe beenen,
Met kouſſens ſoo het hoort, kuyſt datelijk ſijn teenen,
Die gy ſelfs hebt vervuylt, gy maekt hem onbekent:
Gaet kleet hem weer terſtont gelyk hy is gewent:
Maekt hem een ander man, als gy hem hebt beſchreven,
Dat ik dat maken ſal? 'k en doen dat noyt mijn leven
Wat iſſer al miſdaen? wat heeft hy al miſlaekt?
Die van een logenaer heeft eenen fiel gemaekt,
Dat *van der Veene* lieght, dat weten al de luyden.
Geen wel geſlepen breyn en kan dit anders duyden,
Siet maer ſijn laſteringh en d'uytvlucht ook daer by.
Die kaelder is als kael, en fraey van lammery,
Hebb' ik hem als een fielt geſchildert, en met kleeren,
Verhackelt en geſcheurt: dat is maer om te leeren,
Dat niemand die ſich hier met leugenen geneert,
Syn eere niet alleen maer ook ſijn goet verteert,

My dunkt ik hadd' hier in hem hooren te gelieven,
Terwylen ik hem koſt ook voegen by de dieven,
En wenſchen hem een galgh oft dweerſche kruck gebout,
In ſteed van letteren, van goedt ſterk eyken hout.
Myn reden is het recht: 't heeft maer aen my gebroken,
Dat 't vonnis niet en is te ſamen uyt-geſproken:
Dan hy verklaert het ſelf. Toont my een Logenaer,
Ik wijs u eenen Dief. Dat vonnis dat is klaer.
Wie is nu logenaer? Hy die heel' landen blamen
En al haer Vrouwen-volk voor hoeren derft vernamen,
Hy die met Princen ſpot, en hun vermaert geſlacht
Met valſche laſteringh' lichtveerdelijk veracht,
En even ſonder ſchaemt en in de Sonne ſtralen,
Met een verheven kruyn derft ſijnen naem verhalen.
Oft hy, die tegens hem ſijn penne ſtiert, en ſchrijft
Te weſen eenen fiel die ſulken handel drijft?
Wie is een logenaer? hy die hem moet ontlaſten:
Oft hy die ongevreeſt ſyn vyandt aen derft taſten,
Die kloeckelijk hout ſtaen en geenſins niet en ſcheyt
Van ſijn gerechtigh woort dat hy eens heeft geſeyt: (m
Die niet en houd voor ſchaemt maer wel hem derf bero
Om dat hem 't Hollantſch-volk wilt galgemaker noeme
Hier komt hy tot vermeet: want die dees galg aenſchouw
Kryght kennis van den dief, daer voor ſy is gebout:
Die roept dan overluydt dit graf is wel gevonden,
Noch beter waert daer aen den logenaer gebonden.
Noch is dees galgh te ſlecht, men vond voor *vander Vee*
Tot meerderingh van ſtraf twee galgen over een,
Ook in ſijn eygen Land, de welgeboren zielen
Die zyn ook vry geſeyd, wat vyand van de fielen,
Ik ducht dat hy eer lank, ſoo yeder ook gelooſt,
Sal ſtooten eens te deegh' ſyn ongeduerigh hooft;
Dan 't ſchijnt dat hy alree ſich wat bereyt daer tegen?
Geeft my daerom een les, gelyk de dieven plegen,
Als ſy ſtaen op de leer, hy roept my vlytigh aen,
Dat ik wel toe ſoud ſien der galgen ſtrik t'ontgaen,

)m dat het hapert licht· , Sie of ik heb te klagen
ıls een ſoo treflijk man noch ſorgh voor my wilt dragen ,
: Is teken noch van liefd'. Ik dank u *van der Veen.*
/laer oft gy elders ginkt uw onderwijs beſteen ,
Ter plaetſen daer men kan in ſtilte gelt op halen ,
En daer men 't volk daer na noch eens wilt doen betalen ;
)och roept het niet te luyd' maer trekt hem aen d'een zy ,
Gy ſult daer meerder dank behalen als aen my ,
)ok meer dan eygen baet. 't Sal beter u bevallen ,
Als (ſoo gy hebt gedaen) te keeren onſe ballen ,
Gekeert is mijnen bal: (maer door de lange rek)
Gy ſuyſelt op uw gat , en tuymelt in den drek ,
Vlieght evenwel noch quaet: dus is de kaets gewonnen ;
Ge-eyndight is het ſpel gelijk het was begonnen.
v'En ſpelen nu niet meer , ſpaert uwen arm voortaen ,
t Is tijdt dat hy wat ruſt , hy heeft ſijn beſt gedaen ,
Gaet leght nu vryelijk uw lichte pennen ſlapen ,
'En hebben d'ons niet meer , te wachten in de wapen.
Vekeert , kaetſt , tuyſt , en ſchreeuwt , ſchrijft , guyghelt ; ſchimpt en knerſt ,
Dreyght , laſtert , lieght , en vloekt , grimt, buldert, ſwilt, en berſt ,
t Is ons al even eens , wy laten u bedrijven ,
Wy houden 't meeſte recht ; houdt gy het leſte ſchrijven ;
Gy ſult (wanneer gy komt) hier kloppen aen een door
Daer yeder een is t'huys , en niemant en komt voor.
Nu leugen-Kaetſer gaet , leert u niet meer vertoonen
Met leugens in een land , daer galge-makers woonen.

Steunt op Godt.

SA wacker *vander Veen* , jaeght weer de kinders ſlapen :
Want Jochem Backer komt weer luſtigh in de wapen ,
Met ballen wel voorſien , nu gy 't verkeeren ſtaekt ,
Om dat gy tot u ſchandt zijt uyt het bert geraekt.

Nu

Nu gy uw schandigh feyt geensins en kond verweeren,
Trekt gy een sotskap aen, en gaet den aep wat scheeren
Om datmen seggen soud' wat wildy van den quant
Die sonder sinnen is en buyten sijn verstant.
Want als een kermis sot soo springhdy door het reepken:
En uwe snater gaet als wageman sijn sweepken,
Voorwaer den lossen key die u in 't voor-hooft woont,
U harsseloos verstant ons wel genoegh betoont:
Maer niet te min men hoort op sulken nar te letten,
En voor de minste straf u yeder vast te setten,
Dus naemt gy beter rust, mijn lieve soete vaer,
Gy komter kael me af, want uwen bal schijt haer:
De Vrouwkens van ons stadt die vragen met verlangen,
Hoe is 't met *van der Veen*, is hy noch niet gehangen,
Of is 't geen stadt van recht daer hy sijn wooningh heeft?
Dat sulken eere-dief soo langh in vryheyt leeft.
Al is 't soo *van der Veen* dat gy u kent onschuldigh.
Uw dichten tuygen 't weer die zyn te menighvuldigh,
Al is 't dat gy uw tongh' nu trekt weer door uw gat,
Dat helpter weynigh toe: want als sy lesen dat,
Maer gy O Brabant weet u vreught te coloreren,
Dat raekt heel Brabant aen, dat kondy niet verweeren.
VYFTIEN. Gy slaght den hond die in de modder leet:
Hoe gy u meer verweert hoe dieper dat gy treet,
En noch soo geeft u vreemt soo uw gedichten melden,
Dat wy u voor een Uyl oft eenen Ezel schelden,
Dat gy een Arent zijt wilt gy ons doen verstaen,
Ja wel verwaende sot wat magh u over gaen?
Wel lotterbolleken, maer wat een lamm' history?
Gy zyt een Arent, Ja, O key vol ydel glory!
Wel pluymeloos gediert; wel Arent kael van gat,
Wel vlerkeloose beest, wel monster van uw stadt.
Ey vrienden oordeelt nu, en heeft men dan geen roemen
Dat hem een vuyle hoop derf eenen Arent noemen.
Wel alder narren gek, schijnt u niet meer gedinkt
Dat gy schrijft tegen my, dat eygen lof soo stinkt,

Gy bakert in de Son ? ſoo doen ook med' de fielen,
Die zyn van kalis-bempt, en van de luyſen krielen,
Zijt gy van ſulken ras, waerom dan doch ſoo prat
Op uw verheven kruin. Dien bal is wel gevat.
Dats DERTICH, *vanderVeen*. Wat meer? oft wy niet lijden
Het ſpelen van den Prins, gy derft daer noch om ſtrijden.
Gy ſeght daer zijnder meer, die weten goet beſcheet,
Wy hebben 't doch geſpeelt, en ſweeren dat by eedt,
En ſeght my *vander Veen*, wat zyn dat doch voor mannen?
Is dat van uw conſoort ſoo zy dy wel geſpannen.
Jan rap is by ſyn maets, den voerman by ſijn vracht,
Den henker by den dief, den Ezel by ſijn dracht,
Maer dats belacchelijk in uw gedicht te leſen,
Dat gy een logenaer ſeght eenen dief te weſen.
Dit's wel het meeſte waer van alles dat gy ſchrijft;
Ja onbedachten man, wat dat gy al bedrijft.
Dees roei komt voor uw gat, dat blijkt aen uwe werken;
Uw groote leugens zyn ſeer lichtelik te merken.
Treet voor den ſpiegel dan, gy vindt daer ſtrak gereet,
Den logenaer en dief te ſamen in een kleet,
Uw booſe laſteringh en wildy noch niet ſtaken,
Maer arbeyt dat gy ſweet om leugens waer te maken:
Gy ſlacht de booſe Vrouw die altyt luys-pook riep
Tot haren echten-man, hoewel hy haer in 't diep
Van eene borne liet tot aen de gronde ſinken,
Het water boven 't hooft, 't perykel van verdrinken
En heeft haer niet belet, al was ſy ſchier verſtikt,
Maer ſtak haer duymen op en heeft daer mee geknikt.
Soo zyt gy van gelyk verſmacht in uwe fouten,
U logens overtuyght, noch ſpeelt gy al den ſtouten.
Dan gaet 't wat flaeuwer toe, en geeft wat beter koop,
En om den langen plas, ſtoffeert gy 't met een hoop
Geraepte Apery, gerooft uyt ander ſpeulen,
Dan ſpringht gy eenen ſprongh van onſe ſtadt op Keulen,
En vraeght, wat dat men daer wel eertijts heeft gedaen.
Wel Maes van Keyendael, wat gaet ons Keulen aen?

Schrijft

Schrijft dat naer Keulen toe, sy sullen haer verschoonen
En u den Rommel-pot, die ouder is dan thoonen,
Wie heeft de meeste schult? hy die den twist begint,
Of die den lasteraer met reden overwint?
Gy weet den Rommel-pot die was te vroegh begonnen,
En d'ander deden 't naer, wanneer 't spel was gewonnen
En gy u vuylsten uyl, toont uwe beestigheyt,
En raekt met uw fenyn te hoogen Majesteyt,
Foey, foei, dit gaet te grof, dat gy de Potentaten,
Die langh gestorven zyn niet kont in ruiten laten,
Die gy soo onbeschaemt den naem van Bloethont geeft,
En vuylen schyte-broek den snoosten die daer leeft.
't En is niet mogelyk, Justitie die moet slapen,
Dat gy geen hant en slaet aen sulke boose knapen.
Dus quakman in 't Apteek, gebruykt wat van uw kruy
Dat sterkelijk purgeert, en schyt de perten uyt.
Geen welgeslepen breyn, dat niet en sal verachten.
Alsulken lasteraer, die 's Princen eer verkrachten.
Nu val my in den sin dat gy aen my gewaeght,
Dat ik en weet niet wat word' voor het recht gedaeght.
Waer daegtmen my te recht? daer 't recht is tot u voordee
Waer 't recht oprecht goet regt, gy had al lang uw oordee
Gy waert al langh gerecht aen eenen rechten staek,
Met besemen om 't lyf, tot alder-princen wraek.
Men moght geen minder straf voor u naer recht versinnen
Dat's VYF EN VEERTIGH *Jan*, dit spel dat moet
Gansch muisen uit de wegh, doet *Jan* nu geen belet (winne
Loop Jongens wegh wegh wegh, flox allegaer na bedt,
Laet hem sijn volle swier gebruyken nu voor 't leste,
Want hy heeft voor de hand de slimste voor de beste,
Al acht gy my te zyn verslagen in 't verstand:
Noch keer ik uwen bal met een geweerde hand.
Veel wysheyt hoeftmen niet om al uw ydel seggen,
Dat u soo aerdigh dunkt, met re'en te weder-leggen,
Is dat niet kinder-klap en ydel wint en rook,
Die wil die kan dat met uw aflaets brieven ook,

E

En voorts van mijn gedicht, daer is niet me te jocken,
Miſſchien oft niet en heeft een angel van de pocken,
Maer wat een lammery brenght gy hier voor den dagh,
't Is kaelder noch als kael, voorwaer gy hebt den ſlagh
Voor uwen ſotten kop gekregen van de meulen,
Houd op en ketſt niet meer, gy valt te ſlecht in 't ſpeulen;
Gy ſegt men met mijn dicht moet langs de huyſen gaen,
Dat word te ſpay belaſt, het is al lang gedaen.
Men roept hier al wat nieuws van logen-ryken *Veene*,
Den grooten Laſteraer, die ſonder recht en re'ene,
Der Princen eere rooft, die vrouwen hoeren maekt,
Dat 't wonder is dat hy aen geen dwershout en raekt.
En noch ſoo geeft u vreemt, dat wy-lien met ons vyven
Op uwe laſteringh by naer eenſinnigh ſchryven.
Wel is dat wonder Jan? wy ſchieten naer een wit,
't Is al naer eenen Uijl die in ons boomen ſit.
Gy ſegt dat ik miſſchien wat buyten echt geſnaert heb:
Gy moet vermoeden dat ik met uw wijf gepaert heb,
Daer moeten reden zijn, dat gy u dat bemoeyt,
En dat gy onſer vijf daerom ſoo ongeſnoeyt
Den naem van Koekoek geeft, gy liet dat beter blijven;
Want gy my reden geeft om tegen u te kijven,
Dit gaet myn eer te naer: want 't is ſoo veel geſeyt,
Oft ik mijn eyers hadt in uwen neſt geleyt,
Wel Jan hoe ſmaekt u dat? wel vriendt wat gaet u over,
Wat plompert zyde gy, gy maket langs hoe grover,
En noch ontſtelt gy u dat wy uw rijmery
Meer achten als het is, een rechte apery.
Gy klat een deel pampier, om my wat te miſprijſen,
En al wie dat ik vraegh oft yemant my kan wijſen,
Een regel tot uw eer, oft eenen tot ons ſchand;
Een yeder antwoort my, den nar heeft geen verſtant:
Hy klapt al uyt en in, als een die vol geſmult is,
Dus ſchijnt het dat ſijn hooft met kladt-pampier gevult is,
Voorts meynt gy dat gy hebt een meeſter-ſtuk gedaen,
Als gy vraegt, hoemen my laet ſonder bellen gaen.

Ik ben daer van bevrijt, hier zyn geen meer te vinden,
Mits hier een heeft geweest, ik denk van uwe vrinden,
Die heeft s' al op gekocht, voor die van Deventar,
Die hangens' aen de kap van haren grooten nar,
Van haren *van der Veen*; die 't breyn is ongeslepen.
Maer seght my sottebol hoe hebdy dat begrepen?
Dat ik met menschen drek 't vergulden heb geleert,
Ey leest het eens van her gy hebbet gansch verkeert.
Ik hadd' het soo belast, als gy daer wilt op letten,
Aen die u met te kroon sou op den Esel setten,
En die u paddigh lyf sou touwen met de ro'en:
Soo is het niet geseydt dat ik 't soud' selver doen;
Dien bal is weder quaet, hy valt u op de kleeren,
Wat ketser zyde gy? g'en kond geen ballen keeren.
Gewonnen is myn spel. Nu *Jan* nu zijt gy Jan,
Gy blyft in al uw doen een overwonnen man.
Staekt al uw apery, want 't valt hoe langh hoe slechter.
Laet yeder in sijn eer, en *stuert* voortaen wat *rechter*.
Ik laet u voorts gerust, en schrijft naer desen keer,
Op al uw tateringh, niet eenen regel meer.

BESLUYT.

YEmant sou nu mogen spreken,
Waerom dat wy 't hooft soo breken,
Met een dul uytsinnigh Man,
Die aen dulhuys was bequamer,
Als een schoon vercierde Kamer,
Die veul wil en weynigh kan.
Ik beken, 't is tegen reden,
Dat wy onsen tyt besteden,
Aen alsulken grooten Nar,
Die van Mannen ende Vrouwen,
Met goe reden, wordt gehouwen
Voor een Sot van Deventar.
Lichtelyken is te merken,
Aen sijn ongesnoeyde werken,

Dat hy 't liegen is gewendt:
Want den vuylen Apoteker,
'k Segh dien grooten Laster-spreker,
Hier wat seyt en daer ontkent.
Let maer eens op dese parten,
Godt den kender aller harten
Roept hy tot getuygenis,
Dat hy is geen Princen blamer,
Maer hy lieght den logen ramer,
Dat bevintmen voor gewis.
Want het woort is naus gesproken,
Of den eedt die wort gebroken,
En hy vanght van nieuws weer aen,
Koningh Hertogh te beschelden,
En soo schandigh uyt te belden,
Meer als hy noch heeft gedaen.
Wat behoef ik veel te seggen,
Of sijn feylen uyt te leggen,
Neemt in handen den Verkeer,
Daer in suldy, lieve vrinden,
Dat hy loochent, waer bevinden;
Wat getuygen wildy meer?
Ik en wil niet meer bedryven,
Ik laet hem te bersten schryven,
Hier me treed' ik uyt de baen:
En laet *van der Veen* de mallen,
Tegen sijns gelyken kallen:
Want myn spel is nu gedaen.

Veel vlaggen luttel boter.

DWaes is den mensch geacht, die 't sig wil onderwinden
Een snode leugen-tongh te toomen oft te binden,
Die recht gelyk de Slangh, hoewel sy is geschent,
Haer selven wederom naer d'ander deelen wendt.

Den aert van sulken beest, haer daet, natuer, en werken
Kan yeder een te recht in *vander Veen* nu merken,
Die door de waerheyt is verwonnen en gevelt,
En noch met leugenen hem tegen waerheyt stelt,
O dwaes ontmenscht bedrog, hoe kond gy noch bestrijden
De waerheyt? die u toont den valsheyt quaet om lijden,
O gy Periphate? gy hater van de rust,
Die niet dan in de nijdt en tweedracht sich verlust.
Die niet en zijt gewoon dan met vervloekte trecken
Sijns naesten lof en faem met laster te bevlecken:
Te rooven hare deught, te duysteren hun eer,
Al waer 't ook soo het blijk, sijn eygen Over-heer:
Dies niemant u te recht te schelden hoeft te schamen,
Ik weet geen teem soo snood' die u niet sou betamen,
Dan aengesien gy u hier in soo dapper stoort,
Soo geef ik u den lof, die u met recht behoort.
O dwaes vermeten loer, die schout der sonnen stralen,
Die met bedeckte kap magh sijnen naem verhalen,
O hersseloos vernuft! ô vogel in de maen,
Gebekt, gepluymt, geklaut, om op de kruk te staen,
O roem diens eygen eer, uyt-meter van uw daden!
O eer-dief van de deught! O spoor van alle quaden,
O winkel vol bedrogh! O blaes vol ydel wint!
O steen-klip vals bedekt voor die de deught bemint!
Ey sie hem nu eens aen, hoe blaken hem sijn oogen?
Hoe past hem desen lof? wat tant sal hy my toogen?
Hoe strijkt hy sijnen baert? hoe schut hy met sijn kruyn?
Hoe lacht hy my nu toe, als een gesneden ruyn?
Nu weet ik wat men kan met drijgen al verwerven.
Dan *Veen* hoort noch een woort, al sou ik 't weer verkerve
Bedaert nu noch een reys uw breyneloos verstant,
Want licht te zijn verstoort dat acht men voor een schar
My dunkt in uw gedicht, dat gy ons hebt geschreven,
Oprecht geen antwoort tot uw onschult is gegeven.
Gy komt met Keulen voort, wel wat gaet ons dat aen?
Gy dringht ons op het geen een ander heeft gedaen:

Gedaen en niet gedaen. Had uws gelyk geſwegen,
G'en had op d'eerſte groet ſulk antwoord niet gekregen?
Maer nu u leugens zijn door waerheyt overtoont,
Soo brenght gy Keulen voort, is dat niet fraey verſchoont?
Dan neen uw valſch gevley ſal ons niet meer bekoren,
U Crocodilſchen aert die kent men van te voren,
Wy weten nu te recht, dat *Veen* niet anders kan
Dan liegen, daer hy is den opper-meeſter van.
Holla, dit loopt te hoogh, ik ſou my wel vergeten,
Siet hoe hy nu weer ſiet, 't ſchynt dat hy is beſeten;
Hy ſlokt my t'ſeſſens op, ô Theutobocus zaet,
Verſet dat bak-huys vry, eer gy ons al verſlaet.
My jammert, dat ik u geen meerder jonſt kan toonen,
Om dat gy my als vriend ſoo ſoetkens komt verſchoonen,
O man gy doet te veel, ſiet dat gy u bevrijdt
Van eygen ſmaet en ſchant, en voor u ſelven ſtrijdt.
Wel *Veen* wel zijt gy daar? ik ſal my wel verweeren,
Gaet ſeker vry naer huys eer u de horens ſweeren.
Gy ſegt ik ben verſchoont om mijn onnoſelheyt,
O lou, dat weet ik wel, 'k en heb u niet miſſeyt.
Al dat ik heb gedaen dat is eens anders ſeggen,
En om dat yeder ſeyd, en kond gy 't niet verleggen,
Maer dien u 't ſeer wat raekt, die ſchelt gy voor een ſot.
O knecht weyd niet ſoo breedt, gy vindt u al beſpot!
Gy noemt my ſlecht, 't is waer ik wil het vry wel weten,
Want ik my noyt als gy ſoo ſchandigh heb vergeten
In ſchimp of leugen-tael, noch dichten valſch en ſnoot,
Waer me gy noch onteert de Princen naer hun doot.
Is daer uw groot verſtant en wijsheyt in gelegen,
Dat gy een daet verhaelt, die ſelver u gaet tegen:
Is dat het groot vernuft, daer gy ſoo ſeer van roemt?
Waer door men u met recht den Princen-ſchender noemt.
Of is al uw verſtant in ſpot oft ſchimp te vinden,
En leugens, daer gy weet uw regels meed' te binden?
Want noyt en komt van u een deftigh kloek gedicht,
Dan als gy Princen ſchelt, oft valſche leugens ſticht,

Waer mee gy niet alleen en troſt des werelts Heeren,
Maer komt dijn Schepper ſelfs ook blamen en onteeren,
Vervloekten laſteraer, verſteent gelyk een rots,
Die dynen Heylandt ſcheldt, verſmaet, onteert ſeer trots
O Hydras booſe ſchim, vol geel fenijn begoten!
U laſterigh geſchuym op ons nu uyt geſpoten,
Keert weer tot in uw borſt, in uw Serpentigh hert,
d'Welk u noch brengen ſal tot uw verdiende ſmert.
Houd gy uw groot vernuft, met 't kleyn ſal ik my lyden,
En in der waerheyts ſtrael my heugen en verblijden.
Wy kennen uwen aert, wy kennen u gewis,
Wy weten nu te recht, wie *van der Veen* nu is.
Die noyt het ſwerte vocht laet uyt ſijn penne ſchieten,
Oft kan ſijn wit papier vol duyſter leugens gieten.
Soo dat ik nu voort aen ſijn dichten niet meer acht,
Die hem den Duyvel ſtort in 't breyneloos gedacht:
Maer vaſtelijk beſluyt, en ſpeur uyt al ſyn daden,
Dat ſijnen ſnooden aert is weerdigh te verſmaden.

Brandt in Liefde

HIer *Veen*, hier is de man, die gy noemt Broer Corneli
Die u klaer toonen ſal, wie meeſter van 't krakeel is
Wanneer een vreedſaem menſch is vredigh en geruſt,
Dien vrede is te niet, ſoo haeſt den booſen luſt.
Dat blykt aen u, die ons met laſter komt beſtrijden,
Soo dat g'ons reden geeft u in het minſt te mijden.
Uw pen dat is te ſtraf, waer mede dat g'u plaeght.
Laet ſien wat is het eerſt, daer gy u van beklaeght?
Hoe dat gy Princen ſchent? wat? wilt g'u dat verſchoonen
't Geen yeder is bekent: moet m'u dat breeder toonen?
Wel herſſeloose hin, wel arent in den nacht,
Die 's vogels jongen rooft, en hem van klaerheyt wacht,
Siet, wat gy hier ontkent, naus hebt gy 't uyt-geſproken
Of weer een erger feyl, komt u uyt 't hert gebroken.

Hi

Hier hoogh verheven geeſt, hier wel geſlepen breyn,
Hier is uw wys vernuft heel kenlijk, ſoo ik meyn,
g'En weet waer blijven met Prins Henderik den blooden.
Gy ſchelt, beſchimt, verſmaet, de overleden dooden,
g'En kreegt noyt wond' ſoo fel, s'en quam door uwe daet,
Gy trekt op uwen hals nieuw laſter, ſtraf, en ſmaet.
Sa *Veen*, weer wacker aen, ik komm', u doch al voorder,
En noem u wel te recht een Beul, en Prinçen moorder.
Wel *Veen*, hoe ſmaekt u dit? my dunkt dit gaet wat bont,
Maer laght uw eygen ſmert, ſoo doet gy als een hont,
Had g' op 't Naſſouſche bloet niet quaets genoeg geſpogen,
Moeſt ſulken deugtſaem Vorſt uyt 't graf noch zyn getogen,
Uyt 't bloet van Ooſtenryk, die 't Neerland noyt verliet,
Die om ons Hertoghdom het Keyſerrijk verſtiet.
Albertus, welkers lof onſterffelyk ſal leven,
Soo langh het dalend' vocht ſal boven d'aerde ſweven,
Wiens waerde deught en lof ik niet beſchrijven kan,
Word van u, *van der Veen*, geſcholden een tyran,
Den laſter en den ſmaet die deed hy van hem vlieden,
Door dat hy alles liet door ſynen Raet geſchieden.
Een laſter-tongh die had ſyn hoogheyt ſoo geblaemt,
Dat ſy Juſticia om recht doen heeft gepraemt, (vuldigh.
Door ſchelding, ſchimp, en ſmaet, die s'uytſpoog menigh-
Denkt wie de Princen blaemt, wat doot dat hy is ſchuldig,
Schrijft lof'lyk roem en eer van den Orani-Prins,
Dewelk hy wel is weert: maer ander blaemt geenſins
„ Een laſteraer, die oyt heeft 's Princen eer te geven,
„ En is niet goet genoegh om Princen eer te geven,
Dan *Veen*, ik ſpeur aen u, al oft gy waert een knaep,
Van ſin-rijk kloek beleyt, ervaren op de kaep, (den,
Daer als moorthong'rig boos derf trou' lants-heeren ſchel-
En treden met den voet den lof der lofbaer helden.
Wie raekt gy hier weer aen? wel *Veen* hoe wat noch meer?
Hier blaemt gy tot uw ſchand' dit was dijn over-heer,
Den Soon des Arents Vorſt die aen de woeſte baren,
Plus oultre heeft geſtelt voor Hercules Pilaren,

Een Koningh goedertier en deughtſaem van gemoet,
Die Vaderlijk droegh jonſt voor d'eel Naſſouwſche bloet.
Die ſoo verheven was, by hem geen vergelijken,
Die op ſijn ſchouders droegh ſoo vele Koninkrijken;
Die kom gy *vander Veen* verachten en verſmaên,
Waer van Wilhelmus ſelv' ten dienſte heeft geſtaen.
Ja nam in ſijn behoedt dijn eygen Princen Broeder,
En wierd van hem gequikt als 't kint van ſyne moeder
Wat voorder is geſchiet, is yeder een bekent,
'k En roer of ſchrijf niet meer, myn reden is ge-endt:
Ik vraegh, ſtaet het u toe, die leeft by uwe handen,
Te ſchrijven ſchimp of ſmaet op Vorſten van de landen?
Hoe komt dyn Duyvels aerdt met laſter uyt-gebort?
't Is eer-dief, ſchimp, fenyn, al wat uw penne ſtort.
Die leſt den Lelie-vorſt gebroght heeft om het leven,
En is geen ſtraf oft pyn ſoo groot op 't lyf gebleven,
Als gy, *o Veen*, nu hebt door uwe daet verdint,
De ſtraffe van het quaet altyt haer meeſter vindt.
Soo veel als my aenraekt, 'k vind my genoegh gewroken;
Want in ſijn eygen vet ſien ik den vogel koken.
'k En heb ô booſwight, noyt in moorden my verluſt,
Maer dorſt gedurighlyk na d'eendracht, vree en luſt,
Ik leve door de doot, die CHRISTUS woude ſterven,
Waer door den menſch, die wilt, kan ſaligheyt verwerven,
Nu *Veen* vaert hier mee wel; dan lyk-wel noch een woort;
Dat ik niet meer en ſprak, ik vrees gy waert geſtoort.
Om dat gy in het minſt u niet en ſoud beklagen,
Sal ik u dienen noch een weynigh op uw vragen.
Gy vraegt, waerom men hier al ſchoedet op een leeſt.
Hoe vat gy dat noch niet? gy zijt wel kleyn van geeſt:
Gy ſegt, ik leſe d'een, en hebbet al geleſen.
Eenſtemmig wort den dief recht tot de galgh verweſen,
Eenſtemmigh wort van ons u deſe jonſt vereert,
U laſter-logen-ſcheld' ons ſulken oordeel leert.
Dus was ons in gemarght van galgh' en rat te ſpreken,
Daer is geen ander ſtof om laſter-quaet te wreken.

Wat

Wat is doch uw belijdt als ſchelms eer-dievery?
Gy waert geluckigh *Veen*: waerdy met hangen vry.
Hoe ſeer gy ſchelt en blaemt, gy ſulter noch toe komen,
Had u den baſt eens vaſt, uw ſcheldingh waergenomen.
Wel *Veen* ik peys wel half, hoe dit gebraet u ſmaekt,
Ik meyn dat by den Nen u in de keel geraekt.
Voorwaer het is wel hert en taey om in te knouwen,
Dat gy naer uw verdienſt een galge moet aenſchouwen.
Nu *Veen* gy hebbes wel, ik ſteek van u de braek,
Als gy myn dichten ſiet, peyſt dat ik laſter laek,
Die noodigh is beſtraft. Hier mede laet ik 't blyven,
En acht u voorts onweert yet meer tot u te ſchrijven.

Ik leef door de doot.

Antwoort den dwaes naer zyn dwaesheyt.

SEYND-BRIEF.

Van Aſſuerus Loe, Ofte, Leo, Onnoſel

Antwerpſch Koekkoeks Rymerken.

AEN

Dien kloeken uytnemenden Schim-rijken Poëte,

JAN VANDER VEEN,

Daventrienſis.

Op ſijn Kaets-ſpel.

DEn grooten *vander Veen*, voornaemſte der Poëten,
Die al den af-gank t'ſaem van oud' en nieu heeft g'eten,
[J]a die Minervam ſelfs, en al haer wysheyt me,
[H]eeft ſeſſens door gejaeght als pil van aloë.
[B]eſoek d'Antwerpſche groet van een onnoſel, lichte,
[S]lechs Koekoeks Rymerken, in goeden ſlechten dichte
[G]eſtelt, op ſijn manier, op hoop dat dit beſtaen:
[S]yn grootheyt ſal uyt jonſt in 't goede nemen aen.

Wijt roemend' *van der Veen :* ſoo hier was aengekomen
U Kaets-ſpel kloek gedicht, 't was nauwelyk vernomen
Antwerpen met haer ſoons was heel beroert, verſtoort:
Want ſulken donder-ſlagh en waſſer noyt gehoort,
d'Een hiet u laſteraer, en d'ander leugen-ſtichter.
d'Een ſeyd' den duyvel hael den valſche Kaets-ſpel dichte
Daer was een groot gekrijt, alleen ik ſtondt en docht,
Dit Kaets-ſpel dient te zyn wat nader onderſocht.
Maer ſtondt ik d'eerſt verſuft, hoe ik den bal ſou keeren,
Want kaetſen kan ik niet, en ben nu t'oudt om leeren.
In 't leſt ik dacht wel hoe ? en ſchepten eene moet,
Ik ſal mijn beſte doen: die ſoo veel doet, vol-doet.
Sa luſtigh, rappe maets, ik komm' u ook al by ſtaen
E vero Salus wacht, dien bal komt recht op my aen.
Siet hier de beſt op 't leſt, dat gaet al red'lijk wel.
My dunkt (ſoo dit begint) 'k verſtaen wat me van 't ſpel.
Wat Tytelen zyn dit, Marcolphus, Polyphemus,
Klaes Mopſus Kamerlingh, den Neef van Nicodemus.
Dit vlieght my veel te hoogh, 't gaet boven myn vernuft
Hier ben ik weer uyt 't ſpel, en ſta geheel verſuft.
Dit moeten namen zyn van treffelijke quanten,
Van Kerken-dienaers of van uwe Predicanten,
't Gaet vaſt: want gy aenſiet my meed' voor heel geleert:
En ſeght, dat ik daerom tot Leuven heb verkeert,
En daer al veel Latijns met Lepelen gegeten:
Vervolgens dat ik vry behoorde wat te weten.
Och vriendt gy faelt, ik noyt daerom tot Leuven was,
Doch dank u van de eer, en docht, ſoo ik het las,
Waer 't waer 't geen hier in ſpot op my wort uyt-geſpog
Al waer voort al de reſt (gelijk het is) gelogen,
Soo mocht ik ook als gy 't kaets-ſpelen wel verſtaen,
En mee tot by de ſtuyt den bal te rugge ſlaen.
Maer nu ben anders niet als Pelgrim mette Schelpen,
Fons innocentia, de Heer die wil u helpen:
Want den onnoſelen, ſoo gy te recht beklaeght,
Die wort van eenen hoop ſtultorum ſteeds geplaeght.

Ma

Maer die hem quellen d'meest dat syn verwaende sotten,
Die d'arm onnoselheyt geduerighlyk bespotten,
En maken eenen uyl, een dikmuts, eenen nar,
Te slecht om gek te zyn, een Esel, Vos, en Var,
En anders desgelyk, d'welk al souw beter passen,
Op sulk verwaent gespook, dat niet en doet dan bassen
Als rekels sonder steert, dat midden in het vuyl
Hem Arent noemen derft, en is een rechte uyl.
Maer wat magh togh bedien uw Haseasenorum,
Oft moetet mogelyk zyn Asiasinorum?
d'Welk seggen wilt dat ik een opper esel ben:
Dat waer te grof, sulk' eer ik my te waerdigh ken.
Men siet daer meestendeel de esels zyn verheven,
Dus waer de eer aen u veel beter toe geschreven,
Want den pat over al gy maer verheffing preekt,
En daerom van u selfs soo treffelyken spreekt.
U noemt een adelaer die mint der Sonnen stralen,
Die met verheven kruyn derft sijnen naem verhalen,
Die wandelt openbaer, en niet geheym in stilt,
En ik en weet niet wat, die wonder wesen wilt.
Voorts dank u jonstigh hert van 't vriend'lyk medelyden,
Dat gy hebt over my, en al het groote lyden,
d'Welk my het arme brein soo deerlyk heeft verkout,
Doen ik tot letter-keer te soeken m' hadt verstout. (heeft,
Maer hoe magh 't zyn met 't uw, d'welk al te lang gesocht
Eer 't uyt myn letter-keer drie beesten fraey gedocht heeft.
En daer na mynen naem; 't is wonder, lieve man,
Soo niet geborsten is geheel uw Hersenpan.
En waer toe al dees' moeyt om mynen naem te vinden?
Dat was van geenen noot, den besten van uw vrinden,
Die gy den last 'raer ons te talen had bestelt,
Die u Verstockens naem en Bruyninks heeft vermelt,
Die had u mynen naem ook seer wel konnen seggen,
Ja mynen handel, ampt, en wandel uytgeleggen,
Want die aen yeder een 't Hantwerpen is bekent.
Ook die maer eens ter maent te komen ben gewent.

Waer

Waer ik als gy, ſulk volk by my geen laſt meer kregen
Om te vernemen yet daer my waer aen gelegen.
Dan vreeſe, dat hier op gy my verwyten ſult,
Dat ik en myne maets daer hebben af de ſchult,
Om dat wy onſen naem niet hebben eerſt geſchreven;
g'Hebt vry al wat gelyk, dan willet ons vergeven,
Wy ſijn het ſoo gewent, 't is Rymers oude wys,
By hun gedicht alleen te ſtellen hun devys.
En Hugens doet het wel, wilt ons daerom niet ſchelden,
Voor een licht nameloos gebroetſel meer uyt-belden.
„ Een diemen acht heel licht, valt ſomtyds wel in 't eynd
„ Den ſulken op het lyf, veel ſwaerder als hy meynt.
Wat dunkt u, *vander Veen*? hoe keer ik deſe ballen?
Al wel, maer nu wat raedt? ik word' weer overvallen
Van Ezel, Vos en Var, drie beeſten, die gy t'ſaem,
Als alder beeſten vaer, brenght voort uyt mynen naem.
Neen neen, 't en is geen noot: veel beter zyn dees beeſten,
Als menſchen vol van ſmaet, als noyt geruſte geeſten,
Wiens REDEN niet en is, als WAEN en enk'le ſchyn,
Die VYAND totter doodt VAN recht en REENE zyn,
't Vel van den Vos tot bont, den Vos is nut om jagen,
Den Ezel is bequaem om onſen laſt te dragen.
Den Var, gelyk men ſeyd, die maekt ons lap en leer,
Hy maekt vlees voor de kuyp, hy maekt ons melk en keer.
Ik wenſchte *vander Veen*, dat gy my alle jaren
Driemael dees' beeſten ſond, wat ſoud' ik gelts vergaren,
In weynigh jaren tyts? dan dit' maer loſſe praet:
Uw groot vernuft den ſin inwendigh bet verſtaet:
Want door dees' beeſten kondt gy meeſterlyk bedieden
Des menſchen levens-loop, den Vos der jonger-lieden
Doortrapte wacker jeught, de Var den man gelykt,
Als voor de ſtemmigheyt de dertel jonkheyt wykt.
Des Ezels traegheyt is gelyk d'af-gaende menſchen,
Waer toe, hoe ſwaer, hoe droef, wy al te komen wenſchen.
d'Uytlegging is ſeer kloek gegront op vaſte reen,
Niet minder kanſe zyn, ſy komt van *vander Veen.*

Voor

Voor 't lest neem ik in dank, en derf my des beroemen,
Dat u belieft heeft my den rechten soon te noemen
Van Goossen op het Veer, hoe-wel my onbekent.
Ik Hoop 't is een man van eer, geen trots of smaet gewent,
En hoe het is of niet, altyts daer van behoed ben,
Dat ik voortaen niet meer een bastaert Spaens gebroet ben
Daer voor in uw Verkeer gy gansch ons Brabant schelt:
Hoewel uw seggen hier by vele niet en gelt.
Maer hier is groot geschil, g'heel Brabant schier bemoeyt is,
Waer door uw liefd' tot my so gonstighlyk gegroeyt is, (is,
Om dat gy my alleen soo soetelyk aenveert,
En tegens al de rest soo schrickelyk gebeert.
Ik segh tot myn beschut, dat gy daer toe had reden:
Want ik u niet soo hert als d'ander heb bestreden,
Geroepen niet als sy met eenderley geluyt,
Gy ezel, uyl, gy fiel, gy lompen, plompen guyt.
Is in myn kleyn gedicht yet anders meer te lesen?
Dan dat g'een logenaer en lasteraer soud' wesen.
Dat 's immer beyde waer, soo heb ik niet mis-seyt.
Wat aengaet logenaer, gy selfs bekent het feyt:
Dan seght u logen komt van ander t'hooren liegen;
En datmen ook de vroomst soud' konnen soo bedriegen,
Dat gy alleenelyk in rijm wat hebt gestelt,
't Geen door gansch Nederlant voor waerheyt wert vertelt.
't Is wonder wel verschoont, genomen op syn Gelders.
Hoewel dat sulk verschoon souw luttel gelden elders.
't Gaet hier al anders, want hier luyt het oude woort:
Dat menighmael men liegt van 't geen men seggen hoort.
En daerom derf ik my te seggen niet verstouten,
Al dat ik menigh mensch van u hier hoore kouten,
Lest vraeghden ik aen een die my van Holland scheen,
Ey lieve seght my doch, kent gy *Jan van der Veen?*
Hy seid' geheel gestoort, wien kent doch niet die stuytwisch,
Die gansch het Neerlant door geacht voor eenen guyt is,
Die mont-vlieg, niemants vrient, die blaes-kaek, albestier,
Hoogh-schreeuwer, lasteraer, dien Doctor by het bier,

Die

Die om ſijn laſtering' is uyt ons Stadt gebannen ?
De perels van ons lant, de alderwyſte mannen,
Die ſeggen opentlyk, men hoort dees vuyle vlugh'
Ten toon te ſtellen met een brant-merk op ſijn rugh.
Dit meer en anders wort hier tegen u geſpogen,
Doch ik en achtet niet, want houden 't voor gelogen;
En ducht ſoo ik dit voorts vertellen gingh voorwaer,
Dat yemant ſchelden mocht my voor een logenaer.
Wat aengaet dat ik u een laſteraer genaemt heb:
Wat is daer aen miſdaen ? my dunkt ik u beſaemt heb:
Voor ſulk een als gy zijt, en ſoekt te weſen, want
Tot laſter ſtrekt uw doen, uw ſinnen en verſtant
In allen uw gedicht is anders niet te vinden ? (vrinden,
g'En ſpaert noch kleyn, noch groot, noch vyanden, noch
Noch levende, noch doot; elk vindt daer zyn beſcheet;
Dies ik u tot vereer een opper laſt'raer heet,
Der laſteraren Prins, den Duyvel uytter hellen,
De tweede Aretin, die op zyn graf dee ſtellen,
Dat hy van yeder quaet te ſeggen was gewent,
Behalven Godt alleen, die hy noyt hadd' gekent.
Vermaerde *van der Veen*, hier med' ſoo wil ik 't ſtaken;
Want weet de kleyne konſt u luttel kan vermaken;
Want een onnooſel knecht, wiens ſinnen met gedruys
Steedts ſpeulen ſchuylewink, de drie die zyn van huys,
Die 't ſedert ik hem ſond' om letter-keer te ſoeken,
Niet weer en zyn gekeert oft ſchuylen in de hoeken,
Had ikſe by de werk, ik ſouw' met kloeker reen
Betoonen wie dat is den grooten *vander Veen.*

t'Hantwerpen Anno 1632.

POST-DATE.

SOo ik hadt gebroght ten eynde
Deſen Send-brief ende voort
Achter een te ſluyten meynde,
Werdt ik onverhoets verſtoort

Van een van myn befte Vrienden ;
Hy die fchryft *Godt is mijn Schut* ;
Die tot mijnent my quam vinden,
En heeft foo myn werk geftut,
Doen hy had' naer oude zeden,
My begroet en ik hem weer,
Heb hem vriendelyk gebeden
Neffens my te fitten neer,
d'Welk hy deed', en heeft geflagen
Op myn fchryven fijn geficht,
En foo ftraks begon te vragen,
Oft ik had yets nieus gedicht.
Ik feyd', Broeder gy mocht weten,
Dat den grooten *van der Veen*,
Den vernaemften der Poëten ;
Onlanghs heeft met kloeken reen,
Allen 't geen' hier was gefchreven,
Wel beantwoord, en te deegh
Aen een yeder 't zyn gegeven,
Soo dat ik ook d'myne kreegh :
Waer van ik hem dank moet feggen
Want het geen' hy van my fpreekt
(Oft het fom verkeert uyt leggen)
Al tot myndεr eeren fteekt,
En daerom gaen ik hem ftieren
Defen Brief, al valt hy flecht,
Hy magh denken 't zyn manieren
Van een arm onnoofel knecht.

Daer op heeft myn Vrindt gefproken,
Half geftoort, gelijk my docht,
Wat heeft aen 't gedicht gebroken,

By my voor den dagh gebroght?
Dat het niet en kost bewegen
Vander Veen, te schrijven yet,
Goet of quaet zy me of tegen,
Schrijft hem dat en latet niet.
Dienvolgens kost ik niet laten,
U daer van de weet te doen,
Biddende seer uyttermaten,
Vriendelijken wilt u spoen,
Op 't schut waerheyt wat te schryven,
Siet dat gy hem 't zyn ook geeft,
Wilt hem door de neuse vrijven
't Geen hy soo gepepert heeft.
Oft en hebber geen genucht in,
En de moeyt u tegen staet:
Mits daer is te veel gerucht in,
Soo geef ik u desen raedt,
Schrijft hem al de selve reden,
Die hy storten tegens my,
En houd u daer met te vreden
Laet hem daer med' loopen vry.
't Sal op hem al beter voegen,
Midts dat hy heeft gestudeert:
En met eeren en genoegen
Van elk een gepromoveert,
Binnen Leuven in de Rechten,
Maer niet als een Ezel dier:
Want sulk dingen uyt te rechten,
Is te Leuven geen manier.

E vero Salu
J A

JAN VANDER VEENS
KRUCKEN-DANS.

Toege-eygent
De vijf Lamme Antwerpsche weder-botters.

De swacke moet Moes eten.

Recht-sinnige Leser.

't IS te veel twee Missen voor een gelt, die behoorden d'Antwerpsche Retroswijntjes, te weten, dewelke na datse met ongegronde Kindtsche belacchelijke ende Breyneloose dreygementen, Schimp-reden, ende onabele Leugenen; (tot harer spot) begroeteden; Heb ter bede van sommige (hoewel ongeern, als zynde onwaerdigh beantwoort) haer fouten berispt, hare bloet-dorst bestraft ende hare blaeuwe flaeuwe voor-stellingen aen-gewesen door het Kaets spel: tot spyt harer Midas-ooren, ende Gespanjoliseerde harten, waer tegen sy (schand's wegen) yets moesten kanten, als 't bleek; teelden met pyn een vreemt Mis-schepsel, bet schoon van lee-lijkheyt: half Uyl, half Ezel, genaemt na sijne botte Ouders Weder-botten, singht als sijnen broeder Koe-koek, is die in alles gelyk, uyt-genomen, dat dit met myne vederen pronkt, soo is 't in der daet, haer leste broddery is 't oude en 't selfde, alleenlyk dat dit wat anders is door-spekt met myn eygen Kaets-spels-reden, des zyn hare beyde (alleens-luydende) Boekskens boven de waerdye genoeghsaem met het eene voorsz. Kaets-spel wederleyde: d'onnosele vroeters en kennen Rosen noch Peerlen, ver-staen haer best op gegeten Appelen, als Francois Bruyn-inks, doch haer en is niet meer gegeven, d'arme halsen doen haer uytterste, 't ontbreekt haer aen de macht, niet en de wil, als het dede.

Mauke-poot en Lammert Janssen,
Kreegh de grillen en wou danssen,
Hompel pommel ging den bloet,
Want hy sprong op Esschen krucken,
Doe 't hem nu niet wel wou lucken
Riep hy, mannen 't hart is goet.
Even soo ging 't swacke Joris,
Doe hy vocht met stoute Floris,
Joris raekten onder voet,
En hy kreeg wat om sijn ooren;
Noch soo liet hem Joris hooren,
Mannen, riep hy, 't hart is goet.
Leenard tegen alle hoopen,
Wou sijn kintje leeren loopen;
Leenard hadde goeden moet,
En het Kind had maer een beentje,
Alsmen sey, onmoog'lyk Leentje,
Riep hy, mannen 't hart is goet:

SOo is 't met haer,'t hart is goet om quaet te doen, mae
laes d'arme luyden zyn uyt-geput, ende gansch weer
loos, 'k hebber deernis mede ende bidde voor haer, s'e
weten niet wat sy doen, derhalven kastijd' ikse genadig
met dit sachte Gardeken, geleent van Broer Cornelis
Vaert wel. *J.V.V.*

KRUCKEN-DANS.

'tANtwerpsche Lam-gebroet en kan nu niet meer Ka
Met Kaets-spel of Verkeer, sy hatent als fenyn, (s
Nu willen sy om prys met ons op krucken dansen,
Daer zijn sy basen van, om dat het Kreupels zyn.

Ey ey ey noyt vreemder dingen,
Siet hoe dat de Kreupels springen
Op den ouden Koekoeks sank:
O! belacchelyke sprongen

Hi

Hier gaen oude ende jongen
Over beyde zyden mank.
Och och och, o wee elende,
Dit is 't puyk der Gast-huys Bende,
Dit zyn hinkers van Appol,
Villers van de negen muysen,
Knappers van Philippi Luysen,
Schorfde Schapen sonder Wol.
Wel ja wel dit is te sott'lyk,
Lieve mannen 't is te spott'lyk,
Hier is maet noch re'lykheyt;
Dit 's een Rey van losse schroeven,
Dit 's een Dans van slechte Boeven,
Dit is mooy van leelykheyt.
Wat begaen dees' arme Wichters,
Dese lompe plompe Dichters?
Wat, wat, wat; dit gaet te slecht;
Nu op Krucken dan op Stelten,
't Is te deerlyk, maer sint felten
Dans' op kromme voeten recht.
O sint Lammert, troost u Lammen,
Troost dees' Bocken, troost dees' Rammen;
Troost de Kind'ren Isegrims,
Troost de Buffels, troost de Varren,
Troost de onbesnoeyde Narren,
Troost haer met een weynigh slims.
Bidt voor dese grove Geesten,
Bidt voor dese sotte Beesten.
Lammert siet u Lammen aen.
Bidt togh voor u uyt-verkooren,
Op dat groeyen hare ooren

Datm'er magh een knoop in slaen.
Bidt voor dese todde-vodden
Die door 't oud' het nieuw' verbrodden.
Biddet voor den Bunsingh *Frans*,
En voor *Brandt* den Neute-kraker,
Voor *verstocken* Galge-maker,
Die hier homp'len aen den Dans.
Biddet voor den Studiosis,
Voor 't onnos'le Kallef Mosis.
Voor den *Anagrammatist*;
En den Luys-pook *Broer Cornelis*,
Die te bijster scheef en scheel is
Die te leelijk hem vergist.
Bit voor dese vyf Poëten,
Die van Midas zyn gespogen;
Van Likaon op-gevoet,
Datse mogen al haer dagen
Als Acteon Kroonen dragen
Want sy zyn van 't naeste bloet.
Bidt, dat Tirebus den Vader
Hare sinnen t'saem vergader,
In sijn gele en groene Kap,
Want indiense vrucht verwecken
Soo raekt wis het Landt vol Gecken,
En de duerte in de pap.
Bidt voor dese arme spotters,
Bidt voor dese Weder-botters,
Bidt dat bid' ik yeder een,
Bidt dat dese Ee'le Basen,
Dese Kreup'le Lamme Hasen
Laten *van der Veen* met vreen,

JAN VAN DER VEENS

VERBAESDE FAMA,

OVER

De treffelyke ongemeene Zege der wijtberoemde Stadt Maeſtricht, ende der Steden Venlo, Roermonde, Stralen, Zittert ende Limborgh: Mitſgaders ſes Schanſen, verovert door 't beleyt des alder-doorluchtigſten Prince van Orangien,

Alles binnen den tyt van ontrent vier Maenden ende een half, in 't Jaer 1632.

DE tong is ſprakeloos de ſinnen zyn vervlogen,
En 't herte met de ziel ten Hemel op-getogen,
En ſwymen van de vreught, als Philippus door 't gevaer,
En waken in een droom van Logen-ſchynigh waer.
't Is waer Maeſtricht, Maeſtricht, Maeſtricht is in de poten
Van onſen tammen Leeuw, en Brabant heel ontſloten,
En Gelderlant geſtelt weer op ſijn oude voet:
In ſpyt van 's Keyſers macht, en 's Konings wrevel-moet.
't Is waer Maeſtricht, Maeſtricht is door der Princen handen
Geſchakelt en Gertrouwt aen onſe vrye Landen.
O! overmoedigh Vorſt, uw vrees is noch te koen;
De Fama ſelf verſtomt en ſtamert van uw doen,
'En weet, wat Zege ſy het eerſt of leſt ſal roemen;
Sy rept van als, en kan naeuw yets te rechte noemen,
Sy haſpelt en vermenght en brabbelt onder een
De Schelde, Ryn, en Maes, de Schanſen met de Ste'en,
En dwaelt ſoo in 't geſeg, en hapert in 't verhalen,
't Wilt teffens uyt de mont Roermonde, Zittert, Stralen,

De Kruys-Schans, en Mastricht, en Venlo, Geusen-bri
Met Limborgh, en noch meer, z'en kan niet soo sy wil
Des maektse een besluyt, en roept met weynigh reden,
Ses Schansen wint den Prins en even soo veel Steden,
In eenen Somer, of noch minder tijt sprak sy,
En na het ooge-merk en blijft het daer niet by.
Wat Musa kan voortaen met Eel vergode sinnen,
Na eysch van dees Trophee een Zege-Rey beginnen?
O! Roede van Maraan, Comeet des dwingelants,
O! Sweep van Oostenryk, O Koortse der Tirans,
Wanneer gy in de vuist dyn stale Kling' laet blinken,
Moet Tiphon het gemoet, en Ciclops 't harte sinken,
En t' sidderen van anghst, ô! dwinger van den Bos,
Die buyten onse Grens, maekt sulken Grendel los.

Triton Jansen.

EEn grendel half vereeut, van Spaensche Roest beslage
Die self der Goden Smit niet sou t'ontsluyten wagen,
Dat waeghden onsen Mars, en gaf soo wacker vonk,
Dat d'Echo in het oor der Roomsche Goden klonk,
Saturnus van Madriel, de Jupiter van Weenen,
Die sonden daer in yl den vochten Triton henen,
Die quam in korte wyl weer op sijn oude grondt;
By tyt en wel te pas soo quam hy daer hy 't vond,
Ik meen den Water-man, den fellen Triton Jansen,
Die in den Mossel-hof de stinke-pas kost dansen,
Dien Visscher achter 't Net, die quam hier uyt den Pals
En proefdent op de Maes op dat hy 't kost van als.
Hem docht hy sou nu bet de wilde Gansen temmen,
Om dat hy kent de zee en Meester is van 't swemmen,
Hy is Neptuni Soon, en Doris naeste bloet,
Gedoopt in 't selve nat, dat Venus heeft gevoet,
Dat vele van sijn maets soo gulsighlijk in sogen;
Ten eynde sy daer van gesoute zielen spogen,
Waer van de pekel soo in Charons Schuytje droop,
Dat hy door 't selve sop ten naesten by versoop;

En had hy niet gehooft, den flocker waer verdronken,
En met zyn lichte vracht in Styks te grondt gesonken.
Den Veerman gaf een vloek, met dat hy heeft gestrant,
En sey, loop voor den Droes weer na sint Anne-landt,
Dat was daer Triton sich by Glaucus hadd' gegeven,
Doen hy door Martis dwang most door de modder streven.
Ik segh, dus komt het by, dat hy de stroomen kent,
De diepte en de drooght der Meyren is gewent,
Dus heeft hem dit verstout de Maes ook te bevaren,
Hoewel dat daer ontrent veel wilde dieren waren,
Soo haest en was hy niet gekomen op het nat,
Of hem en quam terstont een Otter achter 't gat,
Een Otter Leeuws gewijs, en heeft soo troef gegeven
Dat meest zyn Water-volk als meule-steenen dreven.
Ik meen dat hem dit meer als van Vrouw Venus speet,
Doe hy om harent wil 't lit van sijn vinger beet.
O Zee-man, kost u doe een beuseling soo spijten,
Soo vrees' ik, dat gy nu sult groote stucken byten,
Ey lieve segh my doch (dit schiet my in den sin)
Geeft Mars den heetsten brant, of Venus de sottin,
Ik denke, dat het Mars in desen noch sal winnen,
En dat sijn troetelen verkoelen kan het minnen;
Dan Triton weet het best, hy is in als versocht,
Te vryen op de drooght, te baden in de vocht;
Te huygh'len in de Kerk, te weyff'len met de Veysers,
Te drayen na de wint, dan Geus, dan Spaens, dan Keysers;
Hy vaert, hy ryt, hy loopt, hy swemt, in sout en soet,
In 't kort, hy is ter handt, als Jan Potagies hoet.
Na dat hy was bedaert, soo gingh hy sich bedelven,
Doe kreegh hy moet en ook de brodse van hemselven;
Hy past' op niemant niet, 't zy Engels, Wael of Schot,
O broek 't is sulken haen, want hy en acht geen Godt,
Daer lagh hy stil en mak, gedoken in de Schelpen,
Verwachtende Vulcan, die sou hem over helpen.

Vulkanus Vonk-baes.

NA dat Vulkanus week den grooten God der Sweden
Soo bracht hy hier te lant veel duysent lompe Smeden
Hy schudden sijnen kop en roden veder-bos,
Hy grimden als een Beyr, en loerden als een Vos,
Hy stampte met de voet, en dreyghde met de handen,
Hy krulde sijnen baert, en knarsten op de tanden.
Hy draeyde als een Stier de oogen in de kop,
En streek daer na sijn hoet en barsse knevels op.
Doe ging het swetsen aen, het pocchen en het blasen,
Het snorken en gesnuyf, het vloeken en het rasen,
Ik wil der Geusen Mars doen vlieden soo geswindt,
(Sprak hy) niet anders als de Hase voor de Windt,
Dit is voor my geen werk, 'k en houdet maer voor speulen
Des troost u vry op my, gy (*a*) Borgeren van Keulen,
De daet werkt mynen Naem Vulkanus * Papenheym,
De Ketters moeten voort, ik dryffe na der Heim.
Doch ben ik seer beducht en ben in duysent vreesen,
Dat Mars (voor my beanghst) al sal aen 't vluchten wesen
Ik wed' dat hy bereets voor myne trommen trilt,
Als voor des jagers tromp het ongetemde Wilt,
Gelyk als voor de Wolf de saght gewolde Kudden,
En ook sijn Krijgers voor myn naem als lov'ren schudden
Of als het snelle Hart omcingelt en gestrikt,
Of als de teere Duyf voor eenen Havik schrikt,
Betrap ik eens syn Heyr 'k sal man en muys vernielen,
Ja matsen sonder moeyt, en al 't gebroet ontzielen,
'k En spaer doch niemant niet, 't is alles sonder keur,
Het zy ook wie het zy, de Klinge moeter deur,
't Sal gelden (al en al de kleyne met de grooten)
De Daggen in het Hart, de Degens in de Strooten,
De Pieken door het Lyf, de Sabels in de Kop,
De Voeten op de Borst, de Poken in de Krop,

(a) Papenheym beroemt sich dit binnen Keulen.
* Ich heys Possenheym, Ich wertse an heym dryven. Syn eygen Reden.

De Nagels in 't Gesicht de Handen in de Vlechten;
't Sal blyken op een kort wat dat ik uyt sal rechten,
Sie, dese vrome handt is 't, die van straffen weet,
Sie, dese vrome handt heeft Maeghdenborgh versmeet;
Wiens jammerlyk geschreeuw, bepeirelt met de vonken,
Heeft als een snaren-spel my in het oor geklonken,
Wiens Solffer-vlam vermenght met karmen en gesucht,
Bewolkt met rook en damp hergalmden in de lucht,
Den Echo, die het hert eens Tygers sou versachten,
Dat my geensins bewoogh, maer in het harte lachten.
Hier saghmen 't wreetste wreet, dat oyt den Afgront schiep,
Het scheen een Helsche Myn die Schreyborgh overliep;
Geen Nectar noch Banket en kost my soo vermaken,
Als 't braden hares volks en 't gloeyen harer daken,
Dat loogh Vulcanus niet, hy heeft den brandt op 't lest
Met mensche-vleys gestookt, met Mensche-bloet gelest,
Den fellen Albanois, den roem der Castilianen, Duc d'Alba.
Den Nederlantschen vloek, den heyligh der Maranen,
Die Nero overtrof in Moord en Tyranny,
En alle grouw'lijkheyt, die overtreffet hy,
Noyt gryse tydt en sal sijn boose naem verroesten.
Noch roden uyt 't geheug dit Maeghdenborgs verwoesten!
Niet eer en was versaet Vulcani helsch gemoet,
Voor dat de Stadt versmolt in tranen, vuir en bloet.
Hier door is hem de moet ten Gorgel op-geklommen,
En is in korten tijt by Martis Heyr gekommen.
Soo haest den Water-helt (Triton) syn komst vernam
Gebruykt hy hem tot hulp, soo dat hy over quam,
En rusten met sijn volk op eenen Korduwagen,
Die al den ganschen last most van het Leger dragen.
Vulcan, die gaet na wensch, en anders als gy dacht;
De gene die gy dreyght heeft uwe komst verwacht,
Nu stroopt de armen op, en metter veert aen 't villen,
Sny Hacksel uyt de Buyk, en Hutspot uyt de Billen,
t' Sa t' sa, daer gaet het aen, nu wachtje Boer ik kom.
O Gort, hoe springt dien Haes met jonge Leeuwen om!

Soo wacker aen de man, dat 's lustigh aen-gevallen,
Hoe vluchtigh klimt-dat Volk (als Slecken) op de Walle
Soo mannen Broeders, soo; tast soo de Ketters an,
Een schelm is 't, die doe veel meerder als hy kan.
Sie, ginder op de hooght' kan onsen Mars beloeren,
Hoe dat den Vonk-baes weet sijn Smeden aen te voeren;
Hy stoot, hy dreight, hy slaet, z'en willen niet meer voor
(Ja, is dat spelen gaen? het is de magre Moort,
O Treur-spel al te droef) het Schut met schraet geladen,
Kastyde 't arme Volk met duysent ongenaden.
Daer wast, trek af, trek af, maer eer de leste vloot,
Soo wasser al bereets wel dertien hondert doot;
Den Snorker die ging door, en won een hoope schanden,
Die sich verheugd' in brant, die vluchte nu voor 't brande
Syn wrake was met vuyr, het vuyr vergold hem dat,
Want hy en al sijn Volk die kregen 't vuyr in 't gat.
Vulkanus fluyte voor, en Mars hem op de hielen,
Die joegh hem na, soo dat de lappen hem ontvielen,
Die met een stale roe bestreek sijn ys'ren huyt,
En dreeffer moort en brant met duysent vonken uyt.
Soo blaffer komter we'er, men sal u beter raken,
En soo 't u wel gelukt veel gauwer voeten maken.

d'Uyt-lacchende Fama.

NU vlieght de werelt door in bossen bergh en dal,
De spottelyke Faem, en schatert over al,
Daer sluypt den Schyter heen, die Mars wou gaen belette
En sonder slagh of stoot de Sadt Mastricht ontsetten.
Ha, ha, ha, ha, ha, ha, wat haelt de man een lof!
Ey siet de Lobbes gaen, de steert die is hem of.

Af-rekeningh.

AL vloot gy (Papenheym) in d'onder-aerdsche Rots:
g'En sult geensins ontgaen de strenge geessel Godts.
Den Hemel is van spyt en gramschap op-geswollen,
Den toorne Godes rookt, de rampen zijn aen 't rollen,

De

Den diamanten Throon door ſijn verbolgen ſtem
Die davert, dreunt en trilt, en tſiddert onder hem;
Die ſeven Hemelen met hare Firmamenten,
De Sterren, Son, en Maen, en alle d'Elementen,
Syn Koortſich van de vloek, die u betreft (Vulcan)
't Gelt uw Godlooſe Romp en Ziele, O Tiran.
Vliet waer gy vlieden kunt, geen plaets' en is u veyligh;
g'En vliet niet uyt het Oogh des alder-grootſten Heyligh,
Gy hebt op u gelaen (in 't korte wel geſeyd)
Een ſchand' tot 's werelts eynd, een ſond' in eeuwigheyt.

Verwonderingh tot 's PRINCEN LOF.

O Prins van daer Aurora lonkt,
Of daer ſich Phœbus 's morgens pronkt
En badet in de rode Roſen,
Tot daer hy daelt van Thetis ſtrandt,
Is dyne Faem ſoo vaek belandt,
Die klaeght, s'en magh nauw eens verpoſen.
Sy vlieght de Werelt om end' om,
En maekt de vreemde Vorſten ſtom,
Wanneer ſy dynen roem uyt dondert,
Tot wonder van een yeder een;
Dan doch, behalven ik alleen,
Die ſich geenſins daer af verwondert.
Is 't vreemt, dat ik dit ſoo vertoon,
Ik ben (O Vorſt) dit ſoo gewoon,
En dat van myne kintſche dagen,
Maer, dat ik voor groot wonder drijf,
Is, dat dyn Eed'le kleyne Lyf
Soo overgrooten Hart kan dragen.

Stuur Recht.

JAN VAN DER VEENS
RASE-BOLS CHAOS

't Veelhoofdig Dier raest over al,
Een yeders raedt wil gelden,
Wat zynder Stuer-luy aen de wal,
En buyten schoots al Helden!

Klaes Nar, en Praetje-by, die broeden 't Landt vo[l]
zotten.
Die in de Uylevlucht van 't nest te samen rotten,
Jan Alleman die weet het murrigh van de staet,
Koert Vise-vaes vertel al watter omme-gaet,
En Floor Fluyter seyt versier de kromme krullen,
Daer Teeuwes Tydingh-siek de beurs me gaet vervullen,
En Pietje Schape-graeuw, met Neuse-wyse Frans
Die hebben 't stadigh door geladen op de Schans,
Dies Pop van Kamerlandt roept, laes! 't is al verloren;
Soo dattet Doove Jaep, bescheydelyk kan hooren,
Och! och! seyt Gysje Kay, met Golfert staegh en lelt,
Hier is weer op de baen een nieuwe Barnevelt;
Wy bennen al verkoft, ten naesten-by gelevert,
Siet Mopses van Sint Truy, en Snaterige Evert,
Met Joost de Kevel-kin; die loopen over al,
Die weten watter is, en watter komen sal.
Wat Joseph heeft gedroomt, wat Besje by de rocken
Of Spin-wiel heeft bedocht, dat werter al vertrocken,
Maer Israël de Wael, (die eertydts was Soldaet)
Die hekelt met de tong, en haspelt mette praet,
Monsieur, hadse de Prince, oude Staet fande lande
Belegge Geldere, ou Steve-Weerde, niette ga in Brabande,
Hadse folge mon rade, s'hebs niet kryge dit malheur;
Daer spreekt de Keyrel recht, seyt Jurrien de Schreur.

Dat heget alle-wegh, seyt Geurtje-vaer van Bommel.
Hoe schalme nou de Schans wedder kriegen (wat drommel)
Dat schal my nije doen, snackt onse Bremer Hans;
Ba g'en verstages niet, 't is een meschante Schans
(Seyt Faes van Hellemont) vilein om 't approcheren,
't Is dangereux en smal, dat sal ons empescheren.
Ja gru, wel ester smal, ba dats impartinent,
Dat es een groot erreur, seyt Gilleken van Gent;
Maer Hans van Bacherach, die antwoordt seer vermeten,
De Schans is 't gaer gering, men solse bald' ouf vreten,
No feght (seit Meester Jems) Ey kno-it ferre wel,
Wit Inglis souldiers fein wey die wel kreyge sel;
Wat deel (Roept Abbe Fries) de droes die hiet nu fane,
Met sisje is 't naet te dwaen, me schiet met blaeuwe bane.
O say! O say! O say! klaeght Marri Mieuwes Jan,
Wel hei, ik word schier aers, waer is uys Prinske dan?
Me wist noch t'uysers niet, of alle ding was meutje,
't Is neyt soo 't sauw, O neen, 't is wel gesaeyt God greutje,
Waer Vayer daer mee ryk, roept Aertje van Jutfaes.
Wel nou alst alle-seyt is, hier iy elen baes,
Wat meynje wel by get, dat w'om dit kleyne bruytje
Soo lichtlyk stryke (maet) seyt Amsterveense Luytje.
'k Meent icke ook alsoo, ik houdet metten Leeuw,
'k Heb icke goeden moet (seyt Adriaen de Zeeuw)
Ba 't es dan soo het es, het moeter up gewaecht zyn,
't Moet eender wegens hen, al sol de Bruet geen maegt zyn,
(Seyt Klaes van Deventer) Godt sal ons bolde troosten,
Dou snakste, on ik heur, seyt Michel maet van Oosten.
Tys Bom-been komter by, en roept, de Prins die vliet,
Maer Mats van Gulik seyt, des kals geleuf ik niet.
't Is waer, seyt Oly-bok, 't is logen, seyt Jan Stopper,
Maer Goosen Tierentey, en Lubbert Garen-klopper,
Die schudden mettet hooft, 'k wed (seggense) 't is waer.
Flus kryghter ien een lap (seyt Symen Meulenaer)
Die quaet seyt van den Prins, dat sweer ik; ja ik seper,
Oft lichtelyk ien jaep, y-gut (seyt Louw de Sleper)

Dit ſmal-gebient dat raeſt al avont op den Dam ;
De ſtraet is yeder vry (ſeyt Jochem Achter-lam)
Wel hey , wat roertet jou , wat magh de man al kalle ,
Pluk-veugels houdt je bek , of 't ſelje beurt haeſt vallen ,
(Seyt Schipper Barent Fok) is 't al-te-mael van 't mal ?
Dit zyn bevare-maets , en Stuer-luy aen de wal.
Wat quelt dit gore-goet ? Siet daer komt noch ien Elingh
Wo ſu , wat ſeg ik dy , al ſin ik een Weſtphelingh ,
'k Sin jo ſoo goet as y , al heur ik hier niet t'hoes ,
Met ons daer heftmen 't ſpek ſoo wal as hier in 't moes.
Siet daer me ſcheyt de ſchool , met kyven en met grollen ;
Dat 's alle daegh te doen met deſe RASE-BOLLEN.

ODE.

HY die daer ſit op 't hooghſte hoogh ,
En heeft den afgront voor het oogh ,
Wien nacht noch duyſt're Mynen ,
Geen duyſterheyt en ſchynen.
Voor wien , dat al 't gedachte klinkt ,
Voor wien , dat al 't verheven ſinkt ,
Die , wat oyt is bedreven ,
Heeft ſonder ſchrift beſchreven.
Wien Iſraël de zege gaf ,
En ook onthiel (tot ware ſtraf)
Die ſtraft en ſalft met reden ,
Noch op den dagh van heden.
Dien ſelfden Godt (noyt uyt-geroemt)
Noyt uyt-gelooft , noyt uyt-genoemt ,
Geeft zege , heyl , en plagen ,
Na dat wy ons gedragen.
Is 't Godt die alle dingen ſtiert ?
Waeromme raeſt dan 't ongediert ?
Wat ſchort haer dus te kryten
Godts daedt de menſch te wyten ?
Bet-weters , wijt gy 't menſchen daet
Het weynigh dat ons tegen gaet ,

Soo wyt ik 't u verwyters,
Gy Coloquintsche kryters.
U vuyle ongeregeltheyt,
U tonge, daer de gal op leyt,
Doet ons dees' straf genieten,
Soo 't aers een straf magh hieten,
't Rapsodius is wel gesint,
Soo lange als het gaet voor-wint,
En 't luk blyft by haer woonen,
Soo sijn 't heel moye boonen;
Maer als men eens de Boelijn vest,
Dan gaense zee-siek na de nest,
En op de Schipper schelden;
Die moet het dan misgelden.
De meeste meesters van 't geraes,
Syn Pelgrims, die hier soeken 't aes,
En op een stro-wis landen,
Aen onse vrye stranden.
Verbastert en verbeest geslacht,
Is 's Princen roem uyt uw gedacht,!
d'Onsterffelyke daden
Gedaen door Godts genaden.
Sal een geleende Schenke-schans
Nu doen verdorren sijne Crans?
Ey! oordeel eens rechtvaerdigh,
Doch, 't is geen antwoort waerdigh.
Al droeghmen yemant noch soo veer,
En stelden hem eens onsacht neer?
Schoon buyten wil of weten,
De deught sal zyn vergeten,
Hierom besluyt ik voor het lest,
Het leste heught de narren best;
De narren zyn aen 't hollen.
Wacht u voor RASE-BOLLEN.

Insicht.

Wat is des vyandts winst en kans?
Een houdeloose Schenke-Schans?
Een Vlot, daer op een Aerden-wal,
Een dat, een wat, een niet-met al,
Een luk, van korte vreughd en moet,
Een winning, die hem schade doet.
Dies als men 't wel te recht besiet,
Soo is 't een op-gepronkte niet,
Ja, min als niet, want 't gunt hy heeft,
Hem meerder ramp als voor-deel geeft.

Seyt yemant dattet ons ook smart,
De pyn en gaet ons niet aen 't hart.

Stuer Rech.

J. VAN DER VEENS CALLA LA BOCA OFTE MUYL-BANDT,

Over de Zege van Schenke-Schans.

Verovert door het beleyt des Alderdoorluchtighsten Prince van Orangien Fredrik Hendrik van Nassauw, *den 29. Aprilis*, Anno 1636.

JA wel, ja wel, ja wel, noch moet ik dubbel wellen,
Soo schiftet sausje niet, noch wel ik al (gesellen)
Om dat ik sie herschept, veraert, verbleekt, herstel
Het wesen van Jan Gal, om dat het soo wel welt;
Om dattet uyt de gis van hem en sijne knapen,
(Van sijnen alssem-kud', en wolvelyke schapen,)

Te plotſelyke gaet, te kort neemt keer en kans,
Te kort neemt roem en moet, waerom? de Schenkeſchans
(Die hy onwinbaer hiel) is hem in weynigh weken
Met waep'nen voor de vuyſt, te trotſlijk afgeſtreken,
Nu is te recht *haldt ſmoul*, nu is het *kip jour tong*,
Nu iſſet *houtje bek*, daer leydt ſyn hooge ſprong;
Daer leyt ſyn opper zeeg', daer leyt ſijn roem der roemen.
Die Spaengien * *Hollandts hart* en *Kroone*, plagh te noemen,
Waer benje nu Jaep-Roet? waer benje bittere Gys?
Die graegh ons goet en bloet ſoudt lev'ren tot een prys,
Soudt lev'ren aan 't gebroet der ſtraffe baſtaert Moren,
Niet wetende waer door u dit is angeboren, (moet
Een wonder meer als vreemt, dat 't Hollandts ſaght ge-
Syn eygen Vaderlant den Spaenjaert op-dracht doet,
Hoe hadjet voor de lap, hoe blickerden de tanden?
Hoe ging het Tonge-bladt, hoe haſpelden de handen?
Hoe ſprong het hart in 't lyf? Alagremento waſt,
De Geus is in de ly, het zeyl leyt op de maſt,
De Boelyn over Ree, bekayt is al de preutel,
Want Schenkeſchans dat is de rechte Hollandts-ſleutel;
Dees peerel eeuwighlyk aen 's Koninghs Kroone paſt,
Hoe net was dat voor-ſeydt, hy had 't capittel vaſt;
Hoe aerdigh had hy dat, gelyk een handt vol vliegen
Geopent in de windt, verſtroyen en vervliegen.
O averechts geſlacht, nu voelt gy eerſt de ſmart,
Gy vonght een Pieterman, die quetſten u aen 't hart.
De winſt had, al bereets uw hart en ziel bezeten;
En 't veynſen heel verjaeght, de vreſe doen vergeten;
Dies hebt gy, onverjaeght, voort opentlyk gebaert
De Spaenſche wrede vrucht, daer van gy ſwanger waert.
Doch alle dyn gebaer, en watter is geſproken,
Dat wort u uytgelacht, en wel te deegh gewroken.
Wat dunkt u, was de Schans ons winbaer ofte niet,
Of is het door verras, of door verraedt geſchiet?

* Schenkeſchans Le cœur & la couronne d'Hollande, ainſi l'appellent les Françoys & les Eſpangols.

Neen, wiss'lyk geen van bey dees midd'len sijn begonnen,
Maer is met vroomer handt heel Ridderlyk gewonnen,
Gedwongen en verheert (hoe treffelyk gemant)
En dat noch maer alleen door 's Princen Rechter-hant;
Die wel den Cardinael met al sijn trotse machten,
Daer mede (hoe gering) kloekmoedigh dorst verwachten.
't Was Picolomini, Thomaso, en Graef Jan,
Die soo van veeren af eens roken aen de pan;
Maer door de bange lucht trok yeder sijnder wegen,
Thomaso sloegh een kruys, en gaf se sijnen zegen.
En daer mee sloop hy door, en liet de Schans in strik
Wiens hoope van ontset verandert in een schrik,
Veranderd' in gesucht; soo lange sy ten lesten,
Met redelyk besluyt, verlieten hare vesten,
Verlieten haer gewin met vrolyker gedacht,
Als eens haer viel te buyt, door meerder luk als kracht.
DUs is den hoogen lof, de Schansse met de Wallen,
Des Princes Cardinael tot onsen Prins gevallen.
O! jonge Spaensche Vorst, 't was een bevroren eer,
Die van de Schansse quam; sie nu, nu dooyt se weer,
En droppelt in het slyk, 's is slimmer als verloren.
g'En zyt niet die gy waert, maer minder als te voren,
g'En zyt niet die gy waert, eer u de zege quam,
Maer minder als te voor', om dat men die benam;
Doch voelt het alder-best hoe dat u is te moede,
Die 't quade wel behoort te kennen uyt het goede.
Hieromme beeld' my in, en komt my klaerlyk voor,
Als of ik dese Klacht uyt dijne lippen hoor.

Klachte des CARDINAELS.

HOe heeft een donder-buy ontpruykt dees blonde hare
Die van Fernand' en Phlip bekranst met Lauwer wa (ren
Gezegent en geacht van Romens beste ziel,
Het hart van Oostenrijk, en 't leven van Madriel,
Di

Des Keysers rechter-hant, de voeten van Hispangien,
Comeet des Duytschen Kreyts; een blixem voor Orangien?
De Bloem des Ridderschaps, de Vorsten, Stenden, Steen
Verhieven (elk om strijdt) ten Hemel myn Tropheen:
Dies word' ik aengebe'en van hoogh-beroemde Groten,
Als of dit moedigh hert was van metael gegoten.
'k Was meerder als een Mars, vermetel, stout en prats,
Omhelst van 't grootste luk op 't hooghste rond des rats,
Op 't hooghste van de trap der wydt-beruchter Helden,
Die oyt met 't roode vocht ontcierden 't groen der velden.
Ik was de rechte hoop van Hollandts ondergangh,
Ik was des Ketters Roed', en der Rebellen dwang;
'k Meend' alles door myn konst sou werden opgesloten,
De sloten van de Ste'en, de grendels van de Sloten;
En uyt te roeyen soo de wortels van dit kruyt,
't Gunt my (helaes!) nu sweert ten neus en ooren uyt.
O Schans! die myn Trophee tot aen de wolken stelden,
O Schans! die mynen roem we'er tot den afgront velden,
O Schans! ô Schenke schans! vervloekt zy uyr en tyt,
Doe ik u eerlyk won, en eerloos raekte quyt.
'k En heb geen beter troost, als my te evenaren
By noch ontelbaer meer, die sulks zyn weder-varen;
En hopen dat de tijdt sal slyten dit verdriet,
En denken als voor heen, 'k en ben 't alleenigh niet.

WAer is de Slaep bol nu, den Rase-bols bekyver;
Dat nameloos gediert, die soet vergalde schryver?
Hy moet weer voor den dag, het Varken moet uyt 't schot
En snoepen 't versche Ey uyt kacke-stoeltjes pot.
't Is nu de rechte tijt, de boonen zyn aen 't bloeyen:
O vrienden, die hem kent, wilt doch sijn ooren snoeyen,
En krammen hem de neus, en korten hem de start,
Op dat hy onsen hof niet wederom verwart.
Ik vrees dit abel dier sal alle drek begrapen,
En knorren als hy plagh, en dan weer leggen slapen,
En schuylen als een Uyl, en droomen een gedicht,
Dat, beter als dit Beest, darf komen in het licht.

Nu leydt hy vaſt en peynſt, om ſyns gelyk te trooſten
En wenſcht de Schans en 't volk op 't uytterſte van Ooſten.
Dan 't gene dat hy wenſcht, en wenſtmen hem niet weer,
Maer vry wat verder, dats' by onſen lieven Heer.
Vaer wel dan Midas-bol, vaer wel *Seinjoor pordrido*,
Vaer wel gy Circes boel *ô porco, bien veſtido.*
Doch moet, (al eer ik van U. E. Sl. oorloof neem)
Vernieuwen wederom ons voor-ſeg', d'oude teem,
Die g'in den Slaep-bol wiſt verkeerd'lyk uyt te leggen,
Is 't anders alsmen ſey, dit was, en blijft ons ſeggen:

Inſicht.

WAt is des vyants winſt en kans?
Een houdelooſe Schenke-Schans:
Een vlot, daer op een aerden-wal,
Een dat, een wat, een niet-met al,
Een luk, van korte vreughd' en moet,
Een winning, die hem ſchade doet.
Dies als men 't wel te recht beſiet,
Soo is 't een opgepronkte niet,
Ja, min als niet, want 't gunt hy heeft
Hem meerder ramp, als voordeel geeft.
Seydt yemandt, dattet ons ook ſmert,
De pijn en gaet ons niet aen 't hert.
Seydt yemandt, dat het ons ook ſmert,
Men antwoordt neen: maer 't klemt het hert,
En 't knaeght de ziel van Neske-bol,
Die nu de Gal braekt in ſijn hol:
Daer zit den Bunzing neer gebuckt,
Al of hy Almanacken druckt.
O hoe ſweet de knecht!

Stuur Recht.

Op 't

Op 't
MISTIGE WEDER
In Duyns,
Den 21. Octobris 1639.

INdien de penne kost Kartouwe schoten geven,
En dat een yeder rijm gaf donderend' gerucht,
Soo mocht de Poësy afschilderen na 't leven,
't Verdelgh der Spaensche Vloot, en eer-vergeten vlucht.

't MISTEN NIET.

MEn seyt, het Misten doe de Vloten sich genaekten:
Hoe kan dat mogelyk of waerlyk zyn geschiet?
Want onsen Admirael die treften dat het kraekten,
Met heele lagen Schuts, doe Mistent immer niet.

't Scheen of den Afgront barst' en baerde Solfer-bergen,
En dat den Helschen Draek sijn Mynnen springen liet.
Het geen den Spangjaert deed' de hairen staen te bergen,
En sengen van den Kop, doe Mistent immer niet.

't Vertoonden in 't gesicht of Zee en baren branden,
En streden mette Rook door 't vreesselyk geschiet.
Daer was den jongsten dagh, alsoo het scheen, voor handen,
Gelyk 't voor vele was, doe Mistent immer niet.

Noyt treften diergelyk, 't goldt noyt soo lyfom leven.
Noyt Spek in sulken anghst, in jammer en verdriet,
Noyt ging 't soo Boeg aen Boeg, noch Steven tegen Steven,
En Zy op Zy, als doe, doe Mistent immer niet.

Het puyk der Galjoens en 't meest der Spaensche Schepen,
Die boog den vromen TROMP met kracht tot sijn gebiet,
Soo datse naer 't gebruyk haer Vlaggen moesten slepen,
Een teken als gevaen, doe Mistent immer niet.

TEGEN-BERICHT.

O QUENDO, (Wien 't gemoet uyt-beelde door het zuchten)
Die was den lammen Dans van Spangiolette zat,
Dies sloop hy van den Rey, den welken hy ontvluchten,
En is ons soo ontsnapt, doe mistent immer wat.

Hoe dat den Spaenschen Haes den Loper word' ontfangen,
Gewelkomt en onthaelt, dat wierdt hier wel gegist.
Hoe word' ANTHONIO met groente wel behangen,
Doch vele meenen neen, om dat het heeft gemist.

LOVER

Aen den volmaekten Lauwer-Krans

Van den Ed. L. Admirael

MARTEN HARPERSSEN

TROMP.

O Lichten onser Eeuw! wanneer gy hebt bevlochten,
Bepeirelt en geciert het hooft des waerden Mans,
Die op sijn Gideons den Spanjaert heeft bevochten,
Gejaeght en aengerandt met ongesiene Kans.
Soo wilt alsdan van my dit Loverken ontfangen,
En hechtent hier of daer aen TROMPS verheven Krans,
't Is my genoegh, indient maer onder aen magh hangen,
't Sal flik'ren min of meer by klare Sonne-glans.

LETTER-VERSET,

Op den Naem van den Ed. Zee-Heldt,

MARTEN HARPERSSEN TROMP.

MARTHEN ERNST OPPER MARS.

Stuur Recht.

t'Samen-ſpraek

Tuſſchen

EMANUEL CARBONERO

Spaenſch Capiteyn,

ENDE

FRANCO VREDEMAN,

Een gevangen Nederlander.

Ema. *Yo ſoi Capitanio Matta Moris*
Vred. (Stil Mannen Broeders, dit 's de tweede
Ridder Sint Joris.)
Ema. *Que Hago tremblar los Montos con el punto d'eſſe pie,*
Vred. Sus vrienden ſus, of 't mes raekt uytte Schie,
Ema. *Yo Naſio Caſtillano terror d'el Mundo*
Immegio de los Flamminocos. *Vr.* 't leſte woort dats en rondo
Ema. *Y Principe Superior de los Mathadoris?*
Vred. Een quaet Steker onder de Ganſen, als Lamme Floris,
Ema. *Hermoſo Comoan Angel,* *Vred.* Niet lelyk van acht'-
ren, ſchoon van muyl, (een uyl,
Appel-rondt als een Wint-hout, van neus en ooren als
Em. *Servidor de las Damas* *Vr.* Ja Haerlemmer-dijx Joffers,
Tot die ſchorfde Duyfjes paſſen pockige Doffers,
Hy ſtrykt ſijn knevels op, nu moeter een gril los,
Ema. *Yo Come tambier piſcadillos de los Manillos,*
Moy bien Colorados de tres Colores, Blancos Negros,
Amarillo que Cantan todola Noche, Botto a dios.
Vred. Wat gaet de man een goet of, hoe handelt hy in 't Gros,
Ema. *Vale mi dios* *yo* Make datte verfere bin de volke,
Quando yo devayna mi eſpada, ſe kanſe niet te ſeg.
Vred. Heer, wil ikje vertolke?
Hy wil ſegge flok Kikvors, houje bek, (as Spek,
O ik ſalje lubbe *Ema. qui diſe* *Vred.* 'k ſeg je bent een man
Vos omeſte Sta Hidalgoy Gavallero valiento, (*nio Spavento*
Vr. Op de Meulnaers vloon, *Em.* *yo* de broere bin van *Capita-*

Parento d'el Rey, *Vred.* Ja hy is na bloedt van de Keunink van Spanje,
Een lit varder als ik en de Prins van Orangie;
Tusschen hem en Meester Kanjaert is gansch geen keur.
Waer hy hier, soo waer pas stront by zyn Breur, (pelen
Ema.Villaco, watte stront te *Vred los innemegos* mosten strom-
En voor jou vallen, 'k moet wat meer binnens Mondts mompelen,
De Gek heeft in Brabant gedient; ha, ha, sie dats een trat.
Wachje Braatvis, wegh Oly-koek, wyk voor Jan gat.
De wereldt is te nauw. *Ema. o Diablo quando yo* trecke my rapiere,
De fyande se loop wegh als de haes. *Vred.* O ja tiereliere,
Hoe liepense met dozyne in de ployen van sijn broek,
'k Meen piootjes; op 't hooseluisen is de man heel kloek,
Hy soektse de Naden langes, hy weetse te bedotten.
Ema. Voor my alleen winne de slag *Vred.* van de doo rotten.
Ema. Don Piedro sondre my hebse verliese. *Vred* dat heb ik gehoort,
Want hy verstonk zyn vyandt, se moesten wel voort,
Hy scheet in zyn broek van angst door beven en suchten,
De lucht quam voor-windt in haer Neus, wie sou dan niet vluchten?
Ema. Julio Cæsar, Alexandro, Scipio, se acse niet by myn,
Hector, Achilles, al *Nada.Vred.* Heer jy vergeet Orsou en Valentyn,
En de vier Heems kind'ren, de Ridder met de Swanen,
Roelandt, Malegys, Amadis en Palmerin, dat waren Hanen,
Meliades Godefroy; wat dunkje van die Maets?
Ema. Al niette niette. *Vred.* Ja wel kind'ren maek plaets,
Of jy werdt gekappoent, 't is al te vreesl'lyk,
Ema. Yo klooffe de koppe, fan boof tot de kak-poorte, *Vred.* dat's ongeneesl'lyk,
Em. My ferliese de Paerd' d'jong maek ander. *Vred.* die jonge was sterk,

Een

EenPaert te maken, dats bygommer meer als mans werk,
Ema. Foor my doodt flage elve hondre. *Vred.* daer doe 'ker een voor de waert deur; (vaer veur,
Of meent myn Heer Hoendre? daer ben ik ook onver-
Ema. Niette de Hoene, *Saldados*, *yo* winne de Kroone,
Vred. Ja Soldaten alsser in de oud Wyfs pelssen woone,
Conlicentio Seignor, met oorlof. Ik wed dat myn Heer,
Dan wel heeft over-gegaert een was-kuyp vol mensche-smeer,
Voorseker hebje daer een mooy dofjen uytgestreken,
Daer soume wel me stofferen al d'Amsterdamse Apteken.
Ema. Cailla la Boca, de los vanas palabras niette wil verstaen
Vred. Dats so veel geseyt, kip jour tong, of men salder opslaen.
Ema. Vay Comigo de tras, gaen acker my kak-porte,
Vred. Wel Heer, maer ik beding dan niet te forte, (beslot is,
* Want hy is niet heel Poort-vast, 't schynt datter geen
Schoon of hy vyst of niet, staegh stinkt hy of hy verrot is.
O doot! foei wat stank! *Ema. Yo soi dorado de gratias*,
Vred. Jy meught de drom, de keirel verkoopt niet als Portugaels vlas,
Wat stinker is dat. *Ema yo* wilse ga by de schoon frouwe.
Vred. Hebje geen beter munt, soo meughje de beurs wel toe
Ema. Mochacho. Vr. Seignor. Em. wacke hier wat, (houwe,
Vred. Si Seignor, daer gaet den halven Moor, dat stinkent vuylis-vat,
Ga heen, de goe sint Job verleenje syn sweeren,
Anda porco vestido, daer gaet een varken met kleeren,
'k Moet bu huyle mette honden daer ik by ben,
Maer fluyte ga ik, soo 'k my verbet'ren ken:
Neen my lust niet meer de reuk van sulken geparfumeerden vlas-suyvel,
Te dienen sulken pockigen mockigen rauwigen krauwigen ende Luysigen pluysigen Gras-Duyvel.
O neen, liever huysmossen te schieten met hulp van de Boer.
Soo moetense varen die na 't Kalfs-vel luystren en niet na Vaer of Moer.

* Hy houdt de Neus toe gaende achter sijn Heer.

'k Heb myn verdiende loon: ſal 'k weer uyt dit Lant rake
Soo moet ik platte, en van de noot een deught maken
Hoe ſweeftmen in de werelt, d'een tot winſt en d'and
tot verlies!
Ik ben een geboren Hollander, al ſchijn ik een Portugies
Uyt Nederlant in Portugael verdoolt zynde gekomen,
Soo heeft *Don Laurencio* my in ſijn dienſt voor knecht gen
En worde ſoo mede gevangen in den bloedigen ſtryt, (me
Van deſen win-buyl, die 'k nu dienen moet voor deſe tyt
'k Wed Kryg, g'en kryghtme niet meer dat heb ik geſwor
De Krygh dat fenynige dier is in de Hel geboren.
'kSckrik door d'overgeven booſheyt die daer door geſchie
Moorden, roven, branden, en is noch 't ſlimſte niet,
'k Schame te noemen de lelykheyt 't is een afgryſen,
En noch zynder genaemdeChriſtnen die denOorlog pryſe

De Krygh dat ſchrik'lyk beeſt is inder Hel gejonkt,
In Peſt en vuyr gedoopt, van Venus opgepronkt.

DE Vader tegen 't Kint, de Neven tegen Neven,
Die brengen onverhaet malkanderen om 't leven.
Waerom? om 't lieve gelt, 't gunt weynigh is en ſchaer.
Zyn dit niet wel te recht gehuerde Moordenaers?
Soo (om een Beuſelingh of heel geringe ſaken,
Gelyk het vaek gebeurt) de groot' in twiſt geraken,
De ſteurenis daer van of 't vuyr van deſe twiſt
Wert ſelden door haer ſelfs met Wapenen geſliſt;
Flok roertme 't Kallefs-vel om dees' of die te dienen,
Daer leyt dan Spoel en Scheyr, het Wiel raekt in de biene
Op luye deuge-niet, de Pluym verciert de Man,
Daer bindt de Rib op 't lyf wat lepel lecken kan;
Daer ſietmen 't Galgen-aes, en 't ſchuymſel van de Stede
Met Degens op het lyf haer ſchelmery bekleeden,
Ja, is dat Iſrelitſch? 't magh weſen dat ik ſwygh:
Dat meer is, 't wert genoemt een Chriſtelyken Krygh.
Het is belacchelyk, doch meerder te betreuren,
Dat hoogh geleerde lien dit noch voor Godlyk keuren.
Wat ſinnelooſer breyn dat ſulkes pryſen kan,

I

e beeſten leeren ons het tegendeel daer van.
a datmen heeft geblaekt, gebrandt, geſchat, geſchoren,
erdorven Lant en Luy ('t onmenſchelyk om hooren)
n duyſenden verwurght te ſake maer van twe,
oo handeltmen op 't leſt eens wederom van vre.
'e laet betreftmen die, te laet wert die beſloten.
Vaerom niet van te voor, eer ſoo veel bloets vergoten,
er ſoo veel gelts verſpilt, eer ſoo veel ſchoon gewas,
er 't ſchoonſte van het Ryk te ſaem bedorven was?
odt heeft de te'ere Menſch, het eelſte dier der dieren,
erheven boven al van weſen en manieren,
an kloekheyt en verſtant, van ſchoonheyt en gelaet,
at ſijnen Schepper lykt, maer lichtelyk verlaet.
y gaf dit aerdigh dier een lacchen ende ſchreyen,
Omhelſen en de kus en tranen om te vleyen,
en ſteyle rechte gang, een lieffelyke ſtem,
n boven al de ſpraek; wat dier heeft neffens hem
an deſe gaven yets, of ſulke pronk van zeden?
laer (laes) geen dier als dit, is ſoo vervreemt van reden,
et ſprakeloos gediert, oft vee van eender aert,
Veyt veyligh by malkaer en vredelyk vergaert;
n komt het by geval dat ſom aen 't vechten raken,
e nyt en kleeft niet aen, haer twiſt en vrede maken,
ie duyrt een kleyne tyt, ja vaek geen halve ſtont,
f alles is beſlecht en op ſijn oude gront.
De Beeſten meerendeels ſijn weerbaer van naturen,
Met Wapenen voorſien door 't Goddelyk beſturen:
Den Elant, Stier, en Bok, de Ram, de Buffel, 't Hert,
Dees zyn tot kort bewijs met horenen gehart:
Den Tyger, Leeuw en Beyr en Luypaert zyn geſchapen,
Met klaeuwen, 't wilde Swyn met houwers tot ſyn Wapen.
Den Elphant vertrouwt ſijn tanden ende ſnuyt,
De Schilt-pad, Crocodil zyn ſteek-vry op de huyt:
Siet Adder Slangh en Spin hoe dat ſy haer verweeren,
En weten met fenijn haer vyandt af te keeren,
Ja Vogel ende Vis van veelderleye ſchyn.

Maer

Met yets tot tegenſtant by na geboren zyn.
Alleen de ted're Menſch en is dit niet gegeven.
Waerom? om dat hy ſou vreedſamelyken leven;
Geen Wapen is hem nut de tongh en 't kloek verſtant
Syn machtigh dat geen nyt en neme d'overhant,
Genomen hy en koſt door re'en geen toorne boeten,
Hy ſtry dan (tot vernoegh) met handen ende voeten,
Soo lange tot hy ſweet (hoewel niet wel gedaen,)
En drinkent weder af, dat laet ik hene gaen. (ken
Maer neen, noch hant noch voet vermagh ſijn leet te wr
Men neemt een ſtok te hulp of yets om me te ſteken,
't Zy Degen, Dag of Pook, of Meſſen, of Rapier,
Ja 't is ſoo veer (helaes) men vecht met 't Helſche vier;
Men bootſt de donder na, door Buſſen en Kartouwen;
(O wrake meer als wreet, 't gelt Kinderen en Vrouwen
O menſch! geen dier als gy en leeft ſoo onbedaerdt,
Dat ſoo Tyrannighlyk verdoet ſyn eygen aerdt.
't En is niet weert genoegh ſtael, ſtocken, ofte ſteenen,
Men moet noch van den Droes de wapenen ontleenen,
De Duyvel vond de vont van 't Godd'loos Buſſen-kruyt;
Die dit den Hemel pryſt, valt licht de Hel tot buyt.
Nu, nu genoegh daer van, waer toe het hooft te breken
Van 't gunt onmoog'lyk is de wereldt af te preken?

WAer of den bunſingh blyft, waer magh hy zyn beland.
Hy is miſſchien beſet, of 't ſchabbetje te pandt.
Ik vrees dit ſchoone Beeldt dat ſalmen noch ontſchaken.
En druckent in het Was om Apen na te maken.
Wat dienter beſt gedaen, wat raedt? geluk daer toe,
Goe reys' daer me, ik heb de Paſpoort in myn ſchoe.

Stuur Rech.

O I

OP DEN VREDE

Besloten

Tusschen den Machtighsten

PRINCE,

DON PHILIPPUS DE IV.

KONING van HISPANGIEN

ENDE DE

HOOGH MOG. HEEREN STATEN GENERAEL der vrye vereenigde NEDERLANDEN.

Afgekondight op den 26. Mey Olden ende den 5. Junius Nieuwe Styl. Anno 1648.

De vrede uyt 's Hemels Hof quam sich hier neder stellen,
En joegh den bloedhond Mars na d'afgront van der hellen.

WAt schoonder Cherubyn uyt 's Hemels gulde zalen,
Koomt met een blinckent kleedt in Neerlandt nederdalen?
Die met Olyven-loof en Palmen is bekranst,
Wien 't gulde dradigh hair soo zonnelyk beglanst.

Be-

Beſchaduwt door het groen ſoo lieffelyk betogen
Dat onſe hart en ziel ſchier droomt met open oogen;
Te meer wanneer wy ſien hoe dat een yeder tree
Die Godes bode doet, ſpeldt, Nederlandt heeft vree,
Het vry-gevochten landt heeft vrede met Hiſpangien:
Des looft den grooten Godt en lauweriert Orangien.
Mars met een ſtuer geſicht aenſchoude 't Godlyk beeld,
En riep met groot gevloek, de Droes hier onder ſpeeldt
Neen, 't moet alſoo niet gaen, ſou mynen degen roeſte
In ſpyt van alle Maght 'k wil alles noch verwoeſten,
Verdelgen landt en luyd, help helſche raſerny.
Het woort en was nau uyt, hem ſloegh de poplecy;
De Kryghſluy liepen toe, die hem met edik ſtreken.
Och! lacy, waſt op 't leſt, hem heeft de moort geſtek

NU menghtmen onder een zucht vloeken ende klach
Daer borger ende boer wel hartelyk om lacht,
Wat batet lang gemart? het lyk dat moet ter aerden,
Bekleedt met wapen-tuygh, verſelt met ſwarte paerder
De pieken ſleeptmen na, de roeren onder d'arm,
Daer gaetet weder aen met helſch en droef gekarm.
Pots Marter, donder, doodt, de blixem ſla de vrede,
Die onſen trotſen Mars ſoo ſnooden doodt aen dede.
O wee, ô Bloet, ô Moort, ô Hagel die ons drukt,
Nu werdt ons Ham en Worſt en 't lecker ſpek ontrukt,
Wat is 't? wy ſijn geboeyt, ons wil en magh niet willen
Der Boeren hoenderen van Outheyt ſullen Brillen,
Is dat niet ſpytigh? doch ik waegh noch wel een kans,
Is 't dan geen ſchaep of kalf, ten minſten is 't een gans,
Al ſouder wip of kaek of galgh of radt van beven.
Soo quaet en ſal 't niet ſijn, ſeyt d'ander men moet leve
Men eet geen handt of voet, de noot is ons een Wet.
Een ander ſeyt 't is waer, maer wacht voor Hamans ne
Men antwoort wederom, men is dan op ſyn hoede.
Ja, ſeyt een oudt Soldaet, dan rydt de rode roede.

Tuttut, seyt d'ander dan, men moet in 't groene gras;
En in de vogle zangh begroeten Koopmans Tas.
Dees praetjes gaender om; dit is de sulk haer seggen,
Die Meulen steenen en heet yser laten leggen.
Hier mede werdt het lyk bedompelt in het graf;
Begraven is, Godt dank, de geessel en de straf.
Wat preker sal ons nu de lyk preek doch verplegen?
Dat magh de Priester doen die 't deed van Jan ter Stegen.

GRAF-DICHT.

Hier leyt, die Neerlant plaeghde omtrent de tachtigh
Jaren.
Uyt d'afgrondt was zyn geest, en is daer weer gevaren.

Stuur Recht.

JAN VANDER VEENS

RAATSELEN,

Uytgebeeldt met Sin-ryke

U Y T L E G G I N G E N.

Met sijn Gulden en Yseren Eeuw; als mede een Nickers praetje, nopende de quade proceduren van Engelant.

Edele, Erentveſte, Achtbare, Wyſe, ende ſeer Beſcheydene Heeren,

Burgermeeſteren, Schepenen, ende Raedt der oude vermaerde Anzee ende Koop-ſtadt

DEVENTER.

Myne Gebiedende HEEREN,

UYt de verſcheydentheyt des Natuers ofte genegentheden, is het Spreek-woort geboren, als dat een yeder Menſch zyn eygen Pop heeft daer hy mede ſpeelt: de Poëzye is de myne van der jeughd aen geweeſt, waer op ik wel gedoelt, maer 't rechte wit niet getroffen hebbe, vermits *Pegaſi-bron* my geweygert is, en ſchoon de tijt, die alles ſlyt, myn weynige noch heeft vermindert, ſoo en heeft niet tegenſtaende de onvermogentheyt de genegentheyt niet konnen vernietigen: gelyk de vruchtdragende Boomen allengs afnemen door ouderdom, evenwel betoonen aen bloeſſemen en bladen, ook ſomtyts aen weynigh vruchten haren aert: ſoo gaet het ook met my, veel bladen weynigh vrucht, waer door ik menigmael vaſtelyk voornam de penne geheel ende al te laten ruſten, 't gunt door het een oft ander voorval worde belet, 't zy door aenradinge der ſinnen, oft door aenporringe van vrinden oft goede bekende, of luſtigheydt des

gemoedts

gemoedts tot eygen vermaek, het voornemen somtydts veranderde. Edoch en dachtje noyt daer inne soo wyt te verseylen, dattet tot een Boeksken gegroeyt soude hebben, was ook twyffelachtigh, of ik dit door den druk gemeen soude maken oft niet, maer door bidden, soo door vrinden als bekende, ben ten lesten verwonnen, soo dat ik daer in bewilligde, te meer alsoo my bewust is de gewoonte van de jeughd, dat is, malkanderen dikwils Raedtselen voor te stellen, welker schynen in 't Bordeel van *Venus* bedocht te zyn, het gunt menigh eerbaer Persoon het bleeke koleur bloedigh Blosen doet, werdende alsoo van de schaemte meer als overweldigt, vertrouwe datse in dese myne Raedtselen beter lust als tot de qualyk-luydende sullen hebben: de Raedtselen zyn voor vele Eeuwen gebruykelyk geweest, gelyk men leest van Sampson, welk 'er een Raedtsel uytgaf aen de Jongelingen der Philisteen. *Flavius Josephus*, daer hy schrijft tegen *Apionem*, vermelt als dat den wijsen Koningh Salomon, ende Iromus Koningh van *Tirus*, 't welke heel goede vrinden met malkanderen waren, sich beproefden met Raedtselen, daer op stellende seker somma van penningen, voor de welke in gebreke bleef van oplossinge, ten eynde den Koningh van *Tirus* meestendeel in boete verviel, ook wasser doenmaels by den Tirier Koningh een verstandigh Man, *Abdemonus* genaemt, welke des Koninghs Salomons Raedtselen dikwils uytleyde en aen gemelte Salomon eenige weder uytgaf, welke Salomon menighmael niet en koste ontleden, ten eynde Salomon ook somtyts moeste boeten, nemende alsoo dese verstandige Vorsten haer vermaek in des anders scharpsinnigheyt. Men leest ook

ook mede als *Esopus*, van *Samyen* vertrocken zynde, sich begaf by den *Babylonischen* Koningh *Licurius*, welke ook mede aen den Koningh van Egypten, en die van Egypten wederom aen den Koningh van Babilon malkanderen Raedtselen toe sonden, ende welke in gebreke bleef van op-lossinge, d'een den anderen most uytkeeren seker Somme daer op gestelt, soo dat den Babilonischen Koningh door hulpe van *Esopus* de overhant behiel: segge daer by, dat van outs de Raedtselen vermaeklijkheyt hebben veroorsaekt, gelyk zy noch heden doen als die na gelegentheyt des tyts noch eenige nuttigheyt baren om de harsenen t'ontsluyten, verhope dat dit een bessemken sal verstrecken om min of meer de vuyl-klinkende onnutte Raedtselen wegh te vegen. Hebbe hier achter by gevoeght de *Gulden* en *Yseren Eeuw*, oft *Waerheyt* en *Leugen*, te kennen gevende, hoe yeder zyn gewisse behoort te bepalen, om niet lichtelyk tot sich te trecken 't gunt hem onseker of twijffelachtigh dunkt toe te komen. Het waer gevoeglyk dat het heden soo ware, 't welk U Ed. veel ruste soude baren, maer

't Waer een Kartouw-schoot in der Advocaten Beurs,
Een Pest ook in de buyl van alle Procureurs.

Tot een Spiegel wat vrucht de *Waerheyt* ter eenre, ende de *Leugen* ten anderen genereeren: tot besluyt hebbe hier achter by gestelt een *Nickers Praetje*, nopende d'ongerechtige Procedure van Engelant, verhope dat U Ed. yets vermakelyks dit deur-lesende, daer inne sult vinden, als U Ed. van de eerlijke ende heerlijke slaverny wat zult ontlast zyn. U Ed. ge-

 voelt

voelt ende beproeft beſt, ofte *Anthonius* de *Guevarre* met zijn ſpreuke U Ed. of diergelyke wel recht heeft getreft, daer hy ſeyde:

Men vint geen Menſch ſoo ongeruſt van harte, als die gene welke met de ſaken der gemeente haer moeten bekommeren.

't Is dan ſomtijts wel noodig dat de ſulke ſich met yets nieus veranderen, tot verquickinge des gemoets: ende alſoo ik vaſtelijk meene dat dit wel mijn leſte werk ſa zijn, te meer alſoo myn Keerſſe in de pyp brandet hebbe des niet kunnen ofte durven nalaten U Ed. di ſelve te offeren, alſoo ik ongemeen door U Ed. cordiale beleeftheyt aen my betoont, ten hoogſten ben verbonden, 't gunt ik niet en weet te verſchulden als alleen den Almachtigen te bidden, dat hy U Ed. in alle voorſpoet zegene hier ende hier namaels; ben ende blijv geſtadigh,

Edele, Erentveſte, Achtbare, Wyſe, end ſeer Beſcheydene Heeren Burgemeeſteren, Schepenen ende Raedt, myne gebiedende Heeren,

U Edele

Ootmoedigen Dienaer ende mede-Burger,

JAN VANDER VEE

JA

JAN VANDER VEENS

RAEDTSELEN,

Uytgebeeldt met Sin-ryke

UYTLEGGINGEN.

Het eerste Raedtsel.

IK ben van Oud' en Ed'le Aerd'
Die Noach hiel in grooter waerd;
En Loth kost tuygen van myn daden,
By my en heeft geen Reusen kracht;
Die minst beproeven myne macht,
Zyn wys en dubbel wel beraden.
'k Schroom niemant niet, dit vry gelooft,
Ik grijp de Princen wel by 't Hooft,
Wanneerse my onmachtigh quellen,
'k En pas op Duyts, of Deens geroep,
Noch snorkery van Pool of Poep;
Ik kanse haest ter neder vellen.

Uytlegginge.

DE WYN verheught des menschen hart,
Soo sober die gedronken wart,
De Wijn verdooft de starke Man,
Soo dat hy gaen noch staen en kan,
De Wijn gebruykt in overdaedt,
De mensch aen Ziel en Lichaem schaedt.

Het tweede Raedtsel.

'k EN ben 't niet, sprak een Jongh-Gesel,
'k En wilde ook niet dat ik het waer,
Nochtans soo hoop ik evenwel,
Dat ik het worden sal hier naer.

Uytlegginge.

'k EN ben niet OUT, seyt Jonge-Piet,
De jeught, kan vreught volharden,
Om oud te zijn en wensch' ik niet,
Doch hoop noch oud te warden.

Het 3. Raedtsel.

IK die na Syrachs wijse Leere,
Door hulpe vele boosheyt keere,
En maekt door tranen dikwijls vreught,
Maer als ik oud ben en versleten,
Dan wordt mijn goet-doen haest vergeten,
Soo weynigh acht men vaek de deught.

Uytlegginge.

DEr ROEDEN tucht is prijsselijk,
Als Syrach leert seer wijsselijk;
Lieft gy uw kindt, wel voor u siet,
Soo'n spaert voor al de roede niet.

Het 4. Raedtsel.

EN is het niet een groote smart?
Een brandt is in myn harde hart,
De Schoonst' is veer van my getogen;
Hoe veerder die van my vertrekt,
Hoe 't Vrouw-volk meer op my vergekt,
Door 't vuurigh stralen van myn oogen:
Haer aenlok is tot my soo groot,
Dat zy my strelen in haer schoot,
En wat zy meer met my bedrijven,
Daer van te roemen niet en voeght,
In 't kort zy zyn met my vernoeght,
't Geheym moet in de penne blyven.

Uytlegginge.

WAnneer de Son veer zuydwaerts trekt,
Het Vrouw-volk op de STOOF vergekt,

Daer

Daer op soo zynse dan versot;
Het vuur moet in den aerden pot,
De glory onder 't Pelsje moet,
O ja, dat doet Mooy-Elsje goet.

Het 5. Raedtsel.

DEn grootsten Predikant die heefter twee gebonden,
Twee Echtelyk getrout, en beyde sonder sonden,
Daer was noyt ryker Paer noch slechter Feest bestemt,
De Bruyt was moeder-naekt, de Bruyd'gom sonder hemt.

Uytlegginge.

ADAM Bruygom, EVA Bruyt,
Liepen met de naekte huyt.

Het 6. Raedtsel.

MEn handelde met my te straf,
En moeste levendigh in 't Graf,
Myn schyn van doot dit word' beschreyt;
Want Godt (die 't anders had beleyt,)
Verloste my, ik word' een Slaef,
En daer na meerder als een Graef.
Die doots bedrogh beschreyde seer,
Diens rechte doodt beschreyd' ik weer,
En was dat niet een wond're schrik,
Door waen schreyd' hy, met recht schreyd' ik.

Uytlegginge.

JOSEPH kent men by syn dromen,
Die den haet tot staet dee komen,
Hoe het werpen in de put,
Hem gedijde tot een nut,
Hoe de saek daer na gewent is,
Al de werelt meest bekent is.

Het 7. Raedtsel.

DAt niet en deught wert wegh gesmeten,
Waer voor is 't Goet, dat wild' ik weten?

Uytlegginge.

HEt GOET waer 't goet voor is, dat wert gevrae
Maer van 't ondeugende wert niet gewaegt.
't Ondeugend' is niet nut, het goet is goet,
Tot voordeel van 't gesin, die 't kleet en voet.

Het 8. Raedtsel.

IK ben onnosel ende vry,
Van swarte konst of Tovery,
Van Moort of Dieft of and're schanden,
Waer toe dan sulken wreden straf?
Te moeten in een steenen Graf,
Tot polver of tot asch verbranden?

Uytlegginge.

TABAK, daer menigh veel van houdt,
Wordt in eenen steenen pijp gedouwt,
Zijn rook en smook is ydelheyt.
Daer mee is 't raedtsel uytgeleyt.

Het 9. Raedtsel.

DAer wert verscheyden aert van kruyt
Versamelt in een rouwe huyt,
Waer door seer fraey gedisteleert wert
Een nat van 't rijk Beloofde-landt,
't Gunt Rijkdom, Heyl en zegen plant,
Daer onse Neerlant door geëert wert.

Uytlegginge.

DE KOE die heeft een rouwe huyt,
Al waer men trekt de mellik uyt,
't Welk suyvel baert in overvloet,
't Gunt Neerlant hooghlijk roemen moet.

Het 10. Raedtsel.

MYn suster is myn Moey, haer soon mijn Neef en br
Mijn Moeytjes suster, is mijn suster en Moeder, (c
Ik en mijn susters kindt myn moey en Moer te gaer,
Wy zyn gesproten t'saem geteelt van eene Vaer.

De Vader van ons twee is ook ons Beste-vader,
Wie is van Maegh-schappy of bloet-verwantschap nader?
Onnoselheyt en dronk, gaf min te langen bot,
Die dit geraden kan krijght eere tot een Lot,
En die het niet en raedt dat moet een slecht-hooft wesen,
Vermids ons Vaders Naem hier inne staet te lesen,
Ook van een steenen Beelt de Vrouwe van myn Vaer,
Soo wordt myn Beste-vaer een droevigh Weduw'naer.

Uytlegginge.

LOTH door den dronk hem soo verliep,
Dat hy zijn Dochteren besliep,
Daer hy twee kind'ren by gewan,
Dus hebt gy het bescheyt hier van.

Het 11. *Raedtsel.*

'k BEn rondt van Hooft en glat van huyt,
Dies val ik menigh Man te buyt,
Die my mijn ondergank bereyen,
En my ontkle'en tot haer gerijf,
En schenden myn Sneeuwitte lijf,
Die 't selve vaek daer na beschreyen.

Uytlegginge.

DEn UYEN, ook genaemt Ajuyn,
Glad en gaef, schoon blank, niet bruyn,
Doet d'oogen tranen dies' ontschellen.
Wat sal ik meer hier van vertellen?

Het 12. *Raedtsel.*

HOe meerder ik na winste sta,
Hoe dat ik meer te rugge ga,
Dies gaen ik vaek verkeerde gangen;
En vele, die daer gaen verkeert,
Om al te hoogh te zyn geleert,
Die blyven in myn garen hangen.

Uytlegginge.

LYNDRAYER, O gy gaet verkeert,
Daer door gy recht u wel geneert.

De dief gaet ook verkeerde gangen,
Blyft daerom in uw garen hangen.

Het 13. Raedtsel.

GEbonden werd' ik vuyl gebrocht,
En voor een Heydens Slaef verkocht,
En meestlyk die my koopt, die steelt my:
d'Onsuyv'rheyt wert door my verjaeght,
Tot eer van menigh' reyne Maeght,
Raet, wat ik voor een aerdigh Beelt sy.

Uytlegginge.

DE BESEM aen dit raedtsel raekt,
De welk van Heyde wert gemaekt,
En die die koopt, vat dit bediet,
Die steeltse wel, en steeltse niet.

Het 14. Raedtsel.

'k EN voer geen pracht noch hovaerdy,
Al buyght sich yeder een voor my,
En werd' besocht van kleyn en grooten.
Wat Vorst kan meerder eer geschien?
Want d'aldergrootste Edel-lien,
Sich nederigh voor my ontblooten.
'k Verlate niemant in der noot;
Alwaer 't een Bedelaer om Broot,
'k En viere niemant om sijn kleeren,
Noch werd' ik menighmael gelaekt,
Van achter-klappers vuyl gemaekt,
Die my voor dank met stank vereeren.

Uytlegginge.

BEsiet het HEYMELYK-GEMAK,
Zeer dienstigh voor de groote noot,
Hoe heuslijk daer voor vele buygen,
Dat kunnen duysenden getuygen,
Het is voorwaer een arrem Man,
Die sich hier op niet quyten kan,

Ten eynd' hy Doctors raedt moet vragen,
Daer gekt niet me, 't is te beklagen.

Het 15. Raedtsel.

IK leef van water, hout en wint,
Daer ben ik gansch'lyk toe gesint;
Nochtans des wints en waters-noot,
Voorseyt my menighmael de doot.

Uytlegginge.

EEn SCHIPPER, als men 't wel besint,
En kan niet sonder hout of wint
De Zee beploegen of door-varen.
Wat heeft men meerder te verklaren
Van zyn perykelen en noot?
Dat is bekent van kleyn en groot.

Het 16. Raedtsel.

'K heb myn goet meest allegaer
Geleyt aen myn gewonne waer,
Wat sal ik wenschen seghtet my,
En wat voor wenschen staet my vry?
Soo 'k wensch dat rysingh magh geschien,
Soo wensch ik quaet voor d'armen lien,
En wensch ik ook den armen goet,
Soo wensch ik om myn tegen-spoet:
O lieve Heer doet u geval,
'k En weet niet wat ik wenschen sal,
Het ga soo 't ga, Godt is myn heil,
Nu raet wat waren heb ik veil?

Uytlegginge.

EEn KOREN-KOPER, die met graen
Syn Huys en Solders heeft gelaen.
Indien hy wenscht veel winst aen 't goet,
Soo wenscht hy dat het opslaen moet;
Sou 't dan na zynen wensch geschien,
Soo wenscht hy armer d'arme lien,

En

En wensch hy d'armen goet koop graen,
Soo soudet ook hemselven scha'en.
Wie wenscht sich selven doch verdriet?
Doch wat hy wenscht en weet ik niet,
Dan gis hy winning wenscht voor scha;
Is 't soo niet Koopman? seght vry ja.

Het 17. Raedtsel.

IK leef van water wint en steen,
Daer mede moet ik zyn te vreen,
Men noemt my t'onrecht vaek een dief,
En ben noch alle-mans gerief.

Uytlegginge.

DE MEULENAER, den vromen man,
Die sonder wint niet malen kan,
En sonder steenen kan hy niet,
Daer hebt gy dan het recht bediet.

Het 18. Raedtsel

MYn rugh is rondt, 'k heb hooft noch krop,
Schier als een Schild-pad sonder kop,
En myne maegh (die dikwils heet wert)
En kryght noch gras, noch kool noch struyk,
Maer dat my nutst is in den buyk,
Wel meest van Ratte-kruyt gekneet wert.

Uytlegginge.

EEn BAKKERS OVEN, mynen vrint,
Gaet gaept daer tegen 'k wedd' hy wint,
En 't Koren is goet Ratte-kruyt,
Daer mede hebt gy dit besluyt.

Het 19. Raedtsel.

IK ben een doctoir van deux aes,
En maekte door myn dranken,
De Wyse en Hoogh-geleerde dwaes,
De stille vol van sot geraes,
Gesonden luy tot kranken.

Uytlegginge.

EEn HARBERGIER of een Weert,
Die voor den dronk is onverveert,
Die ſchenkt de gaſten zynen drank,
Dat haer de beurs en 't lyf maekt krank,
En watter na-volght van dit ſpel,
Dat weet by na een yeder wel.

Het 20. Raedtſel.

IK word gebruykt tot goet bericht,
In vele ſaken van gewicht,
Die dikwils zyn van groot belangen,
En nergens om, (is 't niet een plaegh?)
Als dat ik op twee zyden draegh,
Soo doet men my gerecht'lyk hangen.

Uytlegginge.

EEn WEEGSCHAEL, diemen bruykt by tijden,
Gelyk gy weet, draeght op twee zijden,
In d'een gewicht, in d'ander 't goet,
't Gunt dikwils twiſt en tweedracht boet:
Bruykt recht gewicht en goede maet,
Op dat 't uw Ziele niet en ſchaedt.

Het 21. Raedtſel.

AL waer ik reis, 'k en reis niet om,
En ben te huys, waer dat ik kom?
Men wenſcht my vaek de hulp des Heeren,
Het welk een walgingh is voor my;
Wat dat ik voor een vogel zy,
Dat ſpeurtmen licht'lyk aen mijn veeren.

Uytlegginge

EEn BED'LAER, luye lanterfant,
Die ſlijpt de ſtraet en kruyſt het landt,
En reyſt ſoo over bergh en dal,
En heeft zijn woningh over al.
Siet wat een Heer is bedel-brok,
Want voor hem kookt ſoo menigh Kok.

En werdt gedient van groot en kleen,
Het broot dat wert hem voor-gesne'en,
Voor hem soo werkt men dat men hyght,
Ja daer hy al tribuyt van kryght,
En voor hem bakt men ende brouwt,
Ook mede tot zyn onderhoudt,
Maer hy en toont geen dankbaerheyt,
Wanneer men hem Godt-helpje seyt.

Het 22. Raedtsel.

IK ben gesproten van 't geslacht,
Dat liever in een Modder-gracht,
Als in Paleisen wilde wesen,
En koos het vuylst voor 't reynste goet,
Een drek wel voor een Rosen-hoet;
Maer ik ontaerd haer gansch in desen,
Vermits ik suyver ben en schoon,
En by de netste luyden woon,
Die door myn hulp 't onreyne keeren.
Dit is een les voor jonge lien,
Wanneerse quaedt van d'Ouders sien,
Sulks niet te volgen, maer te weeren.

Uytlegginge.

EEn KLEERE-BORSTEL wilt aenmerken;
Die is gekomen van een Verken,
Is 't Verken vuyl, de borstel klaer,
Schoon dat die is van 't selve hair,
Vuyl is het Verken in 't gemein,
Daer tegen is de borstel rein,
Soo dat daer door 't onreyne vliet;
Dies aert die na de af-komst niet.

Het 23. Raedtsel.

WAnneer myn ad'ren zyn vol wint,
Soo komt de geen die my bemint,
En kittelt my na zyn vermeugen,
En maekt dat myne stemme beeft,

Die ſulken aangenaamheit heeft,
Dat ſchier de droeve ſich verheugen.

Uytlegginge.

EEn ORGEL kan niet ſonder wint,
Wert van den Organiſt bemint,
Die handelt ſoet op de klauwieren,
En doet het aardigh tierelieren.
Wat aangenaamheyt dat het geeft,
Dat oordeel hy, die ooren heeft.

Het 24. Raadtſel.

DE hovaardy heeft my beſint,
Om datſe recht in my bevint,
En weſen, datſe ſoo bemint,
En lieft gelyk haars Moeders kint;
Ik bootſe na al watſe doet,
Want ſietſe ſuer, of ſtuer of ſoet,
Of geeft haar oogh een minne-ſtreek,
Of lodderlonkt na d'and're week,
Of ſietſe pruyls, of prats, of bly,
Al ſooſe doet, ik doe als ſy,
En beeld' haar af met myn gelaat,
Al wat haar wel of qualyk ſtaat.

Uytlegginge.

EEn SPIEGEL wert hier mee bediet;
Daar in men ſijne vlecken ſiet,
Daar in vertoont ſich het gelaat,
Of 't Kapjen net of proper ſtaat,
Daar in ſoo ſpiegelt praal en pracht,
Alwaar den ſwarten droes om lacht.
Maar ſpiegelt u in uw gemoet,
Miſſchien gy vinter gal en roet.
Dat is een Spiegel, ſult in dien,
Meer ſpeuren als gy wenſcht te ſien.

Het 25. Raadtsel.

IK voel in mijn geringe staat,
Hoe 't met een deftigh Prince gaat,
Die wel behartight het regeeren,
Hy veylight alles door de straf,
De quade zeden schaft hy af,
Op dat sijn rijke blijf in eeren;
Hy stilt en matight yeders klaght,
En neemt op alles vlijtigh acht,
Des leeft hy weinig tyts in weelden;
Van onrust is hy selden vry.
En dese slaafsche heerschappy,
Die magh men recht by my af-beelden.

Uytlegginge.

EEn SCHOOLE-MEESTER wert ge-eert,
Die wel en wyssselijk regeert,
En tucht de kind'ren met bequaamheit,
Niet al te sacht, niet al te straf,
Niet al te sout, niet al te laf,
Menght suur met soet, 't geeft aangenaamheit.

Het 26. Raadtsel.

VOor geen Apostel roem ik my,
Hoe wel ik sonder Tovery
De stomme klappen doe seer vaardig.
Ik voer de name van die geen,
Welk tweemaal hier is over le'en;
Dan sijnen Naam draag ik onwaardigh.

Uytlegginge.

EEn LASARUS wert die gemeldt,
Welk met melaatsheit is gequelt;
Maar t'onrecht wert hy soo geheeten,
Gebedelt broot soo moet hy eeten,
Als Lysje slecht-hooft meent en seit;
Dies wort de sulk meer toe-geleit,

Als die oprecht armoe beproeven,
En tienmaal nutter broot behoeven,
Want onder dese Lazary,
Daar schuylt een groote boevery,
De stomme klep die doen sy klappen;
Die geeft haar rent' om op te snappen.

Het 27. Raadtsel.

'k VErand're dikwils van gelaat,
En wissel menighmaal van staat,
Van meester werd' ik vaak tot slaaf,
Van knecht een heere, prins of graaf.
Ook werd' my wel een Keisers kroon,
Of Konings scepter aangeboon.
Dan 't gaat met my haast op en af,
En krijgh daar naar een harders staf,
Ik swijge nu van staat of pronk,
Maar dikwils ben ik grijs en jonk,
Het waar te wenschen jonk en grijs,
En daar beneffens Godd'lyk-wys:
Maar 't gryse-hair verlaat ik ras,
En blijf dien ik te voren was,
Myn gulden scepter, die gy siet,
Is maar een schaduw' van 't gebiedt.

Uytlegginge.

EEn COMEDIANT die speelt,
Dikwils sijn gelaat verbeeldt.
Somtyts speelt hy voor een boer,
Somtyts voor een loose hoer,
Somtyts voor een treff'lyk graaf,
Ook voor bedelaar af slaaf;
En in alles hy sich veyst,
Al na dattet spel vereyst,

Het 28. Raadtsel.

WY zyn geteelt van sulken aart,
't Gunt voormaals loff'lyk was vermaart,

Geciert met vorſtelyke namen ;
En die ons waren toe-gedaan ;
Zyn meeſt'lyk van ons afgegaan ,
Soo datſe ſich nu onſer ſchamen.
Een treff'lyk Keyſer hebben wy
Tot een verwant , of maaghſchappy ,
Genaamt na 't puyk der Roomſche helden ,
Altijdt vermeerder van het Ryk ,
Die naaulyk hadde zyns gelyk ;
Het gunt de faam ten hooghſten melden ;
Soo datter menigh ambachts man
Den arbeyt liet en hingk ons an ,
En eerden ons in Bacchi Kerken ,
Doch haaſt verging haar vreugden-zang ,
Wy raakten tot een ondergang ,
En ons beminders meeſt aan 't werken.

Uytlegginge.

TULPA-BLOEMEN korts voor deſen ,
Waren doe ſoo hoogh gereſen
In waardye , ja ſoo dat
Men die hiel voor groote ſchat ;
Daar men mannen ende wyven
Grooten handel mee ſagh dryven.
En ſy meenden al gelyk
Om een kort te weſen ryk ;
Ambachts-luyden , die wel zaten ,
Hebben daar door 't werk verlaten ,
Ende raakten in de kap ,
Al van Tulpa was de klap ,
Die men gaf verſcheyden Namen ;
In de kroegen was 't verſamen ,
Al van Tulpa was de kal ;
Maar och Babel quam ten val.
Die te voren ryk haar waanden ,
Doe van arremoede traanden ;

'T

't Was al kommer op het left,
Weer aan 't werken dat was beſt.

Het 29. Raadtſel.

MYn lieve Moeder ſant my uyt
Op 't water ſonder ſchip of ſchuit,
Beval my Godt en ook de ſtromen.
Myn grootſte Vyant naaſte bloet,
Heeft my voor ondergang behoedt,
En ben geſont weer t'huys gekomen.

Uytlegginge.

MOSIS in een kleine kiſt,
Werdt door Godts beleit geviſt,
Doe hy dicht by Memphis ſtranden,
Quam in Pharoos dochters handen:
Wien hy lief was in haar ſin,
Sond' hem onbekent ter min,
By ſijn Moeder, die hem voeden.
Soo kan Godt een menſch behoeden.

Het 30. Raadtſel.

WAar datmen reiſt of ſchepen ſent,
Is mynen naam ſeer wel bekent,
'k Ben groot van macht en ryk van goedt,
Doch 't is met my al ebb' en vloedt;
Maar myns gelyk men noyt en vandt,
Noch ook ſoo grooten dwingelandt.
Door my ſoo wert men ryk en arm,
Door my komt blyſchap en gekarm;
En ben het Vaderlant een ſtut,
't Gunt door my heeft het meeſte nut,
En veel die overvloedigh ſpijs,
En vaſten noch op hare wijs.

Uytlegginge.

DE ZEE is machtigh ende groot,
Omhelſt, omvaamt den aarden-kloot,

 Hoe

Hoe krachtigh daar van zyn de baren,
Dat weten zy die t'zee waart varen;
Het diepste daar men over seilt,
Daar heeft noch niemant gront bepeilt,
Den Zeeman, die daar grijst door 't sorgen,
Zijn al haar wond'ren noch verborgen,
Alleen het wonder van dit Meer,
Is maar bekent aan Godt den Heer,
De Zee geeft kommer ende zegen.
Aan Godes wil is 't al gelegen.

Het 31. Raadsel.

IK ben te wonder wel gebekt;
Door my wert veel geheim ontdekt,
Door my geschieter goet en quaat,
Door my komt vrede, twist en haat,
Door my komt moort, en heil en spoet,
Beswaart en een gerust gemoet,
Bedrogh en ook rechtvaardigheyt,
En goeden raadt, en quaat beleit,
Godd'loosheyt en der zielen spys,
Onachtbaarheyt, en lof en prys,
d'Oprechte leer, en kettery.
Ontelbaar meer geschiet door my.
Door my soo wert men hoogh geleert,
En menigh heel door my verkeert.
In 't kort, wat lof komt my dan toe,
Die 't quaat soo wel als 't goede doe?
Soo yemant wert door my gelaakt,
Ik wert soo swart als hy gemaakt.

Uytlegginge.

DOor de PENNE is veel geschreven,
Door de penne is veel bedreven,
Quaat en goet gerucht, verdriet.
Wat quam door de Penne niet?

Wysheit, wetenſchap en eere,
Valſch' en ook oprechte leere,
Ydelheit, verradery,
Wat noch meer, ey ſegget my?
Ik en kan 't niet alles noemen,
Laakt de Penne, wiltſe roemen:
Op een kort, ſoo 'k recht beken,
Goet en quaat ſoo is de Pen,
Siet ſoo is 't ook met de menſchen,
Goet en quaat; 't is niet na wenſchen.

Het 32. Raadtſel.

IK werd misbruikt, dat weet men wel,
En dat van menigh jonk geſel;
Myn ſtem is ſoet myn huidt is geel,
Des raak ik dikwils in 't bordeel.
Vaak daar men 't beſte danſt en ſpeelt,
Daar werd ik aldermeeſt geſtreelt,
'k En doe geen zonde, en blyve kuis,
En komm' als reine maaght weer t' huys,
Maar vechtme daar ik ben ontrent,
Soo wert ik ſomtijts wel geſchent.

Uytlegginge.

DE VEDEL of FIOOL die wert, God betert, meer
Gebruikt tot ydelheit, als tot Godts lof en eer:
Matroos komt van de reis, het gaat'er op een drinken,
Het ſpel is niet volmaakt, of 't Veeltjen dat moet klinken.
Den dronk die voedt krakeel, het gaat'er op een ſlaan,
De kannen wanken vaſt, O ſpeelman maak ruim-baan,
De Vedel kryght een krak, het ſpel wil niet meer lucken;
O Speelman gaat naar huis, 't Fiooltje is aan ſtucken.

Het 33. Raadtſel.

IK ben van verwe bruyn en teer,
Doch magh wel tegen wint en we'er,
En heb ſoo wijt gereiſt ter zee,
Als oyt een treff'lyk menſche dee,

Vaak hatet my de hovaardy;
De nette Meisjes ſchouwen my,
En Proper mydt my om ſijn kleet;
Nu ſiet in 't veers hoe dat ik heet.

Uytlegginge.

DE TEER gebruykt men tot veel ſaken,
Voornamelyk tot ſchepen maken;
En als de ſchepen gaan ter zee,
Dan vaart de Teer ook ſelver mee,
De Teer is goet, de Teer is quaat;
Die gulſich Teert, dat 's overdaat.

Het 34. Raadtſel.

HOe krevelen dus aan myn krop
Uw ving'ren, als een ſpinnekop,
De welk in 't webb' loopt na de vliegen?
Met d'ander handt roert gy den duym,
Gelyk of yemandt ſprak te ruym,
En meeſterlyk beſtont te liegen.
Waarom houdt gy my in de klem,
En dwingt van my mijn ſoete ſtem?
Meent gy de Vryſters ſoo te trecken?
'k Ben teder, doet my geen gewelt;
Want licht'lyk werd' ik ſoo ontſtelt,
Dat my mijn ſenuwen vertrekken.

Uytlegginge.

DE LUYT is aangenaam van ſpel,
Heeft recht ſijn naam; de Luyt luyt vel.
Dit raadtſel, vrinden, dat beduyt
De muſicaal-luydende Luyt.

Het 35. Raadtſel.

EEn huyſman draaght in ſijne mandt,
Niet anders als groot onverſtandt.
Indien hy langer had getoeft,
Soo waar 't wat nut, tot ſijn behoeft.

Of had hy niet te lang gewacht,
Soo had' het hem wat winst gebracht.
Wegh met uw waar, gy sotte kuif,
Gy soudt bederven al myn struif.

Uytlegginge.

VUYLE Eiren droeg den boer;
Maar had' den plompen botten loer
Gelaten die in 't nest, 't waar goet,
Soo had de hen die uyt-gebroet
Tot sijn gewin, of sijn profyt,
Nu was hy winst en Eiren quyt.

Het 36. Raadtsel.

DE weelderige door genucht
Die dryven my vaak op de vlucht,
En dikmaals met gespanne netten
Dat sy my jagen heen en weer,
En doen my vliegen op en neer,
Tot datse my in 't eindt besetten.

Uytlegginge.

EEn KAATS-BAL, door 't Rinket gedreven,
Die siet men heen en weder streven,
Die hier mee daag'lyks houdt sijn tuyl,
Sal 't gelt niet schim'len in de buyl.

Het 37. Raadtsel.

WAt is de sotte liefde blint?
Een yeder is tot my gesint,
Men soekt my nu met kracht te winnen,
Als of herboren waar de tyt,
Doe 't Ridderlyk geslacht met stryt,
Ter liefde vocht met haar vrindinnen:
Soo doet men heden ook met my,
Met swaart, en spies, met moordery,
Met groot bedrogh, verraadt en listen.
Dits van het werelts volk geseit,

Maar de verwaande Geeſt'lykheyt ,
Om mynent wille ſchrift'lyk twiſten.
Tot my ſtrekt haar de ziel en geeſt ,
En 't volk bemint my aldermeeſt ,
Die willigh groote kruiſſen lyen ,
Ook komt my 't eſel-oorigh kint ,
Het welk my boven al bemint ,
Geſtadigh onverſadigh vryen.

Uytlegginge.

HEt GELT daar wert veel om gedaan ,
Als loopen , ryden , moeilyk gaan ,
Als ſpelen , ſtelen ende ſtropen ,
Ook ſlaven , draven ; ende loopen ,
En liegen en bedriegen mee ,
En ſich te wagen over zee :
En ook veel ander duiſent dingen :
Dat ſietmen al om 't Gelt volbringen ,
En 't Gelt dat maakt de bloode koen ;
In 't kort , 't is al om 't Gelt te doen.

Het 38. *Raadtſel.*

VAak ben ik tot een hooge ſtant ,
En werde treffelyk aan-gerant ,
Van kleine , middelbaar en grooten ,
Dewelke eerlyk ſich ontblooten ,
Maar kome licht'lyk tot een val.
Dit is 't beloop van 't jammerdal.
Dan ben ik trots en wel beſeten ,
En nu heel plods'lyk neer-geſmeten ,
Dan weer verheft , (Godt nam en gaf)
't Is ſtadigh met my op en af ;
En die my eerſt in waarden hadde ,
Myn deughde dikwils meeſt bekladde ,
En van de ſulke wel bevlekt ,
Wiens naaktheyt dat ik heb bedekt ,

Die ſomtyts my ſoo ſeer onteeren,
Dat ik met Bed'laars moet verkeeren.

Uytlegginge.

DEn HOET op 't hooft is hoogh van ſtant,
Beſchut de koud' en zonne-brant,
Om voor geen plompaart te beſtaan,
Soo moet hy vaak af ſijn gedaan;
De windt hem vaak ter neder ſmyt,
Des vlekt en ſlyt hy metter tyt.
Den armen krygt hem vaak hier naar,
En ſomtyts ook een bedelaar.
Licht vry den Hoet en mild'lijk eert,
Want d'eere weder tot u keert.

Het 39. Raadtſel.

'k BEn boven Keiſeren verheven,
En alle vorſten, die daar leven;
'tIs waar ons Prince wyt befaamt,
Dewelke wy zyn Hoogheyt noemen,
Maar ik (doch ſonder hem t'ontroemen)
Magh vry met recht ſoo ſijn benaamt,
Want eer ſal ſchier den Spanjaart ſchromen,
Om my met wap'nen by te komen,
Gelijk hy ſou des Princes maght.
'k Verkeere nimmer met de vrinden,
Maar wel met vreemde ſnelle winden.
Wie wilder met my op de jaght?

Uytlegginge.

EEn WEERHAAN die ſtaat treff'lyk hoogh,
Soo dat hy heel verkleint in 't oogh,
En ſiet hy draait met alle winden.
Soodane menſchen wy bevinden;
Een krijghſman komt daar ſelden by,
Veel min als hy gewapent zy,
En menigh ſou daar wel voor ſchromen,
Met 't leege lyf daar by te komen,

Hy ſtaat wel hoogh, gelyk men ſiet,
En is hy dan ſyn Hoogheit niet?

Het 40. Raadſel.

DOor onſe gittige bruyn oogen,
Is menigh menſche vaak bedrogen,
Onteert, vernietigt en verleit,
't Gunt Vrouw en Kind wel heeft beſchreit,
Nochtans ſoo zynder luy met eeren,
Die menighmaal met ons verkeeren,
En of dit wel een kloekert ſchut,
Soo baart het meerder ſond' als nut.
Meeſt die de naam van Chriſt'nen dragen,
Om onſent wil de Joden plagen.

Uytlegginge.

TEIRLINGEN of DOBBEL-STEENEN,
Wy hier met dit Raadtſel meenen.
Wat al kommer en verdriet
Door den Teerling is geſchiet,
En gebeurt noch alle dagen,
Dattet Vrouw en kindt beklagen,
Armoe ende groot elent,
Dat is yeder een bekent.
't Is 't gebruyk in veel waaranden,
Namelyk in de Duytſche landen,
Dat men Joden tot een ſtraf
Dwingd' de dobbel-ſteenen af.

Het 41. Raadtſel.

IK ben in 't Gild' van Kalis bend',
Ik ſchende ofte werd' geſchend',
'k Neem van die nutter waar gegeven,
'k Ben vyandt van die 'k noit en ſagh,
En legh die lagen waar ik magh,
En brenge myns gelyk om 't leven;
't Gunt weeuw en wees (eilaas) betruert,
Daar op heeft my mijn heer gehuert,

Doo

Door ſulks ontlaſt ik myn geweten,
Dan of men ſeyde dat is waar,
Een recht gehuerde moordenaar.
't Is waar, maar wil ſoo geenſins heeten.

Uytlegginge.

EEn KRYGHSMAN ofte een ſoldaat,
Dient meer om gelt, als wel uit haat.
Hy levert ſtryt, hy levert ſlagh,
Aan die hy noyt te voren ſagh,
En ſoekt die wreed'lyk doodt te ſlaan,
Die nimmermeer hem heeft miſdaan,
Ja dikwils bloet-verwant of vrient,
Die vaak aan d'ander zyde dient,
Des doodt hy ſomtyt Broer of Vaar.
O wreet gehuerde moordenaar.

Het 42. Raadtſel.

'k EN ben noch bitter, ſoet noch ſuer,
Noch laf, noch amper van natuer,
Noch ryns noch lak, noch foey, noch fy,
Noch kruyt noch eenigh ſpecery;
Doch leeft op aarden vrouw' noch man,
Die mijnder hier ontbeeren kan.
Dies ben ik 't werels ſteun en ſtut,
In Neerlant wel het meeſte nut;
En of de buyſſen uytter zee,
Ook in ons lant het ſuyvel mee,
Doen bloeyen dit vermaarde dal,
't Waar ſonder my ganſch niet met al.

Uytlegginge.

HEt SOUT, het overwaarde Sout,
Seer noodigh tot 's lyfs onderhout,
Hoedt voor 't verderven vleeſch en vis.
Die geven daar van tuygenis.
Het Sout is uiter-maten waart,
Dat weet hy die ten haringh vaart,

Dat weet den boer die daar na haakt,
Dat weet hy die de botter maakt,
Dat weet te ſeggen Pieter Vonk,
Dat op een haringh ſmaakt een dronk,
't Geeft ſchralen drank een goede ſmaak,
Die laffe koſt verbetert vaak,
Dewelk daar door kryght ſmaak en klem.
De menſch heeft ſelve Sout in hem,
Want als de menſch ſyn Sout vergaat,
Wert af-geſn'en ſijns levens draat,
Dan bruykt het Sout niet al te veel,
Te veel dat voedet het graveel.

Het 43. Raadtſel.

DIe my bemint, ſchenkt my een drank,
Doch meer om winſt als wel om dank,
Dus wert my dikwils toe-gebrocht,
Een blank en ſoet en voedſaam vocht,
Veel waardiger als Rynſche moſt,
Schoon die ſoo vele niet en koſt;
En als ik heb myn volle laſt,
Soo werd ik dapper aan-getaſt,
Van die my heeft tot ſyn geryf,
En ſtoot my gaten in het lyf,
En trekt my ook noch nader-hant
Al 't vetſte van myn ingewant,
En maakt daar Mage-ſalve van,
Tot groot vernoegh van alle man.

Uytlegginge.

EEn BOTER-KARREN dit bediedt,
Al waar men Mellek inne giet,
Al waar men ſtoot en ſtomm'le moet,
Met eenen ſtooter, daar de voet
Schier als de bodem is van ſchyn,
Daar vele gaten inne zyn;

Derhalven ſtoot men door 't bedrijf
Veel gaten in des karrens lijf;
Den boer ſtoot ſomtyt, dat hy hyght,
Heel vaak al eer hy boter kryght,
Een huysman moet ook vaak te velt,
Al eer hy wint een Schepel gelt.

Het 44. Raadtſel.

IK, die op 't hooghſte was geklommen,
Ben tot een bedel-ſak gekommen;
Nu dien ik truggelaars uyt noot,
Om klein gewin of drooge broot.
Veel zynder, die mijn ſtemme pryſen,
Veel die my van haar deur af wyſen,
Veel kind'ren geven my gehoor,
Die my vervolgen op het ſpoor.
O waarde Heidenſche Poëten,
Gy hebt my in uw rijm vermeten,
Hoe dat ik by der Muſen bron
Mijn wooning hadd' op Helicon,
En hoe Apollo my beminden.
Nu dien ik arme, lamm', en blinden.

Uytlegginge.

DE LIER wel eer, dat weet men wel,
Dat plagh te ſyn een Konings-ſpel,
Ja ſoo dat in voorleden tyden,
De Heid'nen die Apol toe-wyden.
't Verandert alles door de tyt,
Nu wordtſe bed'laars toe-gewydt,
Wel eer geacht voor groote Heeren,
Moet met den truggel-ſak verkeeren.
Soo draait het avontuurſche rat,
De ſulke daalt, die boven ſat.

Het 45. Raadtſel.

MYn vader was noch boer noch mayer,
Maar ben gekomen van een drayer;

Des

Des draey ik ook voor arm en Ryk,
Maar ben den ezel ſchier gelyk;
Want ſal ik kloek aan 't draeijen blyven,
Soo moet men my met ſlagen dryven.

Uytlegginge.

DE DRYF-TOL, ſal hy draeijend' blyven,
Die moet men al met ſlagen dryven,
Dit beelt de luye leer-knecht af,
Die niet en wil als door de ſtraf.
Siet deſen luyaart, deſen tragen,
En wil niet werken als door ſlagen;
Die luy zyn in het Schole gaan
Die moet men dryven al met ſlaan;
Een ſnoode put is 't al ſijn dagen,
Daar in men 't water ſtaagh moet dragen.

Het 46. Raadtſel.

WAt ben ik voor een Schout by nacht,
Die ronde doe op dieven-jacht:
Het ampt van Beul bedien ik mede,
Want wien ik vang 't zy klein of groot,
Moet dadelijk van lijf ter doot,
Ten baat geklagh, gekryt noch bede.

Uytlegginge.

EEn KATER is een Schout by nacht;
By nacht ſoo gaat hy meeſt ter jacht,
En maakt het muisjen heel benouwt,
Het welk den fellen kater ſchouwt:
Ook mede den geſlepen rat
Die ſchout de kater of de kat:
Wort hy aldus beſchout, wel-aan,
Soo magh hy voor een Schout beſtaan,
In raadts-plicht is hy meer als veul,
Want hy is Schepen, Schout en Beul,
Hy is een boos en wreet tyran.
O Muysje, wacht uw ſtaartje dan.

Het 47. Raadtſel.

IK ga te voet wanneer ik ry,
Myn ros of paart 't gunt ik beſchry,
Kryght nimmer hakſel, hooi noch haver,
Noch eenigh voer van gras of klaver;
Nochtans myn paart dat nimmer eet,
Hoe dat ik 't ry, en laat geen ſweet.

Uytlegginge.

HEt kintje, 't welk een ſtok beſchryt,
Dat waant dat het te paarde ryt,
Het ſtokjen dat is 't kindtjes paart.
Dit paartjen houtet vry in waart,
Gelyk het al ſijn poppen doet;
Geluckigh, rijk is 't ſonder goet.

Het 48. Raadtſel.

DAar zynder veel door ons bedrogen,
Men ſiet ons met beſloten oogen,
En wy verſoeken alle man;
Wy toonen noit gedachte dingen,
En veelderlei veranderingen,
Soo dat men 't niet vertellen kan.

Uytlegginge.

DE DROMEN die zyn ongelyk,
Sy maken arrem ende ryk,
Sy toonen in de nare nacht,
Het geen men nooit en heeft gedacht,
Sy maken vreught en ook verdriet,
Ontwakende ſoo is 't al niet;
'a droom is drogh, O lieve vrinden,
Maar kakt in 't bed, gy ſultet vinden.

Het 49. Raadtſel.

RYk zynde, machtigh ende groot,
Doe was ik geld'loos, naakt en bloot,
Maar doe 'k in armoe won de koſt,
Doe was ik wel gekleet, gedoſt.

Soo heerlik, deftigh, hups en fyn,
Als doe ter tyt een Prins mocht zyn,
Myn vrouwen pronk en was niet min,
Ja trots die tyt een koningin,
Ons kleere-maker (waart verheft,)
Had heerlyk net de maat getreft,
Geen mangel had de broek noch keurs,
Doch 't is de Baes van alle ſchreurs.

Uytlegginge.

ADAM die was ſeer hoogh verheven,
God hadt hem 't PARADYS gegeven,
Ik ſegh een heer daar van gemaakt,
En ging doe met ſyn Vrouwe naakt;
Maar zynde in de ſond' vervallen,
Doe was hy arm, had niet met allen,
Vervallende in ſulken leet,
Doe heeft hem Godt de Heer gekleedt,
Ryk zynde koſt hy dit ontbeeren,
Maar in ſijn armoe droegh hy kleeren.
Doen Adam ſpitt'en Eva ſpan,
Waar was die tyt den Edelman.

Het 50 Raadtſel.

'tEN deed' een haakſken met een ſteel,
Den Eſel ſoude weſen eel,
En waar dat maar uyt hem getrocken,
Soo waar hy eel, ſpyt alle bocken.

Uytlegginge.

ALs gy het woordjen Eſel ſpelt,
Soo is een ſ daar in geſtelt,
ſ Is een haakſken met een ſteel,
Neemt ſ daar uit, ſoo ſpeltet Eel.

Het 51. Raadtſel.

DEwelke my is toe-gedaan,
Die ſtort om my ſoo menigh traan,

Des moet ik hem op 't left verlichten,
Wie kan my dit voor quaat op-dichten?
'k Ben ſchoon van ſchijn en glat van vet,
't Gunt menigh man vaak heeft beſmet;
'k Ben ſeer gedienſtigh voor de oogen,
Schoon oogen-dienſters niet en doogen,
(Gelyk men wel gemeenlyk ſiet)
Maar ſulken een en ben ik niet.

Uytlegginge.

EEn LAMP met Traan wel toe-bereit,
Wert vaak gebruykt tot ſpaarſaamheyt,
Verlicht den armen als hy ſpaart,
Want arremoede droef heit baart.
Dit beelt dat geeft een goet bericht,
De tranen 't droef gemoedt verlicht,
Swaar valtet voor een droevigh man,
Die welk geen tranen ſchreyen kan.

Het 52. Raadtſel.

RAders, let eens op myn raden,
'k Heb een dood op myn geladen,
Die den donder heeft begaapt,
En de blixem na geaept,
Die daar maakte weeuw' en weſen,
En de ſtoutſte dede vreſen;
Daar en was noit ſlimmer Peſt.
Dat weet Snel-riem alderbeſt.

Uytlegginge.

EEn GROF-GESCHUT op ſijn afuyt,
Daar wort dit Raadtſel me beduyt,
't Selv' is de doodt en maakt veel dooden,
't Verſchrikt de ſtouten en de blooden,
Het doet de overgrootſte ſcha,
Syn Stemme bootſt den donder na;
En wat dit al bedrijven kan,
Dat is ſchier kenlyk alle man,

In oorlogh is 't een rechte peſt.
'k Hou't met de vree, de vreed' is beſt.

Het 53. Raadtſel.

EYlaas hoe veel van ons geſlacht,
Zyn in 't gevangen-huys gebraght!
Men jaagt ons voort in alle hoeken,
En zyn onnooſel in het quaat.
Wy martelaars zyn in den haat,
Om dat wy onſe nootdruft ſoeken.

Uytlegginge.

DE MUYSEN zyn ſchier over al,
En raken dikwyls in de val,
En als daar in geraakt de Muys,
Soo is hy in 't gevangen-huys
Is 't muysjen heb, ten raakt niet vry,
En dat om kleine dievery.

Het 54. Raadtſel.

't IS om myn deughd', en niet om quaat,
Dat my myn Heer of Meeſter ſlaat,
En als hy ſpeurt geen deugd aan my,
Soo ben ik van de ſlagen vry.

Uytlegginge.

DE NOTE-BOOM en ſlaatme niet,
Indien men daar geen vrucht aan ſiet;
Maar wert wel dapperlyk geſlagen,
Wanneer men hem ſiet vruchten dragen.
't Is heel verkeert ſoo met de menſch,
d'Ondeugende krygt ſulken penſch,
De deught behoort te zyn gekroont,
Doch deughd' men vaak met ondeught loont.

Het 55. Raadtſel.

IK ben een Oyevaar met hoornen,
Doch en ſal niemant niet vertoornen,
Maar ben ſoo tam, gelyk een Lam,
Als of ik waar van ſulke ſtam.

Uytlegginge.

EEn RAM dat is den Oyen-vaar,
Bedenkt u wel, en is 't niet waar?
En horenen ſoo heeft den Ram,
Dien Oye-vaar was eerſt een Lam.

Het 56. Raadtſel.

IK hebb' een lange ſcharpe bek,
Mijn oogen ſtaan my aan de nek,
Ik ben ſpits-vinnigh ende ſnedigh;
Tot alle ſnof van hovaardy,
Daar toe gebruyk men meeſt'lyk my,
Wanneer myn Meeſter is onledigh.

Uytlegginge.

EEn SNYDERS SCHEIR is ſcharp gebekt,
Dit raadtſel is hier mee ondekt,
En door de Scheer komt hovaardy,
De menſch tot ſchade, Scheir is vry.

Het 57. Raadtſel.

DE blonde Son in 's morgen-root,
Die maakt my meer als over groot,
En als die is op 't hooghſt' gereſen,
Soo maakt hy my heel kleyn van weſen,
En als hy daalt we'er na bene'en,
Soo word' ik groot gelijk voor heen.

Uytlegginge.

DE SCHADUWE by lege ſchijn,
Die ſal dan op het grootſte zyn,
En hoe de Zonne hooger klimt,
Hoe dat de ſchaduw' kleinder ſchimt.
Ook hoe den hooghmoet grooter braakt,
Hoe Godt de menſche kleinder maakt.
't Gebeurt vaak in dit aardſche dal,
Dat hooge moedt komt voor den val.

Het 58. Raadtſel.

IK ben geteelt in vreemde landen ,
'k Ben blank van lyf , en ſcherp van tanden ,
Gevoedt in 't wildt van groot geſlacht ;
't Gedierte , dat de menſch komt plagen ,
Dat moet ik uyt de boſſchen jagen ,
Des ben ik dagelyks ter jaght.

Uytlegginge.

EEn K A M van een yvoren tant ,
Geſproten van een olyphant ,
Geteelt , gevoedt in vreemde landt ,
Een beeſt van ongemeen verſtant ,
Die 's morgens vroegh de Zonne groet ,
Daar voor hy ſomtijts valt te voet ,
En menigh menſch te boven gaat ,
Die niet en pryſt als eigen-baat.

Het 59. Raadtſel.

DEs Somers ben ik in de kleeren ,
Des winters ben ik in de veeren ,
Heel naakt ontkleet en wel gedekt ,
Tot dat de lent my weder wekt.
Als dan beſta ik luyt te roepen ,
Om 't geen dat Amſterdammers ſnoepen ,
Den Man , wiens Vrouw onttrouwlyk leeft ,
Men veeltyts mynen Name geeft.

Uytlegginge.

EEn KOECKOEK trekt ſijn veeren uyt ,
Wanneer de Zon gaat veer na 't zuidt ,
Hy in een hollen boom vertrekt ,
En ſich daar met ſijn veeren dekt ,
Tot dat de Zomer-Zon geeft klem ;
Dan is het Koeckoek weer met hem.
Hy ſorght voor 't winterlyk verdriet ,
Maar menigh Slamper doet dat niet ,

Die ſijne veeren ſomers pluckt,
Soo dattet hem des winters druckt.

Het 60. Raadtſel.

IK heb de krygh ſtaagh in den kop,
De bloet-vaan voer ik den top,
Myn ſtemme doet de Leeuw verſchricken;
'k En ſchroome geenderlei fenyn,
't En kan niet ſoo vergiftigh zyn,
Of durvet ſonder angſt in ſlicken.

Uytlegginge.

DEn HAAN dat moedigh ſtrydtbaar dier,
Kamt ſtaagh met ſijns gelyken ſchier;
Syn roode kamme, die hy roert,
Dat is de bloetvaan, die hy voert.
Met ſijne ſtem tuyght hy ſijn moedt,
Dewelk een leeuw verſchricken doet;
Hy aardt ſomtyts na menigh Man,
Die vreeſſelyk op-ſnyden kan.

Het 61. Raadtſel.

IK lieve 't menſchelyk geſlaght,
Het welk my haat en houdt verdacht,
Behalven die myn aart bekent is.
Wie 'k vinde ſlapen in het gras,
Die wek ik op geſwind en ras.
Soo 'k weet, dat daar een ſlang ontrent is.

Uytlegginge.

EEn HAGEDIS de menſch beſint,
En van de menſch weer onbemint,
Nochtans gunt ſy de menſche goet,
En waarſchouwt hem tot ſijn behoedt.
't Is wel gebeurt, dat in het gras,
Een booſe ſlang verborgen was,
En daar omtrent een menſche ſliep,
Dat 't Hagedisje vlytigh liep,

Op 's ſlapers aanſchijn heen en weer,
En wekten hem door dit gebeer,
Door dien de ſlang des Hagedis,
En ook des menſchen vyandt is;
Siet menigh menſch heeft wel een vrient,
De wel hem onbekend'lyk dient.

Het 62. Raadtſel.

DOor my geſchach heel weynigh leet,
Soo lange als ik was gekleet;
Maar doen myn meeſter word' t'ontvreden,
En my heel naakt en bloot ontkleden,
Geraakt' ik tot de moordery,
'k En had geen ſchult de ſchult had hy,
Noch ben ik, dien ik was voor deſen,
Bleef ik gekleet, 't ſou beter weſen.
Al brenght myn naaktheyt ſchrik in huys,
'k Ben ſelf daarom niet ſonder kruis.

Uytlegginge.

SOo langh een DEGEN blyft bekleet,
In ſyne ſcheid', doet ſelden leet,
Maar als hy die hem toe-behoort,
Eens heftelijke wert geſtoort,
En trekt den Degen uit de ſchey,
Soo volgter ſomtyt groot geſchrey;
Des uw geweer ſeer traagh ontbloot,
't Is vaak een voorſpook van de doot;
En die veel met den Degen raaſt,
Die is het kruis vaak aldernaaſt.
Het kruis dat raakt hem aan de vuiſt,
Dus kruiſt hy, of hy wert gekruiſt,
Met 't kruis hy vaak ſijn leven waaght,
Dit kruice menigh daagh'lyks draaght,
Gaat met dit kruis, verjaaght de Nickers,
En met ſijn ſpit ſoo ſpit de kickers.

Het 63. Raadtſel.

EEn wildernis van ſchoone ſchyn,
Van glans gelyk een kriſtalyn,
Daar ſelden vogel tiereliert,
Maar wel vervult met wildt gediert,
Daar d'aldertamſte van gemoedt,
Geneight is tot des menſchen bloet,
Omtrent en in dees' wildernis,
Seer dikwijls aarde-beving is.

Uytlegginge.

EEn LEGER dat 's een wildernis,
Het is ſchier wilt, al watter is;
Alleen de luyſen dat ſijn tammen,
Die daar meer zyn als vette lammen;
't Sou zijn heel goet voor elk ſoldaat,
Soo yeder luis waar een dukaat.
Hier ſietmen wap'nen, ſpieſſen blinken,
Hier hoortmen de kartouwen klinken,
Dat d'aarde daar van dreunt en beeft,
't Gunt recht een aarde-beving geeft.

Het 64. Raadtſel.

TRyn Jans die brengt my op de rol,
Sy plukt het hair van mynen bol,
En of ik knor en of ik mor,
s'En laat niet af van dit gepor.
Dat yeder een dit blyven liet,
De ſeep en waar ſoo waardig niet.

Uytlegginge.

EEn SPINNE-WIEL dat knort en mort,
Van 't rocken-hooft getrocken wort
Het vlas, het gunt tot garen raakt,
Waar van men doek of linnen maakt;
En wat men van doek maken kan,
Dat is bekent meeſt alle man,

Het wert gebeſight en beſmit,
Daar na ſoo waſcht men 't weder wit,
Sal dit geſchien, 'k wed vraaghtet Trijn,
Sal ſeggen, daar moet Seep by zijn.

Het 65. Raadtſel.

DAar is een heerlyk werk gebouwt,
Waar H, de G, het waar van Gout,
't Is ſoo doorluchtigh in ons oogen,
Dat klein en groot ſich ſpieg'len mogen,
Vaak wort hier Hamans ſpel geſpeelt,
En recht na 't leven af-gebeelt.

Uytlegginge.

DE GALGE meeſt gemaakt van hout;
G, in de plaatſ' van H, ſpelt gout;
Elk ſpiegel ſich aan dit gebouw,
't Zy klein of groot, of man of vrouw,
Voor al aan die, die tegen dank,
Hier eerſlingh klimmen Kreeften gank.
Hier ſietmen hoe het Haman gong,
Die aan ſijn eigen Galge hong.

Het 66. Raadtſel.

DAar is dikwils twiſt gereſen,
Waar het vage-vuyr mocht weſen.
In een landt niet veer van hier,
Daar is 't rechte Vagevier,
Daar de zielen van de booſe,
In haar leven goddelooſe,
Welk ontſlipten ſwaart en baſt,
Lyden groote werelts laſt.
Die noit wilden, daar wel moeten
Werken om het quaat te boeten,
Talus vond (ſoo Naſo ſeit,)
't Reetſchap tot haar arrebeit,
En de zielen min van ſonden,
Daar heeft Pallas voor gevonden,

Min-

Minder last en meer der kunst,
Schoon 't een luye ziel verwunst.

Uytlegginge.

HEt TUCHT-HUYS wert hier me beduyt,
Het Vagevuur daar raakt men uyt,
Maar uit de Helle nimmermeer;
Dat tuyght de Pauselyke leer.
Men pooght te suiv'ren rein en fijn
De guiten, die in 't Tucht-huis zyn.
't Was Talus die bedocht de saagh,
't Welk is der tuchtelingen plaagh;
En Pallas weefden om de kunst,
Het gunt aldaar ook wert verwunst,
Want sy vervloeken met geschrei,
Vaak Talus ende Pallas bei.

Het 67. Raadtsel.

IK ben een rustigh tyt verdrijf,
Myn deughd' is licht, 'k ben elks gerijf,
Het sy getrouwt of ongetrouwt;
'k Sla niemant af, soo jonk als out.
Al is myn lichaam bont of blaauw,
By nacht zyn alle katten graauw;
Want 's nachts dan werd ik meest besocht.
En daaghs niet veel aan my gedocht;
Maar die my dagh en nacht geniet,
Die leeft gemeenlyk in verdriet.

Uytlegginge.

HEt BEDDE troetelt, streelt de rust,
Als door de vaak dat werdt gekust;
De vaak maakt alle bedden sacht,
De slaap maakt kort de lange nacht;
De slaper nimmer tyt verdriet,
Maar soo is 't met de waker niet,
Het is voor menighte bedroeft,
Die dagh en nacht het bed' behoeft.

Het

Het 68. Raadtſel.

IK reyſden op een tyt met goet geſelſchap mede,
Daar ook een blinde was die ons geſelſchap dede,
De kloekſte van ons al hoe wacker op de been,
De blinde was hem voor, ja ſtadigh voor ons heen.

Uytlegginge.

MEeſt de SCHEPEN die daar varen,
Over d'Oceaanſche baren,
Aan wiens boegh-ſpriet mynen vrint,
Is een zeil, dat heet de blint,
't Voorſte zeil dat heet een blinde,
Als een yeder kan bevinde.
Waar het Schip vaart Noordt of Zuydt,
Siet de blind' is dan voor uyt.

Het 69. Raadtſel.

EEn vluchtet voor ſijn grootſte vrindt,
Een ſlaper by verbolgen windt,
Een dobbelaar om lyf en leven,
Een viſſchen-aas in zee gedreven,
Een levent lyk in 't levent graf,
Een ſpoedigh reiſer ſonder ſtaf,
Een door-gewaanden, al verloren,
Die was van vleiſch en viſch geboren.

Uytlegginge.

SIet JONAS was niet wel beducht,
Hy nam voor ſijnen Godt de vlucht,
En Godt had Jonas wel bemint,
Des vlucht' hy voor ſijn beſte vrint.
Een groote ſtorm op zee gaf Godt;
En Jonas worp om 't leven 't lot;
't Lot viel op hem, des moeſt hy voort,
En Jonas ſmeetmen over-boort,
Maar Godt een Walvis heeft geſchikt,
Van wien hy voort word' ingeſlikt,

En ſwom met hem doe na de ſtrant,
En ſpoogh hem noch geſont op 't lant,
Wort door Godts hulpe ſoo bewaart.
Des is de Man tweemaal gebaart,
Eerſt van de vrouwe of een wyf,
Daar na weer uit der Viſſchen lyf.

Het 70. Raadtſel.

'k BEn rondt van hooft en ſtark van lyf,
Twee ſtaarten heb ik lank en ſtyf,
En dikwils werter ſware laſt,
Op myne mag're rugh gepaſt,
Doch wil niet eerder op het padt,
Tot dat men by myn ſtaarten vat,
En als op my een ketel ſtaat,
Soo raaſt het of de trommel ſlaat.

Uytlegginge.

SIet een KRUYWAGEN dit beduyt,
Waar op men vele goed'ren kruyt,
Soo balen, kiſſen ende ſacken,
Soo klein als groot, en ſware packen.
Dit ſiet men daag'lyks op de ſtraat,
En als daar op een ketel ſtaat,
Dat maakt op ſtraat alſulk gerommel,
Als of men hoort van veers een trommel,
En als genaakt al ſulk fa ſol,
Is 't groot gerucht en weinigh wol.

Het 71. Raadtſel.

IK ſagh met toe-geloken oogen,
Dat hemels teik'nen voor my bogen.
Dat ſpeet de harders, welke my
Door haat van hare kudde banden,
Veer van der hant, in vreemde landen,
En leefde daar in ſlaverny,
Maar doen ik raakte door de logen,
(Uyt een onkuyſſche duym geſogen)

De grootſte naaſt ſijn Majeſteit,
Geviel 't dat mijn benijders quamen,
En knielden voor my al te ſamen,
En hebben hare daadt beſchreit.

Uytlegginge.

DOe JOSEPH in den ſlape lagh,
En droomde dat hy klaarlijk ſagh
Elf ſterren, Son en Maan bequaam,
Die voor hem bogen al te ſaam,
En hoe dit ſijne broed'ren ſpeet,
By na ſchier al de werelt weet;
En hoe men hem voor ſlaaf verkocht
En in Egypten wort gebrocht,
En wat ſich voort heeft aangewent,
Dat ſtaat in 't Oude Teſtament.

Het 72. Raadſel.

IS 't nu niet wel gekuſt, geſolt?
Ik ben met kindt gehollebolt,
Ik ben verkoft en niet getrout,
('t Is haaſt geſchiet, dat langh berout;)
Wat ſal het weſen nu voortaan;
In my is karmen en getraan,
En of ik op en neder ga,
En of ik heen en weder ga,
'k En heb vermaak in drank noch koſt,
Dan waar ik eens van kindt verloſt,
Of waar het doodt en uitte pyn,
Soo ſoud' ik eens in ruſte zyn,
Een yeder ſpiegel ſich aan my,
Dit komter van de minnery.

Uytlegginge.

EEn WIEGE, daar een kindt in leit,
Het gunt vaak kreunt of ſteunt of ſchreit,
De Wiegh moet op en neder rollen,
Indien men 't kindt in ſlaap wil ſollen.

Als 't kindt is doodt of wel gesust,
Dan weet men heeft de Wiege rust;
De Wiege doeter vele klagen,
Het beste kleetje dag'lijks dragen.

Het 73. Raadtsel.

IK ben een konstenaar in 't werken,
'k Vercier paleysen ende kerken,
In 't groot, in 't klein, in 't grof end' 't fijn
Seer aardigh, suyver ende helder,
Maar ben den grootsten pypen-stelder,
Als binnen Amsterdam magh zyn.

Uytlegginge.

EEn ORGEL MEESTER is voorwaar,
Een ongemeene konstenaar,
Een Orgel-maker is een man,
Die kunstigh pypen stellen kan,
Wiens stemme klinken schoon en helder.
En is dit dan geen pypen-stelder?

Het 74. Raadtsel.

EEn van de tien, dat Godt verbiet
En acht ik noch en latet niet,
Ik ga myn gang, 't zy recht of krom,
En maak der Heid'nen Heilighdom.
De ketters houden 't voor wat spots,
En Luther voor een laster Godts,
Kalvyn die achtet poppen-spel,
Veel priesters eeren 't als een Bel,
De Spek die seit 't is Goddelyk,
En Menno seit 't is voddelyk.
Wie heeft sich best tot Godt bekeert,
Die werk-man of die 't werrek eert.

Uytlegginge.

IN een van de Tien gebooden,
Soo leert ons den Godt der Goden,

En

En ſeit niemant ſy ſoo ſtout,
't Sy van ſteen, van hout; of gout,
Eenigh beeldt daar van te maken,
Die dit doet wat ſal hem naken?
Eeuwigh-durent groot gequel,
Maar men doet het evenwel.
Is dan niet een BEELDE-MAKER,
(Mocht men ſeggen) Godt-verſaker?
Wie heeft meerder Godt gelaakt,
Die 't beelt eer' of die het maakt?
Vonniſt dan, dit 's myn begeeren,
't Moet gemaakt zyn ſoumen 't eeren,
't Is des makers ſchult, beſiet,
Waarter niet, men eerden 't niet.

Het 75. Raadtſel.

VEle in den dooden leefden,
Daar zy uit en inne ſweefden,
Daar zy gingen uit en in:
En verborgen haar gewin,
Hy die tot een dooden maakte,
Deſe doodt, de doodt genaakte,
Ende nam 't haar alls af,
't Gunt hy 't volk te raden gaf.

Uytlegginge.

SAMPSON doode door ſyn krachte,
Eenen leeuw, die hy ombrachte,
In wiens hooft hy naderhandt,
Aangenamen honich vandt,
Want daar in de byen ſweefden,
Die in deſen doots-kop leefden.
't Raadtſel, dat hy daar van gaf,
Leeſt de ſchrift, die tuychter af.

Het 76. Raadtſel.

'k BEn groot van lyf, en kleen van ooren,
'k Ben doof, en doe vaak doove hooren,

Mits ik my dapper hooren laat,
Wanneer my mynen meester slaat,
Tot groot misnoegh van zyn gebueren,
Die daarom dikwils elders hueren,
En gaan verhuysen vert van daar
Om niet te hooren dit gebaar.
Soud' ik myn avontuer vertellen,
Men mochtet in kronijke stellen,
Wat wreetheit, moort en naar gekryt,
't Gunt is gepleeght by mynen tyt,
En hoe dat ik in handen raakten,
En hoese my met branden blaakten,
En smookten swart gelyk een mol,
Soo dat in my 't gedarmte swol,
En hoe 'k ontquam dit groot benouwen,
Men mochtet voor een fabel houwen.

Uytlegginge.

EEn BEULINGH-KETEL klein van ooren,
Slaat vry daar op, men sal 't veer hooren,
Want als sy somtijs wert vermaakt,
Soo maakt hy dat den slaper waakt;
Maar als de slacht-tyt is gekomen,
Dan wordt hy meest in acht genomen,
De darmen, die men stopt en vult,
En ook de pensen of de sult;
Siet dan hoe dees' gestopte vellen,
Ront in de buyk des ketels swellen,
Dit doet de brant, dit doet het vuur,
O! wonderlyk groot avontuur.

Het 77. Raadtsel.

MYn huysjen erfden ik van Godt,
Het is soo dicht gelyk een pot,
Daar leef ik en daar sterf ik in,
Gantsch eenigh is myn huysgesin.

En soo 'k verandere van stee,
Daar breng' ik ook myn huisje mee,
En blyf gestadigh onder dak,
'k En vinde nergens meer gemak,
't Is waar, ik steek myn hooft wel uyt,
Maar anders niet, dit is 't besluit.

Uytlegginge.

EEn SCHILTPAD' werdt hier mee vertoont,
Die in haar schilt gestadigh woont
Daar woont sy in gansch onbekommert,
Daar menigh mensch, met schult bestommert,
Leeft vol beswaar in groot' onlust;
Sy leeft in tegendeel gerust,
In haar klein aan-geboren woning,
Geruster vaak als menigh Koning.
Al waar sy gaat van stee tot stee,
Daar draaghtse hare woning mee,
Daar draaghtse mee haar kleine kluysje,
Des waar sy is, daar is haar huysje;
Vernoeght haar met haar kleine goet,
Vaak meer als menigh Rykaart doet.

Het 78. Raadtsel.

MYn Hooft is als een Eye-dop,
Daar af gesneden is den top,
Myn staart is ook wel wit en lank,
Waar uit dat komt een viese stank,
Die menigh man voor muskus kiest,
Al schoon men daar van hoest en vniest,
Of quylt of severt uytte mondt,
Myn Vrienden achten 't voor gesondt.
't Werdt meest bemindt in Kalis-gildt,
Of daar Jan-rap syn geldt verspildt.

Uytlegginge.

EEn PYP TABAK heelwel ontsteken,
Wert dit gebeelt en vergeleken.

Den eenen ſeit daar tegen ſy,
Den and'ren ſeit, 't is leckerny,
Den eenen ſeit 'k magh 't garen drinken,
Den and'ren ſeit, 't kan my verſtinken.
't Gunt d'eene pryſt, den and'ren laakt,
Het ſmoken ſuiv're oogen maakt,
Gy die dit leeſt, luſt u een ſmookje?
Hoe lecker is 't Varines rookje?

Het 79. Raadtſel.

'k EN koop, 'k en ſaai, 'k en maai geen vlas,
Noch ſpin ik van myn ſelfs gewas,
Te wonder ſijn als yederblyk is,
Soo dat geen menſche myns gelyk is,
En bray en weef ſoo net daar van,
Dat niemandt dit begrypen kan;
Soo dat daarom de kunſt-godinne,
Myn voorſaat hatet als een ſpinne,
En heeft (gelyk de fabel ſeit,)
Te ſtraffen hant op haar geleit,
En ſlagen voor een gunſt ontfangen,
Dies ſy haar ſelven heeft verhangen.
Nu raadt te recht wie dat ik bin,
Die ſonder wiel of wervel ſpin.

Uytlegginge.

EEn SPINNE-KOP, gemeen, maar aardigh,
Haar doen dat is op-merkens waardigh,
Ja onbegryp'lyk voor elk een,
Om dat haar werken zyn gemeen,
Soo achtmen 't niet voor wat beſonder,
Maar ſegge noch, 't is vry een wonder;
Siet haar gebrei en haar geſpin,
Daar is gewis veel wonders in,
Wilt niet te veel uw harſ'nen ſlijpen,
Het aardtſche kan men niet begrijpen,

Gy die te hoogh klimt na de hooght,
Blyft by de aard' en daar beooght
De wond'ren, hier seer veel bevonden,
En wilt die eerst' te recht doorgronden,
Vermeught gy, dit geeft sinne werk,
Soo zyt gy meester en geen klerk.

Het 80. Raadtsel.

EEn slechten harder van het vee,
Een meester-stuk ter proeve dee,
Want hy versloeg met slecht geweer
Een fellen leeuw en sterken beer.

Uytlegginge.

KONINGDAVID de Propheet
Doen hy droegh een herders kleet
En sijns Vaders schapen weiden,
Die hy trouwelyk geleiden,
Soo gemoete hem een leeuw,
Die hy sonder schrik of schreeuw,
Heeft gedoodet of verslagen.
Dese man na Godts behagen,
Dooden insgelyks een beer.
Sulke kracht gaf hem de Heer.
Al die vast op Godt betrouwen,
Sal hy helpen uit benouwen.

Het 81. Raadtsel.

'k EN ben noch Godt noch Jesu Christ,
Dat waar te leelyk spots vergist,
'k En heb geen leven, ziel noch lyf,
Nochtans in alle mans bedryf,
Of wat ter werelt hier geschiet,
Gantsch sonder my geschiet'er niet,
Al wat Godt deed', gelooftet vry,
Hy maakt of deed' niet sonder my,
O Goddelyke Majesteyt,
Vergeeft my, heb ik hier mis-feit.

Uytleggingé.

WEet, ſonder TYT men niet vermagh,
Tijt heeft van doen een oogh-opſlagh,
Door tijt ſoo heeft den Godt van waarde,
Geſchapen hemel ende aarde;
Des ſonder tyt hier niet geſchiet,
Soo Salomon in 't langh bediet,
En ſoo wy al te male weten.
Vaak wert de tyt onnut verſleten;
De tyt, de koſtelyke tyt,
Gelijk een wevers ſpoele ſlyt,
Neemt waar den tyt, die g'hebt voor handen,
Op dat gy niet en komt ter ſchanden;
Ons tyt is maar een hande breet,
Gelyk als David dat ontleet.
Noch ſeggen ſomtyt mans en wyven,
Komt laat ons gaan den tyt verdryven,
Den tyt verdryft ons al te ſeer,
Hier na tot boet' is geen tyt meer,
Dan ſal men roepen met gekryt,
O! 'k ſou my bet'ren, had ik tyt.

Het 82. Raadtſel.

WEl drie duyſent mans en vrouwen,
Om der blinden ſpel t'aanſchouwen,
Worden alle ſeer geſwint,
Door den blinden ſpeelman blint.

Uytlegginge.

SAMPSON liet hem heel verleiden,
Van ſijn vrouw' die hem ſtaagh vleiden;
Om te weten uit ſijn mont,
Waar in ſijne kracht beſtont,
In het hair, gingh hy ontleden,
't Gunt ſy hem heeft afgeſneden.
Doe ſyn kracht was af-geſneen,
Vinden hem de Philiſteen,

Die hem ſijn geſicht benamen,
En met hem te gaſte quamen,
En een wyle tyt hiet naar
Wies hem weder kracht en hair,
En die Philiſteen uyt weelden,
Wilden dat hy voor haar ſpeelden,
Tot een ſpot en haar vermaak;
Sampſon wenſchte na de wraak.
In het huis, daar 't ſou geſchieden,
Waren by drie duyſent lieden;
Sampſon trok de pylers neer,
Siet daar ſtorte 't huys om veer,
't Gunt ſoo al dat volk verſlinden,
Ende dooden dat zyn blinden.

Het 83. *Raadtſel.*

ONſchuldigh raak ik vaak in banden,
Ook dikwils in des beudels-handen,
Die my in myne jonge lent,
Op 't bloote lichaam dapper ſchent,
Ik ſwygh al ſtil, de beul magh ſmyten,
En laat mijn naaſten Buur wat kryten.

Uytlegginge.

BEULS-GARDEN dat zyn barken ryſen,
Te ſtraffen tucht van onderwyſen,
Wanneer de beul daar mee den guit
Afkeert de vliegen van ſijn huit,
Dit ſoet geſtreel om ſyne lenden,
De garden op ſyn lichaam ſchenden,
Soo langh den dief is in getruur,
Is meeſter beul ſyn naaſte buur.

Het 84. *Raadtſel.*

WIe raat gy dat ik bin,
Ik bin ſomwyl Godts Woort,
Ik bin de blinde Min,
Ik bin ſchier, wat men hoort.

Uytlegginge.

EEn BOEKE-BINDER, ſoo men ſiet,
Die bindt hier watter is geſchiet,
Hy bindt Godts Woort en daar beneven,
En wat voor 't Minnen is beſchreven.

Het 85. *Raadtſel.*

EEn fluksſen jongeling, een harder van het veldt,
Word' na veel wedervaar de kroon op 't hooft geſtelt,
Dewelk ſijn volk de koorts' (door ſijne kloek bedryf)
Verdreef, en joegh die weer ſyn vyandt op het lijf,
Maar door der vrouwen zang, quam hy in 's Konings nijt,
Wiens ſpeelman dat hy word' en ſchoon-ſoon na der tijt.
Den Koningh overleedt, den Harder van het vee,
Den ſpeelman en den heldt wert Koning in ſyn ſtee.

Uytlegginge.

't WAs DAVID, die quam in den haat,
Van Sauwel, door ſyn vrome daat;
Hy was een harder op het velt,
De kroon wort hem op 't hooft geſtelt;
Doch na veel moeit en groot gequel,
Wort Koningh over Iſraël,
Ik ſegh 't was David de Propheet,
De Harpe-ſlager, de Poëet.

Het 86. *Raadtſel.*

't IS een lange wyl verjaart,
Dat al 't volk ging op de vaart,
'k Segge alle die daar leefden,
In een Schip ter Zee-waart ſweefden,
't Welke ſonder zeil of roer,
Of compas, of ſtuerman voer,
Die een nieuwe werelt ſochten,
En hare reiſe noch volbrochten.

Uytlegginge.

NOACH met al ſijn geſin,
Die dreven 't ſaam ter zeewaart in;

Haar Stuurman dat was Godt de Heer,
Die haar bewaard' in 't groote meer.
Hy is dus met de Ark gelant,
Daar hy den wynſtok heeft geplant.
Doe d'eerſte werelt was vergaan,
Vongh Godt een nieuwe werelt aan.

Het 87. Raadtſel.

KOm gy kaffers, blaffers, rekels,
Bytet noch eens op myn hekels,
Daar mee dat ik ben beſet;
Of behaagtet u niet bet,
Neen ik hoor 't wel aan uw kryten,
Ruykt my aan, maar ſchroomt te byten;
Al ſchyn ik een rouwe kloot
Van u heb ik gantſch geen noot,
Luſt u noch wat bloet te ſpouwen,
Men ſal u den rey uyt-houwen,
Vlegel, heet ik, hoort gy 't wel,
Doch daar moet af V. en L.

Uytlegginge.

DEn EGEL met ſyn ſcharpe pinnen
Daar ſal den hont niet veel op winnen,
Die daar op blaft, maar ſelden bijt,
Dat ik raad' ook, dus ſchelt het quijt.

Het 88. Raadtſel.

DIe my mijn leed'ren kleet onthaakt,
Of heel ontbindt en ſiet my naakt,
Sal ſulken aangenaamheit vinde,
't Gunt d'oogen opent aan de blinde.

Uytlegginge.

HEt NIEUWE TESTAMENT door leeſt,
Daar vindt gy leven ende geeſt,
Daar vindt gy klaar en toe bereidt
Den rechten wegh ter ſaligheit.

H

Het 89. Raadtſel.

IK ben ganſch ſuyver ende net,
Heel ſchoon en aardigh wel geſet;
Van vele werd' ik ſeer bemindt,
Voornamelyk van 't werelts kindt,
Ik ben ſneeuw-wit, goet ront, onvals,
Des raak ik licht'lyk om den hals;
Ook werd myn eer gekrenkt, beſmet,
Door Bacchi kind'ren altemet.

Uytlegginge.

DE KRAEGH geſtyft en wel geſet,
En kreuktſe niet, ſy ſtaat ſoo net,
Dan doch daar is nu and're ſnof,
Daaromme laat de Kraagh vry of.

Het 90. Raadtſel.

UW' Zonne-glans, uw ſchoone ſchyn,
Doet my een doodelijke pyn,
Ik ſterv' eylaci in den brandt;
Geen Minnaar myns gelyk in 't landt.

Uytlegginge.

DE MUGH ſich in de vlam verſlint,
Wie is, die ſoo ſijn lief bemint,
Die voor haar ſterven ſou in 't vuyr?
Neen kint, die liefd' waar al te duyr.

Het 91. Raadtſel.

IK plompert ben noch wys, noch ſot;
Nochtans al ben ik grof en bot,
En ganſch vervreemt van Doctoir grepen,
Werdt menigh door my wel geſlepen.

Uytlegginge.

DE SLYPSTEEN die is plomp en grof,
Maar ſiet wat komter ſcharpheyt of?
Als elſſen, meſſen, ende ſcheeren,
Van plompe boeren kan men leeren.

Het 92 Raadtſel.

IK loop ſoo ſnel, gelyk een ree,
En blyve ſtaagh op eene ſtee,
En als ik moede ben geronnen,
En heb ik geen voet plaats gewonnen;
In 't kort, al loop ik noch ſoo ras,
Soo blyf ik daar ik eerſtmaal was.

Uytlegginge.

DIt 's een ENCHOREN in een rat,
Dat loopt en blyft op eene pat;
Wat moeyte dat het beesje doet,
Ten wint daaromme niet een voet.

Het 93. Raadtſel.

IK ben een hov'ling van genucht,
Een treff'lijk jager in de lucht,
My wert vertrouwt de hooghſte ſaken,
Daar ſich de vorſten me vermaken;
Al draagh ik ſchoon een kap en bel,
'k Bedryf daarom geen narren-ſpel.

Uytlegginge.

EEn VALLEK die jaaght in de lucht,
Hy vanght de vogels in de vlucht;
De vorſten dient hy tot vermaak,
Des dient hy in de hooghſte ſaak,
En als voleyndigt is het ſpel,
Soo kleet men hem met kap en bel,
Maar menigh ſchynt een ſnedigh gaſt,
Dewelk de kap veel beter paſt.

Het 94. Raadtſel.

WEl eer een deel van ons geſlacht,
Word' door de Duyv'len om-gebracht;
Nu zyn de Chriſt'nen onſe droeſen,
Die leelyk met ons roeſemoeſen,
Haar wreetheyt valt ons al te ſtraf,
Ten baat geſchrei, den bek moet af,

Onmenschelijk dat sy ons dooden,
't Gunt noyt geschiedde door de Joden;
En dees' die beter willen zyn,
Mishand'len ons gelyk een Swyn,
Wiens kind'ren, maaghden ende vrouwen,
Ons vleys en bloedt voor voedtsel houwen.
Den Spanjaart, hatelyk besaamt,
Wert vaak naar onse vleis genaamt,
En als het vrouw-volk wert bekeven,
Werd onse naam haar vaak gegeven.

Uytlegginge.

DE VARKENEN, verstaat den sin
Daar voer wel eer den Duyvel in,
Doe Christus een die was beseten,
De duyv'len daar heeft uyt-gesmeten,
Die door 't gebodt uyt 's Heeren naam,
Vervoeren in de varckens t'saam.
Hoe mostense daar sitten pronken,
En al de varkens die verdronken;
Soo 't nat den Duyvel dee gequel,
Die mocht sich drogen in de Hel.

Het 95. Raadtsel.

DE wegh en is noch veer noch wyt,
Die ik bereist heb lange tyt,
Maar valt my hondert mylen langh;
Dit 's wel een hoopeloose gangh,
Want wat ik ga, 'k en vind' geen endt,
En noch is my de wegh bekent.

Uytlegginge.

EEn PEERT, dat in den OLY-MEULEN
De ronde doet en gaat niet speulen,
Want desen wegh is sonder ent,
Maar is het peert heel wel bekent,
En als de Zon schuylt voor de nacht,
Dan is de reise eerst volbracht.

Het 96. Raadtsel.

OM hier te winnen aardsche schat,
Betreed' ik een te smallen pat,
Te sorgelyk en ongewis,
Die geen twee ving'ren breet en is,
En dese pat soo 'k heb geseit,
Hoogh tusschen aard' en hemel leit,
Tot wonder van een yeder man,
Hoe dat men die bewand'len kan.

Uytlegginge.

EEn KOORDE-DANSER, soo men weet,
Om 't geldt een smalle koord' betreet;
De koord' verheven van der aard,
Daar danst hy op een Galliaard,
En wat hy varder meer bedryft,
Onnodigh dat men dat beschryft.
Blyft by de aard', hooghmoedigheit,
Eer dat gy uwen val beschreit.

Het 97. Raadtsel.

ELk wacht sich van by my te zyn,
Want ik ben vol van soet fenyn,
Vaak vuylder als een vuilis-vat.
Jonk zynde is 't met my noch wat,
Out zynde acht my niemant niet,
En ik ben wankel als een riet,
En ongestadigh als de wint,
En 't alderdartelst, dat men vindt.
Myn weelde paalt aan arremoe,
Voor dienst krygh ik vaak slagen toe,
'k Brengh and're en my selfs in treur,
In 't kort ik ben der hellen deur.

Uytlegginge.

EEn HOER is een fenynigh dier,
Elk wacht sich van het giftigh vier,

Wee die in hare minne branden.
't Brengt ziel en lichaam heel ter ſchanden,
Haar dartelheyt is ſonder maat,
En ſpottelyk in hare ſtaat,
Van yeder een werdt zy miſpreſen,
Op ſtraat ſoo werdt zy na-geweſen,
En yeder ſeit, wat pry is dat,
Een ander weer, dat vuylis-vat.
Jonk ſoo ſpeeltſe noch mooy-weertje,
Out iſſe een verrottet peertje,
Dan ſtoot haar yeder met de voet;
Haar honigh wert een bitter roet.
Wat ſal ik hier doch meer van roeren,
De doot dat is het loon der hoeren.

Het 98. Raadtſel.

'k SOud' hem tot den hemel heffen,
Die de vrede koſt betreffen,
In dit droeve jammerdal.
In Parijs is yets gekomen,
Waarder dat maar uytgenomen,
't Sou dan Pays zijn over al.

Uytlegginge.

DE R neemt uyt het woort Parijs,
Soo ſult gy vinden het bewijs,
Die 't ſpelt, bevinden ſal in 't leſen,
Dat 't voor Parys dan Pays ſal weſen.

Het 99. Raadtſel.

EEn knecht van vele ſlechte lieden,
Die groote heeren magh gebieden,
Wel doende is hy maar een ſlaaf,
En machtiger, gelyk een graaf,
Een weeldigh onruſt op der aarden,
Een dienaar, diemen houdt in waarden,
En hy bediet, dien hy gebiet,
En ſonder haar en is hy niet.

Uytleg-

Uytlegginge.

EEn KONING, welker hy gebiedt,
Ook ſonder die en is hy niet.
De kroon is laſtigh om te dragen,
Om Godt en 't volk wel te behagen,
En uit te voeren 't ſuyver recht;
Dies is hy maar een yeders knecht.
Het ſchijnt een weelde voor den kleenen,
Dan 't is vry anders als zy meenen;
Ik ſegge noch met vaſt bediet,
'k En ruyle 't myn voor 't ſyne niet.

Het 100. *Raadtſel.*

EEn ſtrijtbaar Franſche Kok van moets,
Heel licht gekleet en barrevoets,
Verkondighde den dagh des Heeren,
Wat won hy met ſyn propheteeren?
Een duytſche Kok quam over 't mat,
En heeft de Franſche Kok gevat,
En met de vaart den bek gebroken,
Heel naakt ontkleet en voort aan 't koken,
Ten diſch gebracht, de Kok was gaar,
't Schynt boertery, dit 's lyk wel waar,
Al vondt hem niemandt van ſijn leven
In 't martelaren boek beſchreven.
Daar is ſoo veel geſchiet, mijn vrint,
Het gunt men niet beſchreven vint.

Uytlegginge.

EEn KOK dat heet op Frans een Haan,
Een Haan wert van een Kok ontdaan,
De duytſche Kok aan 't braan en 't koken.
Daar mee is 't raadtſel uit-geſproken,
Seit yemandt, ik verſta geen Frans,
Soo vraaghtet onſe meeſter Hans;
Kan 't meeſter Hans dan niet uit-leggen,
Soo vraaght het my, ik ſal 't hem ſeggen.

Het 101. *Raadtſel.*

DEn Bouman is myn over-heer,
Die dryft ſoo dikwils heen en weer
Myn dunne lyf en ſcharpe tanden,
En neemt myn krommen ſtaart in handen,
Daar by dat hy my trekt en dout,
En ſcheurt my myn gebit met hout;
Het ſtaal en yſer ook by tijden,
(Wat moet men om de deughd al lijden).
Ik ben ſoo heiligh (dat gy 't weet)
Als 't beeſt, daar Godes Soon op reet,
Die my (het gunt een tydt lang duerde)
Met ſyne handt te recht beſtuerde.

Uytlegginge.

DE SAGE die is heel gemeen,
Bekent, gebruykt ſchier van elk een;
En uyt-geſondert ook met namen
Van al de timmer-luiden t'ſamen.
Godts Sone ſoo daar wordt gemeldt,
Die heeft ſich aan de Saagh geſtelt,
Doen hy op aarden heeft gewandelt,
Soo heeft hy ſelfs de Saagh gehandelt,
Om dat hy was een timmerman,
Gelyk men klaarlyk leſen kan.
Des ſeiden vele ſoo wy leſen,
Van waar ſoo komt de wysheyt deſen,
Dewelk men van hem hoort en ſiet?
En kennen wy ſijn broeders niet?
Wat wonder ſtelt hy ons ten toone?
En is dit niet Marien ſone?
En is dit niet den timmerman?
Van waar komt deeſ' de wysheyt dan?
Gelyk in Marcus ſtaat geſchreven.
Des geen Propheet en wert verheven,

Geachtet in ſijn vaderlant,
En hy vertrok voort naderhant.
Niemant hoeft daar op te nimmeren,
Jeſus Chriſtus gingh eerſt timmeren,
Eer dat hy 't vollek heeft geleert,
En met de Sage ſich geneert.
Dit deed de wijſte alder wijſen,
En is de Saagh dan niet te prijſen?
Soo heyligh is hy, dat gy 't weet,
Als 't beeſt, daar Godes Soon op reet.

Het 102. *Raadtſel.*

MYn vluchtigheyt die wordt bekent
Recht tuſſchen harreſt ende lent;
Dan is 't dat ik op reiſe ty,
'k En loope, vliege, vaar noch ry,
'k Gebruik geen karre noch karros,
Geen wagen, Eſel, muyl noch ros,
Nochtans ſoo maak ik ſulken ſpoet,
Veel meer als eenigh bode doet.

Uytlegginge.

DE SCHAETSEN in de winter-tijden,
Die gebruyktmen, 't is geen rijden,
't Is geen loopen, 't is geen gaan,
't Is ik weet niet wat gedaan,
't Is geen vliegen noch geen varen,
Over lant, of water-baren.
Wat is 't dan? ey ſegget my,
Segget my, ik ſegget dy,
'k Weet geen ander naam te peiſen,
Als te noemen Schaatſe-reiſen.

Het 103. *Raadtſel.*

IK ben een dwaal-geeſt al myn dagen,
Om kinderen na bed te jagen,
Men ſpeurt aan my geen hovaardy,
Maar ſomtijts wel wat dievery,

Ik ben een ſnoode Pelgriminne,
Een nageboortſte half Morinne,
Een Propheteſſe by den boer,
Een onbekorelyke hoer,
Een walgh in alle Heeren landen,
Die luk voorſeit in leke handen,
Ik ſegh de vryer-ſieke maaght,
Al 't gene dat haar wel behaaght,
En ook, ſoo vlei ik yeders ooren,
Met alle datſe garen hooren.

Uytlegginge.

EEn HEYDIN door-loopt de landen
Welk' om geldt der leken handen
Heel van binnen wel beſiet,
En daar uit heel vaak bediet
Alderleye lap en leuren,
Wat haar is of ſal gebeuren.
Meeſt al wat men garen hoort
Brengen ſy gemeenlijk voort.
Vrinden, laat u niet bedriegen,
Want ſy ſtelen ende liegen.

Het 104. *Raadtſel.*

'k EN heb geen maght een huis te hueren,
Soo dat ik vaak my bergh in ſchueren,
En ſchuyl in 't ongedorſte ſtro,
Want buyten dak ſoo ben ik no.
'k En heb geen gelt om yets te koopen,
En kom nu by den Backer loopen,
Die gunt my niet een kruimel broot,
Des moet ik ſtelen vaak uit noot;
Doch ben van aardt een dief geboren,
En ſtele Mout, en Broot, en Koren;
Ook worſten, ſmout, en ſmeer, en ſpek,
Soo door gewoont' als uit gebrek,

Des leit men lagen my te vangen.
De kleyne dieven moeten hangen,
De grooten raken dikwils vry,
Door winste van haar dievery;
Maar kost ik ook wat duym-kruyt geven,
Ik wed men liet my vaak in 't leven,
Dat vraaght de rechter sonder ziel,
Die kent my wel, heet wagen-wiel.

Uytlegginge.

EEn RAT of Rot, alsoo men 't heet,
Verschuylt sich meest, gelyk men weet,
In Koren-huysen ende schuren,
Tot schade van de na-geburen,
Een Rot dat is een schad'lyk dier;
Dat weten alle menschen schier.

Het 105. *Raadtsel.*

DAar is een steen van deughd' en kracht,
Die alle hoofsch gesteent en pracht,
(Hoe waardelyk men die verheffet,)
In waardigheit veer overtreffet,
Men vindt hem weynigh in ons lant,
Te rek'nen by den Diamant,
Welk duysend tegen dees' wel een zyn,
En by den rijkdom gantsch gemeen zyn,
Maar dees noyt soo gemeen en was,
En staat verheven in een kas,
Men vindt hem somtyts by de stromen,
Daar yeder veiligh by kan komen,
Siet d'eigenschap van dit juweel.
't Verandert 't ratte-kruyt in meel.

Uytlegginge.

DE MEULEN-STEEN dient niet tot pralen,
Maar om het graan tot meel te malen.
Hoe nut dat is den Meulen-steen,
Dat is wel kenlyk yeder een,

Wat doen ons nut de diamanten,
Robynen, peerlen en karkanten,
Daarmen hovaardy me ſtelt,
En verſpilt een grouſaam geldt,
Om de pracht alſoo te dryven,
Laat ons by der aarden blyven;
Broot voor 't gelt, dat zyn myn reen,
'k Houdet met de Meulen-ſteen.

Het 106. *Raadtſel.*

'k SAg'er vele ſonder ſonden,
Soo geſloten, als gebonden,
Daar was druk in overvloet,
Yeder denk in ſijn gemoedt,
Wat het is te zyn in banden,
Daar geen uytkomſt is voor handen.
Liever in de veug'le ſank,
Als te zyn in naauw bedwank.

Uytlegginge.

EEn winkel van verſcheiden BOEKEN,
Dewelk de goede leſers ſoeken,
Daar is druk ſoo groot als klein,
En den druk is daar gemein,
Ook veel Boeken daar bevonden,
In verſcheiden bandt gebonden,
Alsmen daar gemeenlijk ſiet.
Wat behoefter meer bediet,
Soo van kleinen, als van grooten,
Soo met banden, als met ſloten,
Ook van alderleye prent,
Boeke-maken heeft geen endt.

Het 107. *Raadtſel.*

DAar is een yet en bykans niet,
En doet vaak menigh menſch verdriet,
En dikwijls in een Huis van vrede,
Komt ook dit nietigh niet wel mede,

En maakt onvreed' in 't huysgesin,
't Gunt noit en leefden in onmin,
En onder groote heeren daken,
Kan 't vaak betraande oogen maken.

Uytlegginge.

DE ROOK is vaak een groot verdriet;
Men grypt'se noch men tast'ze niet,
Doch fraai is 't, daar de schoorsteen rookt,
En warmen magh daar 't moesje kookt;
Ik wensch voorwaar de rook om hoogh,
Maar ik verfoei de rook in 't oogh.

Het 108. *Raadtsel.*

STrate-schenders, boere plagers,
Guyten, fielden, hoere-jagers,
Roovers, dieven, moordenaars,
Valsche tuysschers, landt verraars,
Concubijnen, lichte-koijen,
Hoeren, scheuken, leger-proijen,
In het kort het zy wie 't zy,
Eert men vaak, en dat om my.

Uytlegginge.

VRinden 't zyn de MOYE-KLEEREN
Daar wy yemant vaak om eeren;
Siet het kleet dat maakt de man,
Die het heeft die trekt het an.
Komter een onnosel bloetje,
Kaaltjes met een smeerigh hoetje,
Deugdsaam, eerlyk van gemoet,
Qualyk yemant, die hem groet.
Komt een deughniet aan brageeren,
Yeder groet hem om syn kleeren;
Soo een hoer de joffer speelt,
Door de kleeren afgebeelt,
't Is, maak plaats, voor damoselle
't Gunt dat ik u hier vertelle,

Is te wonder wel en waar!
Daarom segh ik voor als naar,
Dat men om de mooye kleeren,
Hoer en boef heel vaak sal eeren,
Wie gy zyt dan, hoer of dief,
Hebt de moye kleeren lief.

Het 109. *Raadtsel.*

KOm vry al gy deughden-ryke,
Wie magh sich by my gelyke?
'k Rade niemant zy soo koen,
Wie dat dit sou derven doen;
Want de grootste oyt geboren,
Heeft uyt allen my verkoren,
En geleek sich self by my.
Raadt wat ik voor eender zy.

Uytlegginge.

DE WYN-STOK heerlyk is beroemt,
Want Godes Sone sich soo noemt.
Ik ben een Wynstok, seit de Heere,
Tot ons en alder menschen leere.
De Wynstok dan de kroone strykt,
Daar Christus self sich by gelykt,
Der alder Heeren Heer bequame,
Sich eenen Wynstok noemt met name.

Het 110. *Raadtsel.*

DIe my heeft, die moet my vieren,
'k Word gespyst op veel manieren,
Met het leckerst, dat men smult,
Wert myn lichaam vaak gevult;
Noch soo moet de Kok by tijden,
Veel gepreutels van my lyden,
'k Wed' onthielt men my de spys,
't Liedt ging op een ander wys,
Wie kan mynen naam beramen?
Van vier Elementen t'samen,

Is myn teeling en geboort ?
Menight' is door my gesmoort.
Ik ben hart en ben ook teder ;
Set my toch niet onsacht neder ,
Of 't sal hap'ren looftet vry ,
En verliest de dienst van my.

Uytlegginge.

EEn AERDEN-POT dit raadtsel raakt ,
Van water , vuyr , en klei gemaakt ,
Eerst van de lucht gedrooght bequaam ,
Dit zyn vier elementen t'saam ,
Daar doet men in verscheiden spys ,
Als erten , bonen , spek en rys ,
En veel dat onbenoemt is hier ,
Hy wert geviert , dat doet het vier.
Hy kookt en preutelt , dit 's het slot ,
Dat hebt gy van den aarden-Pot.

Het III. *Raadtsel.*

'k BEn langh van snuyt , schoon niet en ruyk ,
'k Heb ooren aan myn fronsel-buyk ,
Het ongesienste vult myn huit ,
En 't gunt ik swelge , geve ik uit ,
Ik ben (al isset veel een schant)
Een blaas-kaak en een stooke-brant.

Uytlegginge.

DE BLAES-BALGH met sijn lange snuit ,
Haalt in de wint , en blaast die uyt ,
Hy neemt en geeft , al is 't niet weert ,
Doch is vaak nodigh by den heert.
Dit slechte raadtsel sulken sin heeft ,
Een vat geeft uit , gelyk het in heeft ,

Het 112. *Raadtsel.*

MYn lichaam is bykans als 't maaksel van een anker
Doch kleinder , tederder , veel lichter ende rank
Daar me Lab-lysje vaak gaat snat'ren over straat ,
Als sy mijn lyf bekleet met een bequylt gewaat ,

En toont daar me quansuys haar kloekheit aan de buren;
Maar neen, ten is dat niet, sy kan in huis niet duren,
Dat 's 't ende met het liet. nu raat hoe dat ik heet,
Een rymer op myn naam niet veel te rymen weet.

Uytlegginge.

EEn HASPEL kan dit beelt verklaren,
Bekleedet met 't bequylde garen,
En hoe Tryn-kals daar mede gaat,
De buurt rontomme by de straat,
En met haar tongh soo weet te snacken,
Dat die geen vliege kan bekacken.

Het 113. *Raadtsel.*

EN of ik yeder een behage,
En kleed' de naakte, en spys de grage,
Noch haaktme na myn teder bloet,
En ly vervolging seer verwoet,
Dies ben ik voor vereeuwde jaren,
Een beeltenis der martelaren.

Uytlegginge.

DE SCHAPEN met haar wol en vellen,
Ons vele kleederen toestellen,
Haar vleis is spyse, die ons voedt,
Soo nodigh tot des mensch behoedt;
En Christ' zyn uytverkoren knapen,
Gelykt hy by de goede schapen.

Het 114. *Raadtsel.*

'k BEn meest heel slecht gekleet in 't swart,
Door my geschiet veel leet en smart,
'k Ben snedigh ende wel geleert,
Een yeder een met my verkeert;
Ik kom ten disch by menigh Heer,
Dies raak ik licht'lyk aan de smeer,
('t Is waar men leeft niet van de wint)
Maar eer men schier de kost ontgint

Soo is 't een uitſchei haaſt met my,
'k En houde van geen braſſery.

Uytlegginge.

EEn MES, gelijk een yeder weet,
Is meeſt in 't ſwarte leer bekleet,
Des is het Mes ook heel geleert,
Het Mes ſchier met elk een verkeert;
Wanneer men tredet aan den dis,
Het Mes dan heel gebruyk'lyk is,
Eer dat men eet van alderlei,
Soo moet het Mesjen uitte ſchei.
Een uyt ſchei is het met het knyf,
Al eer dat etet man of wijf,
Een uyt ſchei is het, mijnen Vrint,
Al eer der yemant eens begint.

Het 115. *Raadtſel.*

EN of ik wel met groote Heeren
Verkeer in koſtelyke kleeren,
Of vorſtelyke Princen dracht,
Soo werd' ik lykewel veracht.
Daarom, om dat ik laas och armen,
My meeſt verſelle metten armen,
Het gunt een Chriſten wel betaamt,
Des yeder een ſich mijnder ſchaamt,
Hoewel ik me (als d'alderbeſte)
By Koningh Ph'lips was in ſyn leſte;
Myn wijſheit (ſchoon men my verbluft)
Gaat boven het gemeen vernuft.

Uytlegginge.

EEn LUYS die niemant en begeert,
Vaak by de Koningen verkeert,
Een Luis ('t is waar) is menſchelyk,
Hoewel van niemant wenſchelijk,
Een Luis die wert van d'arremoet,
Heel rijkelijken op-gevoet,

Ee

Een luis die magh ſich hoogh vermeten,
Mits ſy Godts vinger wort geheeten,
Van wyſen in Egypten-landt,
Doe Pharo voelden Godes handt.

Het 116. *Raadtſel.*

EEn ſak was vol en wort geleeght,
Nu vindt men dat hy ſwaarder weeght,
Als zijnde boorde-vol gedaan.
Hoe kan dat zyn? gy menghtet raan.

Uytlegginge.

LEght op een ſchaal een BLAAS vol WIND,
Gy ſult bevinden, mynen Vrint,
Dat 't ſchelen ſal wel menigh aas,
Dat ſwaarder weeght de leege blaas.

Het 117. *Raadtſel.*

IK lok tot my door myn geluyt
Den werkeloosen luyaart uyt,
Den lichtmis, guit, en hoeren-dop,
Den dronkert, ſpeelder O. P. op.
In 't kort het ſchuymſel van der aart,
Is 't meeſt dat by my wert vergaart,
Maar lok ik deughd' ('t gunt zelden beurt)
Dat magh voor wild-braat zyn gekeurt.
En dees voor-ſeid' om klein genot,
Verbinden haar met eedt tot Godt,
Te delgen ende dood te ſlaan,
Dewelk haar nummer heeft miſdaan.
Alſulken volk verſelſchapt my.
Raadt, wat ik voor een prieſter zy.

Uytlegginge.

DE TROMMEL deur haar kryghs-geluit,
Die lokt den tragen luyaart uyt,
d'Een dient uyt noodt, den aar uyt weelt,
Of veylighlijk den boer beſteelt.

De sommigh dat sy door de vaan,
Bevryen 't quaat van haar gedaan;
Een pot-boef voor den rechter vliet.
Des zyn 't de beste priesters niet,
Die volgen moeten trommel slagh,
Het is noch soo, gelyk het plagh,
De Trom dat is een lelyk spel;
Dat weet den armen huysman wel.

Het 118. *Raadtsel.*

'k BEn schoon van schyn, maar onversadigh,
Behulpelyk, en ook wel schadigh,
Ik beev' en hebbe geen gevaar,
Als of ik self de koortse waar,
Ik beev' en doe vaak and'ren beven;
Want hebber veel gebraght om 't leven,
Verdorven en berooft van goet.
Ook vele zyn door my gevoet,
Doch als men 't stellen sou tot oordeel,
Soo doe ik minder scha als voordeel.
Ik viere vaak en vaste niet,
Ik koke veel en gaste niet;
Veel die door my haar tijt verquisten,
Voornamelyk de Alchimisten.
Gy lekker-tanden, eert my vry?
Wat sout gy wesen sonder my?
De Schilder-kunst moet voor my dalen,
Want niemant kan my recht af-malen.

Uytlegginge.

HEt VUYR, wiens vlamme stadigh beeft
Veel voordeel, ook veel schade geeft,
Het Vuir de koude doet verdrijven,
Het Vuir den bakker doet beklyven,
Door 't Vuir de smits sich onderhouwen,
Door 't Vuir is 't, dat de brouwers brouwen,

Het Vuir geeft voordeel ende ſpoet,
Het is voor duiſent dingen goet,
En 't is voor vele dingen ſchad'lyk,
Het Vuir verſlint vaak ongenad'lyk.
Kerken, kloosters, huys en ſchuer,
Steden, dorpen, ſlint het Vuer;
Menſch' en vee daar door vergaan,
't Vuir heeft groote ſcha gedaan.
Door 't Vuir ſeer vele Alchimiſten,
Om 't gelt haar groote goet verquiſten,
Door 't Vuir is menigh menſch ontzielt,
Door 't Vuir is Sodoma vernielt.
Doch wat Godt doet, is goet bedrijven,
Des laat ik dit hier dan by blijven.

Het 119. *Raadſel.*

IK ben ſoo bruin gelyk een Neger,
En ſwarter als een ſchoorſteen-veger,
Heel wildt, onſchamel, ongetemt,
En dans vaak bloot in 't naakte hemt.
De ſtoutſte durve ik wel beſpringen,
Dies vele my na 't leven dingen,
'k En ben noch ſun, noch dronken ſlet,
Maar een verhaten ſchijte-bedt.

Uytlegginge.

EEn VLO verſchoont geen groote hanſſen,
Die derft in yeders hemt wel danſſen,
Zy is der joff'ren tyt-verdrijf,
Door al het peut'ren aan haar lijf,
Sy ſoeken, waar dat is de ſchortingh.
Is dat geen rechte tijt-verkortingh?
Al doet de Vlo ons vaak verdriet,
Sy ſchijt in 't bed, men voeltet niet.

Het 120. *Raadtſel.*

'k BEn deughdelyk van groote ſtam,
Heel vroegh genomen van de mam,

Gepresen schier van alle menschen,
Die na my haken ende wenschen,
Men lieft my in myn jonkheit seer,
Vaak in myn ouderdom noch meer,
Ja als de wormen my ontginnen,
Noch veel myn doode lyf beminnen;
Dat meer is, als ik ben verrot,
Bemint men my, (al lyktet spot.)

Uytlegginge.

EEn KAES van soete-melk gemaakt,
Daar menigh mensche seer na haakt,
d'Een mintse vars en d'ander out,
Verscheyden smaak is menighvout,
Kaas vol Mayen of verrot,
Houdt men voor een goet genot,
Ik segge, boter, broot en kaas,
Die dat versmaat dat is een dwaas;
Ik segh, die daar niet om en geeft
En is niet waardigh dat hy leeft.
Ik meen een fris en dartel man;
De sieke luy gaat dat niet an.

Het 121. *Raadtsel.*

WY twee genants van eender namen,
Zyn staagh by een, en wand'len t'samen,
Een yeder ons tot hulp begeert,
Om dat wy treff'lyk zyn geleert,
Dies Princen, Vorsten, ende heeren,
Ook dagelyks met ons verkeeren;
Maar 's werelts stant verandert seer,
Na zonne-schyn onstuymigh weer,
Met heeren is 't quaat karssen eten,
Voorgaande deught wert haast vergeten,
Men stoot ons licht'lijk mette voet,
Dat's 't loon voor ons gedane goet.

Het ſal u, dart'le hovelingen,
Die dus met ons ſoo om gaat ſpringen,
En onbehoorelyk vernielt,
Noch wroegen eer gy eens ontzielt,
En tuygen dat uw weeldigheden,
De nederige heeft vertreden.

Uytlegginge.

SCHOENEN, die de voet bekleeden,
Om gevoegelyk te treden,
Overwegh in dun en dik,
't Zy op droogh of in het ſlik,
Schoenen vaak gebruikt tot danſſen,
't Zy van Duitſchen ofte Franſſen,
Daar me dat den hov'ling meeſt
Blyken laat ſyn lichten geeſt,
Schoenen, daar de groote heeren
Me verkeeren en braveeren,
Schoenen wel geſoolt, geleert,
Yeder gragelyk begeert,
Schoenen, fraai en wel geſneden,
Werden nederigh vertreden.
Vaak het nederige hart,
Als de ſchoe, vertreden wart.

Het 122. *Raadtſel.*

IK ben geſien by groot en kleen,
Gemeinſaam ook by yeder een,
En ben geſtadigh by den raadt,
Op my ſoo ruſt den ganſchen ſtaat.
Ik reis met menigen geſant,
Soo hier en daar in vremde landt;
Tot binnen Romen vindt men my,
Den Paus daar ben ik dikmaal by,
En heb hem vaak den eers gekuſt,
Soo yeder een wel is bewuſt.

Want dikwyls ben ik ſwaar bela'en,
En vaak beſeten van den qua'en.
Elk denk, hoe dat ik ben te moe,
't Is reden, datmen boete doe.

Uytlegginge.

EEn KUSSEN kent een yeder een,
Des is het Kuſſen ſeer gemeen,
Waar mee dat reiſen groote Heeren,
En 't Kuſſen tot gemak begeeren,
Daar op ſy ſitten tot haar ruſt,
Des word heel vaak den Eers gekuſt,
Des wort het Kuſſen wel beſeten,
Het zy by drinken of by eten.
Een boef wordt 't kuſſen vaak gedaan,
Dan is 't beſeten van de quaan.
Al waar daar op een kruys geſlagen,
't En ſou den quaden niet verjagen.

Het 123. *Raadtſel.*

MYn moeder, die my heeft gebaart,
Is ſlap en wekelyk van aart,
En licht verkout van 't harde weer,
Wat kan men doen? 't belieft den Heer,
Hoe dat ik dek haar ſchrale lyf,
Noch werdtſe vaak van koude ſtyf,
Ik ben ook dikwyls ſwak en krank,
Maar ſchoon van weſen net en blank.
Dies in myn wel-ſtant ende kracht,
De groene jeught ſeer na my tracht,
Die my bemint te dartel mal,
Maar licht'lyk door my komt ten val,
't Gunt vaak te deerlyk wert beweent;
Dies mijt my, eer gy blaauwe ſcheent,
'k En bind my aan geen minne-ſnoer,
Maar blyve by myn oude Moer,

'k Verlaat haar niet, maar blyf haar by,
Soo lange tot ik werd' als zy.

Uytlegginge.

HEt YS van glans is schoon van schijn,
Het water wordt als kristalijn,
Het welk bedekt sijn moer het water,
Maar niet gelyk de Non de Pater.
De jonkheyt sich op 't Ys vermaakt,
Valt daar op dikwils dat het kraakt,
En dikwils in het Ys wel sinken,
En soo elendighlyk verdrinken.
Dat is dan al te veel gewaagt,
't Gunt Vaar en Moer vaak heeft beklaagt.
Al vriest het dikwils noch soo styf,
Het kost gemeenlyk yemants lyf.
Het Ys dat dooyt 't wort dun en teer;
Het wort soo 't was, 't wordt water weer.
De mensch alsoo van grooter waarde,
Die is van aard en wort weer aarde.

Het 124. *Raadtsel.*

WAar vint men ergens beter staat
Als onsen Koningh en sijn raat,
By wien wy na begeeren,
Ons soetelyk geneeren?
Wy doen soo d'oude Christ'nen deen
En hebben onse goet gemeen,
Soo dat wy even ryk zyn,
En ook van staat gelyk zyn,
En komtet datmen trekt te veldt,
Wy dienen willigh sonder geldt,
Verlaten onse woningh,
En volgen onse Koningh.
Ons eendracht strekt ons aldermeest,
Dus ook de stoutste voor ons vreest,

Want

Want die ons komt verſtooren
Krijght dapper wat om d'ooren.

Uytlegginge.

DE BYEN hoe ſy ſich geneeren,
Dat is een wonder-werk des Heeren,
Hoe dat ſy vliegen uit en in,
En ſoeken haar ſeer ſoet gewin,
Hoe dat ſy uyt haar ſoete woning
Gehoorſaam volgen haren koning.
Waar dat hy ſich begeeft te velt,
Soo wert hy trouw van haar verſelt.
En zijt ſoo koen niet van gedachten,
Om eens te proeven hare krachten,
En queltſe niet, magh ik u raan,
Noch taſt haar poppen-goedt niet aan,
Wilt ganſch niet van haar huyſraadt breken,
Ik ſegge, datſe dapper ſteken,
Ik hebber eenmaal by geweeſt,
Dan myne macker kreegh het meeſt,
Hy was een artz en kofter ſalve,
't Was aan de CAPO de CONSALUE,
Daar dit geſchach; ik waſſer by,
Maar ik ontliep 't, des was ik vry,
Ik volgde 't oude ſpreek-woorts leer,
Ontloopen dat is goet geweer.

Het 125. *Raadtſel.*

IK ben veel ronder als een bal,
En ſchoonder als een bergh-kriſtal,
Doch wie my heeft in ſijn gebiet,
Die heeft een opgepronkte niet.

Uytlegginge.

EEn BOBBEL-BLAAS, daar 't kint me ſpeelt;
Van water, windt, en ſeep geteelt,
Is ſchoon in 't oogh maar duert niet lang,
Soo gaat het met des menſchen gang,

Schoon op-gepronkt, 't is huyden yet,
En als men ſpeurt vaak morgen niet.

Het 126. *Raadtſel.*

IK Stomme ben een treff'lyk tolk,
En doe verklaring aan het volk
Myns meeſters ſin en ſijn begeert,
Of wat hem ſchort of wat hem deert?
En als ik 't alles heb bediet,
En weet ik ſelf myn meningh niet.

Uytlegginge.

EEn BRIEF, aan yemant af-geſonden,
Kan duyd'lyk ſonder ſpraak verkonden,
Wat dat den ſchryver aan hem ſchrijft,
Wat hy begeert of wat hy dryft.
Dat kan de ſtomme brief al kallen,
De brief van ſulks weet niet van allen.

Het 127. *Raadtſel.*

VAn rijkdom werd ik meeſt geboren,
Door my gaat menigh menſch verloren,
En vallen van het hoog' om leegh,
En of ik ſchoon niet ſwaar en weegh,
En ſchyn heel licht in yeders oogen,
Noch moet hy zyn van groot vermogen,
En wel te recht een ſtarrek man,
Die my gevoeghlyk dragen kan.

Uytlegginge.

DE WEELDE heeft een ſwaar gewight,
Maar ſchynt in yeders oogen licht,
De weelde ſchynt een groot gemak,
Maar is gewis een ſorg'lyk pak,
Wat door de weeld' al is geſchiet,
Van ongeval of groot verdriet,
En hondert duyſent qualen al,
Geſproten uyt dit dertel Mal,

Die dit verhalen ſou te gaar,
Had tydt van doen wel ſeven jaar,
'k Segh tot beſluyt, een ſtarrek man
Is 't die de weelde dragen kan.

Het 128. *Raadtſel.*

WAnneer ik wone by de wyſen,
Sal yeder my ten hoogſten pryſen,
Indien ik wone by een dwaas,
Soo ben ik ſlimmer als een aas,
En ben gemeyn by alle volken,
En ook een baas van alle tolken.
Men moet my houden in bedwang,
Of ben veel ſnooder als een ſlang,
Door my behaalt men eer of ſchandt,
En maakt wel oproer in het landt
In 't vleys, huys ben ik opgevoedt,
Door my geſchiedt meer quaat, als goedt.

Uytlegginge.

DE TONGE in de mondt der wyſen,
Is loff'lyk, eerlyk, waart om pryſen,
De tong is in der dwaſen mont
Oneer'lyk, hatigh in den gront.
Wat door de tong al is bedreven,
En is niet vierendeel beſchreven.
De goede tong looft Godt den Heer,
De quade vloekt en ſcheldet ſeer.
Het ſwygen overtreft het ſpreken,
Behalven recht Godts woord te preken.
Dan 't ſwygen dyt ook wel tot quaat,
Want ſoo men ſwygt een valſch verraat,
Vertrouwt van vrienden, broers of neven,
Sulk ſwijgen koſt den ſwyger 't leven,
Het is een kloek verſtandigh Man,
Die recht de mate ramen kan.

Het ſpreek-woort ſeyt: 't is beſt geſwegen,
Als hinder door de praat gekregen.
Myn ſwygen heeft my noyt gemoeyt,
Maar heb myn ſpreken wel verfoeyt.

Het 129. *Raadſel.*

EEn valſche moorder is myn vader,
En ik een ziel en landtverrader,
En trouwe veeltijts met een dief,
Want elk heeft ſyns gelyke lief.
Al 't quaadt dat d'aard' oyt heeft genoten,
Dat is alleen uyt my geſproten.

Uytlegginge.

DE LEUGEN is des Duyvels kal,
Die ons al t'ſamen bracht ten val,
De leugen wil de deught vernielen,
Is recht een moordenaar der zielen;
Al 't quaat, al 't jammer en verdriet,
Is door de leugen al geſchiet.
O wacht u voor de leugen blame;
Want dief en leugenaar gaan t'ſame.

Het 130. *Raadtſel.*

ALs 't Maantje ſchuylt des avonts laat,
Dan rinkelroy ik by de ſtraat,
Tot ſpyt van menigh minne-klager,
Die 'k vaak verſpie en ſteur haar praat;
En hy, die met my omme-gaat,
Die wert door my een horen-drager.

Uytlegginge.

SIet een LANTEIRNE 's avonts laat,
Die d'leytſman lieft, den minnaar haat,
Dees' wege-wyſer, dief-verſchricker,
Wiens blanke licht een ſwarte nicker
By dief en minnaar wordt geacht,
Om dat hy hindert hare jacht,

Dat d'eene pryst, sal d'ander laken.
Hoe sal men 't doch te passe maken?

Het 131. *Raadtsel.*

ALs gy ses myns gelijken siet,
Op ry gestelt, soo siet gy niet,
Maar set voor ons een staf op steel,
Soo siet gy uitermaten veel.

Uytlegginge.

SEt Neffens een op ry ses NULLEN,
Die welke niet beteyk'nen sullen,
Maar set een streepjen daar voor an,
Thien hondert duysent wert het dan.

Het 132. *Raadtsel.*

ALs ik besoek den zuyder-bok,
Roept Rykert om sijn bonte rok,
Maar kom ik by de noorder-kreeft,
Moy-Elsjes pelsje paspoort heeft.

Uytlegginge.

DE Son heeft dan sijn veerste stant,
Dan is het winter in ons lant,
En als de Son is in de kreeft,
Men hier te lant de Somer heeft.

Het 133. *Raadtsel.*

IK ben door myn getrouwe daat,
Een spiegel van den echten-staat,
Een Phenix van getrouwe minne,
Noyt onveranderlyk van zinne,
Hoewel myn kuyscheit is vermaart,
Noch ben ik van den lichten aart.

Uytlegginge.

EEn TORTEL-DUYFJ' is soo getrouw,
Het treurt sich doot door grooten rouw,
Wanneer 't zyn Gay komt te verliesen,
't Sterft liever als een aar te kiesen,

Maa

Maar menigh mensch sijn Gay bemint,
Als warrem-moes vol coloquint.

Het 134. *Raadtsel.*

IK drage vaak de schyn van goed' en quade saken,
Als prijselyke deught en dingen om te laken,
Als oorlogh, wraak en moort, soo dieft' als tyranny,
En geyle dartelheit dat laad' ik veel op my,
Ook schijn ik vaak belast met vrolijkheit en weenen,
Wilt gy dit raden; raat den Esel met drie beenen.

Uytlegginge.

EEn Schilders ESEL draaght pannelen,
Daar op een schilder met pincelen
Komt malen wat hem valt in 't sin,
Het sy van krijgh of blinde min,
Of 't gene dat hy poogt te maken,
Van alderleye seven saken,
Het gunt men weet en niet en weet,
Dat is, dat eenen Esel heet.

Het 135. *Raadtsel.*

IK heb veel geldts en goet, en ben gesond van lijf,
Nu raad eens wat het doet, dat ik dus arrem blijf.

Uytlegginge.

EEn RYKE GIERIGAART van onversaat gemoet
Die leeft, al heeft hy veel, altyt in arremoet.

Het 136. *Raadtsel.*

'k BEn na de schyn gesont, en heb veel geldt en goet,
En leef des niet te min te recht in arremoet.

Uytlegginge.

WAnneer 't GEWIS' de mensche quelt,
Al hadt hy noch soo vele gelt,
Al had hy noch soo grooten goedt,
Hy werdt gepynt, dat 's arremoedt.

Het 137. *Raadtsel.*

'k BEn rijk van tijd'lijk goet, veel meer als ik behoeve,
Onaangesien nogtans maakt my mijn armoet droeve.

Uytlegginge.

EEn ongeſonde RYKEMAN,
De welk geen Doctor helpen kan,
Is die niet arrem ? ſegh my dat.
Geſontheyt gaat veer boven ſchat.

Het 138. *Raadtſel.*

JOnk, en dom, en teer en ſwak,
Droeg ik licht een heel ſwaar pak,
Maar out en ſtark, en wel bedacht,
Viel my te laſtigh ſulken vracht.

Uytlegginge.

DE SONDE valt de jonkheit licht.
Waarom ? bevluyſt is haar geſicht,
Maar d'outheyt gaat die overwegen,
En weet wat daar in is gelegen,
Die weet wat laſt de ſonde is,
Die valt het ſwaar in u Gewiss',
O! Jeught en houdt geen ſond' voor ſpel,
Want eeuwigh-durend' is de hel.

Het 139. *Raadtſel.*

IN een onſuyver broos en teder aarden-vat,
Is heerlyk in-gebraght een over-grooten ſchat,
De vorſt, die die beheerſcht, daar toe geen wachter kieſt
Op ongemeene ſtraf, ſoo hy de ſchat verlieſt.

Uytlegginge.

DE ZIEL' is d'alderwaarſte ſchat,
Ons lichaam is het aarden-vat,
Die onſe Ziel beſloten heeft.
't Is Godt die ons geboden geeft,
Gehoorſaam men die volgen moet,
Op dat men ſoo de ziel behoet.
Godt is wel een barmhertigh Heer,
Maar hy is ook rechtveerdigh weer,
Steunt niet te veel op ſijn gena,
Vertrouwt op hem, maar doeter na.

Het 140. Raadtsel.

DE laster tonge seit (die yeder heeft te vresen ,)
Dat Bachus sou myn vaar, de Min myn moeder wesen.
'k Geloofde geen van bey , doch 't branden van myn pyn ,
Dat lykt of ik wel wat van Venus aart sou zyn ;
Neen Venus stookt den brant alleenelijk aan 't harte ,
En ik doe hant en voet onlydelyke smarte.
Dat ik hoveerdigh ben , dat seit wel yeder een ,
Mits ik by 't groote volk my maakte seer gemeen ,
'k Verneder my nochtans , schoon datse my vervloeken ,
Want ik kom altemet 't geringe volk besoeken.
Men vyert , men koestert my , gelyk een waarden vrient
't Schynt dat ik welkom ben , om datmen my soo dient.

Uytlegginge.

HEt PODAGRA kan dit beduyden ,
Men heetet siekt' van ryke luyden ;
Maar brochte dit de rykdom mee ,
Wat had dan Amsterdam al wee ;
Ervarentheit doet anders blyken ,
Het treft nu armen ende ryken ;
Het doet my somtyts groot verdriet ,
En my en plaaght de rijkdom niet.
Ik ken verscheyden ambachts-lieden ,
Die 't Podagra niet konnen vlieden ;
Ja zyn wel vast aan 't Podagra ,
En zyn de rykste nergens na.
Twee Glasemakers en twee Snyders ,
En ook een Smit zyn daar van lyders ,
Men seyt 't komt vele door den dronk ,
Den and'ren , 't komt van Venus vonk ,
Elk seit het zyn , maar steld 't besijden ,
't Zyn sagen die geen hout en snyden ,
Men slater na soo veeldeley ,
Gelijk de blinde doet na 't ey ,

Of schoon de Doctoirs daar van spreken,
Niemant en heeft den prijs gestreken;
Dan heb ervaren aan myn voet,
Dat Rijnsche wijn geen goet en doet,
Wie sou voor 't Podagra niet schromen?
De kladd' die isser ingekomen,
Want hebb' een Pelsser ook gekent,
Die daar aan lagh in groote elent.

Het 141. *Raadtsel.*

OP myn rugge,
Rijdt de vlugge.
Als 't hem langer niet behaaght,
't Vleysch hy na den hemel draaght.

Uytleggingе.

EEn KRAY op 't VARKEN siet men vaak,
Daar op heeft hy schijnt zyn vermaak;
En als hy is dit rijden moe,
Soo vlieght hy na den hemel toe,
Een spreek-woort voeght men toe die mensch,
Wien het hier luckigh gaat na wensch,
Die, wat hy doet, voorspoedigh is,
Soo seit men by gelijkenis,
Het is een uitgesondert Swyn,
Al waar de Kray lust op te zyn.

Het 142. *Raadtsel.*

EEn bedrieger boot my eten,
'k Hadde nauwelyks gebeten,
Of word' zyn bedrogh gewaar,
Ende was in doots gevaar,
't Was my na den hals gedrongen,
Noch heb ik den dans ontsprongen.

Uytleggingе.

EEn VISSCHER had een vis gevangen,
Hy had hem aan den Angel hangen,

He

Het visjen ſpartelt heen en weer,
En het valt af in 't water neer.
Vry was het visje van de viſſer,
Daar was de viſſer eenen miſſer.

Het 143. *Raadſel.*

IK ben een ſpinde van verſcheiden aart van ſpys,
Gewonnen en vergaart op veelderleye wys,
En ben wel vaſt gebreit van ongeſponnen garen,
Ik diene meeſt de ſulk die nimmer wiſt te ſparen,
Myn meeſter heeft d'ontfang van 't kleine koper-geldt,
Die hem Gods hulpe wenſcht, hem 't aldermeeſte quelt.

Uytlegginge.

EEn BEDEL-MANT of TRUGGELKORF
Verſelt meeſt, die de ſchaamt af ſtorf.
Vaak is die minſt om koſt verlegen;
Hem dient den Rotterdamſen degen;
Die moet al mee in weer en wind,
Dit 's ſijn geweer en ook ſyn ſpind,
Vergaart daar in verſcheyden ſpijſe,
Gekookt op veelderleye wyſe,
Van vis, van vleis, van worſt en ſpek,
Vaak d'armſte ſchijn heeft minſt gebrek.

Het 144. *Raadtſel.*

DAar is een vrees'lyk dier, ſeer qualijk te verzaden,
Verkryghtet ſynen luſt ſoo dydet hem ten quaden,
Verkryghtet die ook niet, ſoo lydt het groote ſmart,
En knaaght door groot verdriet en ſpyt ſyn eigen hart.

Uytlegginge.

WRAAK-GIERIGHEYT dat is een zond,
Die meer ſich als ſyn vyandt wondt,
Geniet hy niet zyn wreekens luſt,
Soo leeft hy knagend' ongeruſt,
En wreekt hy ſich, gelyk hy wenſcht,
Vaak dat de beul de ſulk' ontmenſcht,

Of brenght hy sijn vyandt in pyn,
Te kleyn sal hem de wrake zyn,
De wraak dat is een rechte vraat,
Niet licht'lyk is de wraak verzaat.

Het 145. Raadtsel.

DOor wint en vuir ben ik geboren,
'k Ben klaar van lyf, en hebb' geen ooren,
En hebb' maar een bepuyste voet,
In my is dikwyls ebb' en vloet,
En die myn vloet het meest doen ebben,
Ook vaak bepuyste neusen hebben.

Uytlegginge.

EEn ROMER, lustigh vol geschonken,
Dat 's vloet, en dan weer uyt-gedronken,
Dat 's ebb', en ebt ook in den buil;
Van ryke valk een kalen uil.
Veel doen 't soo ebben ende vloeyen,
Dat in haar kleet geen motten groeyen.

Het 146. Raadtsel.

IK word' bedrogen door het lok-aas van de minne,
Men heeft heel na geboótst de stem van myn vrindinn
Des liep ik na 't geluit seer vuyrighlijk en bly,
En word' te laat gewaar 't net van verradery.
Een yeder leer van my het oor niet haast te neygen;
Gelooft niet al te licht; daar 's meer gelyk als eygen.

Uytlegginge.

DE WACHTEL QUACKEL, soo men s
Die wort vaak door het been verleyt;
Het pypjen bootst sijn wijfjes stem,
Des raakt het lichtlyk in de klem;
Syn geyle lust doet het verlangen,
En wort soo in het net gevangen.
En menigh minnaar vrijt soo heet,
Heb is de quant, vaak eer hy 't weet.

Het 147. *Raadtſel.*

IK ben van goet geſlacht gewonnen en geſproten,
't Gunt loff'lyk is en waart by kleynen ende grooten,
Maar ik ben ganſch ontaart, ſeer licht onnut tot deught,
Een voorbeelt van Godts volk, een ſpiegel van de jeugt,
Hoe dat de ondeught hier en namaals komt tot ſchanden.
Want Chriſtus vonniſt, en veroordeelt my te branden.

Uytlegginge.

HEt KAF, het lichte KAF, van 't koren afgenomen,
Syn afkomſt die is goedt, van 't koren is 't gekomen,
De ondeught dat is kaf, het koren dat is goet,
Gelyk de Heere ſelf gelykeniſſe doet,
Als dat hy 't lichte kaf van 't koren af ſal ſcheyden,
En ſal d'ondeugentheit het helſche vuir bereyden.

Het 148. *Raadtſel.*

DAar is een man in onſen lande,
Heel wel geleert, goet van verſtande.
En kloek in alle ſyn bedryven,
Hy kan niet leſen, ook niet ſchryven,
Hy kan niet ſpreken en niet hooren,
En is tot een goet ampt gekooren,
Hy kan niet ſien daar 't licht en klaar is,
En deſe man is Secretaris.

Uytlegginge.

VRinden, dat gy het wel verſint,
De man en is niet doof noch blint,
Hy kan ook ſchryven ende leſen,
Hy is niet ſtom, hoe kan dat weſen;
Mocht yemandt vragen van de lien,
't Woordt NIET, geſchreven kan hy ſien,
't Woort Niet geſproken kan hy hooren,
Niet kan hy ſeggen na behooren,
Hy kan ook ſchrijven 't woortje Niet,
Hier hebt gy vrinden het bediet.

Het 149. *Raadtsel.*

DEughtsaam ben ik, ook waart en goet,
Van my wort 't arme volk gevoet,
'k Ben aangenaam by iegelyke,
Want ik doe goet aan arm en ryke,
(Hoe deughtsaam hier in dese tyt,
Wie kan ontgaan de felle Nyt?)
Al ben ik noch soo goed geheeten,
Soo werd ik schendelyk verbeten,
Van 't boose menschelyk geslacht,
En leelyk op het lest veracht,
Verfoeit, versmaat met sulk benijden,
Soo dat my niemandt schier mag lyden.

Uytlegginge.

HEt BROOT is op het hooghst te prysen,
Het is de hooft-som alder spysen;
Het puikste van dat eerbaar is.
Geen dingen 't sy vleis of vis,
Of vrucht of ander aardt-gewasse,
En komt by 't broot gansch niet te passe.
Want Christus leerde kleyn en groot,
Te bidden om het daag'lyks broot,
Waar mee de Heer de mensch komt voeden,
Soo wel den quaden, als den goeden;
Een ieder hy daar mee voorsiet,
d'Een die is dankbaar, d'ander niet.
Dus wert verscheiden dit gegeten,
Gekauwt, vermorselt en gebeten,
De mensch, die eerst na 't broot soo tracht,
Daar na gegeten broot veracht.

Het 150. *Raadtsel.*

SIet van 't verkeeren ben ik baas,
Ja alsoo wel als Meester Klaas,
Ik ra, speelt met uw eigen schyven,
'k Sal anders u den rugge vryven,

'k en six-cinq niet in den hoek,
Maar weynigh hooger als de broek,
En wilje dan noch niet wel stuiten,
Ende recht uwe banden sluiten,
Soo sulje op 't lest hoe welje beeft,
Noch moeten leeren als een kreeft.
En achterswaarts te moeten leeren,
Is dat dan ummer niet verkeeren,
En soo te springen in de vlucht?
Veel cabriolen in de lucht?
Nu raad, wie ben ik groot van daden,
Raadt eens de Beul, gy sult het raden.

Uytlegginge.

DE BEUL is des verkeerders baas,
Doch van verkeerders van deus-aas;
Daar na soo heeft hy syn verlangen,
Want hy straft haar verkeerde gangen.
Deus-aas die schutten evenwel,
Daar op soo schut hy op syn vel,
Daar op soo smijt de Beul doubletten,
Het gunt deus-aas niet kan beletten.
Deus-aas ook dikwils soo verkeert,
Dat hy verkeert de leer op leert.
Deus-aas waar nutter niet geboren,
Als soo verkeerd'lyk 't spel verloren,
Daar mee soo is deus-aasje doot;
Is 't hem Godtsaligh, 't is geen noot.

Het 151. Raadtsel.

NA dat de siekt my had gedoot,
Soo worden ik te gast genoot,
En heb gedronken en gegeten,
't Gunt myn benyders dapper speten.

Uytlegginge.

SIet LAZARUS lagh doot in 't graf,
Wiens Christus weder leven gaf,

Daar na weer fris en wel te pas,
Hy eens op ſeker maaltijt was,
Daar ook verſchenen vele lien,
Om Lazarus eens te beſien,
d'Een tot een vreught, d'aar tot verdriet,
Want het beviel veel Joden niet.

Het 152. *Raadtſel.*

WY zijn meeſt rondt ſchoon van gelaat,
In ons en is noch been noch graat,
De kind'ren kanm'er vaak me ſtillen,
Meeſt alle menſchen ons wel willen,
Die 't minſt behoeft, is 't die ons ſteelt,
En ons ook wederomme deelt,
Aan ryke, gier'ge, wijſe en ſotten,
Die ons vaak ſparen om te potten.

Uytlegginge.

DE APP'LEN die zijn wel gewilt,
Alwaar men menigh kint me ſtilt,
d'Een pronkter me tot ſijn vermaak,
Den ander'en eetſe om de ſmaak,
Den darden ſnijtſe in de pot,
Tot ſterkingh van des huys-genot,
En Godt, die ons die mild'lijk deelt,
Die is het, die al d'app'len ſteelt,
Want Godt die maakter ſteeltjes an,
Dat geene menſche doen en kan.

Het 153. *Raadtſel.*

EEn Koning van het Joodſche ſtof,
Liet voor ons bouwen eenen hof;
Des moeſt een vroom man daarom ſterve,
Van wien hy t' onrecht nam ſijn erve,
En maakt een hof van 't ſelve goet,
En heeft daar ons geſlacht gevoet.
Al wort ons Koning 't quaat verweten,
Men magh ons ook wel dubbelt heten,

Nu raadt dan eens, wie zyn wy dan?
't Gedoofde vuir is ons genan.

Uytlegginge.

DE BUYSKOOL is soo goet, als bouwt,
Als die is aan de worst getrouwt,
Of alsser by een hachjen spek is.
Ik segh, dat 't wel een leckerbek is,
Die dit versmaat of bange siet.
Maar Achab was soo dartel niet,
Al was hy Koning in sijn tijden,
Noch kost hy sich met Kool wel lyden,
Vermits hy Nabots wynberg socht,
Op dat hy daar van maken mocht
Een Kool-hof soo men vindt geschreven,
Maar 't weyg'ren koste Naboth 't leven.

Het 154. *Raadtsel.*

DAar is gebouwt in onse wyk,
Famaas woningh heel gelyk,
Daar men hoort verscheyden maren,
Dagelyks wat nieuws verklaren,
Wat men over-al bedryft,
Hoe men vecht of hoe men kijft.
Daar is veel en groot gewandel,
't Schijnt men dryfter grooten handel,
En men koopter niet met al,
Daar is neeringh van gekal,
't Is een huys gesticht tot vrede.
Nochtans men krackeelt daar mede,
't Gater somtijts al te bont,
Aron is daar Mosis mont.
Soo 't gelukt of niet wil lucken,
Aron krijght de beste plucken,
Aron haakt niet na de vree,
Want hy smeert sijn moes daar mee,

Is 't

'T Is een Huys van grooter eeren,
Doch 't zyn ſlaven, die 't regeeren.

Uytlegginge.

HEt RAADT-HUYS oft STADT-HUYS genoem
Is wel befaamt en wel beroemt,
Daar hoort men veel verſcheyden maren,
Wat in de ſtadt is weder-varen;
Van ſlinghs en rechts, gevecht, gekyf,
Soo haſpeling van man en wyf,
Als van ontelbaar vreemde ſaken:
Om daar 't onklaare klaar te maken,
Daar toe wert Arons mont gehuurt,
Siet Aron lacht, daar Moſis truurt;
De Advocaten, Procureuren,
Die lacchen vaak om anders treuren;
En ſeydt men, ſoo doet ook den droes,
Ja praat wat heen, het ſmeert haar moes.
Maar d'ed'le Heeren van de rechten,
Die zyn gewis der knechten knechten.
Ik houdet voor een ſlaverny,
Te dienen ſtaagh de Borgery;
Ik houdet voor verheven ſlaven,
Die levent zyn in twiſt begraven.

Het 155. *Raadtſel.*

IK word gebonden en geſlagen,
'k Moet ſonder miſdaat dit verdragen,
Wat batet dat ik maak geluit,
Daar moet een brandmerk op mijn huit,
Des ſpiegelt u, gy dieſſche knapen,
Die bet als ik verdient ſtadts wapen.

Uytlegginge.

DE heel en ook de halve AMEN
De Ankers, halve Anckers t'ſamen,
Die werden door des banders handt,
Wel vaſt geſlagen in den bant;

Daar na komtſe d'Yker yken,
End' hy doet de peile blijken;
Soo brant hy dan yeder vat,
't Volkomen wapen van de ſtadt.

Het 156. Raadtſel.

MYn hals is bitter even-ſtaagh,
Men meent 't komt uit een heete maagh,
Ongrijp'lijk is het, die 't my doet,
En deſe walgelykheit voet;
Den ſwarten doctoir van de keel
Die helpt my wel, maar niet geheel.

Uytlegginge.

DE SCHOORSTEEN ſwarter door de ſmook,
Ongrijpelijk ſoo is de rook;
De ſchoorſteen-veger veegt ſyn roet,
Daar wint hy mee, het gunt hem voet,
Al veeght den veger noch ſoo hart,
Gelijk wel blijft de Schoorſteen ſwart.

Het 157. Raadtſel.

WAt voor vruchten baart het lant,
Dat men niet beſaeit, beplant,
't Gunt verheught den klipper-tant,
Die dit ſchreef was ſijn genant.
Dit kan ra'en een dom verſtant,
Kan hy niet, dat waar een ſchant;
Steek hem Veen-vuir in de hant,
Seght hem, voelt, het lant dat brant.

Uytlegginge.

DE TURREF die is ſeer gemeen,
Dat Boeren-bouſel ed'le Veen;
't Gunt 's winters ons doet verheugen,
Wiens glory wy niet miſſen meugen,
Hoe haekt daar na den klipper-tant,
En hoe bemint men mijn genant,

Dat menigh ſeit, daar by geſeten,
'k Wil my lieſſt warmen, als wat eten.

Het 158. Raadtſel.

SNuffelaarje, ruike-vis,
Die der Heſſen vyandt is,
En die om ſijn eigen-baat,
Staagh ſijn even-naaſten haat,
Ja dien voorſpoet ſoo benijdt,
Ende daar ſoo tegen ſtrijdt;
Datter ryſt een groot gekryt,
Datmen 't hoort veer ende wyt:
Deſen kalis, deſen bloet,
Die men onderhouden moet,
Heeft niet anders alsm' hem geeft,
Doch is daar voor weer beleeft,
Dan gaat vaak op rooven uyt,
Krygt vaak ſlagen voor een buit;
Deſen bed'laar, deſen dief,
Vryt my ſeer, en heeft my lief,
Om myn inkomſt, om myn goet,
Daarom is 't dat hy my groet;
Daarom hy my kuſt en lekt,
En hy is ſoo wel bedekt,
Heeft getrocken door ſijn mont
't Binnenſte van myne gront.
Wie na 't eten komt te gaſt,
Vind 't ons ſoo het ſpreek-woort paſt.

Uytlegginge.

DEn HONT die is, hier in de Pot,
Dat 's zyn verval, dit is zyn lot;
Daar ſteekt hy in zyn muil en ſnuit,
Maar 't Heilighdom dat iſſer uit;
Daar ſnuffelt hy geheel in 't ront,
En ſlikt en lekt tot op den gront,

Dan doch hy lekt hem selden sat,
Den rechten hater van de Kat.
Wel eer de Katten, soo men leest,
Dat is der Hessen Naam geweest.

Het 159. Raadtsel.

'k WAs edel en van groot vermogen,
Nu is de geest van my getogen;
Nu ben ik doot en sonder macht,
Alleen myn geest heeft groote kracht,
Myn geest verdryft weer vele geesten,
En maakt de menschen schier tot beesten,
Myn geest vaak ziel en lichaam doot,
Myn geest doet bed'len vaak om broot,
Myn geest de sob'ren dy'dt ten goede,
Den gulsigen tot arremoede;
Myn geest is goet, myn geest is quaat,
Wat is myn geest ey lieve, raat.

Uytlegginge.

DE BRANDEWYN van groot vermogen,
Dat is de geest van wyn getogen;
En dese starke ed'le geest,
Maakt menigh mensche tot een beest,
En vele zyn daar door vergeven,
Of door veel drinkens doot gebleven,
En menigh sich daar door bedorf,
En liepen met den Bedel-korf,
Of daar soo seere op versotten,
Dat sy versetten ket'len, potten,
Ja bed en bulster ook daar by.
In kort, het schynt een tovery,
Dat mannen, vrouwen ende knapen
Op desen drank soo seer verapen,
Maar ook de brandewyn is goet,
Waar in men maat beramen moet.

Het 160. Raadtſel.

NU raadt voor 't leſte tot beſluit,
Daar was een ouderwetſe bruit,
Die wy niet noemen ſullen;
Haar Bruigom maakte krullen,
En ſy word van een ander ſwaar,
Gelagh daar van in kraam hier naar,
Van ontrouw' dat ſy noit betucht was.
De moer was jonger, als haar vrucht was.

Uytlegginge.

MARIA van Godt uitverkoren,
Uit wien ons Chriſtus is geboren,
Zy was een ouderwetſche bruit,
Alſoo ons klaar de Schrift beduit,
Want ſy was de Joodtſche wetten;
Gelyk Godt liet door Moſis ſetten,
Met Joſeph ſtont s'in ondertrouw,
Dewelke haar verlaten wouw,
Siende dat ſyn Bruit bevrucht was.
Maar God hulp hem uit dees ducht ras,
Joſeph die was een Timmerman,
Des koſt hy krullen maken dan,
Maria raakten in de krame,
't Was haren Joſeph aangename,
En is van ſulk in kraem geraakt,
Door wien dat alles is gemaakt.

TOE-

TOE-GIFT,

OP DE

RAETSELEN.

EEn Huysman, ſoo ik heb verſtaan,
Sprak op een tyt een Raads-heer aan,
En ſeide, goeden dagh myn Heere,
Den Raads-heer weer, wat 's u begeere?
Boer. Gy zyt een Raads-heer, ſoo 'k verſta,
Den Raads-heer we'er die ſeyde, ja.
Boer. Zyt gy den Raads-heer? ſoo wilt raden,
Wat heb ik in mijn ſak geladen?
'tIs wit, of bont, of ſwart, of graeu,
'tIs levend' en 't kan ſeggen maeu,
Nu Raads-heer raat eens, wat is datte?
Boer, ſey de Raads-heer, 't is een Katte.
Gy hebbet ſchier by na gevat,
Sey doe de Boer, dan 't ſcheelt noch wat,
Doch ſoo veel niet als Wyn en Water,
Neen, 't is geen Kat, maar 't is een Kater.
Wilt gy al mee voor Raads-heer gaan
En kunt geen Boere raadſels ra'en;
Des wilt met Huyſluy eerſt verkeeren,
En 't raden van de boeren leeren.

JAN VANDER VEENS
Gulden ende Yseren
EEUWE.
Waarheyt ende Leugen.
Waarheyt Gulden Eeuwe.

WAar is de Gulden EEUW (eilacy) nu gebleven ?
Doe vol van Majesteyt de waarheyt sat verheven
En over alles hadd' een Koninklyk gesagh ,
Op wiens sneeuw-witte kleet men nimmer vlek en sagh ,
Blonk als AURORA , die met schoon Robynigh blosen
Door PHEBI komst sich tooit met witt' en roode Rosen.
Alleens was dees' Goddin bepruikt , beglanst , bekroont ,
Ten eind' haar luyster doofd' hier alle d'aardsche schoont.
Wie sou beschryven doch haar wesen , soo 't betaamden ,
Wiens hairen 't schynsel van de blonde Son beschaamden ?
Wat sal ik seggen van haar stralende gesicht ,
't Gunt in de duysternis veel duysent heeft verlicht ?
Wiens Nectarlijkemond en honigh-soete woorden ,
Soo menigh steenen-hart tot hare liefd' bekoorden.
In 't kort haar schoonheyt was soo hemelsch ongemeen ,
Dat wiense nader quam hoe schoonder dats' hem scheen ;
Wien Staat en Hof-gesin waar in sy sich verheughden ,
Bestond in Edeldom van allerleye deughden ,
Heel statelyk gekleet , doch niet in overvloet ,
Maar heerlyk schoon verciert inwendigh in 't gemoet.
De nieuwe snof of pracht , of diergelyke dingen ,
Of langh gepoedert hair als Haaghsche hovelingen ,
Was walgelyk voor haar ; ook geene hoverdy ,
En wort daar niet gele'en , veel min de hoerery ,
En alle dertelheit word ook van haar versonden ,
Soo statelyken Hof noyt namaals is gevonden ,
En was nochtans bekleet in reed'lyk groot getal ,
Die 'k u ten deele wel , maar al niet noemen sal.

Ee

Een gedeelte der Namen van des Waarheyts Hofgesin oft gevolgh.

Liefd', Gelove, Hoop en Vrede,
Medelyde, Kuyssche Zede,
Ootmoet ende Dankbaarheyt,
Druk vertrooster, Goet-bescheyt,
Twiste myder, Vrede maker,
Milde-gever, Hemel waker,
Goet-vergelder voor het quaat,
Nummer-wraak en sonder haat,
Wed'wen-hulpe, Wese-vader,
Dorste-laver, Goede rader,
Christraysser, Armoets-schut,
Naakt-bekleeder, Swackheyts stut,
Siek besoeker, Eerbaarhede,
En veel diergelyke mede,
Als de starke Lytsaamheyt,
En de Eenvoude Nedrigheyt;
Sulk gevolgh van Hovelingen
d'Edle waarheyt staag aan hingen,
Meerder die 'k om kortheyt swyg.
Oorlogh, Moort, of wreede Krygh,
Hevigh Schelden ofte Twisten,
Loos Bedrogh noch valsche Listen,
Gans geen Wrock noch bitt're Haat
Schrapery noch Eygen-baat.
Ja veel minder Dieverye,
Moetwil ofte Schenderye,
Overdaat oft Dronkenschap,
Veynsery en Achterklap,
Geen Uytsuypery of Woeker,
Qualyk spreker ofte Vloeker,
Labbery noch licht Gerel,
Hoerery noch Overspel.
Lichtomdeyne, ydel Dansen,
Gulsich Suypen ende Schransen,
Noch Gewreek, Gevecht, Gesmyt
Wasser oyt in dese tydt.
Yeder deed' aan ander lieden,
Soo hy wild dat hem geschieden.
Leugen wierter nooyt gehoort,
Zegel was een yeders woort,
In verhandeling van saken,
Wast onnodigh Schrift te maken,
Wat men met het ja beleedt,
Was als een gestaafden eed.
Men en wist van pleyten, plechten,
Noch van geen beschreven rechten.
Soo daar wat te rechten viel,
Yeder dat voor wonder hiel.

'T Geviel op seker tyt dat om twee goede mannen,
De regts-bank met beswaar eens moeste zyn gespannē;
Daar wast in rep en roer: wat wasser al krioels?
Een yeder was verbaast, de straten vol gewoels,
De handen op de borst, soo vreemt klonk 't in haar ooren,
Hoe! vraaghde men, wanneer is dese twist geboren?
Daar quam een ael ôudt man, sey, ten heugt my niet,
Dat oyt in 't gantsche landt is diergelyk geschiet,
Men hoorde dese saak in 't goede te beslechten,
Myn Bestevaar en wist sijn dagen van geen rechten,
'k Beken de saak is swaar en qualyk te verstaan,
Een over-kloek verstant moet hier een slagh in slaan,
Ey segh eens, seid' het volk, waar uit is dit gesproten?
Ik segh, de saak is groot, ja schier niet om vergroten,

Sprak doe den ouden ſtam: ik ſal u doen beſcheit,
Van 't gene dat ik weet, of hoe de ſake leit:
Ik meen dat *Naeuw-Gewis* en *Reyn-Voor-Rijk* te ſamen,
U luiden zyn bekent van weſen ende namen.
Siet *Naeuw-Gewis* verkoft een huys aan *Reyn-Voor-Ryk*,
Geſeyt ſoo erf als huys, na woort en reden-blyk;
Dus *Reyn* die taſtet aan, en let op alle ſaken,
De kelder was te kleyn, en wou een grooter maken;
En ſoo gelyk hy docht, ſoo is hy ook gereet,
En heeft het arbeits-volk de Kelder aan beſteet.
Een ieder rept ſich daar heel dapper in het ſlaven,
Het eerſte werk dat was te delven en te graven;
Een van het arbeits-volk die ſagh op 't ſelve pas,
Dat daar een pot met gelt in d'Aard begraven was,
Een pot vol goude munt, een ſchat van grooter waarde
Wie weet hoe lange tijt gelegen in der aarde?
Men loopt na *Reyn voor Ryk*, die welk men dit bediet,
Voor ſeid' hy heel verbaaſt dit gelt en roert my niet,
En flucks ſoo gaat hy dit aan *Naeuw-Gewis* verkonden,
En ſeit: mijn arbeits-volk die hebben dit gevonden,
Nau ſei, dat raakt my niet, dat gelt behoort u toe,
Gy hebt het Huys gekoft; het kalf hoort by de koe.
Ja, ja, ſey *Reyn* weerom, 't is niet te doen met ſeggen
't Was vry diep in de gront daar hy het gelt vant leggen,
Ik hebbet huys alleen en ook het erf gekoft,
Het gelt behoort u toe, ſchoon of gy noch ſoo ſtoft.
Ik ſegge neen, ſei *Nau*, ik ſal aan 't Hof gaan klagen,
En na haar goet beſluit ſoo ſal ik my gedragen:
Sie Vrinden, dats 't verſcheel, beſloot den ouden man,
Is iemant nu ſoo kloek die deſe ſcheyden kan,
Die wint een lauren-hoedt, en ging doe zynder wegen.
Vreemt hoorde yder een, en waren heel verſlegen:
Dit ſcheen geen kleine ſaak, daar van men ſich ontſtelt,
Maar hoe dit eind'lyk voer, dat moet zijn vertelt.
De twiſters gaan na 't hof daar elk op 't heftighſt klaagd
Daar yeder ſyn party voor recht op 't raadhuys daaghde

W

Wat waſt? men moſter aan, onaangeſien hoe no;
De Noot-dwang was daar heer, de ſaak vereyſchtent ſo,
Men ſtemde daar een dagh, de rechters heel t'onvreden,
Die zyn ter ſelver tyt na 't raat-huys heen getreden.
Maar ſie eens goet-raat duer, aanſchuwt hoe 't raathuis was,
Omringht met alle ruight en dorenen gewas,
Heel dicht van kreupel-bos vol ſtruiken ende boomen,
Soo datmer niet vermocht, by of omtrent te koomen:
Keer weder, ſeidt de Noot. Men bood de boeren op,
Met hou-mes en houweel, met bylen, ſpa en ſchop;
Des moſt men lange wyl de tijt alſoo verbeiden,
Tot datmen ruymte kreeg om dit geſchil te ſcheiden:
Men gingh na 't raathuys toe, ſchoon 't was noch wild en (woeſt;
Maar ſiet de ſloten aan, ſoo dik en vuil beroeſt,
Onmogelyk om die door mans-kracht op te ſluiten,
Daar waſt al wederom, die buyten is blyft buiten,
Men ſteld' het weder uit tot op een ander tyt,
M'ontbiedt de ſmeden doe, die deden alle vlyt,
Men ſloegh de ſloten af met groote moeit' en ſlagen;
De deuren raken op, ten leſten ſal het dagen,
't Sal gelden nu, men meent dat alle ding is klaar,
De Heeren gaan weer heen en zyn gekomen daar,
En meynende daar in te nemen hare gangen,
Soo was 't ſoo bol en dik met ſpinne-ragh behangen,
En vol van ongediert, als add'ren, pad en ſlang.
Des wort ten dardenmaal geſtuttet hare gang,
En moſten tot dien eind' weeromme 't rechten ſtaken,
Tot dat men luiden kreeg om 't raathuys ſchoon te maken,
't Gelukt ten vierdemaal; de heeren komen in,
De pleyters elk om 't ſchoonſt die uitten haren ſin,
De heeren hooren toe en weten niet wat maken,
En kleinſſen haar verſtant in deeſ' gewighte ſaken,
Sy ſitten als verſuft en buyten haar vernoegh,
En wenden vaſt het ſchip op d'een en d'ander boegh.
Ten leſten ſeiden ſy: de pleyters gaan eens buiten;
Met frontſelen in 't hooft was eindelyk 't beſluiten,

Gelyk gy hooren ſult; de pleyters weer ontboon,
Getreden weder voor en ſtellen haar ten toon;
Een yeder die verlanght met jeukerige ooren,
En kregen voor beſcheyt gelijk gy hier ſult hooren.

UYT-SPRAAK.

De Schep'nen hebben met den Raat,
Gelet waar op te letten ſtaat,
Aangaande van 't gevonden gelt,
Daar yeder een ſich tegen ſtelt,
Als dat gy beide met gedult,
Het Gelt te ſamen deylen ſult,
Ten einde elk de helfte kryg',
En wyder dat men namaals ſwyg'.

Dit viel haar beide ſwaar; wat haddenſe te ſeggen?
Doch gingen met haar tween de ſaak vaſt overlegg[en],
En *Naauw-Gewiſſe*, ſei, 't ſtrijt tegen mijn geweet,
Wat raat, wat ſal ik doen? myn knaging doet my, l[eet],
O dit vervloekte geldt, waar ben ik toe gekomen?
Dat ſal myn pijnen daegs, 's nacht quellen in mijn drom[en].
Spin ik 'er ſeide by, ſei *Reyn*, wy ſtaan gelyk,
Kent gy myn name niet? 'k ben liever *Reyn* als *Ryk*.
Ja wel myn lieve vrint, wat helpt ons al dit klagen,
Kom laat ons beide gaan by wijſer raat te vragen,
Des gaan ſy treurigh heen en ſochten goeden raat,
En ſpraken *Medely* van haar bedroefde ſtaat.
Wel vrinden, ſeide ſy, waar toe dit droevigh karmen?
Myn raat is 't, dat men 't gelt moet geven aan den arm[en],
Myns oordeels ſult gy bei daar mede zyn voldaan,
Dit houd' ik voor het beſt, men kan niet beter raan.
Maar of dan d'Eigenaar of ſyne Erfgenamen,
(Wie weet wat komen kan)eens weer te voorſchyn quam[en]
En vorderen het Gelt, antwoorde *Nauw-Gewis*,
Te geven, ſeide *Reyn*, 't gunt 't onſe niet en is.
Dat 's ook al buiten 't ſpoor,en 't mogt ons ſelfs ontrijve[n],
Want dat gegeven is dat moet gegeven blyven,

Ma[ar]

Maar die 't versekert waar sulk niet en sou geschien,
Geen liever ding, als dat te geven d'arme lien.
Dit insicht streckt te wyt, verklaarde *Medelyden*,
Wie weet misschien dit gelt is in vereeuwde tyden,
Begraven en gepot, de saak en lijt geen pyn.
'Is buyten twyffel, daar en sal geen vraag na zyn.
En of dat soo geviel, sei *Nau*, 't waar nieuwe treuren;
Men sagh wel vreemder ding, sei *Reyn*, als dit gebeuren,
Ja wond'ren meer als dit, wy moeten zyn bevryt,
In ons gemoedt en goet; want licht'lyk raakt me quyt
Het rein gewonnen goet rechtvaardelyk verkregen,
In onse sweet gehaalt, door hulp van Godes zegen;
Wy'En willen geen verlies, ook niemands anders schat,
Syn eigen houtme graagh, ook niet behalven dat,
't Gunt wy soo suurlyk beid' met slaven ende plocken,
Vergadert hebben t'saam, dat uyt te moeten docken;
Waar onnaturelyk, ook waren wy 't verschult.
'k Hoop niet, sei *Medely*, dat gy 't beleven sult.
Wy hope daar is vrees, sei *Nau-Gewis*, wy vreesen.
In 't kort, ik segh als *Reyn*, men moet versekert wesen.
Ja wel sei *Medely*, 'k en weet geen beter stof
Als dat gy 't schriftelyk versoekt aan *Waarheyts hof*.
Hoe dat uw groot beswaar ten besten dient gesleten,
Om schadeloos te zyn, en vry in uw geweten.
Dit docht haar goet te zyn en raad-saamst voor het best;
Men schreef daar een versoek, als nu genaamt request.

VERSOEK.

WY geven te verstaan eerbiedelyk met vrede,
Hoe dat hier *Nau Gewis* en *Reyn voor Ryk* ook mede
Uw onderdanen bei gekomen in geding,
Ten einde korteling sulks aan 't gerechte hing,
En worden t'saam gedoemt gelykelyk te deelen,
Een langh begraven schat, soo gelden als Juweelen,
't Gunt ons gewis beswaard in 't kort en t'einden raat,
Niet wetende wat doen om recht te myden quaat,

En

En hebben 't d'arme lui ſeer graaghlyk toe-geſonden
Mits dat wy ons gemoet daar in bekommert vonden,
Dan rijp'lijk overleit dit met een derde man,
Docht ons als dat wy daar geen geven hadden an
Miſſchien den eigenaar of erven noch in 't leven,
Ons mochten vragen om dit ſelve weer te geven,
Ten eynd' ons vroom gewin mogt weder zyn vervreem
Soo is dat men het hof tot trooſt en hulpe neemt,
Verſoeken met ootmoet het beſt' in deſe ſake,
Op dat men buyten ſcha en onbeſwaart gerake.

Verklaar, anders Apoſtille.

GEleſen zynde dit verſoek,
Soo hebben rypelyk en kloek
De Heeren dit wel overwogen,
Ontſteken zynde met medogen,
Verklaren dies, dat al dit gelt
Den armen werde toe-getelt.
Komt d'eigenaar na deſe tijden,
Soo ſal haar 't hof van ſcha bevrijden,
Eerſt dat men by geſchrift gewis,
Stel, hoe veel munte datter is,
En wat waardy de ſchat kan halen,
Dit neem het hof aan te betalen.

Dit ſtelt men haar ter hant en wort haar voor geleſen;
Des is een groote vreughd' in haar gemoet gereſen;
Men maakte goede cier, verdreven was de druk,
De vrienden weder-zyds die wenſchten haar geluk,
En d'armen kregen 't gelt met alle de juweelen,
De twiſt was neer-geleit, geëndight was 't krackeelen
Dus haddet yder een verkregen na ſyn wil,
En kortelyk hier na ontſtont een nieu geſchil.
't Gebeurde dan ontrent hier na een jaar verlopen,
Dat *Eenvout* een ſtuk-lants aan *Goethart* ging verkopen
Gelegen by der hant, een goedt en vruchtbaar lant,
Waar in een boomgaart lagh, en anderſins beplant

[M]et eicken hout-gewas rondsom aan alle kanten,
[G]elyk men hedendaaghs tot voordeel noch siet planten,
[S]oe 't *Eenvout* lev'ren wou na koop en na beloft,
[H]oe! seide *Goethart* doe, 'k en heb geen hout gekoft,
[D]e boomen hooren u, 'k en moet maar lant ontfangen;
[H]et lant heb ik gekoft, men most my soo niet prangen.
[W]el, wat gesegh is dat? antwoorde *Eenvout* doe,
[D]ie landerijen koopt, die komt de boomen toe,
[E]n watter ook op staat, 't zy boom, of gras, of kooren,
[D]at heb ik soo gemeent, en moet u toe-behooren.
['k] En weet uw meening niet, sei *Goethart*, maar uw woort,
['k] heb maar lant gekoft, niet anders my behoort,
[H]et kooren en het gras dat meught gy laten mayen,
[E]n 't gunter dan na groeit met planten ende zayen,
[D]at sal het myne zyn, des graaft de boomen uit
[M]et wortel ende al, 'k begeere niet een spruit.
[E]n ik veel min als gy, antwoorde weer den and'ren.
[D]us duerde lange wyl die twisten met malkand'ren;
[M]en ging vast tusschen bei met smeken ende seggen,
[O]m op 't gevoegelykst' de sake by te leggen,
[M]aar alles te vergeefs, want *Eenvout* sprak met reen:
[G]y lieve, waar sou ik doch met de boomen heen?
['k] En hebbe geen meer lant, (ey wilter doch op letten)
[D]aar ik de boomen op kan planten ofte setten;
[H]et ander hout-gewas daar ben ik toegereet,
[D]at d'armen dat geniet, daar is 't wel aan besteet, (ten.
[D]e boomgaart die moet staan, 't waar jammer om de vrug-
[S]taan seide *Goethart* weer, wel dat zyn sotte klugten,
[Z]y staan my in de weegh, gebruyckje geen verstant,
[U]w goet beslaat myn plaats, te minder is myn lant.
[G]ebruyk de vruchten vry, sei *Eenvout*, ende lachten.
[E]er dat uw kinderen, dat sal ik my wel wachten
[S]ei *Goethart* half gestoort, is dat den hemel-wegh?
[D]e boomen moeten voort, dat is dat ik je segh,
[E]n soo je niet en wilt met goet sachtsinnigh praten,
[G]edenkter my dan by, 'k en salter niet by laten.

Ja,

Ja, seide *Eenvout* weer, gy praat vast mette mont,
Die doet gy ons op en toe, en maket wat te bont,
Hoe dubbelsinnigh kan men ook een saak verbloemen:
Ik hebbe lang gekoft, geen boomen hooren noemen,
Wel dat's een wonder dingh, wel lant en is geen hout
En hout en is geen steen, en sant en is geen sout,
Seid' *Goethart*, dit is wel en licht'lijk te begrijpen,
Het hout is uw', gy meught dan trommen ofte pypen.
En my behoort het lant, dats 't einde met het liet;
Al spronght gy als een aap, het hout begeer ik niet.
Gy zijt een wonder man, seit *Eenvout* daar en tegen,
En schoon ik buiten schult onnosel heb verswegen,
Ik hebbe lant en hout gerecht'lijk me gemeent.
Ja meenen hoortme niet, dan is 't geluit gespeent,
Seit *Goethart* wederom, ik hou my aan de woorden;
Die wy soo duidelijk niet sagen, maar wel hoorden,
En ik heb na uw woort oprecht het lant gekocht,
De boomen niet genoemt, maar wat gy hebt gedocht.
Dat 's dat ik niet en weet, wie kan gedachten weten?
Alleenelijk maar hy die boven is geseten,
Ik houd' my aan uw woort, daar me is 't al geseit.
Al even wel de saak waar nodigh by-geleit,
Sei *Eenvout*, 't waar heel goet, dat wy malkaar verston
Eer dat wy al de lui gaan openen de monden.
Dat waar my ook wel lief, sei *Goethart* dat weet Godt
Myn reen zyn redelijk, en d'uwe sonder slot,
Magh 't dan niet anders zyn? kan 't dan niet anders we
Soo moet ik uit dit boek een ander lesje lesen.
Wel hoe, sei *Eenvout*, doe wat meenje daar me, seg
Ik sal 't, sei *Goethart*, dan gaan hangen aan het recht:
Hoe node dat ik sou, maar noot breekt dickwils yser.
Gewis, sei *Eenvout*, vrindt, ik hoop gy zyt wel wys
Ja, seide *Goethart*, want 'k hebt recht aan mynder zy
Klaar als de zonne-schyn, ja vrindt, dat segh ik dy.
Gy rekent sonder waart, sei *Eenvout* wederomme.
Het gunt gy waant het recht, dat houd' ik voor 't krom

'a wel men sal het sien, sei *Goethart*, door 't gedingh.
)at sal wel wysen uit; daar mee wast dat hy gingh;
}elyk ook *Eenvout* deed' en klaagden 't elk haar vrinden.
)ie rotten by malkaar om dese saak te vinden,
)och alles te vergeefs, dus blyft een wyle staan,
Ten lesten *Goethart* klaaghd' en gaf 't de heeren aan:
)ie schudden t'samen 't hooft en waren gansch t'onvreden
En wisten geenen raadt om dese saak t'ontleden;
t Verstant dat stont haar stil en waren buiten gront,
Vermits dit swaar gebouw' op losse schroeven stont.
Een ieder om het best gaat syne sinnen wetten,
En noch en wist men daar geen mouwen aan te setten:
Ten langen lesten soo sei eender uitten hoop,
Gaat schelt malkander quijt, ontslaat alsoo de koop?
Neen seiden sy, ons woort en mogen wy niet breken,
Wy waren anders malkand'ren al verleken,
Ons woorts is als een rots op d'oever van de zee,
Die nimmer storm of wint, of baren slaan ontwee,
Neen dits geen kleine saak om soo te laten dryven,
Antwoorden dese twee, de koop moet vaste blyven;
Des bidden wy u, dat gy door uw wys beleit,
Op 't kortste dese saak door uw gerechte scheit.
De heeren seiden haar: 't is schande wilt te vreen zyn,
Voor korts het leste recht mach vyftigh jaar geleen zyn,
En meerder, dat men sint noit raat-huys en betrat,
Veel minder over twist aldaar te rechte sat.
Wat vrinden, laat u raan, 't is schandelijk te rechten,
Men kan met minder moeit de sake wel beslechten,
Maakt vrinden op de been, en stellet haar in hant,
Vermijdet soo u scha, verhoedet schaamt en schant.
Ja seide *Goethart* doe, daar is soo veel gesproken,
Aan middelaars, mijn heer, en heeftet niet ontbroken,
Maar mijn verkooper wykt veel minder als een dijk.
Waaromme soud' ik niet? ik hebbe groot gelijk,
Sei *Eenvout*, daarom is 't dat ik myn eint wilt houwen.
En ik, sei *Goethart*, wil op myn gerechtheit bouwen,
Myn

Myn heeren, des verſoek ik, deſe ſake ſtilt,
En ſoo het u belieft te rechte ſitten wilt
Wy willen u en Godt de ſake toe betrouwen,
Daar is geen beter bier voor ditmaal van te brouwen;
Van herten wenſcht' ik wel, dit anders koſt geſchien,
Maar hoe men 't overleit men kan niet beters ſien.
Magh 't dan niet anders zyn om dit krakeel te keeren,
Soo moet men tegen dank, antwoorden doe de heeren,
Men steld' een dagh van recht; nà 't raathuis dat men trat
Op tyt en uur beſtemt men doe te rechte ſat,
Daar braght een yeder voor van 't gunt hy hadd' te ſeggen
En elk des anders re'en op 't beſt te weder-leggen.
Nu *Eenvout* die begon, en ſei, 'k heb ſeker lant
Aan *Goethart* wel verkoft, met boomen dicht beplant,
Daar leyt een boogaart in, bequaam, van goeder waarden
Dit ſelve wil de man niet mettet lant aanvaarden,
Hier inne dunkt my ſoo gebruikt hy misverſtant.
Ik ſeg, ſei *Goethart* weer: geboomt en is geen lant.
Ja ſeide *Eenvout*, doe myn heeren, hoort dees prater,
Geboomte trout aan 't lant, ſy wort'len niet op 't water,
Sie man en wyf zyn een wanneerſe zyn in echt,
De boomen en het lant die ſyn aan een gehecht,
Als twee ſoo man en vrou die met malkand'ren paren,
Dies ook dit eenigh twee hier vruchten t'ſaam vergaren.
De man niet ſonder vrouw, de vrouw niet ſondet man,
Gelyk men billik weet, geen vruchten teelen kan; (gen
De aard' moet met de boom, de boom met d'aard' vermen-
En buiten een van twee onmog'lyk ooft voortbrengen.
Een ſchoon gelykenis, ſei *Goethart*, die gy brouwt,
Het hout en is geen aard', noch aard' en is geen hout, (ſen.
Schoon dattet d'aard voortbrengt, ſou 't daarom aarde we-
Wie heeft dit oyt gehoort, geſchreven of geleſen?
Men moet (ſey *Eenvout* doe) betreffen middel-maat,
Want al te nau is vies, en al te ruym is quaat,
Aen 't lichaam heeft de heer veel leden gaan beramen;
Ook van beſonder ſtant, en van verſcheiden namen;
'T Ly

't Lijf ende leden zijn (sei *Goethart*) vleisch en bloet,
Het hout en is geen aard, of 't schoon de aarde voet;
Al wat aan 't lichaam is dat 's vleisch en bloet te gader;
Der magen kooksel geeft het bloet in yeder ader,
En spreit zijn voedsel door het lyf en al de leen,
Des lyf en leden zyn van vleisch en bloet gemeen,
Geaart van een natuur, 't is vleisch en bloet al t'samen,
Hout heeft geen aart als aard', des meugt gy u wel schamen;
Ik segh 't heeft slot noch val al uw gelykenis,
'k Segh noch 't is vleis en bloet al wat aan 't lichaam is;
De nag'len (sei *Eenvout*) aan handen ende voeten;
Die souden vleis en bloet als dan ook heeten moeten;
En schoon sy niet en zijn geaart als eenigh vleisch,
Maar daar van zynd' ontbloot ten waar niet na den eisch;
Men waar ten deel mismaakt so 't hair ons waar benomen,
Soo is 't ook met een lant ontvreemt van gras en boomen,
't Volght alles aan malkaar en past soo wel aan een,
Gelyk aan 't lichaam 't hair, soo nag'len als de leen.
De gront die is de maagh, de wortelen zyn d'aren,
Die van haar voedster d'aard' alsoo het voedsel garen,
De regen ende dauw' dat is zyns levens bloet,
Alsoo beklyft zyn vrucht en wort aldus gevoet,
Verheerlykt en begroent van boven tot beneden,
Het lichaam is de boom, zyn tacken zyn de leden,
En is 't niet alles boom? ey lieve, segh my dat
Ja tot het minste deel of tot een enkel blat.
De bladen, tacken, stam in 't handelen verschelen,
Hierom is boom een boom, bestaand' in vele delen,
En anders is de boom te rechte niet vol-maakt,
Die door zyn moeder d'aard tot rechten stant geraakt,
Dies aarde, wortel, boom, met alle zyn aankleven,
Gevest zyn en zyn een, en soo te samen leven.
Alleens als of gy koft een schaap, vat myn bediet,
En seid' 'k heb 't schaap gekoft maar sijne wolle niet,
De wol en 't schaap zyn een, kont gy dit weder-leggen?
Ja (seide *Goethart* weer) 'k en hou niet van dit seggen.

Daar mee is 't niet te doen, 'k ſegh hout en is geen lant.
Ik ſegh (ſei *Eenvout* weer) gy zyt in mis-verſtant:
De ſchippers, die de zee wijt ende veer bevaren,
Na d'ander werelt, voor wis en waar verklaren,
Dat aan de *Caap de Loop* lagh lant en witte ſtrant,
Staat een te grooten boom daar van Natuur geplant,
Die welk men veer in zee met 't ooge kan bereiken,
Al eer men van het lant kan kennen eenigh teiken;
Ik ſpreek van ſulken lant, 't gunt gy maar keurt voor lant:
En dat men dan matroos eens na de marſſe ſant,
Wanneer men giſte, dat men haaſt by lant moſt weſen,
Die riep dan lant, lant, lant, en heeft de boom geweſen,
De boomen noemd' hy lant, ten is ook anders niet.
Ja (ſeide *Goethart* weer) noch ſing ik 't oude liet,
Al riep matroos lant, lant, dat magh ook al niet maken:
Daaromme riep hy lant, om dat hy ſagh 's lants baken,
En buyten twijffel was, als datter lant moſt zyn.
En of een plompert wel het water noemde wijn,
Waar 't daarom waar? ô neen, dit kan u al niet baten,
Hoe wel gy met de mont veel bet als ik kunt praten,
Ik ſpreek goet ront goet zeeuws, mijn reden vallen ſlegt,
Ik houw my aan uw woort, uw woort getuygt mijn recht:
't Is wonder, dat uw tong voor lang niet is verſleten,
Die veel ſeit, lieget veel, of hy moet vele weten.
(*Eenvout* die ſei) het is geen kunſt te dryveu ſpot,
Fy ſchaamt u voor 't gerecht, en ſchrikt gy niet voor God?
'k Seg noch (ſei *Goethart* weer) uw tonge die moet ſlijten,
't Moſt zyn een gaauwe vliegh, die u licht ſou beſchyten.
Gy cabrioolt daar mee, als danſer mette voet.
Myn heeren, ſeid' *Eenvout*, wat datme hooren moet?
'k Meen die ſijn recht verdaat, die mag wel billik ſpreken.
Al ben ik onbeſpraakt, elk een heeft zyn gebreken;
't Is waar, ſei *Goethart* weer, vaak ſoo gebreekter wat,
Maar ſoo u yets ontbreekt, 't ſchort niet aan 't tongeblat.
De heeren ſeiden: Hoort, wy ſeggen u in vrede,
Die wat te ſeggen heeft, die ſpreek met billikhede.

Geno-

Genomen, seyd' *Eenvout*, daar stont een boom beladen
Met vrugten schoon geppronkt, verciert met groene bladen;
En seit niet yeder een, die boom staat wonder schoon,
Alsulke red'nen is men dagelyks gewoon,
De tacken, vruchten, bla'an, zyn al des lichaams leden;
En zyn noch hout noch aard', hieromme wert gebeden,
Te letten op de saak; 't leeft alles seer bequaam,
Of schoon wel bladt en vrugt, en voert geen boome naam.
Ja, seide *Goethart* weer, ey lieve, weid soo breet niet,
Is yemant wel getooit, de man en is het kleet niet,
De man die is de man, en 't kleet dat is het kleet,
Ook soo de vrught en 't bladt, ja praat vry, dat gy sweet.
Daar op (sei *Eenvout* weer) sal ik u lustigh komen, (men,
'tKleet groeit niet aan de mensch, maar dit groeit an de bo-
Op dat de aard en boom te samen zyn getrouwt,
Gelyker is geseit (soo 'k meen) na mijn onthouwt.
Ja, seide *Goethart*, dit 's noch eens geseit voor desen,
Ik weet dat sonder groei de boom verliest sijn wesen,
En datter loof en gras al van der aarden komt,
En allerlei gewas, dit maakt my niet verstomt;
Het kooren groeit in 't lant, mijn heeren wilt doch hooren,
Hoe noemtme dit gewas, hoe heet men 't lant of koren,
Of heet de rogge lant? ik denke geensins neen,
Soo is 't ook met 't geboomt, dit scheelt als hout en steen;
Ik neme tot getuygh de boeren op de dorpen,
De steen groeyt van natuur, die wort in d'aard geworpen,
De meeste schatten hier die groeyen in de aard,
Als gout en silver, en gesteent van grooter waard,
Ook koper, loot en tin, en alderlei metalen,
En duisent dingen meer, men souder in verdwalen,
Ey geeft het eel-gesteent, robijn of diamant,
De naam soo gy hout staand' van aarde, sant of lant,
'k Wed gy wert uyt-gelacht, bejouwt van alle luiden,
Dies al wat 't lant voort brengt, voor aarde sulks te duiden,
Dat waar gansch ongerymt, en bracht veel lacchens in,
Hoewel 't is alles aartsch, maar geestelyk van sin,

 Ja

Ja seide *Eenvout* doe, 't is aard' 't sal aarde blyven,
Men noemtet soo men wil, of hoe men dit sal dryven,
Den mensche die is aard', al is zyn name mensch,
Al drijft gy 't noch soo sterk na eigen wil en wensch,
Al heeft de mensch geen schyn van aarde in dit wesen,
Nochtans soo is hy aard', 't sal aarde zyn na desen.
Aangaande van de mensch, sei *Goethart*, dat is mis,
Ik segh soo langh hy leeft dat hy geen aard' en is:
Genomen 't waar alsoo, dit kan geen vonnis stryken,
By een en kanmen hier niet alle ding gelyken,
Gesteenten groot en kleyn, gelyker is verklaart,
Dat is ook noch en sal hier namaals werden aart,
Het minste dat gy weet moet voor het meeste wyken,
Gelyk het arme volk moet buigen voor de ryken.
De mensche, seyd *Eenvout*, ontelbaar van getal,
Zyn meerder als gesteent, ook d'edelste van al.
De heeren gaven af de saken uit te stellen,
Men kost voor dese tyt geen suiver oordeel vellen,
Des ging elk sijns weeghs en wandelde na huis,
Dus vocht men om het schaap, en niemant wou het vluis.
Dit duurde lange tydt, en bleef in 't recht soo hangen,
Tot dat de Gulden *Eeuw* ten lesten is vergangen.

Yseren Eeuw, de Leugen.

DEn tyt, die alles slyt en veel verand'ring sent,
Heeft door zyn snellen loop de *Gulden Eeuw* ge-endt.
Soo haast als die verdween en uytgang heeft genomen,
Is al te swaren pest in d'werelts ront gekomen,
En 't menschelyk geslacht ontelbaar soo vernielt,
Dat al de deugden zyn daar meestlyk door ontzielt.
't Onsuiverste dat bleef en 't beste ging verloren;
Dies wort van 't slechtste stof noch slechter weer geboren,
Soo dat allens allengs van quaat al quader quam,
De *Leugen* op het lest des *Waarheyts* plaatse nam,

Door dien dat ſy geſtaaft wort met een deel tyrannen,
Waar door de *Waarheyt* wort ter werelt uytgebannen;
Ten minſte moſt ſe uyt 't gebiedt des *Leugens* vlien,
Soo verre dat geen menſch haar komen mocht te ſien.
De *Leugen* wort gekroont, gehult met grooter waarden,
Tot *Monarchale* ſtaat van alles op der aarden,
Wiens grootheit overtrof een *Alexanders* ſtaat.
Haar over-groot gevolgh was ſonder eind' of maat;
In wien dat ſy bevond een vonk van deughd te weſen,
Quam voort in ongena, en was in duiſent vreſen,
Doch was heel lief-getal, die ſy vont trouweloos,
Zy hate vromigheyt, gelyk als Godt het boos,
Wiens dart'le overmoet en was niet uyt te ſpreken.
Een weſen ſonder ſchaamt, miſmaakt en vol gebreken,
En alles watſe ſprak dat had een dubb'le ſtreek,
Beveſtent 't met een eedt, ſoo dat het *Waarheyt* leek;
Zy was van ſcheel geſicht, verlamt en ſcheef van leden,
Gebuchelt, ongeſtelt, van boven tot beneden,
Den eenen voet heel kort, den and'ren al te lank,
En ging ſoo homp en tromp aan beide zyden mank.
Dees' *Leugen*, dees princeſſ' verwart in haar gepeiſen,
Op ſek're tyt kreeg luſt haar landen door te reiſen,
Geboodt haar Hof-gezin te voet en ook te ros,
Dat yeder na ſijn ſtaat ſou volgen haar Karos.
Daar in zy ſat heel prats hooghmoedigh, opgeblaſen;
Trompet en trom ging aan met tieren ende raſen,
Een overgroote ſleep heeft deſe Vrouw verſelt,
Het gunt op 't honderſte kan naaulyks zyn vertelt.
Een groot en maghtigh Hans was neffens haar geſeten,
Seer overtollīgh ryk, maar arrem van geweten,
Die hadſe by der hant, dat was haar liefſte lief,
En, ſoo 'k verſtont, ſoo waſt den grootſten Haaghſchen dief;
De Hoere en *Bedrogh* haar waarde ſtaat-Juffrouwen,
Die voeren achterwaarts, om hofſche ſtyl te houwen;
Voort volgde doe de ſleep te paard' en ook te voet,
Waar van ik u een deel of weinigh noemen moet;

't Getal was al te veel; wie ſou dat kunnen ſtellen?
Doch ſal al even-wel daar weynigh van vertellen.

Gevolgh van de Leugen.

VLoeker Vuylbek ende Lichtmis, Hoeren-brok,
Spilpenning, Valſhert, ende Nijdelijke wrok;
En Achterklap en Schimp die droegen haar Levreyen,
En liepen by de Koets', dat waren haar Lackeyen.
Dees' genaamde volghden achter,
Moorderye, Vrouw-verkrachter,
Twiſte-maker, Stadigh-haat,
Strate-ſchenders, Vals-verraat,
Valſche Tonge, Vals-betichter,
Bloed-ſchand, Rover, Brande-ſtichter,
Valſch-getuyg, Meynedigheyt,
Onrecht, Onbermhertigheyt,
Onrecht-oordeel, Boosheits-lager,
Woekerye, Weeſen-plager,
Afgunſt ende Eygen-baat,
Wraak-luſt ende Rocken-quaat,
Weeuw-verleider, Valſchen-erver,
Oproer-maker, Lant-bederver,
Wees uyt-ſuyper, Gierigaart,
Dobbelaar ende Dronkaart,
Valſche munter, Gelt-beſchroyer,
Valſche meter, Valſche royer,
Dubb'le Tonge en Schyndeught,
De verleyder van de jeught,
Valſche Maner, Valſche Schryver,
En de Valſchen Handel-drijver,
En den Schoon-praat Hypokryt,
Ende Alle-mans-verwyt.
Ook was daar den Galgh-ontvluchter,
En de Pharizeeuſchen-Suchter,
Den vermomden Kerrik-uyl,
Den vervuylden laſter-muyl,

Valſche

Valſche Stroymaar, Woort-verkeerder
Godt-vergeten Droes-beſweerder,
d'Italjaanſchen Sodomyt,
En de op-geſwollen Nijt,
Den vervloekten Fame-ſteelder,
En den Valſchen Teerling-ſpeelder,
Hooge-moet en Overdaat,
Hoverdy en Valſche raat,
Pype-ſtelder, Glaſe-ſmyter,
Den Geveynſden Pylaar-byter,
Droes in 't Hart, Godt in de mont,
Schoon in 't ooge, Vals van gront,
Loon onthouder, Onder-drucker,
Dagh-huur-vilder, Armen-plucker,
Ydel-danſer, Venus-boel,
Ruym-gewiſſe ſonder voel;
Noch ſoo quamen groote hoopen
Beurſe-Snijders na-geloopen.

DAt deſe groote Schaar de *Leugen* eer bewees,
Was om dat ſy al 't volk den ruymen weg aan-prees,
Te meer alſoo ſy riep: gy t'ſaam zyt uyt-verkoren,
Dewyle dat ik ben in 't Paradys geboren,
Dat is myn vaderlant, daar ik van roemen magh,
Dit is myn errif-deel, daar quam ik voor den dagh.
In 't eene ſei ſy waar, in 't ander ſprak zy logen,
En heeft het meeſte volk tot haar alſoo bewogen;
't Is waar, in 't Paradys, ſy 't eerſte paar verriedt,
En daar ook is gebaart, 't is waar, dat looghſe niet;
Maar dit haar erf te zyn, dat zyn weer *Leugen* grillen,
Ik ducht men ſal daar liever kind'ren mede ſtillen.
De ruyme wegh is veyl, gemak'lyk en bereit,
Dus heeft het honigh-ſeem des *Leugens* haar verleit,
Wanneer ſy daar by voegt, ten ſal ſoo quaat niet weſen,
't Is maar een loos gedreygh, u quelt een ydel vreſen,
Zie Godts Barmhertigheyt die is ſoo over-groot,
Sou hy de ziel aan-doen een eeuwighlyken doot,

Door ongehoorde brant die nimmermeer ſal dooven ?
Dats maar een bullebak , neen , wilt het niet gelooven ;
Des laat ons vrolyk zyn , elk doe vry wat hem luſt ,
Bedryft vry wat gy wilt , en ſtelt uw hart geruſt ,
't Zyn grillen , dat men wil de menſche ſoo bepalen ,
't Zyn neuſe-wyſe , die den engen wegh af malen.
Wie ſal dan zaligh zyn ? ey lieve ſegh my dat
Hoe waar dat mogelyk te gaan al ſulken pat ,
Van maar een voet-ſtap breet, als *Eſdras* heeft beſchreven?
Wie weet oft waar is , ook of m'hem geloof moet geven.
Waarom ? hy was een menſch , ſoo kan 't wel zyn verſiert.
Dan komt een predikant die 't pronkende verciert
En maakt de luy wat wijs om vrolykheit te hind'ren ,
Neen , neen , (ſei dees Princes) wy zyn al Godes kind'ren ,
Fris op hey , ſinght en ſpringt van dart'len nimmer moe ,
Ik ſegge voor gewis , den hemel komt ons toe ,
Indien gy maar gelooft , dat Godt u heeft verkoren ;
Laat ſeggen wat men wil , ſoo gaat gy niet verloren.
Soo heeft de *Leugen* dit haar vollik in-geplant ,
Dat ruymer noch het ruym geworden is in 't lant ,
Wie met behendigheit dit ſeker in te ſcherpen ,
Dat 't goed' onnodigh is , of 't quade te verwerpen.
Dus word haar aanhangh groot , en waanden ook gelyk ,
Door 't volgen 's vleis natuur te winnen 't Hemelryk.
Wel dat 's een ſchoone trooſt , wie ſoude beter wenſchen ?
Wat aangenamer ſmaak is dit voor alle menſchen ?
Ba ſoo ſiet , dats gepreekt , hoe ſoet klinkt het in 't oor !
Wie ſout niet tot geloof ſtaagh locken het gehoor ?
Soo *Leugen* , ſoo Princes , wilt ſoo de deught uyt-boenen,
Te komen ſoo in 't Ryk met Hooſen ende Schoenen.
Neen *Leugen* , *Leugen* is 't , al hebt gy oudt begin ,
Godts Ryke lyt gewelt , geweld'ge nemen 't in ,
Doch wie durf dees Princes met woorden weder-ſtreven ?
Die deur haar aardſche macht de *Waarheit* heeft verdreven,
Die nu land op land neer doolt in de weldernis ,
Soo dat men naulyks weet , waar zy te vinden is.

De

De *Leugen* als voorseidt door-reisende de landen,
En 't quaat van haar gevolg, als moorden, rooven, branden,
En veel ongodd'lykheit dat laten wy hier uyt,
Om dat het walgelyk en al te grousaam luyt;
En al dit boos bedryf en hielse maar voor kluchten.
Van sulken *Leugen-Boom* verwacht men sulke vruchten.
De *Waarheyt* daar ontrent op 't hoogh verborgen lagh,
Die rees, des zy van veer de *Leugen* komen sagh,
Vernam dees groote staat te voet en ook te paarde,
Geleidende een Vrouw van ongemeene waarde,
Soo cierelyk gekroont in groote Majesteit,
Wat magh dit zyn voor een zy tot haar selven seit?
Dits meerder als gemeen, 't moet zyn een Koninginne,
'k En sag noyt schoonder beelt, voorwaar 't schynt een God-
Soo scheen sy ook van veer, maar leelyk van na-by. (dinne,
De *Waarheyt* was belust te weten, wie het zy,
Des daaltse van 't geberght om haar begeert te boeten,
Komt met een vry gelaat de *Leugen* stout gemoeten,
En komt soo naderen met vaste wisse treen;
Hoe datse nader quam, hoe haar de *Leugen* scheen
Allenghs te leelyker, daar zynde by gekomen
Soo heeftse dees' Princes geheel mismaakt vernomen,
Sy gryselt en verschrikt van 't leelyke gelaat,
Die sy van veere prees, sy van na-by versmaat.
De wint heeft 't boven-kleet des *Leugens* op-gesmeten,
Des sagh de *Waarheyt* wat daar onder was geseten,
Die lette naau en wel op *Leugens* onder-kleet,
En docht, o vuyle pry, de wint ontdekt uw leet,
Het is een kleine wint, die kan u licht beklappen;
Besiet dit onder-kleet, beset met duisent lappen
Van alderleye verf, besmoddelt als een sogh.
Voort sloeghs haar oogen om en merkten op bedrogh,
Dewelk' haar boven-rok had achter-op geslagen,
Om daar geen kreuken in te sitten op de wagen;
't Gelaat was heusch en stil, sloegh d'oogen zedigh neer;
En alles, watse sprak, was al van Godt den Heer.

De *Waarheyt* die begon op d'oneer-rok te mikken,
Die kunstigh was door-naayt met honderden van stricken:
Des *Leugen* en *Bedrogh* word' voort van haar bekent,
En heeft met een 't gesicht op *Venus* Nicht gewent,
Dewelke sy bekeek van boven tot beneden,
Hoe dat haar Lyfjen was t'onmatigh uytgesneden,
Soo dat men 't naakte Lyf en beid' de borsten sagh,
De boesem heel gebloot, de mont vol dart'le lagh.
Van haar onkuysch gebaar wy niet verhalen sullen.
De *Waarheyt* sagh, hoe dat met brieven ende bullen
Met zeg'len groot en kleyn den *Dief* die schapen schoor,
Syn hant gevult met gout, de penne achter 't oor,
En hoe een yeder drong, om by den *Dief* te raken,
Met ongedekten hoofd, en met beschaamde kaken.
Het scheen aan hem alleen hingh alle heil van 't lant,
Elk offerde syn gaaf aan desen Haaghschen quant;
Hierom en wast niet vreemt, dat dit des *Leugens* lief was.
Voort sag de *Waarheyt*, dat d'een Hoer en d'ander Dief was.
De *Waarheyt* die is wis en brenght vaak aan den dagh
Het onvermoedelyk, dat lang verborgen lagh,
De *Leugen* en *Bedrogh* dat kanse wel ontdecken,
Het magh somwyl een jaar, of twee, of drie vertrecken,
Eer dat sy openbaart het gunter is geschiet,
Sy is een Prophetess', en nimmer liegtse niet.
De *Leugen* op dat pas liet stil de Koetse houwe,
Sprak dus de *Waarheyt* aan, Wat zyt gy voor een Vrouwe,
Die u aldus verstout te sien op myne staat?
Waar komt gy dus van daan? waar heen is 't dat gy gaat?
De *Waarheyt* seyde waar, ik wandele in klaarheyt,
Ik ben uw vyandin, de suyv're reine *Waarheit*,
Die gy niet lyden meught, en ik u noch veel min,
Gy buight, maar breekt my niet, maar blyve die ik bin;
Ik ben van hemels stof, te macht'loos zyn uw machten,
Te swak is u gewelt, en nietigh uwe krachten,
Om my, al schyn ik teer, te delgen in den gront,
Ik ben die steets van outs de *Leugen* wederstont:

De

De *Leugen* swol van spyt, wanneerse dit aanhoorde,
Zy knarste rasende; doch hoe sy haar verstoorde,
De *Waarheyt* suste niet, maar hiel gelykwel stant,
En sei, 'k en acht u niet, of gy my dreight of bant,
Ik steek het hooft om hoogh, en wil u geensins swichten,
Maar in de duysternis myn toortse laten lichten.
Flok, seide *Leugen* doe, gaat leitse achter af,
Ik wed, gy sult eer lang gevoelen mijne straf.
Dit wert aldus beschikt, men deed'se wel bewaren,
De *Waarheyt* moeste mee, dan voelde geen beswaren,
Men heeft de reis' vervolght tot dat den avont viel,
En by een herrebergh wast, dat men stille hiel.
Daar trad de *Leugen* af en haar geselschap mede,
Maar 't heir bleef op het velt, en maakten leger-stede,
Dus trad de *Leugen* in, met *Hoer*, met *Dief*, *Bedrogh*,
Mijneet en *Wraak-lust* me, en *Vals getuyge* noch,
Die overdadelyk daar aten ende sopen,
Men brocht de *Waarheyt* daar door sorge van ontlopen,
Die sat stil in den hoek, en sagh dit spul vast an,
Die 't meeste quaat bedreef was daar de beste man:
Doe 't tyt was om te gaan, men liet de weert doe vragen,
Wat is hier al verteert? komt rekent de gelagen;
Ja, seide doe *Bedrogh*, ja telt vry, soo gy telt,
En rekent soo gy wilt g'en kryght niet eene spelt.
Hoe soude dat toe gaan, wat soude dat beduyden?
Antwoorde doe de Weert, neen sulke groote luyden,
Neen hare Majesteyt en wil niet mijne scha:
Ik segget, sei *Bedrogh*, ik segget voor als na:
Waaromme, sei de Weert, en sou men my niet geven?
De *Leugen* sei, daarom, g'hebt twee voor een geschreven,
En 't is een out gebruik wanneer men dubbelt schrijft,
Als datmen dan 't gelagh en al den bras uyt-vrijft;
De Weert sei, 'k hebbe niet, 'k had 't noyt in mijn gedachten
Te schryven twee voor een, dat sal ik my wel wachten,
Dat houd ik voor bedrogh en valsche dievery:
Dewijl de Weert dit sprak, komt *Vals-Getuygh* daar by,
En

En ſeide tot de weert, ik heb 't geſien met oogen,
De weert ſei wederom, ik ſegge, 't is gelogen,
Ik ben een eerlyk man al ben ik juyſt niet ryk,
Ik ben ſoo goet als gy, als gy of uws gelyk.
Mijneet die ſeide voort, ik hebt geſien, myn heeren,
Dat wil ik by mijn ziel en ſaligheit beſweeren.
Daar ſwoer *Mijnedigheyt* en deed' een ſwaren eedt,
Dies uit miſtrooſtigheit de weert met tranen kreet,
O hemel ende aard, hoe kunt gy dit verdragen?
Ik die rechtvaardigh ben geweeſt van al myn dagen,
In al myn doen oprecht, en deed' aan and're lien
Gelyk ik wenſchte, dat aan my ſoo moſt geſchien,
En dus ſoo overtuyght met eet en duere woorden,
Het gunt noyt menſch van my noch myn geſin en hoorden.
Wel wat is dit voor volk, wel is dit edeldom,
't Is dat ik ſwygh en denk, hoe 'k hier te paſſe kom,
O goede lijdſaamheyt hier komt gy my te ſtaden,
Is dit voor wijn en bier, geſoden en gebraden,
En heeft mijn goet onthaal alſulken loon verdient?
De *Leugen* ſei tot hem, wat preutelt gy al, vrient?
Ik hoor uyt uwen mondt, als dat gy zijt rechtveerdigh,
En daarom na mijn wet, ſoo zijt gy ſtraffens weerdigh,
Want geen rechtveerdigheit en duld ik in mijn lant,
Derhalven ſal men u gaan ſteken 't huys in brant.
De weert van grooten anghſt die knielde ſeer verſlagen,
En ſei, O Majeſteit hoe ſal ik my doch dragen?
Want ſoo ik onrecht doe, ſoo werd ik niet betaalt,
En handelt men oprecht meer ſtraffe men behaalt.
Flok ſei zy hout de mont 'k en wil geen tegen-ſpreken,
De wetten, die ik ſtel, die magh ik weder breken,
Wel tienmaal op een dagh verandert het met my.
O waarde Majeſteit, ik bid gena aan dy,
Ten einde dat ik magh myn huis en goet behouwen,
Hebt medelijden doch en volght den aardt der vrouwen,
Des ſal ik dyne loſ beroemen alle tijt,
En wat hier is verteert, dat ſchel ik t'ſamen quijt.

Wel sei de *Leugen* doe, om dat gy spreekt bescheiden,
Op voorwaard, dat gy sult mijn roem en lof verbreiden,
Sult gy gena ontfaan; en trat op haar karos,
En nam soo haren wegh door heyde, bergh bos,
En lachten om de weirt met schimpen ende spotten,
Wy hadden 't daar goet koop, dus scheeren wy de sotten,
En smeeren soo om niet, ja seyde doe *Bedrogh*,
En in het scheyden soo bedankte hy ons noch.
O, sei den grooten *Dief*, voor my viel niet te plocken,
Want om een goude kroon en magh ik naaulyk bocken,
't En wasser niet aan 't stroo, het schaep en had geen wol:
'k En vond' daar, sei de hoer, ook niet een milde pol,
De neering is niet goet, daar hoeren moeten spinnen,
't Is Venus een verdriet, om niet te moeten minnen.
Dus ging de tyt vast heen met yd'le klap en praat,
En korten soo de wegh schier tot den avont laat,
Het was, koetsier sla voort, riep daar de trotse *Leugen*,
Verneem een goede plaats' daar wy vernachten meugen,
Gelyk de voerman deed' by huisen daar hy quam,
En na een goedt vertrek hy errenstigh vernam,
Des by een treff'lyk huys dat sy op 't lest belanden,
Een huis van Gastery, daar sy doe weer uytspanden.
De weirt die komt bloots hoofts, aansiende desen staat,
Heeft haar beleeft onthaalt, en met beschaamt gelaat
Sijn dienst haar aangebo'on na uitterste vermogen,
En syn soo met malkaar ten huisen-in-getogen,
't Was brengt de *Waarheyt* hier op dats' ons niet ontga;
Mijneet en vals *Getuygh* die quamen achter na.
Doe ginget weder aan, daar wast van duysent vreugden,
Door wijn en yedelheit een yeder sich verheughden,
Met alle dart'le weeld' en spottelyk gejuygh;
Schaf op gesoon, gebraan, tot dat den disse buygh,
Riep yeder om het best, dus ging het op een schransen,
't Was lustigh smeerje schoen, en wacker aan het dansen,
Musijck en snaren-spel en wasser geen gebrek,
En seyden tot de weirt, wy maken 't kraantje lek;

Dat

Dat 's luſtigh , ſei de weert , dan weinigh t'ſijner baten ,
Hy haakte na de vis , kreeg minder , als de graten ,
Gelyk gy hooren ſult : want onder in de ſak ,
Vond hy de rekening , daar maar een nul in ſtak ;
In 't kort , dit ſlim bedryf dat ging hoe langs hoe grover ,
Dat duurde ſoo die nacht , men ſat een donker over ,
Men peuſelde niet meer , het eten was gedaan ,
Den barkenmeyer moſt doe wacker omme-gaan :
De *Leugen* ſprak , al eer wy van den diſch op-ryſen ,
Soo laat ons dankbaar zyn en God den Heere pryſen ,
Dit ſei ſy ſpotſche wys dus in de plaats van dank ,
Soo hief ſy op en ſangh dit volgende geſank :

Hoeren , Boeven , hups en fijn ,
Dankt die aan den diſſe zijn ;
Pyp Hoer , dans Dief ,
'k Heb u al te ſamen lief.

SOo ſpottelyk en godloos den Heere ſy verachten ,
En ſchier (gelyk men ſeit) te barſten daarom lachten ,
Dat docht'er wonder fraai , en al te ſoeten klucht ,
Hier kanm' uit ſpeuren , wat de *Leugen* baart voor vrucht.
De *Waarheyt* wien het hooft was in de hant gelegen ,
Aan hoorende dees ſpot , heeft ſchier de koorts gekregen ,
S'en had geen lit aan 't lyf , of 't trilden als een loof.
O ſei ſy , waar ik dood , of waar ten minſten doof ;
Wat grief is dit in 't hert , hoe kout wert my myn bloet ,
Hoe wert myn ziel gepriemt dat ik dit hooren moet ,
Hoe raak ik uyt dees' hel , hoe kom ik van der aarden ,
Myn hairen ſtaan te berg, Gods naam van grooter waarden
Alſoo te laſteren , te dryven tot een ſpot ,
O ! gy zyt wel te recht een goet lankmoedigh Godt ,
Doch uw verduldigheyt en is niet uyt te ſpreken ,
Maar waart gy menſchelyk , gy ſoud het daad'lyk wreken.
Hoe komt het , dat gy , Heer , niet met uw ſtraffe ſpoet ,
En ſoo het god'loos volk haar oogen open doet ?

Doch

Doch sy zijn siende blint, al quaamt gy selfs van boven,
En sagen dyne hant, s'en souden niet geloven,
En seggen 't is geen Godt, die met syn roede slaat.
't Geweten is verbrant, men heet het goede quaat,
Het quaat wort goet genoemt, gy hoort het met uw ooren,
En siet het met uw oogh; hoe, lydt dit uwen tooren?
Vervreemt my doch van hier, vervoert my daar het daagt,
Of van my dit gespuys tot 'swerelts einde jaagt.
Dus bad vast binnens mont de *Waarheyt* metter harten,
Tot Godt der Heeren Heer met droefheyt ende smarten,
Terwyl 't geselschap noch al rasend' banketteert,
Tot datse zyn vermoeyt, en 't lichaam rust begeert;
Dewyl toch alle soet op 't leste moet versuren,
En hier ook aardsche vreught vergaat in weinigh uren.
Des vielen op de vloer dees' rasers vol en dol,
d'Een hier, en d'ander daar, som hol en over bol,
Als beesten over hoop, versmoort, sat van de wynen,
In varkens heel veraart, en spogen als de swynen,
Soo overtolligh lagh elk in den dronk gesmoort,
En blyven voor een wyl van *Bacchus* soo vermoort.
Doe *Fœbus* was by na het Zuyden op-geklommen,
En dat de slaap allenghs tot geeuwen was gekommen,
En dat men d'oogen vreef en d'armen heeft gerekt;
In 't kort, de wackere den slaper heeft gewekt,
En dat de nuchterheit van hooft-pyn komt te klagen,
Soo seggense, men moet al weer een storrem wagen,
Al zyn wy nu wat swak, wat quaps en ongesont,
Laat ons gebruyken 't hair weer van den selfden hont,
Die ons gebeten heeft, soo sal 't wel weer genesen,
Dat is den besten raat om haast een nar te wesen.
De tafel wert gedekt, het middaghmaal is ree,
Men voegt sich aan den disch, een yeder op zyn stee:
De *Leugen* boven aan, den *Dief* weer naast haar zyde,
Men spracker geen gebedt, maar yeder gingh ten stryde,
Op haas, en op capoen, op venesoen, patrijs,
Op marsepein en taart, en vele leckernijs.

Daar

Daar wist van dertelheit de tonge niet te keuren,
Men ging den ed'len kost met hant en tant verscheuren,
Gelyk als 't wilde volk in 't Africaansche ryk,
Wiens lange nagelen de beesten zyn gelyk,
Voornaam'lijk die daar woonen op de gout-kusts stranden
Alleens was soo dit volk gestelt aan hare handen,
Met nag'len ongemeen elk als de gieren greep,
En hoen, kapoen, kalkoen, met nagelen uitkneep,
Het gunt sy kauden en daar naar het sap uytsogen,
En dan 't gekaude vlees op haar teljoor uitspogen.
Men sagh noyt diergelyk, waar yemant heeft verkeert,
'k Verstont, dees abelheyt was in den Haagh geleert.
Dus ging het weder aan, gelyk des daaghs voorleden,
Met alle vuil bedryf en goddeloose seden,
Den nacht wort doorgebroght, den dageraat begon,
Aurora die verdween door 't rysen van de son.
De *Leugen* vol ontsagh die quam haar weer vertoonen,
En sei, al zyn wy hier w'en willen hier niet woonen,
Ontnuchtert u eerst wel, elk na zyn vollen eys,
Van 't gene dat hem lust, wy moeten op de reys;
Als 't spel is op het hooghst' so moet men 't eenmaal staken,
En dat de weirt hier kom om rekening te maken,
Gelyk men deed', hy quam eerbiedigh van gelaat,
Bedrogh die sei, besiet hoe onse sake staat.
De weert die rekende, 't bedroegh een groote somme,
Dan hebt gy noch te goe, des drink eens lustigh omme,
Hy sei, daar 's meer in 't vat van schoone Griecksche wyn,
Of ander vocht, want 't is quaat nucht'ren gek te zyn.
De *Leugen* sprak, Heer weirt, g'en spreekt al van geen sparen
Brenght eerst het gelt dat gy van my hebt te bewaren,
En uit dat selve gelt soo sult gy zyn betaalt,
Loop haastigh haal het pak, waar staat gy na en draalt?
Ik heb myn tyt van doen, nu voort niet lang te wachten,
Neen, 't is myn mening niet hier weder te vernachten,
Dat waar te hoogh op stok, elk vist op zyn gety.
De weirt die lachter om, en denkt, 't is boertery:

De *Leugen* ſeit, hoe is 't? nu weert, waer toe dit beyden?
Ik ſegh noch eens, 't is tijd, 't is tyd, wy moeten ſcheyden,
Gaet heen en haeltet gelt, ik ſegh wy moeten voort.
De weert die lacht noch meer hoe hy dit meerder hoort,
De *Leugen* ſpreekt hem toe met errenſtige reden,
Wel, weert hoe is 't met u, moet ik hier dwang beſteden?
Flok, ſegh ik, haelt my 't gelt, dat g'in bewaring naemt,
't Gunt ik u ſelve dee, doe gy eerſt by my quaemt.
Hoe ſtaet gy dus en ſiet en kunt gy my niet hooren?
De weert die ſtaat verbaeſt, en ſeyt, is 't gek geſchoren,
Gelyk ik ook vertrouw van hare Majeſteyt?
Hoe ſeyde doe *Bedrogh*, is 't gek met u geſeyt?
My dunkt, dat gy ons ſcheert, 't en is geen tijt van jocken,
Waer me dees veynſery? wy waren langh vertrocken,
En gy al langh betaelt van datter is verteert,
Had gy dus niet gedraelt; gaet uws gelyk en ſcheert,
Wy zyn het vollek niet, daer gy moet mede mallen,
Nu voort al langh genoegh, ga voort niet langh te kallen.
Is 't ſlimmer als geen deegh? ſey doe de looſe Hoer,
Nu weert doe, dat men ſeit, niet hooger man te roer!
De weert verbaeſt, verſuſt, verbleekt, en ſeit met eenen,
Is 't errenſt of is 't jok, is 't ſeggen of is 't meenen?
Doe ſei de *Leugen*, ſegh, hoe hebt gy 't met my voor!
Hoe is 't gelegen, vriendt, verdwaelt gy uyttet ſpoor?
My dunkt, gy wilt als kaks hier den verbaeſden ſpelen;
Ik ſegge hael my 't gelt, of ſel u ſoo doen ſtrelen,
En ſoo doen krauwen man, aldaer 't u niet en jeukt,
Des gaet eer 't valt uw beurt, al eer gy wert gebeukt.
Is 't errenſt dan datme my dit gaet overſeggen,
En my onnoſele dit gaet te laſte leggen,
Dit hoop ik immer niet, alſoo gy beter weet:
Wat ſegt gy daer, gy fielt antwoorde voort *Meneet*,
Ik hebber by geweeſt, geſien ter ſelver ſtede;
Ik hebbet ook geſien ſei *Vals Getuygh* doe mede,
En alle die hier zyn die weten 't alle-gaer?
En ſegt gy noch; dat gy geen gelt hebt in bewaer?

Ik segge, sei de weert, noch eens het is gelogen,
O heil'gen Hemelen, hoe kund gy dit gedogen!
Hoe dat d'ontschuldige dus werden overtuyght,
En dat de *Waerheyt* dus nu door de *Leugen* buyght?
O *Waerheyt*, ô vriendin! waer zijt gy nu gebleven?
O *Waerheyt*, waert gy hier, dat gy getuygh mocht geven
Soo sou mijn goede saek, die nu wort valsch verklaert,
Gelyk de gulde Son haest zyn geopenbaert:
O *Waerheyt*, myn Vrindin, hoe zyt gy nu vertreden?
Waer is de *Waerheyt* nu, of is sy overleden?
Geen *Waerheyt*, Liefd' of Trouw, is meer op deser aerd:
De *Leugen* heeft gewelt, *Bedrogh* is lief en waerd,
En *Valsch' Getuyge* kan het recht tot onrecht maken.
De *Leugen* sei, wel hoe durft gy dit noch versaken?
Versaek ik, sei de Weert, gelyk ik wel behoor:
Soo dreight my uw gewelt, noch krijge geen gehoor:
De *Waerheyt* is mijn getuygh; och wat sal ik beginnen!
De *Waerheyt*, sei *Bedrogh*, de *Waerheyt* is hier binnen.
Wat sou de *Waerheyt* doen? s' is *Leugens* vyandin.
De *Leugen* seide voort, gaet haelt de vuyle spin.
De *Waerheyt* eer yet lang treed tot de kamer inne,
Maer groet de *Leugen* niet. De weert sprak: O vriendinn
Ik word hier valschelyk met woorden oversnelt,
Als dat men in bewaer my gaf een pak met gelt,
Dewelk haer Majesteyt my stelde selfs in handen;
Soo 't waer is, 'k wild' het gelt my op het herte brande
Men overseit my dit van al die by haar zijn,
U roep ik tot getuygh, verlicht doch mijne pijn;
Is u hier van bewust, ô *Waerheyt* van vermogen?
De *Waerheyt* seide voort, 't is valschelyk gelogen,
De *Leugen* gaet gelapt, haer kleed is dun en krank,
S'is scheel en scheef, en gaet aen beide zyden mank,
Schoon *Valsch' Getuygh* haer steunt in hare manke gangen
Haer woort dat is een strik, en neemt haer self gevangen
Hier rijst de *Leugen* op, verbolgen, straf en stuur,
Geswollen als een pad, de oogen vol van vuur,
Ha

Haer tanden knarſten en haer gantſche lichaem beefden,
En ſei, noyt ſnooder ſlangh, die my ſoo tegen-ſtreefden;
Een vrouw, gelyk als ik, alſoo te wederſtaen!
Ik ſweere gy en ſult de ſtraffe niet ontgaen;
Loop ſlok, en hael de *Wraek*, die moetſe wacker ſmeeren,
O ſtoute vuyle vod, dit ſal ik u verleeren.
De *Wraek-luſt* komt in huys, en vraeght, wat 's u begeert?
De *Waerheyt*, ſeiſe, moet zyn dapper afgeſmeert.
De *Wraek-luſt* die begint ſijn armen op te ſtroopen,
En heeft by hem gereet een dicke touw vol knoopen;
Daar mede heeft hy ſtrengh de *Waerheyt* aengetaſt;
Hoe vreeſlijk dat hy ſloegh, noch ſtont de *Waerheyt* vaſt.
De *Leugen* ſei en riep, wilt gy noch niet verklaren,
Als dat ik onſe weert het gelt gaf te bewaren.
De *Waerheyt* ſei, o neen, dat ſal ik nimmermeer;
Myn vaſte woort dat is mijn wapen en geweer.
De weert riep: hoort gy wel, wat baet dit wreet bedryven?
De *Waerheyt* ſal en moet de ware *Waerheyt* blyven,
Sy is myn rein getuygh, nu weet gy haer beken,
Dat ik onnooſel, vry, en gauſch onſchuldigh ben.
Ia, ſei de *Leugen* weer, haer ſpraek is voor den dooven,
W'en willen doch haer woort in 't minſte niet gelooven.
Op dat men, ſei *Meneet*, de ſake klaerlyk weet,
Soo moet men dit geſchil beſlechten met een *Eedt*;
Mits ſtaks' haer ving'ren op, en ſwoer by ziel en leven,
Als dat de weert het gelt was in bewaer gegeven.
De weert geheel verſchrikt, als hy dit heeft gehoort,
Wel, ſeid' hy, geld dan niet des *Waerheyts* ware woort,
Soo laat ten minſten doch dan mynen eedt ook gelden.
De *Leugen* en *Meneet* haer daer-en-tegen ſtelden,
Den eedt magh niet beſtaen in yemants eigen ſaek,
Den eedt die quam ons toe, des maek ons geen gebraek:
Gaat, ſeiſe tot de *Wraek*, en breng de *Waerheyt* buyten:
Siet datſe niet ontga, wilt haer de handen ſluiten;
En ſeide tot de weert, ſlok my mijn gelt verſchaft,
De *Waerheyt* acht ik niet, of ſy of gy wat blaft,

 Het

Het gelt dat moeter zyn, daer baet geen tegen ſpreken,
Gaet, ſeidſe tot den *Dief*, wilt kiſt en kas opſteken,
Doorſoekt ſoo lange tot gy myn betaling kryght,
En ſeyde tot de weert, ik raed' u dat gy ſwijght,
Hebt gy 't verborgen of begraven in der aerde,
Het gelt dat moeter zyn, ten minſten wel de waerde;
Den *Dief* deed' haer bevel, met blijdſchap dat hy liep,
Den rover tot zijn hulp hy vaerdigh by hem riep,
Des gingh hy 't over al doorſnuff'len en doorſoeken,
Van achteren tot voor, quanſuis in alle hoeken,
Den rover metter vaert komt ook in aller yl,
Dewelk niet en vergat zyn hamer ende byl,
En wat niet op en wou dat ſmeet men daer aen ſtucken,
't Gingh op een plonderen met trecken ende plucken:
Den *Dief* nam 't reede gelt, den rover kleer en keurs,
d'Een ſtak het in een ſak, den and'ren in de beurs,
Daer gingenſe me door ſoo veel zy koſten dragen,
En ſmeten deſe buyt te ſamen op een wagen.
Een yeder denk, hoe dat den weert riep van verdriet,
't Gewelt was daer het recht, de *Waerheyt* golter niet.
Hy trock ſyn hair en wrongh miſtrooſtelijk ſyn handen,
Swygh, ſei de *Leugen*, of men ſal u 't huys verbranden
Dit was den beſten trooſt, die daer de weert verkreegh,
Hy kropte ſyn geklagh; 't hart riep, de mont die ſweegh
Met dees' betalingh is de *Leugen* doe vertrocken,
Niet ſonder groot gelagh en overſchimpigh jocken,
En ſeyden ſchamperlijk, hoe was de weert beteeſt,
Daer hadden wy 't goet koop, en zyn daer wel geweeſt.
De *Hoer* ſei tot den *Dief*, gy hebt u wel gequeten,
Ik hoop gy ſult my in de deylingh niet vergeten,
Gy weet wel *Hoer* en *Dief* die zyn wat na bevrient,
Hy ſeide, wacht ſoo langh, tot dat gy 't hebt verdient
Wat dunkt u, ſei *Bedrogh*, heb ik niet wel geraden?
De *Leugen* ſei, 't geſchiet doch alles door myn dagen,
Ik ben alleen den boom die ſulke vruchten baer,
't Is waer, ſei doe *Bedrogh*, wy voegen by malkaer,

En yeder ſeyde 't zijn, elk wilde boven drijven.
Ten leſten *Hoer* en *Dief* beſtonden ook te kijven,
De *Leugen* ſei, 'k gebie dat gy u houd te vreen,
Den *Dief* heeft my getrout, wy beyden die zijn een,
Des wilt u onder een aldus niet twiſtigh kanten,
Gy *Hoer* en gy *Bedrogh* zyt ook mijn na-verwanten,
Wy ſchak'len aen malkaer, gelijk een keten doet,
En dit moet gy verſtaen, gy wort door my gevoet,
Want ſoo gy wert beklapt of kan men u betrappen,
Soo moet ik heel verdraeit u weer tot vrydom klappen,
Gy maekt dan ſoo gy 't maekt, wanneer men 't wel beſiet,
G'en kunt niet ſonder my, en anders zyt gy niet.
Des laet ons met malkaer doch t'ſaem eendrachtig mallen,
Want door de tweedracht ſou mijn rijke licht vervallen,
Wy voegen by malkaer als boter ende broot,
Als ſpek in 't warrem-moes, als modder in de goot:
Bedrogh die ſei, het geen gy daer ſegt op het leſte,
Ik Segh die gelijkenis die dient ons op het beſte,
Een ſchoon aptekers pot gelyk ik fraei van ſchijn,
Van buiten cierelyk, van binnen vol fenijn,
En ſei, gy *Venus* nicht, gelijk de mereminne,
Na 't ſchryven des poëets, en lokt ſoo tot uw minne,
Gelijk ſy door haer ſangh betovert en bekoort,
Dat wie haer hooren, ſich begeven buyten boort,
Om ſoo by haer te zyn, maer in de diepte ſtorven,
Die u het meeſt bemint, die wiert ook meeſt bedorven;
Gy zijt als ſommigh fruit, daer ſnoeper op verſot,
Van buyten ſchoon in 't oogh, van binnen heel verrot.
Gy *Dief* zijt als de vliegh, na 't aas is uw verlangen,
De vliegh op 't leſt in 't net die blijft in 't ſpinragh hangen,
De ſpin is als de beul, ſy pynigt in de hoogt,
t Gunt van de lucht en wint, en ſonne wert gedroogt.
De *Leugen* lacht' en ſei, wilt ſoo de tromme ſlaen,
Flus krijgh ik ook een beurt, wil dit dus ommegaan:
Ja ſeyde doe *Bedrogh*, gy zijt me in 't gelagh,
Ik dedet, ſoo ik niet uw Majeſteit ontſagh,

 Dies

Dies heb ik myn gelijk wat boertigh uytgekosen.
Neen sei de *Leugen*, 't is hier onder rode rosen;
De tijd die korter mee, dies segh vry op uw les,
De woorden doen niet seer, het woort en is geen mes.
Wel-aen met uw verlof, gingh doe *Bedrogh* weer seggen
Ik sal, soo 't u believt, dan uwe staet uytleggen:
Gy zyt een schoorsteen, daer men dagelyks in viert,
Met pylaers schoon beset, de mantel fraey verciert
Met marmer en achaet, of als men kan versinnen,
Van buyten overschoon; maer sietmen eens van binnen,
(Gelyk men niet en kan het menschelyk gemoedt)
Daer speurt men 't vuile swart en walgh'lyk bitter roet.
Een heymelyk gemak beset met schoone steenen,
De deur heel net bemaelt, de wanden ook met eenen,
Seer aengenaem in 't oogh, heel kostelyk bemuurt,
Italiaens bevloert, de bril heel net geschuurt,
Soo aerdigh als het magh; in 't kort, niet om verrijken
Daar by soo moet ik ook uw Majesteyt gelijken:
Ik segge, in dit schoon en kostelyk vertrek,
Bevint men maer te zyn een vuyle stank en drek,
Voor oogen, neus en mondt, versoeylijk en af-keerigh
En ook dewijl me-vrou tot boerten is begeerigh,
Soo 'k hier vrypostigh spreek, denk 't is uw eygen schul
Gy zijt een kost'lyk boek, van buiten schoon verguldt,
Met goede klampen en bloemwerken gansch omlopen,
Maer siet, wat staet'er in? ey doet het Boek eens open,
Daer vint men kladdigh schrift, niet als van duyvels roe
Vol eeden en gesweer, gevloek op ziels-verdoem,
Verdraeyde woorden en verkeerde valsche blyken,
En al om dat het na de *Waerheyt* sou gelyken:
Maar ciert u soo gy meught met noch soo schonen stof,
Op 't lest de *Waerheyt* komt, en trekt het mom-kleet of
Me-vrouw en belgh u niet, geef my verlof te spreken,
Wy zijn hier onder ons en op'nen ons gebreken,
De *Waerheyt* op het lest die brenget aen den dagh.
Ja daerom is 't, dat ik de *Waerheyt* niet vermagh,

Sei doe de *Leugen* weer, en lachten met malkandre,
Maer waerom (seide sy) kryg ik meer schimp als d'andre?
O seide doe *Bedrogh*, Me-vrouwe, my gelooft,
Het meeste komt u toe, gy zijt ons overhooft,
'k Bekent, want sonder u en kan ik niet beschicken,
Des heeft mijn onder-rok wel duysent leugen-stricken.
Den *Dief* die sei, door u verschoon ik menigh vlek,
Daer ik my vry door maek en dievery bedek.
Door u, sei *Venus* nicht ben ik een eerbaer vrouwe,
Of segh, dat ik ten val quam onderschijn van trouwe,
Of dat ik door een Prins of Grave word verleit,
Het gunt ik laas daar na te droevigh heb beschreit;
Of dat myn vader is heel ryk en goet van leven,
En dat myn stief-moer my heeft uytten huys verdreven;
En soo ik maer en waer door houwelyk behoedt,
Soo mocht ik vorderen myn sael'ge moeders goet,
Het gunt men my onthout, gelijk ik kan betoonen,
Maer liever wil noch gaen in Turkyen woonen,
Eer dat ik wesen sou daer myne stief-moer huist,
Dit doe ik al door u mijn pollen aen de vuist.
Hierom, ô Majesteit, wy ons in u verheugen,
't Zy *Hoer*, 't zy *Dief*, *Bedrogh*, 't helpt sich met de *Leugen*.
Dit praetje ging'er om, in 't dalen van de son,
Soo quam dit schoone volk in 't groote *Babilon*,
Daer hiel de *Leugen* Hof, en trat doe voort na binnen,
En seide, volget my en al die my beminnen,
En heeft met eenen voort heel errenstigh belast,
En seide, datmen ga en sluit de *Waerheyt* vast.
Men sal hier overslaen, wat datter word' bedreven,
Gelyk men denken magh, een overdadigh leven.
Na dat de *Leugen* had een maent of soo gerust
In weeld' en dertelheit, soo wordse seer belust
Om op het water haer eens lustigh te vermeyen,
Des heeftse op een nieuw haer hofgesin bescheyen,
De schippers wort gelast, hoe dat haer Majesteit
En al haer hofgesin tot varen was bereit:

Voort waren daer gereet veel ſchepen ende jachten,
Met vlaggen, wimpelen, en uytterlijke prachten,
Daer gingmen heen te ſcheep met pypen trom en ſpel;
Trompetten en ſchalmey het luiden wonder wel,
Men hyſt de zeilen op, de ſchooten aen-getogen,
't Stont luſtigh in den top, vermakelijk in d'oogen.
De *Waerheyt* die moſt meê, en was in 's *Leugens* jacht
Waerom? om datſe ſoude werden uyt-gelacht,
Om ſoo met ſchimp en ſmaet de ſpot met haer te drijven.
Dus voer des *Leugen* vloot, ſoo mannen ende wijven,
Met alle bly kriool; men ſongh, men ſprongh, men riep,
Daer waſt al, hei woeghei, de ſpeelman niet en ſliep;
Het koelt moy wacker aen, de blanke zeyltjes ſwellen,
En baſtagh in de windt, men ſiet de ſcheepjes hellen,
Het water voor de boegh, dat kappelt, bruiſt en ſchuimt,
Des raaktmen veer van lant en komen op de ruymt.
Recht midden tuſſchen bei de zuid' en noorder wallen,
Soo komt een donder-bui haer ſchielijk overvallen,
Viel plodſelijk in 't zeil; daer leit de pinxterblom,
Slaat wip om ſchip en jacht, ja al de preutel om.
Dus wort de gantſche vloot verdelgt en om-geſmeten,
Daer wort geſchreeuwt, geweent, gepepen en gekreten.
Men roept tot Godt om hulp, och help ons uyt verdriet,
Sy roepen wel tot Godt, maer Godt en hoortſe niet,
Het is te laet gebe'en, te laet op God te hopen;
In 't kort de *Leugen* met al haer gevolgh verſopen,
De *Waerheyt*, door behulp van Godes rechter-hant
Verheven uyt het diep geraekte op het lant,
En ſeide, ſiet, en neemt een ſpiegel aen dees plage,
Een voorbeelt, hoe 't ſal gaen hier na ten jongſteu dage,
Hoe dat de *Leugen* met haer aenhang ſal vergaen,
Maer *Waerheyt* Godes woort ſal eeuwigh blyven ſtaen.

NICKERS-PRAATJE.

Alecto, Megera, Tisiphone:
Helsche Rasernyen:

ENDE

Charon Helsche Veerman.

t'Samen-spraak.

Al. 't WAs goet dat wy by tijts opstegen uytter hellen,
Om 't dartel *Engelant* in rep en roer te stellen.
Me. Wat dunkt u heb ik u hier qualijk in gera'en ?
Ik sei, 't was tijts genoegh na *Frankrijk* dan te gaen,
Maer 't docht my nodig eerst het *Engels* rijk te schen-
En 't *France* ryk daer na ons plagen toe te senden. (den,
Tisi. Dits 't gene dat ik ook alsoo geraden vondt,
Om dat het Yersche werk het volk soo tegen stondt,
En datmen op de kroon de *Dogh* begon te hissen;
In onklaer water docht my was het goet te vissen.
Al. Ik was die 't *Parlement* voor eerst 't vergift in blies,
Soo dat allengs allengs haer 't hart verhief en wies,
Dat zy haer wapenden om *Carel* te bestryden,
Wel wetende, dat hy dit niet zou kunnen lyden.
Me. Maer doe hem *Mars* besweek, en heel den rugge boor,
En hy om veyligheit tot sijne Schotten vloodt,
Die welk in eedt en dienst van't *Parlement* doe stonden,
En daer aen waren wel en wettelyk verbonden,
Die waren doe beteest, gelyk gy selve weet,
Doe was 't, wat sal men doen ? te breken onsen eedt,
Dat dunkt ons ongeraen; ook zyn 't wel duisent schan-
Die sich aen ons vertrout te leveren in handen, (den,
Aen die hem dood'lyk haet; hoe dat men 't oversloegh,
In 't kort den eedt de schand ten lesten overwoegh.

Tisi. Ik flookte lustigh 't vuur en blies haer in de ooren,
Veel liever schand' begaen, als d'ed'le ziel verlooren,
Men levert hem daer op, den eedt die wordt betracht,
En word' alsoo op Wicht in hechtenis gebracht:
Het *Parlement* heeft voort artykelen beschreven,
Daar Koning Karel sich sou moeten toe begeven,
Indien hy wederom wou komen in besit.
Al. Ja holla, docht ik doe, dit doelt niet na ons wit;
Want staet dit Karel toe, mislukt zyn onse saken,
Soo sal men voor als na tot stilte weer geraken,
En even als ik docht soo soudet zyn geschiet.
Me. Ik was'er voor, en docht, dat gat en boorje niet;
Want doense altemets eens by den Koning quamen,
Om alles na behoor vreedsaamlyk te beramen,
En den gevangen vorst sijn hechtenis was moe,
Om dit en andersins, soo stont hy alles toe.
Ik siende dit verdragh, begoste hels te rasen,
En hebbe 't *Parlement* het gift fluks in geblasen,
Van 't slimste dat'er groeyt in onsen solfer-poel,
Soo dat een yeder voort word' anders van gevoel,
En heb haar hart en sin van binnen soo betovert,
Dat yeder sei, hoe nu? wy hebben doch verovert
En onder ons gebracht de Koning en syn landt,
Neen, dese schoone proy moet niet uyt onser handt,
Vermits 't nu alles staet en hanght aen ons gebieden;
Het heerschende geluk dat soud ons dan ontvlieden,
Een rijkdom sonder eind' hangt ons nu boven 't hooft,
Wy werden anders licht van goet en bloet berooft:
De princen, dat gy 't weet, die veinsen ende smeken,
Om tot bequame tyt haer ongelyk te wreken;
Dit selfd' ontwyffelyk heeft Karel in den zin,
Des houd nu dat gy hebt. Dit scherpten ik haar in,
Al. Maer doense waren met des Konings saek beladen,
En wist me niet wat doen, soo heb ik haer geraden,
Door 't blasen van myn geest bewaessemt om haer hart,
Nu staet u sake schoon, en maektse niet verwart,

En laet u noch met raed ſoo verre niet verprangen,
Dat gy den Koning houd hier eeuwelyk gevangen;
Dat waer onſeker, want het gelt breekt muur en wet,
Syn aenhanh is te groot, daer dient wel op gelet,
Het wis neemt voor 't onwis,de Princen kunnen vliegen,
Des laet barmhertigheyt uw herten niet bedriegen.
Tiſi. Het ſchijnt dat u den lof alleene toe-behoort;
Door my waſt immer, dat de Koning word' vermoort.
Al. Neen, dat ontken ik niet, *Megera* holp ook mede,
Ik met myn ſlangen ook al met mijn beſte dede,
Wy deden dat hem word' veel blaeuws te laſt geleght;
In 't openbaar onthalſt, dat heeft een ſchijn van recht.
Het onregt kunnen wy voor regt den menſch doen blyken,
Geen quader onrecht, als dat goet en recht kan lyken;
Dies menigh eerlyk man raekt lijf en leven quyt,
Door 's rechters gierigheyt, of door de bitſe nyt.
Me. De Koning zijnde doot, doe lagh ik op mijn luymen,
Ik docht, 't en is geen tijt om nu tijt te verſuymen;
Alecto ende ik, wy gingen doe de lien,
Of *Parlementſche* ſtaet, van 't Lager-huys beſpien,
Wiens gront,en geeſt,en hert,wy doe ſoo wel beproefden,
En ſpeurden, dat dit volk al t'ſaem wel gelt behoefden,
Wy ſagen dat dit was de beſte kans en wegh,
Om haer te brengen ſoo aen 't opperſte geſegh;
Tiſiphone was me; wy vulden ſoo haer ooren:
Wilt gy voltoojen 't ſpul, ſoo ſult gy dan behooren
Wel naarſtigh toe te ſien. en vlijtigh ga te ſlaen,
Met voorſicht, hoe 't u hier ook namaels mochte gaen;
Beſiet het Opper-huys, bekleet met groote heeren,
Hertogen, graven, en baronnen, die regeeren,
En ſullen metter tijdt, al eer gy 't werd gewaer,
Door uw geringigheyt, u achten niet een haer:
Want ſiet den adeldom de edelen aenkleven,
Licht ſoudenſe het lant weer Karels erven geven,
Sy bleven in 't beſit, en gy ſoud krygen ſchop,
En had noch groot geluk, behielt gy uwen kop.

'tKrijgs-

'T Krijgsvolk aen u verbindt, het gelt dat kanse binden;
En leeft so na de Schrift, maekt u van Mammon vrinden,
En soo allengs allengs het Hoogerhuys afschaft,
En wie daer tegen kikt met byl of koorde straft,
Niemant soo stouten hart die hier durf tegen krabb'len,
Soo meugt gy sonder moeyt gaen grasen ende grabb'len.
Al. Sy deden, soo ons' geest aen dese moorders riet,
In 't kort, sy brachten soo het Hoogerhuys te niet.
Me. En zyn wy door mijn raet het lant niet door gevlogen?
En dat gantsch over al met ons vergif bespogen,
Het gunt een yeder een geslagen is om 't hart,
Soo dat daer door geheel haer gods-dienst is verwart.
Die eertyts waren eens, en broederlyk te samen,
Die zyn nu ook verdeelt met sonderlyke namen,
Met wiens geleertheyt vaek de werelt heeft gepraelt,
Die zyn door ons bedryf wel dapper neer-gedaelt;
Wy hebben ook gemaekt door onse lose streken,
Soo dat de wyven daer ook leeren ende preken.
O dat is ons vermaek, ô dat vernoeght ons wel.
Een schoon Comedi is voor ons dit Nikker-spel.
Tisi. En hebben wy ook niet de *Parlementsche* dwasen?
De tovery en dieft door 't oor in 't hart geblasen,
Soo dat sy hebben eerst op 't lant haer lust geboet,
Daer na op zee geroofte al wat haer is ontmoet, (d'ren.
Noch vrint noch buur verschoont, dit zijn ons lieve kin-
Soo kinderkens, alsoo, wilt al de werelt hind'ren,
Ja maekt u vry met moort, en dieft soo deughdelijk,
Op dat gy erven meught ons heerlijk duister rijk,
Indien gy soo volhart soo meugt gy vast'lijk hopen
Als datmen u aldaer ook steert aen steert sal knopen,
En over Y s're roen u hangen in de hoogt,
Op dat gy door de rook als bocking wert gedroogt,
Ten einde dat gy daer voor and're wert verheven,
Gelijk gy van te voor waer in het aerdsche leven.
Al. Hollant ons hinder-pael dat haddet haest verbrodt,
Vermits het volk aldaer te veel steunt op haer Godt.

En

En hem behartigen, met hart, met ziel, met ſinnen,
Een volk, die na Godts aard voor al de vree beminnen,
Ik ſegge deſe lien verdroegen lange tijt
Ons kinders dievery, ſchoon vele raekten quyt
Haer middelen, wel eer met naerſtigheyt gewonnen,
Men hielt voor miſverſtant, dat buit was binnen Lonnen,
Alwaer het Neerlants volk heeft klagt op klacht gedaen,
Dog voor een doofmans deur, men nam geen klagten aen.
En of me ſchreef en vreef aen haer ontelbaer brieven,
Me. Volſtandig bleef ons volk, het zyn en blijven dieven,
Maer doe haer Hollant ſondt geſanten over zee,
En haer met vrind'lijkheyt aenboden hare vree:
Nu, docht ik, is 't bekaeyt, 'k riep *Pluto*, wilt niet beiden,
Kom hellep, hellep, toch, men wil ons volk verleiden.
Hy quam niet haeſt genoegh, ik vloogh hem te gemoet,
Een reukbal gaf hy my vol pracht kruyt en hoogmoet,
De reuk hier van, ſeid' hy, ons kind'ren ſal doen nieſen,
Soo datſe voor het beſt het ſlimſte ſullen kieſen,
Dit werrekt in de menſch een opgeblaſen waan,
En hooghmoet alſoo groot, gelyk den Oceaen.
Het gunt ſoo ſwellen deet van hovaerdy de harten,
Soo datſe durven wel de heele werelt tarten.
Al. Wy lieten 't *Parlement* voort ruiken van dit kruit,
't Gunt alle vonk van eer en deught heel bluſten uit:
De hooghmoet trots en prat blonk uit aen alle kanten,
De Vrede wort verſmaet, uyt hadden de geſanten,
Daer was geen helpen aen, hoe meerder haer gevleit,
Hoe moediger gemaekt, en al door ons beleit.
Tiſi. Wy maekten dat de eer en ſchaemt haeſt was vervlogen
Dit blijkte, om datſe ſtout willen klaarlijk togen,
De ganſche werelt door haer reden ende recht,
En billijkheit, waer door ſy hebben vree ontſegt. (ten,
Soo kunnen wy de menſch van ſchaemt en deugt ontblo-
Ten eynde, datter niet als quaet in blijft beſloten,
Wy hebben, Hollandt, u de ſchyve ſoo verſet,
Gy ſoekers van de vree, dat vreed' u is belet.

Me. Nu

Me. Nu wacht u dan voor onse *Parlementsche* Heeren,
S'en passen op geen Leeu, maer meenen hem te scheren.
Het *Parlement* heeft ons te hulp, en hebt gy Godt,
Soo hebt gy grooter kans, en wint het hooghste lot.
Al. Ik segg', soo hebben wy haer hups in 't net getogen;
Die ons een kaers ontsteekt, die vint sich wel bedrogen.
Tisi. 't Mag gaen dan so't wil, het schort dan waer het schort
Ten minsten werter vry wat Christ'nen bloet gestort.
Dat is ons' meeste vreught een bloet-bat toe te stellen,
Om 't menschelyk geslacht verwoedelyk te quellen,
Het raekt dan wien het raekt, 't gelt ons al even-veel,
't Gaet over goed' en quaed', een yeder krijght sijn deel.
Me Ja, Hollandt, meent gy soo in rust en vree te blyven?
En kent gy ons noch niet? ons, en ons boos bedryven?
Wy hebben 't vuur gestookt, 't gunt u geheel ontrust,
Daer hoort veel waters toe, eer dit werdt uytgeblust,
Des meught u tot verschoon met dese spreuke stillen,
Wie kan behouden vree, als geen gebueren willen?
Gesusters beide gaer, my dunkt het is geraen
Dat wy te samen eens tot onsen *Charon* gaen,
En seggen, dat hy laet sijn oude boot kalfaten,
En dat hy voor een wijl sijn luye rust moet laten.
Nu valter voor hem werk, de tydingh weet hy niet,
Best dat de man by tijts daer inne sich voorsiet;
Hy dient de schuit met haest van nieus te doen verkielen,
Misschien hy voert eer langh een menighte van zielen.
Al Dat is hoogh nodigh, ja wy zijn gereet te gaen,
Tisi. Maer of wy hem al schoon dit geven te verstaen,
Wie weet of hy wel sal gelooven onse spreken?
Me. Waerom? *Al* om dat hy weet, dat wy vol leugens steken,
Dat die ons 't meest gelooft, na onse woning vaert.
Al Het dient hem evenwel by tyts te zyn verklaert:
Gelooft hy ons dan niet, wy hebben ons gequeten.
Siet ginder, waer hy sit, hy is in slaap geseten.
Tisi. Hou *Charon*, *Charon* hou, gy slaper, daer gy zijt.
Cha. Wie roept my soo verbaest? *Al.* wel is 't nu slapens tijt?

Cha. Hoe

Cha. Hoe ſoo ?ik ſit hier leeg; daer is geen vracht gekomen.
Me. Goe tijding voor u, vriend, of hebt gys' al vernomen?
Cha. Neen, ik weet nergens af, wat iſſer nieuws en goet?
Me. Maer nodigh is 't, dat gy uw ſchuyt vermaken moet.
Cha. Waerom? wat iſſer gaens? ik ken u met uw liegen.
Al. En ſoo g'ons niet gelooft, gy ſult u ſelf bedriegen.
Cha. Hou my niet langer op met uwe dubb'le reên,
Al. *Hollant* en *Eng'lant* zijn heel twiſtigh tegen een.
Soo datſe voeren krygh en oorlogh met malkand'ren.
Cha. Wel hoe! de *Engelſche* met haer gebuer d'Holland'ren?
Tiſi. Wy hebben dit berokt, en deſe twiſt beleit,
Ik en myn ſuſt'ren zyn een oorſaek van dit feit:
Wy rieden d'*Engelſche* tot ſteelen ende rooven.
Cha. En zijn 't geen Chriſtenen, die bied' alleens gelooven?
Die onſe Goden ganſch verachten en verſmaen?
Dat zijn al fabulen, dat kan ik niet verſtaen.
Me. Ik ſegh, 't is ſeker waer, by *Pluto* ſal ik ſweeren,
Des *Engels* hooghmoet durft nu yeder een braveeren;
Van weder zyden heeft een vloot elk toegeruſt:
Wat dunkt u, mijnen vrient, is dat uws herten luſt?
Sy ſullen op een kort malkanderen beſoeken
Met ys're kogels, maet; maer niet met oly-koeken.
Cha. Dat denk ik wel (is 't ſoo) ook niet met appel-taert.
Hoe is de hooghmoe. ſoo gēklommen in de Staert!
Wel, dat is vry wat vremts, wel, dit zijn wond're dingen.
Al. Sy meenen, datſe heel de werelt kunnen dwingen:
Wy gaven haer de reuk van 't helſch hoogmoedig kruit,
Nu breekt haer hovaardy aen alle kanten uyt;
En doet dit over-al ſoo blinken ende blijken
De gantſche werelt door in alle Koninkrijken.
Cha. Maer nu ik my bedenk, 'k en hou 't niet al voor boert,
Want 'k heb noch korts een deel meeſt *Engelſe* gevoert.
Al. Dat was van *Blakes* volk, de *Admirael* der dieven.
Cha. Ik koſt ſe met mijn ſchuit noch paſſelyk gerieven.
Doch had 'et quaet genoeg; myn ſchuit was heel ondigt;
De zielen van dit volk die waren dapper licht;

Dies

Dies waren 't niet als *Engelsche*, die ik moest voeren,
't Vermaken van myn schuyt dat mocht dan noch w
sloeren, (swae
Al. Neen, neen versloert het niet, veel lichte vracht we
En denke op een kort, gy wert het wel gewaer,
Daeromme volgt myn raet, en laet uw schuyt vermake
Soo spoedigh als gy kunt, doet dit voor alle saken:
Ch. Ik magh dies op uw woort myn schuyt dan maken re
En voeren over *Styx*, die voeren over zee, (ginne
'k Weet niet, wat *d'Engelsman* door hooghmoet gaat be
Me. Wy zyn 't, die haer alsoo betoverden de sinnen. (va
Ch. Het oude spreekwoort luit, hoogmoet komt voor de
Wie weet of 't *Parlement* dit niet gebeuren sal?

CHARON die seit tot een besluyt,
Gereet is myn gelapte schuit,
Verheughd' u al gy helsche benden,
Tromp is 't, die my sal zielen senden,
'k Wedder haest wat vremts geschiet;
Dies van vreughd, songh hy dit liedt.

GY moorders, verstoorders van 't Engelse ryk,
U zielen, o sielen alle gelyk,
Die sal ik noch voeren, 't sy spaed of vroegh,
By *Heyntjeman* Pik in *Nobis* kroegh.

O *Blaken*, uw saken zyn in den dut,
Het raken, en kraken van *Martens* geschut,
Dat deed' u duchten en vluchten met schant,
De zee was te naeuw, maer ruym het lant.

En sey doe lacchende, de Parlementsche staet,
Dat is een willigh, die haest spruyt, en haest vergaet

Stuur Recht

Niet

Nieuwe-jaer-wenſch,

T'ſamen-Spraek,

Tuſſchen Echte

MAN EN VROUW.

M. VRindinne, 'k wenſch u een gezegend' Nieuwe-Jaer.
V. Recht uyt myn 's Harten-grondt dank ik myn weder-paer.
M. Een Nieuwe-Jaer en een Vernieuwt Godvruchtigh leven. Epheſ. 4. 22.
V. En 't gene gy my gunt, wil u den Heere geven.
M. Siet op de Ned'righeyt van Chriſtus onſen Heer. Luc. 2. 17.
V. Te volgen ſulken Spoor dat's ſyn Gebodt en Leer. Matth. 11. v. 29.
M. Elooft aen Hem; hy is de Zaligheyt geen Ander. Matth. 1. v. 21.
V. Op-recht Geloove' en Liefd' getrouwt ſyn aen Malkander. 1. Theſſ. 5. v. 8.
M. Die vaſtelyk Glooft, daer's Liefde by verſelt.
V. Te ſwak is (Laas) myn Vleiſch, 't gunt ſich daar tegen ſtelt. Rom. 14. 1.
M. Een ſtrydt is ſtadigh hier, die moetmen over-winnen. Hebr. 12. v. 4.
V. Niet, niet is onſe macht, om 't ſelve te beginnen. Rom. 13. 1. Luc. 11. 9.

Ephes. 6. v. 18. M. HEt Bidden is van-nood', dat Godt on
kracht verleen.

Sirach 2. v. 6. V. Oja, uyt grondt en Hart soo moet H
syn gebe'en.

Psal. 85. 5. M. Uw grondt-vest is geleyt; vol-hart me
vast vertrouwen.

Marc. 2. v. 19. V. Den Heilant Jesum Christ daar wil i
my aan houwen.

Joh. 3. 16. M. Trouwt desen Bruydegom Liefdt Her
als hy ons doet.

Psal. 95. 7. V. Syn Liefd' heeft ons verlost, gereynigh
Actor. 4. v. 12. door syn bloedt.

M. Yser-hart is het Hart, dat dit niet doe
Luc. 23. Bewegen.

v. 33. V. Niet sonder Jesum Christ wert zalighey
verkregen.

Joh. 15. v. 13. M. Gedoodet door syn Doodt is doodelyk
zond'.

Marc. 14. v. 12. V. Een liefde over-groot een Liefde sonde
Matth. 16. grond'.

v. 25. M. Bevest dit in uw Hart staagh aan de
Disch des Heeren.

Jerem. 31. v. 18. V. O! Godt, wilt doch myn Ziel en zinne
daar toe keeren.

V. Dient tot myn Heil yet-meer? O lief
geef my raat.

M. 't Ibest hier op dese Kant voor u geschr
ven staat.

Stemme:

Het vinnigh ſtralen van de Son.

AEnſchout met innerlyk geſicht,
Hoe dat des Hemels luyſter,
Johan. 1:5. Hoe dat het eeuwigh woordt en licht,
Verſcheenen is in duyſter.

En word' ons Menſchen ganſch gelyk
Philip. 8. v. 7. Uytſonderlyk de zonden,
En opgequeekt heel armelyk,
In ſlecht gewaet bewonden.

Alsmen in deſen Spiegel ſiet,
Wie ſouw ſich niet geneeren?
Ontſinkt hun dan den Hoogmoet niet,
Wat leſſe ſal haer leeren?

Den Hooghmoet woont by 't diepe dal,
De weeld' heeft qua gebueren,
Syrach. 10. v. 15. Het luk woont by het ongeval,
De blyſchap naeſt het Trueren.

Gy Trotſert, die uw koets om-ſpant,
Met ſyd' of Gulde-Leeren,
Luc. 2. 17. Denkt, dat een kribb' de Ledikant
Was, van den Heer der Heeren.

Een kribb', voor 't Vee seer slecht gebout,
Een kribb' van kleynder waerde,
Daer vaek uw Leger blinkt van Gout,
Syrach. 10. v. 11. Gy Arme slyk en Aarde.

Uw zalen met tapyt soo duer,
Psal. 49. 7. Waer op gy praelt met lusten,
Daer Christus in een arme schuer,
By Beesten moste rusten.

Die noch toe sagh, noch is het tyt,
Te korten uwe Ved'ren,
Gy die hoogh op-gevlogen zyt,
Godt kan u haest verned'ren.

Verneert u dan, eer Godt hier naer,
U klein maekt tegen wenschen,
't Best gun ik tot een Nieuwe-Jaer,
Myn lief en alle menschen.

Stuur Rech

C

Op den Geestelyken Kruyt-Hof
VAN
ROELOF WANINGH.

IS *Roomen* en *Atheen* soo Hemel-hoogh gewassen
Dat niemant el als haer dẽ Lauw'ren-Hoedt moet passen?
Heeft dan des *Rectors* Roe de Heil'gen-geest ontfaan,
Dat die door d'agter-poort 't vernuft in 't hart kan slaen?
Men oordeelt na 't gelaet, dat doet ons dikmael dolen,
Als of 't verstant alleen bewortelt in de scholen,
O neen, daer isser meer, ook diemen leken heet,
Wiens kruynen waerdig syn met *Daphnes* groen bekleet,
Ik spreek van die 't Latijn, Hebreeus en Grieks ontbreken,
En daerom syn vernaemt voor platters ende leken,
Meest van 't geleerde volk, van hooger trap en schyn:
Dan vele van de sulk vaek min als meerder syn.
'k Misprijs geleerde niet die 'k hou in grooter waerden,
Doch soo niet, datse syn als Zonnen opter aerden.
Sie desen *Kruyt-Hof* eens, hoe Geestelyk beplandt,
Van die syn noot-druft hier moet soeken metter handt,
En wien de tijt verbiet te oeffenen sijn sinnen,
Als om voor sijn gesin het daeg'lyks Broodt te winnen;
Ik segge 't is gestelt van sulken Ambachts-man,
Die maer syn moeders-taal of Neder-duyts en kan.
Indien hy waer van staet, voortreffelyk van wesen,
Dit soude dan gewis veel waerder syn gepresen;
Het was van outs alsoo, en riepen niet de Lien,
Magh ons van *Nazareth* ook eenigh goet geschien?
d'Aensienlykheit heeft plaets, dat kan het oogh behagen,
't Syn al voorwaar geen koks; die lange Messen dragen?
't Voor-oordeel gelter niet, dat komt wel vaek te vroeg,
Ja meenigh kloek verstant geneert sich met de Ploegh.
Laet vry, 't gemeene volk met schamp dit werk verdooven,
In spydt van die 't benijdt, sal ik het waerdigh looven.

LYK-DICHT,

Over het droevigh overlyden

VAN DE

Eer en Deught-Ryke

HARMANNA VAN BOKHOLT,

Wylen Huysvrouwe, van den Eerwaardigen, Hoogh-Geleerden

D. WILHELMUS TER SMITTEN,

Ontslapen op den 11. *Februarius*, 1653.

DE Roem van Ned'righeit, de Spiegel van de Vromen,
De Bloem van Eer en deught heeft Godt ons afgenomen,
'k Beklaegh de Stam, die om syn Dochter is bedrukt,
Noch meer hem, die de helft syns Lyfs word af-gerukt.
Een wonde al te diep, te pynlyk om verdragen;
De swakheyt doet haer plicht, en heft dus aen te klagen,
En seyt, ô Peerel, heeft het Noot-lot dit bereyt,
Dat gy in 't rijpen van u vruchten van ons scheyt?
't Is reden dat gy treurt, 'k bekennet met u lieden,
Maer prent in uw vernuft, Godts wille moet geschieden,
Geschieden moet zyn wil; des bid ik u bedaert,
Aenschouwt in uw gedacht haer praelsche Hemel-vaert,
Besiet door vaste hoop hoe d'Eng'len haer gemoeten,
Hoe Christ haer welkomt en omhelsendt komt begroeten
Wat over-grooten troost teelt dit in uw gemoet.
Onnodig dan getreurt, daer sulken hoop u voedt,
Hebt Mannelijk gedult; dit leert verstandt en reden.
Wy moeten soo als zy, al sulken padt betreden,
Gedenkt, ô vrome Ziel, die uw Ega verliest,

't Ver-

't Verlies is winst, het gunt Godt voor syn deel verkiest;
Gy speurt aen dit en weet, hoe alles kan verand'ren,
Betreft de matigheyt, gelijk gy riedt aen and'ren;
Uw wysheit, waerde vrindt, voorwaer niet toe en laet,
Een troosteloos getreur; gebruykt de middelmaet.
Ik weet dat door malkaer wel woelen de gedachten,
De bange borst verzucht, het harte vol van klachten,
't Is waer, gy hebt gelijk, wie isser soo versteent?
Heeft Christus selve niet om onsent wil geweent?
Hoe veel te meer sal ons van druk niet doen beswyken,
Die op ontelbaer tal by hem niet syn te lyken,
De broosheit der natuur voltrecket synen eysch,
Nu kanten tegen een, nu strijden geest en vleysch,
Wat baet de druk, seit geest, ô vleysch, ey wilt u stillen,
Het vleysch seit wederom, maer ik en kan niet willen.
O WELHEM, kan onst' troost niet doven uw getreur,
Soo sendt het hart om hoogh, en klop voor 's hemels deur,
Daer woont d'oprechten Artz, de Trooster der elenden;
Die sal u openen, en wee-moedt van u wenden,
Roep hem tot uw behulp, hy weet wat u behoeft;
Dit raedt u uwen vrindt, die om u is bedroeft.

Stuur Recht.

J. vander VEEN.

AFGEDANKTE SOLDATEN-PRAAT

Ofte

SAMENSPREKINGE

Tusſchen een

Hollander, *Waal*, *Hooghduitſer en Engelsman.*

Behelſende een misnoegen over de gemaekte VREDE met Spanjen.

Hol. DE veere Wegh noch tyt my niet verdrieten ſoude,
So 'k maer my ſelven koſt ter deeg geſelſchap hou (den
Als Scipio wel eer, die ſey (als 't quam te pas,)
Noyt min te zyn alleen dan als hy eenigh was.
Geluckigh zyn de ſulk verſelt met haer gepeyſen,
En hebben tytverdryf alomme waer ſy reyſen,
't Gedacht is haer gehoor, 't geſicht en ook de ſpraek:
En redeneert te ſaam van d'een en d'ander ſaek.
Niet als de Minnaers doen die eenigheyt beminnen,
En ſcheppen haer behaegh met haer verliefde ſinnen
Te klagen Beek en Boſch, en Bergen haer verdriet.
Dit 's veer van Wijsheits padt, en nevel in 't verſchiet,
O vruchteloos vermaek, veer van haer Lief geweken,
Te vryen in de Lucht, als offe met haer ſpreken.
Dit ſinneloos bedrijf, dees dolle en yd'le waen,
En dwaſe vryery, kan Lijsjen wel verſtaen,
Soo wel of yemant ſtont in 't Raethuys binnen Romen,
En riep ſijn Broeder, om uyt Hollant daer te komen.
Die met Gedachten vrijt, en klaegt aen Boſch en Boom,
Bedijdet als de Man, die ryk wort in den Droom.

Siet

Siet ginder in het groen daer leggen drie Gesellen,
Die gantsch niet besich zyn met nobelen te tellen.
Haer schraligheyt wijst uyt een dorre arremoet,
Hoe ongelijk is ook gedeelt het Werelts goet!
Doch Godt, die 't soo believt, en doet niet sonder Reden,
De Rijke zyn verplicht soodanige te kleden.
Te voeden uyt haer Schat, dat is haer opgeleit;
D'een proeft hy door syn goet, en d'aer door lijdsaem-
heit.
De Rijkdom is een last, wanneer wy 't wel versinnen,
Een ongemeene last, die wy soo dom beminnen,
Mits onsen Heylandt seit, en toont hoe swaerlik dat
Het voor de Rijke is te gaen des hemels padt,
Ten einde dat men voor de Rykdom mochte schromen
Soo swaerlijk sullen die in 't Hemelrijke komen,
Gelyk als een Cameel door 't naelden-oogh kan gaen.
Dees drie, die 'k ginder sie, en sal geen Rykdom schaen
Tot quetsing van haer Ziel, dat mogenz' gaen beroemen;
Noch om haer groote Goet en sal mense niet doemen.
Ik moet eens by haer gaen, en sien eens wat voor volk;
Ho, ho, 't is al krom tongh; hier dienden wel een Tolk.
Wel Vrienden, rust je wat? Ik wenschje goede dagen,
En staegh de Beurs vol Gelt, soo hebje niet te klagen.
Waal. Amen, je veuilje, datse de waerheide nou spreke mak,
En datse margen seg de liege al de dak.
Hol. Myn wensch is daerom goet, doch wenschen kan
niet baten;
Waer komt gy nu van daen? my dunkt gy zijt Soldaten.
Engelsm. Jis Sirre, w'heb gewese Souljers of de Staats.
Holl. Soldaten in 't gemeen, zyn veeltijts arme Maats,
Vaek onbelaen met Gelt en mager in de kleeren.
Waal. W'hebse nou geen diene, de Staet hebz' ons cassere.
Hol. Van waer is nu de komst, waer heen dus alle drie?
Waal. Vraeghse van waer kom? van dat stadt datse daer sie.
Hol. Van Uytrecht hoor ik wel, soo hebt gy daer gelegen?
Waal. Non Monsieur, ons Compagnie legge te Nimwege.

Hoe segse heet dat Stadt? *Hol.* Uytrecht seyd' ik stra
Waal. Se maekse wel heet Uytrek; z'hebs daer uyttrek m
Casjak.
O le malhureux Peys, abominable peste! (best
Holl. Maer vrient, men acht de Vree voor nodigst en h
Waal. Ja se segse soo, se maekse dat de Ganse wys,
Isse niet florere dese Lande soo geneuklyk als de Parad
Fande kryge; de Folke soo ryke, de Soldate arme knekt
Holl. Al hebben wy hier Vree, daer is genoegh te vechte
Ja hebt gy vechtens lust, en moet de Kryg u voen,
'k Verseker u myn Vrindt, daer is genoeg te doen
By Keyser ofte Sweed, by Brandenburgh en Hessen.
Hoogduytſ. Ich wol das de Friede-machers hetten jhr hose
gaar bedressen.
De Feind lacht im vust, de Fox en ruwet nicht.
Holl. De Leeuw al leght hy stil, is wacker van gesicht.
Engelſm. Ey kno de Frence rogh, de Dyvel taekse te gedde
Holl. En wy vertrouwen Godt, dat 's onse Hoop en redde
Wel Mannen, segme nu, wat sulje doch bedryven,
Indienje zyt gesint hier in dit Landt te blyven?
Engel. No, ey wol no blyf hier, ey ken no meet mi hand
Al mi Frints te gedder dwael in Ingelandt.
Hol. Och lacy armen bloet, my deert syn droeve trony.
Engl. Wat sal ey doe? ey haef nor elittel smal mony.
Hol. En Waaltje, gy myn Vrint, kunt gy geen ampt met al
Waal. Ouy Monsieur, je kanse make de Musevalle, (len
En de houte Lepel, je kan dat Blaesbalk lap.
Hol. Wel 't een dat helptet aar, 't is al een wetenschap.
Waal Je hebse gehoor, dat Amsterdamme heb meer veu
Je doute niet of daer bin wel meer veul muse; (huse
En stook de fure meer feul als d'andre Stadt,
Je hebs d'opinie, daer veuilje sit op myn gat.
Hol. Soo isje meningh dan in Amsterdam te wonen?
't Hanght aen Godts zegen, die wil u sijn hulp betonen
Waal. De Folke bin daar soo ryk, se akse niet de Gelt,
Je hoopse beter dak te heb, dan in de Feldt.

Hol. E

Hol. En gy, myn Duitſchen Broer, kunt gy u niet generen?
Want die geen Ambagt kan, moet dikwils Broot ontbe-
Duytſ. Sacht das der Herr zu mir, du redeſt al te nars, (ren.
Aber ich gedenk, 't is nour auſz lauter ſchars.
Ich die vom adel bin, von groſſen hauſz geborn,
Mein Vatter eyn Baron, bey em Keyſer auſz erkorn.
Hol. Ja Vriendt, dat wiſt ik niet, maer eet daer nu eens van;
'k Waer liefſt een ryken Boer, als armen Edelman.
Duyt. Ein Bauwr is 't ein Bauwr, al ſatz er in dem Zadel.
Nor leichwol iſt ein Bauwr, ich bin und bleib von Adel.
Hol. Ja, dat en ſtraf ik niet, 'k wil daer niet tegen loopen,
Maer kunt met ſulken naem geen Pekelharingh koopen,
Daer op en borght de Waert u niet een Pintjen Bier.
't Is hier een ander Lant, 't Gelt maakt den Adel hier.
Waal. Ha! ha! ha! he, Je moetſe lak om de Edelmanne,
Se hebſe van de waerde niet gelove de halve kanne,
Se ſekſe al Hans mof, ſe kanſe de geld, en d'Edelman niet.
Hol. Ja geldeloos te zyn dat is een groot verdriet.
Waal. Ma foy jou ſekke wel, de Gelde is de loſe.
Hol. Wat 's Adel ſonder Gelt? dat 's maer een dorre Roſe.
Duyts. Wer ich in meinen Heym, ich acht es wie ein ſtof.
Engel. Ey waerentie in Ingelandt, haf ey monnie nof.
Hol. Maer daer en zyt gy niet, dat leit veer over 't water,
Het nutſte dat ontbreekt. *Eng:* Jis Sirre 't is no Mater.
Waal. De node make de deuk, me ſalle verkoop de Hoet,
Eerſe ſterve fan hongere, me kanſe niet eet de foet,
O mon Camerade! de Edelmanne ſalſe word de bedelare?
O pour l'amour Dieu, God helpe, die vuilje beware,
Je benſe heureux datſe geen Edelmanne bin,
Ma mere, dat Edel frouw, niette doe als hy de wolle ſpin.
Hol. Wel eertyts draeyden van de Jofferen de Spille.
Waal. Mon Pere, de Edelmanne, ſy maek huſe foor de brille.
Sy ſnyſe ook Pen foor de Boudins, ook pen om te ſchrijf.
Hol. Ja Waeltjen dat 's al goet, 't geeft winſt en tyt verdryf.
Waal. Je ſpreke ſoo dat, om je vuilje niet ſek, je bin de orbote,
Hol. Van eenen Adam zyn wy altemael geſproten,

De

De suyvre deught is 't zaedt, waer uyt den Adel wast

Waal. Je hebse gesie de Edelmanne, die bense de rek Hangbast,

Meer feul groote deukniete, als de andere slek Persons

Hol. Dat's maer de blote naem; de deugt moet Eelheit tone

Duyts. Ich hab itsund kein Gelt, dan leichwol hab ich El

Und thu alzeit men fleitz, om zu bekommen mehr.

Hol. Wat avontuer heeft u hier in dit Landt gebrocht?

Duyts. Keyn Adel is 't geacht; wer sin nicht het versoch

Aufs noht geschach es nich, schoon nou et mir thut zu

Ein erlich Cavallier en musz de tod nicht fruchten. (te

Engl. Bin jou een Cavallier, ey kno it an jou Clers,

Ey kno it an jou Faes, ey kno it an jou Ers.

Waal. Monsier le Cavallier, zy is dat Brave Riddre,

Zy moetse word als wy, de droge Brootte Biddre.

Engel. Soo wel bekom six Hoos si britses en doublet,

Hol. Hoe segje mynen Vrindt, 'k verstaje altemet,

Maer nu versta ik je niet. *Engel.* Doey min o onderste

Ey speke fan de quaet kleers, wey lok dattet is de Gent men.

Waal. Je sek, zy slakke ons, sie de Elbok, Guilliam f Nassouwe.

Hol. Daer steekt wel kloeken Arm in slim gescheurde mo

En menigh wacker Heldt in Bedelarigh kleet; (w

Dat is des Werelts loop, als gy bevindt en weet.

Waal. Je weetse wel, maer je mak niet hoor die snork c

Altytte bin glorieux en superbe dat moffe; (poff

Sy sekse is de Edelmanne, je denke, Edelmanne als m

Soo noble als dat Esel, daerse de Pape fan Roome op r

Holl. Kan den Engelsman geen Ampt daer hy wat op m teeren?

Eng. No Sirre, ey kan notugh ey haf no worken leeren.

Hol. Dit sieter suyrlyk uyt, en is een duystre Eclips.

Eng. Wat sel ey doe, ey wol go to Inglandt mit de Schi

Hol. Hoe sucht de Jonker soo? Godt sal u niet verlaten.

Duytf. Wol, hab ich kein geleich?

H

Hol. 't Is waer wat kan 't u baten,
Schoon of men weent en treurt, of fich onmatigh tiert,
Duytſ. Ich bin wyt von heym, hab kein geld, und bin
veramouriert.
Hol. Zyt gy verwarrembiert? wat ſal ik hier uyt ramen?
Duytſ. Nein, veramouriert, verliebt auf ein ſchone Dame.
Hol. Quelt u de Liefde, Vrindt, dan hebt gy noch geen noot.
Waa. En je ben amoreux op de Bier, op de Kaes met de Broot.
Duyts. O we mein junger Hertz, Cupido het dich getroffen.
Waal. Comſe nu d'amour in de Bedelkorve ſan dat Moffe!
Je moetſe lakke al waerſe de halve doot. (root!
Duytſ. Ay mich, wan ich gedenk an daſz ſchon mundelein
Fortuna durch de Fried het al mein hopf genomen;
Ich hette anders bald ein ſchon Condition bekomen,
Nun muſz ich nader heim und balde wedder hie.
Hol. 'k Gelove nauwlijks 't geen ik ſelve hoor en ſie.
Een man van ſulken ſtaet, van liefde noch te klagen,
Als of hy anderſints geen leet en hadt te dragen.
Een man ſoo veer van huys, en heeft nog Geldt nog borg,
En draeght voor anders niet, als voor de liefde ſorg,
Syn ramp, ſyn arremoed, en ſchynt hy niet te achten,
De Liefd' alleenelyk bekommert ſyn Gedachten:
't Is een kloekhartigheyt die 'k onverwinlijk acht;
Des twijffel niet of is van Adelijk Geſlacht.
Waal. Sieſe de poſtuere ſan de Jonkere met de braaf Kleere,
Zy is wel geſtel om te fry, om te Courtiſere,
Als ſy kom foor de Hues, ſan ſon Maitres ſoo gloreiux,
Zy kryg de duit, of Godt helpſe, of dat deur foor ſon neus.
Hol. Nu Waaltjen, niet te grof, hebt gy noch luſt te gecken?
Gy ſlaght de Aep die ſelf ſyn kaalgat niet kan decken,
En ſpot met ieder een, ſiet wat gy ſelver bindt.
Waal. Maer dat kael nete blaſe de zee ſol groot windt,
My bin kael en povre, je veuilje wel weet datte,
En veuilje ook datſe geville ben al dat Katte,
En de Ratte kruytte bin uytte Werrelt wek al.
O Monſieur, mi ware ook de Jonkere ſan de Muſe ſal.

Hol. Gy zyt een kluchtigh Man, en hoordet rijk te wese
In uw gelaet en is geen Arremoed te lesen.
Waal. De truer helpse niet, dat beurse blyve kael,
Foor de honder ponde sorge, kanse niet de stuyver sch
betael,
Godt geve dat koste aen dat groot en dat klein Beeste,
Zy sorgh voor dat Mensch meer beeter met son heyli
Geeste,
My geloove, zy sal my help, zy hebs de mak alleen.
Hol. Wel Waaltje, dat is goet, ja Godt en anders geen.
Waal. Dat my niet betrouwe vaste, my sterve fan ongeneuk
Hol. Ja, ja, hy sal versien de Kelder en de Keuke,
En 't geen dat gy behoeft tot lichaams onderhout,
Soo gy hem recht belyt en vastelijk vertrouwt.
Waal. Zy is mon troost, mon helpe, mon guide, mon Schild
Hol. Wel Waeltjen blijft daer by, so raekt gy niet op 't wild
En Godt verkeert alsoo de Wollef in een Lam. (dam
Wat raet voor d'Engelsman! *Engl.* Ey go wol toe Rotte
Deir sol ey go te Schips. *Hol.* Dat hebt gy voorgenome
Maar dat's nog veer van hier, hoe sult gy daer nog kome
Want gy zyt geldeloos, en dat geeft weynigh moets?
Eng. Hoe ey sel kom deir, wit mi legs mi beens en foets,
Ey sel prey e piece meet af de boers, 't is no mater.
Hol. De noot is vaak een Wet te Land' en ook te water.
Eng. Ey tenk Godt, ey bin no besiek, ey doe farre wel,
Weir ey mae in my contré. *Hol.* Soo waar gy op uw stel
Ik help u wenschen Vrindt, God wil u daer geleiden,
En wil u beter luk, als gy nu hebt bereiden.
Hoe swerreft hier de mensch! hoe suckelt d'een by d'aer
En alsmen komt in weeld soo is de wedervaer
Geneuchlyk in 't verhael, en lachlijk in 't vertellen.
Hoe ongemeen gevaer, hoe grooter quael en quellen,
Hoe ysselyker saek van yemant uytgestaen,
Hoe soeter het hem valt, het selve te verstaen.
Waal. Ja Monsieur, z'is geneuklyk vertel als de quaat is ovre
Nok vuillie niet truer al bin my nu soo povre,

Tou-

Toujours alaigre, ſek de Man, en ſy ſou hang.
Hol. Dat is op 't eerloos pat een al te droeven gang.
Waal. Je veuillie wel fan hart, dat de Godt believe
Dat mon Capitaine hange, dat groote Lantdieve;
Zy die de fals monſtre, zy kan die ſoo braef,
Zy folle al ſon ſake, zy ſteel als de Raef,
En ſy betaelſe my niet, ſy is nok my de ſchulde.
Hol. Hoe veel toch wel? *Waal.* Ack en takkentik kulde.
Hol. Wel ſpraekt gy daerom niet, doe hy u afſcheyt gaf,
Waal. Ja ſpreek Monſieur, zy dreik mi met dat ſtrop te ſtraf.
Hol. Wel waerom klaegt gy niet aen onſe Heeren Staten?
Neen, waer ik in uw ſtee, 'k ſou 't ſoo niet varen laten,
Al waer de Capiteyn een Graef of Konings Soon.
Waal. De State dat akſe niet op dat ſlek klein perſoon,
En nu hebſe niemande in dat ſaek dat foor my ſoliſteere,
Dat Klerke, dat penlek, zy ben al groote Heere,
Zy draei maer de hooft, dat Neers is foor jou:
En zy gaet al wek en zy ſpreek, zy kan niet wakke nou,
Soo kom mi daer in Conſideration geelooſſe ſeper.
Hol. Als muiſe keutelen, geachtet by de Peper.
Ja Vrindt, 't is wel ſoo ſlim, gelijk gy my vertelt:
Het Regt krygt Sonne glans, door 't blinken van het Gelt.
Ja Waeltje, 't gelt dat geeft het Recht een fraye luiſter;
En daer dat niet en is, daer is het Recht wat duiſter.
't Ontbrak u aen het Gelt, datm' u ſoo dwars beſagh,
U kleed'ren ſeggen dat uw Beurs niet veel vermagh.
't Gaet als het Spreekwoort ſeit, het lieve gelt dat ſtom is,
Dat ſmoort 't goede Regt, en maekt wel regt dat krom is.
Waal. Maer hoe ſalſe nok fare de ſchier of de morgen?
Hol. Sy laten, op haer ſpraek, de Voerman daer voor ſorgen,
De meeſte ſwarigheyt die achten ſy het minſt,
Dat eeuwigh Ziel-verlies, voor tijdelyke winſt.
Waal. Monſieur dat ſpreke rek, de Werrelt is de ſlimme.
Hol. Het gierigh onvernoegh wil ſtadigh hooger klimmen.
Wat ſeid' uw Capitein, heeft hy 't u niet belooft?
Waal. Jaſe. *Hol.* Soo hanget u dan noch als boven 't hooft.

Waal.

Waal. Maer my akke ſon woorde als de winde dat waye,
Ja my ſal wat heb, als dat doot haen kraeye.
Hol. Soo acht gy 't hopeloos, hy moet hem ſchamen, foei!
Waal. Zy ſal my betael op Sanct Jutmis, als de hoi bloe
Hol. Ja wel 't is goddeloos, en wreetheit moetmen 't heeter
Alſoo het Vleis en Bloet van ſyn Soldaet te eten.
Eng. De Kaptens Serre dat bin al de gierigh dogs,
Sy taeke als de kneifs, ô de ſchorve rogs!
Hol. Het is met u de tijdt om lijdſaemheit te leeren.
Godt trooſt, en neemt, en geeft; die ſal't ten beſten keeren
De Jonker is ſoo ſtil, de ſwaermoet maekt hem ſwak.
Waal. Zy ſieſe in de luk, zy make de Almenak;
Zy denke op dat ſoete ſwarte ſak, dat ſy frye.
Hol. De Wael en laet noch niet ſyn oude Boerterye.
Waal. Zy ſieſe ſoo ſure offe tel al dat Star.
Duytſ. Wat ſagt der loſer Welſch? Ich bit halt ſmoul du Na
Ihr zurnet mir ſoo viel, ich wil datz ſchimpf nit leiten
Du treibſt met mir ſoo viel den ſpots zu aller zeiten.
Waal. Wy hebſe niet de paſſe temps met de gelde te tel,
Wy moet Courage heb, met de jok, met de lak, met de ſpe
Wat winſe met de klaek, met de ſuk, met dat droef benne
Hol. Veel lichter kanmen ſig tot weeld als armoed wennen
Waal. De beter je hoop ſal folg patientie. *Eng.* Dit is d
golde kruyts.
Hol. Maer 't was niet 't gulden hof van onſen Edlen Duyts
Duytſ. Mein hertz iſt gar betrubt, de Lieb muſs triumphiren
En wehre ohne daz, Fortun wol ich braviren.
Waal. De gelde is l'amour, zy heb ſon Frijſter verlies,
De gelde maekt dat heet Lieve, zy is koude dat zy fries
Zy truere om dat cauſe, had ſy de gelde, zy waſſe de Heere
En houſe de ſeve arme fan drie, ſoo kan zy rodomontere
Zy ſpreck al wix wax, en zy ſekke al in de luk.
Hol. Te vechten in de Lucht, brengt niemant in den druk
Waal. Zy floeke als dat Turke, als dat Ketter, zy ſwere
Met ton fol ſwart Duyvel, zy ſoude de Schaep ferfere,
Zy is ſoo cruw als dat Duyve an de ſpit,

Zy klaek van ſon hart, ſon hart acker ſon poorte ſit.
Hol. Gy ſult aen anders ſeer niet lichtelijken hinken.
Waal. Je ſegs de ware, z'is truer om d'amour dat klinke,
Die ben al de ſchorte, die is ſon ſoulagement,
Heb zy dit amour in ſon ſak, zy hebſe contentement,
Nu brand ſy fan amour als de ſtronte in dat lampe.
Hol. Maer Waeltje, mynen Vrindt; hoe meugt gy noch ſoo ſchampen?
Gy gekt en boert als die verwonnen heeft de noot.
Waal. Je geck niet met dat botre, ſy is goedt op de broot.
Hol. Myn Duitſcher, ſeg my eens hoe ſult gy't lijkwel makē!
G'en kunt niet ſonder Gelt, of beed'len, t'huis geraken,
't Moet weſen een van bey, 't zy kreupel ofte lam.
Duytſ. Ich wil mit Gottes hulf hin gehen zu Amſterdam,
Und ſehen off ich alda ein Wexſel muchte macchen.
Hol. Hebt gy daer kennis. *Duytſ.* Nein. *Hol.* Dan ſullenz'u belacchen,
De Kooplui ſyn geleert, daer is de hooghſte School,
Waer op krijght gy geloof? *Duytſ.* Auff Adelich Parool.
Hol. Op Adelijke woordt ſult gy geen goet bekomen,
Neen Vrindt en denkt dat niet dat ſullenſe niet dromen;
Weet gy geen ander raet, ſoo blijfter vry van daen,
Pandt moeter zyn of borgh, en anders wilt niet gaen.
Duytſ. Ich hoffes leichewol, und wilt einmaal verſuchten,
Gelingt es aber nicht, ſoo wil ich jhr verfluchten.
Hol. Hoe ſeer doet gyſe dan! *Duytſ.* Der Iomfer haſe koff.
Hol. Neen Vrient dat gelter niet, al maekt gy't nog ſo groff.
Hoe ſoudenſe dat doen, aen dieſe niet en kennen?
Duytſ. Ich wil an yeder menniglig mein Herr Vatter nennen.
Hol. Miſſchien gy vinter een die hem wel kennen ſal,
Vermits de Koopluy doch ſchier hand'len over al:
En oft alſoo geviel, ſoo ſullenſe noch vreeſen
Of gy van ſulken Man de Soon ook mochte weſen.
Ja Vrindt, daer leit de hacht, ten gaeter ſoo niet toe,
Al zynſe Gelt gewoon, ſ'en werden 't nimmer moe.
Duytſ. Beweis von mein Pitzier und Adeliche Wapffen.

 Hol.

Hol. Dat is noch niet genoegh. *Duytſ.* So ſeynſe nicht rechtſchapffen.

Hol. Neen Vrindt daer mee en is de ſake niet volmaekt,
Wat weetmen hoe dat gy aen 't Wapen zyt geraekt?
S'en zynder ſo niet aen, men vindt ſo geen Jan goet bloet.
Sy ſcheiden van het Geldt, als kinkel van de Koe doet.
Meent gy van ſulken Volk op Wiſſel Geldt te trecken?
Miſſchien ſoo 't ſoo geviel, gy ſoud daer ſelfs me gecken,
En ſoudet in uw Landt wel drijven uwen ſpot,
En ſeggen, O wat zyn de Haſe-koppen bot,
Dat ſy my op myn woort ſoo lichtelijk geloofden:
Noemt gyſe ſoo gy wilt, ten zyn geen Schapen hoofden.
Wat ſy hier ſmijten wegh door ſlechtheyt van verſtandt,
Dat hadd' ik liever op een Schop, als in myn handt.

Waal. Hoe kanſe dat Koopluy refuſere de Geldt aen dat Perſonagie,
Zy ſouſe gae by ſon matreſſe ſeg ha ha formagie
Ey Camerade, Cavallier, nu ſegſe me ja ou neen,
Als jou fan dat Koopman heb Gelt, veuille me wat leen?

Hol. Nu Waeltje, Waeltje Vrindt, en wiltet niet verkerven.

Waal. Dat Kooplui, ſe ſal wel krijge als dat Duivle ſterve.

Hol. Nu Vrinden blijft met Godt, ik wenſch u alles goets,
Dit wil uw Leidtsman zyn, Trooſt u en zijt goets moets:
Ik hoop hy ſal 't verſien, en u ten beſten leiden.
Zijt Godt bevolen t'ſaem, 't is tydt, ik moet nu ſcheiden

Waal. Je vous bedank Monſieur. *Duytſ.* Der Herr hab groſſen dank.

Eng. Ey tenkje wit al mi harts.

Hol. Leeft luckigh ende lank.

Stuur Recht

EPITAPHIUM

Oft Graf-dicht,

OVER DE DOODT VAN

WAERENAR DIRKSEN,

ALIAS

BREURKEN.

Ontslapen Anno 1649. *op den eersten December.*

BEsloten heeft dit Graf de Phenix van de Gekken,
Die door syn Boertigheyt tot lacchen kost verwekken
De stuerste van het lant, of Sueremuyls geslacht,
Ja daer *Heraclitus* sou hebben omgelacht,
Syn naem was WAERENAR, en mocht te recht so heten;
Want 't was een Waere-nar, gelyk wy waerlyk weten,
In wien natuer soo 't scheen wat vroetheits hadd' geteelt,
Vermits hy aerdigh en oubollligh heeft verbeelt
Veel dingen, die hy gaf veranderlyke namen,
En alsmen 't wel bedacht, haer eigenschap bequamen,
Soo geestighlyk als oft een man van goedt verstandt,
Met kluchtigheyt begaeft, hem dit hadd' in-geplant.
't Gunt hy hernaemde met sijn malle Poezye,
Vol van veranderingh en soete Sotternye,
Gehaspelt en gedraeit verkeert van Ommetrek,
Was of *Ovidius* geteelt hadd' dese gek.
't Is jammer dat sijn tael en 't gunt hy heeft bedreven,
Tot eeuwiger gedacht van niemant is beschreven.

Nu speurtmen eerst de feil, waer inmen heeft gedwaelt,
Waer inmen heeft gemist, 't gunt waerdigh dient verhaelt,
'k Beken wy hebben schult, 'k verfoei myn eigen botheit,
Te vroegh is ons ontrukt de Peirel van de Sotheit,
Ons DEVENTER vermaek, verheugingh onser Stadt.
Geen plaets' in onsen Creyts heeft sulken Nar gehadt.
O! WAERENAR, indien gy nu noch waert in 't leven,
Ik moght u bidden dat gy my toch soudt vergeven,
Soo 'k hier niet wel te recht uw narrigheidt en tref,
En soete Sottigheidt na sijn waerdy verhef.
Voor alle Gekken, die oyt bloeiden mette boonen,
Ik segge boven al, soo waert gy waerd te kroonen.
O! groote WAERENAR, waer vontmen uw's gelyk:
Gelukkigh graf die laed in u alsulken lyk.
Met recht mocht hy wel zyn de Koning van de Narren,
Uytmuntende gelyk de Mane by de Starren.
Syn gaven en syn geest was ongemeene mal,
Dies ook sijn wapen-schilt moet hangen boven al.
Soo door een seldsaemheit roem namen zyn gesproote,
Moet desen zyn genaemt NAR WAERENAR de groote:
Syn wapen zy verciert met sijn gewone schat
Met schulpen, een doodt-hoen en half verrotte kat,
Om hangen rond-om heen met alderleye todden,
Met scharven, mossen en alderhande vodden,
Het gunt syn rykdom was syn gout en silver-myn;
En meer daer door vernoeght, als *Cræsus* met het syn.
Noit drongh hem gierigheit, om eenigh gelt te potten,
O! Sancte WAERENAR, O! heiligh van de Sotten
'k Wedd' uw geraemte sal mirakel doen soo wel,
Als *Mallecus* gebeent' in *Tirebus* cappel.
Gy Priesters van Jutfaes of van de *Meule-slagen*,
Tot Keyenburgh gewydt om kap en bel te dragen.
Bekranst met boone-stroo, door geel en groen verciert.
Doch recht den Sterref-dagh van Sancto WAERNA viert,

Wi

Wilt jaerlyks om ſyn graf te bevaert hene-ſtappen.
Met al uw Bel-gekank en uw bekranſte kappen.
Wie weet wat hy u geeft voor uw drievoetigh gaen ?
Sanct Jacob is te Spaenſch, maer dees' koſt duits verſtaen.
Schoon of hy in ſyn tael was ongemeen in 't kallen,
Van ongemeen gelaet en ongemeen in 't mallen,
Soo ſal hy u verſtaen, en kennen uw gemoet
Soo wel als Sanct Niclaes de jonge kind'ren doet.
't Is ſeker ende waer, ſoud' hy 't ſoo wel niet weten,
Want hy is voor gewis in 't Hemel-ryk geſeten,
Dies gy, ô *Kovel-Haes* in 't kakel-bonte pak,
Verſoekt, dat hy magh ſtaen in onſen Almanak,
Om vieren recht ſyn dagh, met rommelpot en trompen,
En danſen om 't graf met trippen ende klompen,
Soo jaerlyks op die tyt te maken ſulken rey,
Tot Sante WAERNARS lof, of alder *keyen key*.
Verkondight deſen dagh uw broedtſche broederſchappen,
Of al die waerdigh zyn gehult met belle-kappen;
Laet dit alſoo geſchien de ganſche werelt deur,
En dat, die niet en komt een moſſel-ſchulp verbeur.
Des ſendet een geſant van 't ooſte tot het weſte,
Geeft * KOCXKEN deſe laſt; dat 's eene van de beſte,
Des ruſt hem vaerdigh toe, met ſak, Tabak en nap,
Met voor-ſchrift, datmen hem vernoeg met weggen-pap,
Hy is 't, die met genucht de wegen kan bewand'len,
En korte mylen maekt met hoepelen of band'len.
Dus maekt hem ſyn beſtek dat hy de reis beſta
Voor eerſt op *Mallgom* en op *Malmogia*,
Op *Maldon Cappua*, en doe ſoo voorts de ronde,
Op *Malta*, ende ſoo Sanct WAERNARS dagh verkonde,
En, als hy neemt ſyn keer tot op de Duitſche grens,
Ook toone ſijn beſcheit tot *Worms* en *Kovelens*,
En ook van *Narrenburgh* alſdan na Vrankryk tye,
Te Narrak in Gaſcon, en voort na *Narmandye*,

* Kocxken een gek, welke van Deventer tot Campen, Swol, Zutphen ende Lochem de gantſche wegen over hoepelt of bandelt.

Dat hy in *Engelandt* reis op *Sothamton* toe,
Op *Narwits* ende dan sich voort na *Sotlandt* spoe.
Van daer met goet beleit (gelyk de sulke plegen)
Sal hy de reise doen na 't klippigh *Narrewegen*:
Maer of hem onderweegh van tegenwindt of storm;
Iets quaets bevinge door op-stygingh van de worm,
Of loteringh des keys, maen sieckte van de Meye,
Voorsiet hem des te recht met goede *Malveseye*,
Met *Malsche* kost vult ook de knap-sak vanden sul,
Op dat hy niet als *Mals* en drinke noch en smul.
Op vlaend'ren dient syn keer te *Meulebeek* en *Belle*, (le
Ten eind' hy 't kapsche-volk Sanct WAERNARS doot vertel
Syn leven en syn doen en ongemeene tael,
Seer rypelyk verkond' en duidelyk verhael.
Een boodtschap heeft hy maer in *Zeelandt* tot *West-kappel*
Dat doet hy willigh om een uyen of een appel,
Stoffeert de beurs togh wel van 't *Plompje* sonder *argh*,
Op dat hy over-al verkryge *Narrebargh*.
Naer *Hollant* sal hy dan op 't spoedighste sich wenden,
Daer eindight syn bestek, dan is syn tocht ten enden;
Tot *Narden* en *Aepkou* sal hy syn last voldoen,
En dan sich wederom naer *Over-yssel* spo'en,
En stelt hem by geschrift op dat hy 't wel magh klaren,
En niet vergeten, hoe dat WAERNARS spreuken waren,
Doch denke, dat gy die niet vierendeel en weet.
Dan wat my is bekent, daer van ben ik gereet,
U mee te deelen, mits het niet en dient verholen.
Dit stel in sijne lyst, de rest is u bevolen.

De Spreuken WAERNARS
Met eenige sijner Daden.

HIer stel ik u ter hand', gy Vorsten van de kap,
Gy Ridders van de key en Heeren van de pap,

(Di

(Die ryk en kroon versmaet voor een vercierde keuken ,)
Van WAERNAR uwen Prins en Sanct syn schone spreuken,
Ten einde, dat gy meught vervolgen sulken spoor ,
Nu luystert houd gemak , en geeft togh wat gehoor.
Syn spreken was gespeent , en 't waer met goede loenen.
Voor-setsel was een Hoedt , *Voort-trempers* waren Schoenen,
Klok-toornen drinken , mits het klokten , soo het bleek.
En by een Toren schynt hy 't Lichaem vergeleek ,
Weerhappers Honden maer dat waren kleyne kaffers ,
De groote noemd' hy meest al *katten-jagers blaffers* ;
En *Koe-voets-nat* de melk ; doch als hy was gestoort ,
Noemd' hy die menighmael met een onhebb'lyk woort.
Waerom ? om dat men hem daer me somwyl ging plagen ,
En word' daer me belast na 't Gasthuys heen te dragen.
Een groote Kop're bus daer word' hy me bela'en.
Die anders was gewoon leegh over straet te gaen ,
Te garen voddery van alderhande leuren ,
Daer hy genucht in nam en voor een schat gingh keuren.
De bus nu open en vast op syn rugge was ,
Soo worpmen voor hem neer 't zy stuxkens van gelas ,
Of ander kleinigheyt , daer hy na bokken wilde ,
Waer door dat vaek de melk hem over 't hooft heen spilde ;
Dies kreegh de melk de schuldt , dewelk' hy tot een straf,
Veranderde van naem en snooder name gaf.
Doch 't was vergevelyk daer qualyk van te spreken ,
En hadd' hy geen gelyk sich op de melk te wreken ?
Doch word' op 't lest soo wys , wanneer hy merkte dat
Hy worden sou bevracht , soo koos hy 't hase-pat.
Ten was syn vrindt niet , die hem quam tot arbeit noden ,
Want op een seker tyt dat hy dit had ontvloden ,
En dat hem word' gevraeght , waerom dat hy soo liep
Hy tot een antwoordt gaf en dus te rugge riep ,
(Of 't waer geweest een kloek of een verstandigh spotter ,)
En seide weder , daer is onse *Grond ys-vlotter* ,
Wil hebben , dat ik hem uyt onse koeyen-stal ,
De *Clontere-moes-spieren* helpen dragen sal.

De meſt gaf hy de naem van *Clontere-moes-ſpieren* ;
'k En weet niet , hoe de NAR dit alles koſt verſieren.
Van *Grond-ys-vlotter* kanmen qualyk doen berecht ,
Alleenlijk noemd' hy ſoo een knobbe van een knecht ,
't Zy dat hy op de grondt het *Grond-ys* ſou doen vlooten ,
Veel eerder dan ſyn hooft aen hoogh gewelf te ſtooten ;
Het zy dan hoe het zy , een yeder daer na raem' ,
Voor my 'k en weet het niet. Hy gaf hem ſulken naem ,
Die kluchtigh klonk in 't oor, maer ſwaerlyk uyt te leggen :
Nu laet ons van ſyn ſpraek dan noch een weinigh ſeggen ,
Kliksterrens warmer was met hem een *Houten-ſtoof* ,
Wanneer hy ſagh dat die het Vrou-volk onderſchoof.
Ey vrinden lacht ſoo niet , en wilt de mondt wat ſtoppen
De *Spreeuwen* noemden hy al *Spillendrayers Coppen* ,
Draey-vogel was een pluym, voor hem een groot vermaek :
Soldaten-ponjaert was een *Haringh* op ſijn ſpraek.
'k En weet op 't honderſt' niet ſijn quinken ende quakken ,
Soldaten in 't gemeen die noemd' hy *Schobbe-jakken* ,
Mits haer gewaet hem ſcheen en was niet al te pluis ,
Een *Varken Leure-ſaes* , *Byt-ſteker* was een luis.
Een *Yſer-priems-geſel* ſoo noemden hy een degen ,
Stof-roddeken dat was met hem geſeit den regen.
Sint-Olofs-Nat ſoo noemden hy de Brandewyn ,
Om datmen hem die ſchonk ten kan niet anders zyn.
Een *Eexter* noemden hy niet als *Conſtapels-vogel* ,
Mits datmen daer na ſchoot met Hagel ofte kogel ;
Noch hondert dingen meer die 'k al vergeten heb ,
Een *Stop-mes* noemden hy een *Brede-Ende-neb*.
Noch ſchiet my in de ſin , dat onſe Stadt liet bouwen ,
Een Land-ſchaps-Huys, om daer vergaderingh te houwen.
Een ſteenen menſchen-beeldt dat word' daer op geſet ,
Hier quam de NAR ontrent en heefter op gelet ;
Hy ſweegh , en ſagh vaſt toe met ſijn bleek-blaeuwe oogen,
En ſtond' als in gedacht en heeft ſich niet bewoogen ,
Ten laetſten , als hy 't beeldt weeromme word' gewaer,
Soo ſeide hy , hoe ſtaet den *Lande-Vreter* daer ?

Hier

Hier gingh 't gemeene volk wat argelijks uyt duyden,
En heet noch heden soo, ja schier van alle luyden,
En werdt op dese uur dus over al besaemt,
Door 't seggen van een gek, *Lant-Vreters-Huys* genaemt.
Veel luyden heeft hy ook toe-namen kunnen geven,
Waer van de sommige haer noch zijn by-gebleven,
Voornamelijken een, vry korter als gemeen,
Gemoeten dese gek, of gingh voor-by hem heen.
Hy siende dat hy was dus ongelijk veel grooter,
Soo noemden hy hem voort den *Turksche Boone-poter*,
En sal die ook misschien wel voeren in syn Graf.
Ja WAERNAR heeft den dank, die hem dien name gaf.
Een *Stadts kruywagentjen* dat noemd' hy *Tideltuyte*,
Een groote diergelijk dat was een *Fidel-fluyte*,
Misschien om dat het radt door strammigheit wat peep,
Soo giss' Ik hy daerom gebruykte dese greep.
Laet sien wat isser noch? men souder in verwarren.
Een *Schroely-doos*, dat was met hem een *Botter-karren*,
Graef Lodewyk, was pap genaemt op sijne wijs,
Om dat hy 't mog'lyk hiel voor Graeffelijke spijs,
En dat na sulke kost ook dikwyl sijn verlangh was,
Ook *Loeres in de Pot* met hem een ys'ren tangh was,
En noemde *Dikke-melk* gestadigh *Poppen-snot*,
Dit seyd' hy lacchende, en dreeef daer me den spot,
Al schoon hy dese kost niet licht'lyk gingh verstooten,
De *Pruymen* noemden hy *Pondts Presenteersche Klooten*,
Hy heeten een klein kindt (als 't hooft had' goede vree,)
Een kleinen *Poep-eers* en een *Botter-slikker* mee,
Een veullen *Peterken byt* in, &c. 'k en durft niet seggen,
Het luyde Vrouwelijk, t'onheusch om uyt te leggen.
En 't gunt hy eenmael sei hy altijt weder wist,
Een Huis dat noemden hy een groote *Pompel kist*,
Dit had al mee wat schyns op sijne slechte wyse,
Een sek're snapsche Maeght die noemd' hy *Exter-lyse*,
Een *Slink-vyst* was een *Peert*, om dat het mog'lyk veest,
Of daer hy was omtrent of achter is geweest,

En onbeſchaemdelyk ſich tierde ſoo onnutte.
Een Glaſe-maker noemden hy een *Ruyten-ſchutte* ;
  Al dit verdraeide duyts dat gaf hy te verſtaen
  Een *Berregh-tramper* was met hem geſeit een Haen,
De Beſem moſt de naem *Aker-gras duyvel* houden ,
Wie weet of ſ' hem daer me niet eenmael af en touden,
  En dies op 't hey'gewas getrouwt aen Beſem-ſtok ,
  Geladen had' hierom alſulken Nydtſche wrok,
En ſorge dat hy die behiel noch al ſyn leven
Doch hoop dat hy 't op-leſt de Beeſem heeft vergeven ,
  Noch *Botter-tunteren* was karrenen geſeit ,
  Dat heeft hy vaak gedaen , ook dikmael wel ontſeit.
Hy ſagh een *Papegaey* geſeten in de Beugel ,
En ſeide , ſiet daer ſit een *Bier-en Brootſche* Veugel ,
  Miſſchien dat hy ſyn ſop voor *Bier-en Broot* aenſagh ,
  En ſulke drollery meer alſmen ſchryven magh.
Wanneer hy altemet gingh over 't kerkhof draven ,
En datter op die tyt een doode word' begraven ,
  Aenſiende dat het graf word' dykſche wyſ' verhooght ,
  En dit met aendacht had' op-merkelyk beooght ,
Die is *Verdyk-huyſt* , ſeid' hy , of hy boertigh gekte ,
Om dat der dooden huys een kleyne dyk bedekte
  Een Vrou in onſe Stadt had' wat gebraats aen 't ſpit ,
  De Gek komt over 't mat , en hy bemerkte dit ,
Sy met een lepel vaſt begoſt het wat te dropen :
Voort gingh hy ſonder gelt de Vrouw' een name koopen ,
  Droop-lepels Vrouw' hy haer tot alle tyden hiet ,
  Ja lange wyl daer na ; daer in en miſt' hy niet.
Neen hy en miſte niet , 't gunt wyſe luy wel ſouden ,
Maer deſe wat hy ſei , dat koſt hy wel onthouden ,
  En ſeid' het ſtadigh ſoo , gelyk hy 't eerſt-mael ſprak ,
  't Mocht weſen , datter wel een weinigh aen gebrak
Doch ſelden of het was al 't ſelfd' of eenderlei ſtof ,
Het groene *Karvelmoes* dat noemd' hy *Hakke-mey-ſtof.*
  Dit heeft een rijpe ſin voor die niet is te plomp.
  Steek-Yſer was een Spoor , en *Draye-las* een klomp.

Ee

Een ſeker *Harbargier*, die kluchtigh ſcheert het uyltje;
Een vrolyk boertigh Man, die noemd' hy *Tokke Buyltje.*
Dit heeft een goet bediet en moet zijn op-geloſt
Dat hy een volle beurs tot ſich wel tokken koſt.
Noch heden heetm' hem ſoo, hy ſtopt de mont der klappers.
De Kruyniers al t'ſaem die noemd' hy *Vijge-tappers.*
Hoe koſt dit aerdiger met geeſtiger beleit,
Door wyſe boertigheyt ſoet ſchimpigh zyn geſeit?
In 't kort geen ſyns gelyk van al ſijn *Malle-makkers*,
En *Ienne-mennen* noemd' hy 't *Builen* van de *Bakkers*,
Recht na der *Meulen-klank* op maet, ſoo 'k mate ken,
Soo gaet de ſtap en klap al *Ienne-menne-men.*
Myn penne die wordt ſtomp, en even ſoo myn ſinnen.
't Is beſt 't Gardijntjen op, en treden ſoo na binnen;
Nu 'k heb hier me gedaen, maer noch een bril-huys toe.
't Gebeurde datmen bracht in 't Gaſthuis eene koe
Om van de *Bulle* die aldaer te laten ſtreelen,
Gelijk de ſaek vereiſcht, om weder voort te teelen.
De Gek wordt dit gewaer, en komt dies voor den dagh,
En met een goet op-merk dit voor-bereitſel ſagh.
Soo lachten hy ſoo hart, ja qualyk om te ſtillen,
En ſeide, deſe koe die wiltſe doen *Vergrillen*
Hy lachten doe, gy nu, dan lacht vry tot beſluyt,
Die 't meeſte daerom lacht, die denkter arregh uyt:

Onſchuldt.

GY Lievers van *Apol* vol *Heliconſche* wijn,
Geſtadet my in dit, onmogelijk te zijn,
Om WAERENARS geſegh en kronkelige namen,
Op rechte maet en voet met vloeyendt rijm te ramen,
Dies alle die dit hoort of die dit leſen ſult,
Onſchuldight my hier in, geeft WAERENAR de ſchult.

Doch

Doch hy is in de ruſt, en nu in 's Hemels Rijk-Huyſt;
Wien doodt VERDYK-HUYST hiet, is ſelver nu VER-
DYK-HUYST.
Hoewel hy noode wou verlaten ſyne ſchat,
Soo moſt hy evenwel betre'en 't gemeene pat.
Hoe ſwaerlyk ſcheit een vrek van goederen en erven!
Gelyk 't aen WAERNAR bleek op 't einde van ſijn ſterven:
Wanneermen tot hem ſprak, weet dat gy ſterven moet:
Soo riep hy voor het leſt, O! ô! myn Poppe-goedt.
Daer hoort gy ſyn beken en ſyn ontruſt gewiſſe,
Die liever 't Hemel-ryk, als 't Poppe-goedt wou miſſe.
Godt betert vele noch, die wys zyn in de ſchyn,
Int eind' om 't Poppe-goedt ook ſullen WAERNAR
zyn.

Na ſlot van Rekening.

DOe myn ſchryven was beſlecht,
Deed' my ſeker vrindt berecht,
Dat, doe *WAERNAR* lagh op 't ſcheiden,
Eenige tot trooſt hem ſeiden,
Hoe dat onſe Lieven-Heer,
Nu wel haeſt ſou ſien ter neer,
En hem halen t'ſijner beſte.
Hy antwoorde voor het leſte,
Waerom ſoud' hy dat beſtaen?
'k Heb hem noyt geen quaet gedaen.
Hy, nu met de doot behangen,
Vreeſde, datmen hem ſou vangen,

Do

Doemen van een Heere ſprak,
Sorghden hy voor ongemak.
Hem te halen van ſijn ſchatten,
Dat en koſt hy niet wel vatten.
Beter is hy nu gemoedt,
En verfoeyt ſyn Poppe-goedt.

GRAF-SCHRIFT.

Op de Sark.

HIer leyt Nar WAERENAR, die duyts met duyts verkeerde,
Was ryk en vrek van 't geen noyt dief ſocht of begeerde.

Stuur Recht.

LOF

LOF EN GRAF-DICHT

VAN DEN

Geeſt-Rijken ende ſeer kloeken

JAN VAN DER VEEN

Afgeleeſt, ende uytgegaen den 2. Septembris Anno 1659.

SAL ik noch uwen lof vermaerde VANDER VEEN
Beſchrijven naer u doot! dat moet ik my begeven
Ik heb wel ſtoff genoegh, de wille daer beneven
Maer doen naer uwen eys, dat kan ik niet alleen.

Doch als ik u betracht, het is ook niet van nooden
U wijtberoemde geeſt genoeg daer van getuyght.
Soo verr' de Werelt ſtreckt, den hogen Hemel buygt,
Sal die wel uwen Naem bevryen van den dooden:

Hierom all' vind ik my wel ſchuldigh naer u doot.
Te toonen wat ik was, en trouwe Vrienden bennen
Om u eer aen te doen, ſoo moet ik dit bekennen
Mijn macht is u te ſwack, u roem is my te groot.

Daer is niet by te doen, daer valt niet aen te voegen
Dien Godt ſoo grooten geeſt, en ſulke gave gaff
En doen ik meer daer by, ſoo doen ik meer daer aff
Dies kanmen beter niet als u met u genoegen.

All'

All' bent gy van ons aff, dat is u vlees alleen
U beter deel is hier, u beste weer daer boven
Geniet het eeuwigh, dat u Schriften u beloven
In dese werelt hier Vermaerde VANDER VEEN.

HORAT.

Non omnis moreris, multaque pars tui
vitabit Libitinam.

ADR. STICKE H. V. Breskes.

GRAF-SCHRIFT.

HIer leit die groote VANDER VEEN,
Begraven met soo kleinen Steen,
En is soo groot noch als Hy was,
Hoewel nu niet als stof en as:
Soo gaet Hy doch met zyn verstant
Weer uyt zyn graf en vader-lant;
En datter noch een Werelt waer
Behalven hier, Hy was ook daer.

De Byvoegſelen, waer mede dit Werk verrykt is,

ZYN

BRUYLOFS-ZANGEN

HEnrik Wichman en Aeltjen de Gruter. Pag. 337
Bernard Marrienborgh en Margarita Vos. 343
Adriaen van Bommel en Johanna van Lennik. 348
Eylaerd van Duren en Jacomina van Bokholt. 353
Willem Hendrikſen Kuyper en Janna Arents. 360
Johannes van Ewyk en Anna van Beringen. 365

De volgende Gedichten zyn

OP den Vrede tuſſchen den Koningh van Spanjen en de Staten Generael. 493
t'Samenſpraek tuſſchen man en Vrouw. 641
Nieuwe jaers Liedt. 643
Op den Kruyt-hof van Roelof Waningh. 645
Lykdicht op Harmanna van Bokholt. 646
Afgedankte Soldaten-praet. 648
Grafdicht van Waerenar Dirkſen. 659
Graf-ſchrift op de Sark. 669
Lof en Grofdicht op *Jan van der Veen*; door *Adriaen Stikke* *Heer van Breskes*. 670
Graf-ſchrift op de Sark. 671

EINDE.